

Α. Φ. ΣΚΟΚΟΥ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

1911

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5;

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Ipsos Digital Apothecary, Dimotias, Istoros
Restrictions apply.

Δημόσια Ιστορική Βιβλιοθήκη Ζαγόρας

Handwritten signature or name, possibly "G. P. Santaropoulos", written in dark ink on aged, textured paper.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 04/04/2021 19:58:05 UTC from [ProQuest](#) through [ProQuest](#) Analytics. Restrictions apply.

Δημόσια Ιστορική Βιβλιοθήκη Ζαγόρας

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 20/04/2024 19:58:05 UTC from [Digital Apothecary Dimosias Istorikis Vivliothekis](#)
Restrictions apply.

Διεύθυνση Ιστορική Βιβλιοθήκη Ζαγώρας

ΚΩΝΣΤ. Φ. ΣΚΟΚΟΥ

Βιβλ. εισαγωγής

ΕΘΝΙΚΟΝ

5207

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟΝ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

1911

ΕΤΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΕΚΤΟΝ

ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΚΑΘ' ΗΜΑΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΩΝ
[ΜΕΤ' ΕΙΚΟΝΩΝ]

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ "ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ", ΑΡΑΧΩΒΗΣ 8

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifitiko Apothetirio Dimosias
Restrictions apply.

ΤΙΜΑΤΑΙ ΧΡΥΣΟΔΕΤΟΝ

Φρ. 5¹/₂ διὰ τὴν Ἑλλάδα — Φρ. 6 διὰ τὸ Ἐξωτερικόν

ΑΠΟΣΤΕΛΛΕΤΑΙ ΑΣΦΑΛΩΣ

εἰς πάντα ἐμβάζοντα τὸ ἀντίτιμον

Πρὸς τὸν Κύριον

ΚΩΝ. Φ. ΣΚΟΚΟΝ

Ἀραχώβης 8

Εἰς Ἀθήνας

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1911

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ		ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	
Ἡμέρ. 31. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 10 ἡ νύξ 14 Ὁ ἥλιος εἰς τὸν ὕδροχόον		Ἡμέρ. 28. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 11 ἡ νύξ 13 Ὁ ἥλιος εἰς τοὺς Ἰχθῆς.	
1 Σ	Περιοτομή καὶ Βασιλείου τοῦ Μεγάλου.	1 Τ	Τρύφωνος μάρτυρος.
2 Κ	Προεόρτια τῶν Θεοφαν. Σιλβέστρου Πάπα Ρώμης.	2 Τ	Ἡ Ὑπαπαντὴ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.
3 Δ	Μαλαχίου Προφ. καὶ Γορδίου μ.	3 Π	Συμεὼν τοῦ Θεοδόχου καὶ Ἀννης τῆς Προφήτιδος.
4 Τ	Ἡ Συναξίς τῶν 70 Ἀποστόλων.	4 Π	Ἰσιδώρου ὁσ. τοῦ Πηλουσιώτου.
5 Τ	Παραμονὴ τῶν Θεοφανείων καὶ Θεοπέμπτου (Ἡστέια).	5 Σ	Ἀγάθης μάρτυρος.
6 Π	Τὰ Ἅγια Θεοφάνεια.	6 Κ	Τοῦ Ἀσώτου. Βουκόλου ἐπ. Σμύρνης, Φωτίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἰουλιανοῦ.
7 Π	Ἡ Συναξίς τοῦ Προφ. Προδρ. καὶ Βαλιτιστοῦ Ἰωάννου.	7 Δ	Παρθενίου ἐπ. Λαμπάκου καὶ Κοσμᾶ ὁσίου.
8 Σ	Κύρου τοῦ Ἀττικοῦ μάρτ., Δομνίκης τῆς ὁσίας.	8 Τ	Θεοδώρου τοῦ Στρατηγ., Ζαχαρίου τοῦ προφ. Μάρθας καὶ Μαρίας μαρτύρων.
9 Κ	Πολυεύκτου μάρτ. καὶ Εὐστρατίου τοῦ θαυματουργοῦ.	9 Τ	Νικηφόρου μάρτυρος.
10 Δ	Γρηγορίου ἐπισκόπ. Νύσσης καὶ Δομετιανοῦ.	10 Π	Χαλαράμπους ἱερομάρτυρος.
11 Τ	Θεοδοσίου τοῦ Κοινοβιάρχου καὶ Ἀγαπίου.	11 Π	Βλασίου ἱερομάρτ. καὶ Θεοδώρας τῆς βασιλίσσης.
12 Τ	Τατιανῆς μάρτυρος.	12 Σ	Μελετίου ἀρχιεπ. Ἀντιοχείας.
13 Π	Ἐρμούλου καὶ Στρατονίκου μαρ.	13 Κ	Τῆς Ἀπόκρυφ. Μαρτινιανοῦ τοῦ ὁσίου καὶ Εὐλογίας.
14 Π	Τῶν ἐν Σινᾷ καὶ Ραϊθῶ ἀναρεθέντων Πατέρων.	14 Δ	Τοῦ ἁγ. μεγαλομάρτ. Θεοδώρου τοῦ Τήρωνος.
15 Σ	Παύλου τοῦ Θηβαίου καὶ Ἰωάννου τοῦ Καλυβίτου.	15 Τ	Ὀνησίμου τοῦ Ἀποστόλου καὶ Εὐσεβίου.
16 Κ	Προσκύνησις τῆς τιμ. Ἀλύσεως τοῦ Ἀποστ. Πέτρου.	16 Τ	Παμφίλου μάρτ. (Cendres).
17 Δ	Τοῦ ὁσ. Ἀντωνίου τοῦ Μεγάλ.	17 Π	Τῆς ἁγίας Μαριάμνης.
18 Τ	Ἀθανασίου καὶ Κυρίλλου Πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας.	18 Π	Λέοντος Πάπα Ρώμης καὶ Ἀγαπητοῦ τοῦ ὁσίου.
19 Τ	Μακαρίου τοῦ Αἰγυπτίου καὶ Ἀρσενίου Κερκύρας.	19 Σ	Ἀρχιπλου καὶ Φιλίμονος τῶν Ἀποστόλων.
20 Π	Τοῦ ὁσ. καὶ θεοφόρ. Εὐθυμίου τοῦ Μεγάλου.	20 Κ	Τῆς Τυρινῆς. Λέοντος ἐπ. Κατάνης.
21 Π	Μαξίμου ὁσίου, Νεοφύτου καὶ Ἀγνῆς μαρτύρων.	21 Δ	Τιμοθέου τοῦ ἐν Συμβόλοις, Εὐσταθίου πατριάρχου Ἀντιοχ.
22 Σ	Τιμοθέου τοῦ Ἀποστόλου καὶ Ἀναστασίου ὁσιομαρτ.	22 Τ	Ἡ εὐρεσις τῶν λευμάνων τῶν ἐν τοῖς Εὐγενίω μαρτ. καὶ τῆς ἁγ. Ἀνθούσης.
23 Κ	Κλήμεντος ἱερομάρτ. καὶ Ἀγαθαγγέλου μάρτ.	23 Τ	Πολυκάρπου ἐπισκ. Σμύρνης.
24 Δ	Ξένης τῆς ὁσίας, Ἐρμογένους Μάμαντος.	24 Π	Ἡ ἀ' καὶ β' εὐρεσις τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου.
25 Τ	Τοῦ ἁγ. Γρηγορίου τοῦ Θεολόγ.	25 Π	Ταρασίου Κων/πόλεως καὶ τοῦ ἁγ. Ἀλεξάνδρου.
26 Τ	Ξενοφάντος ὁσίου καὶ Ἀνανίου.	26 Σ	Πορφυρίου ἐπισκόπ. Γάζης καὶ Φωτεινῆς μάρτ.
27 Π	Ἀνακομιδῆ Λειψ. Ἰω. Χρυσοστ.	27 Κ	Τῆς Ὁρθοδοξίας. Προκοπίου τοῦ ὁμολογητοῦ.
28 Π	Ἐφραίμ τοῦ Σύρου, Παλλαδίου.	28 Δ	Βασιλείου τοῦ ὁμ. καὶ Νέστορος.
29 Σ	Ἡ ἀνακομιδῆ Γρηγορίου ἱερομ.		
30 Κ	Τοῦ Τελώνου καὶ Φαρνσαίου. Ἀρχῆ Τριφῶ. Τῶν 3 Ἱερ. Βασ. Γρηγ. Χρυσοστ.		
31 Δ	Κύρου καὶ Ἰωάννου τῶν Ἀναργ.		

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifaki Apothetirio Dimosias
Restrictions apply.

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1911

ΜΑΡΤΙΟΣ		ΑΠΡΙΛΙΟΣ	
Ἡμέρ. 31. Ἡ ἡμέρ. ὄρ. 12 ἡ νύξ 12 Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Κριὸν		Ἡμέρ. 30. Ἡ ἡμέρ. ὄρ. 13 ἡ νύξ 11 Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Ταῦρον	
1	Τ Εὐδοκίας ὁσιομάρτυρος καὶ Λομνίως.	1	Π Μαρίας ὁσ. τῆς Αἰγυπτίας.
2	Τ Ἡσυχίου τοῦ Συγκλητικῆ καὶ Ἀνδρονίκου.	2	Σ Τοῦ Λαζάρου. Τίτου ὁσίου τοῦ θαυματουργοῦ.
3	Π Εὐτροπίου μάρτυρος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.	3	Κ Τῶν Βαΐων. Νικήτα ἡγούμ. Μηδικίου, Ἰωσήφ ὕμνογράφ.
4	Π Γερασίου ὁσ. τοῦ ἐν Ἰορδάνῃ.	4	Δ Μ. Δευτέρου. Γεωργίου τοῦ ἐν Μαλεφῷ καὶ Πλάτωνος.
5	Σ Κόνωνος μάρτυρος.	5	Τ Μ. Τρίτη. Κλαυδίου μάρτυρ. καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
6	Κ Β' τῶν Νηστειῶν. Τῶν ἐν Ἀμορίῳ 42 μαρτύρων.	6	Τ Μ. Τετάρτη. Εὐτυχίου Κωνσταντινουπόλεως.
7	Δ Τῶν ἐν Χερσῶν ἱερομαρτύρων.	7	Π Μ. Πέμπτη. Καλλισπίου μαρ. καὶ Γεωργίου ἐπ. Μιτυλήνης.
8	Τ Θεοφυλάκτου ἐπ. Νικομηδείας.	8	Π Μ. Παρασκευῆ. Ἡρωδίου τοῦ Ἀποστόλου.
9	Τ Τῶν ἁγίων 40 Μαρτύρων.	9	Σ Μ. Σάββατον. Εὐψυχίου μάρτυρος.
10	Π Κοδράτου μάρ. καὶ Ἀναστασίας τῆς Πατρικίας.	10	Κ ΤΟ ἍΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ. Τερεντίου μάρτυρος.
11	Π Σωφρονίου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων.	11	Δ Ἀντίπα ἐπισκόπου Περγάμου.
12	Σ Θεοφάνους τοῦ ὁσ. καὶ Γρηγορίου Πάπα Ρώμης.	12	Τ Βασιλείου ἐπισκόπου Παρίου.
13	Κ Τῆς Σταυροφόρου σκηνῆς ὁσ. Νιηφόρου Κωνσταντίας καὶ Χριστινῆς.	13	Τ Μαρτίνου Πάπα Ρώμης.
14	Δ Βενεδίκτου τοῦ ὁσίου.	14	Π Ἀριστάρχου ἀποστόλου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
15	Τ Ἀγαπίου μάρτυρος καὶ Ἀριστοβούλου.	15	Π Τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς. Κρήσκεντος μ. καὶ Λεωνίδου.
16	Τ Σαβίνου μάρ. καὶ Χριστοδούλου ἐν Πάτμῳ.	16	Σ Ἀγάπης, Εἰρήνης, Χιονίας μαρ.
17	Π Ἀλεξίου ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ.	17	Κ Τοῦ Θωμᾶ. Συμεῶν τοῦ ἐν Περσίδι.
18	Π Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων.	18	Δ Ἰωάννου ὁσίου καὶ Ἰωάννου νεομάρ. τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων.
19	Σ Χρυσάνθου καὶ Δαρείας μαρτ.	19	Τ Παφνουτίου ἱερ. καὶ Τρυφῶνος.
20	Κ Δ' τῶν Νηστειῶν. Τῶν ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου Σάββα ἀναρεθέντων ὁσ. Πατέρων.	20	Τ Θεοδώρου τοῦ Τριγινᾶ.
21	Δ Ἰακώβου τοῦ ὁμολογητοῦ.	21	Π Ἰαννουαρίου ἱερομ. καὶ Ἀλεξάνδρας τῆς βασιλίσσης.
22	Τ Βασιλείου ἱερομάρτυρος ἐπισκ. Ἀγκύρας.	22	Π Θεοδώρου τοῦ Συκεώτου.
23	Τ Νίκωνος ὁσιομάρτ. καὶ τῶν 199 μαθητῶν αὐτοῦ.	23	Σ Τοῦ ἁγ. Μεγαλομαρτ. Γεωργίου.
24	Π Ζαχαρίου τοῦ ὁσίου.	24	Κ Τῶν Μυροφόρων. Ἐλισάβετ τῆς θαυματουργοῦ καὶ Σάββα τοῦ στρατηλάτου.
25	Π Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου (ἰθὺ. κατάλυς.)	25	Δ Τοῦ ἁγ. Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου.
26	Σ Ἡ Σύναξις τοῦ ἁγ. Γαβριήλ.	26	Τ Βασιλέως ἐπισκόπου Ἀμασειας.
27	Κ Ε' τῶν Νηστειῶν. Ματρῶνης τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ.	27	Τ Συμεῶν ἱερομάρτυρ. συγγενοῦς τοῦ Κυρίου.
28	Δ Ἰλαρίωνος ὁσίου τοῦ νέου.	28	Π Τῶν ἐν Κυζίκῳ 9 μαρτ., Μένωνος τοῦ θαυματουργοῦ.
29	Τ Μάρκου ἐπισκ. Ἀρεθουσίαν.	29	Π Ἰωάννου καὶ Σωσιπάτρου τῶν Ἀποστόλων.
30	Τ Ἰωάννου τοῦ Συγγραφέως τῆς Κλίμακος τοῦ ὁσίου.	30	Σ Ἰακώβου τοῦ ἀποστόλου ἀδελφ. Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.
31	Π Ὑπατίου ἱερομ. ἐπισκ. Γαλατῶν		

ΕΡΓΟΤΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1911

ΜΑΪΟΣ		ΙΟΥΝΙΟΣ	
Ἡμέρ. 31. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 14 ἡ νύξ 10 Ὁ ἥλιος εἰς τοὺς Διδύμους		Ἡμέρ. 30. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 15 ἡ νύξ 13 Ὁ ἥλιος εἰς τὸν Καρκίνον	
1	K Τοῦ Παραλύτου. Ἱερεμίου τοῦ προφήτου.	1	T Ἰουστίνου μάρτυρος τοῦ Φιλοσόφου.
2	Δ Ἡ ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάν. Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου.	2	Π Νικηφόρου τοῦ ὁμολογητοῦ ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως.
3	T Τιμοθέου καὶ Μαύρας μαρτ.	3	Π Λουκιλιανοῦ μάρτ.
4	T Πελαγίας τῆς ὁσιομάρτυρος.	4	Σ Μητροφάνους ἀρχιεπισκ. Κωνσταντινουπόλεως.
5	Π Τῆς Μεσοπεντηκοστῆς. Εἰρήνης τῆς μεγαλομάρτ.	5	K Τῶν Ἁγίων Πάντων. Δωροθέου ἐπισκ.
6	Π Ἰῶβ τοῦ πολυθάλου.	6	Δ Ἰλαρίωνος τοῦ θαυματουργοῦ.
7	Σ Ἡ ἀνάμνησις τοῦ ἐν οὐρ. φαν. σημ. τοῦ Σταυροῦ ἐν Ἱερουσ.	7	T Θεοδοῦ τοῦ ἱερομάρτυρος τοῦ ἐν Ἄγκυρᾳ.
8	K Τοῦ ἁγ. Ἀποστ. καὶ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου. Ἀρσενίου τοῦ Μεγάλου.	8	T Ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάνου Θεοδώρου τοῦ Στρατηλάτου καὶ τῆς ἁγίας Καλλιόπης.
9	Δ Ἡσαίου προφ., Χριστοφόρου μ.	9	Π Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας.
10	T Σίμωνος Ἀποστ. τοῦ Ζηλωτοῦ.	10	Π Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀντωνίνης.
11	T Ἐγκαίνια τῆς Κων/πόλεως καὶ Μωκίου ἱερομάρτ.	11	Σ Βαρθολομαίου καὶ Βαρνάβα τῶν Ἀποστόλων.
12	Π Γερμανοῦ ἀρχιεπ. Κων/λεως καὶ Ἐπιφανίου ἐπ. Κύπρου.	12	K Ὀνουφρίου καὶ Πέτρου τῶν ἁγ.
13	Π Γλυκερίας μαρτ. καὶ Σεργίου.	13	Δ Ἀκυλίνης μάρτυρος.
14	Σ Ἰσιδώρου μάρτ. τοῦ ἐν Χίῳ.	14	T Ἐλισσαίου τοῦ προφήτου καὶ Μεθοδίου ἀρχιεπισκ. Κωνσταντινουπόλεως.
15	K Τῶν ἁγίων Θεοφώρων Πατέρων τῆς ἐν Νικαίᾳ Οἴκ. Συνόδου. Παχωμίου ὁσ. τοῦ Μεγάλου καὶ Ἀχιλλίου Λαρίσης.	15	T Ἀμῶς τοῦ προφήτου.
16	Δ Θεοδώρου ὁσ. τοῦ Ἁγιασμένου.	16	Π Τύχωνος ἐπισκ. Ἀμαθοῦντος.
17	T Ἀνδρονίκου καὶ Ἰουλίας ἀποστ.	17	Π Ἰσαύρου, Μανουήλ, Σεβέλ καὶ Ἰσμαήλ μαρτ.
18	T Πέτρου καὶ Διονύσου μαρτ.	18	Σ Λεοντίου μάρτ. καὶ Θεοδοῦλου.
19	Π Τῆς Ἀναλήψεως. Πατρικίου Προύσης ἱερομάρτ.	19	K Ἰούδα τοῦ Ἀποστόλου, Παΐσιου τοῦ Μεγάλου.
20	Π Θαλλελαίου μάρτ.	20	Δ Μεθοδίου ἐπισκ. Τατάρων.
21	Σ Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Ἰσαπ.	21	T Ἰουλιανοῦ τοῦ Ταρσέως.
22	K Τῶν ἁγίων Πατέρων τῆς ἐν Νικαίᾳ Οἴκ. Συνόδου. Βασιλείου μ. (Pentecôte).	22	T Εὐσεβίου ἱερομάρτ. ἐπισκόπου Σαμοσάτων.
23	Δ Μιχαὴλ ἐπισκ. Συνάδων.	23	Π Ἀγριππίνης μάρτυρος καὶ Ἀριστοκλέους.
24	T Συμεὼν τοῦ ἐν Ἀναμαστῶ ὄρει.	24	Π Τὸ Γενέθλιον τοῦ Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου.
25	T Ἡ γ' εὐρεσις τῆς τιμ. Κεφαλῆς Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου.	25	Σ Φεβρωνίας ὁσιομάρτυρος.
26	Π Κάρολου τοῦ Ἀποστόλου.	26	K Δαβὶδ τοῦ ἐν Θεσσαλονίχῃ.
27	Π Ἑλλάδιου ἱερομάρτ.	27	Δ Σαμμῶν τοῦ Σενοδόχου.
28	Σ Ψυχασάβρατον. Εὐτυχούς ἐπισκ. Μελιτινῆς.	28	T Ἡ Ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων ἁγ. Ἀναργύρων Κύρου καὶ Ἰωάννου.
29	K Τῆς Πεντηκοστῆς. Θεοδοσίας μάρτ.	29	T Τῶν Κορυφαίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου.
30	Δ Τῆς Ἁγίας Τριάδος. Ἰσαακ. τῆς Μον. Δαλμάτου.	30	Π Ἡ Συναξις τῶν Δώδεκα Ἀποστόλων.
31	T Ἐπιφανίου ἐπισκ. Κύπρου.		

Authorized for personal use limited to: 172.29.0.9.

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1911

ΙΟΥΛΙΟΣ		ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	
Ἡμέρ. 31. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 14 ἡ νύξ 10 Ὁ ἥλιος εἰς τὸν Ἀέριον		Ἡμέρ. 31. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 13 ἡ νύξ 11 Ὁ ἥλιος εἰς τὴν Παρθένον	
1 Π	Τῶν ἁγ. καὶ θαυματουργ. Ἀναργ. Κοσμά καὶ Δαμιανού.	1 Δ	Ἡ προόδ. τοῦ Σταυροῦ. Μνήμη τῶν 7 Παίδων Μακαβαίων τῆς μητρὸς αὐτῶν καὶ διδασκάλου των.
2 Σ	Ἡ κατάθεσις τῆς τιμ. ἐσθ. τῆς Θεοτόκου ἐν Βλαζερναίς.	2 Τ	Ἀνακομιδὴ τοῦ λειψ. τοῦ πρωτομάρτ. Στεφάνου.
3 Κ	Ἐκίνθου μάρτυρος καὶ Διομήδους.	3 Τ	Ἰσαακίου, Αἰλητῶν καὶ Φαύστου τῶν ὁσίων.
4 Δ	Ἀνδρέου ἐπισκόπ. Κρήτης τοῦ Ἱεροσολιμίτου.	4 Π	Τῶν ἐν Ἐφέσῳ ἁγίων ἑπτὰ Παίδων.
5 Τ	Ἀθανασίου τοῦ ἐν Ἐφῷ ὁσ. καὶ Λαμπάδου τοῦ θαυματουργ. ἁγ. Σισῶη ὁσ. τοῦ Μεγάλου.	5 Π	Εὐαγγελίου καὶ Νόνας μαρτ.
6 Τ	Κυριακῆς μεγαλομ., Εὐαγγέλου.	6 Σ	Ἡ Μεταμόρφωσις τοῦ Κυρίου Ἰη. Χριστοῦ.
8 Π	Προκοπίου μεγαλομάρτυρος.	7 Κ	Δομετίου ὁσιομάρτ. καὶ Ἀστερίου.
9 Σ	Παγγρατίου ἐπ. Ταυρομενίας.	8 Δ	Αἰμιλιανοῦ ἐπισκ. Κυζίκου τοῦ ὁμολογ. καὶ Μύρωνος.
10 Κ	Τῶν ἐν Νικοπόλει τῆς Ἀρμενίας 45 Μαρτύρων.	9 Τ	Μαθθία τοῦ Ἀποστόλου.
11 Δ	Εὐφημίας μεγαλομάρτ. ὅτε τὸν ὄρον ἐπεκύρωσε.	10 Τ	Λαυρεντίου μ. καὶ Ἰππολύτου.
12 Τ	Πρόκλου καὶ Ἰλαρίου μαρτύρ. Βερενίκης μάρτ.	11 Π	Εὐδόξου μάρτ. τοῦ Διακόνου.
13 Τ	Ἡ Συναξίς τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριήλ.	12 Π	Φωτίου καὶ Ἀνικίτου μαρτ.
14 Π	Ἀκύλα τοῦ Ἀποστόλου καὶ Ἰωσήφ Θεσσαλονίκης.	13 Σ	Μαξίμου τοῦ ὁμολογ. Εὐδοκίας, Εὐρήνης.
15 Π	Κηρύκου καὶ Ἰουλίτης μαρτ.	14 Κ	Μιχαίου τοῦ προφήτου.
16 Σ	Ἀθηνογένους ἱερομάρτ.	15 Δ	Ἡ Κοίμησις τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου.
17 Κ	Μαρίνης τῆς μεγαλομάρτ.	16 Τ	Τοῦ ἁγίου Μανδηλίου ἡτοῖ ἡ ἀνακομιδὴ τῆς ἀγεροποιήτου εἰκόνοσ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Διομήδους.
18 Δ	Αἰμιλιανοῦ καὶ Θυαλεντίνης μ.	17 Τ	Μύρωνος καὶ Στράτωνος μαρτ.
19 Τ	Μακρίνης καὶ Λίου τῶν ὁσίων.	18 Π	Φλώρου καὶ Λαύρου μαρτ.
20 Τ	Τοῦ ἁγ. ἐνδόξου προφ. Ἠλιοῦ τοῦ Θεσβίτου.	19 Π	Ἀνδρέου τοῦ Στρατηλάτου μ.
21 Π	Συμεὼν τοῦ διὰ Χριστὸν Σαλοῦ καὶ Ἰωάννου τοῦ συνασκητοῦ αὐτοῦ.	20 Σ	Σαμουὴλ τοῦ προφ. καὶ τῶν ἐν Βίβητι τριάκοντα ἑπτὰ μαρτ.
22 Π	Μαρίας Μυροφόρου τῆς Μαγδαληνῆς.	21 Κ	Θαδδαίου τοῦ ἀποστόλου καὶ Βάσσης μάρτ.
23 Σ	Φωκά ἱερομάρτ. καὶ Ἰεζεκιὴλ τοῦ προφήτου.	22 Δ	Ἀγαθονίκου μ. καὶ Εἰρηναίου.
24 Κ	Χρυστίνης μεγαλομάρτυρος.	23 Τ	Λούπου μάρτ. καὶ Καλλινίκου.
25 Δ	Ἡ Κοίμησις τῆς ἁγ. Ἀννης.	24 Τ	Εὐτυχῶς ἱερομάρτ.
26 Τ	Τῶν ἁγ. Παρασκευῆς καὶ Ἐμομόλου.	25 Π	Τῶν Ἀποστ. Βαρθολομαίου καὶ Τίτου ἐπ. Κρήτης.
27 Τ	Τοῦ ἁγ. μεγαλομάρτ. καὶ ἱαματικοῦ Παντελεήμονος.	26 Π	Ἀδριανοῦ καὶ Ναταλίας μαρτ.
28 Π	Προχώρου καὶ Νικάνορος τῶν Ἀποστόλων.	27 Σ	Ποιμένος τοῦ ὁσίου.
29 Π	Καλλίνικου καὶ Θεοδοτῆς μαρτ.	28 Κ	Μουῦσῶς ὁσίου τοῦ Αἰθιοπῶς.
30 Σ	Σύλου, Σιμωνῶν, Κορησκέντος καὶ Ἰακώβου τοῦ Ἀποστόλου.	29 Δ	Ἡ ἀποτομή τῆς τιμ. Κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου (Νησιετα).
31 Κ	Εὐδοκίου τοῦ Δικαίου.	30 Τ	Ἀλεξάνδρου, Ἰωάν. καὶ Παύλου ἀρχιεπ. Κων/πόλεως. τῆς Θεοτόκου.

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1911

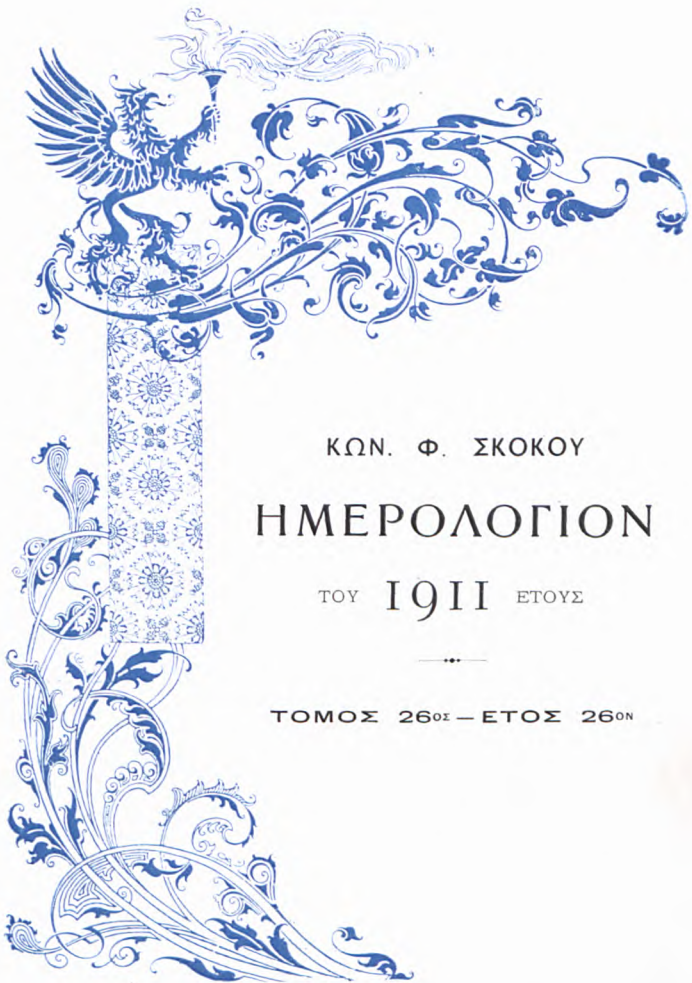
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ		ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	
Ἡμέρ. 30. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 12 ἡ νύξ 12		Ἡμέρ. 31. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 11 ἡ νύξ 13	
Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Ζυγόν		Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Σκορπιόν	
1 Π	Ἀρχὴ τῆς Ἰνδίκτου. Συμεὼν τοῦ Στυλίου καὶ Σύναξ. τῆς Θεοτόκου τῶν Μιασηνῶν.	1 Σ	Ἀνανίου τοῦ ἀποστόλου καὶ Ρωμανοῦ τοῦ Μελωδῶ.
2 Π	Μάμαντος μάρτ. καὶ Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ.	2 Κ	Κυπριανοῦ ἱερομάρτ. καὶ Ἰουστίνης μάρτ.
3 Σ	Ἀνθίμου Νικομηδείας ἱερομάρ.	3 Δ	Διονυσίου ἱερομάρτ. τοῦ Ἀρεοπαγίτου.
4 Κ	Βαβύλα Ἀντιοχείας ἱερομ. καὶ Μωσέως τοῦ προφ.	4 Τ	Ἱεροθέου ἐπισκ. Ἀθηνῶν.
5 Δ	Ζαχαρίου τοῦ προφ.	5 Τ	Χαριτίνης μάρτ.
6 Τ	Ἡ ἀνάμν. θανάμ. τοῦ Ταξιάρχ. Μιχαὴλ ἐν Χώναις.	6 Π	Θωμᾶ τοῦ ἀποστόλου.
7 Τ	Σώζοντος μάρτ.	7 Π	Σεργίου καὶ Βάχχου τῶν μαρτ. Πολυχρονίου.
8 Π	Τὸ Γενέθλιον τῆς Θεοτόκου.	8 Σ	Πελαγίας τῆς ὁσίας.
9 Π	Τῶν Θεοπατόρων Ἰωακείμ καὶ Ἄννης.	9 Κ	Ἰακώβου Ἀλφαίου τοῦ Ἀποστ.
10 Σ	Μηροδώρας, Μητροδώρας καὶ Νυμφοδώρας μαρτ.	10 Δ	Εὐλαμπίου καὶ Εὐλαμπίας μαρ.
11 Κ	Θεοδώρας τῆς ὁσίας, Εὐσταθίας μάρτυρος.	11 Τ	Φιλίππου τοῦ Ἀποστόλου ἐνὸς τῶν ἑπτὰ διακόνων καὶ Θεοφάνους τοῦ ὁσίου.
12 Δ	Αὐτονόμου ἱερομάρτ.	12 Τ	Πρόβου, Ταράχου, καὶ Ἀνδρονίκου τῶν μαρτ.
13 Τ	Τὰ ἐγκ. τοῦ ναοῦ τῆς Ἀναστάς. Κορνηλίου Ἐκατ.	13 Π	Κάρποι, Παπύλου, Ἀγαθοδώρου καὶ Ἀγαθονίκης μαρτ.
14 Τ	Ἡ Ὑψώσις τοῦ Τιμ. καὶ Ζωοποιοῦ Σταυροῦ.	14 Π	Τῶν Ἀγίων Πατέρων τῆς ἐν Νικαίᾳ Ὁλοκουμέν. Συνόδου.
15 Π	Νικήτα μάρτ. Φιλοθέου ὁσίου.	15 Σ	Λουκιανοῦ μάρτ.
16 Π	Εὐφημίας μεγαλομάρτ.	16 Κ	Λογγίνου τοῦ ἑκατοντάρχου καὶ μάρτυρος.
17 Σ	Σοφίας μάρτ. καὶ τῶν θυγατέρων αὐτῆς Πιστεως, Ἐλπίδος καὶ Ἀγάπης.	17 Δ	Ὠσῆ τοῦ προφ. καὶ Ἀνδρέου τοῦ ὁσιομάρτ.
18 Κ	Εὐμενίου Γορτύνης τοῦ θαυματουργοῦ, Ἀριάδνης μάρτ.	18 Τ	Λουκᾶ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ.
19 Δ	Τροφίμου μάρτυρ., Σαββατίου, Δορυμέδοντος.	19 Τ	Ἰωὴλ τοῦ προφήτου. Οὐάρου μάρτυρος.
20 Τ	Εὐσταθίου μεγαλομάρτ.	20 Π	Ἀρτεμίου μεγαλομ. καὶ Γερασίμου ὁσ. τοῦ νέου.
21 Τ	Κοδράτου τοῦ ἀποστόλου καὶ Ἰωάν τοῦ προφ.	21 Π	Ἰλαριωνοῦ τοῦ Μεγάλου.
22 Π	Φωκᾶ ἱερομάρ. ἐπισκ. Σινώπης.	22 Σ	Ἀβερχίου τοῦ θαυματουργοῦ.
23 Π	Ἡ σύλληψις τοῦ Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου. Πολυξένης τῆς ὁσίας.	23 Κ	Ἰακώβου ἀποστ. τοῦ Ἀδελφοῦ α' ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων.
24 Σ	Θέκλης τῆς πρωτομάρτ.	24 Δ	Ἀρέθα μάρτυρος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
25 Κ	Εὐφροσύνης τῆς ὁσίας.	25 Τ	Μαριανοῦ καὶ Μαρτυρίου μαρ.
26 Δ	Ἡ Μετάστασις Ἰωάν. τοῦ Θεολ. καὶ Εὐαγγελιστοῦ.	26 Τ	Τοῦ ἁγ. μεγαλομάρτ. Δημητρίου τοῦ Μυροβλήτου.
27 Τ	Καλλιστραίου μάρτ.	27 Π	Νέστορος μάρτυρος.
28 Τ	Χαρίτωνος τοῦ ὁμολογ. Βαροῦχ τοῦ προφήτου.	28 Π	Στεφάνου τοῦ Σαβαίτου.
29 Π	Κυριακοῦ τοῦ Ἀναχωρητοῦ.	29 Σ	Ἀναστασίας τῆς Ρωμαίας καὶ Ἀβραμίου τοῦ ὁσ.
30 Π	Γρηγορίου ἱερομάρτ. ἐπισκόπ. τῆς μεγάλης Ἀρμενίας.	30 Κ	Ζηνοβίου καὶ Ζηνοβίας μαρτ.
		31 Δ	Στάχου, Ἀπελλοῦ, Ἀριστοβούλου, Ἐπιμάχου, Ναρκίσσου.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Restrictions apply.

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1911

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ		ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	
Ἡμέρ. 30. Ἡ ἡμέρ. ὄρ. 10 ἡ νύξ 14		Ἡμέρ. 31. Ἡ ἡμέρ. ὄρ. 9 ἡ νύξ 15	
Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Τοξότην		Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Αἰγόκερον	
1 Τ	Τῶν ἁγ. καὶ θαυματ. Ἀναργύρου Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ.	1 Π	Ναοῦμ τοῦ προφήτου. Φιλαρέτου δόσιου.
2 Τ	Ἀκινδύνου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μαρτύρων.	2 Π	Ἀββακοῦμ τοῦ προφήτου.
3 Π	Ἀκερμᾶ μάρτυρος.	3 Σ	Σοφονίου τοῦ προφ. Ἀγγελικῆς Νεομάρτυρος.
4 Π	Ἰωαννικίου δόσιου τοῦ Μεγάλου. Νικιάνδρου.	4 Κ	Βαρθολομαίου μεγάλου καὶ Ἰωάν. τοῦ Λαμασκηνοῦ.
5 Σ	Γαλακτιῶνος καὶ Ἐπιστήμης μ.	5 Δ	Σάββα τοῦ Ἁγίου. Διογένους.
6 Κ	Παύλου ἀρχ. Κων/πόλεως τοῦ ὁμολογητοῦ.	6 Τ	Νικολάου ἐπισκόπου. Μύρων τῆς Λυκίας τοῦ θαυματουργοῦ.
7 Δ	Τῶν ἐν Μελυτινῇ 33 μαρ. Λαζάρου ὄσ. τοῦ θαυματουργοῦ.	7 Τ	Ἀμβροσίου ἐπ. Μεδιολάνου.
8 Τ	Ἡ Σύναξις τοῦ Ἀρχιστρατιγίου Μιχαήλ.	8 Π	Παταλίου τοῦ ὄσ. Σωσθένους ἀποστόλου.
9 Τ	Ὁμορφίου καὶ Πορφυρίου μ.	9 Π	Ἡ σύλληψις τῆς ἁγ. Ἀννης.
10 Π	Τῶν ἐκ τῶν 70 ἀποστ. Ὀλυμπᾶ, Ροδιωνος, Ἐράστου.	10 Σ	Μηνᾶ, Ἐρμογένους καὶ Εὐγράφου τῶν μαρτύρων.
11 Π	Μηνᾶ, Βίττωρος καὶ Βικεντίου μαρτ. Στεφανίδου μαρτ. καὶ Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου.	11 Κ	Δανιὴλ τοῦ Στυλίου.
12 Σ	Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος καὶ Νεῖλου τοῦ δόσιου.	12 Δ	Σπυριδωνοῦ ἐπ. Τριμυθούτων τοῦ θαυματουργοῦ.
13 Κ	Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.	13 Τ	Εὐστρατίου καὶ Λουκίας μαρτ.
14 Δ	Φιλίππου τοῦ Ἀποστόλου.	14 Τ	Θύρσου, Καλλινίκου, Φιλιππος μαρτύρων.
15 Τ	Γουρίας, Σαμωνᾶ καὶ Ἀβιβίου μαρτύρων.	15 Π	Ἐλευθερίου ἱερομάρτυρος.
16 Τ	Ματθαίου τοῦ Εὐαγγελιστοῦ.	16 Π	Ἀγγαίου προφήτου. Θεοφανοῦς βασιλίσσης.
17 Π	Γρηγορίου ἐπισ. Νεοκαισαρείας.	17 Σ	Δανιὴλ προφήτου καὶ τοῦ ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ζαζυν. ἀρχιεπ. Αἰγίνης.
18 Π	Πλάτωνος καὶ Ρωμανοῦ μαρτ.	18 Κ	Σεβαστιανοῦ καὶ Ζωῆς μαρτ.
19 Σ	Ἀβδίου τοῦ προφ. καὶ Βαρλαάμ μαρτύρων.	19 Δ	Βονιφάτιου μάρτυρος. Ἀγλαίας ὁσίας.
20 Κ	Γρηγορίου τοῦ Δεκαπολίτου καὶ Προκόλου Κ/λεως (Avent).	20 Τ	Ἰγνατίου ἱερομάρτυρ. τοῦ Θεοφύρου.
21 Δ	Τὰ ἑξήκοντα τῆς Θεοτόκου.	21 Τ	Ἰουλιανῆς καὶ Θεμιστοκλέους μαρτύρων.
22 Τ	Φιλήμονος τοῦ ἀποστόλου καὶ Ἀρχιππου.	22 Π	Ἀναστασίας τῆς Φαρμακολύτρ.
23 Τ	Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου. Ἀκραγαντινῶν καὶ Ἀμφιλοχίου ἐπ. Ἰκονίου.	23 Π	Τῶν ἐν Κρήτῃ 10 μαρτύρων.
24 Π	Κλήμεντος Πάπα Ρώμης.	24 Σ	Εὐγενίας ὁσιομάρτυρος.
25 Π	Αἰκατερίνης Μεγαλομάρτυρος. Μερκουρίου μαρτ.	25 Κ	Ἡ κατὰ σάρκα Γέννησις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. (Ἀρχία τριήμερος καὶ κατάλυσις).
26 Σ	Ἀλκινοῦ καὶ Νικωνοῦ τῶν μαρτ. καὶ μνήμη τοῦ ὄσ. Στυλιανοῦ τοῦ Παφλαγονοῦ.	26 Δ	Ἡ Σύναξις τῆς Θεοτόκου.
27 Κ	Ἰακώβου μεγάλου. τοῦ Πέρσου.	27 Τ	Τοῦ ἁγ. Στεφάνου τοῦ Πρωτομάρτυρος.
28 Δ	Στεφάνου ὁσιομάρτ. τοῦ νέου.	28 Τ	Τῶν ἁγίων Δισμυρίων μαρτ.
29 Τ	Παρομῶν καὶ Φιλομένου μ. Οὐρβανῶ ἐπ. Μακεδονίας.	29 Π	Τῶν ἐν Βηθλεεμ ὄπ. τοῦ Ἡρώδ. ἀναίρεθ. 14,000 ἁγ. Νηπίων.
30 Τ	Τοῦ ἁγ. Ἀποστόλου Ἀνδρέου.	30 Π	Ἀνυσίας ὁσιομάρτυρος τῆς ἐν Θεσσαλονικῇ.
		31 Σ	Μελάνης τῆς ὁσίας.

ΚΩΝ. Φ. ΣΚΟΚΟΥ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΤΟΥ 1911 ΕΤΟΥΣ

ΤΟΜΟΣ 26ος — ΕΤΟΣ 26ον

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias
Restrictions apply.

Ἀπαραίτητος Γνωστοποίησις

Ἐπειδὴ συνήθως τὸ Ἡμερολόγιον ἐξαντλεῖται μέχρι τῶν μέσων ἢ τὸ πολὺ μέχρι τέλους Ἰανουαρίου, παρακαλοῦνται οἱ ἅπανταχοῦ Συνδρομηταί, Ἀνταποκριταί καὶ Βιβλιοπῶλαι νὰ κάμνουν ἐγκαίρως τὰς παραγγελίας τῶν πρὸς ἀποφυγὴν παραπόνων καὶ ματαίας ἀλληλογραφίας.

ΣΥΜΠΑΗΡΩΜΑΤΙΚΟΝ
ΓΡΑΜΜΑΤΟΛΟΓΙΚΟΝ ΔΕΥΚΩΜΑ

ΠΟΙΗΤΑΙ, ΛΟΓΟΤΕΧΝΑΙ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΚΥΚΛΟΥ ΤΟΥ "ΕΘΝ. ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ,"

ΒΩΚΟΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ. — Κατάγεται ἐξ Ὑδρας καὶ ἐγεννήθη ἐν Πάτραις τῇ 1868. Δημοσιογράφος, κριτικὸς καὶ συγγραφεὺς. Ἐξέδωκε (1893) τὰ μυθιστορήματα « Ὁ Κύριος Πρόεδρος », τὸ « Περιοδικὸν μας » (1900), ἠθογραφίας, αἰσθητικὰς μελέτας κλπ. Ἐγραψε θεατρικὰ ἔργα: τὴν « Κατοχὴν » (1905), τὸ « Εἰκοσιένα » (1906) καὶ τὴν « Μεγάλην Ἰδέαν » (1907), τὴν κωμωδίαν « Ναστραδὴν Χόντζας » (1907), τὸ ἱστορικὸν δράμα « Κυρὰ Βασιλική » καὶ τὸ κοινωνικὸν « Ὑπεράνω τοῦ κόσμου τούτου » (1910), ἅπαντα διδαχθέντα ἀπὸ σκηνῆς. Ἦδη ἀπὸ ἔτους ἐκδίδει τὸ περιοδικὸν « Καλλιτέχνης ».

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ ΝΙΚ. — Ἐγεννήθη ἐν Μυτιλήνῃ καὶ δικηγορεῖ νῦν ἐν Σμύρνῃ. Ἐπιστήμων καὶ συγγραφεὺς, γνωστὸς ἀνὰ τὴν Ἀνατολήν καὶ τὴν Εὐρώπην ὡς Ἀνατολιστὴς (orientaliste). Ἐξέδωκε πολλὰ σχετικὰ πρωτότυπα ἔργα, ἐν οἷς προέχουσιν: « Ἡ ἀκίνητος ἰδιοκτησία ἐν Τουρκίᾳ » καὶ αἱ « Ἀνατολικαὶ Μελέται, ἤτοι τὰ Προνόμια τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου κατὰ Ἀνατολικὰς πηγὰς ».

ΗΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΚΑΤΙΝΑ. — Ἐγεννήθη ἐν Γαλαξειδίῳ, ἐτελειοφοίτησεν εἰς τὸ Ἀρσάκειον καὶ ἐγένετο διδάκτωρ τῆς φιλολογίας τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου. Ἐγραψεν ἠθογραφήματα, διηγημάτια καὶ ἄλλα ἄρθρα φιλολογικὰ. Ἐξέδωκεν ἐπὶ δύο ἔτη (1906—1907) τὸ « Ποικίλον Ἡμερολόγιον ».

ΚΑΜΠΥΣΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ. — Ἐγεννήθη ἐν Κορώνῃ τῇ 1872. Διδάκτωρ τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου συμπληρώσας τὰς φιλολογικὰς του σπουδὰς ἐν Γερμανίᾳ. Τὸ πρῶτον του ἔργον ἦτο τὸ ἠθογραφικὸν διήγημα « Παουλίνα ». Ἀπὸ τοῦ 1896 ἐδημοσίευσεν σειρὰν δραμάτων ὑπὸ τοὺς τίτλους: « Τὸ Μυστικὸ τοῦ Γάμου » — « Ἡ φάρσα τῆς Ζωῆς » — « Μις Ἄννα Κούξλεϋ » — « Οἱ Κούρδοι » — « Τὸ Δακτυλίδι τῆς Μάννας » — « Στὰ σύννεφα » — « Ἀνατολή ». Ἐπίσης μίαν ποιητικὴν συλλογὴν « Τὸ Βεῖλι τῶν Σμυρναίων », καὶ κατ' ἔμμετρον μετά-

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΝ
ΓΡΑΜΜΑΤΟΛΟΓΙΚΟΝ ΛΕΥΚΩΜΑ

ΠΟΙΗΤΑΙ, ΛΟΓΟΤΕΧΝΑΙ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΚΥΚΛΟΥ ΤΟΥ "ΕΘΝ. ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ,,

['Υπεσχέθημεν νά συνεχίσωμεν τὸ «Γραμματολογικὸν Λεύκωμα», συμπληροῦντες βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον τὴν Πινακοθήκην τῶν ἐργατῶν καὶ ἀντιπροσώπων τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας. Ἄτυχῶς πολλοὶ καὶ πάλιν παρενεβλήθησαν δυσχέρεια, οὕτω δὲ παρελείφθησαν πολλοὶ φυσιογνωμίαι ἐγκρίτων λογογράφων ἐκ τῶν συνεργατῶν τοῦ Ἑμερολογίου. Ἄλλ' ἐλπίζομεν ὅτι εἰς τὸν προσεχῆ τόμον τοῦ 1912 θὰ δυνηθῶμεν νά παρουσιάσωμεν πλῆρες τὸ Γραμματολογικὸν Λεύκωμα.]

Βῶκος Γεράσιμος

Ἐλευθεριάδης Νικ.

Ἡλιακοπούλου Κατίνα

Καμπύσης Γιάννης

Καρακάση Πίπιζα Μαρία

Λυκούδης Ἐμμανουήλ

φρασιν τοὺς « Διονύσου Διθυράμβους » τοῦ Νίτσι. Ἰπῆρξε συνεργάτης τῶν περιοδικῶν « Ἡ Τέχνη » καὶ τὸ « Περιοδικὸν μας ». Ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις τὸν Νοέμβριον τοῦ 1901.

ΚΑΡΑΚΑΣΗ ΠΙΠΙΖΑ ΜΑΡΙΚΑ. — Ἡ γυναστὴ λογογράφος καὶ ποιήτρια. Ἐγεννήθη ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ ἐξεπαιδεύθη ἐν Ἀθήναις. Ἐξέδωκε δύο τόμους λυρικῶν ποιημάτων, τοὺς « Κρυσταλλίτας » καὶ τοὺς « Σταλακτίτας ». Ἰπὸ τὸ ψευδώνυμον δὲ « Μαρίκα ἡ Πηνειᾶς » δημοσιογράφηε εἰς πολλὰ φύλλα τῆς Κων/λεως.

ΛΥΚΟΥΔΗΣ ΕΜΜ. — Ἐγεννήθη ἐν Ναυπλίῳ τὸν Ὀκτώβρ. τοῦ 1849. Διετέλεσεν Ἐφέτης καὶ Νομικὸς Σύμβουλος τοῦ Κράτους. Ἦδη διηγορεῖ ἐν Ἀθήναις. Ἐξεπόνησε πλεῖστα οἰκονομικὰ κ' ἐπιστημονικὰ συγγράμματα, ἐν οἷς « Περί ἀπεργιῶν » — « Περί τοῦ θεομοῦ τῆς προσωπικῆς κρατήσεως ὡς μέσου ἐκτελέσεως » — « Περί τῆς ἐκλογικῆς νομοθεσίας » — καὶ ἄλλας παντοίας διατριβὰς καὶ μελέτας εἰς διάφορα νομικὰ περιοδικά. Πλὴν τούτων ἔχει νὰ ἐπιδείξη καὶ καθαρῶς φιλολογικὴν ἐργασίαν οὐκ ὀλίγην. Συνέγραψε μυθιστορήματα καὶ διηγήματα δημοσιευθέντα εἰς τὰ περιοδικὰ « Ἐστία » — « Παναθήναια » — « Ἡμερολόγιον Σκόκου » κλπ. Μεταξὺ αὐτῶν διακρίνονται « Ὁ Κίμων Ἀνδραδέης », « Ὁ διαχειριστὴς τοῦ Συντάγματος », « Ἡ ζένη τοῦ 1854 », « Ὁ ἀπόστρατος μουσικὸς », « Ἡ κωμόπολις Φθεβρία », « Ὁ μαρασμὸς » καὶ πλεῖστα ἄλλα. Πρὸς τούτους ἐδημοσίωσεν ἐπὶ ἔτη εἰς τὸν ἡμερήσιον καὶ περιοδικὸν τύπον περιηγήσεις, ὀδοπορικὰς σημειώσεις, χρονολογήματα οὐμουριστικὰ κλπ.

ΜΑΡΤΖΟΚΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ. — Ὁ ἐν Ζακύνθῳ λόγιος καὶ ποιητὴς, γεννηθεὶς αὐτόθι τῇ 1849. Καθηγητὴς τῆς Ἰταλικῆς καὶ Γαλλικῆς. Ἐξέδωκε τὸ πρῶτον (1874) « Δοκίμιον ἰταλικῶν ποιημάτων ἐπιμέτρως ἐξελληνισθέντων ». Μεθ' ὅ τὰ « Νυκτολούλουδα » (1878), τοὺς « Φλοίσβους » (1880), τὸν « Γούμενο τῆς Ἀναφωνήτρας » (1889), « Ὁ Πατέρας μου » (1890), « Πατρὶς καὶ Καρδία » (1893) « Ἐνας ἀπὸ τοὺς Εἴκοσι ἢ Ζακυθινὸς μνηστήρας θρόνου » (1892), « Ὁ Διάκος » (1901), « Ὁ Κεφαλλονίτης » (1899), « Ἡ Καταστροφή τῆς Μεσσηνίας » (1909). Πλὴν τούτων ἔγραψε καὶ ἐπιγράμματα, τινὰ τῶν ὁποίων ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὸ Ἡμερολόγιον Σκόκου, ἔχει δὲ ἀνέκδοτα καὶ πλεῖστα ἄλλα ποιήματα.

ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ ΚΩΣΤΑΣ. — Φιλολογικὸν ψευδώνυμον τοῦ ἐν Ἰθρᾷ σχολαρχεύοντος κ. Α. Σουραῖα. Διδάκτωρ τῆς φιλολογίας, λογοτέχνης καὶ διηγηματογράφος. Ἐγραψε πολλὰ ἠθογραφήματα δημοσιευθέντα εἰς τὸν « Νουμᾶν ». Ἐξέδωκε δύο σειρὰς διηγημάτων ἐπιγραφόμενας: « Ἀπὸ τῆ ζωῆ τοῦ θειλινοῦ » καὶ « Οἱ Νεκροὶ τῆς Ζωῆς ». Ἐπίσης καὶ τὸ κοινωτικὸν ῥομάντισον « Στὸ ἄλμπουρο » (Βλ. σ. 357).

ΣΗΜΗΡΙΩΤΗΣ ΑΓΓΕΛΟΣ. — Ἐγεννήθη τῇ 1871 ἐν Δικελῇ τῆς Μικρασίας. Ἐξέδωκε τὰς λυρικὰς συλλογὰς « Τὰ Θανάσμα » (1896) καὶ τὰ « Μαύρα Κρίνα » (1906). Ἐγραψε τὰ δράματα « Ὁ γάμος τῆς Ἑλλης », τὴν « Ἀστραίαν » καὶ τὴν « Στάναν Σιδερέη ». Ἐξέπότησε καὶ τὸ κοινωτικὸν ῥομάντισον « Στὸ ἄλμπουρο » (Βλ. σ. 357).

καὶ Σμύρνης. Ἐσχάτως ἐπεράτωσε καὶ τὸ δράμα « Τῆς Λήθης τὸ Νερό » ἐμπνευσμένον ἐκ τοῦ ἀρχαίου ἐλληνικοῦ βίου

ΤΕΙΤΣΕΛΙΚΗΣ ΚΩΝΣΤ. — Ὁ ἐν Κοζάνῃ τῆς Μακεδονίας δικηγόρος καὶ λογογράφος. Γνωστὸς ὑπὸ τὰ ψευδώνυμα Ἀλκέτας καὶ Τημενίδης ὡς συνεργάτης διαφόρων ἡμερησίων καὶ περιοδικῶν φύλλων Θεσσαλονίκης καὶ Κων/λεως, γράψας πολλὰ ἄρθρα ἐπιστημονικά, πολιτειακά, ἠθογραφικά, χρονογραφήματα, κλπ.

ΦΕΡΜΠΟΣ ΠΑΝΑΓ. — Ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις τῷ 1851. Καθηγητῆς (1884) καὶ γυμνασιάρχης (1893). Ἐκ τῶν ἰδρυτῶν τοῦ Φιλολογ. Συλλόγου « Παρνασσῶ ». Ἐγραψε *Μύθους* ἐμμέτρους (1884) μεταφρασθέντας εἰς τὴν γερμανικὴν καὶ ἰταλικὴν. Ἐξέδωκε τὸ *Μουσεῖον* ἐγκυκλοπ. συλλογὴν (1873—74) Ἐπιστολογραφικὴν, Ὀδηγὸν Ἑλληνοπο. συμπεριφορᾶς. Διεσκεύασεν ἐκ τῆς γαλλικῆς τὸ « Παιδίον τῶν Δασῶν » καὶ « Παιδαγωγικά Διηγήματα », ὡς καὶ τὰ μυθιστορήματα τοῦ Jules Verne ἐν πολυτελεῖ εἰκονογραφημένη ἐκδόσει. Ἐπίσης καὶ πλεῖστα διδασκασίβια βιβλία, ἐν οἷς καὶ τοὺς « Βίους Ἐπιφανῶν ἀνδρῶν » ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ κ. Κουρτιδίου. Συνεργάτης τῶν περιοδικῶν « Πανδώρας » — « Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης » — « Παρνασσῶ » — « Ἐστίας » — « Διαπλάσεως » — « Ἀττικῶν Ἡμερολογίου » — « Ἐθνικοῦ Ἡμερολογίου » κλπ. Νῦν διατελεῖ καθηγητῆς τοῦ ἐν Βόλῳ Γυμνασίου.

ΦΡΙΑΛΙΓΓΟΣ Κ. — Ἐγεννήθη ἐν Κουκλουτζᾷ τῆς Σμύρνης, ἐκπαιδευθεὶς ἐν τῇ αὐτόθι Εὐαγγελικῇ Σχολῇ καὶ ἐν τῇ Θεολογικῇ τῆς Χάλκης. Ποιητὴς καὶ συγγραφεύς. Ἐξέδωκε τὰς πραγματείας « Περὶ Χριστιανικῆς Τέχνης » — « περὶ Εἰκονομαχίας » — περὶ τοῦ « Πνεύματος τῆς νηστείας » — περὶ « Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου ὡς ποιητοῦ ». Ἐπίσης τὴν ποιητικὴν συλλογὴν « Τὰ τραγούδια τῆς σκιᾶς » καὶ τὸ ἀνέκδοτον τρίπρακτον δράμα « Ἀγνή ».

ΤΑ ΔΥΟ ΣΟΥ ΜΑΤΙΑ

ἮΑ δνὸ σου μάτια ἐφίλησα μὴ νύχια τοῦ Γενάρη,
τὰ δνὸ σου μάτια ἐφίλησα τοῦ Μάη μὴ χαραγῆ.
Στὴν πρώτην ἔλαμπε ἀργυρὸ σιὰ οὐράνια τὸ φεγγάρι,
σὴν δεύτερη ἐκαμάρωνεν ἢ ἀνθιομένη γῆ.

Τώρα τὰ χρόνια ἐπέρασαν, μὰ τὰ θυμοῦμαι ἀκόμη
τὰ μάτια τ' ἀλησμόνητα — διπλοὶ καῦμοι καὶ τρόμοι —
καὶ τὰ προσμένω ἀνώφελα νὰρθοῦν, στερῆ μου χάρη,
μὲ τῆς δροσοῦλες τοῦ Μαγιοῦ, τὰ φέγγη τοῦ Γενάρη!

[1910]

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΔΑΦΝΗΣ

Authorized licensed-use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimos
Restrictions apply.

Μαρτζώκης Ἀνδρέας

Παρορίτης Κώστας

Σημηριώτης Ἀγγελος

Τσιτσελίης Κωνστ.

Φέρμος Παναγ.

Φυιλίγγος Κ.

ΠΛΕΚΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

1

ΘΕΟΙ τὰ τραγουδάκια μας διαβάζουν ἕνα - ἕνα,
κακογλωσσέουν κι' ἀποροῦν καὶ μ' ἐρωτοῦν γιὰ σένα:
— «Μὰ νᾶνε τάχα ἀληθινή, νὰ ζῆ στὸν κόσμο τάχα,
ἢ μὴ τὴν ὀνειρεύεσαι στοὺς στίχους σου μονάχα;»
Κ' ἐγὼ τοὺς λέω: «— Τὴ βοήκατε τὴ λέξι ποῦ τῆς πρόπει
Εἴν' ὄνειρο ποῦ ξυπνητὸς τὸ βλέπω καὶ μὲ βλέπει».

2

Χαρά στον, τὸν ἀκούραστο κι' ἀγόγγυστο διαβάτη,
ποῦ παίρνει σιράτες καὶ κρεμνοὺς καὶ φθάνει σὲ παλάτι.
Χαρά στα, καὶ τὰ μάτια μου ποῦ συννεφιές τὰ σκέπουν,
ποῦ καῖνε κλαῖνε ὀλονγκτὶς καὶ τὴν αὐγὴ σὲ βλέπουν.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 03/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako² Apothetirio Dimosia
Επιτροπὴ Ἱστορικῆς Βιβλιοθηκῆς Ἐταιρεία
Restrictions apply.

ΕΠΑΡΧΙΑΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΚΕΛΑΪΔΙΣΜΟΙ

(ΣΚΙΤΣΟ)

ΠΟΙΟΙ θέλουν νά παραστήσουν «περι-διά-γραμμάτου» τὸ κελαιΐδημα τῶν πουλιῶν, γράφουν κάτι φθόγγους τέτοιους: — Τσίου! τσίου! τσίου! τσίου!

Ἦ:

— Τσιδίτι! τσιδίτι! τσιδίτιτί!

Ἦ (μὰ τὴν ἀλήθεια, τὸ εἶδα κάποτε κι' αὐτό:)

— Βεεεεεε... τσά, τσά, τσά, τσά, τσά!..

Ἔ, λοιπόν ἔχι γράμματα τοῦ ἀλφάβητου, μὰ οὔτε δλάκαιρη ὄρχηστρα ἀπὸ φλάουτα, πίφερα, κλαρίνα, βιολιά καὶ βιολοντσέλα δὲ θά μπορούσε νά παραστήσῃ τὴ συναυλία τῶν κελαιΐδισμῶν, ποῦ ἔβγαυεν ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ κύρ Ἀναστάση, τοῦ πατέρα τῆς Ζαφειρούλας.

Ἦταν κοντὰ εἰς τὸν Ἀΐ-Παῦλο, εἰς τὰ Τσαρουχαρέικα, ἓνα παμπάλαιο σπίτι, στενὸ καὶ ψηλὸ ὡς καμπαναριεῖο, ἀφοῦ εἶχε τρία πατώματα καὶ ἀπὸ δύο μονάχα παραθύρια σὲ κάθε πάτωμα. Κι' ἀκόμα περισσότερο ἔμοιαζε μὲ καμπαναριεῖο, γιὰτὶ κάτω ἀπὸ κάθε παραθύρι, εἰς τὸν ἀσβεστόχριστο τοῖχο τῆς φάτσας, ἦταν ἀπωμένη μία σειρὰ ἀπὸ κλοῦδες, κλουδιά καὶ κλουδάκια, ποῦ ἐνώνουνταν μὲ τὴ διπλανή τῆς, κ' ἔτσι ὅλες μαζί φαινόνταν ἀπὸ μακρὰ πῶς περιζῶναν τὸ σπίτι, σὰ μὲ τριπλῆ ζῶνῃ λεπτοῦ καγγελωτοῦ μπαλκονιοῦ.

Μέσα εἰς κλοῦδες αὐτές, εἰς κλουδιά καὶ εἰς κλουδάκια ἦταν πουλιά χίλιων εἰδῶν, καρδερίνες ἢ γαρδέλια, καναρίνια ἢ καροῖνια, ἀσάραντοι, κοτσούφια, σπίντοι, γαλιάντρες, ποῦ κελαιΐδουσαν ἀκατάπαυτα, ἀπὸ τὰ ἡμερώματα τοῦ Θεοῦ ὡς τὸ βασίλειμα τοῦ ἤλιου: Τσίου! τσιδίτι! τσά, τσά!... (Μὰ ἔχι! εἶπαμε πῶς αὐτὰ δὲν γράφονται εἰς τὸ χαρτί.) Καὶ δὲν ἦταν μόνο εἰς τὴ φάτσα τοῦ σπιτιοῦ ἀραδιασμένα τ' ἀμέτρητα κλουδιά ἦταν καὶ στὴν πονιῇ μεριά, ποῦ ἔβλεπε εἰς τὸ δρόμο τῆς Ἀγίας Ἄννας, καὶ μέσα εἰς κάμαρες, κρεμασμένα ἀπὸ ταβάνια κ' ἀπὸ τοίχους, καὶ εἰς τὰ κορινθόρα, καὶ εἰς τὴν

Γιατί τὸ σπίτι τοῦ κύρ Ἀναστάσης, εἰς Τσαρουχαρέϊκα, δὲν ἦταν μόνο σπίτι, κατοικία. Ἦταν καὶ μαγαζί, «ἀργαστήρι». Ὁ κύρ Ἀναστάσης, ὁ πρῶτος πουλολόγος τῆς χώρας, ἔδραζε πουλιά καὶ τὰ πουλοῦσε. Μὲ δαῦτα παιδευότανε κι' αὐτός ὁ χριστιανός, ἀπὸ τὰ χαράματα τοῦ Θεοῦ ὡς τὸ βασίλειμα τοῦ ἡλίου. Καμμιά πενηνταριά χρονῶν ἄνθρωπος, χηρευόμενος, λιγάκι γρινιάρης, μὲ μιὰ μοναχοκόρη, τὴ Ζαφειρούλα, καὶ μὲ μιὰ γρηῃ δουλεύτρα, τὴ Μανταλένα. Ὁ κύρ Ἀναστάσης εἶχε ἀληθινὴ μανία μὲ τὰ πουλιά. Γι' αὐτό, ἂν καὶ πρὸ δέκα χρόνων εἶχε πεθάνῃ ἡ κυρ' Ἀναστάσινα, δὲν ξαναπαντρεύτηκε, σὰν τὸν τεχνίτη ποῦ ἀρνιέται τὴ γυναῖκα γιὰ νάφοσιωθῇ εἰς τὴν τέχνην του. Ἡ Ζαφειρούλα, δεκοχτῶ χρονῶν κοπέλα, νοστιμούλα, στρομπουλὴ καὶ μελαχροινὴ, εἶχε γιὰ τὰ πουλιά τὴν περιέργεια καὶ τὴν ἀγάπη ποῦ τοὺς ἔχουν ὅλες οἱ κοπέλες. Καὶ ἡ γρηῃ Μανταλένα, ξεραγγιανὴ καὶ ἀσουλούπωτη, τὰ εἶχε σὲ κακό, σὲ ἀντιπάθεια, ὅπως πολλὰς παράξενες γρηῃς.

Ὁ κύρ Ἀναστάσης ἔλεγε :

— Τὰ πουλιά μου...

Ἡ Ζαφειρούλα ἔλεγε :

— Τὰ πουλιά...

Καὶ ἡ Μανταλένα :

— Ἐκεῖνα τὰ ἔρμα...

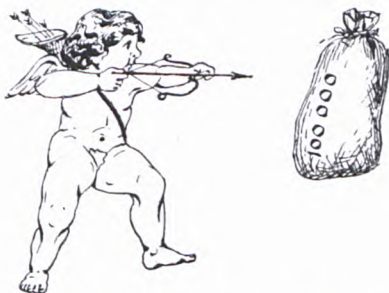
Ὁ κύρ Ἀναστάσης, ὅποτε τὴν ἄκουε νὰ τὰ λέη ἔτσι, τὴν καταριόταν :

— Νὰ φᾶς τὴ γλῶσσα σου ! στρίγγλα !

Καὶ θὰ τὴν ἐδιωχνε, ἂν δὲν ἦταν πιστὴ μ' ὄλη τὴ μουρμούρα, κι' ἂν δὲν τὸν βοηθοῦσε εἰς τὴ δουλειὰ ὅσο κι' ἡ Ζαφειρούλα. Νὰ πῶμε μάλιστα τὴν ἀλήθεια, τὸν τελευταῖον καιρό, τὴν περισσότερη βοήθεια τοῦ τὴν ἔδινε ἡ γρηῃ Μανταλένα. Αὐτὴ ἔδραζε τὰ κλουδιά τὴν αὐγὴ κι' αὐτὴ τὰ ἔμπαζε τὸ βράδυ. Αὐτὴ τὰ ἄλλαζε· αὐτὴ ἔφηνε ταῦτά καὶ κοπάνιζε τὸ κρέας τῆς τροφῆς τους. Ἡ Ζαφειρούλα εἶχε τεμπελιάση. Περνοῦσε τὴν ὥρα τῆς καθισμένη κοντὰ εἰς τὸ παραθύρι καὶ βυθισμένη σὲ γλυκεῖα συλλογὴ, ποῦ τὴν ἐνανούριζε τὸ ἀτελείωτο κοντσέρτο τῶν πουλιῶν. Ἐνα ἐργόχειρο, ἄσπρο κέντημα λιγάκι χοντρό, μισοκοιμότανε κι' αὐτὸ εἰς τὰ χέρια τῆς ἢ εἰς τὴν ποδιά τῆς. Ὅταν τὴ φώναζε ὁ πατέρας τῆς, σηκονόταν ἀνόρεκτη, μ' ἕνα μικρὸ στεναγμό. Μὰ εἰς τὴ φώναζε ἡ Μανταλένα νὰ τὴ βοηθήσῃ, δὲν τῆς ἔδινε ἀπόκρισι. Ἡ τῆς ἔλεγε : « τὴν ἄρα, ἔφτασα ! » καὶ δὲν ἔφτανε ποτέ...

Τὸ βράδυ, ὅταν ἔπαυε τὸ κοντσέρτο τῶν πουλιῶν, ἡ Ζαφειρούλα εἶχε ἄλλη μουσικὴ... Ὁ Μένεγος, ἕνας ὁμορφος νέος μὲ μαύρα σγουρὰ μαλλιά, ἀπὸ τὸ ἀντικρινὸ μπαρμπέρικο τοῦ φίλου του Χρυσόσπαθη, ποῦ ἔπαιζε κιθάρα, τὴν ἐδούριζε μὲ τὰ τραγούδια του. Θὰ μπορούσα πάλι νὰ σὰς γράψω ἐδῶ μὲ γράμματα τὰ λόγια τους καὶ μὲ νότες τὴ μουσικὴ τους. Τὴ γλύκα ὁμως τῆς φωνῆς του, τὴν περιπάθεια τοῦ τρίλου του, τὸ γρώμα τοῦ λαρυγγισμοῦ του, πῶς θὰ ἀποθροῦσε ἐξ ἑσῶς τὴν ἀκούσῃς.

ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΕΡΩΤΙΚΑ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ.—'Ο *Έρωτας εις τὸ κυνήγιον

λιῶν, κ' ἀκόμα πιὸ δύσκολο, ἀκόμα πολυπλοκώτερο, τὸ κελιάδηνμα τοῦτο τοῦ νέου κ' ἐρωτευμένου ἀνθρώπου, ποῦ σκόρπιζε σὲ ἤχους τῆ φλόγα τῆς καρδιάς του, κυττάζωντας μάλιστα τὸ εἶδωλο τοῦ πόθου του, — τὸ γλυκὸ μαυρομάτικο προσωπάκι τῆς Ζαφειρούλας ἐπὶ ἀντικρινὸ παραθύρι... Καὶ μὲ τῆ μουσικῇ αὐτῇ ἀναγάλιαζε ἡ ψυχὴ τῆς κόρης περισσότερο βέβαια παρὰ μὲ τὸ κοντσέρτο τῶν πουλιῶν της. Σὰ νὰ τῆς ἀνοιγε μπροστά της καινούργιους δρόμους καὶ οὐρανοὺς εὐτυχίας, ἀγάπης τὸ γλυκοφάλτη τὸ Μένεγο. Γι' αὐτὸ ἦταν τώρα βυθισμένη πάντα σὲ γλυκεῖα συλλογῇ, γι' αὐτὸ ἐσχνοῦσε τὸ κέντημά της ἐπὶ χέρια της, γι' αὐτὸ φώναζε τῆς Μανταλένας «τώρα ἔφθασα!» καὶ δὲν ἔφθανε ποτέ...

* * *

Ἡ Ζαφειρούλα ἤξερε καλὰ γιατί τραγουδοῦσε ὁ Μένεγος. Κάθε κορίτσι, θὰ πῆτε, ἐπὶ τὴν ἡλικίαν της θὰ τῶξερε... Ναι, μὰ ἡ θυγατέρα τοῦ πουλολόγου ἔτυχε νὰ τὸ ξέρη κάπως καλλίτερα. Μιὰ μέρα, ἄξαφνα, ἐκεῖ ποῦ ἔβανε κανναβοῦρι 'ς ἓνα κουπάκι καὶ ἀκουγεν ἓνα γαρδέλι νὰ λαρυγγίξῃ, ρώτησε τὸν κύρ Ἀναστάση:

— Γιατί, πατέρα, κελιάδουνε τὰ πουλιά;

— Γιὰ τὸ ἀντί ποῦ ἔχει: δύο τροῦπες, ἀποκρίθηκε ὁ πουλολόγος.

— *Ὁχι! ἀλήθεια, πές μου! Ξαναπε ἡ Ζαφειρούλα.

Ἄλλο ἄλλο ἀκούσθησαν νὰ λέῃ, σὰ νὰ μιλῶσε μονάχα του, ὁ κύρ Ἀναστάσης δὲν ἀποκρίθηκε ἄλλο. Ἐμεινε ὁμως συλλογισμένος, καὶ ὕστερ' ἀπὸ πολλὴ ὥρα, ἀφοῦ πιά ἡ Ζαφειρούλα εἶχε κλημενῶς τὸν κληροῦσι τοῦ πατρὸς καὶ ἐσχάση τὴν ἐρώτησιν ποῦ ἔκαμε,

— Γιατί, κελιάδουνε τὰ πουλιά;... Μηγάρεις ἔρωτα κ' ἐγὼ γιατί

ΑΘΗΝΑΪΚΑ ΕΙΔΥΛΛΙΑ

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ. — Τὰ θύματα τοῦ κυνηγίου

κελαΐδουνε τὰ πουλιά; .. Καὶ γιὰ τί πάλε νὰ μὴν κελαΐδουνε καὶ τὰ ψάρια; .. Ἄμε ρώτα τὸν ἀφέντη τὸ Θεὸ ποῦ τᾶκαμε!

Ἡ Ζαφειρούλα, ποῦ φαίνεται πῶς ᾿ς αὐτὸ τὸ ἀναμεταξὺ εἶχε συλλογισθῆ καὶ ἐκείνη μερικὰ, ἄρπαξε τὸ λόγο καὶ εἶπε:

— Βλέπεις ὁμως, πατέρα, πῶς τὰρσενικὰ μονάχα κελαΐδουνε; Τὰ θηλυκὰ ποτέ. Γιατί, νᾶξερα;

— Γιατί τὰ θηλυκὰ εἶνε καταραμένα! ἀποκρίθηκε εὐθὺς ὁ κύρ Ἀναστάσης, ἔτσι γιὰ νὰ τὴν πειράξῃ.

— Δὲν τὸ πιστεύω, εἶπε μὲ χαμόγελο ἡ Ζαφειρούλα, κάτι ἄλλο πρέπει νᾶνε. Καὶ ἄντις, ὅποτε ἰδῶ τὸν παπᾶ-Πολύδωρο, ἐγὼ θάν τονε ρωτήσω. Θὰ ξέρῃ κείνος, δὲ μπορεῖ!

— Σὰ δὲ βαρυνεσαι, ρώτα τον ἀποκρίθηκε ὁ κύρ Ἀναστάσης, κύτταξε ὁμως τώρα, ἔψησε κείνη ἡ Μανταλένα ταυγά, νὰ ταῖσουμε τὰ καερίνια; Δέκα ὥρες κάνει, ποῦ κακοχρονάχῃ!

Ἐδῶ σταμάτησε ἡ κουδέντα. Πρὶν νὰ ρωτήσῃ ὁμως τὸν παπᾶ-Πολύδωρο ἡ Ζαφειρούλα, πρόφτασε ὁ κύρ Ἀναστάσης, τὸ ἴδιο βράδυ, ἐστὸ σπείσαρεῖο τῆς γειτονειᾶς, ὅπου πήγαινε κάπου-κάπου, νὰ ρωτήσῃ ἓνα νειτόρο.

— Νὰ ἰδῆς τί περιεργο, ἀφέντη νειτόρο μου! ἄρχισε τὴν αὐγή, τὴν ὥρα ποῦ ἀλλάξαμε τὰ κλουβία, τί τσῆ σκαρφίστηκε νὰ μέρω-τήσῃ ἡ θεγατέρα μου; .. Μὰ τί σοῦ εἶνε καὶ τοῦτες οἱ κοπέλες! Τὸ καὶ τό...

Ἐο γιὰ τὸν ἕκαμε « χμ! χμ! » καὶ χαμογέλασε. Ἐπειτα, — ἦταν κ' ἄλλοι ἐστὸ φαρμακεῖο γιὰ νὰκούσουν τὴ σοφία του, — καταδέ-χτηκε νὰ ἐξηγήσῃ ᾿στὸν κύρ Ἀναστάση, πῶς τὰρσενικὰ πουλιά

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimi
 Δημόσια Ἱστορική Βιβλιοθήκη Σαγούρας
 Restrictions apply.

κελαϊδοῦν γιὰ νὰ γητεῖουν τὰ θηλυκά. Εἶνε σὰν κανταδόροι ποῦ τραγουδᾶνε κάτω ἀπὸ τὰ παραθύρια τῆς καλῆς τους. Γι' αὐτό, ἐπρωθεσε, ἔχουν καὶ ὀρειότερες, λαμπρότερες φτερωσιές. Μὲ τὴ λάμψι τῶν πολύχρωμων φτερῶν καὶ μὲ τὴ γλύκα τῶν πολύτροπων κελαϊδισμῶν, πολεμᾶνε ἀκούραστα νὰ νικήσουν τοὺς ἀντίπαλους εἰτὴν ἀγάπη καὶ νὰ ζευγαρώσουν.

Γητεμένος ἀπ' αὐτὴ τὴν ἐξήγησι, ποῦ ὁ νοῦς του ὡς τώρα δὲν τὴν εἶχε μαντέψῃ, κι' ἄς ἦταν πουλολόγος τόσα χρόνια, ὁ ἀπλοϊκὸς κύρ Ἀναστάσης, γύρισε εἰς τὸ σπίτι του μὲ μιὰ χαρὰ, σὰ νὰ κουβαλοῦσε θησαυρό. Κ' ἐπειδὴ τέτοιες κουβέντες δὲν ἦταν γιὰ τὴ θυγατέρα του, ἐξοθύμανε λέγωντάς τα εἰς τὴ γρηᾷ Μανταλένα. Τὴν ἄλλη μέρα ὅμως ἡ Μανταλένα τὰ εἶπε τῆς κυρᾶς τῆς· καὶ εἶσι ἡ Ζαφειροῦλα ἐμαθε ἀπάνω - κάτω γιατί κελαϊδοῦν τὰ πουλιὰ, γιατί κελαϊδοῦν μόνο τάρσενικά καὶ τί νόημα ἔχουν οἱ κελαϊσμοὶ τους. Κουρέλια μόνον, ἐνοεῖται, ἀπὸ τὴν κουβέντα τοῦ γιατροῦ ἐφθασαν ὡς τ' αὐτὰ τῆς. Μὰ μὲ τὴ φαντασία τῆς καὶ μὲ ὅσα ἤξερε ἀπὸ τὸν κόσμο, ἀπὸ τὴ φύσι κι' ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ τῆς, τὰ συμπλήρωσε. Ἀπὸ τότες, κάθε ποῦ ἀκουγε τὸ κοντσέρτο τῶν πουλιῶν νὰ ξεχύνεται ἀπὸ χίλια κλουδιά, ἔβλεπε τόσους μικροὺς φτερωτοὺς γαμπρούς, ποῦ προσπαθοῦσαν νὰ συγκινήσουν, μὲ τραγοῦδια καὶ μὲ στολίδια, ἄλλες τόσες νυφοῦλες, σιωπηλῆς καὶ σεμνῆς. Καὶ οἰγὰ - οἰγὰ τῆς καρφώθηκε τόσο, ποῦ κατάντησε νὰ φαντάζεται ὄρες - ὄρες τὸ σπίτι τῆς σὰν κάτι πολὺ ποιητικὸ, σὰν ἓνα μικρὸ παράδεισο, ποῦ ἡ χαρὰ τῆς Ἀγάπης τὸν πλημμύριζε μὲ μιὰν ἀπεραντὴ γλυκειὰ μουσική.

Ἔτσι, ὅστερ' ἀπὸ τίς πρώτες καντάδες τοῦ Μένεγου, ἄμα κατὰλαβε πιά πῶς γι' ἀγάπη τῆς παραργοῦσε ὁ νέος μὲ τραγοῦδια, εἰς τὸ μαρμαῆρικο τοῦ Χρυσοσπάθη τοῦ κιθαριστῆ, μιὰ μέρα συλλογίστηκε :

— Νὰ ὁ ἀτσάραντός μου . . . Ἐγὼ εἶμαι ἡ καερίνα του.

Μὰ γιατί τάχα δὲν εἶπε ὁ « σπίνος μου », ὁ « κότσυφός μου », ὁ « καερίνός μου » ; . . . Γιατί ἴσα - ἴσα τὴν ἐποχὴ ἐκεῖνη, ὁ καλλιτέρας φάλτης τοῦ κύρ Ἀναστάσης, ἦταν ἓνας νέος ἀτσάραντος. Ἡ φτερωσιά του βαθυκίτρινη καὶ καφετιὰ μὲ πρασινοποῦς χυματισμοὺς, ὄχι τόσο λαμπρὴ ἢ φωνὴ του ὅμως θαῦμα θαυμάτων ! Δὲν ἦταν λαυγγί - πουλιὸ ἐκεῖνο ἦσαν σωστὴ ἀποθῆκη ἀπὸ φλιάουτα, κλαρίνα καὶ μεταλλινες σφυρίκτρες. Ὁ κύρ Ἀναστάσης τὸν εἶχε σὰν καὶ τί τὸν ἀτσάραντό του. Τοῦ ἔδωσαν δύο τάλλαρα — φαντασθῆτε ! — καὶ δὲν τὸν ἔδωσε. Ἄ, μπᾶ, μπᾶ ! Γιὰ ὄλλο τὸν κόσμο ! Αὐτὸν θὰ τὸν κρατοῦσε γιὰ τὸν ἑαυτὸ του καὶ γιὰ νὰ πιάσῃ ράτσα. Καὶ ἴσα - ἴσα ποῦ τοῦ εἶχε « μελετημένη » γιὰ νύφη μιὰ εὐμορφῆ καερινούλα, φροντωτὴ, καμαρωτὴ, τόσο ἀχνοκίτρινη, ποῦ φαινότανε σὰν ἄσπρη. Γιατί πάλι αὐτὴ καὶ ὄχι ἄλλη ; Ἐ, εἰς ἐρωτοδουλειὰς αὐτές, ὁ μεγάλος προενητήης ἦταν ὁ κύρ Ἀναστάσης. Ἡ τέχνη του ἦταν νὰ ξεχωρίζῃ τὰ ζευγάρια καὶ νὰ διευθύνῃ τὴ φυσικὴ ἐκλογὴ τῆς ἀπλοῦς τῆς. Καὶ τὸν ἀπόλυτος κύριος κ' ἐξουσιαστής. Θεὸς

τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων, εἰταιρίαζε κάθε του γαμπρό με ὅποια νύφη ἤθελε. Μὰ καλή, μὰ κακή, τοῦ ἄρесе δὲν τοῦ ἄρесе, αὐτὴ θὰ ἔπαιρνε ὁ φτερωτὸς φάλτης. Ἐκτὸς πιά ἂν ἡ νύφη ἔκανε νάζια ἐπίμονα καὶ τὸν ἐτσιμποῦσε πάρα πολὺ ὅταν τῆς τὸν ἐμπαζε στὸ κλουβὶ τῆς.

Ἔτσι λοιπόν, ἀφοῦ χάρηκε κάμποσο τὸ φλογερὸ ἐρωτικὸ κελαΐδισμα τοῦ ἀτσάραντου, σφυρίζοντας μαζὶ του κι' ὁ ἴδιος, — τὸ συνήθιζε αὐτό, γιὰ νὰ μαθαίνει τὰ νέα πουλιά νὰ κελαῖδουν, — ὁ κύρ Ἀναστάσης, ποῦ ἤξερε καλὰ τὶς ἐποχές τῶν ἐρώτων, ἔβαλε τὸν ἀτσάραντο στὸ ἴδιο κλουβὶ με τὴν καερίνα. Ἡ Ζαφεירוῦλα ἦταν μπροστά, τὸν ἐδοῆθησε μάλιστα με προθυμία, καὶ συλλογίστηκε χαρούμενη:

— Ἔτσι κι' ἐγὼ... Μιὰ μέρα, με τὰ πολλὰ τραγούδια, θὰ μοῦ φέρουν στὸ κλουβὶ μου τὸ Μένεγο...

Μποροῦσε, ἀλήθεια, νὰ τὸ λέη αὐτό, γιὰ τὴν μοναχοκόρη καθὼς ἦταν καὶ με χηρευάμενο πατέρα, θὰ ἔπαιρνε σὺν γαμπρο. Καὶ ἐπειδὴ ὁ Μένεγος δὲν ἦταν μόνον καλὸς τραγουδιστής, παρὰ καὶ καλὸς τεχνίτης, ξυλοσκαλιστής, — ἐδούλευε στὸ Μπελέτη ποῦ ἔκανε τὰ ὠραιότερα ἐπιπλα καὶ ἦταν τὸ δεξὶ του χέρι, — ἡ Ζαφεירוῦλα εἶχε τὴν ἐλπίδα πὼς ὁ πατέρας τῆς δὲ θάλεγε ὄχι. Ἐπειτα, ἐκείνες τὶς ἡμέρες ἴσα-ἴσα, μιὰ θεία τοῦ Μένεγου εἶχε πῆρὲς σὲ μιὰ ξαδέλφη δική τῆς, πὼς ὁ νέος τὴν ἀγάπαγε με τὰ σωστά του καὶ θὰ τὴν ἐγύρευε...

* * *

Ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποῦ ὁ ἀτσάραντος μπῆκε στὸ κλουβὶ τῆς καερίνας, ἐσώπασε. Ὅλη ἐκεῖνη τὴν ἡμέρα ἔμεινε βουδός, κατσούφης. Καὶ τὴν ἄλλη τὸ ἴδιο καὶ τὴν ἄλλη...

— Μπᾶ, διάολε! ἔλεγε ὁ κύρ Ἀναστάσης, δὲν κελαῖδει ἄλλο ἐτοῦτος;

Ἐπειτα, μιὰ μέρα ποῦ τὸν πῆρε τὸ μάτι του ἀγκαλιασμένο με τὴν νυφοῦλα, ἔς ἕνα φιλι γοργό, στιγμιαῖο, φιλι πουλιῶν, ποῦ ἔκαμε τὰ χονοκίτρινα φτεράκια νὰ φρίξουν ἀπὸ ἠδονή, ὁ γέρος συλλογίστηκε με πονηρὸ χαμόγελο:

— Ἀγκαλιά, τί τοῦ χρειάζονται τώρα τὰ τραγούδια;..

Αὐτὴ ὅμως ἡ σοφὴ σκέψι δὲν τὸν ἐμπόδιζε νὰναθυμᾶται καὶ νὰ ποθῆ τὸ κελαΐδισμα τοῦ ἀτσάραντου. Ἐνα πρωτὶ, ἐκεῖ ποῦ καθαρίζε τὸ κλουβὶ τῶν νεογάμων, — μπροστά κι' ἡ Ζαφεירוῦλα, — ἔχωσε τὸ χέρι του ἀπὸ τὴν πορτοῦλα, ἐστρήμωξε τὴν καερίνα σὲ μιὰν ἄκρη, καὶ με τὸ δάκτυλό του τῆς ἐκτύπησε, ὄχι καὶ πολὺ χαϊδευτικά, τὸ κεφαλάκι.

— Βρωμόπουλο, τῆς εἶπε με κακία, ποῦ μοῦ βούθανες τὸν ἀτσάραντό μου!.. Σ' ἔχω στὸ στομάχι, μωρή!

Ὅπως δὴποτε, ὁ κύρ Ἀναστάσης εἶχε τὴν πείρα πὼς ἅμα ζευγαρώνουν τὰ πουλιά, παύουν πιά οἱ κελαΐδισμοί. Καὶ κατὰ βάθος δὲν ἀποροῦσε πολὺ με τὴν βουθαμάρτα τοῦ ἀτσάραντου ποῦ τὸν ἐπικραίνει.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dim
 Διημερίδα ἱστορική Βιβλιοθήκη Ζαγοράς
 Restrictions apply.

Ἡ Ζαφειρούλα ὅμως, ποῦ δὲν εἶχε τόση πείρα, δὲν ᾔξερε πῶς νὰ τὴν ἐξηγήσῃ.

— Δὲ θὰ τοῦ κάνῃ καλὴ ζωὴ ἡ νύφη, ἔλεγε γελῶντας ἐστὶ γρηᾷ Μανταλένα. Κατσούφιασε ὁ κακομοίρης καὶ δὲ βγάινε ἄχνα...

— Σκοτιστικὰ μὰ τὸ καιὶς! ἔλεγε ἡ παράξενη Μανταλένα. Δὲ βαρύνεσαι! Ἔνα τρουβέλι τῶν αὐτῶν μας λιγώτερο!

— Ἄς εἶνε ὅμως! συλλογιζόταν μονάχη τῆς ἡ Ζαφειρούλα. Ἐγὼ θὰ τοῦ κάνω καλὴ ζωὴ καὶ τὸ τραγοῦδι του δὲ θὰ πάψῃ ποτέ!

Ποτέ;! Μεγάλου λόγου εἶπε ἡ μικρὴ Ζαφειρούλα!...

Ἄπο βραδύς, ὁ Μένεγος τραγοῦδησε τὰ καλλίτερα τοῦ τραγοῦδια ἐστὸ μπαρμπέρινο. Καὶ τὴν ἄλλη μέρα — ἦταν Κυριακὴ ἀπριλιάτικη, — μπῆκε ἐστὸ σπίτι τοῦ κύρ Ἀναστάση σὰ γαμπρός. Τὸ βράδυ, οὔτε τραγοῦδι, οὔτε κιθάρα... Πέρασε μόνο ἀπὸ τῆς ἀρραθωνιαστικιάς του, γλυκοκουβέντιασαν ἀπὸ τὸ παραθύρι, — φανερά καὶ τίμια, — εἶπε μὲ στεναγμὸ καληνύχτα καὶ πῆγε νὰ κοιμηθῇ... Τὴν ἄλλη μέρα, ἐπίσκεψι πάλι τὰπόγιωμα. Τὸ βράδυ τίποτα. Ἄπο τῆς μεγάλῃ του χαρὰ, ὁ νέος τώρα πῆγαινε σπίτι του καὶ κοιμότανε μὲ τίς κόττες. Μπορεῖ κηόλα νὰ ἤθελε νὰ κάμῃ τὸ φρόνιμο καὶ τὸν ἤσυχο ἐστὸν πεθερό του. Καὶ ἐστὸ ὕστερο, τί ἀνάγκη εἶχε τώρα; Τῆ δουλειὰ του τὴν ἔκαμε. Ἐκεῖ ἦταν ἡ νύφη καὶ τὸ σπίτι ἀνοικτό. Ὅποτε ἤθελε μπορούσε νὰ πηγαίνῃ, νὰ τῆ φιλῆ μπροστὰ ἐστὴ Μανταλένα, καὶ νὰ τῆς λέῃ «γλυκειὰ μου ἀγάπη!»... Τὰ τραγοῦδια δὲν ἦταν περιττά;...

Στὴ χαρὰ της, ἔστὴν εὐτυχία τῆς, ποῦ ἴσως ἦταν μεγαλύτερη, ἡ Ζαφειρούλα δὲν καταλάβαινε αὐτὴ τῆ σωπῆ. Ἄν τῆς ἔλειψε τὸ τραγοῦδι, εἶχε τώρα τὰ φιλιὰ. Ἔτσι οἱ μέρες περνοῦσαν μὲ χαρὲς καὶ μὲ χαροῦμενες φροντίδες. Γιατί ἐσίμονε κ' ἡ τελευταία Κυριακὴ τοῦ Ἀπριλιοῦ, ποῦ θάκταναν τὰ στεφανώματα.

Μιά μέρα ὅμως — καλὴ ἀρχὴ! — οἱ ἀρραθωνιασμένοι μας ἐγρίνιασαν. Ἔτσι, ἀπὸ τὴν πολλὴ ἀγάπη ποῦ φέρνει τῆ ζήλεια, ποῦ φέρνει τῆ γρίνια. Τοῦ φάνηκε, παναπῆ, τοῦ Μένεγου πῶς ἡ Ζαφειρούλα κῦτταξε ἔνα ὁμορφονεϊό, ἀρχοντόπουλο, ποῦ περνοῦσε συχνὰ ἀπὸ τὰ Τσαρουχαρέϊνα γιὰ κυνήγι... Τῆς εἶπε ἔνα λόγο, δὲν τὸν παραδέχητικε ἐκείνη, τοῦ εἶπε ἄλλο ἔνα, κ' ἀπὸ λόγο σὲ λόγο ἔφτασαν ὡς τὰ κλάμματα. Δηλαδὴ μονάχα ἡ Ζαφειρούλα ἔκλαψε. Ὁ Μένεγος εἶχε θυμώση στὰ καλὰ. Καὶ γιὰ πρώτη φορὰ ἔφυγε χωρὶς νὰ τῆ φιλήσῃ, μ' ἔνα ψυχρὸ μόνο «καληνύχτα», δίχως στεναγμὸ...

Λοιπὸν ἐκείνη τῆ νύχτα, μέσα ἐστὸς πικροῦς συλλογισμοῦς τῆς, ἡ Ζαφειρούλα, γιὰ πρώτη φορὰ, θυμήθηκε τὸν ἀτσάραντο ποῦ ἔπαψε νὰ κελαιδῆ μὲ τὴν νύφη ἐστὸ κλουβὶ τῆς κερνίας, καὶ τὸν ἐσχέτισε πάλι μὲ τὸ Μένεγο, ποῦ ἔπαψε κ' αὐτὸς νὰ τραγοῦδῇ μὲ τὴν νύφη ἐστὸ σπίτι τῆς σὰ γαμπρός.

— Μωρέ, τί περίεργο πρᾶμμα! ἔλεγε σαστισμένη μονάχη τῆς κῦτταξε, κῦτταξε! ἀπὸ τὴν πρώτη μέρα! ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμῇ!..

Ἄς καὶ τοῦ κάμῃ μαγία!... Τὸ ἴδιο λοιπὸν εἶνε ὁ ἄνθρωπος καὶ

φέρη νά τόν πάρω 'δῶ-μέσα; Καί τώρα, ἀντί τραγούδια, θάχω γρίνιες καί βρисиές;... 'Εγὼ ποῦ ἔλεγα.... 'Αλλοίμονό μου!... ἀλλοίμονο!...

'Η ἀλήθεια εἶνε, πῶς οὔτε ὁ ἀτσάραντος ξανακελάϊδῃσε, οὔτε ὁ Μένεγος ξανατραγούδῃσε μέ τήν ὄρεξι τήν πρώτη. Στεφανώθησαν κ' ἔζησαν καλούτσικα. Γρίνιες καί βρисиές δέν εἶχε πάντα ἡ Ζαφειρούλα. Εἶχε καί γλυκόλογα, εἶχε καί χάδια ἀπό τόν ἀτσάραντό της στό κλουδάκι της. Μά τό μεγάλο τραγούδι του, τόν κελαΐδισμό ποῦ τή μεθοῦσε τήν ἐποχή τῶν ἐρώτων, δέν τόν ξανάκουσε ποτέ... 'Ἐτσι, μέ διπλή τώρα πείρα, ἡ Ζαφειρούλα, ἡ νειόφυη θυγατέρα τοῦ πουλολόγου, ἔμαθεν ἕνα νόμο τῆς ζωῆς.

Ἀθήναι, 8 Σεπτεμβρίου 1910

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑ ΕΚ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ

[Ἔργον τῆς Ἄδος Κικῆς Καλογεροπούλου]

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimos
 Δημόσια Ἱστορική Βιβλιοθήκη Σαγούρας
 Restrictions apply.

ΕΚΔΡΟΜΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΝ ΒΟΣΠΟΡΟΝ

ΠΟΛΩΝΕΣΚΙΟΪ

ΠΩΙ-πρωΐ, με τὸ πρῶτο γλυκοχάραγμα — ἔλαμπε ἀκόμα ἠηλά ἢ πούλια — κ' ἔμεϊς, δέκα περίπου τελειόφοιτοι τοῦ Ροβερτείου, ἡμεῖθα συγκεντρωμένοι στὸν κρεμαστὸ δενδρόφυτο αὐλόγυρο με τοὺς ὁδοπορικούς μας σάκκους, ἔτοιμοι γιὰ τὸ Πολωνέσκιοϊ. Πρὶν ἀποχαιρετήσουμε γιὰ πάντα τὸ ἀγαπητὸ μας Ροβέρτειο, ἔπρεπε νὰ ἰδοῦμε καὶ τὸ ὄρατο ἐκεῖνο χωριό, ἴσως ἀπὸ τὰ γραφικὰ βουνὰ τῆς Ἀσίας, ποῦ ἡ φήμη μᾶς τὸ εἶχε ζωγραφίσει με τόσο ζωηρὰ χρώματα στὴ φαντασία μας. Μετὰ ἓνα μῆνα θὰ ἐδίναμε ἐξετάσεις ἀπολυτηρίους, θὰ ἐδιπλώναμε τὴ χρυσοῦν μας μαθητικὴ ζωνὴ μέσα ἔνα ἄψυχο δίπλωμα, καὶ ἔπειτα; . . . « γαῖρε Ὅρατιε » καὶ ἀλγεβρικοί ἐξισώσεις καὶ μαγευτικὴ Βόσπορε !

Ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ προαυλίου θαυμάζω καὶ πάλιν, διὰ χιλιοστὴν φορὰν, τῆς ἀτελείωτες ἐμμορφίης τοῦ Βοσπόρου.

Ὅλα γύρω κοιμοῦνται. Ἀντικρὺ, στῆς πλαγιῆς τῆς ἀνατολικῆς ἀκτῆς, σπίτια, ἐπαυλεις, ἀνάκτορα, στρατώνες, κιοσκια, τζαμιά, μιναραέδες, κηποι, δάση, ἀκρογιαλιές, ὅλα εἶνε βυθισμένα ἀκόμα στὴ σιωπὴ καὶ τῆ σκιά τοῦ νυκτερινοῦ μυστηρίου. Καὶ μοναχὰ τὸ πρωῖνὸ ἀγεράκι, εὐωδιασμένο ἀπὸ τῆς ἀπριλιάτικες ἀναπνοῆς τῶν κήπων, κρυφομιλεῖ καὶ παίξει με τῆς φυλλοσιῆς τῶν ἀκακιῶν καὶ τῶν πλατανιῶν. Ἀγνάντια, ἀπ' τὸ ῥωμαντικὸ Κανδηλί, τὸ σκαρφαλωμένο ψηλά ὡς τὴ κορυφὴ τοῦ δασομένου λόφου, μᾶς ἔρχεται γλυκεῖα καὶ παθητικὴ ἡ προσευχὴ τοῦ μοναζεβίση, τὸ *ναμάζι*. Καὶ κάπου-κάπου, ἀπ' τὸ διπλανὸ του Βανίζιοϊ, ἀκούονται — ὅσ' ἀνὰ μᾶς καλημερίζουν, θαρρεῖς — τὰ χαρπὰ ξερωνητὰ τῶν πετεινῶν, ποῦ ἀρχίζουν νὰ διαλαλοῦν τὸ ξύπνημα τῆς Αὐγῆς.

Κατεβαίνομε τὴ κορμὴ καὶ εὐθυμοὶ τὸν λόφον τοῦ Ροβερτείου,

νοι ἀπὸ βραδύς, μᾶς περιμένουν γελαστοὶ μὲ τῆς κοιμῆς στενόμακρες βαρκοῦλες τους, ποῦ θὰ μᾶς περάσουν στὴν ἀντικρυνὴ ὄχθη. Τῆ στιγμῇ ἐκείνῃ ἕνας βαρὺς παφλασμός ἑλικος ξυπνάει τὴν ἀποκοιμισμένην ἡγῶν καὶ σὲ λίγο, ἀπὸ τῆ καμπῆ τῆς εὐρωπαϊκῆς ἀκτῆς, ξεπροβάλλει τὸ πρῶτο βατόρι ποῦ ἐπέροσε τὰ Καβάκια κατεβαίνοντας ἀπὸ τὸν Εὐξείνιο. Εἶνε ἑλληνικό. Ψηλά στὸ κατάρτι του ξεχωρίζουμε τὴ γαλανόλευκῃ. Τὸ χαιρετοῦμε μὲ ἀλαλαγμοὺς χαρᾶς. Οἱ ναῦτες, μαζεμένοι στὴ πλώρη, μᾶς ἀνταποδίδουν ἐγκάρδια τὸν χαιρετισμό.

— Στὸ καλὸ, ἀδέρφια! Κατευόδιο καὶ προσκυνήματα στὴν ἀγαπημένη μας Πατρίδα!...

Ἡ βαρκίτσες μας, ἀνάλαφρες, φτερωτὲς σὰν βέλη, γλυστροῦν ἐπάνω στὰ ἤσυχά νερά τοῦ Βοσπόρου, λοξοδρομοῦν λιγάκι στὴν ὀρμὴ τοῦ θρεύματος καὶ τραβοῦν δίπλα στὸ Κανδηλί, γιὰ τὸ γιὰ τὸ. Περνοῦμε κήπους καὶ παλατάκια, τούρκικα σχεδὸν ὅλα, μὲ τὰ δικτυωτὰ κυφάσια καὶ τὴ σκνθρωπὴ τους ὄψι, ἀγαλλιασμένα ἀπὸ πρασινάδες ὀλάνθιστες, ὅπου τ' ἀηδόνια, μὲ τῆς ἐρωτικές των τρίλιες, λὲς καὶ νανουρίζουν τὸν ὕπνο τῶν χαρμεῶν.

Νά, καὶ τὸ Γκιόκσουϊ, τὰ «Γλυκὰ Νερά τῆς Ἀσίας». Εἶνε τὸ μικρὸ γαλήνιο καὶ σκεπτικὸ ποτάμι, ποῦ ὅπως προχωρεῖ ἔτσι ἑλικοειδῶς μέσα στὴ ξηρὰ, γεφυρωμένο σὲ πολλὰ μέρη ἀπὸ θόλους σὰν χειροπιασμένων ἀγριοκαστανίων καὶ πλατανίων, σοῦ φαίνεται σὰν ψεῦμα... Τί χαριτωμένη καὶ τί παιχιδιάρια αὐτὴ ἡ φύσις τοῦ Βοσπόρου!

Φθάνουμε στὸ Πασα-λαχτζὲ ὅπου θ' ἀποβιβασθοῦμε. Ἐνα μικρὸ χωριό, ἀληθινὰ ἀνατολίτικο. Μοῦ εἶνε ξέχωρα συμπαθητικό. Στὸ *τζαϊρι* του, τὸ πράσινο λειβαδάκι, ὅσες φορὲς ἐτύχαινε νὰ περῶ ἀπ' ἐκεῖ, ἔβλεπα νὰ μαζεύονται ἢ ἔμμορφες χανούμισσες... θαρρῶ πὼς βλέπω ἀκόμα μιὰ μικρὴ ξανθοῦλα μὲ τὰ μάτια τῆς τὰ ὀλόφωτα καὶ τὸ ἀγαλματένιο κορμί τῆς. Τὸ λειβαδάκι σήμερα μοῦ φαίνεται ὡς ἔρημο καὶ ὡς θλιμμένο... Μόνον μερικά κάτασπρα προβατάκια βόσκουν ξένοιαστα στὴ δροσερὴ τοῦ χλόη, λὲς καὶ εἶνε ὡς κεντημένα ἐπάνω σὲ πράσινο βελούδο.

Ξεκινοῦμε ἀπὸ τὸ Πασα-λαχτζὲ μὲ γοργὸ βῆμα. Ὁ δρόμος εἶνε ὡραῖος ἀνάμεσα σὲ ἡψηλά σύσκια δένδρα. Κάθε ἄλλο παρὰ τούρκικος. Καὶ βέβαια, ἀφοῦ εἶνε ἔργον τοῦ Κεδίβη ποῦ ἔχει ἐκεῖ τριγύρω ἀπέραντα κτήματα μὲ μιὰ κομπὴ βίλλα καὶ τὸν ἀνεβοκατεβαίνει συχνά μὲ τὸ αὐτοκίνητο. Δεξιᾶ καὶ ἀριστερᾶ, ὅσο προχωροῦμε, ὅλο ζωγραφιῆς καὶ πρασινάδες. Ποῦ καιρὸς καὶ ποῦ τέχνη νὰ τῆς περιγράψῃ κανεὶς! Ἐπειτα πρέπει νὰ φθάσομε ἄνωγος στὸ χωριό. Καὶ ὁ δρόμος εἶνε πολὺς. Τρεῖς-τέσσερες ὥρες.

Ἀφήνομε πίσω τὰ κτήματα τοῦ Κεδίβη καὶ τώρα δρασκελίζουμε τὴ τούρκικη μοιρολατρεία: κατσάβραχα καὶ μονοπάτια καὶ ἀγκάθια καὶ φτωχικὰ χαμόκλαδα. Σὲ λίγο, εἰς τὸ βάθος

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimos

Restrictions apply.

τοῦ ὀρίζοντος, ξανοίγουμε μιὰ μεγάλη κοιλάδα, κατασπαρμένη ἀραιά-ἀραιά ἀπὸ κατάλευκα σπιτάκια.

Εἶνε τὸ Πολωνέσιοι.

* * *

Τριάντα-τριανταπέντε τὸ πολὺ οἰκογένειες, νά! ὅλο-ὄλο τὸ χωριό. Οἱ κάτοικοι εἶνε ὅλοι Πολωνοί. Στὸν ἥσυχο δρομίσκο τοῦ χωριοῦ ἀπαντοῦμε τῆς πρώτες γελαστὲς φυσιογνωμίες. Μᾶς διαθέτουν συμπαθητικά. Εἶνε ὅλοι ξανθόμαλλοι, μὲ ὄραϊο παράστημα, ἀσπρη ἐπιδερμίδα καὶ μάτια γαλανά. Πλὴν τῆς πολωνι-

Τὸ φιλόξενο σπίτι τοῦ γέρω-Μαρσέλ

κῆς, ἴμιλοῦν καὶ γερμανικά. Μᾶς φαίνεται σὰν νὰ εὐρεθίχαμε ἐξαφνα σὲ καμμιά γωνία τῆς Γερμανίας.

Μᾶς δείχνουν τὸ σπίτι τοῦ γέρω-Μαρσέλ, ὅπου εἴχαμεν ὀδηγίας νὰ καταλύσωμε. Εἶνε ἐπάνω στὸ ὕψωμα ἐνὸς λοφίσκου, ἀπὸ τὸ ὁποῖον δὲν χορταίνομε τὴ γύρω ἀγροτική σκηνογραφία. Ὁ γέρω-Μαρσέλ, ῥοδοκόκκινος καὶ ζωηρός, κ' ἡ ὀμορφονηὰ κόρη του, ἡ Λίτσα, εἴκοσι δύο τὸ πολὺ χρόνων, ἕνας τύπος σπάνιος πολιτισμένης χωριατοπούλας, μᾶς ὑποδέχονται μὲ ἐγκαρδιότητα. Πρώτη φορά πού μᾶς βλέπουν. Ἄλλὰ μᾶς δείχνουν τέτοια καλω-

Εἶνε περασμένο πολὺ τὸ μεσημέρι καὶ ἡ πείνα μᾶς λιγώνει. Δὲν περιμένουν νὰ τοὺς τὸ ποῦμε. Ἡ ἀνοιχτόκαρδη κοπέλλα, μὲ τὸ παρθενικὸ τῆς χαμόγελο, τρέχει νὰ μᾶς εἰτοιμάσῃ ἕνα πρόχειρο ἀγροτικὸ πρόγευμα ἀπὸ αὐτὰ τηγανητὰ μὲ χοιρινὸ λίπος, μέλι, βούτυρο, τυρὶ, ξηροὺς καρποὺς καὶ μαῦρο ψωμί. Τὸ σπιτάκι τοὺς λάμπει ἀπὸ καθαριότητα καὶ νοικοκυριό.

Εἰς τὸ ἀναμεταξὺ θαυμάζομε γύρω τὸ ἥσυχο χωριό, ἀπλωμένο ἀναπαυτικὰ στὴν κοιλάδα. Τὰ σπιτία, κτισμένα σὲ διάφορα ἐπίπεδα καὶ ὑψώματα, ἀναπνέουν ἐλεύθερα, γιὰ τὸ καθένα ἔχει μεγάλη περιοχὴ δική του ἀπὸ γῆ καλλιεργημένη, χωράφια, ἀμπέλια, μποστάνια, βοσχές, καρποφόρα δένδρα, μελίσοια, βώδια, ἀγελάδια, πρόβατα, παυλερικά. Ὁ κάθε γεωργὸς εἶνε καὶ καλλιεργητὴς καὶ ἰδιοκτήτης. Ἔχει ὅ,τι τοῦ χρειάζεται. Δὲν μπορεῖ νὰ φθονῆσῃ ὁ ἕνας τὸν ἄλλο. Ὅλοι εἶνε ἴσοι καὶ ἀγαπημένοι, καὶ ἔτσι ὅλο τὸ χωριὸ ἀποτελεῖ μιὰ μεγάλη σοσιαλιστικὴ, ἄς πῶ, οικογένεια, ὅπου κάθε μέλος ἔχει καὶ τὸ μερίδιό τῆς εὐτυχίας του.

Ὁ Μαρσέλ μὲ λίγα λόγια μᾶς ἐξηγεῖ τὸ θαῦμα αὐτὸ καὶ τὴν ἱστορία τοῦ συνοικισμοῦ τῶν. Ἀπὸ ὄω καὶ ἐξηνταπέντε χρόνια, τὴν ἐποχὴ ποῦ ἡ ξενικὴ βία ἐδιώγνε τοὺς Πολωνοὺς ἀπὸ τὴν πατρίδα τοὺς, ἕνας βαθύπλουτος Πολωνὸς πρίγκηψ, ὁ Ἀδὰμ Τσιατορίνακ, ἦλθε καὶ ἀγόρασε ἐκεῖ ἀπόκεντρα τὴν ἀπέραντη αὐτὴ κοιλάδα γιὰ νὰ ἐγκαταστήσῃ τοὺς ξενιτευμένους συμπατριώτας του, μὲ τὸν ὄρον: ὅση ἔκτασι ἤμπορεῖ ὁ καθένας νὰ καλλιεργήσῃ, νὰ γίνεταί ἰδιοκτησία του, χωρὶς ὅμως νὰ χάσῃ δικαίωμα νὰ τὴν μεταβιβάσῃ εἰς ἄλλον, καὶ μάλιστα τοῦρον ἢ ἀλλόφυλον. Γιὰ νὰ διατηρήσῃ δὲ καθαρὸ τὸ πολωνικὸ αἷμα, ἀπαγόρευσε κάθε ἐπιμιξία μὲ ξένους. Τί παράξενο ἀλήθεια! Ἀπὸ τὴ σκέψι καὶ τὸν πόνο ἑνὸς ἀριστοκράτη Πρίγκηπα νὰ λάβῃ σάρκα καὶ ζωὴ καὶ τέτοια ἠθικὴ ἐμμορφία ἢ τελειότερη ἴσως σοσιαλιστικὴ κοινωνία, ὅπως αὐτὴ ἡ μικροπολιτεία τοῦ Πολωνέσκιου! Τέτοια ὁμόνοια καὶ ἀδελφωσύνη βασιλεύει στὸ ζηλεμένο χωριὸ τοὺς, ὥστε τρεῖς-τέσσερες Τοῦρκοι χωροφύλακες ποῦ εἶχαν ἔλθει ἐδῶ καὶ χρόνια, τάχα γιὰ νὰ φυλάξουν τὴ τάξι, ἀναγκάσθησαν καὶ ἔφυγαν. Τί νὰ κάμουν ἀνάμεσα σὲ ἀνθρώπους, ὅπου τὰ μίση, τὰ πάθη, οἱ ἄγριοι ἐγωῖσμοι καὶ τὰ ἐγκλήματα εἶνε ἀγνωστα; Τῆς μικροδιαφορῆς τῶν, ἂν χρειασθῇ κάποτε, τῆς ξεδιαλύνει ἕνα συμβούλιο ἀπ' τοὺς γεροντότερους, χωρὶς βάσανα καὶ ξεθεώματα τῆς τούρκικης δικαιοσύνης, ὅπου «πάει κανένας γιὰ μαλλὶ καὶ φεύγει κουρεμένος», ποῦ λέει ὁ λόγος.

Τὸ πρόγευμα τελειώνει εὐθυμο. Μᾶς προμηθεύουν ἄλογα γιὰ νὰ σεργιανίσωμε τὸ χωριό. Ἀπ' τὰ παράθυρα, ἀπ' τὰ κιόσκια, ἀπὸ τὰ δενδρόπλεκα κάγκελλα τῶν κήπων, προβάλλουν ξανθὲς κεφαλές, πρόσχαρες καὶ συμπαθητικὲς· τὰ χαρακτηριστικὰ τοὺς ἔχουν κάποια ἀσυνείδητη εὐγένεια καὶ λεπτότητα γραμμῶν ποὺ τοὺς ξεχωρίζει ἀπὸ καθαυτὸ χωριάτες καὶ γεωργούς. Παντοῦ βλέπομε ἀπὸ τὰ παράθυρα καὶ ἀπὸ τὰ κίονα καὶ ἀπὸ τὰ σπιτάκια μὲ

τῆ πράσινη περιοχὴ του τριγύρω. Τὸ ἓνα ἀντιγραφή τοῦ ἄλλου. Ἕνας μικρὸς παράδεισος. Μιά ἡσυχὴ φωλιὰ χαρᾶς καὶ εὐτυχίας.

Στὸ δρόμο οἱ χωρικοὶ μᾶς χαιρετοῦν, μᾶς χαμογελοῦν, μᾶς μιλοῦν, μᾶς δείχνουν τὰ μέρη, μᾶς ἐξηγοῦν τὸ κάθε τι. Ἐχουν σχολεῖο, ἐκκλησίαι καὶ — ποῖός νά τὸ πιστεύσῃ — κοινοτικὴ βιβλιοθήκη, ποὺ συχνά τὴν ἐπισκέπτονται. Γιατὶ ὅλοι σχεδὸν εἶνε γραμματισμένοι. Οἱ περισσότεροὶ στέλνουν τὰ παιδιά τους, ἀγόρια καὶ κορίτσια, στὴν Πόλι καὶ τὰ σπουδάζουν. Πολλοὶ τὰ στέλνουν καὶ στὴν Εὐρώπη γιὰ καλλίτερη ἐπιστημονικὴ μόρ-

Ἡ χωριατοπούλα Λίτσα μὲ τὴν κινηγετικὴ της ἐνδυμασία.

φοισι. Τὸ παιδί ἔξαφνα τοῦ γέρω-Μαρσέλ σπουδάζει στὴ Βιέννη γεωπονικά, θαρρῶ.

Στὸ δρόμο ἀπαντοῦμε τὸν παπᾶ τους, ἓνα σοβαρὸ pastor, μὲ μορφὴ γλυκεῖα καὶ σεβάσμα. Τὰ παιδάκια ποὺ ἔβγαιναν τὴν ὥρα ἐκεῖνη ἀπ' τὸ σχολεῖο παραμερίζουν σεμνά, τὸν χαιρετοῦν μ' εὐλάβεια καὶ τοῦ φιλοῦν τὸ χέρι.

Πηγαίνομε καὶ στὸ νεκροταφεῖο τους. Μᾶς συγγινεῖ μὲ τὴ μελαγχολικὴ του ἀπλότητα. Κάθε τάφος, μὲ τὸ πτωγικὸ σταυρὸ του, ξεχωρίζει ἀπ' τὸν ἄλλο μὲ κάγκελλα πλεγμένα ἀπὸ κλαδιά δένδρων. Εἶνε καὶ ἡ τελευταία κατοικία τους φυσικὴ καὶ ἀπροσποίητη, ὅπου ἀπλῆ καὶ σεμνὴ εἶνε καὶ ἡ ζωὴ τους.

τες. Μᾶς βλέπει καὶ μᾶς χαιρετᾷ μετὸ γλυκό της χαμόγελο. Σὲ λίγο ἀκοῦμε ἤχους κουδουνιῶν πίσω ἀπὸ τοὺς φράχτες, καὶ μιὰ σκιηὴ βουκολικὴ περνᾷ ἐμπρὸς μας. Εἶνε τὸ μικρὸ κοπάδι τοῦ γυρίζει μετὸν Μαρσέλ ἀπ' τὴ βοσκή. Ἡ Λίτσα τρέχει μιὰ στιγμὴ νὰ τὸν βοηθήσῃ νὰ βάλουν τὰ πρόβατα στὸ μανδρί. Ἐπειτα φέρνει δύο δοχεῖα γιὰ τὸ γάλα ποῦ θὰ τ' ἀρμέξουν τώρα καὶ οἱ δύο τους. Σὲ λίγη ὥρα ὕστερα συμμαζεύουν τῆς κότες, τῆς χῆνες, τῆς πάπιες στὰ κοτέτσια τους. Ἡ Λίτσα, μ' ἓνα κανιστράκι καλαμένιο στὸ χέρι, πάει νὰ κυττάξῃ γι' αὐτὰ στῆς φωληές τους. Ὑστερνά, ἅμα τελειώσῃ καὶ τὴ δουλειὰ αὐτή, δὲν ξεχνᾷ νὰ ῥίξῃ μετὸ τοῖσθηρι λίγο νερὸ στῆς διαφρασιμένες γλάστρες τῆς ἐπάνω στὰ πεζούλια τῆς οἰκίας.

Ἐμεῖς, ἀπὸ τὸ ὕψωμα τοῦ σπιτιοῦ, παρακολουθοῦμε ὅλη αὐτὴ τὴ ζωντανὴ εἰκόνα τῆς ἀγροτικῆς ζωῆς. Πέρα, ἀπὸ μακρυνά, στὸ βασιλεῖμα τοῦ ἡλίου, μιὰ φανταστικὴ χρυσοροδινὴ πυρκαϊὰ ἀπὸ φλογισμένα — θαρρεῖς — σύννεφα, χύνει παντοῦ κάποια ἀλλοιώτικη ποιητικὴ μαγεία. Τὰ βουναλάκια, ἢ χαράδρες, οἱ κάμποι, τὰ σπῖτια, τὰ κυπαρίσσια, τὰ δένδρα, παίρνουν γιὰ κάμποση ὥρα κάτι χρώματα καὶ σχηματισμοὺς ἀνέκφραστες ἐμμορφιάς. Ἀλλὰ σιγά-σιγά ὅλα σβῆνουν στῆς πρώτες σκιές τῆς νύχτας.

Εἶνε ἡ ὥρα τοῦ δείπνου. Γύρω στὸ τραπέζι, ποῦ μᾶς ετοίμασε ἀπὸ νωρὸς ἡ Λίτσα, φωτισμένο ἀπὸ μιὰ γλωμὴ λάμπα, μαζεύομαστε κοντά-κοντά ὅλη ἡ συντροφιά. Δίπλα στὸ σεμνὸ βωμὸ τῆς οἰκογενειακῆς τους εὐτυχίας, ποῦ μοσχοβολᾷ ἀπὸ ἀγνότητα καὶ ἀγάπη, αἰσθανόμεθα τῆς ψυχῆς μας στενότερα δεμένες. Καὶ μᾶς ῥίχνει σὲ μελαγχολικὲς σκέψεις ἡ ἰδέα, ὅτι σὲ λίγες μέρες θὰ χωρισθοῦμε γιὰ πάντα ἴσως, ὁ ἓνας μακρυνά ἀπ' τὸν ἄλλον, σκορπισμένοι, ποῖος ξέρει, στοὺς τέσσερες ἀνέμους τῆς κοινω- νικῆς ἀνεμοζάλης.

Μὰ δὲν προφθάνουμε νὰ μελαγχολήσουμε. Ὁ Μαρσέλ ἔρχεται καὶ μᾶς δίνει τὸν εὐθύμο τόνο τῆς καλῆς του καρδιάς. Σὲ λίγο φθάνει καὶ ἡ Λίτσα, γελαστή, φορτωμένη μιὰ ἀγκαλιὰ τριαντάφυλλα καὶ ἀγιοκλήματα καὶ πασχαλιές καὶ τὰ σκορπίζει στὸ τραπέζι. Εὐωδιάζουν σὰν τὴν παρθενικὴ τῆς ψυχῆ. Μᾶς συντροφεύει, λαμβάνει μέρος στῆς ὁμιλίαις μας, καὶ μᾶς δίνει τὴν εὐχαρίστησι νὰ τὴ προσέξουμε, νὰ τὴ γνωρίσουμε τώρα καλλί- τερα. Τί ἐκπληξίς! Ἡ ἀπλοϊκὴ κόρη τοῦ ἀγροῦ, ποῦ τηγανίζει αὐγὰ γιὰ τοὺς ξένους τῆς, καὶ ψήνει τὸ σταρένιο ψωμί στὸ φούρνο καὶ πάει τὰ πρόβατα στὴ βοσκὴ καὶ βγαίνει γιὰ κυνήγι στῆς λαγκαδιές, εἶνε τέλεια μορφωμένη! Ἐσπούδασε στὸ Γερμανικὸ Παρθεναγωγεῖο ἀπ' τὰ ἀνώτερα τῆς Κων/λεως. Μιλεῖ τρεῖς-τέσσερες γλώσσες. Ἡ βιβλιοθηκούλα τῆς, ἐκεῖ σὲ μιὰ γωνία, εἶνε γεμάτη ἀπὸ ὠραῖα διεθνῆ βιβλία. Ἐρχεται ὁ λόγος γιὰ φιλολογικά. Καὶ μετὴν ἴδια ἀφέλεια, ποῦ μᾶς μιλεῖ γιὰ τὰ λαχανικά καὶ τὰ περισσότερα τῆς, μᾶς λέει καὶ τὴ γνώμη τῆς γιὰ τὸν Γκαυθάρη. Νόμισα ὅτι ἔλεγε τὸν Σαλτίνις! Ὁ πολι-

τισμέ, πού σέ πλαστογραφούν μέσα στής μεγαλουπόλεις! "Έλα έδώ νά ιδῆς τὸ ναό σου καὶ τὴν ἀληθινὴ θρησκεία σου!"

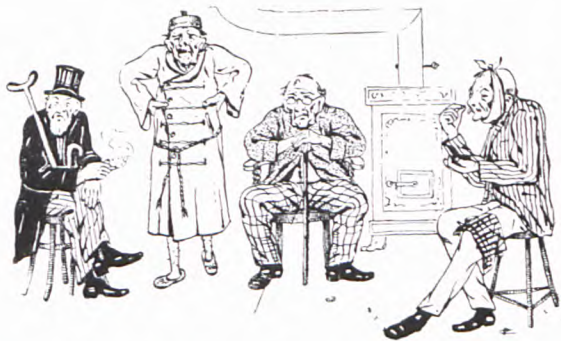
"Αλλά πὼς περνάει ἡ ὥρα. Εἶνε καιρὸς γιὰ ὕπνο. Ὁ Μαρσέλ καὶ ἡ Λίτσα μᾶς καλονυχτίζουν, μᾶς ἀφήνουν ὅλο τὸ σπίτι στὴ διάθεσί μας, καὶ πηγαίνουν ἐκεῖ κοντά σ' ἓνα συγγενικό τους. Μέσα στής ἄλλες τρεῖς-τέσσερες κάμαρες τοῦ σπιτιοῦ, βρίσκουμε πρόχειρα μὰ καθάρια στρωσίδια γιὰ τὸν πλειὸ γλυκὸ ὕπνο ὕστερα ἀπὸ τέτοια ψυχρὴ ἀγαλλίαση καὶ φιλοξενία.

* * *

Τὸ πρωῒ, σὰν ἤπιαμε τὸ γάλα πού μᾶς ἔφερε στὸ δίσκο ἡ Λίτσα, ἀποχαιρετοῦμε μὲ πόνο καὶ μὲ δάκρυα εὐγνωμοσύνης τὸ φιλόξενο σπίτι, σὰν νά εἶχαμε ζήσει χρόνια μαζί μὲ τοὺς καλοὺς αὐτοὺς ἀνθρώπους. Καὶ στὸ δρόμο, ἀφήνοντας τὸ παράξενο χωριό, πού μέσ' στής πρασινάδες του ζῆ καὶ χαιρέται τὴ πλιὸ ἄδολη εὐτυχία, μακρὰ ἀπὸ τὴ ψεύτικη ματαιότητα καὶ τὴ τυραννικὴ ἐθιμοτυπία τῶν πόλεων, μιὰ ἀπορία μᾶς βασανίζει ὀλοένα: Δὲν θὰ εἶταν τάχα πλιὸ εὐτυχισμένος ὁ κόσμος ἂν μποροῦσε νά ζῆ ἔτσι, σὲ μικρὲς-μικρὲς κοινωνίες, μὲ τὴν ἴδια ἀπλότητα καὶ ἀγάπη; Τί ὠφελεῖ τάχα πὼς ὁ ἀτμὸς καὶ ὁ ἠλεκτρισμὸς μέσα στὰ μεγάλα κέντρα φωτίζουν καὶ μεγαλώνουν τὴν ἀνθρώπινη δυστυχία καὶ τὴν κακομοιριά τῶν πολιτισμένων τάχα σκλάβων τῆς ζωῆς;...

Ἄπριλιος, 1910]

ΦΙΛΙΠΠΟΣ Κ. ΣΚΟΚΟΣ

Ο ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ ΚΗΠΟΣ

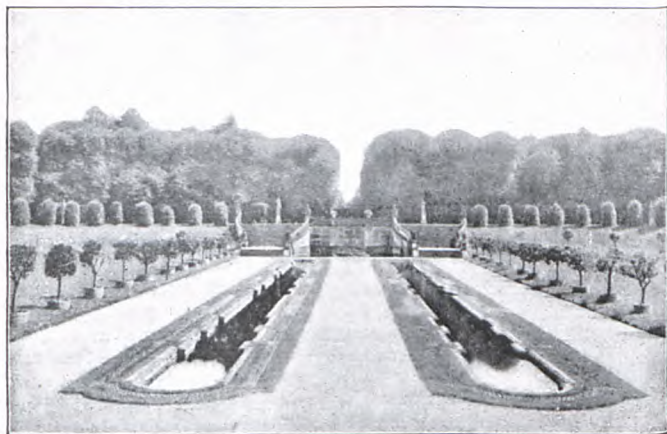
ΤΟΥ GROSS — SEDLITZ

Φίλιτάτέ μοι κ. Σκόκε,

Ἐκείνη ἡκούσατε βέβαια διὰ τὸ περιάλγητον Grosseddlitz. Ἡ φήμη του διατρέχει τὴν ὑφήλιον, ὡς ἄλλοτε ἢ τῶν « κρεμαστῶν κήπων » τῆς Βαβυλῶνος, τοὺς ὁποίους δὲν τολμῶ νὰ φαντασθῶ ὠραιότερους. Εἶνε ἐν ἀπὸ τὰ ῥωμαντικά καὶ πολυθέληττα περιχωρα τῆς Δρέσδης, προνομιούχον εἰς θεῶν, εἰς τοποθεσίαν, εἰς βλάστησιν, εἰς καλλονάς καὶ ἐκπλήξεις μαγευτικάς. Ἡ Φύσις καὶ ἡ Τέχνη συνηγωνίσθησαν ἐναμιλλῶς νὰ τὸ καταστήσουν ἀληθῶς μίαν μικρὰν ἐπίγειον Ἐδέμ ὄνειρωδῶς ὠραίαν. Ἐχει δὲ καὶ ἱστορίαν περίεργον. Ἰδρύθη τῇ 1723, ἐπλουτίσθη καὶ ἐξωραίσθη ἀπὸ τὸν Αὐγούστον τὸν Ἰσχυρόν, εἰς τὴν σπάταλον τοῦ ὁποίου ἐλευθεριότητα ἢ Σαξωνικὴ πρωτεύουσα ὀφείλει· ὅτι ὠραῖον ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ εἰς κτίρια, εἰς μουσεῖα, εἰς ἐξοχάς καὶ βασιλικὰς ἐπαύλεις. Ἦτο πρὶν ἰδιοκτησία τοῦ κόμητος Wackerbach, ὅστις κατ' ἀρχὰς οὐδόλως ἐπέθετο ν' ἀποξενωθῇ τῶν γραφικῶν τῆς θελγῆτρων καίτοι ἀδρῶς ἀποζημιούμενος. Ἐχρειάσθη δὲ νὰ μετέλθῃ ὁ Αὐγούστος ὄλην τὴν βασιλικὴν του ἐπιβολὴν ὅπως τὸ ἐπιτύχῃ. Σῶζεται εἰσέτι τὸ σχετικὸν συμβόλαιον τῆς ἀγοραπωλησίας, εἰς ἐκ τῶν ὅρων τοῦ ὁποίου ἦτο νὰ τηρηθῇ ἀπολύτως μυστικὴ ἢ πώλησις, αἱ δὲ ἐξωραίστικαι ἐργασίαι νὰ ἐκτελεσθῶσιν κατὰ τὸ φαινόμενον ἐπ' ὀνόματι τοῦ Κόμητος. Καὶ τοῦτο, διότι ὁ μεγαλοπρεπὴς ἐκεῖνος Ἐκλέκτωρ τῆς Σαξωνίας καὶ Βασιλεὺς τῆς Πολωνίας ἤθελε νὰ ἐκπλήξῃ αἰφνιδίως τὴν αὐλήν του καὶ τοὺς ἐπισκέπτας αὐτοῦ ἡγεμόνας. Καὶ ὄντως· τὸ ἀκένωτον θησαυροφυλάκιον τοῦ Αὐγούστου συντέλεσε τὸ ὠραῖον αὐτὸ θαῦμα τοῦ Grosseddlitz, τὸ ὁποῖον καὶ τώρα ἀκόμα χιλιάδες καθ' ἐκάστην ἐκδρομῶν, ἐγχωρίων καὶ ξένων, ἐπισκέπτονται, θαυμάζουσι καὶ ἀπολαμβάνουσι. Ἀρκεῖ νὰ ἀναφέρω ὅτι 20 συρμοὶ τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Δρέσδης — Pirna — Bodenbach καὶ 15 ἀτμήρη σκάφη τῆς ποταμοπολιτικῆς ἑλλάξεως ἐκδημιῶν ἐπὶ 472,294 ἔτην ἀποβίβασιν

καί ἐπιβίθασιν τῶν ἐπισκεπτῶν εἰς τὸν σταθμὸν Heidenan-Grossedlitz, ἐπόθεν μετὰ πορείαν ἐνός τετάρτου τῆς ὥρας ἀνέρχονται διὰ τριῶν διαφόρων τερπινοτάτων ἑδῶν, ἵνα ἐντρυφήσουν εἰς τὸ ἔπαχλον ἐκεῖνο πανόραμα τοῦ Grossedlitz, ἀληθινόν χάσμα τῶν ἀνθρωπίνων αἰσθήσεων.

Κλίμακες μαρμάρειοι ἀναπεπταμένα, ἐξῶσται μεγαλοπρεπεῖς, κομψά περίπτερα, δεξαμεναὶ ἐν εἴδει λιμνῶν, ἄλοση σύσκια, θολαὶ συνηρεφεῖς, θερμοκήπια, πρασιαὶ καὶ ἀνθῶνες, ἀγάλματα, πήδακες, καταρράκται, ἀνάκτορα — ὅλα ἀποτελοῦν ἐν σύνολον καταθέλλον, ἄρμονικώτατον, ἀλλὰ μὲ τόσην μεθοδικήν ποιικιλίαν καὶ ἐναλλαγίην,

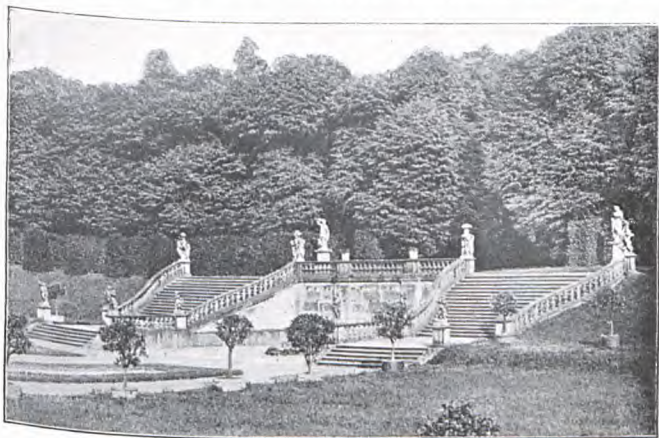
Κάθοδος εἰς τὴν «Σιωπηλὴν μουσικὴν»

ὥστε, μὲ τὸ πλαίσιον τῆς γύρω γραφικωτάτης θέας, νὰ προξενῇ τὴν ἐντύπωσιν φαντασμαγορίας μᾶλλον ἢ πραγματικότητος. Ἴδιαιτέρως κινῶν τὸν θαυμασμόν τὰ τέλεια ὑδραυλικά ἔργα καὶ πολὺν σχιδῆ μηχανήματα, δι' ὧν τὸ Grossedlitz, τὸ ἄλλοτε ἀνυδρον, ἀντλεῖ ἐκ τετραῶρου ἀποστάσεως μεγάλης ποσότητος ὕδατος οὐ μόνον πρὸς ἄρδυσιν καὶ τροφοδότησιν τῶν λιμνῶν καὶ δεξαμενῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν τεράστιον τεχνητὸν καταρράκτην, τὸν κλιμακοειδῶς διὰ τοῦ δάσους καταπίπτοντα, τοῦ ὁποίου θὰ ἐνοήσετε τὴν μεγαλοπρέπειαν, ὅταν λάβετε ὑπ' ὄψιν ὅτι ἔχει πλάτος 20 ὄλων μέτρων.

Τὸ κυκλωτερές τῆς τοποθεσίας ἐπέτρεψεν ὥστε τὸ ὄροπέδιον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἀγέλλασται ὁ ἀπέραντος Κήπος, νὰ στεφανοῦται διὰ τὸν κλιμακῶδῶς ἀναβαίνων. Ἐπὶ τοῦ χαμηλοτέρου ἐξ αὐτῶν μετα-

σονται εὐρωστοὶ καὶ ἀδρόκορμοι· παλαιαὶ πορτοκαλλεαὶ φυτευμέναι ἐντὸς ὑπερμεγέθων κήδων. Ὁ ἀνώτερος ἀναβαθμὸς ἐξυπηρετεῖ τὴν ἐν γένει συγκοινωνίαν. Ὁραία διβραχίων μαρμαρίνη κλίμαξ, κοσμουμένη μετρίωνας φυσῶντας θαλασσίας σάλπιγγας, ἀγεί εἰς τὸν θαυμάσιον πορτοκαλλεῶνα, ἐνῶ δύο ἄλλοι, ἐπίσης λίθινοι καὶ μεγαλοπρεπεῖς, εἰς τὰ ἄκρα ἐκατέρωθεν τοῦ ἡμικυκλίου, ὑπηρετοῦν τὴν ἀνοδὸν εἰς τὸν πρῶτον κρεμαστὸν κήπον καὶ τὸ ἀνάκτορον.

Τὸ δάσος τοῦ κήπου, μετὰ τὰς γραφικὰς ἀνωμαλίας τοῦ ἐδάφους, πλὴν ῥυμοτομημένου ἀρμονικώτατα, στολιζέται μετὰ τὸν καταρράκτην καὶ μετὰ διαμερίσματα ἀναφυχῆς, φρασσόμενα διὰ τριμέτρων

Αἱ κλίμακες τῆς συγκοινωνίας τῶν κρεμαστῶν κήπων.

καταφύτων αἰμασιῶν. Εἰς τὸ κεντρικὸν κοῖλον δύο ὑπερμήκεις δεξιαμεναί, στολιζόμεναι διὰ σειρήνων, ἀναδίδουσι γλυκὺν μελωδικὸν ψιθύρον, ἐξ οὗ καὶ ἡ ὀνομασία τῆς τοποθεσίας αὐτῆς: « Ἡ Σιωπηλὴ Μουσικὴ ».

Οἱ κρεμαστοὶ κήποι, συγκείμενοι ἐκ δύο ὑψηλῶν εὐρυτάτων διαβαθμίσεων, ἀποτελοῦν ἀπέραντον τάπητα ἐκ λειμώνων καὶ ἀνθῶνων, πρὸς ἃς ἄγουσιν ἄλλαι ποικίλαι μεγαλοπρεπεῖς πολυδαθμοὶ κλίμακες, ἐκατέρωθεν τῶν ὁποίων στυλοβάται καὶ μεγάλοι λίθινοι ἀνθοδόχοι καὶ προτομαὶ τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος, τοῦ Καλλιγούλα, τοῦ Ὀθωνος, τοῦ Νέρωνος κλπ. Ἀπὸ τῆς ἀνωτάτης διαβαθμίσεως, τὴν ὁποίαν διαθέουσι δενδροστοιχίαι ἐκ γηραιῶν ὑψικόρμων φυλῶν, ἐκτείνεται μαγικὴ ἢ ἀποψὶς τῶν περιχώρων καὶ τὸ σύνολον τοῦ κήπου. Ἀπὸ τῆς δευτέρας διαβαθμίσεως, ἔξου τοῦ ἀνάκτορον

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimio
 Δημόσια Ἱστορική Βιβλιοθήκη Σαγούρας
 Restrictions apply.

αἱ εἰκόνες τοῦ Αὐγούστου Ἰσχυροῦ, τῆς συζύγου του Χρηστίνας, καὶ ποικίλαι τοιχογραφίαι παριστῶσαι ἀπόψεις τῶν πέριξ τοπιῶν, ἐκδρομὰς θηρευτικὰς, κλπ.

Ἐπὶ τοῦ πύργου τοῦ ἀνακτόρου ὑπάρχει ἐντετειχισμένον εὐμέγεθες ὥρολόγιον, οὗ οἱ κώδωνες φέρουσιν ὡς ἔτος τῆς κατασκευῆς του τὸ 1720, τὸ ὄνομα τοῦ τεχνίτου καὶ τὰ ἐμβλήματα τοῦ Κόμητος. Πρὸς δὲ καὶ τὰς ἐξῆς ἐπιγραφὰς εἰς λατινικὴν γλῶσσαν: «Ἡ λάμπις μου διαφυλάττει καὶ δεικνύει τὸν εὐθὴν δρόμον» — «Ὁ ἤχος μου προειδοποιεῖ πάντα» — «Γνωρίζετε, ὅστις μὲ ἀκούει, ὅτι τῆς ζωῆς σου τὸ διάστημα μετρῶ».

Αὐτὸς περίπου, φίλτατε κύριε Σκόκε, ἐν ἀτελεῖ σκιαγραφίᾳ, ὁ θαυμάσιος Βασιλικὸς Κῆπος τοῦ Gross-Sedlitz, ὅστις, ἀνοικτὸς ἀπὸ τῆς 8ης πρωῒνης ὥρας μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, παρέχει ἀρρήτους ἡδύτητας θέας καὶ ἀναψυχῆς εἰς τοὺς ἀθρώους ἐπισκεπτομένους αὐτὸν ἐγχωρίους καὶ ξένους.

[Ἐν Δρέσδῃ, Μαῖος τοῦ 1910]

ΚΩΝ. ΛΑΧΑΝΑΣ

ΤΟ ΝΑΝΟΥΡΙΣΜΑ

ΚΟΙΜΙΖΕΙ ἡ μάννα τ' ἄγγελουδι
μέσ' στή θερμῇ της ἀγκαλίᾳ
μὲ τὸ γλυκὸ της τὸ τραγουδι,
μὲ τὰ ἀχόρταγα φιλιὰ.

Μὰ δὲν νυστάζει τὸ καῦμένο·
γλυκὰ-γλυκὰ χαμογελᾷ
χαϊδεύοντας τὸ ξεπλεμένο
τὸ κεφαλάκι της δειλιά.

Τ' ἀστέρια, ἐπάνω, νύστα χύνουν,
μ' ἀκόμα ἡ μάννα ξαγρυπνᾷ,
τὰ μάτια της ἀπὸ ὕπνο σβύνουν
καὶ τραγουδῶντας σιγανά,

Γέρνει στὰ στήθια τὸ κεφάλι,
σφαλνᾷ τὰ βλέφαρα ἀπαλά...
μέσ' στῶν ὄνειρων τὴν ἀγκάλῃ
κι' αὐτὴ κοιμᾶται καὶ γελᾷ....

[Ἐν Νικομηδείᾳ]

Κ. Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΑΠΟ ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ ΜΟΥ

Η ΚΑΛΑΜΙΑ

ΕΝΑΣ άντρωμένος Ποταμὸς μιὰ μέρα
Στὴ χαριτωμένη Καλαμιὰ μιλάει :
— «Ὅποτε κι' ἂν στρέψω, σὲ θωρῶ ἐδῶ πέρα,
Ἵς τὸ δικό μου πλάι.

« Κι' ὅταν ζευγαρώνω ἔς ἀγκαλιὰ γαλάζια
Τ' ἄστρ' ἀπὸ 'κει πάνω, τ' ἄνθη ἀπὸ 'δῶ χάμου,
Γέρνεις κι' ἀγναντεύεις μὲ καῦμούς καὶ νάζια
Τ' ἀγκαλιάσματά μου.

« Κι' ὅταν ὠργισμένος χύνομαι στὸ δρόμο
Καὶ χαλάω συντριβὸ κόσμο, σὰν τὸ Χάρο,
Καρτερεῖς ἀθῶα, στέκεις δίχως τρόμο,
Νά σε συνεπάρω.

« Ἀλλὰ κι' ἂν σε τρώῃ τ' ἀγριομανητό μου
Πάντα ἔς τὸ πλευρό μου ζῆς ἀναστημένα·
Ἄπο μὲ τί ἐλπίζεις; Πάντα ἔς τὸ πλευρό μου
Μνήμα σὲ προσμένει».

Κι' ἀποκρίθη ἐκείνη γέροντας ἐπάνω
Στὰ πρασινισμένα πόδια του θλιμμένα !
— « Δὲ μπορῶ νὰ ζήσω, μήτε νὰ πεθάνω
μακρυνά ἀπὸ σένα ! »

ΕΙΣ ΤΟΝ ΜΙΚΡΟΣΚΟΠΙΚΟΝ ΜΟΥ ΒΑΠΤΙΣΤΙΚΟΝ
ΚΛΕΩΝΑ ΘΕΟΔΟΣΙΑΔΗΝ

(δῶρον πρωτοχρονιάτικο τοῦ 1910)

Εἰς Κων/λιν

ΜΙΚΡΕ μου Κλέων, σὰν τί τάχατες κ' ἐγὼ
 νὰ σοῦ χαρίσω, κάποιο δῶρο ταιριασμένο,
 ποῦ ἀκόμα τώρα σκάζεις ἀπ' τ' αὐγὸ
 μέσ' στὰ πανιά σου διπλοφασκιωμένο;
 ποῦ ἀφ' ὅτου εἶπα Κλέων νὰ σὲ λέν'
 δὲν παύουν τὰ ματάκια σου νὰ κλαίν',
 παραξηγῶντας ἔτσι τ' ὄνομά σου,
 βουρλίζοντας μὲ κλάμπες τὸ μπαμπᾶ σου
 καὶ εἶσαι Κλέων... κλαίων γιὰ τὴ μάννα σου
 καὶ... Κλαῖος τῆς λογίας παραμάννας σου;
 Ἐκτός, ἀν ἐννοῆς, μπρὲ κατεργάργη,
 νὰ γίνης κλέος τοῦ νουνοῦ σου καὶ καμάρι.
 Μὰ ὡς νὰ γίνης κ' οἱ ὀχτροὶ φρυάξουνε,
 πόσες φασκιὲς ἀκόμα θὰ σ' ἀλλάξουνε!...
 Ἄς εἶνε. Τὸ λοιπὸν ποῦ λές. βαπτισιμίε μου,
 τί δῶρο τώρα νὰ σοῦ κάμω, ἔλα ἴπέ μου,
 ποῦ οἱ γονιοί σου — νὰ «μὴ βρέξῃ καὶ μὴ στάξῃ» —
 σ' ἔχουνε στὸ χρυσάφι, στὸ μετάξι,
 στὰ πούπουλα, σὲ πέπλα, σὲ δαντέλλες,
 σὲ χίλιες τέτοιες ἐμμορφιὲς καὶ τρέλες;

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimos

Restrictions apply.

Θέλεις σφυρίχτρα, τὸν μπαμπᾶ νὰ ξεκουφαίνης;
 ἢ καραμούζα, τὴ μαμάκα νὰ ζουρλαίνης;
 ἢ μήπως κουδουνίστρα γιὰ νὰ κουδουνίξῃς
 καὶ τῆς νταντᾶς σου τὰ αὐτιά νὰ διαολίξῃς;
 ἢ προτιμᾷς ταμποῦρλο καὶ βοκάνι
 ποῦ ἤμπορεῖ τὴ γειτονιά νὰ ξετρελάνῃ;
 Κάλλιο νὰ κάτσης ἤσυχα ἐγὼ λέω,
 γιὰ νὰ μὴ βγάλῃς ὄνομα κακό, μπρὲ Κλαῖο!
 καὶ τοῦρθη κ' ἡ στραβὴ ἰδέα κανενὸς
 πῶς τάχατες σ' ἐθάφτιζε ζουρλὸς νουνός.
 Καὶ εἶνε, πές μου, δίκηο βρὲ παιδί μου,
 γιὰ σένανε νὰ χάσω τὴν ὑπόληψί μου;
 Ἐγὼ λέω νὰ κάτσης ἤσυχα στὴ κούνια
 καὶ ἄς σοῦ λείπουνε σφυρίχτρες καὶ κουδούνια.
 Φτάνει σου τώρα μάμ... οὐά... τσιτσι... τατά...
 καὶ κάποια ἄλλα ποῦ τὰ ξέρεις... ἀπ' αὐτά...
 καταλαβαίνεις τί σοῦ λέω... Μόκο!... τσιμουδιά!
 μὴν τύχη καὶ μᾶς πάρουν κι' ἄλλοι μυρουδιά...
 Καὶ ὅταν ἐβγῇς ἀπ' αὐτὰ μὲ τὴν εὐχή μου,
 τότε θὰ ἴδοῦμε τί θὰ γίνῃ, βρὲ παιδί μου...

ΚΩΝ. Φ. ΣΚΟΚΟΣ

ΕΙΣ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ

[Ἐκ τῶν τοῦ Α. Τσέχωφ]

ΕΚΑΣΤΗΝ πρώτην Φεβρουαρίου, ἑορτήν τοῦ ἁγίου Τρύφωνος, ἀσυνήθης παρατηρεῖται κίνησις εἰς τὸ κτήμα τοῦ ἄλλοτε προέδρου τῶν Εὐγενῶν Τρύφωνος Ζαβιαζατώφ Δόδοιτς. Τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἐπέτειον τῆς ὀνομαστικῆς ἑορτῆς τοῦ μακαρίτου, ἡ χήρα του Λιουμπώφ Πετρόβνα τελεῖ μνημόσυον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς του καὶ δοξολογίαν εἰς τὸν Ἰψιστον.

Ὅλη ἡ ἑπαρχία συρρέει εἰς τὸ μνημόσυον τοῦτο, ὅπου ἡμπορεῖ νὰ ἰδῆ κανεὶς καὶ τὸν νῦν πρόεδρον Χροῦμοφ, τὸν ἀντιπρόεδρον τοῦ ἀγροτικοῦ Συμβουλίου Μαρφούτκην, τοὺς εἰρηνοδίκας τῶν δύο τμημάτων, τὸν ἀστυνόμον Κρινολίνοφ, τοὺς δύο ὑπαστυνόμους, τὸν ἰατρὸν Δορνιαγγὴν ἀναδίδοντα ὀσμὴν ἰωδοφορμίου, ὅλους τοὺς γαιοκτῆμονας, μικροὺς καὶ μεγάλους, ἐν ὄλῳ περὶ τοὺς πεντήκοντα. Τὴν μεσημβρίαν οἱ κεκλημένοι, μὲ τὴν πλεον σοδαρῶς πένθιμον φυσιογνωμίαν, καταφθάνουν ἀπὸ ὅλα τὰ δωμάτια τῆς οἰκίας καὶ συναθροίζονται εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν. Τὸ πάτωμα εἶνε σκεπασμένον μὲ τάπητα καὶ τὰ βήματα δὲν κάμνουν κανένα κρότον. Ἡ ἐπιστημότης τῆς ἡμέρας ἀναγκάζει ἕκαστον νὰ βαδίξῃ ἀκροποδητεῖ ταλαντεύων τὰς χεῖρας.

Εἰς τὴν αἴθουσαν ὅλα ἦδη εἶνε ἕτοιμα. Ὁ πᾶτερ Εὐμένιος, γερόντιον μὲ ὑψηλὸν ξεθωριασμένον καλυμμαῦχι, φορεῖ τὸ μαῦρον ἄμφιον. Ὁ διάκος Κονορδιέφ, κόκκινος ὄσαν ἀστακός, περιβεβλημένος ἦδη τὰ ἱερατικά του ἄμφια, σπρέφει θεορῦθως τὰς σελίδας ἐνός ἑτυπικοῦ καὶ σημειώνει μερικὰς μὲ κομματάκια χαρτίου. Παρὰ τὴν θύραν, τὴν ἀγούσαν εἰς τὸν προθάλαμον, ὁ Ἀναγνώστης Λουκάς, μὲ μάγουλα φουσκωμένα καὶ ὄφθαλμοὺς ἡμικλείστους, φουᾶ εἰς τὸ θυμιατόν. Ἡ αἴθουσα βαθμηδὸν πληροῦται μὲ ὑποκύανον διαφανῆ καπνὸν καὶ μὲ τὸ ἄρωμα τοῦ θυμιάματος. Ὁ διδάσκαλος Ἑλικώνσκης, μὲ τὴν καινουργὴν τσουβαλοειδῆ βεδιγκόταν του, διανέμει εἰς ὅλους κηρία ἐπὶ νικελίνου δίσκου. Ἡ οἰκοδέσποινα Πετρόβνα, ἱσταμένη ἐνώπιον μικρᾶς τραπέζης, ἐπὶ τῆς ὁποίας ὑπάρχει ὁ δίσκος τῶν

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosis
Restrictions apply.

κολλύδων, κρατεί προκαταβολικῶς τὸ μανδύλι τῆς ἐπὶ τοῦ προσώπου. Σιγῇ ἄκρα ἐπικρατεῖ εἰς ὅλην τὴν αἰθουσαν, διακοπτομένη ἐνίοτε ὑπὸ στεναγμῶν.

Τὸ μνημόσυνον ἀρχίζει. Ἀπὸ τὸ θυμιατὸν ἀναδίδεται στροβιλιζόμενος κυανὸς καπνὸς καὶ παίζει μετὰ τὰς λοξὰς ἡλιακὰς ἀκτίνας. Τὰ κηρία κροτῶν ἀσθενῶς. Ἡ ψαλμῳδία, ὀξεῖα κατ' ἀρχὰς καὶ ἐκωφαντικῆ, καταπίπτει βαθυμυθὸν εἰς τόνον χαμηλόν, ἐφ' ὅσον οἱ ψάλται συμμορφοῦνται πρὸς τὴν ἀκουστικὴν τῆς αἰθούσης. Οἱ παριστάμενοι, ὀλίγον κατ' ὀλίγον, φαίνονται κατηφεῖς καὶ σκεπτικοί. Συλλογίζονται τὸ βραχὺ τῆς ζωῆς καὶ τὴν ματαιότητά των ἐγχοσμίων. Ἐνθυμοῦνται τὸν μακαρίτην, τὸν σωματοῶδη καὶ κατακόκκινον, ὅστις διὰ μιᾶς ἐπιπε δλόκληρον φιᾶλην καρπανίτου καὶ ἔθραυε τοὺς καθρέπτας μὲ μιαν κουτελιάν.

Εἰς τὴν συγκινητικὴν βέησιν « Μετὰ τῶν Ἁγίων ἀνάπαυσον... » ἀκούονται οἱ λυγμοὶ τῆς Πετρόνας. Οἱ κεκλημένοι κινούνται μὲ ἀδημονίαν εἰς τὴν θέσιν των. Ὁ Πρόεδρος τῆς ἀγροτικῆς Ἐπιτροπῆς, διὰ νὰ καταπνίξῃ λυπηρὸν συναίσθημα, κλίνει πρὸς τὸν ἀστυνόμον καὶ τοῦ ψ.θυρίζει εἰς τὸ αὐτὸ :

— « Χθὲς τὸ βράδυ ἐπῆγα στοῦ Ἰβάν Φεῶδοριτς... Ἡ Ὀλγα Ἀνδρέβια, ἐκεῖ ποῦ ἐπαίξαμε ἓνα ὀλέμ μετὰ τὸν Πιᾶτρο Πέτροβιτς χωρὶς αὐτοῦ, ἐθύμωσε τόσοσιν πολὺ, ὥστε τῆς ἔπεσε ἀπὸ τὸ στόμα ἓνα ἀπὸ τὰ ψεύτικα δόντια τῆς... »

Ἡἔη ψάλλεται κατανυκτικῶς τὸ « Αἰωνία ἡ μνήμη... » Ὁ διδάσκαλος συναΐζει μετὰ σεβασμοῦ τὰ κηρία ἐπὶ τοῦ δισκου καὶ τὸ μνημόσυνον περατοῦται. Οἱ ἱερεῖς ἀλλάζουσι ἄμφια καὶ ἀρχίζει ἡ δοξολογία. Μετὰ τὸ πέρας, ὁ πάτερ Εὐμένιος ἐκθύεται τὰ ἄμφια του, οἱ δὲ προσκεκλημένοι τρίβουσι τὰς χεῖρας καὶ ἔσροβόχουσι, ἐνῶ ἡ οἰκοδέσποινα διηγεῖται περὶ τῆς καλωσύνης τοῦ μακαρίτου. Ἐπειτα, ἀφοῦ ἐτελείωσεν τὴν διήγησιν, ἐστέναξε καὶ εἶπε :

— Ὅριστε, κύριοι, νὰ πάρετε κατὰ τι μέσα.

Οἱ προσκεκλημένοι, προσέχοντες νὰ μὴ σπρώξῃ ὁ ἓνας τὸν ἄλλον, διευθύνονται εἰς τὴν τραπέζαν, ὅπου τοὺς ἀναμένει τὸ πρόγευμα. Καὶ εἶνε πάντοτε κατ' ἔτος τόσοσιν πλούσιον, ὥστε τακτικὰ ὁ διάκος Κογκόρδιεφ, μόλις τὸ ἰδῆ, ἀνοίγει τὰ χεῖρια του, κινεῖ ἐκπληκτοῦς τὴν κεφαλὴν καὶ λέγει :

— Ἐκτακτὸν! θαυμάσιον! πάτερ Εὐμένιε! Αὐτὸ ἰμοιάζει μᾶλλον μετὰ τὰς θυσίας ποῦ προσέφερον ἄλλοτε εἰς τοὺς θεοὺς, παρὰ μὲ φαγητὰ δι' ἀνθρώπους.

Καὶ ἦτο πράγματι ἐκτακτὸν. Πᾶν ὅτι ἤδύνατο νὰ χορηγήσῃ τὸ φυτικὸν καὶ ζωϊκὸν βασιλείον, εἶχε παρατεθῆ εἰς τὴν τράπεζαν. Τὸ μόνον παράξενον καὶ ἀψύσιον ἦτο ἡ παντελής ἔλλειψις οἰνωπνευματωδῶν ποτῶν. Ἡ Πετρόνα ὀρκισθῆ νὰ μὴ βάλῃ ποτὲ εἰς τὸ σπῆτι τῆς χαρτιά καὶ ποτὰ, δύο πράγματα ποῦ κατέσφραζον τὸν μακαρίτην. Ἐπὶ τῆς τραπέζης δὲν ὑπάρχουσι παρὰ μόνον ποικιλία εἰρωνείας καὶ ποινῆ διὰ τοὺς προσκεκλη-

— Σὰς παρακαλῶ, κύριοι — λέγει ἡ οἰκοδέσποινα, τρώγετε. Βότ-
καν δὲν ἔχω . . . δὲν βάζω εἰς τὸ σπίτι μου . . .

Οἱ κεκλημένοι πλησιάζουν δισταχόντες καὶ κάμουν ἔφοδον κατὰ
τοῦ παστιτσιόου. Ἄλλὰ καὶ τοὺς ἐμποδίζει. Ἀπὸ τὸν κρότον τῶν
περουριῶν, τῶν μαχαιριῶν, τοῦ μασσήματος, φαίνεται κάποια ὀκνη-
ρία, κάποια ἀδιαφορία. Κάτι λείπει βέβαια.

— Δὲν ἔχω πολλὴν ὄρεξιν, ψιθυρίζει ὁ ἕνας εἰρηνοδίκης εἰς τὸν
συνάδελφόν του. Ἐχω τὴν ἴδια ἀνορεξία ποὺ ἐδοκίμασα ὅταν ἡ γυ-
ναῖκα μου ἔφυγε μαζί με τὸν μηχανικόν.

Ὁ Μαρφούτκη, πρὶν ἀρχίσῃ νὰ τρώγῃ, ἔκαμε πῶς ψάχνει τάχα
εἰς τὰ θυλάκιά του, σὰν νὰ ἐζητοῦσε τὸ μανδῆλι του.

— Μπα! εἶπε μεγαλοφώνως διὰ νὰ ἀκουσθῇ, τὸ μανδῆλι μου
τῶχω στὴ γούνα κ' ἐγὼ τὸ γυρεύω τοῦ κάκου ἐδῶ!

Καὶ διευθύνεται εἰς τὸν προθάλαμον, ὅπου εἶνε κρεμασμένα τὰ
παλτά. Μετ' ὀλίγον ἐπιστρέφει με μᾶτια κόκκινα καὶ δακρυσμένα.

— Ὁχ, ἀδελφέ! ψιθυρίζει εἰς τὸν πάτερ Εὐμένιον. Μ' αὐτὴ τῇ
ξεραῖλα μπορεῖ νὰ σκάσῃ κανένας! Πήγαινε, παπᾶ μου, στὸ ἀντρέ
καὶ ψάξε στὴ τσέπη τῆς γούνας μου. Θὰ βρῆς μὰ μποτιλίλια . . .
Κύτταξε ὅμως νὰ μὴ κάνῃς θόρυβο.

Ὁ πάτερ Εὐμένιος ἐνθυμείται πῶς καὶ ἔχει νὰ πῆ εἰς τὸν Λου-
κᾶν τὸν νεωκόρον, καὶ τρέχει ἔξω.

— Παπᾶ μου! τοῦ φωνάζει ὁ Δβοργιάνην, δύο λόγια σέ παρα-
καλῶ . . .

Καὶ τὸν ἀκολουθεῖ κατὰ πόδας.

— Ἄ! κύριοι! λέγει ὁ Κρούμωφ. Δὲν φαντάζεσθε τί ὥραια γούνα
ποῦ ἠγόρασα με διακόσια πενήντα ρούβλια. Καὶ ἀξίζει, σὰς ὀρκί-
ζομαι, διακόσια! . . .

Οἱ ὁμοτράπεζοι ἐμφράζουν τάχα τὴν ἐκπληξίν των. Δὲν τὸ πι-
στεύουν! Πῶς εἶνε δυνατόν, τόση φθόνηεια! Ἐπὶ τέλους βγαίνουν
ὅλοι συγχρόνως συνωθούμενοι εἰς τὸν προθάλαμον, διὰ νὰ περιερ-
γασθοῦν τὴν γούναν . . . Καὶ τὴν ἐξετάζουν μέχρις οὗ ὁ ὑπρέτης τοῦ
ἱατροῦ ἀπεκόμισε κρυφὰ ἀπὸ τὸν διάδρομον πέντε φιάλας κενᾶς . . .

Ὅταν ἐσερβίρισαν τὸ φᾶρι, ὁ Μαρφούτκη ἐνθυμήθη ὅτι εἶχε ξε-
χάσει τὴν σιγαροθήκην του εἰς τὸ ἔλκυθρον καὶ τρέχει εἰς τὸν σταῦ-
λον. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ τρέχει μαζί του καὶ ὁ διάκονος διὰ νὰ
ἰδῇ τὸ ὥραϊον ἐκεῖνο ἄλογον . . .

Τὸ ἴδιον ἐκεῖνο βράδυ ἡ χήρα Πετρόβνα κάθηται εἰς τὸ γραφεῖον
τῆς καὶ γράφει ἐπιστολὴν πρὸς παλαιάν τῆς φίλην εἰς Πετρούπολιν.

Μεταξὺ ἄλλων ἀφηγεῖται καὶ τὸ μνημόσυνον :

« Σήμερον, ὡς καὶ κατὰ τὰ περασμένα χρόνια, ἐτελέσαμεν τὸ
ἐτήσιον μνημόσυνον τοῦ μακαρίτου, εἰς τὸ ὁποῖον παρευρέθησαν
ὅλοι οἱ γείτονές μου. Χονδροὶ ἄνθρωποι, ἀπλοῖκοι. Ἄλλὰ τί καρ-
διές! Τοὺς ἐπεριποιήθηκα λαμπρά. Ἐννοεῖς ὅμως, κρασί καὶ ἄλλα
ποτὰ οὔτε σταλαγματιὰ! Ἀπὸ τότε ποῦ ἀπέθανε ὁ μακαρίτης —
καὶ ἀπέθανε ἀπὸ καταχρήσεις ποτῶν — ἔκαμα ὄρκον νὰ εἰσαγάγῃ
εἰς τὴν ἐπαρχίαν μας τὴν ἐγκράτειαν καὶ νὰ ἐξαγοράσω δι' αὐτῆς

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dirmo

Restrictions apply.

τάς ἀμαρτίας τοῦ συζύγου μου. Ἄλλά, διὰ τὸ θῶσω τὸ καλὸν παράδειγμα, τὴν καθιέρωσα πρώτη εἰς τὸ σπίτι μου. Ὁ πᾶτερ Εὐμένιος εἶνε κατενθουσιασμένος μὲ τὴν ἀπόφασίν μου καὶ μὲ βοηθεῖ καὶ διὰ λόγων καὶ δι' ἔργων. Ἄχ, ἀγαπητῆ μου! νὰ ἤξερως πόσον ὄλες αὐτὲς ἢ ἀρκοῦδες μου μὲ ἀγαποῦν! Ὁ Πρόεδρος τῆς ἀγροτικῆς Ἐπιτροπῆς, ὁ Μαρφούτικη, μετὰ τὸ γεῦμα, ἐρρίφθη εἰς τὴν χεῖρα μου, τὴν ἐκράτησε πολλὴν ὥραν εἰς τὰ χεῖλη του καὶ σείων τὴν κεφαλὴν του κωμικῶς, ἤρχισε νὰ κλαίῃ. Πλημμύρα ἀπὸ αἰσθήματα, ἀλλὰ οὔτε μιὰ λέξις! Ὁ πᾶτερ Εὐμένιος, τὸ θαυμάσιον αὐτὸ γεροντάκι, ἐκάθησε κοντὰ μου, μ' ἐκύτταζε μὲ μάτια βουρκομμένα καὶ μοῦ ἐφιθύριζε τρυφερὰ λόγια ὡς παιδί. Δὲν ἐκατάλαβα τί μοῦ ἔλεγε. Ἄλλ' ἐμάντευα τὰ εἰλικρινῆ του αἰσθήματα. Ὁ ἀστυνόμος, ὁ ὠραίος ἐκείνος ἄνδρας, διὰ τὸν ἔποιον καὶ ἄλλοτε σοῦ ἔγραφα, ἐγονάτισε ἐμπρὸς μου, ἠθέλησε νὰ μοῦ ἀπαγγεῖλῃ στίχους—εἶνε ὁ ποιητὴς μας—ἀλλὰ δὲν τὸ κατώρθωσε. . . . Ἐταλαντεύθη καὶ ἔπεσε. . . . Ὁ γίγας αὐτὸς, ἔπαθε νευρικὸν παροξυσμὸν. Ἐν τούτοις δὲν ἔλειψαν καὶ τὰ δυσάρεστα. Ὁ καὶόμενος ὁ Πρόεδρος Ἀλαλύκη, ἄνθρωπος σωματώδης καὶ ἐπιρρεπὴς εἰς ἀποπληξίαν, ἔπαθε ζαλάδες καὶ ἔμεινε πλαγιασμένος ἐπὶ δύο ὥρας εἰς τὸ διβάνι. Ἐχρειάσθη καὶ τοῦ ῥίψωμεν νερό. . . . Χάρις εἰς τὸν ἱατρον Δορνιακίην, ποῦ ἔφερε κονιάκ ἀπὸ τὸ φαρμακεῖον του καὶ τοῦ ἔτριψε τοὺς κροτάφους, συνήλθε κατόπιν καὶ τὸν ἐπῆραν. . . .

ἈΓΑΘ. Γ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

Εἰς τὸ Δάσος

Ἀπο τὰ δέντρα πέφτουνε τὰ φύλλα ἕνα-ἕνα
στῆς μάννας γῆς τὴν ἄχαρη καὶ μαύρη ἀγκαλιά·
στέκουν τριγύρω τὰ κλαδιά ψυχρὰ, σκελεθρωμένα,
καὶ λυπημένα κ' ἄλαλα κουρνιάζουν τὰ πουλιά.

Ἡ καταχνιά σηκώνεται μέσ' ἀπ' τὰ δάση ἀγάλια
κ' ἀπλώνεται σάν μυστικὴ νεράιδα τοῦ βορῆα,
καὶ μοιάζει ἢ φύση θάλασσα μὲ δίχως ἀκρογάλια,
ποῦ κύμα δὲν ἀκούεται ν' ἀντιλαλή βαριά.

Κάπου καὶ κάπου βιαστικὸς περνᾷ εἷνας διαβάτης
καὶ σάν σκιὰ μέσ' στῆ πυκνῆ χωνεὺνι καταχνιά.
Νά, ἢ ζωή! φαινόμεστε στὰ ψεύτικα φτερά σου,
σάν ὄνειρο ἀγερόπλαστο, καὶ σβύνομε μὲ μιὰ.

ἈΡΙΣΤΟΜ. ΠΡΟΒΛΕΒΓΙΟΣ

ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ ΗΘΟΓΡΑΦΙΑΙ

Ο ΑΓΙΟΣ ΦΑΝΟΥΡΙΟΣ

[*Ἐμπιστευτικὴ ἐπιστολὴ
πρὸς κόρην ... ληξιπρόθεσμον*]

Φιλιάτη δεσποινίς Πελαγία,

Εἰς Πόρτο—ράφι

ΠΕΥΔΩ νὰ σοῦ ἀναγγεῖλω μίαν ὠραίαν εἶδησιν. Ἀνακάλυφα ἐδῶ ἓνα περίφημον μεσίτην... — μὴ συγκινηθῆς, παρακαλῶ — ἓνα προξενητῆς Ἀθηνῶν καὶ Περιχώρων. Σοῦ κάμνω ὄρκον ὅτι δὲν ἀστείζομαι. Ἄν ἀμφιβάλλῃς, ἐτόίμασε τῆς βαλίτσες σου καὶ ἔλα νὰ βεβαιωθῆς δι' αὐτοψίας. Ἄλλ' ἔχι. Μὴ βιασθῆς ἀκόμη. Μανθάνω ὅτι ὁ πονόψυχός αὐτός Ἅγιος πανδρολογεῖ εἰδικῶς μόνον τὰ κορίτσια τῶν Ἀθηνῶν. Καὶ πολὺ δικαίως. Διότι, αὐτὰ τὰ διαβολεμένα τὸν ἐξετρώπωνσαν πρό τινων ἐτῶν. Καὶ νὰ σοῦ πῶ, ἔκαμαν φρόνιμα. Τί τὰ θέλεις! Ἐνας τέτοιος Ἅγιος διὰ τὰς Ἀθήνας ἦτον ἀπαραίτητος. Καὶ ἂν δὲν ὑπῆρχεν, ἔπρεπε χωρὶς ἄλλο νὰ τὸν ἐφεύρουν. Ἄρκει νὰ μάθῃς ὅτι οἱ γαμπροὶ ἐδῶ κοστιζοῦν ἀκριβὰ. Εὐκολώτερον εἶνε νὰ ἀγοράσῃς ἓνα βῶδι παρά νὰ προμηθευθῆς ἓνα σύζυγον. Ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι ἀφοῦ ἡ γυναικεία ἀδιακρισίᾳ ἀνεκάλυψε τὸν Ἅγιον Ἐλευθέριον διὰ τῆς παντρεμένες, δὲν βλέπω διατί νὰ μὴ ἐπινοήσῃ καὶ τὸν Ἅγιον Φανούριον διὰ τῆς ἀνύπαντρων. Καθὼς ἔξυρεις, ἢ μᾶλλον καθὼς δὲν θὰ ἔξυρῃς βέβαια, ὁ Ἅγιος Ἐλευθέριος ἐκτελεῖ καθήκοντα μᾶμμου χειρουργοῦ διὰ τὰς ἐγκύους, εἰς τὰς ὁποίας δίνει... καλὴν ἰατρειάν. Ἄρα, ὁ Ἅγιος Φανούριος ἦτο φυσικῶς ἀναγκαῖος, διὰ νὰ... φανερώσῃ εἰς τὰ κορίτσια τὸν γαμπρόν ποῦ... ἄργει ἢ δὲν θέλει νὰ φανερωθῆ μόνος του. Μάλιστα διὰ νὰ ἔχη πελατεῖαν καὶ λόγον ὑπάρξεως ὁ πρῶτος, χρειάζεται νὰ ἐνεργῇ δραστηριῶς ὁ δεύτερος. Δὲν πιστεύω νὰ ἔχῃς ἀντίρρησην. Ὅπωςδὴποτε, περὶ τοὺς δύο αὐτοὺς ἁγίους στρέφεται ἀδιακόπως ὁ γυναικεῖος ἀναγκαστικὸς λόγος. Τὰς ἀνάγκαια των, σὲ

Ἄνινος... οὔτε ὡς λογοπαίγιον! Ἄμ' ὁ ἅγιος **Συμεών**; Αὐτός εἶνε θῦμα τοῦ μισοῦ τοῦ ὀνόματος. Τὸν ἔμπλεξε σὺν ἀγκίστρι εἰς τῆς γυναικεῖες φασσαρίες. Εἶνε ἀγγαρευμένος μὲ καθήκοντα πλανοδίου κηλιδοκαθαριστοῦ τῆς ὁδοῦ Ἀθηνᾶς, διότι πολλές κομφευσόμενες τοῦ ἀναθέτου τὴν ἐξάλειψιν τῶν πανάδων, τῶν λεκέδων καὶ τῶν κακῶν **σημείων** τῆς ἐπιδερμίδος των, ἀντὶ νὰ καταφύγουν κὰν ἢ εὐλογημένες εἰς τὸ « Ἰατρεῖον Καλλονῆς » τοῦ φίλου ἱατροῦ κ. Ῥόκκου, εἰδικοῦ ἐπισκευαστοῦ γυναικείων προσώπων, σοῦ τὸ δρῶμαι.

Ἄλλὰ ποῖός τοὺς πταίει; Ποῖός τοὺς εἶπε νὰ ἔλθουν μὲ τέτοια διφορούμενα ὀνόματα εἰς τὸν ἀστεῖον καὶ παράξενον αὐτὸν κόσμον; Ἄς τὰ τραβοῦν τώρα!

Ἀπὸ ὅλους ὁμοῦς ὁ ἅγιος Φανούριος ἔχει τοὺς περισσοτέρους

μπελλάδες. Ὅλα τὰ κορίτσια ποῦ ἔγιναν ὄριμα διὰ γάμον, καὶ μάλιστα ὅσα... ἐπαράγιναν, εἰς αὐτὸν θὰ τρέξουν, διὰ νὰ τοὺς φανερώσῃ τὸ θαῦμα τοῦ καὶ τὸν γαμπρὸν τῆς κάθε μιᾶς. Καὶ ὁ καλόκαρδος ἅγιος τὰ ἐξοικονομεῖ ὅλα. Ὁ σχετικὸς τὸλλάχιστον παπᾶς τοῦ Ἁγίου τὸ βεβαιώνει μεθ' ὄρκου. Καμμιά ἀνύπαντρη δὲν φεύγει παραπονεμένη.

Ἄλλες βλέπουν τὸ γαμπρὸ στὸν ἕπνο τους καὶ ἄλλες στὸ ξύπνο τους. Κατὰ τὰς περιστάσεις καὶ κατὰ τὰ νεῦρα. Τὸ ἐκκλησάκι του, ἔξω εἰς τὸ Βατραχονῆσι, πίσω εἰς τὸ Στάδιον, εἶνε πλημμυρισμένον ἀπὸ πελατεῖαν πρωτ'-βράδην. Καὶ, σημείωσε,

χωρὶς πολλὰ μεσιτικά ἔξοδα. Μὲ ἓνα-δύο κερὰ πεντάρικά, λίγο λιθάνι, κανένα πρόσφορο, μερικά σταυροκοπήματα καὶ κάμποσες μετάνοιες, τελειώνει τὴ δουλειὰ σου ἀξιόλογα. Ἄ! ἐλθιμόνησα.

Ὁ ἅγιος Φανούριος τρέφει ἰδιαίτεραν ἀδυναμίαν εἰς τῆς λαδόπητες, ὅταν μάλιστα εἶνε καλοφταιαχμένες. Ὁ παπᾶς τὸ βεβαιώνει καὶ αὐτὸ εἰς τὴν ἀγιωσύνην του. Περιστὸν νὰ σοῦ πῶ ὅτι φορτία δλόκληρα ἀπὸ λαδόπητες προσκομίζονται, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν σημερινὴν ἐπέτειον τοῦ πανηγυρισμοῦ του. Λέγουν δὲ ὅτι τῆς πλέον νόστιμης πηττες τοῦ τῆς φταιάχουν τὰ μεγάλα δρωσοῦν κορίτσια, ποῦ ἔχουν κάποιαν εἰδικότητα καὶ πείραν εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ χυλοῦ. Ἄλλ' ἀδιάρητον. Κάθε ποιότης γίνεται εὐπρόσδεκτος. Καὶ τοῦ κουβαλοῦν ἀδικοῦτως. Ἐννοεῖς, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ τῆς φάγῃ ὅλες ἢ ἀγιότης του. Καὶ δι' αὐτὸ ἀναλαμβάνει ὁ παπᾶς, ὁ καυμένος, τὸν κόπον καὶ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ τῆς καταβροχθίζῃ διὰ λογαριασμὸν τοῦ Ἁγίου.

Εἰς τὸν Ἁγιὸν Ἐλευθέριον διὰ νὰ τῆς δώσῃ καλὴ λευθερίαν...

Καί πάλιν σοῦ συνιστῶ νά μή βιασθῆς καί τὸ ξεκινήσης. Ἐχε ὀλίγην ὑπομονήν. Μαθάνω ὅτι ὁ Ἅγιος Φανούριος πρόκειται νά ἐπεκτείνῃ τὸν κύκλον τῶν ἐργασιῶν τῶν καί πέραν τῶν Ἀθηνῶν. Ὁ

παπᾶς τοῦλάχιστον, τὸν ὁποῖον ἐφρόντισα νά ἐρωτήσω, δὲν μὲ ἀπέκρυψε τὸ μυστικόν. Ἐάν μάλιστα ἀληθεύῃ, ὅπως ἰσχυρίζονται, πολλές θεοσεβούμενες νοικοκυρές, ὅτι ὁ Ἅγιος Φανούριος, ἔχει μόνον εἰς τὸ φανέρομα τῶν γαμπρῶν ἔχει εἰδικότητα, ἀλλ' ἤμπορεῖ νά φανερώνῃ καί ὅσα κλέπτονται ἢ χάνονται ἀπὸ τὸ νοικοκυριό των — τότε βέβαια θά κάμῃ χρυσᾶς δουλειές. Δὲν τὸ πολυπιστεῖω ὅμως νά ἐπεμβαίῃ καί εἰς ἀτυνομικά καθήκοντα καί νά εὐχαριστῇ κ' ἐκεῖνες ποῦ... τὰ ἔχουν χαμένα!...

Ἐλπίζω τέλος πάντων νά διαβάσωμεν μεθαύριον εἰς τὰς ἐφημερίδας τὴν ἐξῆς ἔξαφνα βεκλάμαν :

«Ἐνδιαφέρουσα γνωστοποίησις

Γίνεται γνωστὸν εἰς τὸ νοῆμον κοινόν, ὅτι ὁ παρὰ τὸ Βατοραχοῆσι ἐγκαθηδονόμενος Ἅγιος Φανούριος ἀναλαμβάνει νά προμηθεύῃ γαμβροῦς καί εἰς τὰ κορίτσια τῶν Ἐλαοχιῶν καί τοῦ Ἐξωτερικοῦ. Διὰ πλείονας πληροφορίας ἀπευθυντέον εἰς... τὸν πατᾶν τῆς Ἐνορίας».

Ἐν Ἀθήναις, 27 Αὐγούστου 1910

ΚΩΝ. Φ. ΣΚΟΚΟΣ

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

* Ὑπόχει μεγαλειτέρα ἀπόστασις « ἀπὸ τὸ στόμα μας καί ὲς τοῦ θεοῦ τ' αὐτί » ; Καί ὅμως πόσον εὐκόλα στέλλομεν τὰς εὐχὰς μας νά τὴν διανέσων !

* Ὁ φρόνιμος ἄνθρωπος διακρίνεται ὄχι τόσον εἰς ὅσα λέγει, ἀλλὰ δι' ὅσα... παρασιωπᾷ.

* Ὁ περιορισμὸς ὑποφέρει τὸν Ἔρωτα. Ἡ πλήρης ἐλευθερία τὸν φονεύει.

* Κάθε ἄνθρωπος ἔχει ἀνάγκη ἐνὸς ἰδανικοῦ, μὲ τὸ ὁποῖον ζητεῖ νά ἀναπληρῶσιν τὴν ἐλλείψαν τῆς πραγματικότητος.

ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΚΑΙ ΘΑΥΜΑΣΙΑ

Τὸ ἐκ μαύρου γρανίτου βάθρον τοῦ ἐν Πετρούπολει ἐπίππου ἀνδριάντος Πέτρου τοῦ Μεγάλου, ζυγίζει 75,000 πούτια, ἦτοι 975,000 ὀκάδας. Ὁ γιγάντειος αὐτὸς μονόλιθος μετακομίσθη ἐξ ἀποστάσεως 4 μιλίων σιδηροδρομικῶς καὶ 13 διὰ θαλάσσης, ἐχρειάσθησαν δὲ εἰδικὰ μέσα συσκευῆς καὶ μεταφορᾶς. Τὸν σιδηρόδρομον ἀπετέλει διπλῆ σειρά ὀγκωδῶν δοκῶν, ἐφωδιασμένων μὲ σκληρὰς κοίλας μεταλλίλους πλάκας. Ἐντὸς τῶν κοιλωμάτων εἶχον ἐντεθῆ χάλκινα σφαιρίδια διαμέτρου ἕξ δακτύλων, ἐπ' αὐτῶν δὲ ὁ τεράστιος ὄγκος ἐκινεῖτο εὐχερῶς ὑπὸ ἐξήκοντα ἀνδρῶν τῇ βοήθειᾳ τριπλῶν τροχαλιῶν.

Τὸ « Grand opéra » τῶν Παρισίων εἶνε τὸ μεγαλείτερον θέατρον τοῦ κόσμου. Κατέχει ἕκτασιν 150,000 μ. καὶ ὄγκον 4,287,000 κυβικῶν ποδῶν. Ἔσταιχισε δὲ περὶ τὰ 100 ἑκατομ. φρ.

Ἡ μεγίστη κρεμαστὴ γέφυρα εἶνε ἡ μεταξὺ Νέας Ὑόρκης καὶ Βρούκλιν, ἔχουσα μῆκος 5,980 ποδῶν.

Τὸ μέγιστον τῶν τειχῶν εἶνε τὸ Σινικὸν Τεῖχος, κτισθὲν τῇ 220 π. Χ. ὑπο τοῦ πρώτου αὐτοκράτορος ἐκ τῆς δυναστείας Τεῖν ἐναντίον τῶν ἐπιδρομῶν τῶν Ταρτάρων. Ἄρχεται ἐκ τῶν πρὸς βορρᾶν ὄριων τῆς Σινικῆς καὶ διέρχεται δι' ὑψηλοτάτων ὀρέων, βαθυτάτων φαράγγων, ποταμῶν καὶ ἄλλων φυσικῶν ἐμποδίων. Ἐχει μῆκος 1250 μιλίων, ὕψος μετὰ τῶν ἐπάλλεξων 20 ποδῶν, καὶ πάχος εἰς μὲν τὴν βάσιν 25 πρὸς τὰ ἄνω δὲ 15 ποδῶν.

Τὸ κοράλλιον καὶ οἱ σπόγγοι εἶνε τὰ ἀτελέστερα τῶν ζωϊκῶν ὄντων, καλοῦνται δὲ ζωόφωνα ἕνεκεν τῆς ἀκίνησιός των καὶ τῆς ἐξωτερικῆς των μορφῆς. Ἀτελέστερον ὅμως καὶ τούτων εἶνε τὸ « ἀμοιβόζυφον », τὸ ὁποῖον εἶνε ἀμορφος μᾶζα ζῶσα ἐντὸς λιμναζόντων ὑδάτων.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Τὸ βαθύτερον ὄρυχειον εἶνε τὸ ἐν Λαμπέρτῃ τοῦ Βελγίου ἀνθρωρυχειον, βάθους 3,490 ποδῶν.

*Ὁ μεγαλύτερος καὶ βαρύτερος κώδων εἶνε ὁ ἐν Μόσχᾳ «Βασιλεὺς τῶν κωδῶνων». Ζυγίζει 12,327 πόδας ἤτοι 160,251 ὀκάδας. Ἔχει ὕψος 21 ποδῶν καὶ περιφέρειαν 68. Πάχος δὲ 23 δακτύλων.

Τὸ περίφημον ὄχρωμα τοῦ Γιβραλτάρ εἶνε ὑπὸ στρατηγικὴν ἔποψιν τὸ μέγιστον τῶν φρουρίων τοῦ κόσμου. Κατέχει βραχίωδη χερσόνησον εἰσχωροῦσαν πρὸς τὴν θάλασσαν εἰς μῆκος 3 μιλίων καὶ πλάτος $\frac{3}{4}$. Ὁ κεντρικὸς βράχος ἔχει ὕψος 1435 ποδῶν ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης. Ἡ βορεία κλιτὺς τῆς χερσονήσου εἶνε σχεδὸν κρεμαστή, ἡ δὲ ἀνατολικὴ κόπτεται ὑπὸ φοβερῶν βάρθρων. Πρὸς μεσημβρίαν ἀπολήγει εἰς τὴν καλουμένην «Ἐδρωπαϊκὴν Ἄκραν», ἐνθ' ἡ δυτικὴ πλευρὰ εἶνε ἤττον ἀπότομος τῆς ἀνατολικῆς. Τὸ φρούριον θεωρεῖται ἀπόρθητον. Ἡ φρουρὰ αὐτοῦ ἐν καιρῷ εἰρήνης συνίσταται ἐξ 7,000 περίπου ἀνδρῶν.

Τὸ θέατρον τῆς ἀρχαίας Ἐπιδαύρου ἦτο τὸ μεγαλύτερον καὶ εὐρυχωρότερον θέατρον τοῦ ἀρχαίου κόσμου, θυνάμενον νὰ περιλάβῃ ἐν ἀνέσει περὶ τοὺς δεκαπεντακισχιλίους θεατὰς.

*Ὁ θαυμασιώτερος τῶν ἀδαμάντων τοῦ κόσμου εὑρίσκεται εἰς τὸ θησαυροφυλάκιον τῆς Ἀγγλίας καὶ ὀνομάζεται περσιεὶ Κοχνοῦρ, ἤτοι: «ὄρος φωτὸς».

ΚΩΜΙΚΟΤΡΑΓΙΚΑΙ ΕΜΦΑΝΙΣΕΙΣ

*Εἰς ἐν δυστυχισμένον θῆμα
τοῦ τελευταίου σαρμοῦ τῆς φούστας*

Τὰ δύο ποδάρια τοῦ σοῦ χάρισεν ἡ φύσις,
σ' τὰ φάσκισεν ἡ μόδα καὶ σοῦ τάκαμ' ἕνα.
Μὰ ἂν παλοῦκι ἔμπρός σου πεταχτῇ κανένα,
πῶς θὰ τάνοιξης, χριστιανή, νὰ τὸ πηδήσης;

“...ΜΙΑ ΠΑΛΑΒΗ, ΑΦΕΝΤΙΚΟ...”

ΚΑΒΑΛΛΑ στό μουλάρι κατέβαινα ἕνα δροσερό ἀπριλιάτικο πρωτὶ ἀπὸ τὸ μοναστήρι τῆς Ἁγίας Τριάδος. Ἀπὸ τὸ φρύδι μικροῦ βουνοῦ τὸ μονοπάτι πέφτει σὲ μιὰ κοιλάδα καὶ βγαίνει κάτω ἀπ’ τὰ κλαριά πυκνῶν ἀγριοβελανιδιῶν, στὸν ἀγροτικό δρομάκο, ποῦ περνάει ἀπὸ τὸ Καστράκι. * ξυστὰ καὶ φτάνει τρικλίζοντας ἀνάμεσα στ’ ἀμπέλια, στὴν Καλαμπάκα. Ὁ ἀγωγιάτης, ἕνας μεσόμοπος Καστρακινός, ἀγαθὸς ἄνθρωπος, μ’ ἀνιστοροῦσε τὴν παράδοση, πῶς ἕνας καλόγερος, τὸν παλαιὸ καιρὸ, γιὰ νάχη τῆ βοήθεια τοῦ Θεοῦ μπόρεσε καὶ πάτησε τὴν κορφὴ κάποιου βράχου, ἐκεῖ κοντὰ, ποῦ εἶνε σήμερις ἀπάτητος καὶ χτίζονε φωληές οἱ ἀετοί. Ἐκεῖ, ἔς αὐτὴ τὴν κορφὴ, ἔχει κρύψη καὶ θησαυρὸ μεγάλο. Ἄν κάποτες ἀνεβῆ κάποιος, ἄξιος νάχη τῆ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, θὰ τὸν εὔρη. Ποῦ ναῦρης ὁμως ἄξιο, « τὸ σήμερο ἡμέρα; ... » Ὅταν τελείωσε τὴν ἱστορία του, εἶχαμε κατεβῆ στὴν κοιλάδα. Ἐνα σουσουρο ἀλαφρὸ ἀνάβινε ἢ πυκνὴ φυλλωσιά καὶ μιὰ λεπτὴ μυρουδιά χλωράδας, εὐχάριστη νὰ τὴν ἀνασαινῆς. Κοντὰ στὰ χαμόκλαδα καὶ τῆς ῥίζες ἀνθίζαν ἔδω κι’ ἐκεῖ ἄγρια κρῖνα. Τὸ πολύκαμπτο μονοπάτι ἀκολουθοῦσε, παράλληλα, νεροσυρμὴ πότε κελαρύζοντας ἀπάνω στὴ σιδερόπετρα καὶ πότε περνώντας σιωπηλὰ κάτω ἀπὸ πυκνὰ βάτα ἢ ἀνάμεσα σὲ δροσόλουστα πολυτρίχια. Ὅξεις κελαΐδισμοὶ σάν ἄξαφνα ξεφωνητὰ χαρὰς, ἀκούγοντο δεξιὰ καὶ ἀριστερά, στῆς πλαγιές τῆς κοιλάδος. Τὸ μουλάρι, καθὼς προχωροῦσε, ρυθμίζοντας τὸ στερεὸ βῆμα του στὸ φαειρὸν ἦχο τοῦ κουδουνιοῦ, ποῦ κρεμότανε ἀπὸ τὸ λαϊμὸ

* ΣΗΜ.— Τὸ χωρίον Καστράκι, περιφημον διὰ τὴν καλλονὴν τῶν γυναικῶν του, ἀπέχει τῆς Καλαμπάκας ἡμίσειαν περίπου ὥραν. Ὁ βράχος καὶ τὸ ἐρημοκλήσι τ’ ἀναφερόμενον εἰς τὸ διήγημα ὑπάρχουν πράγματι ἐκεῖ, καθὼς ἀναφύεται ἐν τῷ «Κόκκινῳ Παντηλώσῳ».

του, τρόμαζαν ἐδῶ μιά πράσινη γουστέρα, ἐκεῖ ἕνα τρυποκάρυδο, ποῦ τρύπωνε γλήγορα στὰ χαμόκλαδα ἢ τὰ παρακλάδια. Θὰ εἴχαμε πλησίαση στὰ μισά, ἔταν τὸ μουλάρι σταμάτησεν ἄξαφνα. Στήλωσε τὰ μπροστινά, τέντωσε τὸ λαιμό, χαμήλωσε τὴν κεφαλὴ κι' ἔστειλε τ' αὐτιά του πίσω.

— "Ἐ, μπρέεεεε! Φώναξεν ἀπὸ πίσω μου ὁ ἀγωγιάτης, χτυπώντας ἀλαφρά μὲ τὴ βίτσα του τὰ πεινὰ τοῦ ζῆφου. Τὸ μουλάρι, ἀντὶ νὰ προχωρήσῃ, μ' ἄξαφνο κίνημα βγήκεν ἀπὸ τὸ μονοπάτι. "Ἐνα χαμηλό κλαρί ἀγριοβελανιδιάς μου πέταξε τὸ καπέλλο.

Τὸ Καστράκι

— Τί νὰ φοβάται τώρα ὁ ζευξέκης... ἐμυρμούρισεν ὁ ἀγωγιάτης. Πέρασε μπροστά, σήκωσε τὸ καπέλλο μου, ἔπιασε τὸ μουλάρι ἀπὸ τὸ καπίστρι, τὸ τράβηξε βλαστήμωντας μὲς' ἀπὸ τὰ δόντια του, τῶθαλε στὸ μονοπάτι καὶ τῶσπε δυνατό πρός τὰ ἔμπρός. Τὸ ζῆφο ἀκούθηδες διστακτικὰ καὶ μὲ κόπο. Τριάντα ὡς σαράντα βήματα μπροστὰ μας εἶδαμε ν' ἀναταράζωνται κἀτι πυκνὲς τοῦφες χαμόκλαδα, σιμὰ στὸ νερό.

— Νὰ ἰδῆς ποῦ θάναι ἡ Μαριά ἢ παλαβή! εἶπε χατ

μογελώντας ὁ ἀγωγιάτης, ἐνῶ τὸ μουλάρι ἔστειλε μπροστὰ τὸ δεξιὸ αὐτί του.

Δὲν εἶχε τελειώσῃ τὸ λόγο του καὶ πρόβαλε ἀπὸ τὰ χαμόκλαδα μιά χωριάτιστα, ὡς εἰκοσιπέντε χρόνων, ψηλὴ καὶ καλοφτιασμένη. Τὰ μαλλιά της ἔπεφταν στοὺς ὤμους της, λυτὰ καὶ μισοβρεγμένα. Κόμποι νεροῦ ἀπὸ τὴν κορφή της γλιστροῦσαν λαμπεροὶ στοὺς πλοκαμούς σάν διαμάντια. Τὸ πρόσωπό της εἶτανε γλωμῶ, σάν κέρινο, τὰ μάτια της μαύρα, μεγάλα, γυαλιστερά, χωρὶς ἔκφραση, σάν γυάλινα, βαθουλωτά, μὲ μαῦρο στεφάνι ἐλοτρόγυρα, καὶ τὰ χεῖλη της τραγανὰ, σάν τ' ἀγουρο ἀγριοστάφυλο. Μὰς κύτταξε προσεχτικὰ καὶ ἄξαφνα προχώρησε κατ' ἀπάνω μας.

— "Ἐ, σὺ! ἔκαμε δυνατό τὸ ἀγωγιάτη. Δὲν εἶδες ὀλότελα τὸ

Ἡ χωριάτισσα ἔσκασεν ἄξαφνα κάτι γέλια τόσο δυνατά ποῦ ἀντήχησαν εἰς ὅλη τὴν κοιλάδα.

— Ποτές σου νὰ μὴ ἰδῆς ἡμέρα! ἐφώνησεν, ἀφοῦ τελείωσε, καὶ χάρθηκε τρέχοντας μέσα εἰς τὰ δέντρα, μὲ τοὺς πλοκαμοὺς κυματίζοντας.

— Μιὰ παλαβή, ἀφεντικό, μοῦ ἐξήγησεν ὁ ἀγωγιάτης μαντεύοντας τὴν περιέργειά μου. Ἡ Μαριά, ἡ παλαβή, ἀπ' τὸ Καστράκι. Κάτου στὸν Ἀη-Γιώργη παλάβωσε μιὰ μέρα πρὶν νὰ στεφανωθῆ.

... καὶ ἐπρόβαλεν ἀπὸ τὰ χαμόκλαδα μιὰ χωριάτισσα ὡς εἰκοσιπέντε χρόνων».

Ἔτσι γυρίζει ἐδῶ στὸ λόγγο, ἓνα χαμένο πρᾶμα... κλαίει, γελάει, τραγουδάει... καὶ προγγάζει τὰ ζωντανά...

Δὲν εἶχε τελείωση τῆ φράσι καὶ ἀντήχησαν νέα δυνατά γέλια εἰς τὴν κοιλάδα, μέσα στῆς βαλανιδιές, ἄγρια γέλια, παράξενα καὶ λυπηρά.

— Ἐέρεις πῶς τρελάθηκε; τὸν ῥώτησα.

— Πῶς! Εἴμουνα μπροστά... Τὴν ἔρημη! Εἴμαστε, βλέπεις, ἀπ' τὸ ἴδιο τὸ χωριό. Εἶνε μιὰ ἱστορία, δηλαδή, ἀφεντικό, ἔτσι νὰ λυπᾶται, δηλαδή, ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου... ἓνα πρᾶμα... καὶ συνεπλήρωσε μὲ μιὰν ἀόριστη χειρονομία.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimos

Restrictions apply.

Τὸν παρακάλεσα νὰ μου τὴν ἀνιστορήσῃ.

— "Ὁχι, ἔχει ἀφεντικό. Πρέπει νὰ βγοῦμε στὸ δρόμο, νὰ ἰδῆς τὸν "Αἰ-Γεώργη μὲ τὰ μάτια σου... Τότες θὰ καταλάβῃς, θηλαδῆ, ἔτσι ὅπως πρέπει πράματις..."

* * *

"Ὅταν ἐβγήκαμε ἀπὸ τὴν κοιλάδα στὸ δρόμο, ἀντικρύσαμε τὸν πλατὺ κάμπο πρασινοφορεμένο μὲ τὸν ποταμὸ ποῦ τὸν ἐσχίζε στὰ δύο, τῆς πελώριες ἀρσενικῆς λευκῆς, στὴν ὀχτιά, τ' ἀμπέλια, τὰ μποστάνια καὶ τοὺς κήπους. Τὸ καστράκι μᾶς ἔδειξε, δεξιὰ, τὰ κοκκινωπὰ κεραμίδια τῶν σπιτιῶν τοῦ ἀνάμεσα στὴν πρασινάδα. Οἱ καινοὶ ἀπὸ τῆς καμινάδες κυμάτιζαν ἀργὰ στὸ γαλάζιον αἰθέρα σὰν σημάτες εἰρήνης. Τὸ χωριὸ εἶνε χτισμένο στὴ ρίζα πελώριου βράχου, ἀπότομου, μὲ τῆς πλευρῆς σὰν κοιμένες μὲ τὸ μαχαίρι. Στὴν μπροστινὴ, σιμὰ στὴν κορφῇ, μέσα σὲ μιὰ φυσικὴ κουφάλα τοῦ βράχου, ἀσπρίζε μικρὸ ἐρημοκκλησι. Δίπλα φαίνεται φυτρωμένη, σὲ μιὰ σχισμῇ, μιὰν ἀγριοσυκιὰ. Ὀλοτρόγυρα, καρφωμένα στὸ βράχο, κυμάτιζαν ἀργὰ πλήθους ἄλικα μαντύλια, σὰν φλόγες.

— Νά, ὁ "Αἰ-Γεώργης! μου εἶπε δείχνοντας τὸ ἐρημοκκλησι ὁ ἀγωγιάτης, μόλις ἐβγήκαμεν στὸ δρόμο. Τὸν ἔχουνε χτισῆ καλογέροι τὸν παλαιὸ καιρὸ. Κανεὶς δὲν ξέρει πῶς ἀνεβήκανε κεὶ πέρα, κατὰ πρώτη βολά. Γιατί, καθὼς βλέπεις καὶ τοῦ λόγου σου, μὲ τὰ πόδια δὲν μπορεῖ ν' ἀνέβῃ αὐτοῦ μὰ ἴδε κατοῖκι! Βλέπεις τὸ λοιπὸν, ἀφεντικό, οὐλα κεῖνα τὰ κόκκινα μαντύλια; "Ὅσα μαντύλια βλέπεις, τόσα κορίτσια εἶνε παντρεμένα στὸ Καστράκι. Μιὰ μέρα πρὶν νὰ γίνῃ ὁ γάμος, ὁ γαμπρὸς εἶνε ὑπόλογος ν' ἀνέβῃ ἀπάνου στὸν "Αἰ-Γεώργη καὶ νὰ κρεμάσῃ τὸ κόκκινο μαντύλι... ἔτσι τὸ βρήκαμε. Εἶνε συνήθιο παλαιῶκό.

— Καί... καλὰ, μὲ τί τρόπο ἀνεβαίνει κανένας, ἀφοῦ, καθὼς λές, δὲν πάει ἐκεῖ οὔτε κατοῖκι;

— "Ἄς εἶνε, εἶπε χαμογελῶντας ὁ ἀγωγιάτης, ἄμα εἶνε νὰ πάρῃς τὸ κορίτι, ἀνεβαίνεις καὶ στὸ σύγνεφο, ἀφεντικό... Βλέπεις 'κεῖνὴ τὴν ἀγριοσυκιὰ; "Ἐχομε παρασμένο σκοινὶ ἕνα γῦρο στὸν κορμό... Ὁ γαμπρὸς δένεται στὴ μιὰν ἄκρη, μὲ τὰ γαμπριάτικα καὶ τὸ κόκκινο μαντύλι, κ' ἀπὸ τὴν ἄλλη τραβᾶνε ἢ νύφη, τὸ συμπεθεριὸ καὶ τ' ἄλλα παλληκάρια, τ' ἀνύπαντρα. "Ἐτσι τότε σηκόνου καὶ τὸν ἀνεθάξουνε σιγά-σιγά, ὡς τὴ ρίζα τῆς ἀγριοσυκιᾶς. Κεὶ πέρα πιά νεται ἀπ' τὸν κορμό, μπαίνει στὴν ἐκκλησιὰ, κάνει, ἄς ποῦμε, τὸ σταυρὸ του καὶ καρφώνει τὸ κόκκινο μαντύλι. Στερνά, ξαναδένεται μὲ τὸ σκοινί, πᾶνει τὴ ρίζα τῆς ἀγριοσυκιᾶς καὶ ἀμολιέται στὸν ἀγέρα. Τὸ συμπεθεριὸ καὶ τὰ παλληκάρια τότε κατεθάξουνε σιγά-σιγά κ' ἐρχίεται οὐρανοκατέβατος στὴν ἀγκαλιά τῆς νύφης. "Ἐ, καὶ νᾶσουνα κανιὰ βολά, ποῦ λές, ἀφεντικό! Βλέπεις τὸ χάρο μὲ τὰ μάτια σου... ἔμένα ῥῶτα ποῦ τὸ κρέμασα, τὸ κόκκινο μαντύλι πᾶνε δεκαπέντε χρόνια καὶ οὔλο τὸ θυμάμα! Βλέπεις, μαθές, κατὸυ ἄλλου, ἀπὸ τὸν ἀγέρα, σὲ μιὰ γροθιά, σφίγγεται ἡ καρδιά σου, κόβεται

ἡ ἀνάσα σου. Τῶχρεις γιὰ λίγο, δηλαδὴ; Νὰ πέσης δὲ σε μαζεύουνε οὔτε μὲ τὸ κουτάλι, ἀφεντικό... Ἄλλος κιτρινίζει: σὰν τὸ ζαφρὰ, τὴν ὥρα ποῦ τὸν ἀνεθάζουνε· ἄλλος πρασινίζει: σὰν τὸ γρασιδί· ἄλλος

... Στερνὰ ἐρχόντουσαν τὰ συμπεθεριά, μαναδοπατεροάδες τῆς νύφης καὶ τοῦ γαμπροῦ...

κοκκινίζει σὰν τὴν παπαροῦνα. Καὶ οὔλοι καμώνονται, τάχα, πῶς δὲ σκιαζονται. Εἶνε μπροστά ἡ νύφη...

Ἐσώπασε γιὰ μιὰ στιγμή· φαινότανε σὰ νὰ ζητοῦσε νὰ βάλῃ σὲ τάξι κάποιες ἀναμνήσεις του:

— Τώρα θὰ καταλάβῃς καλὰ τὴν ἱστορία τῆς Μαρίας, ἀφεντικό, εἶπε ὕστερ' ἀπὸ λίγο, πλησιάζοντάς με καὶ ἀκουμπώντας ἀλαφρὰ τὸ χέρι του στὴν μπροστινὴ ἀψίδα τοῦ σαμαριοῦ. Πᾶνε τώρα πέντε χρόνια ποῦστειλε προξενειά στὸν πατέρα τῆς Μαρίας, ἐτουτηνῆς ποῦ εἶδαμε, ὁ Στρατῆς, ὁ γυιὸς τοῦ Στάμπα, ἓνας ἀκαμάτης, δηλαδὴ,

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimos
 Δημοσιὴ Ἱστορικὴ Βιβλιοθηκὴ Ζαγοράς
 Restrictions apply.

καὶ φιλόνηκος μὲ δίχως ταῖρι. Κατάστασι καμμιὰ. Οὐτ' ἓνα στρέμμα χωράφι, οὔτε μιὰ ρίζα ἐλγά, νὰ ποῦμε . . . Πάγαινε μοναχὰ στὸ θέρο καὶ στὸν τρύγο, στὰ ξένα πατητήρια καὶ στ' ἀλώνια, τάχατες νὰ βοηθήσῃ. Στ' ἀλήθεια ὅμως γιὰ νὰ κἀνη γειτονιὰ μὲ τὰ κορίτσια καὶ νὰ τραγουδάῃ. Αὐτὸς ποῦ λές ὁ Στρατῆς, ἀφεντικὸ, τάχε ταιριασμένα μαθὲς μὲ τὴ Μαριά, ποῦ εἶδαμε. Ἡ γυναῖκες λένε πῶς τοὺς βλέπανε τότες νὰ φιλιῶνται στής καλαμιές κάτω, στὸ ποτάμι. Ὁ πατέρας τῆς Μαριάς, ἐτουτηγῆς ποῦ εἶδαμε, καμώθηκε πῶς τὸ κορίτσι δὲν εἶνε σὲ ἴλικια. Πάει καλά. Στῆς ἔξῃ μῆνης τοῦ πάνε ἄλλο προσενιό, γιὰτι ποῦ λές, ἀφεντικὸ, εἶτανε πρᾶμα ζωντανὸ ἢ Μαριά . . . ἄς εἶνε. Τὴν γύρεψε ὁ Κωσταντῆς τὸ πακαδόπουλο, γιὸς τοῦ παπᾶ - Λευτέρη, δηλαδή. Εἶχε ἀμπέλι, χωράφι καὶ γαῖ-δοῦρι καὶ ὁ καλὸς σου, ὁ πατέρας τῆς Μαριάς, αὐτηγῆς ποῦ εἶδαμε, πᾶνει καὶ τοὺς ἀρραβωνιάζει. Ἐκείνη τί νὰ κἀνη; Δέν της πέφτει λόγος. Ὁ Στρατῆς σὰν τῶμαθε, καμώθηκε τάχα πῶς δὲν τὸν κόφτει. Φαινότανε χαρούμενος καὶ γελαστός κ' ἔκανε τὸ φίλο τοῦ Κωσταντῆ καὶ τοῦ πατέρα τῆς Μαριάς. Πάει καλά . . . Ἦρθε, καμμιὰ φορὰ, νὰ γίνῃ ὁ γάμος. Τὴν παραμονή, τὸ θυμᾶμαι, σὰ νάναί τώρα δᾶ, καθόμουνα, τὸ πρωὶ, στήν πόρτα τῆς χαμοκέλλας καὶ βλέπω νὰ περνᾶνε ἡ νύφη, ὁ γαμπρός, τὸ συμπεθεριὸ καὶ καμπόσα παλληκάρια. Μπροστὰ ἢ Μαριά, ντυμένη τὰ νυφιατικά. Γυαλιζανε τὰ φλουριά στὸ κούτελό της καὶ στὰ στήθια της. Ὁ Κωσταντῆς κράταγε τὸ κόκκινο μαντύλι καὶ περπάταε ἀπὸ δίπλα συλλογιμένος. Στερνὰ ἐρχόντουσαν τὰ συμπεθεριά, μαναδοπατεράδες τῆς νύφης καὶ τοῦ γαμπροῦ, ἀδερφοῦ-ἀδερφα, μπαρμπάδες, οὔλοι ξαλλαγιμένοι καὶ χαρούμενοι. Ἀπὸ πίσω πάγαιναν τὰ παλληκάρια. Κάποτε κἀνω ἔτσι: τί νὰ ἰδῶ; Ὁ Στρατῆς μέσα στὰ παλληκάρια. Ξουρισμένος καὶ μὲ καινούργια βότσα. Ἐ, λέω ἀπὸ μέσα μου, αὐτὲς ἢ γυναῖκες, δὲν εἶνε ν' ἀκοῦς, δηλαδή, αὐτὰ ποῦ λένε. Τοῦτος ἐδῶ εἶνε, τάχα, ποῦ τάχε ταιριασμένα μὲ τὴ Μαριά; Καὶ πάει τώρα, ἔτσι γελαστός νὰ τραδήξῃ τὸ γαμπρό μὲ τὸ σκονί; Ἔτσι λέω ἀπὸ μέσα μου. Καθὼς προσπέρασαν, δουλειὰ δὲν εἶχα καὶ λέω πάλς ἀπὸ μέσα μου: Δέν πάω κ' ἔγῳ νὰ κἀνω χάξι, δηλαδή; Τοὺς παίρνω τὸ κατόπι καὶ τοὺς φτάνω, καθὼς ἐβαίνανε ἀπ' τὸ χωριό. Περπάταγα κοντὰ πὸ τὸ Στρατῆ καὶ τήραγα νὰν τὸν ψαρέψω:

— Ἐ, τί χαμπάρια; τοῦ λέω. Πότε θάχουμε καὶ τὰ δικά σου;

— Δέν ἔχετε κορίτσι στὸ χωριὸ νὰ μου ταιριάξῃ, μ' ἀπολογήθηκες γελῶντας. Θὰ πάω νὰ βρῶ ἔτσι καμμιὰν ἀνεράϊδα στὸ ποτάμι . . .

* * *

— Σὰν ἐφτάσαμε πεῖα ἐκεῖ στὴ ρίζα, ἐξακολούθησε ὁ ἀγωγιάτης, δείχνοντας κατὰ τὸ βράχο, ποῦ ὅσο προχωροῦσαμι ἐπρόβαλε καθαρώτερος στὸν αἰθέρα, τὰ παλληκάρια πήρανε τὴν ἀκρὴ τοῦ σκονιοῦ νὰ δέσουνε τὸ γαμπρό.

— Παιδιά, λέει ὁ Κωσταντῆς, τηράτε νὰ με δέσετε καλὰ μὴν τύχῃ καὶ παρατηρήσῃ, ἀντίς γιὰ τὴ Μαριά, ἀπόψε!

Τὸ συμπεθεριό, σὰν τόνε δέσανε τὰ παλληκάρια, πέρασε μὲ τὴν ἀράδα καὶ σιγούρεψε τοὺς κόμπους τοῦ σκοινοῦ. Τὰ παλληκάρια πιάσανε τὴν ἄλλη ἄκρη.

— "Ετοιμος, Κωσταντῆ;

Ἐ Κωσταντῆς ἔδαλε τὸ κόκκινο μαντύλι στὴν τζέπη του, πιάστηκε καλὰ στὸ σκοινὶ μὲ τὰ δυὸ χέρια κι' ἀπολογίθη:

— "Ετοιμος!

— Καλορροϊζικος! Καλορροϊζικος! ἔφώναξαν τὰ παλληκάρια κι' ἀρχέψανε νὰ τραβᾶνε τὸ σκοινί.

— Μὴν τηρᾶς κάτω! Ἄπάνου τήρα!

— Κρατήσου καλὰ!

Ἐτσι τοῦ φώναξαν καθὼς ἀνέβαινε σιγὰ-σιγὰ. Ὁ Στρατῆς, μέσ' ἔς τοὺς πρώτους, τράβαγε σὰ λυσσαγμένος. Τὸ σαγόνι του ἔτρεμε, τὰ μαλλιά του εἶχανε κατεβῆ ὡς τὰ μάτια του, ποῦ εἴσαντε ἀγριεμένα. Κάπου, κάπου, ἔστελνε κι' ἀπὸ καμμιὰ ματιά τῆς νύφης, ποῦ καθώτανε μὲ τὰ μάτια καρφωμένα στὴ γῆς, δίπλα στὴ μάννα της.

Ἐτσι γαμπρός ἔφτασε καμμιὰ φορὰ ψηλά, κοντὰ στὴ ρίζα τῆς ἀγριοσουκιᾶς, ἔκει πάνω — ἔξακοιλούθησε δείχνοντας δ' ἀγωγιάτης, κατὰ τὸ ἔρημοκιλησάκι, ποῦ ἀσπρίζε ψηλά, στὴν κουφάλα τοῦ βράχου, σὰν αὐγὸ σὲ ἀστοφωλιά. "Ἦθελε κανένα μέτρο ἀκόμα ν' ἀπλώσῃ τὰ χέρια καὶ ν' ἀδράξῃ τὸν κορμό. Ἄξαφνα γλήγορος σὰν ἀστραπὴ ὁ Στρατῆς βγάξει ἕνα ξουράφι ἀπ' τὸ μανίκι του καὶ κόβει τὸ σκοινί, μὲ μιὰ μοναχὴ. Κανενὸς δ' νοῦς δὲν πῆγε νὰ κουνηθῆ. Ὅλοι μείνανε ἄλαλοι καὶ καρφωμένοι στὸν τόπο τηρᾶζοντας τὸ γαμπρὸ, ποῦ ἔπεφτε. Ἐγειρε στὴν ἀρχὴ πρὸς τὰ πίσω, ἀναποδογύρισε, ὕστερα πῆρε δυὸ βόλτες, κουνιῶντας ἀπελπισμένα τὰ χέρια, σὰ νὰ γύρευε νὰ πιαστῆ ἀπὸ τὸν ἀγέρα, κι' ἔσκασε κάτω. Τὸ κεφάλι του ἄνοιξε, τὰ μυαλά του σκόρπισαν καὶ τὸ κορμὶ του γίνηκε σωρὸς κόκκαλα, κρέατα κι' αἷμα. Ἐπεσε ὁ Κωσταντῆς, τσακίστηκε, κι' ἀκόμα νὰ κουνηθῆ κανένας ἀπὸ τὸν τόπο του. Ἄνανογηθήκαμε μονάχα, σὰν ἀκούσαμε τὴ φωνὴ τοῦ Στρατῆ, ἀπὸ μακριά. Καθὼς ἔτρεχε κοντοστάθηκε σὲ κάποιον ὕψωμα καὶ φώναξε τοῦ πατέρα τῆς Μαρίας:

... σήκωσε τὰ χέρια της, ἔτσι, ἀψηλά, κι' ἄρχεψε νὰ τραγουδᾷ».

— Τὸν ἔκανα μεγάλον ἄρχοντα τὸ γαμπρό σου, γέρο ξεκου-
τιάρη. Εἶνε δικός του τώρα οὐλὸς ὁ κάτω κόσμος! Χαρὰ ἔς τὸ
κορίτσι σου!

Ἔστερα χάθηκε τρέχοντας πίσω τὰ δέντρα. Τὰ παλληκάρια οὐρ-
λιάσανε καὶ χύθηκαν τὸ κατόπι του· ἡ γυναῖκες πέρασαν καὶ μοιρο-
λογοῦσαν. Ἡ Μαριά στεκότανε παράμερα, στὸν τόπο της, σὰν πέ-
τρινη. Ἄξαφνα ἔμπηξε μιὰ ψιλή στρίγγλικια φωνή, σήκωσε τὰ
χέρια της, ἔτσι, ἀψηλά, κι' ἄρχεψε νὰ τραγουδάη. Ὁ νοῦς της
χάλασε καὶ τώρα τρέχει στὸ λόγγο, κλαίει, γελάει, τραγουδάει καὶ
προγγάει τὰ ζωντανά... Νά! τέτοια εἶνε, ἀφεντικό, ἡ ἱστορία τῆς
Μαριᾶς, αὐτηνῆς ποῦ εἶδαμε.

ΣΠ. ΜΕΛΑΣ

ΕΡΩΣ — ΥΠΗΡΕΤΗΣ

ΕΧΕΙ δουλάκι της τὸν Ἔρωτα, ἡ μαργιόλα!
Αὐτὸς τῆς τὰ προφταίνει, τῆς τὰ κάνει δλα·
αὐτὸς τῆς παραστέκεται νύχτα καὶ ἡμέρα,
καὶ τρέχει μέσα, ἔξω, δῶθε, κείθε, πέρα.

Πάντα κοντά της, νὰ τὴν ἴντυνη, νὰ τὴν ἴδῳνη...
Τῆς καλτσοδέτες, τὸν κορσὲ αὐτὸς τῆς λύνει·
αὐτὸς τὴν ξεκουμπώνει σβέλτα - σβέλτα, τὴν κουμπώνει·
αὐτὸς τὸ κρεββατάκι της στρώνει - ξεστρώνει.

Αὐτὸς κραταίει τὸ κερί ἢ τῆς τὸ σβύνει·
αὐτὸς πλερώνει, εἰσπράττει, παίρνει, δίνει...
Καὶ ὅταν πάη κάθε φορὰ γιὰ... τὸ τουρνέ της,
κι' αὐτὸς κοντά: σκλαβάκι, λούστρος, ὑπηρέτης!...

ΣΑΤΑΝΑΣ

PIMA ΤΟΥ ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΜΗΛΙΑΣ

(Ἀπό παλιὸ χειρόγραφο) *

- Ὁ Κωσταντῖνος ὁ μικρός, ὁ Μικροκωσταντῖνος,
τὸν Μά' μηλιὰν ἐφύτευε, τὸν Μά' γυναῖκα πῆρε·
τὸν Μά' τοῦ ἤλθε μήνυμα νὰ πάγη ὅ τὸ σεφέρι.
Καὶ τὸ σεφέρι ἦταν βαρὺ, κι' ὁ νεῖος ἦν κουρασμένος·
κι' ἡ κόρη ποῦ τὸν ἀγαπᾷ κι' ὅπου καλὸ τοῦ θέλει,
κερὶ κρατεῖ καὶ φέγγει του, ποτῆρι καὶ κερνᾷ του.
Ἵσα ποτήρια τὸν κερνᾷ, τόσα λόγια τοῦ λέγει:
«Ἐὸν πηγαίνεις, Κωσταντῆ, κι' ἐμένα ποῦ μ' ἀφίνεις;
— Ἀφίνω σε πρώτα ὅ τὸ Θεὸ καὶ δεύτερο ὅ τοὺς Ἄγιους,
τὸ τρίτο τὸ καλύτερο ὅ τῆς γκαρδιακῆς μου μάννας:
Μάννα μου, τὴν γυναῖκα μου, μάννα μου, τὴν καλὴ μου,
λαγούδια μου τὴν ἀγάψε, περὸδικια μου τὴν δειπνά».
Μὴδ' ἓνα μίλι πάγει ὁ νεῖος, τὰ δνὸ δὲν τ' ἀποσώνει,
καὶ ὅ τὸ μπαρομπέρη τὴνὲ πᾶ' καὶ τὰ μαλλιὰ τῆς κόβει,
τρωὶ φρωμὶ τῆς ἔδωκε καὶ δεχοχτῶ κρομμύνδια,
καὶ ὅ τὸ βοννὸ τὴν ἔστειλε νὰ πᾶ νὰ βόσκη γίδια,
κι' ἄ δὲ χιλιάση τὸ μαρτοῖ, ὅ τοὺς κάμπους μὴν κατέβη.
Μὰ θέλει ὁ Θεὸς κι' ἡ μοῖρα τῆς, τὸ βαροιοριζικὸ τῆς,
καὶ χίλιασεν καὶ τὸ μαρτοῖ, ὅ τοὺς κάμπους κατεβαίνει,
βλέπει στρατιωτῆ κι' ἔρχονταν ὅ τὸ μαῦρο καβαλλάρης,
τὰ ξεντονιά του τριζῶνε καὶ μόσχο τοῦ μυρῖζαν
καὶ τὰ ξαθιά του τὰ μαλλιὰ τὸν ἤλιον ἐθαμπῶναν.
— Ἀνέσυρε, κόρη, νεοὸ νὰ πιῶν τὰ διαρασμένα,
νὰ πιῶ κι' ἐγὼ κι' ὁ μαῦρος μου καὶ τὰ λαγωνικά μου».
Σαράντα σίκλιες ἔσυρε, ὅ τὸ μάτι δὲν τὴν εἶδε,
κι' ἄλλες σαράντα τέσσαρες κι' ἡ κόρ' ἀναστενάζει·
«Τ' ἔχεις, κόρη, καὶ θλίβεσαι, τ' ἔχεις κι' ἀναστενάξεις;»
Λέγ' « Ἄντρα, χω' ὅ τὴν ξενιτεῖα καὶ λείπει τριάντα χρόνια,
νὰ λείπαι τὰ γενάκια σου, ἔλεγα κείνος εἶσαι.
— Καλῶς το τ' ἀομαράκι μου τὸ καταγλειδωμένο,
ὅπου μοῦ τὸ κλειδώσανε σήμερα τριάντα χρόνια».
Τὸ μαῦρο του γονάτισε κι' ἀπάνω τὴν καθίζει,
καὶ τζιμπουκιά τοῦ ἔδωκε, ὅ τὸ σπῖτι του τὴν πάγει.

* ΣΗΜ. Ἀνεκρινώθη ἡμῖν ὑπὸ τοῦ κ. Ι. Βλαχογιάννη.

Η ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΦΟΒΟΥ

Ο φόβος, μία τῶν ἐκδηλώσεων τοῦ ἐνστίκτου τῆς αὐτοσυντηρήσεως, εἶνε ἡ πρώτη τῶν συγκινήσεων τοῦ ἀνθρώπου. Σημεῖα φόβου παρετηρήθησαν καὶ εἰς βρέφη ἀκόμη 25-30 ἡμερῶν. Πάντες οἱ ἄνθρωποι, καὶ οἱ ἀνδρείότεροι ἐτι, ὡμολόγησαν ὅτι ἐδοκίμασαν τὸ ἔνστικτον τοῦ φόβου. Μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ὁ μὲν *δειλός*, κατὰ τὸν Ζὰν Πῶλ, αἰσθάνεται τὸν φόβον *πρὸ τοῦ κινδύνου*, ὁ *ἀνανδρος* κατὰ τὴν ὥραν τοῦ κινδύνου, ὁ *γενναῖος* μετὰ τὸν κίνδυνον. Ὁ τελευταῖος οὗτος ἐνεργεῖ ὡς ἀγνοῶν ἐντελῶς τὸν φόβον.

Ποικίλαι εἰσὶν αἱ συνέπειαι καὶ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ φόβου. Ὁ Φεουχτερσλέβεν λέγει ὅτι ὑπάρχουν ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι ἀποθνήσκουν ἐκ τοῦ φόβου μὴ ἀποθάνουν. Ὁ Μονταὶν ἀναφέρει ἓνα εὐπατριδὴν, ὅστις παρευρεθῆς εἰς τινα πολιορκίαν, τόσον ἐφοβήθη, ὥστε ἐπεσε νεκρὸς χωρὶς νὰ πληγωθῆ.

Εἰς τὸν φόβον ἐπίσης ἀποδίδεται ὁ θάνατος ὁ ἐπερχόμενος πρὸ τῶν σοβαρῶν ἐγγειρήσεων. Διὰ τοὺς τοιοῦτους δειλοὺς ὁ μέγας χειρουργὸς Πόρτας, ἔλεγεν : « Ὁ ἀνανδρος ! ἀπέθανεν ἀπὸ φόβον ! »

Ἐπιφέρει ὡσαύτως ὁ φόβος τὸν παγερὸν ἰδρωτὰ, τὴν αἱματηρὰν ἐξιδρωσιν, τὴν πολουρίαν, τὸν ἵκτερον, ἐξ οὗ ἔπαθεν ὁ Διδερὸς παρασταθεὶς εἰς τινα θανατικὴν ἐκτέλεσιν. Τοιαῦτα ἀποτελέσματα παρατηροῦνται κατὰ τοὺς πολέμους ἐπὶ τῶν δειλῶν. Ὁ φυσιολόγος Φερεῖ κατέδειξε διὰ χημικῶν ἐξακριβώσεων, ὅτι τὸ αἷμα τῶν ἐκφοβισμένων ζῶων παρουσιάζει ὀλιγοτέραν ἀντίστασιν κατὰ τῶν μικροβίων καὶ τῶν δηλητηριάσεων ἐν γένει. Οὗτω δὲ ἐξηγοῦνται καὶ αἱ βραδεῖαι σοβαραὶ καὶ ὀλέθρια συνέπειαι τῶν ζωηρῶν συγκινήσεων, πιστοποιεῖται δὲ καὶ ἡ παρὰ τῷ λαῷ παρατηρηθεῖσα ἀλήθεια : « Τοῦ ἐκόπη τὸ αἷμα ».

Ὁ Μονταὶν λέγει, ὅτι ὁ φόβος ἄλλοτε μὲν μᾶς πτερόνει τοὺς

βολον ὁμως εἶνε ὅτι ἀποκτᾶται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διὰ τῆς ἀνατροφῆς καὶ τοῦ παραδείγματος. Ἐν καιρῷ μάχης, στρατιῶται, οἱ ὅποιοι ἐθεωροῦντο δεῖλοὶ καὶ ἀτολμοὶ, συνέβη νὰ ἐπιδειξῶσι θαυμάσιον θάρρος, ῥιπτόμενοι εἰς τὸ ἐχθρικὸν πῦρ, ἔνεκεν τῆς ἀμιλλῆς, ἣν τοὺς διήγειρε τὸ θάρρος καὶ ἡ ἀφοβία τῶν συμπολεμιστῶν τῶν. Συντελοῦν ἄρα καὶ αἱ ἀσκήσεις, αἱ καθιστῶσαι ὀυτέρως τὰς αἰσθήσεις εἰς τὴν ἀντίληψιν, ὡς καὶ αἱ ἐπικίνδυναι παιδιαὶ, αἱ ἐξοικειοῦσαι τὸ ἠθικὸν τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τοὺς κινδύνους. Δεδομένου δὲ ὅτι τὸ θάρρος καὶ ἡ καρτεροφυχία εἶνε ζήτημα ὑγείας, μακροβιότητος καὶ εὐτυχίας, δέον νὰ ἀποτελῇ τὴν βᾶσιν τῆς ἀνατροφῆς. Ἡ ἀνανδρία καὶ ὁ φόβος, ἄρα καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν ὀλέθρια ἀποτελέσματα, παρατηροῦνται κατ' ἀναλογίαν περισσότερον συνυπάρχοντα εἰς τοὺς ἀμαθεῖς, τοὺς ἀπαιδεύτους, τοὺς μικρόνοους καὶ τοὺς ἠθικῶς καὶ ψυχικῶς διεστραμμένους.

Ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν ταύτην ἐξέφρασεν ὁ Βολταῖρος διὰ στόματος ἑνὸς πρίγκηπος ἀμαθοῦς καὶ θηλυδριῦ, ὅστις, τρέμων ἐπὶ τῇ θεᾷ κομήτου, εἶπε πρὸς ἀνθρώπους τοῦ λαοῦ, οἵτινες δὲν ἐφοβοῦντο τὸ φυσικὸν φαινόμενον, διότι ἤξευραν τὴν ἐξηγήσιν του :

— «Ἐχετε δίκαιον νὰ μὴ φοβεῖσθε σεῖς, διότι δὲν εἰσθε πρίγκηψ ὅπως ἐγώ!...

ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ
ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΞΩ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΝ

Περικλῆς Καλαϊσάκης

ἈΠΟ τοὺς ἐγκρίτους ζωγράφους τῆς Κων/λεως, ὅπου εἶνε ἐγκατεστημένος. Ἐγεννήθη εἰς τὸ Ἡράκλειον Κρήτης, διήνυσε τὰς

γυμνασιακὰς σπουδὰς εἰς Πάτρας καὶ ἐπεδόθη εἰς τὴν ζωγραφικὴν, τελειοποιηθεὶς ἐν Φλωρεντίᾳ ἐπὶ πενταετίαν καὶ τυχὼν διπλώματος. Μαθητὴς ἐτι ὧν εἶχεν ἐπιπάσει τὴν προσοχὴν τῶν καθηγητῶν του, τὸ δὲ καλλιτεχνικὸν περιοδικὸν «Arte» εἶχεν ἀναφέρει εὐφήμεως περὶ αὐτοῦ διὰ τὰς ἐπιτυχεῖς προσωπογραφίας, εἰς ἃς εἶχεν ἐπιδοθῆ κατ' ἀρχάς. Ἀλλ' ὕστερον ἔκλινεν εἰς τὸ paysage,

εἰς τὸ ὅποιον ἐξακολοθεῖ καὶ μέχρι σήμερον ἐργαζόμενος. Τὸ Ἔθν. Ἡμερολόγιον χαίρει δι: συγκαταλέγει μετὰ τῶν συνεργατῶν του καὶ ἕνα ἀκόμη καλλιτέχνην τοῦ χρωσθηρος, κοσμήσαντα μὲ ἐπιτυχῇ εὐθυμα σκίτσα τὸν ἀνά χεῖρας τόμον. Εἰς τὸ εὐφῆς καὶ χαριτωμένον κομμῆν, περὶ τὴν ἐπιτομήν, καὶ αἱ τόσον ἐκφραστικαὶ γελιογραφίαι τῶν ἐναντὶ παρατιμμένων Ἑλλήνων βουλευτῶν τῆς Τουρκ. Βουλῆς.

Παντελάκης Κοσμίδης.—Δικηγόρος χωρίς δίπλωμα. Τεσσαρακοντούτης, και ἔγγαμος πρὸ 20 ἐτῶν. Δηλαδή ἀνέκαθεν βιαστικός διὰ δράσιν. Ἀρᾶ μὲ κάθε τρόπον: διὰ τῶν χειρῶν, διὰ τῶν ὀδόντων, διὰ τῆς κοιλίας. Φίλος ἐμπιστος τοῦ Κομιτάτου. Ἄλλοτε ἐτιμᾶτο προσκαλούμενος εἰς τὴν ἰωακίμειον πατριαρχικὴν τράπεζαν' τῶρα τὴν τιμᾶν εὐβουλευτής, μὲ πολλὴν ὄρεξιν. Τουρκικώτατος εἰς τὸ ὀμιλεῖν, εἰς τὸ γράφειν, εἰς τὸ φέσι, εἰς τὸν ναργιλέν, εἰς τὸ πολιτεύεσθαι. Ὁ μόνος ποῦ ἐμυρίσθη *τί ἐστὶ βερούκκοκο*, δηλ. Τουρκικὸν Σύνταγμα. Πρὶν περάση ἔτος, εὐρέθη ἰδιοκτῆτης μιᾶς οἰκίας, μιᾶς ἀμάξης και δύο ἴππων. Εἰς τὴν τρίτην Σύνοδον ἀσφαλῶς θὰ ἔχη και αὐτοκίνητον και ἀεροπλάνον. Ἐν τῇ μεταξὺ θὰ γίνῃ και ὀφφικιάλος τοῦ Πατριαρχείου.

Μιχαὴλ Τσελεπίδης.— Βωδὸν και αὐτὸς πρόσωπον τῆς κωμῆδίας. Δὲν σκαμπάζει οὔτε τὸ ἄλφα τῆς τουρκικῆς. Ἐφωδιάσθη ὁμῶς μὲ ἓν ἀλφαβητάριον τουρκικόν, και σιγά-σιγά θὰ μάθῃ νὰ συλλαβίσῃ. Εἰς τὰς συζητήσεις ἐν τούτοις τῆς Βουλῆς φιλοτιμεῖται νὰ μὴ φαίνεται παίξων ρόλον κωφαλάλου, διότι φροντίζει, ὅταν οἱ συναδελφοὶ του ἀγορεύουν, νὰ μειδιᾷ, νὰ μορφάζῃ ἢ νὰ κατανεύῃ εἰς ἔνδειξιν ἐπιδοκιμασίας ἢ ἀντιρρήσεως. Ἄλλ' ἂν δὲν ὀμιλῇ τουρκικά, γράφει: ὁμοσ τακρίοια ἢτοι προτάσεις πρὸς συζήτησιν ὑπὸ τὸν ὄρον τῆς συναινέσεως τῆς Βουλῆς περὶ τοῦ παραδεκτοῦ τῆς συζήτησεως. Ἡ βουλή τὰ ἀπορρίπτει, ὁ Τσελεπίδης τὰ ξεφουρνίζει και τὰ ἀρχεῖα πλουτίζονται. Ὡς δικηγόρος χιῶτης, σπεύδει βραδέως... κρατῶν σφικτὰ ἀπὸ τὸν γιανκάν και τὸν πελάτην και τὸν ἀντίδικον. Μία δίκη ἀρκεῖ νὰ τοῦ ἐξασφαλίσῃ συγκινήσεις και θέλγητρα 10 και 20 ἐτῶν. Τῶρα περιορίζεται νὰ παίρῃ ὡς βουλευτικὴν ἀποζημίωσιν 50 λίρας τὸν μῆνα και νὰ ταξιδεύῃ ἀναυλα. Ἐπέτυχε και ἓν ἄλλο ῥουσφέτι: τὴν ἀποπομπὴν τοῦ ἑὸς προπολίτου αὐτοῦ, μὲ τὸν ὅποιον δὲν τὰ ἐπή-

Γ. Κωναῖος. — Ἀπὸ τὴν κωμόπολιν *Κῶναι* τῆς Μικρασίας. Μὲ δίπλωμα τῆς Νομικῆς Σχολῆς τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἄδειαν τῆς Νομ. Σχ. Κων/λεως. ἤρ-
χισε τὸ πρῶτον δικηγορῶν ἐν Σμύρνῃ, ἀφανῶς ὅμως
δι' ἔλλειψιν πελατῶν. Διὸ ἐφασκέλωσε τοὺς Κώδικας
καὶ ἀφωσιώθη εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν Ἑλληνικῶν
Προξενείων Θεσσαλονίκης καὶ Μοναστηρίου κατὰ τὴν
ταραχιδεστέραν ἐποχὴν τοῦ ἑλληνο-βουλγαρικοῦ
ἀνταγωνισμοῦ. Μετέσχε τῶν συζητήσεων εἰς ὅλα τὰ
ἐνητήματα τὰ θίγοντα τὰς προνομίας καὶ τὰ ζωτικά
ἐθνικὰ συμφέροντα. Μὲ τὴν ἤρεμον φυσιογνωμίαν
καὶ τὴν γλυκεῖαν του φωνὴν ἀκούεται εὐαρέστως
καὶ ἀπὸ τοὺς πλέον νευρικοὺς Τούρκους. Ὅμιλεῖ
ὀλίγα, στρογγυλά καὶ καθαρὰ. Μὲ ἐπιχειρήματα θε-
τικὰ καὶ σαφῆναιαν, ἣ ὅποια ὅμως δὲν θὰ τοῦ ἐχρη-
σίμειε εἰς τίποτε, ἐὰν δὲν μετεχειρίζετο λογικὴν
ιδιαιτέρας καταληπτὴν εἰς τοὺς Τούρκους. Ἀράσας
ἐν Μακεδονίᾳ γνωρίζει τὰς ἰδέας καὶ τὰ τεχνάσματα
τῶν νεοτούρκων, προσωπικῶς δὲ καὶ τοὺς ἐπιφανε-
στέρους ἐξ αὐτῶν τὸν ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν
Ταλαὰτ βέην ἐγνώρισεν ὡς ὑπαλληλίσκον τοῦ ἐν
Θεσσαλονίᾳ Τουρκ. Ταχυδρομείου.

Μιχ. Σάλτας. — Ἐσολιότισεν εἰς τὴν
βουλὴν χωρὶς νὰ ἔξερῃ οὔτε γρῦ τουρ-
κικά. Τὸ pendant τοῦ Ἰσελεπίδη. Τη-
ρεῖ δηλ. καὶ αὐτὸς κατὰ τὰς συζητήσεις
ἐντελῶς . . . ἄψογον σιάσιν ! Εἰς τὰς
συνεδριάσεις ἀποτελεῖ σχῆμα ὀξύμω-
ρον. Εἶνε χωρὶς νὰ ἦνε. Παρίσταται . . .
ἀπουσιάζων ! Διαβάζει ὅμως τὰς ἐφη-
μερίδας καὶ πληροφορεῖται κἄπως τὰ
ἐν τῇ Βουλῇ συμβαίνοντα, χωρὶς νὰ
ἀνακοινῶι τίποτε εἰς κανένα, κρατῶν
τὸ μυστικὸν διὰ λ μόν του. Τὸ περί-
εργον ἐν τούτοις εἶνε ὅτι εἰς τὴν Βου-
λὴν πηγαίνει πρῶτος καὶ φεύγει τε-
λευταῖος. Διατί ; Μυστήριον. Κάποτε
ἄργησε καὶ ὁ φρουρὸς τοῦ ἐμπόδισε τὴν
εἰσοδον, διότι ἐστάθη ἀδύνατον νὰ συν-
ενοηθῇ οὔτε ἑλληνιστί, οὔτε γερμανι-
στί, οὔτε γαλλιστί. Ἐνας τυχαῖος δια-
βάτης ἐξήγησεν ὅτι εἶνε *μεμπούς*, καὶ
ἔτσι τὰ κατάφερε νὰ εἰσέλθῃ. Ἦτο ἡ
πρῶτη τουρκικὴ λέξις ποῦ ἠναγκάσθη
νὰ μάθῃ. Οἱ νεοτούρκοι εἶνε κατεπιπυρισμένοι μὰς του. Δὲν ὑπάρ-

Authonized and licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International license.

χει, λέγουν, καλλίτερος ἑλλην βουλευτής. "Αν και δέν ἄγορεύη, κατορθώνει ὅμως νά ἦνε πάντοτε ἰσρωμένος.

II. Καρολίδης.— Βουλευτής ἐκ παρεξηγήσεως και Καππαδόκης ὁ ἀνὴρ. Μετέφερε τὴν ἔδραν τοῦ καθηγητοῦ τῆς ἱστορίας ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Ἀθηνῶν εἰς τὴν Τουρκικὴν Βουλὴν, ὅπου ἀγορεύων, περὶ τοῦ προῦπολογισμοῦ ἔξαφνα, ἀνατρέχει εἰς τοὺς Μηδικούς χρόνους και εἰς τὴν Ἀργοναυτικὴν ἐκστρατείαν, διὰ νά ἀντλήσῃ ἐπιχειρήματα. Οἱ πονηροὶ Νεότουρκοι γνωρίζουν, χωρὶς νά τὸ φωνάζουν, ὅτι οὐδὲν ἀβλαβέστερον και διασκεδαστικώτερον Ἑλληνος δασκάλου αὐτοσχεδιαζομένου εἰς βουλευτὴν. Πράγματι ὁ Καρολίδης,

και βουλευτής, δέν ἔπαυσεν ὢν διδάσκαλος, και μάλιστα χότζας τουρκοδιδάσκαλος, κινῶν, ὅταν ἀγορεύῃ, τὸν κορμὸν και τὴν κεφαλὴν ἐμπρὸς και ὀπίσω βυθμικώτατα, ὡς ἐκκρεμὲς ὥρολογίου στηθὲν και λειτουργοῦν ἀνάποδα! Κατ' ἀρχὰς ἐξήτει συχνὰ τὸν λόγον διὰ κάθε φύλλου πηδῆμα. Ἀλλ' ἐβαρύνθη και αὐτὸς και οἱ ἀκροαταὶ του. Διακόψας ὅθεν τὸ μάθημα τῆς ἱστορίας ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, ἤρχισε διαλέξεις εἰς τὸν Ἑλλ. Φιλολογ. Σύλλογον περὶ τῆς Μεγάλης Ἰδέας, τὴν ὁποίαν κατώρθωσε νά ἀποδείξῃ... Μικράν! Οἱ ἐξαλογεῖς του Σμυρναῖοι τὸν ἀπεκήρυξαν ἐσχάτως. Ἀλλ' αὐτὸς ἀρνείται νά τοὺς ἀποκηρύξῃ. Ἐννοεῖ νά μείνῃ, και θά μείνῃ... ἱστορικώτατος!..

Αἰώνιος Ὀδοίπορος

Ἀπο τῆ Δόξα πλὴν ψηλά, πλὴν πέρα ἀπὸ τῆ Νίκη
μὲ μιὰν λαμπάδαν ἀδυσστη διαβαίνεις πάντα ἐμπρός,
μὲς τοῦ θανάτου τῆ χαρά, μὲς τῆς ζωῆς τῆ φοιτῆ
εἶνε κατάρα ἢ Μοῖρα σου, κ' εἶναι ὁ θεὸς σου ἐχθρός.

Σ' ὅποιον κορφή κι' ἄν ἔνωθῆς, σ' ὅποιον βυθὸ και ἄν πέσῃς,
ἀπ' τὸ ποτάμι τοῦ Καιοῦ νά βγῆς δέν θά μοιρέσῃς.

(Ἀθήνα, 23 Μαΐου 1910)

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΓΟΥΡΟΣ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5)

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiko Library, Dimosias Istorikis Vivliothekis
Restrictions apply.

ΤΑ ΨΙΜΥΘΙΑ ΠΑΡ' ΑΡΧΑΙΟΙΣ

ΜΕΓΙΣΤΗ ἦτο ἡ διάδοσις καὶ χρῆσις τῶν ψιμυθίων παρ' ἀρχαίους. Ἰδίως ἐν Ρώμῃ ἡ ψιμυθίωσις ἦτο κοινὴ διὰ τε τὰς γυναῖκας καὶ τοὺς ἄνδρας. Ὁ Κικέρων ἔψεγε δριμύτατα τοὺς ἀκολούθους τοῦ Κατιλίνα, ὡς ἀναιδῶς ἐπιδεικνύοντας τὰ δειγμάτα τῆς διαφθορᾶς των — τὰ μῦρα καὶ τὰ ψιμύθια, δι' ὧν ἠλείφοντο. Κατ' ἀρχὰς ἦτο ἐν χρῆσει τὸ ἐρυθροῦν ψιμύθιον, προελθὸν ἐκ θρησκευτικοῦ ἐθίμου, κατὰ τὸ ὁποῖον τὰ ἀγάλματα τῶν θεῶν ἐβάφοντο διὰ μινίου. Ἐντεῦθεν ἐγενικεύθη ἡ πορφυρᾶ βαφὴ ἐν Ἰταλίᾳ. Ὁ Πλίνιος ἀφηγεῖται, ὅτι τόσον ἦτο διαδομένη ἡ χρῆσις αὐτῆς, ὥστε ὁ θριαμβεῦων νικητῆς ἔβαφε τὸ πρόσωπον ἐρυθροῦν ὡς ἐκπροσωπῶν τὸν Δία τοῦ Καπιτωλίου. Τὸ αὐτὸ ψιμύθιον ἦτο ἐν χρῆσει καὶ παρὰ τοῖς Μήδοις κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Κύρου, ὅστις, κατὰ τὸν Ξενοφῶντα, παῖς ἔτι ὢν καὶ ἰδὼν τὸν Ἀστυάγην μὲ τὸ πρόσωπον ἐψιμυθιωμένον καὶ μὲ φενάκην εἰς τὴν κεφαλὴν, ἀνέκραξε: « Πόσον ὠραῖος εἶνε ὁ πάππος μου! »

Κατὰ τὸν Πλαῦτον καὶ τὸν Προπέρσιον οἱ Ῥωμαῖοι, ὡς καὶ οἱ Ἕλληνες, μετεχειρίζοντο τὸ ἐρυθροῦν. Ἄλλ' ὕστερον ἡ γυναικεία φιλαρέσκεια ἐπεζήτησε τὴν χρῆσιν καὶ λευκοῦ ψιμυθίου καὶ διαφόρους ἄλλους συνδυασμούς. Πρὸς τοῦτο ἐχρησιμοποιεῖτο χῶμα γαλακτώδες, ἐξαγόμενον ἐκ Χίου, ἢ ὀξειδίου τοῦ μολύβδου, οὗ ἐγνώριζον τὴν παρασκευήν.

Ἐπὶ τῶν Καισάρων αἱ γυναῖκες ἔκαμαν ὑπερβολικὴν χρῆσιν τῶν ψιμυθίων. Μετεχειρίζοντο ἐρυθρὰ ἢ λευκὰ διὰ τὰς παρειάς, μελανὰ διὰ τὰς ὀφρῦς ἢ τὰς βλεφαρίδας, κυανὰ διὰ τὰς ἐπὶ τῶν κροτάφων φλέβας, κλπ.

Οἱ Λατῖνοι σατυρικοὶ κατειρωνεύοντο πικρῶς τῶν μεθόδων τούτων τῆς γυναικείας φιλαρεσκείας. Ὁ Μαρτιάλης σκόπτει τὴν Φάβουλαν, φοβουμένην νὰ ἐκθέσῃ εἰς τὸν ὄμβρον τὸ ἐκ κίμωνος γῆς ἐπιχειρισμένον πρόσωπον, ἐνῶ ἡ Σαβέλλα ἀποκρίπτεται τὸ ἐκ ψιμυθίου στρώμα τοῦ ἰδικοῦ της ἀπὸ τὰς καυστικὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου. Ὁ δὲ Πετρώνιος, λοιδορῶν θηλυδριαν κοιμηθεμένον, οὗ τὸ ἐκ ψιμυθίου ἐπίστρωμα εἶχε παρασυρθῆ ὑπὸ τοῦ ἰδρωτός, παραβάλλει τὴν μορφήν του πρὸς ἀμμοκονίαμα διαλυθὲν ὑπὸ τῆς βροχῆς.

Ὁ Μαρτιάλης ἀκόπτεται καὶ ἐπὶ τῶν κροτάφων τῆς γυναικείας φιλα-

Authorized licensed use limited to: 172.210.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

ρέσκειαν ἀγωνιζομένην ν' ἀναπληρώσῃ διὰ ψευδῶν χαρίτων τὴν φυσικὴν ἔλλειψιν ἢ ἀσχημίαν, λέγει πρὸς τὴν Γόλλαν : — « Καθ' ἣν ὥραν εὐρίσκεισαι εἰς τὴν οἰκίαν σου, ἢ κόμη σου διευθετεῖται παρὰ τινι κουρεῖ τῆς ὁδοῦ Σουβουράνης, ὅστις καθ' ἑκάστην πρωΐαν σοῦ κομίζει τὰς ὀφρῦς σου, τὸ δὲ ἐσπέρας σοῦ ἐξάγουν τοὺς ὀδόντας σου, ὡς τὴν ἐσθῆτα σου. Τὰ θέληγτρα σου εὐρίσονται ἐντὸς ἑκατὸν διαφορῶν ἀγγείων, τὸ δὲ πρόσωπόν σου δὲν κοιμάται μετὰ σοῦ ».

Διὰ τὴν ἀκόλαστον Μεσσαλίαν ἔλεγε : « Τὰ δύο τρίτα τῆς Μεσσαλίνας εὐρίσκονται κεκλεισμένα ἐντὸς πυξίδων ἢ τράπεζα τοῦ καλλυντηρίου της εἶνε συντεθειμένη ἀπὸ ἑκατὸν ψεῦδη, καὶ ὅταν αὐτὴ ζῆ ἐν Ρώμῃ, ἢ κόμη της ἐρυθραίνεται ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ Ρήνου. Οὐδεὶς δύναται νὰ εἴπῃ αὐτῇ ὅτι τὴν ἀγαπᾷ, διότι ὅ,τι ἐν ἐκείνῃ ἀγαπᾷ δὲν εἶνε ἐκείνη, ὅ,τι δὲ εἶνε ἐκείνη, δὲν δύναται τις ν' ἀγαπήσῃ ».

Ὁ δὲ Λουκιλος, εἰς ἓν ἐπίγραμμα τοῦ πρὸς τινὰ τοιαύτην φιλάρεσκον, λέγει : — « Ἠγόρασες κόμην καλῶς κεκομμωμένην, ψιμύθιον, πομμάδα, κηρόν, ὀδόντας . . . Ἄλλὰ ἐν προσώπειον θά σοῦ ἐκόστιζε ὀλιγώτερον ! »

Καὶ ὁ Λουκιανὸς ἐσατύρισε σκληρῶς τὴν κατάχρησιν ταύτην : « Ἐάν, λέγει, ἡδύνατο κανεῖς νὰ ἴδῃ τὰς γυναῖκας αὐτὰς ἐξεγειρομένας τῆς κλίνης των, θὰ ἐνόμιζε ὅτι εὐρίσκετο ἐνώπιον πιθήκων ! »

Τὸ δραστηριώτερον ἱατρικὸν

Ἡ ὑπηρετρία (εἰσέρχεται λαχανιασμένη καὶ τρέμουσα εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ κυρίου). — Ἄχ! ἀφέντη! . . . Ἐλάτε μέσα! . . . Ἡ κυρία ἀδιαθέτησα ἔξαφνα . . . Νὰ τρέξω νὰ φωνάξω τὸ γιατρό; . . .

Ὁ κύριος (ἀτάραχος καὶ χωρὶς νὰ σταφῇ διόλου). — Ὅχι τὸ γιατρό . . .

Καλλίτερα νὰ τρέξῃς νὰ φωνάξῃς τὴν μοδίστρα της! . . .

Η ΠΡΩΤΑΠΡΙΛΙΑ

ΙΝΕ περίεργον πῶς καὶ διατί καθιερώθη τὸ φαῖδρον ἔθιμον τοῦ ψεύδους τῆς Πρωταπριλιάς ἐν τῇ δημοσιογραφίᾳ. Ἄφου αἱ ἐφημερίδες, ἐν ἐπιγνώσει ἢ ἀσυνειδήτως, καὶ διὰ πλείστους ἐπαγγελματικούς λόγους, εἶνε ἠναγκασμένοι ν' ἀναγράφουν καθημερινῶς ψεῦδη, διατί νὰ υπερθεματίζον κατὰ προτίμησιν περὶ τὴν ψευδολογίαν τῆς πρώτης Ἀπριλίου; Αἱ!... εἶνε τὸ αὐτὸ ὡς νὰ μ' ἐρωτᾶτε διατί ὁ μὴ νηστεύων καθ' ἅπασαν τὴν Τεσσαρακοστήν νὰ κρεωφαγῇ κατὰ κόρον τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα!..

Τὸ ἔθιμον τοῦ ψεύδους τῆς Πρωταπριλιάς δὲν εἶνε καθαυτὸ ἐλληνικόν. Καμμία περὶ αὐτοῦ νύξιν δὲν ὑπάρχει εἰς τὰς παραδόσεις τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ καὶ νομίζω ὅτι ἀκόμη τὸ ἔθιμον παραμένει ἄγνωστον εἰς τὰς λαϊκὰς τάξεις καὶ ἰδίως εἰς τοὺς ἀγροτικούς πληθυσμούς. Ὅτε εἰσῆχθη εἰς τὴν χώραν μας μετ' ἄλλων ἠθῶν καὶ ἐθίμων ἐκ τῆς Δύσεως, καθ' οὓς χρόνους αἱ σχέσεις τῆς ἐλληνικῆς κοινωνίας μετὰ τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ ἤρχισαν νὰ γίνωνται στενότεραι, ἡ συνήθεια ἐπεκράτησε κατὰ πρότον κυρίως μεταξὺ τῶν ἀνωτέρων κοινωνικῶν τάξεων, ἐβράδυνε δὲ ἐπὶ ἀρκετὸν χρόνον νὰ ἐπεκταθῇ ἐκεῖθεν καὶ εἰς ἄλλα στρώματα. Αἱ παλαιότεραι ἀθηναϊκαὶ ἐφημερίδες δὲν ἐνεστερνίσθησαν ἀμέσως τὸ ἔθιμον τῆς Πρωταπριλιάς, ἴσως διότι σεμνότεραι καὶ αὐστηρότεραι τῶν σημερινῶν οὔσαι ἐθεώρουν αὐτὸ ὡς παιδιάν ἀνάρμοστον εἰς τὴν σοβαρότητα των· ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν ἀκόμη σπουδαιότερον λόγον, ὅτι αἱ ἐφημερίδες ἐξεδίδοντο τῇ καιρῷ ἐκείνῃ συνήθως ἅπαξ τῆς ἐβδομάδος, ἐπομένως δὲ σπανίως συνέπιπτεν ἡ ἡμέρα τῆς ἐκδόσεώς των νὰ εἶνε ἡ 1ῆ Ἀπριλίου. Ἄλλως τε εἶνε ζήτημα ἂν τὸ ἔθιμον τῆς Πρωταπριλιάς ἦτο δυνατόν νὰ γενικευθῇ ἀνωδύνως εἰς παλαιότεραν ἐποχὴν,

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

ὅτε τὰ ἔθνη τοῦ λαοῦ μας ἦσαν ἀρκετὰ μὲν ἀπλοϊκὰ, ἀλλὰ καὶ μὴ ἀρκετὰ ἐξημερωμένα, κίνδυνος δὲ ὑπῆρχεν ἢ ἀθῶα ἀπάτη νὰ προ-καλῆ δυσαρέστους συνεπείας εἰς τὸν ἐργάτην αὐτῆς. Ἀνεδίχθησα ἄλλοτε χάριν ἐτέρων μελετῶν μου τὰ φύλλα τῶν ἐν Ἀθῆναις ἐκδι-δομένων ἐφημερίδων ἀπὸ τῆς συστάσεως σχεδὸν τοῦ βασιλείου μέχρι τῆς Ὀκτωβριανῆς μεταπολιτεύσεως καὶ οὐδὲν ἔχνος πρωταπριλι-τικῆς εἰδήσεως ἀνεύρον εἰς αὐτά. Μόνον εἰς ἓν φύλλον τῆς « Ταχυ-πτέρου Φήμης » τοῦ 1852, νομίζω, ἐφημερίδος ἧτις κατ' ἐξαιρέσειν ἀνέγραφε μετὰ περισσῆς ἀφελείας εἰδήσεις ἀναγομένας εἰς τὴν χρο-νογραφίαν καὶ τὴν κοινωνικὴν κίνησιν τῆς πόλεως, ἀπῆντησα κατὰ τὸ ὅποιον ἐκ πρώτης ὄψεως ὁμοιάζει μὲ εἰδησίην τῆς Πρωταπριλιάς, τὸ ἐξῆς: « Αἰθρῖον Κυριακὴν, ὥραν 6 μ. μ. εἰς κύριος — δὲν ἐνθυ-μοῦμαι τὸ ὄνομά του — καὶ εἰς ἀξιωματικὸς τοῦ μηχανικοῦ θ' ἀνυ-ψῶσιν ἀπὸ τοῦ κωδωνοστασίου τοῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Εἰρήνης ἐνα μέγαλον χάρτινον ἀστὸν ». Καὶ ὁμοῦς ἡ εἰδησίς αὕτη, ἧτις ἐξ ἀπο-στάσεως μίᾳς περιπτου ἐξηκονταστίας ἀποτελεῖ οἰοεὶ τὸν ἀθωώτατον πρόλογον τῶν σημερινῶν ἀθηναϊκῶν συγκινήσεων διὰ τὴν ἀνύψωσιν τῶν ἀεροπλάνων, φαίνεται ὅτι ἦτο ἀληθὴς, διότι τὸ φύλλον τῆς ἐφημερίδος ἐνθα ἐδημοσιεύθη φέρει χρονολογίαν μιᾶς τῶν ἡμερῶν τοῦ Μαΐου καὶ ὄχι τῆς 1ης Ἀπριλίου. Χαρακτηρίζει δ' ἐν τῇ βρα-χυότητι τῆς ἡ εἰδησίς πιστότερον καὶ ἐντονώτερον πάσης ἐκτενοῦς ἠθολογραφίας τὴν πατρικὴν ἀφέλειαν τῶν ἠθῶν τῆς τότε ἀθηναϊκῆς κοινωνίας, τῆς τόσον ὀλιγαρχοῦς, ὥστε νὰ συναγεῖρεται καὶ νὰ θέλ-γεται μὲ τὴν ἀνύψωσιν χαρτίνων ἀστῶν!

Ἐν τούτοις οἱ μᾶλλον ἀνεπτυγμένοι, ὡς προεῖπα, ἐτήρουν ἔκτοτε τὸ ἔθνηον τῆς Πρωταπριλιάς καὶ ἠρέσκοντο νὰ θέτουν εἰς κυκλο-φορίαν τὰ θεμιτὰ τῆς ψεύδη ἐμπαίζοντες τοὺς εὐπίστους. Πολλοὶ τοιαῦτα ἀστεϊότητες μνημονεύονται ὑπὸ τῆς παραδόσεως κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον εὐφρεῖς. Ἄλλ' ἐξ αὐτῶν θ' ἀναφέρω μίαν καὶ μόνην, λαβοῦσαν χώραν εἰς χρόνους σχετικῶς μᾶλλον προσφάτους, τῆς ὁποίας τὸ πολὺ τραχὺ καὶ ἄγαν τολμηρὸν μαρτυρεῖ, ὅτι δὲν ἐτήρητο πάντοτε περὶ τὸν ἀστεῖσμόν τὸ μέτρον τοῦ ἀνεκτοῦ καὶ τοῦ πρέποντος. Ἡ φάρα ἀγένητο εἰς βάρος περιέργου ἀθηναϊκοῦ τύπου, τὸν ὅποιον βεβαίως ἐνθυμοῦνται πολλοὶ τῶν ἀναγνωστῶν μου, τοῦ μακαρίτου Γεωργίου ἢ Ὀμήρου Κλάδου, ἀνδρὸς ἀγαθοῦ, ὅστις ὁμοῦς μεταξὺ τῶν πολλῶν ἄλλων ἰδιοτροπιῶν του ἐπαρουσίαζε καὶ τὴν ἐξῆς παράδοξον ἀντίθεσιν: ὅτι ἐνθ' ἦτο καθ' ὑπερβολὴν φιλό-ζωος, ἠρέσκετο νὰ διατρίβῃ μεταξὺ τῶν νεκρῶν, ζῶν δ' ἔτι κατε-σκεύασε τὸ ἴδιον αὐτοῦ μνημεῖον ἐν τῇ νεκροταφείῳ Ἀθηνῶν, ἐνθα ἔμελλε ν' ἀποτεθῆ πρὸς αἰώνιον ἀνάπαυσιν τὸ σῆληός του μετὰ θάνατον. Ἀλλὰ κάποιος ἀστεῖος συγγενὴς του ἠθέλησε νὰ τοῦ δώσῃ, ὡς φαίνεται, μίαν προκαταβολικὴν εἰκόνα τοῦ μέλλοντος ταξείδιου του πρὸς τὴν αἰωνιότητα καὶ ἐπενόησε τὴν ἐξῆς μακάθριον ἀληθῆος φάρασαν. Ἐφρόντισεν ἀπὸ τῆς παραμονῆς τῆς Πρωταπριλιάς νὰ τυ-πώσῃ, νὰ διανεῖμῃ καὶ νὰ τοιχοκολλήσῃ κρυφίως νεκρώσιμα ἀγγέλ-λα ἢ τὰ ἴδια ἠνθῶδη ἔκφυλλα Κλάδου, ὅτε δὲ τὴν πρωτὴν κατὰ τὴν ἡρι-

ζομένην ἐν τῇ νεκρωσίμῳ ὥραν τῆς ἐκφορᾶς ἤρχισαν νὰ συρρέουν εἰς τὴν κατοικίαν του οἱ φίλοι καὶ οἱ γνώριμοι, ἐξεπλήττοντο μὲν αὐτοὶ καὶ ἠπόρουσαν βλέποντες τὸν νεκρὸν ζῶντα καὶ ὑγιαίνοντα, ἀλλ' ἐξίστατο ἐτι μᾶλλον ἐκεῖνος διὰ τὰς ἀθρόας αὐτὰς προΐνας ἐπισκέψεις. Ἡ ἐκπληξίς του δὲ μετεβλήθη εἰς μανίαν καὶ ἀπέληξεν εἰς νευρικὴν κρίσιν, ὅτε εἶδε τοὺς λειτουργοὺς τοῦ θανάτου, καταλλήλως καὶ τούτους εἰδοποιηθέντας, νὰ προσέρχωνται μὲ τὰ ἑξαπτέρυγα καὶ πᾶσαν τὴν λοιπὴν πένθιμον πομπήν, ἔτοιμοι νὰ τὸν ἀπαγάγουν εἰς τὴν τελευταίαν του κατοικίαν.

Τὸ φύλλον τὸ ἐγκαινίσαν τὴν συνήθειαν τῆς τακτικῆς κατ' ἔτος δημοσιεύσεως πρωταπριλιάτικου ψεύδους ἦτο ἡ ἐν πολλοῖς καινοτομήσασα « Ἐφημερίς » τοῦ Κορομηλά. Τὸ χάριεν καὶ εὐτράπελον πνεῦμα τοῦ Ἰωάννου Καμπούρογλου, ὅστις ὑπῆρξεν ἡ ψυχὴ τοῦ πρώτου τούτου συστηματικῶς ὀργανωμένου ἡμερησίου φύλλου, ἐφεύρισκε κατ' ἔτος διάφορα εὐφυῆ ψεῦδη, εἴτε σχετιζόμενα πρὸς σύγχρονόν τι γεγονός, εἴτε ὀλοτελῶς φαντασιώδη, πάντοτε ὅμως ἀληθοφανῆ καὶ ἱκανὰ νὰ ἐξεγείρουν τὴν περιέργειαν τοῦ πλήθους καὶ νὰ παρακινήσουν τοὺς εὐπίστους νὰ ἐκδράμουν σωρηδὸν εἰς ἀπομεμακρυσμένον τι μέρος πρὸς ἀπόλαυσιν ἀξιοπεριέργου θαύματος ἀνυπάρκτου. Αὐτὸν τὸν χαρακτήρα φέρει συνήθως τὸ πρωταπριλιάτικον ψεῦδος τῶν ἑφημερίδων καὶ αὐτὸ τὸ σύστημα ἠκολούθησεν ἕκτοτε κατ' ἀπομίμησιν τοῦ πρώτου εἰσηγητοῦ πάντα τὰ ἡμερησία ἀθηναϊκὰ φύλλα. Εἶνε δὲ περιεργότατον ὄντως τὸ φαινόμενον, ὅτι ἐνῆν τὸ ἔθιμον ἐγενικεύθη καὶ κατήντησε πασίγνωστον καὶ πάγκοινων εἰς τὰς ἡμέρας μας, εὐρίσκεται πάντοτε κατ' ἔτος μέγας ἀριθμὸς ἀνθρώπων ὑποπιπτόντων εἰς τὴν πλάνην. Ἐννοεῖται ὅμως ὅτι ἡ ἐπιτυχία ἐφαρτᾶται πάντοτε ἐκ τῆς εὐφροσύνης ἐπινοίας καὶ ἐκ τῆς τέχνης, μεθ' ἧς μαγειρεύεται καὶ παρασκευάζεται καὶ σερβίρεται καταλλήλως ἡ πρωταπριλιάτικὴ εἰδησις, ὥστε νὰ φέρῃ τὸ προσδοκώμενον ἀποτέλεσμα.

Ἐπιτυχίας τοιαύτας ἐξηκολούθησε νὰ ἔχῃ ἡ « Ἐφημερίς » καὶ μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τοῦ Καμπούρογλου, ἰδρύσαντος κατόπιν τὴν ἰδικήν του « Νέαν Ἐφημερίδα ». Τὸ ἀναπληρῶσαν αὐτὸν ἐν τῇ παλαιᾷ « Ἐφημερίδι » ἐπιτελεῖον τῆς συντάξεως, ἀποτελούμενον ἐκ τοῦ διευθυντοῦ αὐτῆς, τοῦ ἀεμινήστου Δημητρίου Κορομηλά, τοῦ ὑποφαινομένου, τοῦ ἀγαπητοῦ συναδέλφου κ. Ἰω. Δαμβέργη καὶ ἄλλων τινῶν, ἐχάλευσεν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν κατὰ πᾶσαν 1ῴν Ἀπριλίου καὶ εἰδησίῃν τινα φαντασιώδη, ἐπιτυχῶς παρενευρομένην μεταξὺ τῶν ἄλλων πραγματικῶν καὶ ἀνελλιπῶς ἐπιφέρουσαν τὸ ποθούμενον ἀποτέλεσμα. Τινὲς τῶν εἰδήσεων τούτων ἐκτάκτως ἐπιτυχεῖς ἔμειναν πολύκροτοι, ἐξ αὐτῶν δ' ἐκλέγων θ' ἀναφέρω δύο ἢ τρεῖς.

Ἐν ἔτει 1882 ἡ « Ἐφημερίς » ἀνέγραψε τὴν πρωταπριλιάτικὴν εἰδησίην, ὅτι ἄγγλος περιηγητής, θελήσας ν' ἀνέλθῃ εἰς τὸ αἶτωμα τοῦ Παρθενῶνος διὰ τῆς γνωστῆς ἐν τῇ τοίχῳ ἐλικοειδοῦς ἀναβάθρας, ἐσφηνώθη εἰς τὸ ἐσωτερικόν τῆς ὀπῆς, παρίστατο δὲ ἕνεκα τούτου ἡ ἀνάγκη πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἀπερισκέπτου ξένου νὰ κατε-

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetrio Dimosias Iστο
Restrictions apply.

δαφισθῆ μέρος τοῦ τοίχου τοῦ ναοῦ. Τὸ ψάρι, τὸ ὅποιον ἡγρεῦθη διὰ τῆς εἰδήσεως ταύτης, ἦτο ἀπροσδοκῆτως μέγα, ἐπειδὴ ὁ πρῶτος θοὺς πιστῶν εἰς αὐτὴν ἦτο ὁ τότε πρωθυπουργὸς Χαρίλαος Τρικούπης, ὅστις, εἰ καὶ ἀγγλομαθῆς, δὲν ἐπρόσεξεν εἰς τὸ ἐπίτηδες τελεῖν φανταστικὸν ἔννομα τοῦ ἀνυπάρχοντος ἀγγλοῦ, ὅστις ἐκαλεῖτο δῆθεν Liam — τὸ ὅποιον ἀγγλιστὶ σημαίνει ψεύστης· ἀνησυχήσας δὲ ὁ πρωθυπουργὸς περὶ τῆς τύχης τοῦ ξένου, ἀλλ' ἐνταυτῇ καὶ περὶ τῆς ἀκεραιότητος τοῦ σεπτοῦ μνημείου, ἠθέλησεν ἐν τῇ ἄμῃ νὰ λάβῃ τὰ κατάλληλα μέτρα. Καὶ περὶ ὧραν 11 π. μ. ἤκουσαμεν οἱ ἐν τῇ γραφείῳ μας, κειμένῳ τότε ἐν τῇ ὁδῷ Σταδίου, τὰ βαρέα βήματα τοῦ ἀνερχομένου τὴν κλίμακα διευθυντοῦ τῆς ἀστυνομίας Κοσονάκου, ὅστις ἐσπευσμένως κληθεὶς παρὰ τοῦ πρωθυπουργοῦ καὶ διαταχθεὶς νὰ πληροφορηθῆ, ἤρχετο μὲ κάποιαν δυσπιστίαν νὰ μᾶς ἐρωτήσῃ πόθεν ἠρῶσθημεν τὴν εἶδησιν. Ἄλλ' ἐκ τῶν ἡχηρῶν γελώτων, δι' ὧν ἀπηντήσαμεν εἰς τὴν ἐρώτησίν του, ἐνόησεν ἀμέσως περὶ τίνος ἐπρόκειτο.

Τὸ ἀκόλουθον ἔτος ἡ Πρωταπριλιά μας εἶχεν ἀρχαιολογικὸν χαρακτῆρα. Ἐβήμοισαμεν τὴν εἶδησιν, ὅτι εἰς χῶρον τινὰ ἀνασκαπόμενον ἐγγὺς τοῦ γραφείου μας ἀνευρέθη κεφαλὴ ἀρχαίου ἀγάλματος ἐξαισίας τέχνης, τὴν ὅποιαν παρελάδομεν καὶ ἐφυλάττομεν, διὰ νὰ τὴν παραδώσωμεν ὅπου δεῖ. Ὀλίγον μετὰ τὴν κυκλοφορίαν τοῦ φύλλου μας ἐνεφανίσθη εἰς τὸ γραφεῖόν μας εἰς ἔφορος ἀρχαιοτήτων ζητῶν νὰ παραλάβῃ τὸ εὑρημα. Μετὰ μεγάλῃς δὲ τότε σοβαρότητος οἱ ἐν τῇ γραφείῳ συνάκται, μεταδάντες εἰς τὴν ἀποθήκην ἐκόμισαν ἐν πομπῇ καὶ θριαμβῷ πρὸς τὸν ἔφορον μίαν κεφαλὴν βοός, λείψανον ἴσως παλαιοῦ τροπαίου εἰρικομένου ἀπὸ πολλοῦ εἰς τὸ γραφεῖόν μας, σύμβολον δὲ ὄχι βεβαίως πολὺ εὐχάριστον διὰ τὴν ἀρχαίονα τοῦ ἀρχαιολόγου, ὅστις ἀπῆλθεν ἀπογοητευμένος.

Ἀστειότερας συνεπειᾶς εἶχε μία ἄλλη Πρωταπριλιά. Παρεπέδημει τότε ἐν Ἀθήναις ὁ Γκούλδ, εἰς τῶν διασῆμων ἀμερικανῶν Κροΰσων, ἡ δὲ ἐφημερίς μας ἀνέγραψε μετὰ σοβαρότητος καὶ τὴν ἐξῆς δῆθεν ἰδιοτροπίαν του: ὅτι ἀπολέσας σκύλον, τὸν ὅποιον ὑπερηγάπα, ἀνεζήτησε κατὰ τὰ ταξειδιὰ του νὰ εἶρῃ ἄλλον τινὰ ὅμοιον πρὸς ἐκεῖνον κατὰ τὸ εἶδος, τὸ μέγεθος, τὸ χρῶμα καὶ τὴν μορφήν, διατεθειμένος ὧν νὰ προσφέρῃ κολοσσαίον ποσὸν πρὸς ἀγοράν τοῦ ζῆου, τὸ ὅποιον θὰ τοῦ ὑπενθύμειε τὸν πιστόν του σύντροφον. Αἱ λεπτομέρειαι ἀφίνοντο ἐπίτηδες ἀόριστοι διὰ νὰ ἐπιτύχῃ καλύτερον τὸ παιγνίδιον· καὶ τῇ ὄντι κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὸ πεζοδρόμιον τοῦ Ξενοδοχείου τῆς Ἀγγλίας, ἔνθα κατῆκει ὁ πολυτάλαντος ξένος, ἐγάμισεν ἀνθρώπους περιάγοντας κίνας καὶ κινάρια διαφόρου χρώματος καὶ μεγέθους ζητούντας δὲ ἐπιμῶνας νὰ εἰσαχθῶν παρὰ τῇ ξένῳ, πρὸς μεγάλην ἀπορίαν καὶ δυσφορίαν τῆς ὑψηροῦς τοῦ Ξενοδοχείου, ἣτις πολὺ ἐκοπίασε νὰ πείσῃ τοὺς ἀπλοῦκούς ἐκείνους, ὅτι ὑπῆρξαν θύματα τῆς εὐπιστίας των.

Ἄλλη πρωταπριλιάτικὴ ἀστειότης, ἀρκετὴν προκαλέσασα θυμη-

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΕΥΤΥΧΙΑ.— [Έργον τοῦ E. Czech]

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istoriki
Restrictions apply.

σχετικῶς στενὸν κύκλον, ἔλαβε χώραν εἰς τὸ γραφεῖον τῆς ὑπὸ τοῦ ἀειμνήτου Μιχαὴλ Λάμπρου ἐκδοθείσης ἐφημερίδος «Καθημερινῆς» εἰς τὴν σύνταξιν τῆς ὁποίας εἶχα τὴν τιμὴν ν' ἀνήκω. Ἡ ἀστείότης ἐξυφάνθη εἰς βᾶρος τοῦ ἀγαθοῦ φίλου μας ἀποθανόντος πρὸ ἑτῶν, τοῦ καθηγητοῦ τῆς ἀστρονομίας Δημητρίου Κοκκιῶου, τακτικοῦ ἐπισκόπτου καὶ ἐπιστημονικοῦ συνεργάτου τῆς ἐφημερίδος μας. Ἰδρύσας οὗτος τότε μετεωρολογικοὺς σταθμοὺς εἰς διαφόρους πόλεις τῶν ἐπαρχιῶν, συνέτασεν ἡμερήσιον μετεωρολογικὸν δελτίον περὶ τῆς καταστάσεως ἐν γένει τοῦ καιροῦ καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα ἐπὶ τῆ βάσει τῶν ἀποστελλομένων αὐτῷ καθημέραν τηλεγραφημάτων. Τὰ τηλεγραφήματα ταῦτα βραχέως καὶ συμβολικῶς δι' ἀριθμῶν συντεταγμένα, ἀπεστέλλοντο χάριν εὐκολίας ὄχι εἰς τὸ Ἀστεροσκοπεῖον, ἀλλ' εἰς τὸ γραφεῖον τῆς «Καθημερινῆς», ὁπόθεν διερχόμενος ὁ Κοκκιῶδης τακτικῶς περὶ τὴν ἑκάστην τὰ παρελάμβανε καὶ κατήρτιζε τὸ δελτίον. Συνελάβομεν λοιπὸν οἱ ἐν τῷ γραφεῖῳ ἐπὶ τῆ προσεγγίσει τῆς Πρωταπριλιάς τὸ σχέδιον ν' ἀντικαταστήσωμεν τ' ἀληθινὰ τηλεγραφήματα δι' ὑποβολιμαίων, προμηθευθέντες τ' ἀπαιτούμενα ἐντυπα καὶ τοὺς φακέλους δεόντως σεσημασμένους διὰ τῆς σφραγίδος ἐκ τοῦ τηλεγραφείου καὶ γράφαντες ἄλλους ἀντ' ἄλλων συμβολικοὺς ἀριθμοὺς. Διὰ τὴν ἐπιτύχη περισσότερον ἢ ἀπάτη, ἐσημειώθη εἰς ἕν ἐκ τῶν τηλεγραφημάτων διὰ λέξεων ἢ φράσις ὅτι χάρται τινές, οὓς εἶχε πρὸ ἡμερῶν ἀποστείλει· ὁ Κοκκιῶδης πρὸς τινὰ ἐκ τῶν σταθμῶν, καὶ περὶ τῆς παραλαβῆς τῶν ὁποίων ἀνησυχεῖ μὴ λαθῶν ἐγκαιρον ἀπάντησιν, ἀπωλέσθη. Ὅτε ἐπέστη ἡ συνήθης ὥρα, ὁ καθηγητὴς ἤλθε βιαστικῶς, κατὰ τὸ εἰωθός, εἰς τὸ γραφεῖον ἔνθα εἶχον συναθροισθῆ πάντες οἱ φίλοι καὶ οἱ γνῶριμοι τῆς ἐφημερίδος μας, ἐν γνώσει διατελοῦντες τῆς συνωμοσίας, ὅπως παρασταθῶσιν εἰς τὴν φαῖδραν κωμῳδίαν. Ὁ Κοκκιῶδης ἀπήγγησε δυσαναχετῶν εἰς μερικοὺς ἀστεϊσμοὺς τοῦ Μίκιου Λάμπρου, καὶ λαθῶν ἤνοιξε τὰ πλαστὰ τηλεγραφήματα διὰ τὰ συντάξῃ τὸ δελτίον. Οἱ παρεστώτες παρακολουθούντες τὰ κινήματά του, μόλις συνεκράτουν τὴν ἰλαρότητα, βλέποντες τοὺς μορφοσμοὺς τῆς ἐκπλήξεως, ἀλλὰ καὶ τῆς ταραχῆς ἣν ἐπροξέεινε εἰς αὐτὸν ἢ ἀνάγνωσις ἐκάστου τῶν τηλεγραφημάτων. Καὶ ἡ ἐκπλήξις του ἦτο δικαιολογημένη· διότι ἐνῶ ὁ καιρὸς ἦτο ἐντελὸς εὐθις καὶ γαλήνιος, ἐκ τῶν τηλεγραφημάτων ἐξήγγετο ὅτι καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα εἶχεν ἐνσκήψει κακοκαιρία σημαίνουσα τὴν συντέλειαν τοῦ αἰῶνος. Ἄλλου μὲν τὸ πέλαγος ἐκλυθωνίζετο συγκυκώμενον ἀπὸ τῶν ἐγκάτων, ἄλλου ἡ βροχὴ κατέπιπεν ἐκ τῶν οὐρανῶν ραγδαία καὶ ἀδιὰκοπος ὅπως εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ Νῶε, ἀλλοῦ δ' ἀνεμος ἀπέκτα πρωτοφανῆ ἀγριότητα τυφῶνος καὶ ἄλλου πάλιν ἐπεκράτει θερμοκρασία ὑψηλὴ ὅσον καὶ παρὰ τὸν Ἰσημερινόν. Ὁ δυστυχὴς ἀστρονόμος ἠπόρευε διὰ τὴν ἀκατανόητον ταύτην ἀναστάσιον τῶν στοιχείων τῆς φύσεως· ἀλλ' ἡ δυσφορία του ἐπατάθη ἔτι μάλλον ἐκ τῆς εἰδήσεως περὶ τῆς ἀπωλείας τῶν ἀποσταλέτων χαρτῶν. Ἐν τῷ ἀπολίθῳ τῷ 1921.05. τῆς ταραχῆς καὶ τῆς ἐμνήσθη ὅτι πρὸ ὀλίγου

κάποιος ἐκ τῶν παρεστώτων τὸν εἶχεν ἐρωτήσει περὶ τοῦ καιροῦ τοῦ ἐπικρατοῦντος εἰς τὸ Ἴόνιον πέλαγος, ἐνδιαφερόμενος, ὡς ἔλεγε, νὰ μάθῃ καθότι ἀνέμενε τὴν πενθερὰν του ἐπανερχομένην ἐξ Ἑσπερίας· ἐστράφη δὲ τότε αἰφνίως ὁ Κοικίδης πρὸς τὸν ἐρωτήσαντα, κρατῶν εἰς χεῖρας τὸ ἐκ Ζακύνθου πλαστόν τηλεγράφημα καὶ μὲ μίαν ἐκφρασιν χαιρεκακίας τοῦ εἶπε :

— Ἀπὸ τὴν Μασσαλίαν εἶπες πῶς ἔρχεται ἡ πενθερά σου ; θὰ καλοπεράσῃ εἰς τὸ ταξιδί της !

Ἡ ἐκφραγεῖσα διὰ μιᾶς κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἡχηρὰ συναυλία τῶν ἀπὸ πολλῆς ὥρας συκρατομένων γελῶτων διέλυσε τὴν ἀπορίαν του καὶ ἐπανεφέρε τὴν γαλήνην εἰς τὴν ψυχὴν του. Ἐνόησε τότε ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἀστείότητος, τὴν ὅποιαν ἀνεγνώρισεν ὡς ἐπιτυχίαν καὶ τὴν ἐσυγχώρησε καλοκάγαθως.

Ὁ φίλος καὶ συνεργάτης, οὐ προηγουμένως ἐμνήσθη, ὁ κ. Δαμβέργγης εἶχε τὴν ἀδυναμίαν νὰ παρασκευάζῃ πρωταπριλιάτικα πειράγματα εἰς ἕτερον περίφημον καὶ πρὸ καιροῦ ἐκλιπόντα ἀθηναϊκὸν τύπον, τὸν βοῖον ἀγαθόν, ἰδιότροπον καὶ ἄγαν ἐλευθερόστομον δικηγόρον Στεφανίδην. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἔτος, κεντήσας ἐπιτηδεῖως τὰ φιλάρχαια αἰσθήματα τοῦ ἰδιορρύθμου ἐκείνου Ἀθηναίου, τὸν ἔστειλε πρῶτ' - πρῶτ' ἂν ἴδῃ ἓνα καταπεσόντα δῆθεν αἰφνιδίως ἐκ τῶν κίωνων τοῦ ναοῦ τοῦ Ὀλυμπίου Διός, καὶ ἀφ' οὗ τὸν εὗρεν ἔρθιν εἰς τὴν θέσιν του, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πόλιν ἀφρίων ἐκ τοῦ θυμοῦ καὶ ἀναθεματίζων μεγαλοφώνως τὰ ψεῦδη τῶν ἐφημερίδων. Ἀλλὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος τὸ ἐγγεῖρημα ἀπέβαινε χαλεπώτερον, διότι τὸ *his in idem* σπανίως ἐπιτυγχάνει. Ἐν τούτοις ὁ συνάδελφος ἐπενόησεν εὐφρῶς νὰ δημοσιεύσῃ ὅτι σημαντικὸν δῆθεν χρηματικὸν ποσὸν ἀπεστάλη πρὸς τὸν Στεφανίδην παρὰ πλουσίου συγγενοῦς του ἐξ Αἰγύπτου, ὅπως διανεμηθῇ παρ' αὐτοῦ εἰς τοὺς ἀπόρους τῶν Ἀθηναίων. Φαντασθῆτε λοιπὸν τὴν ἀπειροπληθῆ στρατιὰν τῶν ἐνδεῶν, ὅσοι κατέκλυσαν ἀπὸ πρῶτας τὸν παρὰ τὴν ἑδρὴν Ἑρμοῦ οἶκον τοῦ ἀνυπόπτου δικηγόρου καὶ τὰς ἐντόνους ἐκφράσεις τῆς ἀγανακτήσεως, μὲθ' ὧν ὁ ὀξύθυμος ἐκείνος καὶ βωμολόχος τοὺς ἀπέπεμψε !

Κατὰ τινὰ Πρωταπριλιάν ἄλλου ἔτους διεκωμωδίσθη παρ' ἡμῶν μὲ ἀρκετὴν πάλιν ἐπιτυχίαν τὸ ἐλεεινὸν ἔθιμον τῆς μονομαχίας, τὸ ὅποσον ἀκόμη δυστυχῶς ἐξακολουθεῖ νὰ ἰσχύῃ παρ' ἡμῖν ἐπὶ ἀνυπολογίστῳ κοινωνικῇ βλάβῃ. Ἐντέχνως παρεσκευάσθη ἀπὸ δύο ἡμερῶν ἢ εἰδησις περὶ σφοδρᾶς διενέξεως ἀναφύσεως δῆθεν μεταξὺ δύο λογίων καὶ μελλούσης κατὰ πάντα τὰ φαινόμενα νὰ λυθῇ διὰ τῶν ὀπλων. Ἡ μονομαχία μεταξὺ τῶν λογίων, οἵτινες ὑπετίθετο ὅτι ἦσαν ὁ μακαρίτης ποιητὴς Δημήτριος Κόκκος καὶ ἐγὼ — τῶν ὁποίων ὁμῶς τὰ ὀνόματα ἐσημειοῦντο μόνον διὰ τῶν ἀρκετικῶν στοιχείων — ἡγγέλθη ὅτι θὰ ἐγένετο κατὰ τὴν πρῶταν τῆς 1ης Ἀπριλίου. Τῇ ἡμέρῃ δὲ τὸ πρῶτ' ἄμαξα ἐξεκίνησαν ἀπὸ τοῦ γραφείου τῆς ἐφημερίδος μας, φέρουσαι εἰς τὸ πεδίον τῆς τιμῆς τοὺς δύο ἀντιπάλους καὶ τοὺς μάρτυρας των, σὺν αὐτοῖς δὲ ἐπιδεικτικώτατα ὀλόκληρον ὀπλοστάσιον, ἀπὸ ὑπερμεγέθους κουμπούρας μὲ τσακμακώπετραν,

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istor
Restrictions apply.

χαντζάρια, γιαταγάνια και παντοία άλλα φονικά ὄργανα. Τὴν τελευταίαν στιγμὴν ἐνθυμήθημεν, ὅτι δὲν εἶχομεν φροντίσει περὶ ἱατροῦ· ἀλλ' ἡ ἔλλησις ἀνεπληρώθη, παραληφθέντος διὰ τῆς βίας σχεδὸν ἐνός γνωστοῦ τῶν Ἀθηῶν κτηνιάτρου, διερχομένου τυχαίως ἐκεῖθεν. Οἱ διαβάται καθ' ὁδὸν βλέποντες διερχομένην τὴν ἀλλόκοτον ταύτην ἐκστρατείαν, ὑπώπτεον τὸ ἀστεῖόν τῆς καὶ ἐμειδιῶν. Ἄλλ' ἡ Ἀστυνομία, ἣτις εἶνε συνήθως τὸ πρῶτον θῆμα εἰς τὰς τοιαύτας περιστάσεις, ἠθέλησεν ἐν πάσῃ ἀθωότητι νὰ ἐμποδίσῃ τὴν μονομαχίαν καὶ ἔλαβε τὰ κατάλληλα πρὸς τοῦτο μέτρα· διὸ ὅτε ἐφθάσαμεν εἰς τὸν ὀρισθέντα τόπον, ὅστις ἦτο ἡ παλαιότερα τοῦ σημερινοῦ Σταδίου, τὸ ὁποῖον τότε ἀκόμη ἦτο ἀγρὸς κριθῆς, ἐνῶ οἱ μάρτυρες, μετρήσαντες μετὰ σοβαρότητος τὰς ἀποστάσεις, ἐποπύθητον τοὺς ἀντιπάλους ἀντικρῶ ἀλλήλων, εἶδομεν καταερχόμενος ἀπὸ τοῦ ὑψώματος τοὺς ἐνεδρεύοντας ἐκεῖ ἐρυθροχίτωνας ἀστυνομικούς κλητῆρας μεθ' ἐνός τῶν ἀστυνόμων, σπεύσαντας νὰ ἐμποδίσουν τὴν φονικὴν σύγκρουσιν, ἀλλ' ἀνακρούσαντας πρῶμῃαν καὶ ἀποχωρήσαντας μετ' ἐντροπῆς ὅτε ἐκ τῶν γελώτων μας ἐνόησαν τὸ πάθημά των.

Ὡς ἐπίλογος εἰς τὴν πρωταπριλιάτικην ταύτην φλυαρίαν μου δύναται νὰ χρησιμεύσῃ κατὰ τι, τὸ ὁποῖον δὲν εἶνε μὲν ποσῶς ἀστειότης καὶ μάλιστα φέρει χαρακτῆρα λυπηρὸν καὶ ἀξιοθρήνητον· ἀλλ' ἐπειδὴ συνέβη μοιραίως κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς 1ης Ἀπριλίου καὶ παρουσιάζει ἐν τῇ ἐξελίξει· του κωμικῆν καὶ σχεδὸν φαντασμαγορικὴν χροιάν, δύναται νὰ καταλάβῃ καὶ αὐτὸ θέσιν εἰς τὸ Πάνθεον τῆς Πρωταπριλιάς.

Ἐνωθὶ τὸ πρὸ εἰκοσαετίας περιδόγητον συμβάν τῆς ἀνακαλύψεως τῶν ἐν τῇ Κεντρικῇ Ταμείῳ κεκρυμμένων ἑκατομμυρίων, τοῦ ὁποίου ἤρωσ καὶ θῆμα ἐνταυτῇ ὑπῆρξεν οὐχὶ ἄτομόν τι ἢ μερὶς τοῦ κοινοῦ, ἢ ἀρχὴ τις μεμονωμένη, ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος. Ὁ τότε πρωθυπουργὸς ἀείμνηστος Τρικουπῆς, διευθύνων ἀπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τὰ νήματα τῆς μεγαλοπράγμονος αὐτοῦ πολιτικῆς καὶ παρακολουθῶν ἀγρύπνως τὴν πορείαν τῶν δημοσίων ἐσόδων, εὐρέθη ἐν ἀμυχανίᾳ μὴ δυνάμενος νὰ ἐξηγήσῃ κολοσάϊαν διαφορὰν ὑπάρχουσαν μεταξὺ τῶν καθημερινῶν πινάκων τῶν εἰσπράξεων καὶ τοῦ ἐν τῇ ταμείῳ τοῦ Κράτους κατατεθειμένου ποσοῦ. Ἰγοπτευσθεὶς ὅτι ἐκτροπὸν τι συνέβαιναν, ἀπεφάσισε νὰ ἐξακριβώσῃ τὸ πρᾶγμα καὶ χωρὶς ν' ἀνακονίσῃ τι εἰς κανένα, ἐγερεθεὶς δ' ἐν ὄρα ὄρθρου βαθέως, διετάξε τὸν ὑπηρετὴν του νὰ προσκαλέσῃ ἀμέσως παρ' αὐτῆ τὸν ἰδιαιτέρων του γραμματέα. Ἀλλὰ συνέπεσον ἡ πρωτὰ ἐκείνη νὰ εἶνε ἡ τῆς πρώτης Ἀπριλίου, ὃ δὲ γραμματεὺς ἀφυπνίσθεὶς κατὰ τοιαύτην ἀσυνήθη ὥραν, ἐθεώρησε τὴν πρόσκλησιν ὡς ἀστειότητα καὶ ἀπέπεμψε τὸν ὑπηρετὴν. Ἐχρειάσθη δευτέρα καὶ τρίτη ἐντονωτέρα πρόσκλησις διὰ νὰ σπεύσῃ πρὸς τὸν ἀνυπομονοῦντα προϊστάμενόν του καὶ ν' ἀκούσῃ αὐστηρὰν ἐπίπληξιν διὰ τὴν βραδυτέα του. Ὁ γραμματεὺς διετάχθη νὰ ὑπάγῃ εἰς ὄνοματος ἀντιπροέδρου τοῦ κοινοῦ καὶ νὰ παραγγεῖλῃ εἰς τρεῖς ἀνωτέ-

ρους οικονομικούς υπαλλήλους όπως μεταβῶσιν ἀνευ χρονοτριβῆς καὶ ἐνεργήσῳσιν ἐξελέγξιν εἰς τὸ Κεντρικόν Ταμεῖον. Ἄλλ' ἡ κομμικὴ σκηνὴ τῆς δυσπιστίας ἐπανελήφθη καὶ πάλιν, καθότι οἱ ἐξεγεροθέντες ἐκ τοῦ ὕπνου υπάλληλοι ἐνόμιζον καὶ αὐτοὶ ὅτι ἐπρόκειτο περὶ πρωταπριλιάτικης φάρσας καὶ ἐδίσταζον νὰ ἐκτελέσουν τὴν ἐντολήν. Τέλος πάντων ἡ ἐξελέγξις ἐγένετο, ἀνεκαλύφθη δὲ τῷ ὄντι ὅτι εἰς τὸ Κεντρικόν Ταμεῖον ἀπεκρύπτοντο κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος ἕξ ὄλα ἑκατομμύρια δραχμῶν.

Ἡ εἰδησις διεδόθη ἀστραπηδὸν ἐν τῇ πόλει· ἀλλὰ ποῖος νὰ τὴν πιστεύσῃ; Καθεὶς ἐμυκτῆριζε τὸν κομιστὴν αὐτῆς ὡς μωρόπιστον ἢ ὡς ἀδέξιον ἐφευρέτην παχυλοῦ ψεύδους. Καὶ εἶχον δίκαιον οἱ ἀνθρώποι, διότι τὸσον τερατώδη καὶ ἀκατανόητα καὶ ἀπίστευτα συμβαίνουν εἰς τὸ πρωτότυπον αὐτὸ ἰδικόν μας βασιλεῖον, καὶ τὸσον συχνὰ μάλιστα, ὥστε ἡ πρώτη Ἀπριλίου θὰ ἠδύνατο νὰ καθιερωθῇ καὶ ὡς ἐπίσημος ἑορτὴ τοῦ Κράτους!

ΜΠΑΜΠΗΣ ἈΝΝΙΝΟΣ

Οἱ λ/σμοὶ τοῦ Κυρίου καὶ οἱ λ/σμοὶ τῆς Κυρίας

Ἡ ὑπερηρέτρια. — Γιὰ ποιὸν εἶνε αὐτὸς ὁ λογαριασμός, παρακαλῶ; Διὰ τὴν Κυρίαν ἢ διὰ τὸν Κύριον;

Ὁ δανειστὴς. — Διὰ τὸν Κύριον... Εἶνε ἐδῶ;

Ἡ ὑπερηρέτρια. — Μάλιστα. Ἀλλὰ πρέπει νὰοχεσθε Τρίτη, Πέμπτη καὶ Σάββατο. Τῆς ἄλλης μέρες ἐρχονται οἱ δανεισταὶ τῆς Κυρίας....

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istor
Restrictions apply.

ΕΝΕΤΟΙ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

ΠΟΙΝΑΙ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΒΛΑΣΦΗΜΟΥΝΤΩΝ

ΚΑΙ τοι οί κερδαλεόφρονες Ένετοί εις πολιτικόν δόγμα ειχον αναγάγει τήν ρήσιν : *Eiμeθα πρώτων Ένετοί και έπειτα Χριστιανοί*, (Siamo Veneziani poi Cristiani), έν τούτοις, όπου δήποτε του πτερωτου λέοντος εκυμάντιζεν ή σημαία, εκ των πρώτων μελημάτων θεώρουν δημοσία να κηρύττωσιν, ότι τό θεμέλιον πάσης χριστιανικής κυβερνήσεως, επί του όποιου εδράζεται ή εύτυχία των υπηκόων της, εινε ό φόβος προς τόν Θεόν και ή ταπεινή ύπακοή εις τά διατάγματα και τούς νόμους του Έγεμόνος.

Οί εις τάς κατακτωμένας χώρας, και έπομένως εις Ζάκυνθον, κατά διετίαν αποστελλόμενοι προς διοίκησιν, πολιτικήν και στρατιωτικήν, Προβλεπταί, άμα τή αναλήψει των καθηκόντων αυτών, εξαπέλυνον προκηρύξεις προς τόν λαόν, εις τάς όποιας διαλαμβάνοντο έν άρθροις τά εις τήν καλήν διοίκησιν αυτου άφορώντα. Ένταις προκηρύξεις ταύταις σπουδαίως έφιστάτο ή προσοχή των υπηκόων επί του προς τά θεία σεβασμού. Πάς τις, οίουδήποτε επαγγέλματος και κοινωνικής τάξεως, ό τολμών να βλασφημήση ή καθ' οίονδήποτε τρόπον προσβάλη τό όνομα του Θεου, της Θεοτόκου και των Αγίων, έπιμωρείτο αστηρώς και κατά τούς περι ποινών νόμους του Συμβουλίου των Δέκα ¹.

Πλείστα παραδείγματα ποινών κατά των βλασφημών αναγράφονται εις τά διάφορα παρά τοις Άρχαιοφυλακείοις έγκληματολόγια ², έξ ών, χάριν περιεργείας, άποσπώμεν τινά.

Τη 5 Μαρτίου 1546 ό Προκόπιος Μπρόζικης εκ Ζακύνθου χωρι-

¹ Leggi Criminali del Smo Dominio Veneto. MDCCLI—pag. 56—116.

² Legg. 7 Gen. 1537, 20 N. 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

κός καταδικάσθη εἰς τριετὴ ἐξορίαν, διότι ἐβλασφήμησε τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἁγίων Πάντων.

Τῷ 1581 ὁ Ἰωάννης Τουρκός καταδικάσθη εἰς 10ετὴ ἐξορίαν καί, ἐάν παρεβιάζε ταύτην, εἰς ἀποκοπὴν τῆς γλώσσης καὶ πληρωμὴν τῶν ἐξόδων τῆς δίκης, διότι ἐβλασφήμησε τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, διὰ τῆς φράσεως: *Γ... τὸ Θεό σου.*

Τῷ αὐτῷ ἔτει, ὁ Δῆμος Ραφομανίκης καταδικάσθη εἰς 18μηνον κωπηλασίαν ἐν κατέργῳ μὲ ἀλύσεις εἰς τοὺς πόδας, ὡς τολμήσας νὰ ἐκαστομίση τὴν αὐτὴν βλασφημίαν.

Τῷ αὐτῷ ἔτει, ὁ Γεώργιος Μηλιώτης καταδικάσθη εἰς τριετὴ ἐξορίαν καί, ἐάν παρεβιάζε ταύτην, εἰς ὀκταετὴ κωπηλασίαν ἐν κατέργῳ μὲ ἀλύσεις εἰς τοὺς πόδας, διότι διὰ λέξεων προσέβαλε τὸν ἀρχιεπίσκοπον.

Τῷ αὐτῷ ἔτει, ὁ Δημήτριος Σοπρακιάνος καταδικάσθη εἰς τριετὴ ἐξορίαν καί, ἐάν παρεβιάζε ταύτην, εἰς διμήνον κάθειρξιν καὶ εἶτα εἰς ἐξορίαν μέχρι συμπληρώσεως τῆς, ὡς ἄνω, ποινῆς του, διότι ἐν τῷ ναφ τῆς Θεοτόκου εἶχε πληγῶσαι τὸν ἀποσπασματάρχην Μ. Μόρμωρην παρουσιάσαντα εἰς αὐτὸν ἔγγραφον ἀποπομπῆς ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ Πρωτοπαπᾶ Ἰω. Ἀθούρη, διάγοντα φαυλοβίως καὶ συζῶντα μετὰ παλλακίδος.

Τῷ 1 Μαρτίου 1586 ὁ Μιχ. Κανδιώτος καταδικάσθη εἰς 18μηνον κωπηλασίαν ἐν κατέργῳ, ἐάν δὲ ἦτο πρὸς τοῦτο ἀνίκανος, εἰς τριετὴ ἐκ Ζακύνθου καὶ Κεφαλληνίας ἐξορίαν, τὴν ὁποίαν, ἐάν παρεβιάζε καὶ συναλαμβάνετο, εἰς τρίμηνον κάθειρξιν καὶ κατόπιν πάλιν εἰς ἐξορίαν, τοῦ συλλαμβάνοντος αὐτὸν ἀμειβομένου διὰ 200 ὑπερπύρων ἐκ τῆς περιουσίας του, καὶ ἐάν δὲν εἶχε, ἀποζημιουμένου δι' 100 ὑπερπύρων ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως, — διὰ βλασφημίαν.

Τῷ 8 Αὐγούστου 1586 οἱ τρεῖς ἄγγλοι Zorzi Trohlofil πτ. Zano, Cleman Illis πτ. Cleman καὶ Rizado Langord καταδικάσθησαν εἰς πρόστιμον 30 δουκάτων, ἐξ ὧν τὰ μὲν 15 διὰ τὴν ἐπισκευὴν τοῦ ναοῦ τοῦ Ἐσταυρωμένου, τὰ δὲ λοιπὰ διὰ τὴν τοῦ ναοῦ τῆς Παναγίας τῶν Χαριτῶν, ἐάν δὲ μετὰ τὴν λήξιν ὀκταημέρου δὲν ἐπλήρωον τοὺς μετρητοὺς τὰ χρήματα ταῦτα εἰς τὰς ἄνω μονάς, εἰς κωπηλασίαν ἐν κατέργῳ μὲ ἀλύσεις εἰς τοὺς πόδας μέχρις ἀποπληρωμῆς τοῦ αὐτοῦ ποσοῦ, ἀκατάλληλοι δὲ διὰ κωπηλασίαν, εἰς ἐνός ἔτους κάθειρξιν καὶ εἰς τὰ ἐξοδα τῆς δίκης, διότι αἰρετικοὶ ὄντες ἐθραυσαν τὰς εἰκόνας τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἐσταυρωμένου.

Τῷ 1587 ἡ Βενέτα Κοντονὴ καταδικάσθη εἰς 10ετὴ ἐξορίαν, παραδίδουσα δὲ ταύτην, εἰς ἰσόβια θεσμά, διότι ποδοπατήσασα τὴν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου ἐψώναξε: *Δέν σε πιστεύω, οὔτε πιστεύω σὸ Θεό.* (Non ho fede in te et manco non ho fede in Dio).

Τῷ 1615 ὁ ἑβραῖος Σαββαθάης Inti καταδικάσθη εἰς τρίμηνον κάθειρξιν καί, ἂν ἐδραπέτευεν, εἰς διετὴ ἐξορίαν, διὰ βλασφημίαν.

Τῷ 1611, ὁ Σταμάτιος Κρητικὸς καταδικάσθη εἰς 10ετὴ ἐξορίαν ἐκ τῶν ἠρώων Ζακύνθου, Κεφαλληνίας καὶ Ἰθάκης, καὶ εἰς μεγαλειτέρην ποινὴν ἐάν παρεβιάζε τὴν βλασφημίαν.

Αί αὐταὶ ποιναὶ κατὰ τῶν βλασφημούντων καὶ κατὰ παντός τὰ θεῖα προσβάλλοντος ἐξηκολούθησαν ἐπιβαλλόμεναι ὑπὸ τῶν Ἐνετῶν μέχρι τέλους τῆς πτώσεως τῆς Ἐνετοκρατίας (1797). Περαίνοντες δὲ τὸ ἱστορικὸν τοῦτο σημεῖωμα, ἀξίαν δημοσιεύσεως διὰ τὸ γλωσσικὸν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἰδίωμα κρίνομεν περικοπὴν προκηρύξεως τοῦ τότε προβλεπτοῦ Ζακύνθου Ἰζάν Φραγκ. Μανολέσσου ἀπὸ 30 Ἀπριλίου 1762, ἔχουσαν ὡς ἐξῆς :

«*Ἡμεῖς Ἰζάν Φραντζέσκος Μανολέσος διὰ τὴν γληνῶτατη ἀριστοκρατία τῶν Ἐνετῶν, Προβλεπτῆς Ζακύνθου.*

Ἡ ἐοπλαγρία καὶ τὸ χροές τῆς χριστιανοσύνης καὶ ἡ ταπεινότης σὺν προστάγεις καὶ νόμοις τοῦ προέντζιτε, εἶνε τὸ θεμέλιον τῆς χριστιανικῆς κυβέρονσης, καὶ ἐκεῖνο ὅπου παρακινάει τὴν ἀγάπην, καὶ τέλος πάντων τὴν εὐτυχίαν τῶν σουτιόνε. Εἰς αὐτὰ τρέχοντας με προεμοῦρα διὰ τὰ σταμπιλίωμε ἀπαρασάλεφτα τὴν ὑποταγή, ἐκάμαμε τὰ κάτωθεν προστάγματα, βέβαιοι ὅπως ἀπὸ πάσα ἐνανε θέλει συναπατηθῆ με ὀμπεδιέντζα ἢ ὑπακοῇ καὶ θέλει τὰ μᾶς δοκιμάση πατέρα ἡγαπημένο εἰς τὴν ἀγάπην, διὰ τὰ μὴ μᾶς προβάση κριτὴ σκληρόνε εἰς τὸ κάτωτιο ὅπου προμετάρομε ἀπαρασάλεφτα ὄτινος τοιμῆση τὰ παρασάλη.

Πρῶτο.

2δο Ἡ βλαστήμια εἶνε τὸ πλέον ἐδέλιμα (;) καταραμένο ὅπου τὰ ἦνε ὀμως τὰ ἡξέβη πάσας λογῆς ἄνθρωπος ὅπου τὰ ἦνε ὀπὸς ἂ τοιμῆση τὰ βλαστημίση τὸ ὄνομα τοῦ πατροδύναμον Θεοῦ, τῆς ὑπερευλογημένης Θεοτόκος καὶ πάντων τῶν ἁγίων, θέλει ἐπγαριστῆ ἀπαρασάλεφτα με μᾶντο, φυλάξῃ, σκωινιά, κάτερογο καὶ ἄλλες παιδεύεις ὅπου θέλουν φανοῦν τῆς δικαιοσύνης¹ . . . . . »

1 Παρὰ τῷ Ἀρχιεπισκοπικῷ Κεφαλληνίας.

[Ζάκυνθος, 1910]

ΛΕΩΝ. Χ. ΖΩΗΣ

Φρικαλεότητες γυναικείων καπέλων !

ΠΕΖΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

[¹Εκ τῶν παλαιῶν συνεργατῶν τοῦ Ἡμερολογίου ὁ κ. Γεράσιμος Βῶκος, ὁ γνωστὸς λόγιος καὶ συγγραφεὺς, ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ πολλὴν καὶ

ποικίλην λογοτεχνικὴν ἐργασίαν. Ὡς δημοσιογράφος νεωτεριστῆς εἰργάσθη ἐπὶ πολλὰ ἔτη εἰς τὴν «Ἀκρόπολιν» καὶ ἄλλα φύλλα. Τῷ 1893 ἐδημοσίευσεν τὸ πρῶτον του μυθιστόρημα «ὁ Κύριος Πρόεδρος», ἠθιογραφίαν πολιτικοκοινωνικὴν. Ἐξεπὸνήσεν εἰτα καὶ ἄλλα, ὡς καὶ μελέτας αἰσθητικὰς καὶ κριτικὰς. Τῷ 1900 ἐξέδωκε τὸ «Περιοδικόν μας» συγκεντρώσαν τὸς κορυφαίους τῶν παρ' ἡμῖν λογογράφων. Τῷ 1904 διηύθυνεν τὸ μουσικὸν περιοδικὸν «Ἀπόλλων», μεθ' ὃ ἐνεφανίσθη εἰς τὸ θέατρον (1905) μετὰ τὴν «Κατοχὴν», σημιώσασαν μεγίστην ἐπιτυχίαν καὶ διδαχθεῖσαν ἐπὶ

40 συνεχεῖς ἑσπέρας. Κατόπιν ἀνεβίβασεν ἐπὶ τῆς σκηνῆς (1906) τὸ «Εἰκοσιένα» καὶ (1907) τὴν «Μεγάλην Ἰδέαν». Τὰ τρία ταῦτα ἔργα ἀποτελοῦν, εἰς τὴν διήκουσαν ἰδέαν των, τριολογίαν. Τῷ 1907 ἔγραψε τὴν κωμῶδιαν «Νασδραδὶν Χόντζας» καὶ τὸ ἱστορικὸν δράμα «Κυρὰ-Βασιλική». Ἦδη ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Ἀπριλίου ἐκδίδει τὸ περιοδικὸν «Καλλιτέχνης», ἐν τῶν καλλιτεχνικωτέρων καὶ τελειωτέρων τοῦ ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἀνατολὴν φιλολογικῶν περιοδικῶν τύπου].

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΕΝΑ ΠΕΥΚΟ

ΠΟΙΟΣ ξέρει πόσον ἐτῶν ζωὴν ἔχει τὸ γέρικο, ἀλλὰ θαλερὸ αὐτὸ πευκο. Φαίνεται ὅμως ὅτι ἔχει μακρυνὴν ζωὴν. Ὁ κορμὸς του ἀνατείνει ἀναριθμήτους κλάδους, ἓνα δαιδαλώδες σύμπλεγμα, καὶ αἱ ρίζαι του κάτω φεύγουν μακρὰν εἰς μεγάλην ἀπόστασιν.

Οἱ ἰνώδεις του πράσινοι θύσανοι σχηματίζουν καμπυλώδεις κορυφὰς κινουμένας εἰς ἓνα ἀτέρμονα κυματισμὸν. Πυκνὴ σκιά ἀπλώνεται πάντοτε ὑπ' αὐτοῦς, διότι αἱ λεπταὶ ἐκείναι ἴνες εἶνε τόσον πολλαί, ὥστε ἐπάνω των σκορπιζονται καὶ χάνονται αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου.

Μὲ τοὺς ἀνέμους συνθέτει μουσικὰς ἀρμονίας. Τί ἄρ' ἀγε νὰ λέγῃ, τί νὰ διηγῆται; Μᾶς συντροφεύει ὑπὸ μουσικῆν, αὐτὸ εἶνε βέβαιον. Ἡμεῖς προσπαθοῦμεν νὰ μαντεύ-

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

σωμεν τὰς συμφωνίας, ποῦ ἐμπνέεται ἄνωθεν καὶ γύρω ἀπὸ τὴν ἄρρητον ζωὴν, ἢ ὅποια τὸ περιβάλλει. Καὶ μὲ τὴν προσπάθειάν μας αὐτὴν φθάνομεν πλησιέστερα πρὸς τὰς ὠραιότητας τῆς φύσεως.

Ἄλλὰ ζῆ, ζῆ τὸ πεύκο αὐτό! . . . Πόσον ἄρμονικά, πόσον θεῖα ὀμιλεῖ μὲ τοὺς ἀνέμους, πῶς ἀτενίζει πρὸς τὰ ὕψη μὲ ὑπερηφάνειαν, πῶς θεᾶται ἐν ρεμβασμῷ τὰ ἀπέναντι βουνά.

Καὶ πόσους ἔρωτας ἀποδίδει μὲ τὰς βαλσαμώδεις, τὰς ἀρωματώδεις του πνοάς, πῶς ἐνδυναμώνει τὴν ζωὴν καὶ τὴν κάμνει ὠραιότεραν!

Ἀγαπᾷ τὰ μικρὰ πουλιὰ ποῦ διεισδύουν εἰς τοὺς κόλπους του, ἀγαπᾷ τοὺς διαβάτας ποῦ καταφεύγουν ὑπὸ τὸ σκιερὸν φύλλωμά του. ὦ! ἡ νάρκη αὐτὴ ἀπὸ τὴν θεϊαν πνοήν του! Κἄτι μέσα μας ἀνανεοῦται, ἀναγεννᾶται, κἄτι ἀναζῆ νέον καὶ ἀπροσδόκητον!

Δῶσε ἀκόμα τὰ ἀρώματά σου δι' ὄλων τῶν πόρων τοῦ σώματός μας, ὦ γηραιόν, ἀλλὰ πάντοτε νέον πεύκο, καὶ συνόδευε τὸ ἀνεκτίμητον χάρισμά σου μὲ ὄλην τὴν χάριν τῆς ἄλλης σου ζωῆς, μὲ τὰς γραμμὰς τῶν κορυφῶν σου, μὲ τὰς ἀποχρώσεις τοῦ φυλλώματός σου, μὲ τὴν θεϊαν τὴν ὑπερκόσμιον μουσικὴν σου.

Εἴμεθα τυχεῖται γινώριμοί σου καὶ ἔχεις τὴν δύναμιν νὰ μᾶς ὀδηγῆς πρὸς κάποιαν νέαν ἀπόψιν τῆς ζωῆς. Σὲ λατρεύομεν ἢ συνοδός μου καὶ ἐγώ. Ἔχεις δικαίωμα εἰς τὸν θαυμασμόν μας, εἰς τὴν λατρείαν μας, εἰς τὰ ὄνειρά μας, τὰ ὅποια καὶ ἂν ποτε σδύσουν, σὺ μόνον θὰ ὑπάρχεις ἀπὸ αὐτὰ . . .

ΓΕΡ. ΒΑΚΟΣ

Εἰς πολὺγλωσσον φλύαρον κυρίαν

Πεντ' ἔξη γλώσσες μᾶς μιλεῖς· κάνεις καλά! Λὲς τόσα ποῦ βέβαια δὲν θὰ σοῦφτανε ἡ μητρικὴ σου γλώσσα, κ' ἀφοῦ μονάχα ἑλληνιστὶ νὰ φλυαρῆς εἰν' κείμα, Σοῦ ἀξίζει νάνε . . . διεθνῆς ἡ φοβερὴ σου λιμα!

ΣΑΤΑΝΑΣ

Η ΓΙΑΛΤΑ

Το θερινόν έντευκτήριον τών Μοσχοβιτών τῆς τε Εὐρωπαϊκῆς καὶ Ἀσιατικῆς Ῥωσσίας, ἢ Νίκαια τῆς Ῥωσσίας, ἢ δροσόλουστος καὶ ἀνθοστεφῆς Νύμφη τοῦ Πόντου εἶναι ἡ Γιάλτα, τὸ τερπνόν καταφύγιον τῆς μέσης καὶ ἀνωτέρας κοινωνικῆς τάξεως, μεθ' αὐτῶν τῶν μεγιστάνων καὶ τσάρων τῶν Ῥωσσιῶν ἐξαιρουμένων.

Ὁ ἐκ Σεβαστουπόλεως μεταβαίνων εἰς Γιάλταν, μετὰ τοὺς ἀπτόμους βράχους, συσκίους χειμάρρους καὶ ἐρήμους τινὰς δρυμοὺς, ἄρχεται θαυμάζων ἀπροσδόκητον πλοῦτον φύσεως, βουνά, δάση καλλιεργημένα, χαράδρας, φάραγγας, φυλλοσκεπεῖς ἐπαύλεις, γραφικὸς πύργος καὶ κομφᾶς καὶ εὐρύθμους δενδροστοιχίας. Ἡ πόλις κεῖται εἰς τοὺς πρόποδας βουνοσειρᾶς ἀποκρήμνου, ἣς καὶ αὐταὶ αἱ κορυφαὶ δενδροσκεπεῖς, ἀδυνατεῖ δέ τις νὰ φαντασθῆ τὸ ὕψος τῶν κυπαρίσσιων καὶ ροδοθαπνῶν τῆς Γιάλτας, τὰ δάση τῶν αἰωνοβίων δρυῶν, κέδρων καὶ πευκῶν, αἵτινες σκιάζουσι πόαν μὴ ὑπολειπομένη τῆς ἐν Ἀγγλίᾳ περιβοήτου, διὸ καὶ ἀσθενεῖς πανταχόθεν ἐνταῦθα προσέρχονται ἀπὸ Νοεμβρίου ἰδίᾳ μέχρι Ἀπριλίου μηνός, ἵνα ἀπολαύσωσι τοῦ ἠλαροῦ καὶ χαρίεντος τῆς φύσεως, ἀντιθέτως πρὸς τὸ ἄγριον, δύσθυμον, μελαγχολικόν καὶ σοβαρὸν τῶν βορείων κλιμάτων. Ἡ στενὴ προκυμαία τῆς Γιάλτας μετὰ τῶν τριῶν ἐκ ξύλου (ὡς εἴθισται παρὰ Ῥωσσοῖς) λουτρῶν συγκεντροῖ τὴν ὄλην κοσμικὴν τῆς μέσης κοινωνικῆς τάξεως κίνησιν, διότι ἡ πρώτη εἶνε ἀόρατος ἐνταῦθα, ἔχουσα τὰ ἀνάκτορα, τὰς ἐπαύλεις, τὰς λέσχας καὶ έντευκτήρια αὐτῆς εἰς τὰ γραφικὰ περίχωρα. Ἐπὶ τῆς προκυμαίας εὐρίσκομεν θέατρα, περιπάτους, λέσχας, καφωδεῖα, πλανοδίουσ θιάσους καὶ ὄρηγησῶν δμίλους, ναυτικὴν καὶ ἐμπορικὴν κίνησιν, ἀχθοφόρους, λεμβούχους, πανδοχεῖς καὶ μικροπράτας, οἵτινες πρὸ τῶν ὑπαιθρίων ἐστιατορίων διαρκῶς ἐκθέτουσι τάπητας, ἀνατολικά ὑφάσματα, κεντήματα χρυσοποίκιλτα, κοσμήματα ἐκ Καυκάσου καὶ Ταρταρίας καὶ τῆς Ἰνδίας, ἀποδείκνυσι τὰς ἀποδείξεις τῶν ἀποδείξεων ἐδρῆνται τὰ ὀπω-

ροπωλεία, ἐν οἷς δεσπόζει ἄφθονος τὸν τε ἀριθμὸν καὶ τὸ εἶδος ἢ σταφυλῆ, χωρὶς νὰ σπανίζωσι καὶ ὀπῶραι τῶν θερμῶν κλιμάτων καὶ τῆς κεντρῆς Εὐρώπης μεγάλαι καὶ εὐγευστοί.

Ἐπίσκεψις εἰς τὴν καλλιτεχνικὴν ἀγορὰν Ζιεμβίνσκι ἐπιβάλλεται εἰς τὸν ἐνταῦθα ἐρχόμενον, ἵνα θαυμάσῃ πᾶν ὅ,τι ἐπιζήτητον ἐν τῇ ἐμπορίᾳ τῶν κοσμημάτων καὶ τῇ καθόλου βιομηχανίᾳ, καὶ ἐπεξεργασθῇ τὸ στρατόπεδον πάντων τῶν κλάδων τῆς Καυκασίας φυλῆς, τὴν ποικιλίην ἔχουσαν τὴν μορφὴν, τὴν φωνὴν καὶ τὴν περιβολὴν ἀναριθμητὸν ἐκείνην προσωπογραφίαν ἐκ Κιρκασίων, Λαπώνων, Κοζάκων καὶ Φιλανδῶν μέχρι τῶν Ἀρμενίων, Βουλγάρων, Βοημῶν, Ἑβραίων, Ἑλλήνων καὶ πασῶν τῶν ἐκ τῶν Ῥωσικῶν κτήσεων τῆς Μέσης καὶ Ἄνω Ἀσίας φυλῶν, παρ' αἷς καταλλήλως διαφημίζεται τὸ πολυοῖνον καὶ πολυόστρου τῆς χώρας, τὰ λεπιδωτὰ τῆς θαλάσσης θρέμματα, οἱ ἐλλεκτότατοι καὶ ἤδιστοι ἰχθύς, τὰ ὀνομαστότατα καὶ ἄπειρα Ῥωσικὰ λιχνεύματα, τὰ εὐδρεκτα πτηνὰ καὶ τὸ ἐκ τῶν ὄρειοτάτων γυναικείων παρεῖων ἐκχεόμενον ἀνὰ τὴν εὐδενδρον ἐκείνην παραλίαν ρόδινον Σέλας, τὸ εὐκραές τοῦ κλίματος καὶ τὸ εὐάριστον τῆς ἐν τῇ Νοτίᾳ Κριμαίᾳ διαμονῆς. Τὸ ἐν πᾶσι τέλειον ξενοδοχεῖον « ἡ Ῥωσσία », τὸ ξενίζον πρίγκηπος καὶ πριγκηπίσας, ὧν, ὡς γνωστόν, ὁ ἀριθμὸς ἀμυλλᾶται ἐν Ῥωσσίᾳ πρὸς τὸν τῆς ἄμμου τῆς θαλάσσης, εἶνε θαπανηρότατον ἄλλ' ἐν τῇ παραλίᾳ καὶ μαγευτικῇ προστασίᾳ Ἀλούτζα, τῇ ὑπὸ Γερμανῶν ὧν ἐπὶ τὸ πολὺ οἰκουμένη, ὑπάρχουσα δύο ξενοδοχεῖα προσιτὰ εἰς πάντα τὰ βολάντια, ἐν οἷς καταλύει τις διὰ μηνιαίας δαπάνης 65 - 120 ρουβλίων προπληρωτέον καθ' ἑβδομάδα.

Οἱ ἔρασταί τῆς ζωηρότητος, τῆς κινήσεως καὶ τῆς ζωῆς εὐρίσκουσι πᾶν τὸ ἐπιθυμητὸν καὶ πάσης ὀρέξεως ἱκανοποιήσιν ἐν Γιάλτα, διότι εἰς τὸ ἀρκτῶνον καὶ ἀπομεμακρυσμένον ἐκεῖνο μέρος, ἔνθα ὁ ἔρωσ εἶναι ἑνασχόλοις, διασκέδασις, ἰδιοτροπία, ἄγονται τὰ μεγαλύτερα τῆς συγχρόνου Εὐρώπης Διονύσια καὶ Θεσμοφορία, αἱ ἑταιρίαι εὐρατὰ καὶ διασκέδασις, ὧν μετέχουσι αἱ μάλλον περιδύοι τῆς ὄλης Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς Κύπριδες, γυναῖκες ἐν γένει πάντων τῶν κλιμάτων μεθ' ὧλων τῶν ἠθικῶν ἐκάστου ἰδιορθωμῶν καὶ αἱ ἐφάνταστοι ἐκεῖναι Φρύναι, αἱ διηνεκῶς ὄνειροπολοῦσαι τὴν ἄγραν μεγαλωνύμου τινὸς πρίγκηπος ἢ δουκός. Ἡ ἐκ τῆς χώρας τῶν φλογερῶν οἴνων καὶ τοῦ περιφήμου βωσικῶν κωνοῦ τοῦ ἐνταῦθα παραγομένου Κριμαϊατικῆς ἀντιτάσσει ἀδρὸν σῶμα καὶ σφριγόντα χεῖλη πρὸς τὴν περιπαθῆ τῆς Μικρᾶς Ῥωσσίας κᾶτοικον, τὴν ἀληθῆ τῆς χάριτος ἐνασάρκωσιν, ἐνθ' ἢ ἐκ τῆς Βορείου Ῥωσσίας διὰ φιλαρέσκων κινήσεων καὶ νοήμονος βλέμματος ὑπερφαιαγίξει: τὰς εὐσταθοῦς χαρακτῆρος καὶ ἀποφασιστικῶν σθένους διανγιεῖ καὶ δροσεράς Πολωνίδας. Ἀγέρωχος καὶ ὑπεροπτικῆ ἢ ἐκ Λιθουανίας εὐθυτενοῦς κεφαλῆς καὶ γλαυκῶν ὀφθαλμῶν, παρατάσσει χεῖλη, σιγγλὴν δορυφοροῦντα εὐγλωττίαν, κατὰ τῶν ἀπεραντῶν αἰσθηματικῶν ἀελλογιῶν τῆς Ἀρμενίας, ἣς τὸ ὕλιστικὸν ὀρμέμζυτον ἀνταπὸκρίνεται πρὸς τὴν φυσικὴν εὐρωστίαν καὶ τὴν περὶ εὐζωίας

μέριμναν. Μυρωπαὶ Κιρκάσιαι, ἐν τῇ ψυχῇ τῶν ὁποίων ὁ ἔρωσ δύει
 μετὰ τῆς ζωῆς, διαρκῶς εὐφλεκτον ρίπτουσαι ὕλην εἰς πᾶσαν σπιν-
 θηρίζουσαν ἐρωτικὴν φλόγα, κινουσί τὸν φθόνον Κιργησιῶν, Ἑβραίων,
 Ῥωμίων καὶ Τουρκομάνων γυναικῶν, ὑπὸ τὰ θέλγητρα τῶν
 ὁποίων ἐν τούτοις δύνανται νὰ ἐντροφήσωσι πᾶσαι αἱ ἐθνότητες.
 Ἐνταῦθα συρρέουσι ἐξ ὄλων τῶν κρατῶν Εὐρώπης, Ἀσίας καὶ Ἀμε-
 ρικῆς, ἀφροδιαιάζουσαι Νύμφαι, ἐρωτύλοι δαίμονες, περίεργαι καὶ
 μυστηριώδη τοῦ γυναικείου κόσμου αἰνίγματα, ὧν καὶ αὐτὸ τὸ βά-
 ρισμα καταθέλγει κρατοῦν τὰς αἰσθήσεις ἐπὶ πολὺν χρόνον δεσμίας.
 Χαρίεσσαί, ἀνθηραὶ καὶ φαίδραὶ γυναῖκες, ὡς ἄλλαι Ἦραι ἐν τῇ ἐν
 Ἄργῃ πηγῇ λουόμεναι, ἐξέρχονται, μετὰ νηχητικὴν πρὸς θαλεροῦς
 νεανίας μονομαχίαν, ὡς παρθένου διαπλανώμεναι καὶ ἀδιακρίτως
 εἰς πάντα θαυμαστὴν παρέχουσαι μειδιήματα καὶ προκλητικὰ βλέμ-
 ματα εἰς θωπείας καὶ χαριεντισμούς. Ἀλλὰ τὸ πολυεθνὸς ἐκεῖνο
 σύμφυρμα τῶν πάσης τάξεως περιηγητῶν καὶ περιηγητριῶν, τὸ
 κρατοῦν ἀνά χεῖρας τὴν κύλικα τῆς ὑπεραφρίζουσας τῶν φιλαπο-
 δήμων χαρᾶς, καὶ σπινθῆρας διονυσιακῆς ἀγχινοίας ἐν μεταμεσο-
 νυκτίαις ποτ' ὤραις διασπείρον, τὸ καθ' ὁμάδας περιφερόμενον καὶ
 διαγκωνιζόμενον ἐπὶ τῆς προκυμαίας τῆς ἐν εἴδει διαζώματος ἡμι-
 κυκλούσης τὴν πόλιν, ἢ παραπλέον διὰ λέμβων πεπληρωμένων Νη-
 ρηίδων, ἐπιλαμπρύνει τὸ ἐτι ποικιλοτέρου τῆς φύσεως πανόραμα,
 ὧστε νὰ φαντάζηται τις, ὅτι καὶ αὐτὴ ἢ φύσις ἑορτάζει συνοργιά-
 ζουσα τοῖς κατοίκοις. Διὰ σειρᾶς ἐπαύλεων καὶ προαστείων περι-
 ἔστειψαν τὴν πόλιν ὁ πλοῦτος, ἢ εὐμάρεια καὶ ἡ ἀνεσις, διὰ μακρᾶς
 δὲ ὁδοῦ πεπληρωμένης ἀμαξῶν εἰς ἀτελευτήτους σειρᾶς τεταγμένον,
 διερχόμενοι δάσους καὶ ὠραιστάτων κήπων ὑπὸ πολυτελεστάτων
 ἀνθρώπων, κομψῶν πιθάκων καὶ καλλιμόρφων δένδρων κοσμομένων,
 ἀνθόμεναι εἰς τὴν ἱστορικὴν Λεβαθεῖαν, ἔνθα τὸ ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου
 τοῦ Β' ἰδρυθὲν καὶ δις τῆς ἐβδομάδος προσιτόν τοῖς πᾶσι αὐτοκρα-
 τορικόν ἄλλος (πάρκον), τὸ περιέχον δύο ἐπαύλεις μᾶλλον ἢ ἀνά-
 κτορα, ἐν τῇ μικροτέρῃ τῶν ὁποίων ἀπεδίωξε ὁ Τσάρος Ἀλεξάνδρος
 Γ', οὐτινος ὁ πατὴρ οὐδαμῶς ἠρέσκετο ὅσον ἐν τῇ ἐτέρῃ τούτων.
 Τὸ ἐν λόγῳ ἄλλος, οὐτινος ἢ μὲν βλάστησις σχεδὸν τροπικῆ, ἢ δὲ
 ὑπὸ τὰς σκιας ὑψικόμων δένδρων χλωρὸς καὶ τὰ ἐκ πολυειδῶν
 ἀνθῶν δάπεδα πλουσιώτατα, ἤθελεν εἰσθαὶ ἀπαράμιλλον, εἰάν παρα-
 πλεύρως δὲν ὑπῆρχε τὸ τοῦ Μεγάλου δονοῦς Κωνσταντίνου, εἰς ὃ
 δι' εἰδικῆς ἀδείας εἰσερχόμεθα δυνάμενοι οὕτω νὰ διατρέξωμεν τὸν
 μέγχι Ἀλουπκας χώρον τὸν ἐκ τῶν κυριωτέρων αὐτοκρατορικῶν
 κτημάτων ἀποτελούμενον. Δάση αἰωνοβίων δρυῶν, σκιαὶ μεγάλων
 κέδρων καὶ πευκῶνες ὑψούμενοι ἄνωθεν πῶας ὑπερτέρας πάσης
 ἄλλης χώρας, μεταποιουσί εἰς ἀληθῆ παράδεισον τὴν ἐκεῖσε διατρι-
 βήν, ἣν καὶ αὐτὰ αἱ Ὀρειάδες καὶ ὀροδέμναι Νύμφαι θὰ ἐξέλεγον
 ὡς ἐνδικαίτημα τοσοῦτον εὐθύμως ἢ διάνοια εἰς εὐθαλῆ ἀκμὴν ἐνταῦθα
 ἀναπτύσσειται. Ἐξ Ἀλουπκας μεταβαίνομεν εἰς ἐν τῶν γραφικωτέρων
 τῆς ὅλης Κριμαίας μερῶν, τὸ Γιουρσοφ, οὐτινος τὰς νεκροφρουροὺς
 καὶ τιτανώδεις τὸ ὕψος κυπαρίσσους ἐψάλλε ὁ φιλέλληνας ποιητῆς

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Ποῦσκιν, καὶ ἐντεῦθεν εἰς τὴν Νικήταν, περιώνυμον διὰ τὸν αὐτοκρατορικὸν ζωολογικὸν κήπον, τὴν ἀμπελοφυγικὴν σχολήν, καὶ τὴν ἐν αὐτῇ ἐπιτυχή βλάστησιν τῶν καλλιτέρων κλημάτων, ἅτινα ἐκ Γαλλίας, Ἰταλίας, Ἰσπανίας, Πορτογαλίας, Ῥήνου, Μαδύρας καὶ Μάλτα εἰσαγόμενα ἀποφέρουσι καθ' ὄλην τὴν νότιον Κριμαίαν ἐν γένει, καὶ ἐν Νικήτᾳ ἰδίᾳ, ἀνθοσμίαις οἴνους μόλις διακρινομένους τῶν ἐν ἐκάστῳ τῶν ρηθέντων μερῶν παραγομένων, καὶ ἐπ' ἐλάχιστον ἐκ τῆς ἀλλαγῆς τοῦ κλίματος ἀλλοιωθέντας, καὶ μήτε τὴν γεῦσιν μήτε τὴν ὁσμὴν ὑποδεεστέρους τῶν ποικιλιῶν ἐπιτοπίων τῶν ἀφθονούντων ἐν Κριμαίᾳ. Οὐδαμῶς ἄλλοθι τῆς Ῥωσικῆς ἐπικρατείας κατασκευάζονται οἴνοι ζωηρότεροι καὶ εὐωδέστεροι ἢ παράγονται καρποὶ εὐγευστότεροι καὶ γλυκύτεροι, οὐδαμῶς ἄλλοθι εὐρίσκει τις ἄλση καὶ κήπους ἀμιλλωμένους πρὸς τοὺς τῶν Ἑσπερίων ἢ ἀναπολούοντας τὰ ἑκατοντάφυλλα ρόδα τῶν κήπων τοῦ Μίδα. Τὰ ἄνθεστῆρια καὶ τὰ Πηλοῖγια τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων διαρκῶς τιμῶνται ἐορταζόμενα ἐν Κριμαίᾳ, πανταχοῦ ἤχοσι εὐθυμοὶ παῖδια, φαῖδροι γέλωτες καὶ περὶ δειπνῶν, χορῶν καὶ συναυλιῶν ἑμιλία, ἐνῶ δὲν ἔλλειπει ἡ ἀκόλαστος εὐθυμία, ἡ πανήμερος καὶ πάννουχος μέθη, ἡ τὴν εὐαλοῆσθ' ἐκείνην παραλίην μετατρέπουσα εἰς Διονυσιακὸν πέλαγος, ὅπερ συνταράσσει μόνον αἱ ἐκ τῶν ποικίλων οἴνων ἀναθυμιάσεις, αἱ εἰς τὰς κεφαλὰς πολλῶν ἐπιφέρουσαι οἷα ἀποτελέσματα οἱ καπνοὶ τοῦ τρίποδος, ἐφ' οὗ καθημένη ἐνεπνέουσι καὶ ἐχρησολογεῖ ἡ ἐν Δελφοῖς ἱέρεια τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος. Ἐνῶ δὲ ὁ περιηγητὴς μεμαγευμένος καὶ σιγηλὸς ἀναπνέει τὴν προσπνέουσαν ἀφροδίαν ἢ διονυσιακὴν αὔραν θαυμάζων τὴν φύσιν καὶ ἐπεξεργαζόμενος τὸν εὐδενδρον καὶ πολυπίδακα ἐκείνον χῶρον, τὰ ἐκ τῶν πολυμήχων καὶ πολυγώνων ὄρεων εὐφροσύνως ἀναβλύζοντα ρυάκια, τὰ πετρηρεφῆ τῶν ἄλσεων ἄντρα, τὰ ἔξωθεν μὲν πολυανθεῖς φυλλάδας ὡς παραπετάσματα φέροντα, ἔσωθεν δὲ ἔδρας καὶ ἀνάκλιτρα πρὸς εὐμαρῆ ἀνάπαισιν ἐσκευασμένα, φιλοσοφῶν ἀφ' ἑτέρου ταλανίζει τὰς ἐναντιότητας τῆς ζωῆς τὰς συνεταιρουμένας καὶ προσμιγνυμένας ἀλλήλαις.

Ἐν τοῖς ἡθονικοῖς ἐκείνοις ἀσύλοις, ἐν μέσῳ τοῦ τυρβαστικοῦ ἐκείνου πλήθους καὶ τῶν ἐν ὑπαίθρῳ μεγαλοπρεπῶν ἐστιάσεων, ἐπὶ μακρὸν χρόνον σύγχρονοι Ὀμφάλοι προσκολλῶσι εἰς τὴν ἡλακάτην αὐτῶν καὶ αὐτοὺς τοὺς ἰσχυροὺς τὴν κρίσιν χιονόχρους γέροντας, οἵτινες ὡς κάμποι περιέρπουσι τὸ ἄνθος τῆς νεανικῆς ζωῆς καὶ τῆς ἰλαρᾶς εὐθυμίας, ἐνῶ περικαλλεῖς Νύμφαι, ὡς ἡ Καλυψώ, πολλοὺς Ὀδυσσεὺς κρατοῦσι μακρὰν τῆς ἑαυτῶν πατρίδος διὰ μειδιώσης χάριτος καὶ ἐπαγωγῶν γοητείας, πτεροῦσαι τὸν ταχέως παρερχόμενον χρόνον τῶν ἐν εὐδαίμονι ἀπραξίᾳ βιούντων. Ὑπέρπληρα γεροντικά ἢ τιτλοῦχα βαλάντια, ὧν ὁ ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου ἤχος ροθεῖ ἡχηρότερον τῶν θαλασσιῶν κυμάτων, ἐφέλκονται ὑπὸ γυναικῶν ὁμοίων πρὸς μελίσσας, αἵτινες στάγδην μὲν ἐκχεοῦσι τὸ τῆς ἡδονῆς μέλι, ὀξύτερον δὲ δι' αὐτὰ τὸ κέντρον ἔχουσι. Τὸ

ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ. — [Ἔργον Η. Zatzka]

Ο ΤΑΧΥΡΟΜΟΣ ΤΟΥ ΕΡΑΤΟΣ

καὶ οὐχὶ ἰδεῶδες θέαμα, ἐπιστέφουσι εὖστροφοὶ καὶ αἰθέρια τῶν καλλιτέρων τῆς Εὐρώπης θιάσων ὀρχηστρίδες, δι' εὐκάμπτην στρωφῶν καὶ μεταφῶν ἐλιγμῶν παριστῶσαι καὶ ἔργω ἐρμηνεύουσαι τὴν μουσικὴν ὡς ὄρχησιν τῆς ψυχῆς, καὶ τὴν ὄρχησιν ὡς μουσικὴν τῶν μελῶν τοῦ σώματος. Τὰ δὲ φαειρὰ, εὐέλκτα καὶ ὅμοια πρὸς θαλασσίας Νύμφας γυναικεῖα ἐκεῖνα ἐξ εὐθαλῶν ὀρχηστρίδων καὶ παντοδαπῶν θιάσων συμπλέγματα, τὰ μαγευτικῶς ἢ μάλλον μεθυσιτικῶς διαθέτonta τοὺς θεωμένους, διώκουσι οὐχὶ Τρίτωνες ἀλλὰ ποικιλόμορφοι καὶ πολὺγλωσσοι Ἰάκινθοι, Ἀντίνοιοι καὶ Εὐρύμαχοι, ὑπὸ πιστοτέρων τῆς ἀρχαίας Φυλοῦς θεραπευιδῶν δηγοῦμενοι καὶ προσφεύγοντες ὑπὸ τὰ πυκνὰ τῶν δένδρων φυλλώματα, ὧν οἱ κλάδοι συμπλεκόμενοι ἐν εἶδει χλοερῶν ἀψίδων, παχεῖαν ρίπτουσι σκιάν εἰς εὐφρόδουνον ἄγουσαν μέθην τὰς ἐρώσας καρδίας. Ἐκαστος τούτων, καίπερ ἀρκούμενος εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ Πάριδος τοῦ κατέχειν τὴν ἀρίστην τῶν γυναικῶν, σχεδὸν καθ' ἑκάστην ἀνακαλύπτει ἐν τῇ στερεώματι τῆς Γιάλτας νέον θαυμαστόν τοῦ κάλλους ἀστέρα, ἢ θεοτότητα δι' ἀνθρωπίνου στόματος φεγγαγομένην καὶ ἐν γυναικειῶν, οὕτως εἶπεν, Ἵλύμπον κατελθοῦσαν, ἵνα ἐπαυξήσῃ τὸ θέλγητρον τῆς ἐκείσε διαμονῆς· διότι καὶ ἐνταῦθα, ὡς καθ' ὅλην τὴν Ρωσσίαν, ὁ ἔρωσ εἶναι· φαειρός, εὐθυμος, εἰλικρινής, ἄνευ λυπηρῶν ἐπεισοδίων, ἐξοικειῶν τὸν ἄνθρωπον πρὸς τὴν ζωὴν καὶ οὐχὶ πρὸς τὸν θάνατον καὶ ἐπομένως ἄβολος, ἄνευ πλαστῶν καὶ εἰκονικῶν τρόπων, καὶ πάντῃ ἀπηλλαγμένος τῶν προλήψεων τῆς κατὰ συνθήκην ζωῆς. Οὐδὲν σπῆλαιον Πανός, εἰς ὃ νὰ προστρέχῃσι οἱ τὴν καρδίαν τετρωμένοι, ἢ οἱ ὑπὸ τοῦ ἔρωτικοῦ πυρός κακαυμένοι πρὸς θεραπείαν, οὐδεμίαν Δάφνην ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος διοικουμένη ἐξαφανίζεται ἐν τοῖς κόλποις τῆς ἑαυτῆς μητρός, ἵνα μὴ μολύνῃ τὴν παρθενικὴν αὐτῆς ψυχὴν, καὶ οὐδεὶς τέλος φόβος ἢ γλυκεῖα ἐκεῖνη μέθη, ἣν τὸ ἀπολαυστικὸν συναίσθημα τοῦ ἀνικητοῦ τὴν μάχην ἔρωτος ἐξεγείρει, ἢ ἢ τῶν ἡδονῶν ἀπόλαυσις νὰ μεταβληθῶσι σὺν τῇ χρόνῳ εἰς Νίσσου χιτῶνα, οὐτινος ἀδύνατον νὰ ἀπαλλαγῇ τις εἰ μὴ μετ' αὐτοῦ ἀποσπάσῃ καὶ τεμάχια τῆς σαρκός. Ἐν ταῖς υπερβορείοις ἐκεῖνας χῶρας, ὁ περρωτός υἱός τῆς Ἀφροδίτης δὲν εἶναι ὁ σκληρὸς, ἀνάληγτος, δολοπλόκος καὶ τύραννος Θεῶν καὶ Ἀνθρώπων ποτηρὸς νεανίας, ἀλλ' ὁ χαρῆς καὶ θελκτικὸς, ὁ ἐξ οὐρανίας λάμπιον καλλολῆς, δυνάμενος δὲ καὶ γινώσκων νὰ θεραπεύῃ τὰς πληγὰς, ἅς τὰ ἰοδόλια αὐτοῦ βέλῃ ἀνοίγῃσι ἐν ταῖς καρδίαις τῶν ἡντιῶν, εἶναι περρωτός, ὡς ἐπλάσθη, ἀφιπτάμενος ὡς μέλισσα ἀπὸ τοῦ ἐνός εἰς τὸ ἔτερον ἄνθος καὶ οὐχὶ σπανίως μεταμορφούμενος εἰς φιλίαν σταθεράν καὶ διαρκῆ, παραμένων δὲ ὡς γλυκὺ πάθος ἢ ὡς εὐσεβῆς ἀνάμνησις. Τὸ κινώτιον τῶν ἐπιτριμμάτων καὶ ψιμυθίων, ὅπερ ἢ Ἐκάτη, κλέψασα παρὰ τῆς μητρός αὐτῆς Ἦρας, ἐδώρησε τῇ Εὐρώπῃ, δὲν θὰ ἐφθασε μέχρι τῆς χώρας τῶν παγετῶν, ἵνα εὕρισκῃ τὴν τοσαύτην φιλοξενίαν, φιλοκαλίαν καὶ εἰλικρινεῖαν ἀνυπόκριτον, συμπεριφορὰν δὲ καὶ θυμοκρασίαν (humeur) ἐκπλήττουσαν, φιλε-

καὶ παρ' αὐτῆς τῆς ἱστορίας ἐπιμαρτυρούμενα. Μέχρι τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἡ Ῥωσσία κατέλαβε τὴν Κριμαίαν, οἱ Τάρταροι ἤγον ἐτησίως εἰς τὴν φιλήθρον καὶ σαρκὸς λάτριν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐπώλουν εἰς τὴν ἐκεῖσε δουλαγοράν μετὰ τῶν ἑαυτῶν τέκνων, εἴκοσι χιλιάδας δούλων ἀμφοτέρων τῶν φύλων, τὸ πλεῖστον προωρισμένων διὰ τὸ Σεράγιον. Ἡ υπερβόρειος ἀληθῶς καλλονή, ἡ ἐν πάσῃ τῇ αἰγλῇ αὐτῆς ἀπαστράπτουσα ἐν Γιάλτα, οὐχὶ ἀπαξ συνετάραξε Μεγιστάνους, Σουλτάνους καὶ τιτλούχους Ὀθωμανούς, οἵτινες εἰς τὸ φλογοειδὲς ξανθὸν τὸ περικλύζον ρόδινα, εὐκαμπτα καὶ ὑγρά παρθενικά σώματα, ἢ εἰς τὸ μελαναυγὲς τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τὴν μελωτώτεραν κόρακος κόμην, ἀνεύρισκον τὰς Νύμφας καὶ τὰ Οὐρὶ τῶν Ἀνατολικῶν μύθων, ἃς προσλαμβάνοντες περιεθαλπὸν ὡς ρόδα ἐν τῇ μελαγχολικῇ ἡρεμίᾳ τῆς γυναικωνίτιδος. Ποσάκις ἡ ἀθυμία, τὰ δάκρυα καὶ οἱ στόνοι ἐμετρίασαν τοὺς ἀσθηροὺς νόμους τῆς γυναικείας εἰρικτῆς καὶ τὴν Ἀσιατικὴν ὀρμὴν τῆς τρυφῆς ἀπραξίας! Καὶ μόνῃ ἢ τῆς ἐλευθερίας ἀνάμνησις, ἐν τῇ ὑπὸ τὰ δικτυωτὰ διηνεκεὶ κατηφεία, ἤρκει νὰ φέρῃ τὸν θάνατον εἰς ψυχάς, ὧν τὸ ἀκόρεστον βλέμμα τέως ἕτερον λόφοι, δάση, ἤλεκτρον καὶ ἀδάμαντες σταφυλῶν, φιλόξενος καλλονὴ κοιλάδων, δρόσος λευκῶν, ἐπὶ πᾶσι δὲ ἡ πανταχοῦ καὶ πάντοτε ὕφισταμένη ἰσότης τῶν δύο φύλων, ἢ τὸ τοῦ νόμου ἀναγνωρίζομένη καὶ ὑποστηρίζομένη, καὶ προκαλοῦσα τὸν θαυμασμὸν τοῦ περιηγουμένου τὴν δρόδοξον αὐτοκρατορίαν. Σημειώσαμεν ὅτι ἡ Ῥωσσίς διαχειρίζεται κατὰ βούλησιν τὴν χρηματικὴν ἢ κτηματικὴν αὐτῆς περιουσίαν, καὶ ἐκ ταύτης ἐξήρτηται τὸ νὰ συνεταιρισῇ ἢ μὴ τὸ οικονομικὸν μέρος μετὰ τοῦ ἑαυτῆς συζύγου, ἐν περιπτώσει δὲ συγκρούσεως τὸ χρηματικὸν ζήτημα λύεται σχεδὸν πάντοτε ὑπὲρ αὐτῆς.

Ἰδιοκτῆτρια, εἶτε ἄγαμος εἶτε χήρα, χαίρει δικαίωμα ψήφου ἐν ταῖς κοινοτικαῖς συνελεύσεσι (Zemstvos), αἵτινες ἐπέχουσι θεσιν τοπικῆς Κυβερνήσεως, καὶ δι' ὧν κανονίζονται τὰ κατὰ τόπους διάφορα καὶ ποικίλα συμφέροντα, κανονικῶς μὲν καὶ συμφώνως πρὸς τὴν κεντρικὴν ἐξουσίαν πλὴν πάντῃ ἀνεξαρτήτως, ἀφοῦ καὶ τὸ ἐκτελεστικὸν τῆς ἀποφάσεως (oupravna) ἀνάγεται εἰς ταύτας, τοῦ κατὰ τόπους διοικητοῦ οὔτε κἂν παρισταμένου εἰς τὰς συνελεύσεις καὶ γραπτῶς μόνον μετὰ τούτων ἐπικοινωνοῦντος. Ἐν δὲ τοῖς χωρίοις, ἐνθα αἱ ἐν λόγῳ συνελεύσεις ἐπιλαμβάνονται ζητημάτων, αἵτινα θίγουσι οικονομικῶς τὸ ὅλον χωρίον, ἢ γυνὴ ἀναπληροῖ τὸν θανόντα ἢ ἀπόντα σύζυγον, οἰαδήποτε καὶ ἂν ἦ ἡ τῶν τέκνων ἡλικία. Παρατρέχων τὰ πολλά, χάριν τῶν ἀναγνωστῶν τοῦ *Ἡμερολογίου* σημειῶ μόνον ὅτι κατὰ τὸ ἐν Λονδίῳ συνέδριον τοῦ 1899, ἡ ἐκ Ῥωσσίας ἀπεσταλμένη Μαρία Bouhnoff, ἀνεκοίνωσε πλεῖστα περίεργα καὶ παράδοξα ἅμα περὶ τῆς ἐν Ῥωσσίᾳ γυναικῶν, ἀποδείξασα σὺν ἄλλοις, ὅτι τὰ τῆς χειραφετήσεως ἀνεκινήθησαν ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Τσάρων πολλῶν πρότερον ἢ ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ. Οὐδόλως ὄθεν ἄπορον, ἂν συνεπεία τσσαύτης ἐλευθερίας, ἢ Ῥωσσίς πλέον πάσης ἄλλης ἐμπειρος τῆς τέχνης τοῦ ἀρέσκειν, χειρίζεται τοὺς

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

ἄνδρας ἀνδρικότατα, ἐπιτρέπουσα νὰ ὦσι στωμίλοι ἢ χαλεποί, νὰ στεναῖζωσι ἢ νὰ ἐρωτιῶσι, ἀλλ' οὐδέποτε νὰ χασμώνται, νὰ ἀνῶσι, ἢ ἰδιοποιούμενοι τὰ ἑαυτῶν δίκαια νὰ χαιρετῶσι καθ' ἑδὸν, συνοδεύοντες ταῦτα, γνωστούς καὶ ἀγνώστους, τοῦθ' ὅπερ θεωρεῖται καθ' ἑλὴν τὴν Ῥωσσίαν ἐλαφρότης καὶ κουφόνοια.

Ἄλλ' οὐ μόνον τὰ τῆς γυναικὸς καὶ αἱ φυσικαὶ καὶ τεχνηταὶ καλλοναί, ἀλλὰ καὶ ἱστορικαὶ καὶ ἀρχαιολογικαὶ ἀναμνήσεις κινουσι τὸ ἐνδιαφέρον παντὸς περιηγουμένου τὴν Κριμαίαν, ἰδίᾳ δὲ τοῦ Ἑλληνος περιηγητοῦ. Τὰ κατὰ τὴν Μαιώτιδα «Ταυρικὰ ὄρη» ἐδέσποζον τῆς χώρας τῶν Ταύρων, ἥτις πλὴν τῆς Ταυρικῆς χερσονήσου περιελάμβανε καὶ τὸν Ἀχιλλεῖον ὄρομον (Κρίμι ἢ Κριμαία). Ὁ Σπράβων ἱστορεῖ ὅτι ὁ Ἰσθμὸς ἐκλείετο διὰ τάφρου καὶ τεῖχους ἀπὸ τοῦ καλουμένου στενοῦ λιμένος μέχρι τοῦ τῶν Συμβόλων (σήμερον Balaclava) ἐνῶ ὁ σοφὸς Χάβλιτζ παραθέτει, ὅτι ἡ ἀρχαία πόλις Χερσόνησος κατελάμβανε τὴν μεταξὺ Βαλακλάβα καὶ Σεβαστοπόλεως ἑκτασίαν, ἢ γλ. ἡ πόλις ἐκείνη ἦτο μεγαλύτερα τοῦ σήμερον Λονδίνου καὶ τῶν Παρισίων. Ὅπως πόλεων ἔθθεν κακεῖθεν τοῦ Κιμμερίου Βοσπόρου οὔτε κἂν ἔχνη διασώζονται! Ἐνταῦθα ποῦ εὑρίσκετο ἡ νῆσος Βερέζνα, ἥτις εἶχε ναὸν καθιερωμένον εἰς τὸν Ἀχιλλέα, ἐνῶ δὲν ἐξηκριβώθη ἔτι ποῦ ἔκειτο ὁ τῆς Ταυρικῆς Ἀρτέμιδος, περὶ οὗ τσαυτὰ ἐγράφησαν. Πολλαὶ ἀποικίαι, ὑπὸ πολλῶν ἱστορικῶν καὶ γεωγράφων μνημονεύμεναι, τελείως ἐξέλιπον καὶ ἄλλας ἀντικατέστησαν νέαι πόλεις. Τὸ Παντικάπιον, πρωτεύουσα τοῦ Βοσπόρου ἐπὶ Μιθριδάτου καὶ μητρόπολις πολλῶν παρακειμένων πόλεων, ἀντικατέστησε σήμερον ἡ πολίχνη Κέρτς, ἐνῶ ἀγνωστον ποῦ εὑρίσκοντο ἡ ἐμπορικωτάτη Ἑλλ. ἀποικία Τάναϊς, ἡ Νικονία, ἡ Κυρήνη, τὸ Νυμφαῖον καὶ τόσαι ἄλλαι πόλεις, ὧν ἔκτοτε ἐφημίζοντο τὰ ἀρωματικά φυτὰ, αἱ ἔλατοι, οἱ ὄρυες καὶ αἱ φιλόραι. Καὶ ἐν μεταγενεστέροις χρόνοις τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα δὲν ἔμεινε ἕξενον πρὸς τὰ ὄντως εὐξεῖνα ἐκεῖνα μέρη. Ἐκ τῶν ἐν Κριμαίᾳ ἀποικίων ὁμοειδῶν ἢ Μεγάλῃ Αἰκατερίνᾳ ἐσχηματίσει τὰ Ἑλληνικὰ τοῦ Βαλακλάβα τάγματα, τὰ εἰς τὴν εἰρήνευσιν τῆς Ταυρικῆς χερσονήσου χρησιμεύσαντα, καὶ τοὺς Ταρτάρους τῆς Κριμαίας ἐντελῶς καθυποτάξαντα. Εἰς Ἑλληνας, ἐν οἷς καὶ ὁ περιβόητος Λάμπρος Κατζῶνης, ὀφείλεται ὁ ἐξαιρετικὸς καταρτισμὸς τοῦ πολλῆς θριαμβεύσαντος Ῥωστικοῦ τῆς Μαύρης Θαλάσσης στόλου, οἱ δὲ Μαγγανάροι, Ρεβελιώται, Παλαιολόγοι, ὁ Μυλωνῆς, ὁ Κλάδος, ὁ Κουμέλας καὶ πάμπολλοι ἄλλοι κατέχουσι πολλὰς ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ στόλου τούτου σελίδας, ὡς συνεργάται τῶν εὐκλεῶν ναυάρχων Λαζάρωφ, Γρένιχ, Ναχίμοφ, Ἰστόμην καὶ λοιπῶν. Ἄγνωστον τοῖς πολλοῖς ἴσως παραμένει τὸ ὄνομα τοῦ Παπαχρήστου τοῦ ἐν ἔτει 1829 μετὰ ὑπεράνθρωπον κατὰ τῶν στοιχείων πάλιν σώσαντος τὸ πλοῖον «Τρεῖς Ἱεράρχαι», ἐφ' οὗ ἐπέβαινε αὐτὸς ὁ Αὐτοκράτωρ Νικόλαος δ' Α', ὅστις, ἅμα ἐφθάσε σφῶς εἰς Ὁδησσόν, τὸν ἀνηγόρευσε ναύαρχον καὶ μέλος τοῦ Ναυαρχείου παραλαβὼν εἰς ἐνδειξὴν εὐγνωμοσύνης καὶ ἐπιπέσει ἐπὶ τὸν ἑαυτοῦ πλοῖον. Γνωστότερον τὸ ὄνομα τοῦ Μαγιόρ

(οὕτω ἑκαλοῦντο οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ταγμάτων) Λύκου, "Ἕλληνας ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Ῥωσικοῦ στρατοῦ, τοῦ δι' ἡρωϊκοῦ κατορθώματος προλαβόντος ἀνυπολόγιστους καὶ ἀνεπανορθώτους διὰ τὸ Κράτος ζήμιας, καὶ ἀνατρέφοντας τὰ σχέδια τοῦ Σιαμῆλ, ὧν ἡ ἐπιτυχία θὰ ἀπεστέροι: τοὺς Ῥώσους τῶν καρπῶν τοῦ τεσσαρακονταετοῦς δεινοῦ πολέμου (1803 - 1844) καὶ θὰ ἐξηγάγκαζε τοὺτους εἰς τὴν ἐκ νέου καθυπόταξιν τῶν φυλῶν τοῦ Καυκάσου. Καὶ κατὰ τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον ὁ Μαγιόρ Μάνθος ἐθιράμβευσε δι' 800 ἀνδρῶν ἐπιτεθεὶς κατὰ 6,000 τοῦ Λόρδου Ράγκλαν καὶ ζητήσας νὰ ἀνακόψῃ τὴν πορείαν τοῦ Ἀγγλικοῦ στρατοῦ παρὰ τὴν Βαλακλάβαν. Τὴν ἀνδρείαν τούτου ἐθαύμασαν αὐτοὶ οἱ ἔχθροί, καὶ διεσάλπισε ὁ Ἀγγλικὸς τύπος.

Τὸ ὄλον μεγαλεῖον τοῦ ἀνὰ τὴν Κριμαϊάν Ἑλληνισμοῦ ἀντιπροσωποῦσι σήμερον νομοταγεῖς, φιλοπάτριδες καὶ φιλεῖρηνοι Ἕλληνοὶ καὶ ἐκ Μικρασιατῶν καὶ Ἑπτανησίων κοινότητες, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εὐάριθμοι, μικραὶ καὶ πενόμενοι. Ἡ Γιάλτα ἐπὶ παραδείγματι διατηρεῖ σχολεῖον μετὰ ἐξήκοντα μαθητῶν καὶ δύο διδασκάλων. Τοσοῦτον φιλοτιμίως καὶ στερρῶς ἔχονται τῶν πατρῶν οἱ ἐκεῖ μικροπράται καὶ ἀξιέπαινοι ὁμογενεῖς. Πάντα Ἑλληνα περιηγούμενον τὴν Κριμαϊάν παραμυθεῖ οὐ μόνον ἢ ὑπαρξίς σχολεῖων ἐν Σεβαστουπόλει, Κέρτς καὶ ἀλλαχοῦ, ἀλλὰ καὶ πολυαριθμῶν χωρίων, ὧν οἱ κάτοικοι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς Αἰκατερίνης τῆς Β' ἐκεῖ ἐγκατεστημένοι ἄνευ σχολείων, ἐνιαχοῦ δὲ καὶ ἄνευ ἱερέων, ὁμιλοῦσι καθαρῶτατα ἐν Πελοποννησιακῷ, Ποντιακῷ, Ἑπειρωτικῷ ἢ Ἑπτανησιακῷ ἰδιώματι, ἀναλόγως τῆς προελεύσεως αὐτῶν, πλεῖστοι δὲ τούτων φυλάττουσι:

« Σὰν τὴ σπιθα κορυμμένη στὴ σιάχη »

τὴν ἐθνικὴν συνειδησιν, ὅπερ πᾶς γνωρίζων τὰ κατὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ ἐν Ῥωσίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Εὐρώπῃς θεωρεῖ εὐλόγως ὡς ἐν τῶν θαυμάτων τοῦ κόσμου.

(Ζαγαζίκ 1910)

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΞΕΝΟΣ

Λ Ι Ο Π Υ Ρ Ι

ἈΝΤΙΦΕΓΓΙΖΕΙ στὰ νερὰ τὸ καυτερὸ λιοπύρι
 ἄχνη δὲ βγάξει τὸ βουνό· τὰ κρόβατα σταλιάζου
 κάτω ἀπὸ μιὰ βελανιδιά· τὰ βώδια ἀναχαράζου
 κι' ὁ ζευγολάτης ξεμετράει τ' αὐλάκια ποῦ θὰ σπειρῇ.

Κ' ἡ βοσκοπούλα στὴ δροσιὰ πηγαίνει καὶ ξεπλῶνει,
 χαϊδολογίεται ἀνέμελη, κυλιέται στὸ χορτάρι...
 Ποῦ νᾶβλεπε τὸν πιστικὸ τ' ἀγένειο παλληκάρι
 ποῦ μέσ' ἀπὸ τῆς φυλλωσιῆς τὴ βλέπει καὶ λιγώνει!..

[Σταμπούλ, 1910]

ΝΙΚΟΣ ΣΑΝΤΟΡΙΝΑΙΟΣ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiko Apothetirio Dimosias Istoriastis
 Restrictions apply.

ΚΑΚΟΣΗΜΑΔΙΕΣ

Καπετάνος ετοιμάζεται για τὸν πόλεμο. Συνάζει τὰ παληκάρια του. Συντάζει τ' ἄρματα του. Τὸ χωριὸ ἔχει πανηγύρι τὴν ἐτοιμασίᾳ τοῦ πολέμου. Σὰ σὲ γιορτῇ, ὅλοι χαρούμενοι στολίζονται καὶ βάνουν τὰ καλά τους.

Μαῦρα σύνεφα περιπολοῦν στὸ νοῦ τοῦ Καπετάνου. Εἶναι ἡ καρδιά του βουρκωμένη. Κάποιας συμφορᾶς τὸ φοβέρισμα κρέμεται ἀπάνωθὲ του. Τοῦ πολέμου πειὰ ἡ σαλαγὴ δὲν τὸν τραβάει. Τῆς νίκης τὸ μάγεμα δὲν τοῦ γελᾶει ἀπὸ μακριὰ. Ἔχασε τὴν πολεμόχαρη ὀρμὴ, τὴν περασμένη. Ἄνεργος, βαρὺς, ὄλο καὶ σπρώχνει τὴν ὥρα τοῦ ξεκινήμου.

Ἀνήσυχη ἡ γυναῖκα του, ἀκολουθεῖ σὰν ἴσκιος κάθε κινήματ' αὐτοῦ. Φτερουγίζει περὶφοβὴ ἢ ματιὰ τῆς γύρω του. Ἡ ψυχὴ τῆς λαχταράει γιὰ τὸν ἀγαπημένον τῆς. Αὐτὸν τὸν πόλεμον μ' ἀλλάγητ' τρομάρα κ' αὐτὴ τὸν περιμένει αὐτὴ ποῦ τόσο ἄλλοι πόλεμοι σκληροὶ δὲν τῆς λίγυσαν τὴν ἀντρίκεια τῆς παληκαριά.

Κακὰ σημάδια δείχτηκαν, ἀπὸ μέρες πρῶτα, στὸ σπίτι τοῦ Καπετάνου. Τ' ἄρμιου ἡ πλάτῃ εἶχε μαντέψῃ θάνατο. Ἄσχημον ὄνειρο εἶδε κ' ὁ Καπετάνος. Θολὸ ποτάμι διάβαινε... Μιά ὄρμη ἀλάλησε στὴ θύρα τοῦ σπιτιοῦ σὰν πετεινός. Μάντεμα ἀλάθρευτο γιὰ τίς γυναῖκες! Τὸ σκυλί τοῦ ἀφέντη οὐρλιασε παράξενα. Τὸ στριγλοποῦλι ἔσκουξε τὴ νύχτα στὰ κεραμίδια.

— Μακριὰ ἀπὸ τὴ ζωὴ τοῦ Καπετάνου κάθε κακὸ!

**

Τέλος ἔφτασε ἡ ὥρα! Παίζουν τὰ λαλούμενα καὶ πέφτουν ντουφεκιές. Τὸ χωριὸ συντροφεύει τὰ παληκάρια ὡς πέρα ἀπὸ τὸ ἴδιον. Κ' ἔρχονται οἱ πικρόγελοι χαιρετισμοί. Τὰ παληκάρια

θαρρείς κινούν για γάμο. Και τραβούν μπροστά τὰ παληκάρια. Κ' ἡ ἀχολογή, ποῦ ἀφίνει πίσω ὁ δρόμος τους, φτάνει στο χωριὸ σὰν ἀντιβούια πολέμου, ποῦ ἄρχισε κιόλα.

Μονάχος ὁ Καπετάνος μένει σιωπηλὸς στὴ θύρα τῆς αὐλῆς. Ἀδάκρυτος, μὲ στεγνὰ λόγια ἀφίνει γειὰ στὴ γυναῖκα του, ποῦ σπαράζει ἀπὸ τὸν πόνο. Ἴσως τὸν βλέπει καὶ στερνὴ φορὰ. Κι' ὅμως δὲν τολμάει ν' ἀφήση ἐλεύτερο τὸ κλάμα τῆς.

— Μὴν πᾶς! τοῦ λέει. Ἄν θέλῃς τὸ καλὸ μου. Ἄς περάση αὐτὴν ἡ μέρα χωρὶς νὰ πάθῃς τίποτα. Ὑστερα βόλι δὲν θὰ σ' ἀγγίξῃ! Κάτσε!

Καὶ δὲ βασιτέται πειὰ, ἡ λιγόκαρδη γυναῖκα. Θυμῶνει ὁ Καπετάνος. Τὴ βρίζει καὶ τὴ διώχνει. Κάνει καρδιά στὸν ἑαυτό του, γιατί τὰ κλάματα ἐκείνης τοῦ σφίγγουν τὸ λαιμό. Τοῦ φαίνονται κι' αὐτὰ κακὸ σημάδι.

— Ἀφοῦ μὲ γράφεις πεθαμμένον, κλάψε με ἀπὸ τώρα, τῆς λέει κι' αὐτὸς μέσ' τὸ θυμὸ του. Ἐγὼ σ' ἀφίνω γειὰ.

*
*

Πηδαίει στ' ἄλογο καὶ τρέχει νὰ φτάσῃ τὰ παληκάρια, ποῦ θὰ τὸν περιμένουν, κ' ἴσως γελοῦν μὲ τ' ἀργοκίνημά του. Τί πόλεμος ἦταν ἐκεῖνος! Λιοντάρι δείχτηκε ὁ Καπετάνος. Ἀχόρτατος, σὰ νὰ πολεμοῦσε ὕστερ' ἀπὸ καιροὺς καὶ χρόνια. Μ' ἀπόφαση καινούρια οἰχτήκε στους τούρκους σφάζοντας, σὰ νὰ ζητοῦσε τὸ θάνατο. Καὶ δὲν τὸν ἤυρε!

Περὶφανοι, ἀπὸ λάφυρα γιομάτοι, κάνουν οἱ νικητὲς τὰ πι-στρόφια τῆς χαρᾶς τους. Φτεροπόδαροι λεβέντες ἀπ' αὐτοὺς ἔτρεξαν νὰ φέρουν τῆς νίκης τ' ἀγγελμα στο χωριό. Καὶ βγαίνει ὅλο τὸ χωριὸ ν' ἀπαντήσῃ τὴ νικητριά συνοδιά. Κ' ἡ γυναῖκα τοῦ Καπετάνου πρώτη ἀπ' ὅλες τρέχει ν' ἀγκαλιάσῃ τὸν ἀφέντη τῆς, ἀκέριο, πειὸ ἀκριβὸν καὶ πειδμορφον, ὅπως δὲν τολμοῦσε νὰ τὸν καρτερῇ.

Ἀπὸ τ' ἀντίπερα βουνὰ φτάνει ἡ ἀχολογή τῶν δοξασμένων, ποῦ τραγουδοῦν οἱ ἴδιοι τῆς νίκης τὴ χαρὰ. Ξεχωρίζει ἀπὸ μακρὰ τὸ ροβόλημα τῶν παληκαριῶν. Πρώτος προβαίνει ὁ Καπετάνος. Κι' ἀκολουθοῦν στὸ μονοπάτι τὸ στρηφογύριστο τὰ παληκάρια. Χαιρετισμοὶ μὲ ντουφέκια καὶ μαντήλια κι' ἀνακράσματα πᾶνε κ' ἔρχονται. Κάτου βουίξει ἡ ρηματιά, κλέφτρα κάθε ἀντί-λαλου. Ὁ Καπετάνος περὶφανος διανεύει μὲ τὸ χέρι. Γνωρίζει τὴ γυναῖκα του ἀνάμεσα στις ἄλλες. Πεταίει ἡ καρδιά του στο χωριό. Ἄξαφνα τ' ἄλογο τινάζεται πίσω φοβισμένο. Γυρίζει ὁ Καπετάνος ἀπὸ τῆς χαρᾶς του τὸ ξεγέλασμα. Μεγάλο φεῖδι, ἡμερο, γαληνό, περνοῦσε ἀπὸ τὸνα πλευρὸ τοῦ δρόμου στ' ἄλλο.

— Ὅχτρος! φωνάζει ὁ Καπετάνος.
Καὶ σέρνει τὴν πιστόλα. Σηκώνει τὸ λυκο καὶ σημαδεύει. Τὸ σερλετὸ τὴν πιότσε καὶ κινετρε. Ἐξοφλε

Καπετάνος στο ζουνάρι. Δέν ἄργησε νά λησμονήσῃ αὐτὸ τὸ συναπάντημα. Κακοσημαδιὰ παράκαιρη !

* *

Βρίσκονταν πειὰ ὄχι μακρὰ ἀπὸ τὸ χωριό τους. Ἄγριες ἀγκαλιές ἀνοίγονται νά σφιξουν τοὺς ἀγαπημένους τους. Καὶ πρώτη χύνεται ἡ Καπετάνισσα. Κι' ὁ Καπετάνος ὁ περήφανος πηδάει ἀνάλαφρα ἀπὸ τ' ἄλογο. Κ' ἐκεῖ γλιστράει ἡ πιστόλα ἀπὸ τὴ μέση του. Πάιρνει φωτιά, κι' ὁ Καπετάνος πέφτει νεκρὸς στὴν ἀγκαλιά τῆς Καπετάνισσας.

Ι. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΣΚΗΝΑΙ ΚΑΙ ΘΕΑΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΑΪΚΩΝ ΔΡΟΜΩΝ

Ἰγνάθιος ὁδοντογυατρός.— Ἀνώδυνος ἐξαγωγή ὀδόντων !..

ΛΥΡΑ ΚΑΙ... ΛΙΡΑ

...

ΣΤΗΝ ἐποχὴ ποῦ οἱ θεοὶ γλεντούσανε
στὸν Ὀλυμπο ποῦ εἶχαν τὰ παλάτια τους,
κι' ἔπιναν δηλαδή καὶ τραγουδούσανε
καί, σὰν ρωμηοί, ἐβγάζαν καὶ τὰ μάτια τους·

Εἶχανε τὸν Ἀπόλλωνα τὸν χαϊδεμένο
νὰ ψέλνῃ τὰ τραγούδια κάθε ὥραιας,
καὶ τὸν Ἑρμῆ τὸν εἶχανε παραρριμένο,
κι' ἦταν ὁ ταχυδρόμος τῆς παρέας.

Καὶ ὄντας ὁ Ἀπόλλωνας στὸ γλέντι ἀπάνω
ἔπαιζε λύρα, ποῦ ἦταν ἓνα θᾶμα,
ἔλεγεν ὁ Δίας στὸν Ἑρμῆ:— Βρὲ τσαρλατᾶνο!
πάρε καὶ πήγαινε στὴν Τάδε αὐτὸ τὸ γράμμα.

— Ἄντε, μωρὲ Ἀπόλλωνα, πανάθεμά σε!
σὺ τραγουδᾷς καὶ παίζεις κι' ἐγὼ τρέχω·
μὰ θὰ σὲ κάμω ἐγὼ νὰ μὲ θυμᾶσαι,
ποῦ ἔχεις λύρα ἐσὺ καὶ ἐγὼ δὲν ἔχω!

Τραβᾷ κι' ἐκεῖος ἀμέσως σὲ μιὰ κάμερα,
κρύβεται δέκα μέρες, ἓνα μῆνα,
κι' ἐκεῖ, ποῦ λές, μονάχος καὶ παράμερα,
φτιάνει μιὰ **λίρα** ποῦ ἦτανε... στεργλίνα!

Μιὰ μέρα τὸ λοιπόν, ἐκεῖ στὸ γλέντι,
ποῦ πήγαινε κι' ἐρχότανε τὸ νέκταρ βίρα
τριγύρω ἀπὸ τὸ Δία τὸν ἀφέντη,
καὶ γρατσουνοῦσε κι' ὁ Ἀπόλλωνας τὴ λύρα·

Πετιέται κι' ὁ Ἑρμῆς μέσα στὴ μέση
καὶ λέει στὸν Ἀπόλλωνα μὲ φούργια:

— Γιὰ κύττα λίρα ποῦχω ἐγὼ, σ' ἀρέσει;
Αὐτὴν ποὺ δὲν εἶχε ἀπὸ τὸν Ἑρμῆ τὸν ἀφέντη.

Ὁχ! τ' ἦταν κείνο τὸ κακὸ ποῦ ἐγένη,
 πῶς νὰν τὸ πῶ και νὰν τὸ μολογήσω!
 τῆ θέσι του ὁ Ἀπόλλωνας ἀφίνει
 καὶ τρέχει, τρέχει στὸν Ἑρμῆ ἀπὸ πίσω.

Μὰ ποῦ νὰ φτάσῃ τὸ θεριὸ ἐκεῖνο
 ποῦ εἶχε φτερὰ σὲ πόδια και κεφάλι!
 καὶ ἀπὸ τότες τρέχουν ντεκοτίνο,
 κ' ἡ μία λύρα κυνηγάει τὴν ἄλλη!...

Κι' ὅπου σταθοῦν και πιάσουνε κουβέντα
 κι' ὁ ἕνας ἀντιζυρὸ στὸν ἄλλον ἔβγη,
 κάνει ὁ Ἀπόλλων χίλια κομπλιμέντα,
 μὰ ὁ Ἑρμῆς κομπιώνεται και φεύγει!

Μὰ ὄντας βρεθοῦν σὲ δεῖπνο σὰν ἀδρέφια
 κι' οἱ δυὸ Θεοὶ τὸ ρίξουνε στὰ κέφια,
 ὁ κύρ Ἀπόλλωνας τῆ λύρα παίζει,
 κι' ὁ κύρ Ἑρμῆς... πληρώνει τὸ τραπέζι!...

Πολ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΤΙΓΜΑΙ ΘΥΜΗΔΙΑΣ

Τὰ ἀνωφελῆ λουτρά

Ἡ μαμά. — Κ' ἐφέτος ἡ κόρη μου πήγε γιὰ μερικὲς ἑβδομάδες στὰ λουτρά. Τῆ στέλνω κάθε χρόνο.

Ἡ φίλη της. — Καὶ βλέπει καμμιά ἀφέλεια;

Ἡ μαμά. — Μπᾶ! δὲν βαρύνεσθε! Κάθε χρόνο γυρίζει μονή της!..

Ἐὐθηνὸς γαμπρὸς

Ἡ δεσποινίς. — Τί νὰ σᾶς πῶ... Δὲν μοῦ φαίνεται πολὺ εὐμορφος ἀπὸ τὸς ὁ κύριος... Ἐπερίμενα νὰ μοῦ προμηθεύσετε κανένα τῆς προκοπῆς...

Ὁ μεσίτης γάμων. (ἀγανακτῶν). — Μά, κορίτσι μου, μὲ προῖκα μόνον 5,000 δραχμῶν ποῦ θὰ βρῆτε τὸν καλλίτερον, και μάλιστα... στῆ σημερινῇ ἀκρίβεια!..

Μισὲς δουλειὲς

Ἡ σύζυγος. — Ἄχ, ἄνδρα μου, κουράσθηκα σήμερα. Εἶμαι μισοπεθαμμένη!
Ὁ σύζυγος. — Φυσικά! Ὅλα σου τὰ κάνεις μισά...

Συζυγικὰ κοπλιμέντα

Ἐκεῖνος. — Εἶνε παρατηρητέον: οἱ κουτότεροι ἄνδρες παίρουνον τῆς ἐμμορφότερες γυναῖκες...

Ἐκείνη. — Ἐλα, ἔλα! θέλεις νὰ μοῦ κάνης κοπλιμέντα!..

ΞΕΝΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΣΚΗΝΗ ΕΚ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΒΙΟΥ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiko Apothetirio Dimosias Istos
Κ. Ε. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΤΟΥ ΒΟΥ
Restrictions apply.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ

* Ἡ διὰ **φακοῦ** συγκέντρωσις τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων παράγει μεγίστην θερμοότητα. Εἰς τὴν Ἐκθεσιν τῶν Παισιῶν τοῦ 1889 ἐξετέθη τοιοῦτος φακὸς τόσο ἰσχυρὸς, ὥστε ἠδυνήθη νὰ ψηθῇ δι' αὐτοῦ ἡμιον χιλιόγραμμα βοείου κρέατος εἰς 22 μόνον δευτερόλεπτα.

* Ὑπελογίσθη ὅτι κατ' ἔτος πίπτουν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ τὰ 10,000,000 **μετέωρα**. Ἐλάχιστα ὅμως ἐξ αὐτῶν φθάνουν εἰς στερεὰν κατάστασιν. Τὰ πλείεστα, ἔνεκα τῆς θερμοκρασίας, μεταβάλλονται εἰς ἀέρια.

* **Ὀυρανοπετεῖς λίθοι** λέγονται μικροὶ ἀστέρες, οἱ ὁποῖοι, κινούμενοι ἐν τῷ οὐρανῷ χώρῳ, καταπίπτουν ἐπὶ τῆς γῆς ὡσάκεις εὐρεθῶν πλησίον αὐτῆς. Σύνγκεινται δὲ ἐκ πετροῶδων οὐσιῶν, ἐκ σιδήρου, ἐκ νικελίου, κλπ.

* Ὁ διὰ τῆς τριβῆς ἠλέκτρον παραγόμενος **ἠλεκτρισμὸς** παρητηρήθη τὸ πρῶτον ἀπὸ τὸν Θαλῆν τὸν Μιλήσιον τῷ 60 π. Χ.

* Τὸ φῶς τοῦ **Σειρίου**, ὅσας εἶνε ἀστὴρ πρῶτον μεγέθους, διανύει τὸ μέχρι τῆς γῆς διάστημα εἰς 4 ἔτη.

* Εἷς ἐν κνθικὸν ἑκατοστόμετρον σκόνης τῶν ὁδῶν ἐξηκοιβῶθη ὅτι ὑπάρχουν **μικρόβια** περὶ τὰ 300 ἑκατομμύρια!

* Τὸ μεγαλύτερον ζῶον ἐκ τοῦ γῆϊνον ζωικοῦ βασιλείου εἶνε ἡ **γροιλανδικὴ φάλαινα**. Φθάνει ἐνίοτε εἰς μῆκος 25 μέτρων.

* Ἐκ τῶν **ἀπλανῶν ἀστέρων** ὁ πλησιέστερος ἀπέχει ἡμῶν 224,000 φορὰς περισσότερον τοῦ ἡλίου, ἦτοι 33 τρισεκατομμύρια γαλλ. μέτρα, τὰ ὅποια, διὰ νὰ διανύσῃ σπυρὸς σιδηροδρόμου ἀενάως τοῦτων μετὰχύτητα 80 χιλιομέτρων καθ' ὥραν, χρειάζεσθαι 17,242,342,000 ἡμέρας! Ὁ δὲ ἀπώτερος ἀπέχει χιλιάκις περισσότερον τοῦ πλησιέστερου!

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istos
Restrictions apply.

ΑΠΟ ΤΑ ΒΑΘΗ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ

ΠΡΟΤΟΥ ἡ εὐφυῆς ἐξερευνητικὴ βολὴς τοῦ Ἀμερικανοῦ Maury (1855), τοῦ πλοίου τοῦ Ἀγγλικοῦ Ναυαρχείου Challenger (1872-1876), τῶν Γαλλικῶν Le Travailleur καὶ Le Talisman (1880-83), τῶν πλοίων Gaselle (1874-76) καὶ Tuscarora (1873-78) καὶ τελευταίως τοῦ Πρίγκηπος τοῦ Μονακό¹, διαταράξῃ τὴν ἡρεμίαν τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης, ἐπιστεῦοντο πολλοὶ εἰς βάρος τῆς ἀνακρίβειαι. Διὰ τὴν περὶ αὐτῆς ἀγνοίαν ἐφημερίσθη καὶ εἰς τὰς ἀπεράντους θαλασσίας χώρας ἡ ἔννοια τοῦ ἀπείρου καὶ τοῦ ἀχανοῦς, ἣτις, ἐβραιωθεῖσα ἔτι μᾶλλον κατόπιν τῆς ἀποτυχίας τῶν ὑπὸ τοῦ Κολόμβου καὶ τοῦ Magellan ἐνεργηθεισῶν πρώτων καταμετρήσεων, παρεδέχετο ὅτι τὰ θαλάσσια βάθη ἦτο ἀδύνατον νὰ ἔχουν τέλος, ἡ δὲ Γενικὴ Γεωγραφία, ἀμελοῦσα τὸ κατ' ἐξοχὴν ἐπικρατέστατον στοιχεῖον τῆς γῆτινῆς σφαίρας, περιωρίζετο εἰς τὸ στερεότυπον ὅτι « ἡ Γῆ εἶνε στρογγύλη καὶ ἡ θάλασσα καλύπτει τὰ τρία τέταρτα τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς ». Τὰ γενόμενα, κατὰ διαφόρους ἐποχάς, πειράματα ἀφ' ἑνός, διὰ τῶν ὁποίων κατεδείχθη ὅτι τὸ φῶς δὲν ἐφθανε πέραν τῶν 400 μ. βάθους, ἀφ' οὗ αἱ βυθίζόμεναι διὰ δεξιοτάτου τρόπου φωτογραφικαὶ πλάκες οὐδεμίαν ὑφίσταντο φωτὸς ἐπίδρασιν, καὶ ἡ ἰδέα ἀφ' ἑτέρου, ὅτι εἰς τὰς μεγάλας πιέσεις δὲν ἠδύνατο νὰ ἀνθῆξουν ὀργανικὰ ὄντα, ἐπαρουσίαζον εἰς τὴν ἀντίληψιν τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου τὰ βάθη τῆς ἐντελῶς ἀγνοα καὶ ἀνατοίκητα. Πράγματι: δεδομένον ὅτι 10 μέτρα ὕδατος ἀντιστοιχοῦν πρὸς πίεσιν μιᾶς ἀτμοσφαιρας, αἱ εἰς βάθη 1000 καὶ 5000 μ. ὑπερβολικῆς δυναμικῆς ἐντάσεως πιέσεις 100 καὶ 500 ἀτμοσφαιρῶν, ἐλέγετο ὅτι ἐξησφάλιζον τὴν ἀπόλυτον ἡρεμίαν. Ἡ ἀτέλεια ὁμῶς τῶν τότε ἐν χρήσει διὰ τὴν καταμέτρησιν τῆς βαθύτητος τῶν Ὠκεανῶν μέσων, ἡ ὁποία

¹ Ἐπιστημονικὰς ἐξαποστολὰς ἐκτός, τούτων ἐπεχείρησαν καὶ τὰ πλοῖα, Novara, Humboldt, Le Comte de Solf, καὶ Πανεπιστήμιον Πανεπιστήμιον (1871-72).

ἐπέδρασε τόσον ἐπαισθητῶς εἰς τὴν μὴ ἀληθῆ γνῶσιν τοῦ μυστηριώδους κόσμου τῆς, δὲν θὰ ἤρκει· νὰ δικαιολογήσῃ ἐπαρκῶς τὰς διατυπωθείσας σκοτεινὰς περὶ τοῦ συνόλου αὐτῆς γνῶμας. Ἡ θάλασσα θὰ εἶχεν ἀληθῶς πολλὰ σημαντικώτατα πλεονεκτήματα νὰ ἀριθμήσῃ. Ἀνεξαρτήτως τῆς σημασίας, ἣν κέκτηται διὰ τὴν βιομηχανίαν, εἰς τὴν ὅποιαν προμηθεύει τὸ χλωρινότεριον καὶ τόσα ἄλλα προϊόντα, διὰ τὴν οἰκονομίαν τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως μὲ τὴν ἀνεξάντλητον παραγωγὴν τῆς, ἀσχέτως πρὸς τὴν πολύτιμον καὶ ἀναμφισβητήτου σπουδαιότητος συνεργασίαν, τὴν ὅποιαν ἐχορήγησεν εἰς τὴν ἐκπολιτιστικὴν διὰ μέσου τῶν αἰῶνων πρόοδον, εἴνε ἔξ ἄλλου ἢ ἐλευθέρα ὁδὸς μεταξὺ τῶν μᾶλλον ἀπομακρυσμένων Ἠπειρῶν, τὰ ὕδατα δ' αὐτῆς, ὑποκείμενα ὡς ἐκ τῆς καταστάσεώς των εἰς τὴν ἄμεσον ἐπήρειαν τῆς κεντρικῆς ἐλξεως καὶ τῆς ἀναπτυσσομένης διὰ τῆς περιστροφῆς τῆς γῆς κεντρόφυγος δυνάμεως, ἀποτελοῦσι τὴν γεωμετρικὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς. Ἡ γεωλογικὴ καὶ ἢ μηχανικὴ ἐνέργειά των ἀντεπροσώπευσε, κατὰ τὰ διάφορα στάδια τῆς ἐξελιξεως τοῦ πλανήτου μας, καὶ ἀντιπροσωπεύει ἀκόμη καὶ σήμερον τὸν κυριώτερον παράγοντα καὶ τὸ πλέον τεράστιον ἔργον.

Εἰς τὴν ἀνέλκυσιν τοῦ πρώτου υποβρυχίου τηλεγραφικοῦ καλωδίου ὀφειλομένη τὴν εὐεργετικὴν διάψευσιν πεπλανημένων πεποιθήσεων τοῦ παρελθόντος. Ὅτε ἀνεβιδάσθη τοῦτο διὰ νὰ ἐπιδιορθωθῇ, ἀφ' οὗ παρέμεινε δλόκληρα ἔτη εἰς βάθη ὑπερβαίνοντα τὰς 2000 μ., παρετηρήθη ὅτι ἐκαλύπτετο ὑπὸ πληθῆος θαλασσιῶν ζῴων προσκεκολλημένων ἐπ' αὐτοῦ. Τὰ ζῶα ταῦτα, τελείας ὀργανικῆς διαπλάσεως ἐξωτερικεύοντα ζωηροτάτην ζωϊκὴν ἐκδήλωσιν, ἐπίστουν ὅτι ἢ ζωὴ εἰς τὰ ὠκεανικὰ βάθη δὲν ἦτο ἀδύνατος. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης ἐδόθη τὸ σύνθημα εἰς τὰς μετέπειτα ἀρξαμένας μεγάλας ἐξερευνητικὰς ἐκστρατείας, τῶν ὁποίων διασημότερα ὑπῆρξεν ἢ τοῦ Challenger διαρκέσασα ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἀνά πάσας τὰς θαλάσσας τοῦ πλανήτου μας. Ὁ ἀκραιφνὴς ζῆλος πρὸς τὴν ἐπιστήμην καὶ ἢ εὐσυνείδητος διὰ τὴν διύρθωσιν τῶν λαθῶν τῆς προσπάθεια ἐβούληθον τὸν τοῦ ἐρευνητῆς εἰς τὰς πολυτίμους μελέτας των. Τὰ ἀποτελέσματα τῶν παρατηρήσεων ἦσαν πλέον ἢ ἱκανοποιητικά. Ἐξηκριθῆθη δὲ αὐτῶν ἢ ἀληθῆς ἐπέκτασις τοῦ βάθους τῆς θαλάσσης· κατεμετρήθη ὁ βυθὸς αὐτῆς καὶ ἢ ζωὴ ἢ προστατευομένη εἰς τοὺς κόλπους τῆς ἐμελετήθη ἐν λεπτομερείᾳ. Τὸ μέγιστον ὠκεανικὸν βάθος εὐρεθὲν παρὰ τὴν Γκουάμ (Guam) ἐκ τῶν Μαριανῶν νήσων ἔφθασε μέχρι 9636 μέτρων. Ὑπερέβη κατὰ 796 μ. τὴν ὑψηλότεραν κορυφὴν τῆς γῆς, τὸ Γκαουρισανκάρ ἢ Ἐβερεστ τῶν Ἰμαλαίων. Εἰς τὸν αὐτὸν Εἰρηγικὸν Ὀκεανόν, περὶ τὰς νήσους Τόγκα καὶ τὰς νήσους Κερμαδέκ, αἱ βολιδοσκοπήσεις ἐσημείωσαν βάθη ὑπὲρ τὰς 9000 μ., εἰς τρία δὲ γειτονικὰ σημεῖα, μείζονα τῶν 9100 μ., με ἀνώτατον ὄριον 9427 μ. (9184 μ. παρὰ τὰς Τόγκα καὶ 9427 παρὰ τὰς Κερμαδέκ). Βάθη δὲ 7000 καὶ 8000 μ. αἱ καταμετρήσεις ἐδείξαν πολλαχῶς εἰς τὸν Εἰρηγικὸν καὶ τὸν Ἀτλαντικὸν Ὀκεανόν. Ἐν τῇ μεσοπέδῳ ἀπὸ τῶν βάθων ταύτων εἰς 3960 μ. Ἐὰν δὲ ἢ ἐπιφάνειά

της ἐγένετο ταπεινότερα κατὰ 1000 μέτρα, τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος καὶ τὸ Αἰγαῖον θὰ ἐξηφανίζοντο. Ἡ μέση τῶν Ὠκεανῶν βαθύτης ὑπελογίσθη περίπου εἰς 4000 μ. κατὰ πολὺ ἀνωτέρα τοῦ μέσου ὕψους τῶν Ἠπειρῶν, ἀνερχομένου εἰς 700 μόλις μέτρα.

Ἡ βαθογραφικὴ κημπύλη ἀπεκάλυψε πολλὰ περίεργα. Θὰ ἐσφαλλέ τις θεωρῶν τὸν πυθμένα τῶν Ὠκεανῶν ὡς λεκάνην πεπλατυσμένην, τῆς ὁποίας τὰ μέγιστα βάθη εὐρίσκονται εἰς τὸ μέσον. Ἀπ' ἐναντίας, ὡσεὶ αἱ βαθεῖαι Ὠκεανικαὶ κοιλότητες νὰ εἶχον σχέσιν μὲ τὰς μεγάλας προεξοχὰς τοῦ ἐδάφους, ἀπαντῶνται κυρίως ἐκεῖ, ὅπου πανύψηλα καὶ ὄρεινά παράλια ἐπεκτείνονται. Οὕτω, περὶ τὰς ἀποκρήμινους καὶ ἀνωμάλους ἀκτὰς, ἡ θάλασσα κατέρχεται εἰς βάθη ὑπέρογκα καὶ τὰ μεγάλα 7000 μ. ὕψη κορυφῶν τινῶν τῶν Κορδιλλιέρων τῶν Ἀνδεῶν διαδέχονται ὑπὸ τὰ ὕδατα βαθύτητα ὠκεανικὰ τάφροι. Οἱ πελώριοι αὐτοὶ ὄγκοι τῶν παρά τὴν θάλασσαν πετρωμάτων, ἔνεκεν τῆς ἐξασκουμένης ὑπ' αὐτῶν ἐπὶ τῶν ὑδάτων ἔλξεως συμφῶνως πρὸς τὸν νόμον τῆς βαρύτητος, καθ' ὃν τὰ σώματα ἔλκουσιν ἀλλήλα κατ' εὐθὺν λόγον τῶν μαζῶν αὐτῶν (καὶ ὡς γνωστόν ἡ χέρσος εἶνε βαρυτέρα $2\frac{1}{2}$ φορές τοῦ ὕδατος), ρυθμίζουσι διαφοροτρόπως τὸ ἀκανόνιστον τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Οὐχὶ μόνον μεταξὺ δύο ἐλευθέρων ἢ ἀκόμη καὶ συνδεομένων θαλασσῶν τὸ ἀκανόνιστον τοῦτο εἶνε αἰσθητόν, ὅπως συμβαίνει ἐπὶ παραδείγματι μὲ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς Μεσογείου, ἡ ὁποία κεῖται ὀλίγον βαθύτερον τῆς τοῦ Ἀτλαντικοῦ ἄλλὰ ἐντὸς μᾶς καὶ τῆς αὐτῆς θαλασσῆς λεκάνης, ὡς εἶνε οἱ Ὠκεανοί, παρατηροῦνται οὐσιώδεις διαφοραὶ ὕψους. Ἐὰν ἐξακριθεῶν αἱ περιπτώσεις τῶν μακρῶν ὄρειων τῶν ἐκτεινομένων μέχρι τοῦ πελάγους, αἱ Ἠπειροὶ παρουσιάζουν μίαν ἰδιότητα. Ἡ θάλασσα, περίξ αὐτῶν πρὶν βυθισθῆ εἰς τὰς μεγάλας ὠκεανικὰς ἀβύσσους, ἀφίνει νὰ σχηματισθῆ ἔν ὑπόβαθρον, τὸ Ἠπειρωτικὸν ἐπίπεδον ὅπως καλεῖται, περιλαμβάνον βάθη 0 - 200 μ. Τὰ ὑποθαλάσσια ταῦτα θεμέλια, ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζονται ἡ Γαλλία, ἡ Ἰσπανία, ἡ Ἀγγλία, ἡ Ὀλλανδία, τὰ περίξ τῆς Νέας Γῆς, ἐπιτρέπουν νὰ διεσθῶσῃ δι' αὐτῶν τὸ ἡλιακὸν φῶς, ἡ δὲ φυτικὴ καὶ ζωικὴ ὑπαρξὶς εὐρίσκει καταλλήλους διὰ τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῆς συνθήκας. Ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τούτου διενεργεῖται ἡ μεγάλη ἀλγεία, ἣτις ἀποτελεῖ βιομηχανικὸν κεφάλαιον σπουδαῖον.

Εἰδικὰ ἀσφαλῆ θερμομέτρα κατέστησαν ἐπίσης δυνατὴν τὴν μετὰ προσοχῆς ἐξέτασιν τῆς θερμοκρασίας. Τὰ ἀποκαλυφθέντα βάθη, πολὺ ὀλίγον ἀνώμαλα, μὴ διασαλευόμενα παρά τοῦ δυναμικοῦ ἔργου τῶν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς γῆς ε. π. ἀντιμαχομένων στοιχείων, εἴαν ποτε ἐγένοντο προσιτὰ, πρᾶγμα ἄλλως τε ἀδύνατον ὡς ἐκ τῶν παμμεγίστων πίσεων, θὰ ἐστεροῦντο γραφικότητος. Ἐντὸς τοῦ βασιλείου τῶν ὑδάτων τὰ ἀνερχόμενα πολλάκις ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῶν εἰς ὕψος 18 μ. θαυματουργὰ κύματα, δὲν γίνονται αἰσθητὰ πέραν τῶν 20 μ. βάθους. Αἰτία μόνον πολυάριθμοι δίθρονοι γένουσι εἰς μεγάλως ἐνδιαφέροντα τὴν Γενικὴν Μετεωρολογίαν ρεύματα, ταχύτητος 1 - 20 καὶ πλέον χμ. καθ' ὅραν διασχίζοντα τοὺς Ὠκεανοὺς

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

εἰς ἀκτίνα βάθους 1000 - 1500 μ. Δι' αὐτῶν ἐξηγγεῖται ἡ ἐπικρατοῦσα κάποτε, εἰς τὰ κατώτατα στρώματα, μεγαλητέρα θερμότης, καὶ τῆς ὁποίας παράδειγμα δίδει ὁ Εὐξείνιος. Θερμοκρασία 24.4° Κελσίου ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας του κατῆλθεν εἰς 6.9" εἰς 75 μ., εἰς δὲ τὸ μέγιστον αὐτοῦ βάθος 2200 μ. ἀνῆλθεν εἰς 9.3°. Οἱ ἐπιδάντες τοῦ Challenger τῆν 23 Ὀκτωβρίου τοῦ 1873 ἐν τῷ Νοτίῳ Ἀτλαντικῷ Ὠκεανῷ, πρὸς δυσμὰς τοῦ Ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἑλπίδος, εἰς 35° 59' Νοτ. πλάτους, 1° 34' Ἀνατολ. Μήκους κατέληξαν εἰς τὰ ἐξῆς ἀποτελέσματα. Εἰς βάθος 2745 μ. εὔρον 2.25° Κελσίου, εἰς 1830 μ. 2.5°, εἰς 915 μ. 3.4° μὲ 13.4° θερμοκρασίαν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Οἱ δὲ τοῦ Gaselle τῆν 26 Ἰουνίου 1875 ἐν τῷ Εἰρηρικῷ Ὠκεανῷ ὑπὸ τὸν Ἰσημερινόν εἰς 0° 5' Νοτίου πλάτους, 132° 29' Ἀνατολ. Μήκους μὲ θερμοκρασίαν 29 βαθμῶν Κελσίου εἰς βάθος 0 μ. εὔρον 7.3° Κελσίου εἰς 915 μ., 3.2° εἰς 1830 μ., 2° εἰς 2745 μ., 1.7° εἰς 3660 μ. καὶ 1.6° εἰς 4390 μ. Παρὰ τὰς Φιλιππῖνας καὶ τὰ Δυτικὰ παράλια τῶν νήσων Χαβάϊ βάθη 5000 μ. ἐσημείωσαν 1.7° Κελσίου, βάθη δὲ 4000 μ. μεταξὺ τῶν νήσων Παουμότου καὶ Ἀτόλλα (Κοραλιογενῶν νήσων τῆς Πολυνησίας) 1.5° Κελσίου. Αἱ τάφροι τῶν νήσων Τόγκα καὶ Κερμαδέκ ἔδειξαν 1.1° K—1.9°, ὁ δὲ βυθὸς τῆς πλησίον τῆς Χιλῆς καὶ τοῦ Περού λεκάνης εἰς τὴν ἐρώτησιν τῶν ἐξερευνητῶν ἀπήντησε μὲ διακυμάνσεις 0.6°—1.9° K. κατὰ προτίμησιν 1.8° K. Ἐν γένει, μὴ λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν γειτνιαζουσῶν μὲ τὰς Πολικὰς χώρας θαλασσῶν, εἰς τὰς ὁποίας τὸ θερμόμετρον μεταξὺ Γροιλανδίας, Νορβηγίας καὶ Σπιτσβέργης ἔδειξεν 1°—2° K ὑπὸ τὸ μηδέν, ἡ θερμοκρασία εἰς τὰ βάθη κατεβ' χοιμένη ἐνίοτε μέχρι 0.0° K. πολὺ σπανίως ὑπερέβη τοὺς 1.9° K, μεταξὺ δὲ τῶν δύο τούτων ἄκρων σημείων διετηρήθη σταθερά.

* * *

"Ὅτι ὁμως θὰ ἴηκει νὰ προσελκύσῃ τὸν θαυμασμόν πρὸς τὸ ὑδάτινον τῆς γῆς περίβλημα, εἶνε ὁ μυθώδης πλοῦτος τῶν ὀργανικῶν αὐτοῦ ὄντων. Ἀπὸ τοῦ ἀτελεστάτου τύπου μέχρι τῶν τελείων ἐνοργάνων συστημάτων θαλασσίων ζωϊκῶν ὑπάρξουν, μίᾳ ἀξίωσιν μείωτος πλαστικῆ τέχνην ἐχρειάσθη νὰ συναρρασθῆ ἄρμονικώτατα μὲ τοὺς κανόνας φιλαρέσκου διὰ τὴν τελειοποίησιν τῶν ὀργανισμῶν τούτων τάσεως. Ἐξ ὅλων τῶν ἐξερευνηθέντων βαθμῶν τὰ ἀλιευτικὰ τῆς ἐπιστήμης δίκτυα ἔφερον εἰς φῶς ἀφθονίαν διαφόρων ζῴων, ἡ παρουσία δὲ τινῶν ἐξ αὐτῶν μεταξὺ τῶν βαθυθίων τοῦ πελάγου κατοίκων ἐπεφύλασεν ἀπροόπτους ἐκπλήξεις διὰ τὴν ἀρχὴν τῆς θεωρίας τοῦ Δαρβίνου. Πολλὰ συμμορφούμενα πρὸς τὰς συνθήκας τῆς ἐντὸς περιβάλλοντος ἐστερημένοι φωτὸς διαμονῆς τῶν ἴσων ἐντελῶς τυφλὰ ἄλλα ὁμως κατεῖχον τελείως ἀνεπτυγμένους ὀφθαλμούς, θαυμάσια ὄργανα, ἐπιδεικτικὰ προβολῆς ἰσχυρῶν φωτιστικῶν ἀκτίνων. Ἀπὸ βάθους περίπου 1500 μ. ἀνελκύσθη ἰχθὺς ὁ halosaurus ἔχων τὸ ἐξωτερικὸν ἐνὸς κοινοῦ ἰχθύος σχήματος τοῦ σκόμ-

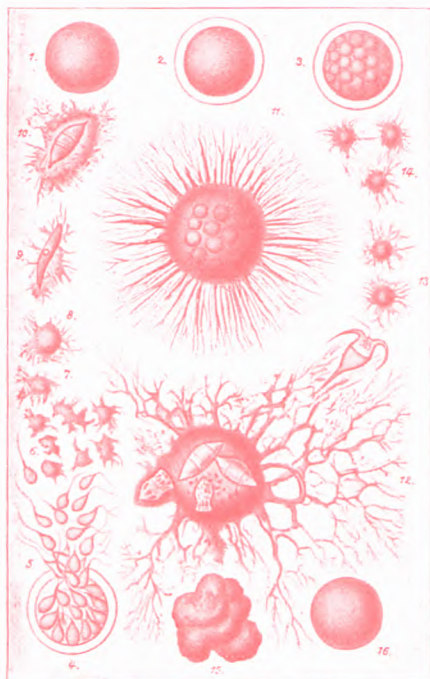
θρου ἢ τοῦ γάδου καὶ φέρων ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τοῦ σώματος τοῦ δύο σεβρὰς κανονικῶν ὀπῶν, πραγματικῶς φεγγίτας, ἐμπεριέχοντας φωσφορίζουσαν τινα ὑλην. Οἱ ὑπεθρύχιοι αὐτοὶ φάροι δὲν ἦσαν μόνον ἱκανοὶ νὰ φωτίσων τὸν θρόνον του, ἠδύνατο τοχούσης περιστάσεως ν' ἀποπλανήσων τὰ ἀδιάκριτα βλέμματα ἐνός ἐπικινδύνου ἐχθροῦ. Ἡ φύσις, προνοοῦσα βοηθητικῶς, ἐξημιούργησε κατάλληλον μηχανισμόν. Ἐκαστος ἐκ τῶν φάρων τούτων ἔχει ἔμφραγμα, ἐν εἶδος βλεφάρου, τὸ ποῖον, δυνάμενον νὰ ἀναδιεθασθῇ καὶ καταδιεθασθῇ κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ ζῴου, ἀποκαλύπτει εἴτε ἀποκρύπτει τὰς πηγὰς τοῦ ἀξιοθαυμάστου αὐτοῦ φωτός. Ἡδύνατό τις ἴσως νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι ὁ *halosauropsis* εἶνε ζῴον ἀνώτερον ἐν τούτοις, ἐφ' ὅσον κατερχόμεθα εἰς κατωτέρους ζωϊκοὺς ὁργανισμοὺς, εὐρίσκομεν χαρακτῆρας, τοὺς ὁποίους θὰ ἦτο δύσκολον νὰ ὑποπτευθῇ τις. Ζῶα, ὅπως ἐκ τῶν Κεφαλοπόδων οἱ Ὀκτάποδες, φέρουν μέχρις 1800 φωτιστικῶν συσκευῶν ἐπὶ τοῦ σώματος αὐτῶν διεσπαρμένων καὶ δυνάμενων οὐχὶ μόνον νὰ ἀνάψων ἢ νὰ σβύσων τοὺς φάρους τῶν, ἀλλὰ νὰ ἐπιτύχουν καὶ ἀπόδοσιν φωτός ποικίλων χρωματισμῶν: κυανοῦ, ἐρυθροῦ, κίτρινου, τῆ βοηθεία εἰδικῶν ὀργάνων—τῶν χρωματοφόρων. Ἡ ὑψὲς τῶν ὀργάνων τούτων εἶνε αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν *sui generis*. Ἐχουν κατασκευὴν ὁμοίαν μετ' ἕνα φανόν ποδηλάτου ἢ φάρον αὐτοκινήτου. Ἡ ἀποδίδουσα τὸ φῶς οὐσία τοποθετεῖται ἐντός κοιλότητος, τὴν ὁποίαν καλύπτει κατοπτρώδης μεμβράνη σχηματίζουσα ἀνταυγαστήρα καὶ φακὸν ἀνάλογον πρὸς τὸν κρυσταλλῶδη φακὸν τοῦ ὀφθαλμοῦ, προορισμὸν δὲ ἔχουσα νὰ ἐκτείνῃ τὰς φωτιστικὰς ἀκτῖνας πρὸς τὰ ἔμπροσ. Ἀδένες πλήρεις ὑγρῶν ποικιλοχρῶμων τίθενται εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ζῴου, τὸ ποῖον, φέρων τὸ περιεχόμενον αὐτῶν πρὸ τοῦ προβολέως φακοῦ, χρωματίζει τὸ φῶς κατὰ βούλησιν. Ὀργανισμὸς ἀτελοῦς ὑφ' ὄλας τὰς ἐπιφύσεις διαπλάσεως, ὁ μεδουσοειδὴς λεπτόδισκος (*leptodiscus medusoides*) ἐκ τῶν Κυστοπλαγγελοειδῶν (*Cystoflagellata*), ἀπλοῦν σκιαδοειδῆς κυτταρον, λαμποκοπεῖ εἰς τὸ σκότος καὶ φωτίζει ἐνίοτε μετὰ σειρίας ἄλλων ἀτόμων τῆς αὐτῆς ομάδος εἰς ἀπόστασιν πολλῶν μιλίων τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης. Μυριάδες θαλασσίων ζῴων κατωτέρων καὶ ἀνωτέρων προικίζονται μετ' ἴσους ὅργανα φωτός, οὗτοις ἢ φύσις ἀγνωστον ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐὰν πρέπει νὰ ἀποδοθῇ εἰς κοινόν φαινόμενον φωσφορισμοῦ, εἰς ἡλεκτρικὴν αἰτίαν ἢ εἰς τὰ ἐκπληκτικὰ μυστήρια τῆς βιολογίας.

Ὀλίγα βήματα πρὸς τὰ κάτω ἐπὶ τῆς γενεαλογικῆς κλίμακος προχωροῦντες ἀπαντῶμεν ζῶα μετ' ἐξημιουργημένην ὀπλάν, οἷα ἢ ἀκτινιῶν τῆς θαλάσσης (*actinia*) καὶ ἢ φυσαλλία (*physalia*). Τὴν μορφήν τῶν μικρῶν τούτων ζωοφύτων καθιστῶσι διακριτικὴν ἴνες μακροὶ, μήκους ἐνίοτε πολλῶν μέτρων, φέρουσαι εἰς τὸ τέρμα αὐτῶν κύστιν προστατεύουσαν εἶδος τι ὀργανικοῦ νήματος συσπειρουμένου ἐλικοειδῶς. Τὸ κυτταρῶδες τοῦτο σπείραμα πλέει ἐντός ὑγροῦ δηλητηριώδους, εὐθὺς δ' ὡς διὰ τῆς ἐπαφῆς λεία τις εἰσαδῆποτε τὸ διεγείρει, ἢ ὀδοντωτῇ καὶ ἀκανθώδῃ ἴς εἰσχωρεῖ εἰς τὰς

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Ist
Restrictions apply.

σάρκας τοῦ πίπτοντος εἰς τὴν παγίδα θύματος καὶ διὰ τῆς ἐγγύσεως τοῦ δηλητηριώδους ὑγροῦ τὸ παραλύει. Ὁ ἀφοπλιζόμενος κατὰ τόσον τολμηρὸν τρόπον ἀντίπαλος ὑποκύπτει χωρὶς νὰ δύναται οὔτε νὰ διαφύγῃ οὔτε ν' ἀμυνθῇ. Ἐνέσεις ἐνός κυδικοῦ ἑκατοστομέτρου ἐκ παρασκευῆς τοῦ περιχομένου ἐντὸς τῶν νηματοκύστεων

[Πίναξ Α'] — *Protomyxa Anrantiaca*
Βιολογικὸς αὐτῆς κύκλος

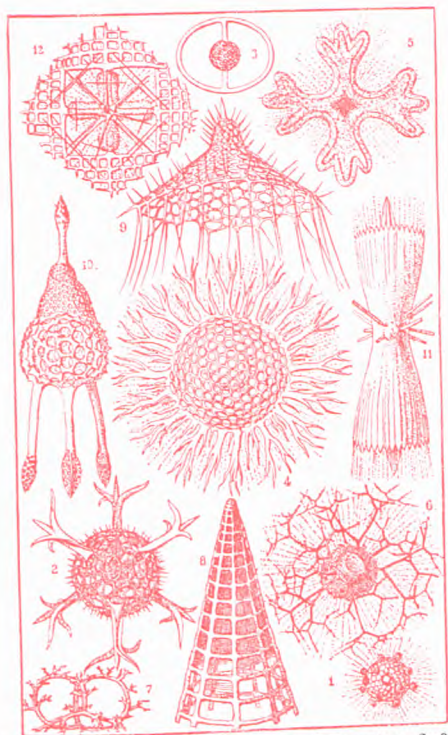
τούτων δηλητηρίου γινόμεναι εἰς περιστέρας, κονίκλους καὶ κύνας, προὐκάλεσαν ἐν ἀρχῇ ὀλίγην ἀντίδρασιν, ἀμέσως ὁμῶς κατόπιν τὰ πειραματισθέντα ζῷα ἔγειναν μίαν σφαῖρα, ἔκλεισαν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἀπεναρκόθησαν μέχρι τελείας ἀναισθησίας. Ὑπεβλήθησαν εἰς τὰς δραμιτῆτας καὶ δραστηκωτάτας ἐρεθίσεις μέχρι τοῦ νὰ κερματισθῇ τὸ κρανίον μιᾶς περιστέρας, χωρὶς νὰ δεῖξουν τὸ ἐλάχιστον

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Iστο
Restrictions apply.

σημείον πόνου. Ὅταν ἡ θόσις τῆς ἐνέσεως εἶνε ἐλαχίστη, τὸ ζῶον μετὰ τινὰς ὥρας ἐπανακτᾷ τὴν εὐαίσθησίαν του.

Κατὰ τι ὀλιγώτερον ἐπαγωγὸν θά ἦτο, ἐάν προβαίνοντες περαιτέρω, ἐλαμβάνομεν ὑπ' ὄψιν τὴν πλουσίαν συλλογὴν τῶν κατωτάτων ἐκ τῶν θαλασσίων ζῴων, ἀρκεῖ μόνον ὀλίγα περὶ αὐτῶν νὰ ἀναφέρω-

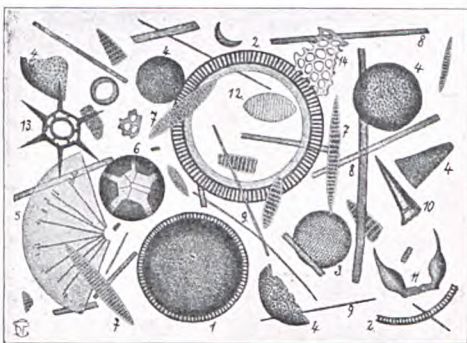
[Πίναξ Γ'.] — Ἀκτινοφόρα τοῦ θαλασσίου βυθοῦ
κατὰ τὴν ἐξαποστολὴν τοῦ Challenger

μεν. Ἀκτινοφόρα, θαλαμοφόρα, διάτμητα καὶ αἱ ἔσχατοι μονάδες, τὰ μονήρη (monera), τίθενται εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν ὑπὸ ἑποψίν ἀριστοτεχνικῆς διαρρυθμίσεως εἰς τὴν διανομὴν καὶ τὴν μορφολογίαν των. Ἄπαντες οἱ ὄργανισμοὶ οὗτοι παρουσιάζουσι διὰ τῆς ἐξωτερικῆς μορφῆς, τῆς βιολογικῆς κυκλοφορίας καὶ τῆς ἐαυτῶν

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

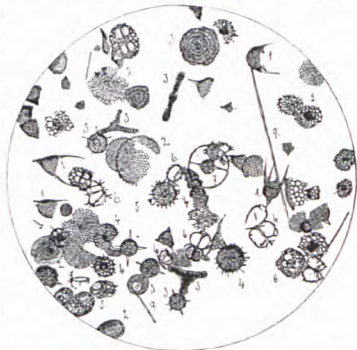
Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

ῥοφῆς, μίαν τὸσον μοναδικὴν σύγκρισιν φυτικών καὶ ζωϊκῶν ἰδιοτήτων,

[Πίναξ Β'] — Διάγραμμα (κατὰ τὸν C. Chun).
Μεγέθυνσις 200/1

ἄκρον ἔθεσε τὰ μονήρη (monera), περίσῃρα ἄνευ ὀργάνων ζῆα, ἀποτελούμενα εἰς ὄλους τοὺς βαθμοὺς τῆς ἀναπτύξεώς των ἀπὸ ἕνα ἔνιατον ἄπλοον πρωτοπλασματικὸν θρόμβον, ἐστερημένον τοῦ τὸσον ἀναποσπάστου, διὰ τὰ πραγματικὰ κύτταρα, πυρήνος. Ἡ ἀπόλυτος ὁμογένεια τῆς λευκωματωειδοῦς αὐτῶν οὐσίας καὶ ἡ παντελής ἐλλειψίς διακεκριμένων μερῶν, χαρακτηρίζονται ἀπὸ δύο θεμελιώδεις ὀργανικὰς λειτουργίας, τὴν θρέψιν καὶ τὴν ἀναπαραγωγὴν, συνηγοροῦν ὑπὲρ τῆς κατατάξεώς των εἰς τὴν μεταβατικὴν ἀπὸ τῶν ἀνοργάνων πρὸς τὰ ὀργανικὰ ὄντα βαθμίδα. Ὁ *Bathybius Haeckelii* εἰρήθει εἰς μεγάλα βάρη καὶ ἡ *Protomyxa aurantiaca* εἶνε εἶδη. Ἡ τελευταία αὕτη, παρατηρηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Haeckel τῷ 1867, παρὰ τὴν νῆσον Λανζερὼττην, μίαν ἐκ τῶν Καναρίων, ἐπὶ τῶν κογχυλίων ἐνὸς μικροῦ Κεφαλόποδος, τῆς *Spirula Peronii*, μετ' ὧρατον δὲ καὶ ζωηρῶς ἐρυθρὸν αὐτῆς χροῖα ἐκ τῶν τοπλίσματός. μόνον συγκειμένη, δύναται νὰ χρησι-

[Σχ. 4.] — Ἀκτινοφόρα τοῦ Ἰνδικοῦ
Ἰκεανοῦ (κατὰ τὸν K. Apstein).
Μεγέθυνσις 60/1

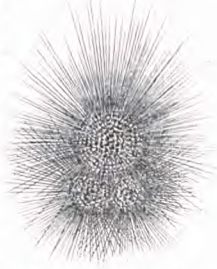
μεύση ὡς παράδειγμα τῆς ἀσταθείας εἰς τὴν φυσιολογίαν καὶ τὸ σχῆμα των. Αἱ ὑπ' ἀρ. 11 καὶ 12 εἰκόνες τοῦ σχετικοῦ πίνακος Α'. τὴν παριστάνουν ὑπὸ πολὺ μεγάλην μεγέθυνσιν τελείως ἀνεπτυγμένην, ἰδίᾳ ἢ ὑπ' ἀρ. 11, καθ' ἣν σιγμῆν ἀκτινοβολοῦσα ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς μίαν ζώνην διακλαδιζομένων βλενωδῶν ἰνῶν, εἶνε ἐτοιμῆ νὰ ἐπιτεθῆ πρὸς εὔρεσιν τροφῆς, τὴν ὁποίαν κατόπιν σύρει, διὰ τοῦτων, πρὸς τὸ κέντρον¹. Ὅταν καταβροχθίζῃ τὴν λείαν τῆς (εἰκῶν 12) αἱ ἴνες ἀναστομοῦνται κατὰ διαφόρους τρόπους, σχηματίζουσαι εὐμετάβλητον πλέγμα συνδετικόν τῶν διὰ τὴν θρέψιν τοῦ ζῴου προοριζομένων σωματιδίων. Ἀποσύρουσα ἐν ὥρᾳ ἀναπαύσεως τὰς βλενώδεις ἴνας (εἰκῶν 15) καθίσταται σφαιροειδῆς (εἰκ. 16 καὶ 1), εἰς τὴν κατάστασιν δὲ ταύτην ἐκκρίνει ἄμορφόν τινα ἐξωτερικὴν μεμβράνην (εἰκῶν 2) καὶ τμηματίζεται εἰς πολυαριθμοὺς μικρὰς σφαίρας (εἰκῶν 3). Ὑφισταμένη δὲ μετέπειτα πλείστας μεταμορφώσεις, ὡς αἱ ὑπ' ἀρ. 4, 6, 7, 8, 9, 10, 13 καὶ 14 εἰκόνες θεικνύουσιν, ἐπανέρχεται εἰς τὸ τέλειον αὐτῆς σχῆμα.

Τὰ *διάτμητα* (Diatomeae), μορφῶν καλλιτεχνικωτάτων, μικρὰ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, μικροσκοπικὰ κύτταρα, ἄλλοτε μεμονωμένα, ἄλλοτε συσσωρευμένα, ἀπαντῶνται κολυμβῶντα ἢ περιστροφόμενα ἢ γλυστρώντα κατὰ ὅλως ἴδιον τρόπον. Χρῶματος μᾶλλον κιτρινοφαίου εὐρίσκονται πάντοτε ἐντὸς ὀξυπυριτιακοῦ περικαλύμματος, ποικίλων σχηματισμῶν, ἀποτελουμένου ἐκ δύο ἡμίσεων χαλαρῶς ἴνωμένων, ἐν εἶδει κυτίου μὲ ἐπίπωμα. Μία ἢ δύο διάμεσοι σχισμαὶ διευκολύνουσι τὴν ἐξωτερικὴν συγκοινωνίαν τῆς ἐγκλείστου μαλακῆς αὐτῶν οὐσίας, ἢ ὁποία διακρίνεται ἀπὸ τῆς τῶν μονήρων ὡς συνισταμένη οὐχὶ πλέον ἐξ ἀπλοῦ πρωτοπλασματικοῦ μίγματος ἀλλ' ἐκ κυττάρων ἐν ἀναπτύξει [Βλ. Πίνακα Β'.]

Ἐκ τῶν Ῥιζοπόδων (Phizopoda) τὰ θαλαμοφόρα καὶ ἀκτινοφόρα ἀπέτελεσαν ἀντικείμενον σπουδαιοτάτων ἐρευνῶν κατὰ τὴν ἐξαποστολῆν τοῦ Challenger [Βλ. Πίν. Γ']. Τὰ θαλαμοφόρα (thalamophora) κατοικοῦσιν εἰς τὰ βάθη, ἔρχοντα ἐπὶ τῶν βράχων,

ἐπὶ θαλασσιῶν φυτῶν ἢ ἐπὶ τῆς ἄμμου διὰ τῶν ψευδοποδίων των.

¹ Εἰς τὴν ὑπ' ἀρ. 12 εἰκόνα [Πίν. Α'.] πρὸς τὰ ἄνω καὶ δεξιᾶ φαίνεται ἐν σῶμα συληφθῆν καὶ συρόμενον πρὸς τὸ κέντρον.

[Σχ. 5.] — Ἀπὸ τὰ «Ἀκτινοφόρα» ἢ Globigerina bulloides. Μεγέθ. 36/1

[Σχ. 6.] — Ἀκτιν. ἢ Orbulina Universa (κατὰ τὸν Wv. Thomson). Μεγέθ. 36/1

Ἀκτύτταρα, συγκείμενα ἐξ ὁμογενοῦς πρωτοπλασματικῆς βλεννώδους ὕλης, ἐκκρίνουσιν ἀσβεστολιθικόν κέλυφος, κομφοστάτων σχημάτων, φέρον εἰς τὰ ἀπλούστερα ἐκ τούτων, τὰ *monothalamia*, μίαν μόνον κωδωνοειδῆ, σωληνοειδῆ ἢ ἐλικοειδῆ κοιλότητα, ἐκ τῆς ὁποίας προβάλλει θέσμη ἰνῶν γλωιδῶν, τὰ κινήτηρια καὶ συλλλητήρια αὐτῶν ὄργανα. Εἰς τὰ ἐντελεστεράς ὀργανώσεως, τὰ *poliuthalamia* καλούμενα, ἢ ἀσβεστώδης κατοικία, διαρρομένη εὐφύεστατα εἰς περισσοτέρους θαλάμους, διατίθεται ἄλλοτε μετ' διαμερίσματα κείμενα τὰ μὲν ὀπισθεν τῶν δὲ κατὰ γραμμικὴν σειρᾶν, ἄλλοτε εἰς συγκεντρικοῦς περίεξ ἑνός σημείου κύκλους, ἄλλοτε κατὰ ἑλικίας ἢ κατὰ πατώματα ὑπερθεμεμένα, συγκοινωνοῦντα διὰ διαθρόμου καὶ θυρῶν, καὶ στολιζόμενα ὀπισθεν ὑπὸ πολυπληθῶν παραθύρων. Θά ἦτο ἀδικαιολόγητος παράλειψις, ἔαν δὲν ἐξηλοῦτο ὅτι, παρὰ τὸν πολύπλοκον καὶ κανονικόν διάκοσμον τῶν θαλασσίων τούτων λαθουρίνων, παρὰ τὴν ἁρμονικὴν τῆς διαίρεσέως των ποικιλίαν, τὰ ὅσον μεγαλοειδέτιδος κατασκευῆς μικροσκοπικὰ μέγαρα εἶνε πρόϊοντα ἐκκρίσεως τελείως ἀμόρφου καὶ ὁμοειδοῦς βλεννώδους μάζης.

Τὰ *ἀκτινοφόρα* (*Radiolaria*) τὰ τελειότερα ἐκ τῶν πρωτοζῶων, ἄριστοι κολυμβηταὶ εἰς ὅλα τὰ βᾶθη τῆς θαλάσσης, ἔχουσι τὸ κεντρικόν αὐτῶν μέρος σφαιρικόν κατὰ τὸ μᾶλλον, ἀποτελούμενον ἐκ πολλῶν κυττάρων περιβαλλομένων ὑπὸ στερεᾶς μεμβράνης [Σχ. 4]. Στρώμα βλεννώδους πλάσματος, τροφοδοτῶν λεπτοτάτας ἀναστομωμένας καὶ διακλαδιζόμενάς ἴνας, καλύπτει τὸ κέντρον τοῦτο, ἐντός τοῦ ὁποῦ σκορπίζονται: πολυάριθμα κτύτταρα ἐμπεριέχοντα πυρηνίσκους. Ὁ ὀξυπυριτιακὸς σκελετὸς των, ἐξαιρετικῆς συναρμολογίας καὶ λεπτότητος, σχηματίζει ἄλλοτε ἅπλην σφαῖραν διάτρητον, ἄλλοτε ὀλόκληρον σύστημα συναρθρωμένων καὶ συνθεομένων ἄλυσοειδῶς σφαιρῶν, ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν ὁποίων φύονται περικαλλεῖς βελόνας. Ἄλλα διδουσιν εἰς τὸ κέλυφός των σχῆμα ὠραίων πολυθαλάμων κογχυλίων, εἰς ἄλλα δὲ ἢ μαθηματικὴ ἀκρίβεια κοσμεῖ τὸν ἀποκλειστικῶς ἐκ πυριτιακοῦ ἀστέρος συγκείμενον ἐξωτερικόν αὐτῶν καταρτισμὸν μὲ εἴκοσι τὸν ἀριθμὸν ἀκανθοειδῆ ἄκρα συμπίπτοντα καὶ ἐνούμενα εἰς τὸ κέντρον. Ἡ εἰνούσα τὰς βορείους καὶ τὰς πλείστας Ἰστροπικὰς θαλάσσας *Globigerina Bulloides* (Σχ. 5) καὶ ἢ *Orbulina universa* (Σχ. 6) δεκνύουσι δύο συνήθεις τύπους τῶν ἀκτινοφόρων. Αἱ αὐτόματοι κινήσεις τῶν ἀντιπροσώπων τῆς ὁμάδος ταύτης καὶ ἢ ζωηρὰ εὐαισθησία των, ἢ κατ' ἐξοχὴν ἐκδηλουμένη εἰς τὴν τάξιν τῶν *βλεφαριδοειδῶν* (*Ciliata*) ἁπλῶν μονοκυτταροφόρων κυττάρων, μὲ γέμουσαν κινουμένων βλεφαρίδων ἐπιφάνειαν, πολλαπλασιαζομένων διὰ διχασμοῦ ἢ διὰ σπορογονίας, προσδίδουσιν εἰς τὸ ἔργον τῶν μικροσκοπικῶν τούτων ἀρχιτεκτόνων τῆς φύσεως χαρακτηρὰ ἀπαραμίλλου δημιουργικῆς καλαισθησίας. Ψωρεῖαι τῶν πολυαρθρῶν ἀπολιθωμάτων των, ἐνούμενα: μετὰ λειψάνων ἄλλων ἀνοτέρων ζῶων, σχηματίζουσιν ὀλόκληρα πετρώματα καὶ ὀλοκλήρους νήσους.

καὶ τὴν ἐξέτασιν τῶν ἀπείρων ὀργανικῶν ὄντων τοῦ πελάγους, τί δὲν θὰ εἶχε νὰ εἶπῃ περὶ τῶν θαλασσιῶν ἐκείνων ἐπιδρομῶν, αἰτί-
νες ἀπὸ ἓνα κρότον ταπεινὸν ἀρχόμεναι, καταλήγουσιν εἰς τὰς φοβε-
ράς, τὰς πεισματώδεις καὶ ἀχαλινώτους συγκεντρώσεις ὕδατος, τὰς
ἐφορμώσας μὲ τὸσσην σφοδρότητα, καὶ τὰς ὅποιας καλοῦμεν θύελ-
λαν, ἄμπωτιν, παλίρροιαν;

Διαφεύγουσι μὲν σήμερον τὰ ὄρια τῆς βιομηχανικῆς ἐκμεταλλεύ-
σεως, δὲν θὰ βραδύνουν ὁμῶς νὰ ὑποχωρήσουν, ἀποδίδουσαι πρα-
κτικὰ ἀποτελέσματα.

Εἰς τὴν μελέτην τῆς θαλάσσης, μεταξύ τῶν τιμητικῶν ἄλλων, θὰ
προσέτιθετο μία ἀκόμη νέα, διαφουστεφῆς τῆς ἐπιστήμης ἔρευνα.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΒΑΛΛΙΑΝΑΤΟΣ

ΤΑ ΚΟΚΚΙΝΑ ΑΥΓΑ

ΠΕΡΙ τοῦ ἔθιμου τῆς βαφῆς τῶν αὐγῶν τοῦ Πάσχα οὐδὲν εἶνε
ἱστορικῶς ἐξηκριθωμένον. Πότε καὶ πόθεν ἡ συνήθεια αὕτη ἢ
καθιερωθεῖσα παρὰ τοῖς χριστιανοῖς; Μόνον θηρῶλοι, παραδόσεις καὶ
εἰκασίαι ὑπάρχουν. Τινὲς ἰσχυρίζονται ὅτι τὸ ἔθιμον εἶνε προχρι-
στιανικὸν ἀρχαιότατον, καὶ ὅτι οἱ χριστιανοὶ τὸ παρέλαβον ἀπὸ
τοῦς Ἑβραίουσ, οὗτοι δὲ ἀπὸ τοῦς Συροχαλδαίους καὶ τοῦς Πέρσας
κατὰ τὴν ἐν Βαβυλῶνι μακρόνιον αἰχμαλωσίαν των, ὅτινες ἔδαφον
κατὰ τὴν πρώτην τοῦ ἔτους τὰ αὐγά πολύχρωμα. Μήπως τὸ ἔθιμον
τοῦ νὰ σφάζωμεν τὸν ἄμνον τοῦ Πάσχα πρὸς εὐωχίαν δὲν παρελή-
φθη ἀπὸ τὸ Ἰουδαϊκὸν Φάσκα; μὲ μόνην τὴν διαφορὰν, ὅτι οἱ
Ἑβραεὶς ἤλειφον τὴν θύραν τῆς οἰκίας των μὲ τὸ αἶμα τοῦ σφαγίου,
ἐνῶ οἱ χριστιανοὶ ἔδαφον κόκκινα τὰ αὐγά τοῦ Πάσχα ὡς εἰκονί-
ζοντα τὴν ἀνάστασιν καὶ συμβολίζοντα τὸ ἅγιον αἶμα τοῦ Λυτρωτοῦ
τοῦ κόσμου. Τινὲς ἀνάγουν τὸ ἔθιμον εἰς τὴν Δ' μετὰ Χριστὸν ἑκα-
τονταετηρίδα, ὅποτε, ἀπαγορευθεῖσης τῆς χρήσεως αὐγῶν κατὰ τὴν
Μεγάλην Σαρακοστήν, συνεσπρευόντο μεγάλαι ποσότητες, οὕτω δὲ
ἐπενόησαν ἀπὸ τῆς ἀνάστασιν τοῦ Πάσχα πρὸς τὴν ἑξήγησιν μὲχρι τῆς

Λαμπράς και ἐχρησιμοποιοῦντο ὡς δῶρα διὰ τὰ παῖδια. Ἐδάφοντο δὲ μὲ ποικίλα χρώματα καὶ ἐξωγραφίζοντο μὲ γραφὰς καὶ παραστάσεις σχετικὰς μὲ τὴν θρησκείαν. Ἐκτοτε εἰσῆχθη καὶ ἐπεκράτησεν ὡς ἔθιμον ἀναπόσπαστον. Φέρεται ἀκόμη καὶ ἡ ἱστορικὴ παράδοσις ὅτι, ὅταν ἡ Μαγδαληνὴ μετὰ τὴν σταύρωσιν τοῦ Σωτῆρος ἐσπευσεν εἰς Ῥώμην, ὅπως ἐκθέσῃ ἐνώπιον τοῦ Αὐτοκράτορος τὴν πλάνην τοῦ Πιλάτου, διὰ τὰ προσελκύσῃ τὴν προσοχὴν του ἐν μέσῳ τοῦ πρὸ τῶν ἀνακτόρων συνωστιζομένου πλήθους, ἔφερεν ἐπὶ κεφαλῆς κένιστρον κοκκινοβαφῶν αὐγῶν. Ἐκτοτε οἱ χριστιανοὶ καθιέρωσαν τὸ πρᾶγμα ὡς ἔθιμον πασχαλινόν. Διηγοῦνται ἀκόμη ὅτι, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου, μία πωλιτῆτρια αὐγῶν ἐν Ἱερουσαλῆμ, μαθοῦσα τὸ φοβερόν θαῦμα, ἀπέθηκε κατὰ γῆς τὸν κάλαθον καὶ ἐκραύγασε: «Τότε μόνον θὰ πιστεῦσω, ὅταν τὰ αὐγά ἀτὰ γίνουιν κόκκινα». Καὶ ὡς ἐκ θαύματος ἐγιναν!

Ἐννοεῖται ὅτι ὅλα αὐτὰ εἶνε ἀφελεῖς εἰκασίαι, ὡς μόνη δὲ πιθανὴ ἐξηγήσις παραμένει ἡ ἱστορικὴ βεβαίωσις, ὅτι ἡ βαφή τῶν αὐγῶν, ἐν ἡμέραις ἑορτῶν χαρμωσύνων, εἶνε πολὺ ἀρχαιοτέρα τοῦ χριστιανισμοῦ, καὶ ὅτι ἐν τῇ προστριβῇ τῶν λαῶν, διὰ τῆς ἐκάστοτε ἀφομοιώσεως τῶν ἑθίμων καὶ τῶν ἔξεων τῶν συνοικούντων αὐγῶν, ἡ συνῆθεια παρελήφθη παρὰ τῶν Ἰουδαίων, οἵτινες παρέλαβον αὐτὴν ἀπὸ τοῦς Συρίους καὶ Χαλδαίους, οἵτιοι δὲ πάλιν ἀπὸ τοῦς Φοίνικας ἴσως καὶ τοῦς Ἰνδοῦς, παρ' οἷς ἦτο πιθανόν σύμβολον θρησκευτικῶν μυστηρίων.

Θ Ρ Η Ν Ο Σ

ΑΣΠΡΑ φτερά στο πέλαγο ἀπ' τὸ φτερό ἐνὸς γλάρου
 ἴματοβαμμένα σέρνονται ἀπὸ ἴνα κύμα σ' ἄλλο
 ἄσπρα φτεράκι' ἀπ' τὸ φτερό τ' ὀλάσπρο τῆς ψυχῆς μου
 στοῦ κόσμου ἴματοστάλαχτα δέρνονται, ὡἰμέ, τὸ σάλο.

Ὁ γλάρος κάπου κρύφτηκε μονάχος νὰ θρηνήσῃ
 τὸν εἶδε ποιός; ποιός ἄκουσε τὸ κλάμμα του τριγύρα;
 Κἀπου μονάχος κρύβεται ὁ πληγωμένος γλάρος
 καὶ κρούει σ' ὑπέρκοσμες φωνές τοῦ Πόνου του τῆ λύρα.

ΚΛΕΑΡΕΤΗ ΔΙΠΛΑ

ΣΥΚΑ ΘΕΛΕΙΣ ;

ΖΗ πάλαι ποτέ ἐν Σικελίᾳ μικρὸς ἔμπορος, ἀλλ' ἀγαθὸς καὶ ἐντιμὸς ἄνθρωπος. Μήτε πλούσιος, μήτε πτωχός, δὲν εἶχεν οἰκονομικὰς στενοχωρίας καὶ ἦτο δπωσθήποτε εὐτυχής, ἀρκούμενος εἰς ὅ,τι εἶχεν. Ἡμέραν τινὰ ὁμως παραδόξως ἐδυσφόρησεν ἐπὶ τῇ μετριότητι ταύτῃ καὶ ἐπεθύμησε νὰ γίνῃ πλούσιος. Ἡ ἐπιθυμία του αὐτῇ δὲν ἦτο κοινὸς πόθος καὶ εὐχή, ἀλλὰ διψα χρυσοῦ ἀκατανίκητος καὶ βαθμηδὸν μετεβλήθη εἰς ψύχωσιν καὶ πάθος. Διὰ τοῦτο, μόλις ἔμαθεν ὅτι ὑπῆρχε σπάνις καὶ ζήτησις σύκων εἰς τὴν Ἥλιδα, ἀπεφάσισε νὰ μεταφέρῃ τοιαῦτα ἐκείσε πάραυτα πρὸς μεταπώλησιν.

Ἐνκύλωσε πλοῖον καὶ ἐφόρτωσεν αὐτὸ ἐκλεκτὰ σῦκα, πρὸς προμήθειαν τῶν ὁποίων διέθεσε τὸ πλεῖστον τῶν κεφαλαίων του. Ἐπέβη δὲ καὶ αὐτός, ὅπως φθάσῃ ταχύτερον εἰς τὸν πρὸς ὄν ὄρον.

Ὁ καιρὸς ἦτο εὖδισ. Αἰθρία ἀπέραντος ἐπεκράτει. Ἐλαφρὸς δ' ἔπνεε ζέφυρος, ἐκολποῦντο τὰ ἱστία καὶ τὸ πλοῖον οὐριοδρόμει.

Ὁ καλὸς μας ἔμπορος ἐκάθησεν εἰς τὴν πρύμνην καὶ ἐρρέμβαζε μακαρίως, ὑπολογίζων τὰ ἔκτακτα καὶ πλούσια κέρδη τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ ἐνθουσιῶν εἰς τὴν αἰσίαν ἐκθασιν αὐτῆς.

— Ἄ ! ἐσκέπτετο, αὐτὴν τὴν φορὰν ἀφεύκτως ἢ τύχη μου μεταβάλλεται. Ὁ ἀγαθὸς μου δαίμων ἀπεφάσισε νὰ μὲ κάμῃ τελείως εὐτυχῆ. Αὐτὰ τὰ σῦκα θὰ γίνουν εἰς ἐμὲ πηγγὴ ἐκτάκτου πλούτου. Θὰ τὰ πωλήσω εἰς μεγάλην καὶ πλουσίαν ἀγορὰν καὶ θὰ ὠφελῶ θῶ τάλαντα δλόκληρα. Μὲ τὰ τάλαντα αὐτὰ θ' ἀναπτύξω καὶ θὰ ἐπεκτείνω τὸ ἐμπόριόν μου καὶ θὰ μεταφέρω τὸ κέντρον τῶν ἐργασιῶν μου εἰς Κόρινθον ἢ Ἀθήνας ἢ ἄλλην πλουσίαν, πολυάνθρωπον καὶ μεγάλην πόλιν. Θὰ προμηθευθῶ εἰς ποσότητας μεγάλας πᾶν ὅ,τι ὠραῖον καὶ περιζήτητον ἔχει ὁ κόσμος. Θὰ ἐμπορεύωμαι τοὺς ἀρίστους τῶν οἴνων, ἀνθοσμίαν, Φλιάσιον, Χίον, Θάσιον, Λέσβιον, Πράμνειον, Νάξιον, Βιβλινον... τυρὸν τῶν Συρακουσῶν, σκόμβρους καὶ ταρίχη τοῦ Ἑλλησπόντου, λιθαινωτὸν τῆς Συρίας, ἰσχάδας τῆς Ρόδου, μήλα τῆς Εὐβοίας, ἀμύγδαλα τῆς Νάξου, λέβητας τοῦ Ἀργου, τάπητας τῆς Μιλήτου, προσκεφάλαια τῆς Καρχηδόνας καὶ ὅ,τι ἄλλο χρειάζεται ὁ τρυφηλὸς καὶ ἰδυπαθὴς βίος. Θὰ γίνω βαθμηδὸν μυριόπλουτος, θὰ ἔχω τὰς ὠραιότητας τῶν ἑταίρων, περιφήμους ἵππους τῆς Θράκης καὶ ἄρματα πολυτελῆ. Θὰ διαφημισθῶ πανταχοῦ, θ' ἀναδειχθῶ ἐν τιμῇ καὶ δόξῃ καί, μὰ τὸν Ποσειδῶνα, θὰ γίνω καὶ ἡγετὴς τῆς ἀγορᾶς τῆς πόλεως.

Αἴφνης σφοδρὸς ἠγέρθη ἄνεμος, ὃν ἐπηκολούθησε μανιώδης θύελλα. Ὑπερμεγέθη κύματα ἀνεστάτῳσαν τὴν θάλασσαν καὶ τὸ πλοῖον, ὅπερ δὲν εἶχεν ἀπομακρυνθῆ πολὺ τῆς ἀκτῆς, ἐπόδισεν. Ἀλλὰ μεθ' ὄλας τὰς προσπάθειας δὲν ἠδυνήθη νὰ σωθῆ, καταποντισθὲν μεθ' ὄλου τοῦ πληρώματος καὶ τοῦ φορτίου του.

Ἐν τούτοις οἱ ναῦται καὶ ὁ ἔμπορος τῶν σύκων, καλοὶ κολυμβηταί, κατάρθρωσαν νὰ διασωθῶσιν εἰς τὴν ξηράν. Τὰ σῦκα ὅμως ἀπωλέσθησαν ἅπαντα εἰς τὴν λύσσαν τῶν κυμάτων.

Μετὰ τινα ὥραν ἡ θύελλα ἐκόπασε καὶ ἐπανήλθε πάλιν ἡ προτέρα εὐδία. Καὶ ἀνέτειλε πάλιν χρυσοῦς ὁ ἥλιος καὶ ὁ οὐρανὸς ἐγένετο αἴθριος καὶ ἡ θάλασσα ἤρεμος, ὡς ὕπνος βρέφους, καὶ θελκτικῆ.

Ἐν τούτοις τὴν γαλανὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς ἐπλήρουν τὰ ἐπιπλέοντα σῦκα τοῦ ἀτυχοῦς ναυαγοῦ. Ἐθεᾶτο δὲ αὐτὰ ὁ δύσμοιρος μετὰ βαθυτάτης θλίψεως καὶ ἀπογοητεύσεως, διότι τὸ ναυάγιον αὐτὸ κατέστρεψεν οὐ μόνον τὰ γλυκύτετα καὶ λαμπρότατα ὄνειρά του, ἀλλὰ καὶ τὴν μικρὰν περιουσίαν του.

Ἐκάθησεν ἐπὶ τινος πέτρας διὰ νὰ στεγνώσουν τὰ ἐνδύματά του εἰς τὸν ἥλιον μονολογῶν καὶ οἰκτεῖρων τὴν συμφορὰν του. Οἶμοι, πόσον εἶνε φθονερὸν τὸ θεῖον! ἔλεγε στενάζων...

Σιγαλὸς καὶ γλυκύτετος ψῆθος διέκοψεν αὐτὸν καὶ ἐφείλκυσε τὴν προσοχὴν του. Ἦτο ὁ φλοίσβος ἐλαφροῦ κυματίου, ὅπερ ἔπαιζεν εἰς τὴν ἀμμώδη ἀκτὴν μετὰ τοὺς χάλικας καὶ τὰ φρύγανα.

Ὁ ναυαγὸς ἠτένισε τὴν γαληνιώσαν θάλασσαν καὶ, ἀκούων τὸν φλοίσβον τοῦ κυματίου, ἐνόμισεν, ὅτι τὸν καλεῖ καὶ πάλιν εἰς νέον πλοῖον. Ἐπὶ τῇ θλιβερᾷ ὁμῶς θέᾳ τῶν ἐπιπλεόντων σύκων του ἐστὲν ναξε βαθύτατα καὶ τῇ εἶπε μελαγχολικώτατα:

— Ἀχ! ἔξυρω, τί θέλεις... Σῦκα πάλιν θέλεις!

(* Ἀργος, 1910)

ΔΗΜ. Κ. ΒΑΡΔΟΥΝΙΩΤΗΣ

Γυναικεῖες κουβέντες

* Ἡ μιὰ. — Ἀχ, Μαρί μου! Τί ἐλεεινά ὄντα ποῦ εἶνε αὐτοὶ οἱ ἄνδρες!..

* Ἡ ἄλλη. — Ἐχεις δίκη. Δὲν ἀξίζουν τίποτε. Μόνον ἐμεῖς ἡ γυναῖκες ἔχουμε μαζὶ τους...

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΣ ΣΕΙΡΑ τῶν σπουδαιότερων, περιληπτικωτέρων καὶ νεωτέρων φιλοσοφικῶν, κοινωνιολογικῶν καὶ ἐγκυκλοπαιδικῶν ἐπιστημονικῶν ἔργων. *Ἡ τελευταία λέξις τῆς ΣΚΕΨΕΩΣ & ΓΝΩΣΕΩΣ.*

ΟΙ ΚΟΥΡΥΦΑΙΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ μὲ τὰ ἐκλεκτότερα συγγράμματά των ἀποδίδονται εἰς τὴν γλῶσσαν μας. Ὁ Πωανκαρέ, ὁ Σπένσερ, ὁ Κόμτ, ὁ Νίτσε, ὁ Ρενάν, ὁ Ταίν, ὁ Βύχνερ, ὁ Λομπρόζο, ὁ Τολστόη, ὁ Νορδάου, ὁ Δαντέκ, ὁ Φινό, ὁ Σοπενάουερ, ὁ Τζέϊμς, ὁ Καίρδ κτλ. *εὐρίσκονται* εἰς τὴν σειρὰν τῆς Φιλοσοφικῆς καὶ Κοινωνιολογικῆς Βιβλιοθήκης *Φέξη.*

ΑΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΤΕΡΑΙ ΘΕΩΡΙΑΙ ὁ Θρησκευτικὸς Θεϊσμός, ὁ Μονοθεϊσμός, ὁ Ὑλισμὸς, ὁ Πανθεϊσμός, ὁ Μονισμός, ὁ Μεταφυσικισμός, ὁ Θετικισμός, ὁ Ἐπιστημονισμὸς *ἐκτίθενται* εἰς τὰ ἐκδοθέντα βιβλία καθὼς καὶ αἱ θεωρίαι τῆς Ἐξελίξεως, τῆς Κληρονομικότητος, τῆς Ἀνθρωποσκοπίας, τῆς Φυσιολογικῆς Ψυχολογίας, τῆς Νοσητικότητος, τῆς Βιολογικῆς Ἠθικολογίας κτλ.

ΟΙ ΚΑΛΗΤΕΡΟΙ ΛΟΓΟΓΡΑΦΟΙ ΜΑΣ ἐφιλοτέχνησαν τὰς μεταφράσεις τῶν ἔργων, ποῦ θ' ἀποτελέσουν ἐν συνόλῳ τὴν νεωτέραν *Ἐγκυκλοπαιδείαν*, ἀνυπολογίστως ὠφέλιμον διὰ κάθε ἐπιστήμονα, διδάσκαλον, πολιτικόν, κληρικόν καὶ ἐν γένει κάθε ἀνεπτυγμένον θεωρητικόν ἢ πρακτικόν ἄνθρωπον.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

ΟΛΑ ΤΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων πεζογράφων καὶ ποιητῶν εἰς τὸ Ἔπος, εἰς τὸ Λυρικόν εἶδος, εἰς τὸ Δρᾶμα, εἰς τὴν Ἱστορίαν, εἰς τὴν Φιλοσοφίαν, εἰς τὴν Ἠθικολογίαν περιέχονται εἰς τὴν σειρὰν τῶν ἐκλεκτῶν μεταφράσεων.

ΟΙ ΑΠΑΡΑΜΙΛΛΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΜΑΣ ὁ Ὅμηρος, ὁ Αἰσχύλος, ὁ Σοφοκλῆς, ὁ Εὐριπίδης, ὁ Θουκυδίδης, ὁ Ἡρόδοτος, ὁ Ξενοφῶν, ὁ Πλάτων, ὁ Ἀριστοτέλης, ὁ Ἐπίκτητος, ὁ Λουκιανός, ὁ Θεόφραστος κτλ. ἔχουν ἀποδοθῆ εἰς τὴν σημερινὴν μας γλῶσσαν καλλιτεχνικῶς καὶ ὁμῶς πιστῶς ἀπὸ τοὺς γνωστοτέρους λογογράφους μας.

Κατάλογος ἀποστέλλεται δωρεάν.

100 δραχμῶν βιβλία μὲ 5 δραχμὰς κατὰ μῆνα.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ
ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ, ΓΛΥΠΤΙΚΗΣ
ΚΑΙ
ΤΣΙΓΚΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΑΡ. ΛΑΪΟΥ

ἀριστούχου τοῦ Πολυτεχν. Ἀθηνῶν
καὶ ἀριστούχου
τῆς Ἀκαδημ. τοῦ Μονάχου

ΟΔΟΣ ΚΟΛΟΚΟΪΤΡΩΝΗ 55Α

Γωνιαία οἰκία — Πλατεῖα Καλαμιώτου

Ὁ κ. Ἀρ. Λαῖος εἶνε ἀληθινὸς καλλιτέχνης τῆς φωτοτυπο-
τσιγκογραφίας.

Κατέχει δικαίως τὰ σκῆπτρα τῆς ὑπεροχῆς, ὄχι μόνον διότι
τὸ ἐργαστήριόν του κέκτηται μηχανήματα τέλεια, ἀλλὰ καὶ διότι
ὁ ἴδιος εἶνε ἀριστοῦχος δύο καλλιτεχνικῶν σχολῶν.

Δι' αὐτὸ τὰ clichés του, τὰ ὁποῖα ἐργάζεται ὄχι ὡς δουλικὸς
ἀντιγραφεὺς, ἀλλὰ ὡς δημιουργὸς καλλιτέχνης, ὑπερέχουν
διὰ τὴν λεπτότητα καὶ τὴν τεχνικὴν ἀκρίβειαν, διότι γνωρίζει
ὅλα τὰ μυστικὰ τῆς τέχνης.

Οἱ ἐν Κων/πόλει, Σμύρῃ, Αἰγύπτῳ καὶ τοῖς ἄλλοις κέντροις
τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐκδόται καὶ συγγραφεῖς, οἱ θέλοντες clichés
εἰκόνων, ἄς ἀποταθοῦν μετὰ πεπονηθῆσεως εἰς τὸν

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΝ ΤΣΙΓΚΟΓΡΑΦΟΝ

Κ. ΑΡ. ΛΑΪΟΝ

Θὰ εὑρουν τελείαν ἐκτέλεσιν τῶν παραγγελιῶν τῶν, εὐσυνει-
δήτους τιμὰς καὶ προθυμίαν εὐρωπαϊοῦ καταστηματοῦχου.

ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑΣ

“ΓΟΥΔΗ,,

ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ ΕΚ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΚΥΡΙΑΚΗΝ	»	8 π. μ.	Διὰ Σῦρον, Τήνον καὶ Μύκονον.
ΤΡΙΤΗΝ	»	8 μ. μ.	Διὰ Σῦρον, Τήνον καὶ Μύκονον.
ΤΕΤΑΡΤΗΝ	»	7 π. μ.	Δι' Αἴγινα, Μέθανα, Πόρον, Ὑδραν, Ἐρμιόνην, Σπέτσας, Χέλιον, Λεωνίδιον, Ἄστρος καὶ Ναύπλιον.
ΤΕΤΑΡΤΗΝ	»	4 π. μ.	Διὰ Χανία, Ρέθυμνον καὶ Ἡράκλειον.
ΤΕΤΑΡΤΗΝ	»	7 μ. μ.	Διὰ Λαύριον, Ἀλιθέριον, Χαλκίδα, Λίμνην, Αἰδηψόν, Ἀταλάντην, Στυλίδα, Ὀρεοῦς, Βόλον καὶ Ἄλμυρόν.
ΤΕΤΑΡΤΗΝ	»	8 μ. μ.	Διὰ Πάτρας, Μεσολόγγιον, Κελλήνην, Ζάκυνθον, Ληξούριον καὶ Ἀργοστόλιον.
ΠΕΜΠΤΗΝ	»	8 μ. μ.	Διὰ Καψάλιον, Ἐληᾶ, Γύθειον, Γερολιμένα, Μέζαπον, Λιμένιον, Σελινίτσαν, Καρδαμύλην, Καλάμας καὶ Νησίον.
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ	»	8 μ. μ.	(Διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ), Διὰ Πάτρας, Μεσολόγγιον, Ζάκυνθον, Κατάκωλον, Κυπαρισσίαν, Ἄγ. Κυριακὴν, Μάραθον, Πύλον, Μεθώνην, Κορώνην, Νησίον, Καλάμας, Καρδαμύλην, Σελινίτσαν, Λιμένιον, Μέζαπον, Γερολιμένα, Γύθειον καὶ Ἐληᾶ.
ΣΑΒΒΑΤΟΝ	»	4 μ. μ.	Διὰ Ἡράκλειον Ρέθυμνον καὶ Χανία.
ΣΑΒΒΑΤΟΝ	»	7 μ. μ.	Διὰ Χαλκίδα, Αἰδηψόν, Βόλον καὶ Θεσσαλονίκην.

ΣΗΜ. Δ. ΕΘΝ. ΗΜ. — Τὰ ἀτμόπλοια Γουδή ἀπὸ ἐτῶν ἤδη διακρίνονται διὰ τὴν ἀκριβείαν τῶν δρομολογίων των, τὴν καθαριότητα τῶν διαμερισμάτων καὶ τῆς τροφῆς, καὶ τὴν ἀβρὰν συμπεριφορὰν τῶν πλοιαρχῶν καὶ τοῦ προσωπικοῦ ἐν γένει.

Η ΥΠΟ ΤΗΝ Υ. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΝ ΤΗΣ Α. Μ. ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ & ΕΜΠΟΡΙΚΗ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ — Πλατεία Κάνιγγος

Περιλαμβάνει τὰς ἐξῆς σχολὰς : Γεωργικὴν, Βιομηχανικὴν, Ἐμπορικὴν, Μηχανουργικὴν, Ἀρχιτεκτονικὴν.

Ἡ Βιομηχανικὴ καὶ Ἐμπορικὴ Ἀκαδημία ἀνεδείχθη ὡς τὸ εὐεργετικώτερον καὶ ἐθνωφελέστερον τῶν πρακτικῶν ἰδρυμάτων τοῦ εἶδους τῆς, καὶ ὡς τοιοῦτον τὸ συνιστᾷ ἰδιαίτερος ἢ διεύθυνσις τοῦ Ἡμερολογίου μας.

Χίλιοι καὶ πλέον ἀπόφοιτοι τῆς Ἀκαδημίας δρῶσιν ἀνὰ τὸν Ἑλληνισμόν παραγωγικῶς

ὡς γεωπόνοι, ὡς οἰνοποιοί, ὡς μηχανουργοί, ὡς ἔμποροι, ὡς βιομήχανοι, κλπ.

Ὅλοι φωνάζομεν διὰ πρακτικὴν ἐκπαίδευσιν, τὸ Κράτος ἐπαγγέλ-
λεται σχέδια ἐπὶ σχεδίων, καὶ μόνον ἡ Ἀκαδημία τὰ ἐφαρμόζει.

Αὕτῃ ἔδωκε καὶ δίδει τὴν πρακτικὴν ὠθησιν εἰς ἐπαγγέλματα
παραγωγικά, πλουτοφόρα, κοινωφελῆ.

Δὲν περιορίζεται εἰς λόγους μόνον καὶ θεωρίας, αἱ ὁποῖαι ὠπισθο-
δρομήσαν τὸ ἔθνος, ἀλλὰ εἰς ἐργασίαν, εἰς πράγματα, εἰς ἀριθμούς.

Ἐκδίδει κατάλληλα βοηθητικὰ εἰδικὰ συγγράμματα, κέντραίται—
εἰσαγαγούσα αὐτῇ πρώτῃ καὶ μόνῃ—ἐργαλεῖα καὶ ὄργανα βιομη-
χανικὰ καὶ ἐπιστημονικά, ὡς γυαυκόμετρα, γαλακτόμετρα, οἰνό-
μετρα, ὀξύμετρα κτλ. τελειότατα.

Κύριοι Γονεῖς, Πατέρες, Οἰκογενεάρχαι, Πολῖται, Ἕλληνες !

Θέλτε νὰ ἰδῆτε τὸ ἔθνος ἰσχυρόν, τὴν κοινωνίαν εὐημεροῦσαν, τὴν
Πατρίδα μεγάλῃν ; Στείλατε τὰ παιδιὰ σας νὰ σπουδάσουν πρακτι-
κῶς, νὰ ἀσφαλίσουν τὸ μέλλον τῶν, νὰ πλουτίσουν τὴν χώραν, νὰ
πλουτήσουν καὶ αὐτὰ τὰ ἴδια

δι' ἐργασίας ἐνεργητικῆς καὶ δημιουργικῆς.

Ζητοῦμεν ἀνθρώπων καὶ ἀναγέννησιν ; Ἀλλὰ πῶς ; Μὲ πληθῶ-
ραν δεικνύρων καὶ δοκησισόφων καὶ σχολαστικῶν ; Πῶς νὰ τοὺς
χωρέσῃ καὶ τί νὰ τοὺς κάμῃ ὁ Τόπος μας ὁ στενός, ὁ ἀσφυκτικός ;

Κάμετε τὰ παιδιὰ σας : ἐμπόρους, βιομηχάνους, γεωπόρους, μηχαν-
ουργούς, ἀρχιτέκτονας, οἰνοποιούς, ἀνθρώπους δηλ. χρῆσιμους εἰς
τὸν ἑαυτὸν τῶν, εἰς τὴν κοινωνίαν, εἰς τὴν Πατρίδα.

Σὰς τὸ ἐγγυᾶται δι' ἔργων καὶ διὰ λαμπρῶν ἕως τῶρα ἀπο-
τελεσματῶν

Η ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

BYZANTINA ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΑΝΝΑ ΚΟΜΝΗΝΗ

Ο Ἀμβρόσιος ἐξηκολούθει νὰ διαβάξῃ ἀργά-ἀργά τὸ ἔγγραφο, τὸ ὁποῖον ἀνέφερε τὰ κτήματα καὶ τὴν περιουσίαν τῆς μονῆς τοῦ Ἁγίου Μάμαντος, ὅταν ὁ ἡγούμενος, ὁ πάτερ Νεῖλος, ἀνεσηκώθη εἰς τὸ κάθισμά του καὶ εἶπε μὲ ὕψος, τὸ ὁποῖον ἔδειχνε ὅτι πρό πολλοῦ ὁ ἡγούμενος δὲν ἐπρόσεχε εἰς τὴν ἀνάγνωσιν.

— Ἄς εἶναι! Δὲν κινδυνεύει σήμερον ὁ βασιλεὺς μας μόνον. Τὸ Κράτος ἐλόκληρον ἀγωνιᾷ μαζὶ του. Ἡ πίστις κινδυνεύει...

Ἐκεῖνος ὁ μοναχὸς Ἀμβρόσιος δὲν εἶπε τίποτε, ἀλλ' ἄφησε τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἐπρόσεξε.

Δὲν ἔχομεν ἐκεῖνον τὸν ἄνθρωπον ποῦ χρειάζεται νὰ ἀντικαταστήσῃ τὸν γενναῖον καὶ σοφὸν Ἀλέξιον, ἐξηκολούθησεν ὁ ἡγούμενος.

— Ὁ Πορφυρογέννητος Ἰωάννης... εἶπε δειλὰ-δειλὰ ὁ μοναχός.

— Ὡ, ὁ Ἰωάννης! Ἦκουσες πῶς τὸν ὀνομάζει ὁ λαός; Ὁ Καλογιάννης λέγεται. Καλὸς καὶ ἀγαθός, ἀλλὰ δὲν εἶναι ὁ κατάλληλος διὰ τὰς πονηρὰς ἡμέρας μας. Ἐπληθύνθησαν, Ἀμβρόσιε, αἱ ἁμαρτίαι τοῦ κόσμου καὶ ὁ Πανάγαθος εἶναι ὠργισμένος ἐναντίον μας. Ἐξω οἱ ἐχθροὶ τοῦ κράτους πολλαπλασιάζονται ὥσπερ ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης. Καὶ μέσα εἰς τὸ Κράτος οἱ αἵρετικοὶ χρειάζονται τὸ χέρι ἐνός Ἀλεξίου διὰ νὰ μὴν σηκώνουν τὸ κεφάλι των. Καὶ ὁ Ἀλέξιος ψυχομαχεῖ τώρα καὶ ἴσως τὴν στιγμὴν ποῦ ἐμιλοῦμεν ἡ ψυχὴ του ἀπεδήμησεν εἰς Κύριον.

Ἐκεῖνος ὁ Ἀμβρόσιος ἐκίνησε περίλυπος τὴν κεφαλὴν.

— Ὁ Καλογιάννης! ἐξηκολούθησεν ὁ πάτερ Νεῖλος. Ὁ Καλογιάννης βασιλεὺς, ὅταν μακρυνοὶ λαοί, φθοноῦντες τὴν δόξαν τοῦ Βυζαντίου, ἔρχονται ἀπὸ τὰ πέρατα τοῦ κόσμου ἐναντίον του! Ὁ Καλογιάννης βασιλεὺς, ὅταν οἱ θεομίσητοι Μαννιχαῖοι, οἱ αἵρετικοί,

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

8

Ο, Ἀμβρόσιος ἐφηκόσθη να διελίξῃ ἀγυὰ-ἀγυὰ τὸ ἔργον...

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΡΕΥΝΑΣ
ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
ΤΙΝΙΣΤΟΥ
ΕΠΗΛΙΟΥ
ΣΑΡΡ
Α)

«... Τὴν ἀντικρυνὴν θύραν τοῦ διαδρόμου ἤνοιξε μία
σινιά, μία γυναικεία σινιά.....»

ὑπονομεύουν τὰ θεμέλια τοῦ Κράτους καὶ τῆς πίστεως! Ὁ Καλο-
γιάνης θὰ ἦτο βασιλεὺς καλὸς καὶ ἀξίος εἰς τὸν Παράδεισον.
Ἄλλὰ εἰς τὸν σημερινόν μας κόσμον, τὸν γεμιστὸν ἀμαρτίας, ὁ κα-
λὸς καὶ ἡμεροσ καὶ ἀγαθὸς αὐτὸς νέος εἶναι πολὺ πρόωρος, Ἄμβρό-
σιε, καὶ βλέπω σκοτεινὸν τὸ μέλλον τῆς αὐτοκρατορίας...

— Ἄν ἦτο τουλάχιστον ἡ Ἄννα ἢ Πορφυρογέννητος, ἐπιθύρισε
δειλὰ-δειλὰ ὁ καλόγηρος.

— Ἄ! εἶπε μ' ἐνθουσιασμόν ὁ Νεῖλος. Ἄν ἦτο ἡ Ἄννα! Τῶν
Κομνηνῶν τὸ αἷμα τὸ θερμὸν βράζει εἰς τὰς φλέδας τῆς καὶ τὸ φῶς
τοῦ πνευμάτος τῶν τοῦ μεγάλου τὴν φωτίζει. Ἄν ἦτο ἡ Ἄννα!..
Εἰς τὸ πλευρόν τῆς ὁ Καῖσαρ, Νικηφόρος ὁ Βρυέννιος, ἀνδρεῖος
στρατηγὸς καὶ ἄνθρωπος μὲ νοῦν καὶ μὲ βραχίονα...

Ἐκείνην τὴν στιγμὴν βήματα ἐλαφρὰ ἠκούσθησαν εἰς τὸν διά-
δρομον. Ὁ ἡγούμενος ἐσηκώθη καὶ ἔσπευσε εἰς τὴν θύραν. Τὴν
ἀντικρυνὴν θύραν τοῦ διαδρόμου ἤνοιγε μία σκιά, γυναικεία σκιά,
σκεπασμένη ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν μὲ μαῦρον πέπλον. Ὁ ἡγού-
μενος ἐστάθη περιμένων. Ὅταν ἡ ἄγνωστος ἐπλησίασε, ἀνεσῆκωσε
τὸν πέπλον, καὶ ὁ ἡγούμενος εἶδε πρὸ αὐτοῦ ἐκπληκτος τὴν Ἄνναν
τὴν Πορφυρογέννητον.

Ἐκκλινεν ὁ ἡγούμενος βαθύτατα καὶ ἐφάνη περιμένων.

— Ἄγιε ἡγούμενε, εἶπεν ἡ Ἄννα μὲ φωνὴν τρέμουσαν. Ὁ βασι-
λεὺς ψυχόρραγε εἰς τὰ Ἄνάκτορα. Ἡ δὲσπνοια τὸν πνίγει καὶ τὸ
μοιραῖον τέλος ἔρχεται. Γνωρίζω πόσον σέ τιμᾷ καὶ σέ σέβεται.
Σπεῦσε πλησίον του νὰ τοῦ ὑπαγορεύσῃς ὅτι νομίζεις ὅτι εἶναι συμ-
φωνον μὲ τὰ συμφέροντα τοῦ Κράτους. Εἰς τὸ κελλί σου δὲν μὲ
φέρει ἀνόητος φιλοδοξία. Ἄλλὰ τρέμω μήπως τὸ μέγα ἔργον του,
τὸ παραλάβουν χεῖρες ἀδύνατοι...

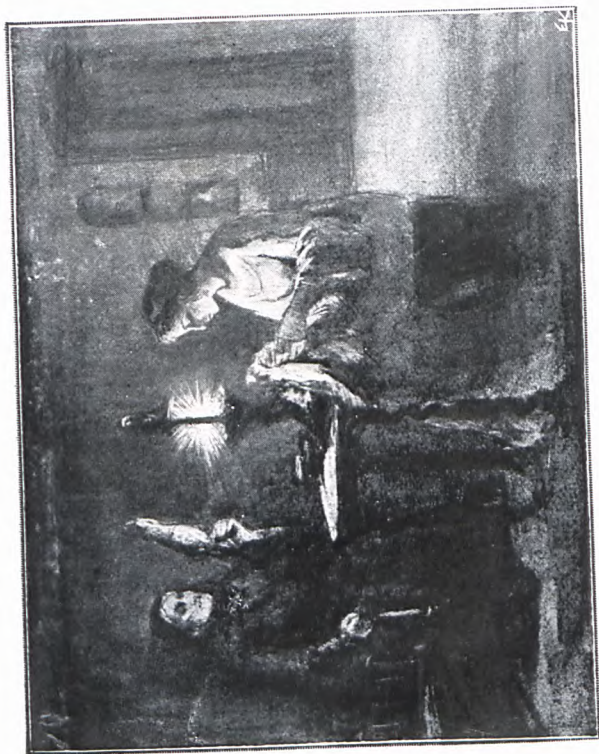
Ὁ Νεῖλος δὲν ἐπερίμενε περισσότερα. Ἐκαμε νεῦμα εἰς τὸν Ἄμ-
βρόσιον νὰ μείνῃ ἐκεῖ, ὥστε κανεὶς νὰ μὴν ὑποπτεύσῃ τὴν ἀναχώ-
ρησιν, καὶ αὐτὸς, ὁ ἡγούμενος, ἐξηφανίσθη εἰς τοὺς σκοτεινοὺς δια-
δρόμους ἀκολουθῶν τὴν βασιλοπούδα.

* * *

— Τί ἔγινεν ἀπόψε ὁ μνηστήρ σου, Θέκλα μου; εἶπεν ἡ γραῖα
ἀνήσυχος.

— Θὰ ἔλθῃ, μάννα, μὴν ἀνησυχῆς! ἀπήντησεν ἡ Θέκλα μὲ φωνὴν,
ἡ ὅποια ἔδειχεν ὅτι δὲν ἦτο καὶ αὐτὴ ἡσυχος ὅσον ἤθελε νὰ φαίνεται.

Ἡ γραῖα, ἡ τυφλὴ Εὐδοκία, ἐξηκολούθησε σιωπηλῆ νὰ γνέθῃ τὸ
νῆμα τῆς Ἀπέναντί τῆς ἡ Θέκλα ἐκεντοῦσε ἀργὰ μὲ χρυσάρι μετα-
ξωτῶν πέπλον. Εἰς ὄλην τὴν συνοικίαν τοῦ Ἐδδόμου ἦτο γνωστὴ
καὶ ὅλοι τὴν ἐσέβοντο τὴν γραῖαν Εὐδοκίαν. Ἐπὶ παιδιὰ τῆς παλ-
ληγάρια ὀνομαστά, καὶ τὰ ἐπτά τὰ ἐθήρισεν ὁ πόλεμος. Δύο ἔπασαν
εἰς τὴν Ἀσίαν ἄλλοι τόσοι εἰς τὴν Μακεδονίαν ἕνας ἐπίνγη εἰς τὸ
Δυρράχιον ἀξιωματικὸς τοῦ ναυάρχου Μαυροκατακαλοῦ καὶ ἄλλος
εἰς τὸν πόλεμον μὲ τοὺς Βουλγάρους. Ὁ τελευταῖος, ὁ Ἀνδρόνικος,
εἰς τὸν πόλεμον καὶ τὸν ἀπὸ τῆς Ἰταλίας ἔφρατειν τῆς, ἔπασεν ἀπὸ χέρι Σταυροφό-

ε — Τι έγινεν άποψε δ μνηστήρη σου, Θέκλα μου; είπεν ή γράττα άνήσυγος·.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istitouton
Restrictions apply.

ρων. Ἡ γραία ἀπὸ τὰ δάκρυα τοῦ δὲν ἐστείρευσαν ποτὲ τὰ μάτια της, ἔχασεν ἐπὶ τέλους τὸ φῶς της. Καὶ τώρα μόνη πλέον, μὲ τὴν ἐγγονὴν της Θέκλαν, κόρην τοῦ τελευταίου της, τοῦ Ἀνδρονίκου, ἐξοῦσε εἰς τὸ φτωχικὸν σπιτάκι της, εἰς τὴν συνοικίαν τοῦ Ἐβδόμου, ποῦ τῆς ἐχάρισεν ὁ αὐτοκράτωρ εὐγνώμων διὰ τὰς θυσίας τῶν παιδιῶν της.

Ἔως τὸ μικρὸν δωμάτιον, ὅπου μόναι των εἰργάζοντο αἱ δύο γυναῖκες, ἔφθανεν ἡ βοή της ἀνησούχου Πόλεως.

— Εἶναι καὶ τόση ἀνησυχία ἔξω! ἐπανέλαβεν ἡ γραία μετὰ μακρὰν σιωπὴν. Ὁ θεὸς δὲν θέλει νὰ μακρύνῃ τὰς ἡμέρας τοῦ καλοῦ μας βασιλέως Ἀλεξίου! Ἄς εἶναι εὐλογημένον τὸ ὄνομα τοῦ Ὑψίστου! Ἀλλὰ ὁ μνηστήρ σου βέβαια θὰ εἶναι καὶ αὐτὸς ἀνησυχός. Αἱ, στρατιώτης τοῦ Ἀλεξίου καὶ αὐτὸς ὅπως καὶ τὰ παιδιά μου...

— Βέβαια, ἐφιθύρισε ἀφηρημένη ἡ Θέκλα.

Ἄλλ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν βήματα ἠκούσθησαν εἰς τὴν αὐλὴν καὶ σχεδὸν ταυτοχρόνως τρεῖς ἐλαφροὶ κτύποι εἰς τὴν θύραν. Ἡ Θέκλα ἀνετινάχθη κ' ἔσπευσε ν' ἀνοίξῃ.

— Ὁ Μιχαήλ! εἶπε.

Νέος λεπτός, μελαχροινὸς καὶ ὄρατος, εἰσῆλθε. Ἐσφιξε μὲ συγκίνησιν τὸ χέρι τῆς Θέκλας καὶ ἔσπευσε πρὸς τὴν γραίαν αὐτὴν γονατίσας ἔμπρὸς της ἐπῆρε τὸ χέρι της καὶ τὸ ἐφίλησε.

— Μάννα μου, εἶπε, τὴν εὐχή σου. Ἥργησα ἀπόψε καὶ θ' ἀνησυχῆσατε...

— Εἶσα συγχωρημένος ἀπόψε, παιδί μου, εἶπεν ἡ γραία ἀφήγουσα τὴν ῥάκαν της καὶ βοηθίζουσα τὰ ξηρά της χέρια εἰς τὰ πλοῦσια μαλλιά τοῦ νέου. Μὲ αὐτὴν τὴν ἀνησυχίαν τὴν ἀποφινὴν... τί νέα ἀπὸ τὴν Πόλιν; Τί λέγουν διὰ τὸν βασιλέα;..

— Καμμία ἐλπίς, ἀπήντησεν ὁ νέος. Ὁ ἰατρός του Καλλικλῆς ἐδῆλωσε, ὅτι τοῦ ὑπολείπεται ὥρων ζωῆ.

Καὶ ὡς διὰ νὰ στρέψῃ ἄλλοῦ τὴν ὁμιλίαν εἶπε πρὸς τὴν κόρην:

— Πῶς πηγαίνει τὸ κέντημά σου, Θέκλα μου; Δὲν ἐπροχώρησες πολὺ.

Ἡ νέα ἐκίνησε τὸ κεφάλι. Προφανῶς ὅσον τὸν ἐπερίμενε δὲν εἶχε νοῦν νὰ ἐργασθῇ. Ὁ νέος ἐκάθισεν κοντὰ της καὶ ἤρχισε νὰ τῆς ὁμιλῇ, Ἐξάφνα ἀπ' ἔξω ἠκούσθη ῥῆθ' καὶ ἐπίμονον λάλημα κούκκου. Ὁ νέος ἐταράχθη ἀνησυχός. Ὁ κούκκος ἔχει μόνον ἐπέμενε, ἀλλὰ καὶ ἐπύκνωσε τὸ λάλημά του. Ὁ Μιχαήλ ἀνετινάχθη καὶ ἐγονάτισε πάλιν ἔμπρὸς εἰς τὴν γραίαν.

— Μάννα μου, εἶπε. Ἐλθσομένησα νὰ σὰς εἰπῶ ὅτι δὲν ἠμπορῶ νὰ μείνω ἀπόψε μαζί σας. Ὁ βασιλεὺς ψυχομαχεῖ. Ἡ πόλις ὅλη εἶναι ἀνάστατος. Δόσε μου τὴν εὐχὴν σου.

Ἡ γραία ἤπλωσε τὰ χέρια της καὶ τοῦ εἶπε:

— Εἰς τὴν εὐχὴν τοῦ θεοῦ. Ἐχεις δίκαιον. Οἱ ἄνδρες δὲν πρέπει ἀπόψε νὰ κλείνουνται εἰς τὸ σπῆτι. Εἰς τὴν εὐχὴν τοῦ θεοῦ!

Ὁ Μιχαήλ ἐστράφη πρὸς τὴν Θέκλαν. Τὴν ἤρπασεν εἰς τὰς ἀγκά-

ποτέ δὲν εἶχε ἀντιληφθῆ ὡς τότε ἢ Θέκλα ἐκ μέρους του. Ἡ νέα, ἀνήσυχος, τὸν προέπεμψε ὡς τὴν θύραν.

— Συμβαίνει τίποτε; τοῦ εἶπε. Εἶσαι ταραγμένος. Δὲν εἶσαι ὅπως ἦσουν ἄλλοτε. Τί συμβαίνει;

— Τίποτε, ἀπήντησεν ὁ νέος, προσπαθῶν νὰ δεῖξῃ ἡρεμίαν καὶ ἀδιαφορίαν. Τίποτε. Αὔριον πάλιν κατὰ τὰ μεσάνυκτα...

Καὶ ἐξηφανίσθη εἰς τὸν στενὸν σκοτεινὸν δρόμον.

* * *

Ὀλίγον πέραν τῆς γωνίας τρεῖς ἄνδρες ἐπερίμεναν. Ὁ πρῶτος, ὅταν εἶδε τὸν νέον ἐρχόμενον, ἀπεσπάσθη ἀπὸ τὸν ὄμιλον καὶ τοῦ ἐψιύρισε:

— Καίσαρ, σὲ ζητοῦν εἰς τὰ Ἀνάκτορα. Ὁ βασιλεὺς σὲ θέλει. Αἰσθανόμενος τὸ τέλος προσεγγίζον σὲ ἐζήτησε. Εἶναι ἀνάστατον τὸ ἱερὸν Παλάτιον διὰ τὴν ἐξαφάνισίν σου. Ὁ υἱὸς τοῦ βασιλέως νὰ μὴν εἶναι εἰς τὴν κλίνην του! Μιάς στιγμῆς ἀργοπορία ἡμπορεῖ νὰ σοῦ στοιχίσῃ τὸν θρόνον. Τάχυνε τὸ βῆμα σου...

Ὁ νέος δὲν ἀπήντησε. Ἠκολούθησε τὸν ὄμιλῆσαντα, ἐνῶ ὀλίγον ὀπίσω εἰς εὐλαβῆ ἀπόστασιν ἤρχοντο οἱ δύο ἄλλοι.

— Ἐχω τὸ προαἰσθημα, εἶπεν ἄργά καὶ μὲ πόνον ὁ νέος εἰς τὸν ἄλλον, ἔχω τὸ προαἰσθημα ὅτι ἀπόψε ὑπῆρξα διὰ τελευταίαν φοράν Μιχαήλ, μικρὸς ἀξιωματικός, μνηστήρ τῆς Θεέκλας, τῆς ὠραίας μου φίλης. Αὔριον ἴσως ἢ τύχη θὰ μὲ ἀναγκάσῃ νὰ εἶμαι βασιλεὺς καὶ διαλύεται τὸ ὄρατον, τὸ ὠραιότερον τῆς ζωῆς μου ὄνειρον.

Ὁ ἄλλος ἐμειδίασε.

— Πόσον δίκαιον ἔχει ὁ λαὸς νὰ σὲ ὀνομάξῃ Καλογιάννην, Καίσαρ! Γιὸς ἀγαπημένος τοῦ βασιλέως, αἰσθάνεσαι νεανικὸν αἰσθημα πρὸς μίαν πτωχὴν κόρην, ἢ ὅποια σὲ νομίζει ἄσημον στρατιώτην τοῦ πατρός σου. Καὶ τὴν στιγμὴν, ποῦ ὁ μεγαλείτερος θρόνος τοῦ κόσμου σὲ καλεῖ ν' ἀνέβῃς πρὸς αὐτόν, σὺ κλαίεις τὸ νεανικὸν σου αἰσθημα, ποῦ θὰ τὸ σῶσῃ ὁ χρόνος. Τί δίκαιον ποῦ ἔχει ὁ λαὸς νὰ σὲ ὀνομάξῃ Καλογιάννην!

Καὶ ἐξηκολούθησαν τὸν δρόμον των μὲ τὸ βῆμα ταχὺ μέσα ἀπὸ τοὺς στενοὺς δρόμους τοῦ Ἐβδόμου.

* * *

Εἰς ἓνα θάλαμον τῶν Ἀνακτόρων τῆς Μαγγάνας, ἐπὶ τῆς ὑψηλῆς κλίνης, τῆς ὁποίας τὸν οὐρανὸν ἐσχημάτιζε μὲ τὰς ἀνοικτὰς τοῦ πτέρυγας ὁ δικέφαλος αὐτοκρατορικός ἀετός, ὁ αὐτοκράτωρ ἐπά- λαιε πρὸς τὸν θάνατον. Ὁ ἰατρός Νικόλαος Καλλικλῆς, διὰ νὰ τὸν ἀνακουφίσῃ ἀπὸ τὴν δύσπνοϊαν, εἶχε διατάξῃ μίαν τελευταίαν φλεβοτομίαν. Δύο ἄλλοι ἰατροὶ ἐπολέμησαν τὴν γνώμην αὐτήν. Ἀλλὰ παρενέβη ἡ Ἄννα ἢ Κομνηνή, ἢ ὁποία ἐτάχθη μὲ τὴν γνώμην τοῦ Καλλικλῆ. Τὸ μέτρον ἔφερε τὸ ἀποτέλεσμα τὸ ἔστω καὶ προσωρινῶς. Ὁ αὐτοκράτωρ ἀνέπνεε τώρα εὐκολώτερα. Ἡ βασίλισσα Εἰρήνη Δρούκαινα, ἀλλοφρονοῦσα ἀπὸ τὴν λύπην, τοῦ ἐκράτε: τὰ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

«... Καὶ ὁ Βυζέντιος ἐσκέπτετο ὅτι τὸ Κράτος θὰ περιήχετο
εἰς ξένας χεῖρας, ἴσως ὄχι τόσοσιν ἰκανάς...»

* — Δεν είνε σιέμψεις άνδρός αύτάι!... λάβε την ζώνην μου και δόσε μου
τόν θόρακα και τό σταθί σου!...*

χέρια του. Ἡ κόρη του Μαρία, σύζυγος τοῦ Σεβαστοκράτορος Νικηφόρου Κατακαλιῶν, τὸν ἐρράντιζε μὲ βοδόσταγμα.

Ἡ Ἄννα, ὅταν εἶδε ὅτι τὸ μοιραῖον τέλος ἀνεβλήθη τουλάχιστον δι' ὀλίγον, ἐξήλθεν εἰς ἀναζήτησιν τοῦ συζύγου τῆς, τοῦ Καίσαρος Νικηφόρου Βρυεννίου.

Ὁ Βρυέννιος, μόνος, εἰς τὸ τέλος τοῦ διαδρόμου, ὁ ὁποῖος ἔφερε πρὸς τὸν βασιλικὸν θάλαμον, καθισμένος ἐπάνω εἰς ἔδραν διαχρυσον, παρετήρει ἔξω τὴν Πόλιν, ἣ ὁποία ὕψωνε πρὸς τὸν οὐρανὸν τὰ κωδωνοστάσια τῶν ἀπέιρων ἐκκλησιῶν τῆς. Ὁ γαμβρὸς τοῦ Αὐτοκράτορος ἦτο βυθισμένος εἰς πένθος. Τὸν Ἀλέξιον τὸν ἡγάπα ὁ Νικηφόρος ὡς πατέρα καὶ τὸν ἐθαύμαζε ὡς τὸν γενναῖον στρατάρχην, εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ ὁποῖου τὸς αἰκίας ἠγωνίσθη. Τώρα ὁ ἄνθρωπος ὁ ἀγαθός, καὶ ὁ μεγαλεπήβολος βασιλεὺς καὶ ὁ γενναῖος στρατιώτης ἐπάλαιεν ἀπεγνωσμένον ἄγωνα πρὸς τὸν θάνατον. Καὶ ὁ Βρυέννιος ἐσκέπτετο, ὅτι τὸ Κράτος θὰ περιήρχετο εἰς ἄλλας χεῖρας, ἴσως ὄχι τόσοσὶν ἱκανάς, ἐνῶ ἔχθροι τὸ ἔζωναν πανταχόθεν.

Ἀπὸ τὸν πένθιμόν του βεβασμὸν τὸν ἀπέσπασεν ἡ φωνὴ τῆς Ἄννης, ἀσυνήθως εἰρωνικῆ καὶ τραχεῖα.

— Ὁ βασιλεὺς, εἶπεν ἡ Ἄννα σταθεῖσα προκλητικῶς ἐμπρὸς του, παλαίει μέσα εἰς τὸν θάλαμόν του πρὸς τὸν θάνατον καὶ ὁ γαμβρὸς του, ὁ γενναῖος Καίσαρ, εἶναι ἔτοιμος νὰ κλαύσῃ ὅπως αἱ ζῶσται καὶ αἱ θεραπεινίδες τῶν ἀνακτόρων!

Ὁ Βρυέννιος ἐκύτταξεν ἐκπληκτος τὴν σύζυγόν του.

— Πῶς; εἶπε. Δὲν θέλεις νὰ πενήθῃσω ἐγὼ τὸν βασιλέα μου καὶ πενήθρὸν μου καὶ πατέρα μου;

— Πενθοῦν, ἀπήντησεν ἐντόνωξ ἡ Ἄννα, πενθοῦν μόνον τοὺς κοινούς ἀνθρώπους. Εἰς τὴν ἐπιθανάτιον κλίνην τῶν βασιλέων οἱ ἰδιοὶ τῶν δὲν λυποῦνται μόνον πρὸ πάντων σκέπτονται.

— Ἀγαπητῆ μου Ἄννα, εἶπεν ὁ Βρυέννιος μειδιάων μειδιάμα λύπης; ὅταν ἤλθες ἀκριβῶς αὐτὸ ἔκαμνα. Ἐσκεπτόμην...

— Τί ἐσκέπτεσο;

— Ἐσκεπτόμην, ὅτι ὁ θάνατος αὐτὸς εὕρισκε τὸ Κράτος μας εἰς κρίσιμον στιγμὴν καὶ μᾶς στερεῖ προστάτου δυνατοῦ.

— Μόνον αὐτὸ ἐσκέπτεσο;

— Τί ἄλλο ἤθελες νὰ σκεφθῶ;

— Δὲν ἐσκέφθης, ὅτι εἶναι καιρὸς τοῦ Κράτους τὰ ἡνία ν' ἀρπάσουσιν εἰς τὰ χέρια ἐκείνοι, οἱ ὁποῖοι αἰσθάνονται μέσα τῶν τὴν δύναμιν...

— Τί ἐνόησες; εἶπεν ὁ Βρυέννιος μὲ ὕψος εἰλικρινοῦς ἀπορίας.

— Ἐνωσῶ, ὅτι ὁ Καλογοιάννης δὲν εἶναι ὁ ἄνθρωπος, τὸν ἔποιν ζητοῦν αἱ περιστάσεις.

— Ἐπειτα;

— Ἐπειτα, ὅτι ὄφειλες σὺ, τοῦ βασιλέως ὁ γαμβρὸς, ὁ γενναῖος Βρυέννιος, νὰ διεκδικήσῃς τὰ δικαιώματά σου.

— Ἀλλά, εἶπεν ὁ Βρυέννιος, ὁ Ἰωάννης εἶναι νόμιμος διάδοχος τοῦ θρόνου. Εἶναι ὁ ἀδελφός σου.

Ἄννα ἡ Κομνηνή.

— Ἐμπρός εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ Κράτους, ἡ διαδοχὴ ὑποχωρεῖ. Ἄν εἶναι ἐκεῖνος ἀδελφός μου, σὺ εἶσαι σύζυγός μου.

— Ὁ σύζυγός σου, εἶπε ψυχρῶς καὶ ἀποφασιστικῶς ὁ Βρυέννιος, δὲν θὰ γίνῃ ἄρπαξ θρόνων ποτέ. Θὰ σεβασθῇ τὴν θέλησιν τοῦ βασιλέως καὶ Κυρίου του.

Τὸ ἀποφασιστικὸν ὕφος, μὲ τὸ ὁποῖον ἐλέχθησαν αἱ λέξεις αὐταί, παρώργισαν τὴν Ἄνναν.

— Δὲν εἶναι σκέψεις ἀνδρός, εἶπεν ἐξηγριωμένη, δὲν εἶναι σκέψεις ἀνδρός αὐταί! Λάβε τὴν ζώνην μου καὶ δόσε μου τὸν θώρακα καὶ τὸ σπαθί σου νὰ κάμω ἐγὼ ὅ,τι ἤτο καθήκον σου νὰ κάμῃς.

Ὁ Βρυέννιος ἔμεινε κατάπληκτος. Ποτέ δὲν εἶχεν ἰδῆ ὀρμητικὴν καὶ ἐξηγριωμένην τὴν ὡραίαν καὶ λεπτὴν σύζυγόν του. Καὶ ἐνῶ προσεπάθει νὰ εἴρῃ λόγους ἀπαντήσεως, βοή ἠκούσθη γύρω εἰς τοὺς διαδρόμους καὶ βήματα ἀνθρώπων βιαστικά. Ἀξιωματικὸς τρέχων ἐκρατήθη ἀπὸ τὸν Βρυέννιον καὶ ἔδωκεν εἰδήσεις.

— Ὁ βασιλεὺς, εἶπε, ἐκάλεσε τὸν Πορφυρογέννητον Ἰωάννην καὶ τοῦ ἔδωκε τὸν βασιλικὸν δακτύλιον. Ὁ Ἰωάννης τρέχει εἰς τὸ Ἱερόν Παλάτιον νὰ στεφθῇ.

Ἡ Ἄννα κατέπεσεν ἐπὶ τινος καθίσματος, ἐνῶ ὁ ἀξιωματικὸς ἐξηφανίζετο.

Ὁ Νικηφόρος, ὠχρός, μὲ τὰ χεῖλη τρέμοντα, ἐπλησίασε, ἐγονάτισε πλησίον της καὶ ἐκράτησε τὰ χεῖρα της μέσα εἰς τὰ ἰδικὰ του.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istorias
Restrictions apply.

— "Αννα μου, εἶπε. Αὐτό ἦτο τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, τὸ θέλημα τοῦ νόμου, ὁ ὅποιος εἶναι Θεός, τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς σου, ὁ ὅποιος θὰ εἶναι πλῆθος τοῦ Ὑψίστου μετ' ὀλίγον. Τοῦ Κράτους τὰ συμ- φέροντα πρῶτος ὁ Κύριος θὰ προστατεύσῃ. Ἡμεῖς θὰ μείνωμεν ὅπως καὶ ἄλλοτε, πρόθυμοι εἰς τὰς προσταγὰς τοῦ θρόνου, ἔτοιμοι νὰ θυσιάσωμεν καὶ τὴν ζωὴν μας εἰς τὴν πατρίδα.

Τῆς Ἄννης ἡ μορφή ἀνελάμβανε σιγὰ-σιγὰ τὴν συνήθη τῆς γλυκύτητα.

— Ἐρχομεν, ἐξηκολούθησεν ὁ Νικηφόρος Βρυέννιος, ἔχομεν ἐργασίαν πολλήν. Σὺ θὰ ἐργασθῆς εἰς τὴν « Ἀλεξιάδα » σου, ἡ ὁποία θὰ διηγῆται εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεὰς τὴν ἐνδοξον βασιλείαν τοῦ Ἀλεξίου Κομνηνοῦ. Ἐγὼ θ' ἀποτελειώσω τὴν ἱστορίαν μου, ἡ ὁποία φθάνει ἕως τὴν ἀνάρρησιν τοῦ πατρὸς σου. Βεβαίωσου, καλή μου, ὅτι αὐτὴ δὲν εἶναι ὑπερσεία ἀσήμαντος πρὸς τὴν πατρίδα.

Ἡ Ἄννα ἤπλωσε τὴν χεῖρα τῆς κ' ἐνηγκαλίσθη τρυφερῶς τὸν σύζυγόν τῆς. Ἡ περαστικὴ ὀργὴ ἔφυγεν ὀρμητικῆ, ὅπως εἶχεν ἔλθει. Οἱ δύο σύζυγοι ἔσπευσαν εἰς τὴν κλίνην τοῦ πατρὸς. Ὁ Ἀλέξιος, ἦνοιξε πρὸς στιγμὴν τὰ μάτια του, εἶδε ἀπέναντί του τὸ ζεῖθος βυθισμένον εἰς εἰλικρινῆ λύπην, καὶ τὰ ἔκλεισε διὰ τελευταίαν φοράν μὲ καταφανῆ εὐχαρίστησιν.

* *

Εἰς τὸν ἐξώστην τοῦ Ἱεροῦ Παλατίου ὁ αὐτοκράτωρ Ἰωάννης ἐπροχώρει βραδέως, φέρον τὴν αὐτοκρατορικὴν στολήν διὰ νὰ ἐμφανισθῇ κάτω εἰς τὰ πλῆθη. Ὁ λαός, μόλις εἶδε τὸν Βασιλέα προκύψαντα, ἔξερράγη εἰς μυριοστόμους κραυγὰς :

— Τοῦ βασιλέως Ἰωάννου, πολλὰ τὰ ἔτη!

Ταυτοχρόνως ὁμοῦς μία σπαρακτικὴ γυναικεία κραυγὴ ἠκούσθη ἀπὸ τὸ πλῆθος : — Ὁ Μιχαήλ!

Ἡ Θέκλα — αὐτὴ ἦτο ποῦ ἐφώνησε — ἔπεσε λιπόθυμος· εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν γυναικῶν γύρω τῆς.

Γ. Β. ΤΣΟΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ἡ λογία δεσποινὶς

Κάποια νόστιμη μαυροῦκα
λύσσαξε νὰ πάρῃ Λοῦκα,
κ' ἔτρεχε λαχανιασμένη
στῆς Εὐθύπες ἄνω-κάτω,
μὰ στὸ τέλος ἡ καυμένη
γύρισε χωρὶς δουκάτο.

Ὅσοφ πάει καὶ ζαρώνει...
καῖμα! πέταξαν οἱ χρόνοι
καὶ τῆς ἄφησαν ὑγεία...
Τώρα κάθεται στὸ ῥάφι
κ' ἔγινε κι' αὐτὴ λογία,
κ' εἰς ἐπίμετρον... συγγράφει

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΟΥΡΗΣ

ΤΑΞΕΙΔΙΩΤΙΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΑΣ ΠΗΓΑΣ ΤΟΥ ΜΩΨΕΩΣ

ΜΤΟ ἡ τελευταία Κυριακή τοῦ Ὀκτωβρίου, ἡμέρα ἡλιό-
λουστος καὶ σχεδὸν θερινή. Εὐρισκόμην ἀπὸ δύο ἡδῆ
ἡμερῶν εἰς Σουέξ, παρὰ τὰς ἀκτὰς τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσ-
σης, ἐλθὼν ἐκεῖ ἐκ Καΐρου ὄπως συνοδεύσω καὶ κατευο-
δώσω τὸν Σεβασμιώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Σιναίῳ Κον
Πορφύριον Β', ἕνα τῶν διαπρεπεστέρων καὶ πολυμαθεστέρων Ἱεραρ-
χῶν τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, καὶ τὸν ἀγαπητὸν
φίλον καὶ συνταξιδιώτην κ. Κωνστ. Ν. Παπαμιχαλόπουλον, ἀπερ-
χομένους εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου καὶ Θεοβαδίστου Ὁρους Σινᾶ
πρὸς εὐλαβῆ προσκύνησιν τῶν θείων καὶ ἱερῶν τόπων, ἐν τοῖς ἐποίοις
ἐνεφανίσθη ὁ Σαβαώθ εἰς τὸν Μωϋσῆν καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὰς πλᾶ-
κας τοῦ Νόμου.

Ἄφ' ἑσπέρας κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ γεύματος, ὅπερ παρέθηκεν
ἡμῖν ὁ συμπαθὴς Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος κ. Γεώρ. Πλατανίσης,
ἀπεφασίσθη νὰ ἐκδράμωμεν τὴν πρωΐαν τῆς ἐπιούσης εἰς τὴν ἀπέ-
ναντι Ἀσιατικὴν ὄχθην τῆς Πετραίας Ἀραβίας πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν
περιφήμων Πηγῶν τοῦ Μωϋσέως.

Ἄλλὰ, πρὶν ἢ ἀφηγηθῶ τὰ τῆς ὥραιας καὶ πολυποικίλλου ταύ-
της ἐκδρομῆς, θὰ ἀναφέρω τινὰ ἐν περιλήψει καὶ ἄκρᾳ συντομίᾳ
περὶ τοῦ Σουέξ καὶ τῆς περιωνύμου αὐτοῦ διώρυγος, τοῦ γιγαν-
τιαίου τούτου ἔργου τοῦ 19^{ου} αἰῶνος. Τὸ Σουέξ, τὸ ἀρχαῖον Κλύσμα
τῶν Ἑλλήνων καὶ τὸ Κολζίμ τῶν Ἀράβων, πρὸ τῆς τομῆς τοῦ
Ἰσθμοῦ, δὲν ἦτο εἰμὴ μικρὰ κωμόπολις, κατοικουμένη ὑπὸ δισχι-
λίων περίπου κατοίκων τὸ πλεῖστον ἰθαγενῶν ἀλιείων. Ἦδη, εἰ καὶ
δὲν προώθεισεν, ὅσον τὸ Πόρτ-Σάϊδ, ἡ ἐπὶ τῆς ἐκ τῆς Μεσογείου
Θαλάσσης εἰσόδου ἀντίζηλός του αὕτη, ἐν τούτοις εἶναι πόλις ἀρ-
κούντως εὐπόροπος ἔχουσα ὑπὲρ τὰς 20.000 κατοίκων καὶ ἄξιον

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

λόγου διαμετακομιστικόν ἐμπόριον καὶ πρὸς τοῦτοις δύο ἀσφαλεστάτους λιμένας, δυναμένους νὰ περιλάβωσιν ἀνέτως ὑπὲρ τὰ 500 πλοῖα ἐκ τῶν ἐχόντων χωρητικότητα ἄνω τῶν χιλίων τόννων. Στενὸς λαμῖός γῆς σχηματισθεὶς ἐκ τῆς ἐκχωματώσεως τῆς διώρυγος ἐνοῖ τὸ Σουεῖξ μὲ τὸ Πόρτ-Τεφίκ, τὸ κομψότατον καὶ εὐρωπαϊκώτατον τοῦτο παρά τὴν διώρυγα προάστειον τοῦ Σουεῖξ, κατοικουμένον ὑπὸ δισχιλίων κατοίκων πάντων σχεδὸν Εὐρωπαίων, καὶ εἰς τὸ ὅποιον εὐρίσκονται: ἐγκαταστημένα ἐντὸς λαμπρῶν οἰκημάτων τὰ γραφεῖα καὶ τὰ καταστήματα τῆς Διεθνούς Ἑταιρείας τῆς διώρυγος τοῦ Σουεῖξ καὶ τὰ πλεῖστα Προξενεῖα. Ὅπως καὶ εἰς τὰς ἄλλας σημαינוῦσας πόλεις τῆς Αἰγύπτου, οὕτω καὶ ἐν Σουεῖξ, ἡ ἐλληρικὴ παροικία εὐήμεροί καὶ δαημέραι προάγεται καὶ μὲγα μέρος τῆς καθόλου ἐμπορικῆς κινήσεως εὐρίσκεται εἰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων. Ναὸς εὐπρόσωπος ἐκτίσθη πρό πολλοῦ, ἐν τῇ ὁποίᾳ εἰς τὴν ἐλληνίδα γλῶσσαν ὑμνολογεῖται ὁ Θεός, καὶ σχολεῖον διευθυνόμενον ὑπὸ ἐνὸς τελειοφοίτου τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς τοῦ Ἑθν. Πανεπιστημίου λειτουργεῖ καλῶς, καὶ εἰς τὸ ὅποιον 50 μαθηταὶ καὶ 40 μαθήτριαι διδάσκονται τὰ ἐλληνικὰ γράμματα ὑπὸ τοῦ ἄνω διευθυντοῦ καὶ δύο διδασκαλισσῶν, μίᾳ πτυχιούχου τοῦ Ἀρσακείου καὶ ἐτέρας βοηθοῦ.

Τὶ δὲ νὰ εἴπῃ τις περὶ τῆς διώρυγος τοῦ Σουεῖξ, ἥτις ἐχώρισε τὰς δύο μεγάλας ἡπείρους καὶ ἤνωσε τὰ ὕδατα καὶ τὸν πολιτισμὸν τοῦ ἀρχαίου καὶ τοῦ νεωτέρου κόσμου! Εἶναι ὁμολογουμένως κολοσσιαῖον καὶ θαυμασιώτατον τὸ μὲγα τοῦτο ἔργον, ὅπερ ἔφερον εἰς αἴσιον πέρας ἡ ἀκατάβλητος δραστηριότης καὶ ἐπιμονὴ τοῦ Φερδινάνδου δὲ Λεοπέδ, τοῦ «Μεγάλου Γάλλου», ὡς δικαίως καὶ ἐπαξίως ἀπεκλήθη ὁ μεγαλεπήβολος ἀνὴρ, τοῦ ὁποίου ὁ ὑπερμεγέθης (τετρακίς μείζων τοῦ φυσικοῦ) χαλκοῦς ἀνδριάς κοσμεῖ ἐν Πόρτ-Σαῖθ τὴν εἴσοδον τῆς διώρυγος, στηθεὶς ἐκεῖ μετὰ πάσης ἐπισιμότητος τῆ 17 Νοεμβρίου 1899 ἐπὶ τῇ συμπληρώσει τῆς τριακοστῆς ἡμιαιτηρίδος ἀπὸ τῆς τελείας ἀποπερατώσεως τοῦ μεγίστου τούτου ἔργου. Ὁ θαυμασιος οὗτος ἀνδριάς φέρει ἐγκαχαραγμένην τὴν ἐξῆς εὐστοχωτάτην ἐπιγραφὴν: «Aperire terram gentibus» (ἀνοίγειν τὴν γῆν τοῖς ἔθνεσι).

Ἀπὸ τοῦ ἸΔ' π. Χ. αἰῶνος ἐπὶ Σέτι I καὶ Ραμσῆ II (Σεσαγγριος καθ' Ἑλληνας) εἶχον γίνῃ ἀπέπειρα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥτιον ἐπιτυχεῖς τομῆς τοῦ ἰσθμοῦ, ἐπαναληφθεῖσαι εἰτα ἐπὶ Νεκῷ υἱοῦ τοῦ Ψαμματίχου Β' καὶ Δαρσίου τοῦ Ἰστάσπου καὶ Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου καὶ τοῦ αὐτοκράτορος Τραϊανοῦ καὶ τοῦ Καλφίου Ἀρμυῦ-Τζαφάρ καὶ ἄλλων κατὰ καιροῦς ἀρξάντων τῆς χώρας τῶν Φαραώ' ἀλλ' εἰς τὸν μέγαν τῆς Γαλλίας πολίτην ἐπεφυλάσσετο ἡ ὑψίστη τιμὴ καὶ ἡ δόξα τῆς πλήρους καὶ τελείας καὶ τεχνικωτάτης κατασκευῆς τῆς διώρυγος τοῦ Σουεῖξ. Ἡ ἱστορικὴ καὶ ἐπιστημονικὴ ἀφῆγησις πάντων τούτων ἀπαιτεῖ συγγράμματα πολυτόμα, καὶ ἐνταῦθα μόνον παροδικῆ γίνεται: μνεῖα περὶ τοῦ θαυμα-

Ἐπανέρχομαι λοιπὸν σπεύδων εἰς τὰ τῆς ἐκδρομῆς μας τὴν πρῶταν τῆς Κυριακῆς περὶ τὴν 8ην, τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Σιναίου παραμείναντος ἐνεκεν ὑποθέσεων ἐν Σουέξ, ὁ κ. Παπαμιχαλόπουλος, ὁ κ. Πλατανίσης καὶ ἐγὼ διὰ τοῦ σιδηροδρόμου τοῦ ἐνοῦντος τὸ Σουέξ μετὰ τοῦ Πόρτ-Τεφίκ, ὅστις εἶναι καὶ ὁ μικρότερος τοῦ κόσμου, διαρκείας πέντε μόνον λεπτῶν, μετέβημεν εἰς τὴν Terre-Plaine, ὡς καλεῖται, καὶ διελθόντες τὴν ὡραίαν καὶ θαλερὰν δενδροστοιχίαν ἐφθάσαμεν εἰς τὴν ἀποβάθραν, ὅπου ὑπεδέχθη ἡμᾶς ὁ ἐνθουσιώδης πατριώτης καὶ κάλλιστος φίλος κ. Γεώργιος Μαῦρος,

Παρὰ τὰς «Πηγὰς τοῦ Μωῦσέως».

ἀπὸ ἐτῶν ἐγκατεστημένους ἐκεῖ καὶ κατέχων ἀνωτέραν θέσιν ἐν τῇ ὑπερσίᾳ τῆς Διεθνoῦς Ἑταιρείας.

Μετὰ τινὰς προπαρασκευὰς ἐπέβημεν τῆς κομφῆς καὶ ταχείας ἀτμακάτου «Cladys» καὶ καταλιπόντες τὰ ἥρημα τῆς διώρυγος ὕδατα, εἰσήλθομεν εἰς τὴν Ἐρυθρὰν, τὴν ἀπὸ τῆς ἀπωτάτης ἀρχαιότητος ὀνομαστήν αὐτὴν θάλασσαν, ἣτις ἀρχομένη ἀπὸ τοῦ Σουέξ καταλήγει εἰς τὸ Ἄδεν ἐκβάλλουσα εἰς τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανὸν καὶ ἐκτετατομένη εἰς μῆκος 1200 ναυτικῶν μιλίων. Τὸ χρῶμά της εἶναι βαθύ σμαράγδινον, ἀλλ' ὅταν διατελῇ ἐν ἡρεμίᾳ καὶ ἀντανακλῶνται ἐπ' αὐτῆς τὰ ἐκατέρωθεν ὄρη, ἐξ ἐνὸς μὲν τὰ τῆς Ἀσίας τὰ καλούμενα Ἄτακα, εἰς τὰ ὅποια ὑπάρχουσιν ἀξιόλογα λατομεῖα λίθου καὶ κρυσταλλίτου, ἐξ ἐτέρου δὲ ἡ Σιναϊτικὴ ὄροσειρὰ Ἐλ-Τίχ, τότε λαμβάνει χρῶμα ἐλαφρῶς ῥοδόχρου, ἐκ τούτου δέ, ὡς λέγε-

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

ται, ἔλαβε καὶ τὴν προσωνομίαν τῆς Ἐρυθρᾶς, κατ' ἄλλους δὲ ἐκ τῆς πληθῆος καὶ τοῦ μεγέθους τῶν θαυμασίων ἀληθῶς ἐρυθρῶν ὄστράκων, τὰ ὅποια πληροῦσι τὸν βαθὺν αὐτῆς πυθμένα.

Ἐν τοῦτοις ἡ ἀμάκκατος, διασχίζουσα ταχέως τὰ ἕρπεια τῆς Ἐρυθρᾶς ὕδατα, προχωρεῖ πρὸς τὸ ἐπὶ τῆς Ἀσιατικῆς παραλίας ὑγειομοῖον, ἔνθα συνήθως γίνεται ἡ ἀποδίθασις ἄλλα σημειωθέντος κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ὑπόπτου κρούσματος πανώλους, ἀπηγορευθῆ ἡ προσέγγισις καὶ οὕτω ἀναγκασόμεθα νὰ λοξοδρομήσωμεν καὶ νὰ σταματήσωμεν εἰς ἰκανὴν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς ξηρᾶς, καθόσον τὰ ὕδατα εἶναι ἀβαθῆ. Ρίπτεται ἡ λέμβος εἰς τὴν θάλασσαν καὶ δι' αὐτῆς προχωροῦμεν ἐπὶ τι διάστημα, ἀλλὰ καὶ πάλιν σταματῶμεν καὶ οἱ συνοδοῦντες ἡμᾶς εὐσταλαεῖς βερβερίνοι ναῦται πηδῶσιν εἰς τὸ ὕδωρ καὶ ἡμεῖς ἀναρριχώμεθα ἐπὶ τῶν ὧμων των, οὕτω δὲ ἱππεύοντες ἐπ' ἀνθρώπων ἐξερχόμεθα εἰς τὴν ξηρὰν καὶ πατόημεν τὸ ἔδαφος ἀδρόχοις ποσίν, ὡς ὁ Μωϋσῆς, ὅστις μετὰ τὴν θεία συνάρσει αἰσίαν δίδοτον τῆς Ἐρυθρᾶς καὶ τὸν καταποντισμὸν τοῦ Φαραῶ καὶ τοῦ στρατοῦ του, ἔστη ἐκεῖ κατὰ τὴν παράδοσιν καὶ ἀνεπαύθη μετὰ τῶν Ἐβραίων, τοῦ περιουσίου λαοῦ τοῦ Κυρίου.

Λόφοι ἄμμου ὑποκίτρινου ἀποτελοῦσι τὴν ἕκτασιν τῆς παραλίας καὶ ὀλίγον μακρύτερα ἀνακαλύπτομεν τὸ πράσινον χρῶμα τῆς ὁάσεως, ἔνθα εὐρίσκονται αἱ περιώνυμοι πηγαί. Προχωροῦμεν κοπιωδῶς, καθόσον οἱ πόδες μας εἰσχωροῦσι βαθέως ἐντὸς τῆς ὑγρᾶς ἐκ τῆς κατ' ἐξάωρον παλιρροίας ἄμμου, καὶ μετὰ πορείαν ἐνός τετάρτου τῆς ὥρας φθάνομεν εἰς τὸ τέρμα τῆς ἐκδρομῆς μας. Αἱ πηγαὶ τοῦ Μωϋσέως (Ajün Mûsâ, ὡς ἀποκαλοῦνται ὑπὸ τῶν Ἀράβων, τοῦθ' ὅπερ σημαίνει: κατὰ λέξιν «ὀφθαλμὸς ὕδατος Μωϋσέως»), ἀποτελοῦσιν ὅσιν ἐκτάσεως ἐνός περίπου χιλιόμετρον μετὰ πλουσίας βλαστήσεως ὑψιστέλεχοι φοίνικες, πλήρεις καρπῶν, καὶ ἄλλοι ἐν ἀγρία ἔτι καταστάσει, οὐπω ἐξεθλόντες τῆς θερμοκρασίας αὐτῶν μορφῆς, μυρτιάαι καὶ ἀκαναῖαι, φύονται ἐκεῖ ἐν ἀφθονίᾳ καὶ δίδουσι τὸ πράσινον τῆς ἐλπίδος χρῶμα εἰς τὴν ἔρημον ἐκείνην ἕκτασιν.

Οἱ Ἀραβες, ὀλίγοι μόνον οἰκογένεια, ἔχουσι κατασκευάσει καλαμίνας οἰκίσκου εἰς τὴν ἀκτικὴν τὸν κήπου ἐκείνου, οἷτινες ἀνήκουσιν εἰς τὸν ἑλληνα τὸ γένος πρόξενον τῆς Ρωσσίας ἐν Σουῆξ κ. Κώσταν, καθὼς καὶ εἰς τὸν εὐπορον ἁμογενῆ κ. Ἀθανασίου μετὰ τῆς ἐκεῖ ἐκτιομένης εὐπροσώπου οἰκίας. Μεταξὺ τῶν κήπων τούτων κεῖνται αἱ περίφημοι αὐταὶ πηγαί, ὧν ἡ θερμοκρασία ποικίλλει ἀπὸ 21⁰ μέχρι 29⁰ Κελσίου, τὸ δὲ ὕδωρ αὐτῶν εἶναι, ἄλλων μὲν εὐαφρῶς ὑφάμυρον καὶ ὑποφερτὸν εἰς πόσιν, ἄλλων δὲ ὑπόπικρον καὶ ἀηδῆς τῆν γέσιν ἢ μεγίστη ἐξ αὐτῶν, εἶδος μεγάλης δεξαμενῆς στοργγύλης, λέγεται ὅτι εἶναι ἡ πικρὰ πηγὴ τῆς ἐρήμου, ἡ ὑπὸ τοῦ Μωϋσέως μεταβληθεῖσα εἰς γλυκεῖαν διὰ τῆς εἰς αὐτὴν ἐμβαπτίσεως κλάδων τινῶν. Ὀλίγον ὑψηλότερα τῶν κήπων καὶ τῶν πηγῶν, τῶν ὁποίων χάριν περιεργείας ἐγεύθημεν τὸ ὕδωρ, εἰς ἀπόστασιν 10 λεπτῶν τῆς ὥρας πρὸς νοτιανατολικὴν διεύθυνσιν, ὑφούται ὑπὲρ τὴν ἀπὸ τῆς ἐρήμου-πέρας ὀλίγον μέτρον ὕψους, ἐκ τοῦ μέσου τοῦ

ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΗ - ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1901

ΤΟΥ ΙΑΤΡΟΥ Ι. Γ. ΧΡΥΣΟΣΠΑΘΗ

Υφηγητοῦ τῆς Ὀρθοπαιδικῆς καὶ Χειρουργικῆς τῶν Παιδῶν ἐν τῷ Ἐθν.
Πανεπιστημίῳ, Μέλους τῆς ἐν Βερολίῳ «Ὀρθοπαιδικῆς
Χειρουργικῆς καὶ Ἀκτινολογικῆς Ἑταιρίας», Συνεκδότου τοῦ Centralblatt
für chir. und mech. Orthopaedie τῶν Hoffa und Vulpius,
Συνεκδότου τοῦ Centralblatt für Röntgenstrahlen von Stein-Bergmann.
Ἰατροῦ τοῦ Ἀργυροῦ Σταυροῦ τοῦ Σωτήρος κλ. κλ.

Ὁ κ. Χρυσόσπαθης, ἐκ τῶν κρατίστων νεωτέρων ἐπιστημόνων,
γνωστὸς καὶ εἰς τοὺς ἰατρικοὺς κύκλους τῆς Εὐρώπης διὰ τῶν σοφῶν
του πραγματειῶν, ἐσπούδασεν ἐπὶ Ἱερατῆν δὴν ἐν Εὐρώπῃ, κέκτη-
ται δὲ καὶ τὴν πρακτικὴν ἄδειαν παρὰ τῆς Γερμανικῆς Κυβερνήσεως,
διατελέσας ἐπὶ ἱερατικῆς βοηθὸς τῶν ἐπιφανῶν καθηγητῶν τῆς Ὀρθο-
παιδικῆς Hoffa καὶ Lorenz, κλ.

Ἡ «**ΚΛΙΝΙΚΗ ΧΡΥΣΟΣΠΑΘΗ**», μοναδικὴ ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν
Ἀνατολήν, ἀμιλλᾶται πρὸς τὰς καλλιτέρας τῶν Εὐρωπαϊκῶν κέντρων.

Ἐχει τέλειον **Χειρουργεῖον** μὲ ὅλα τὰ τελειώτερα ἐργαλεῖα καὶ
τὰς νεωτέρας ἀσθητικὰς καὶ ἀντισηπτικὰς μεθόδους.

Ἐργαστήριον Ἀκτίνων Ραϊντγκεν, συστήματος «Ideal» στιγ-
μιαίου καὶ μοναδικοῦ ἐν Ἑλλάδι, **Ἠλεκτρισμῶν, Μαλάξεων, Θερ-
μοαερολοῦτρων, τῆς Μεθόδου Bier.**

Τμήμα Θεραπειᾶς Καταγμάτων καὶ Ἐξαρθρωμάτων διὰ τῆς
νέας καὶ ταχείας μεθόδου τοῦ γερμανοῦ **Bardenheuer.**

Ἐπίσης **Γυμναστήριον Ὀρθοπαιδικῶν** τέλειον κατὰ τῶν Στρε-
βλώσεων, Σκολιώσεων καὶ πρὸς **Πρόληψιν** τῶν τοιοούτων.

Περιλαμβάνει **Δωμάτια** ἐσωτερικῶν ἀσθενῶν εὐήλια καὶ εὐάερα
ὑπὸ τῆν περιθαψίν **Ἀδελφῆς τοῦ Ἐλέους, Εὐρωπαϊας.**

Ἐργαστήριον Ὀρθοπαιδικῶν Μηχανημάτων, Κοσέδων Τε-
χνητῶν Ποδῶν, Χειρῶν, κλπ. δι' **Εὐρωπαϊῶν ἀρχιμηχανουργῶν.**

Ἡ «**ΚΛΙΝΙΚΗ ΧΡΥΣΟΣΠΑΘΗ**», ἔχουσα νὰ παρουσιάσῃ πλείστας
δσας καὶ συνεχεῖς ἐπιτυχίας, θεραπεύει τὴν Χωλότητα, **Ραχιτιδα,**
**Φυματίωσιν Ὄστων, Παραλύσεις, Στρεβλώσεις, Ἐξαρθρώματα Κατάγ-
ματα, Ἀρθρίτιδας, Ρευματισμούς, κλπ.** Ὀρθοπαιδικὰ ὅλων τῶν ἡλι-
κῶν ὡς καὶ Χειρουργικὰς παθήσεις τῶν Παιδῶν, ἤτοι **Κήλας, Σκω-
ληκοειδίτιδα, Περιτονίτιδας, Λίθους κύστεως, Πυώδεις Πλευριτίδας,
Χοιράδας, Πολύποδας, Ὄγκους, Λαγόχειλος κλπ.**

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ «**Ἐθνικοῦ Ἡμερολογίου**» ἰδιαιτέρως καὶ
ἐν πεποιθῆσιν συνιστᾷ τὴν ἀληθῶς μοναδικὴν καὶ τελεῖαν εἰς τὸ
ὀρθοπαιδικὸν εἶδος τῆς **ΚΛΙΝΙΚΗΣ** τοῦ κ. **Χρυσόσπαθης.**

Ἐν Ἀθήναις, Ὀδὸς Πανεπιστημίου καὶ Θεμιστοκλέους 1,
παρὰ τὴν πλατεῖαν Ὀμονοίας, (Χαυτεῖα).

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΔΡΥΣΙΣ ΑΥΤΗΣ ΔΙΑ ΤΟΥ ΑΠΟ 38 ΜΑΡΤΙΟΥ 1841 ΝΟΜΟΥ

ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΤΕΘΕΙΜΕΝΟΝ ΔΡ. 20,000,000
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ ΤΑΚΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΕΚΤΑΚΤΟΝ ΔΡ. 18,500,000
ΜΕΤΟΧΑΙ 20,000 ΠΡΟΣ ΔΡ. 1000 ΕΚΑΣΤΗ

ΕΔΡΑ ΑΙ ΑΘΗΝΑΙ

ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΑΥΤΗΣ. Διοικητής (ἀναπληρούμενος ὑπὸ δύο Ὑποδιοικητῶν) προεδρεύων δωδεκ μελοῦς Συμβουλίου, ὅπερ συνεδριάζει ἐπὶ παρουσίᾳ Βασιλικῆς Ἐπιτρόπου.

ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ: ΣΤ. ΣΤΡΕΪΤ

ΥΠΟΔΙΟΙΚΗΤΑΙ: ΙΩ. ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ ΚΑΙ ΙΩ. ΕΥΤΑΞΙΑΣ

ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Προνόμιον ἐκδόσεως τραπεζικῶν γραμματίων.— Προεξοφλήσεις ἐμπορικῶν γραμματίων.— Δάνεια ἐπὶ ὑποθήκῃ.— Χορηγήσεις ἐπὶ ἐνεχύρῳ ἐμπορευμάτων.— Δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρῳ τίτλων.— Πιστώσεις δι' ἀνοικτοῦ λογαριασμοῦ, ἐπὶ ὑποθήκῃ καὶ ἐνεχύρῳ.— Καταθέσεις ἄτοκοι.— Καταθέσεις ἐντοκοὶ ὑπὸ προθεσίαν κατὰ κλίμακα τούτων.— Ἐκδοσις δανείων δι' ἔμπολογίων.— Παρακαταθήκαι.— Ἀγορὰ καὶ πώλησις συναλλαγμάτων Ἐξωτερικῶν.— Συμμετοχὴ εἰς ἐγχωρίους Ἐταιρείας.— Χορηγήσεις εἰς γεωργοὺς καὶ κτηματίας.— Δάνεια εἰς Δήμους, εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ ἄλλα νομικὰ πρόσωπα.— Ὑπηρεσία δημοσίων καὶ ἄλλων δανείων.— Κίνησις κεφαλαίων δι' ἐπιταγῶν ἐν τῷ Ἐσωτερικῷ.— Ταμεῖον τίτλων πρὸς φύλαξιν.— Ταμειυτήριον (caisse d'épargne).

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

Εἰς Ἀγορίνιον, Αἴγιον, Ἀμφισσαν, Ἄρταν, Ἀταλάντην, Βόλον, Γύθειον, Δημητσάναν, Θήβας, Θήραν, Καλάβρυτα, Καλάμας, Καρδίτσαν, Κόρινθον, Κυπαρισσίαν, Λαμίαν, Λάρισσαν, Λεβαδειάν, Λευκάδα, Μεγαλόπολιν, Μεσολόγγιον, Ναύπαιτον, Ναύπλιον, Πάτρας, Πειραιᾶ, Πόρον, Πύλον, Σκόπελον, Σπάρτην, Σῦρον, Τρίκκαλα, Τρίπολιν, Χαλκίδα.

ΚΥΚΛΑΔΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ

ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ ΕΚ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΗΜΕΡΑΙ	ΩΡΑΙ	ΛΙΜΕΝΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΩΣ
Κυριακή	7 π.μ.	Αΐγιναν, Πόρον, Ύδραν, Σπέτσαι, Χέλιον, Λεωνίδιον, Άστρος, Ναύπλιον. (Τὸ θέρος Μέθανα).
Δευτέρα	Κατὰ 14ῆ- μερον μεσημβρία	Δαρδανέλλια, Κ/πολι, Πύργον, Βάρναν.
Δευτέρα	7 μ.μ.	Πάτρας, Μεσολόγγιον, Κυλλήνην, Ζάκυν- θον, Άργοστόλιον, Ληξούριον, Κέρκυ- ραν. (Τὸ θέρος Λουτράκιον).
Δευτέρα	9 μ.μ.	Σύρον, Πάρον, Νάξον, Ίον, Θήραν, Οίαν.
Δευτέρα	9 μ.μ.	Σέριφον, Σίφνον, Κίμωλον, Μήλον.
Τρίτη	7 μ.μ.	Κόρινθον, Ίτέαν, Αΐγιον, Πάτρας, Ίθά- κην, Δευκάδα, Πρέβεζαν, Σαλαώραν, Κόπραναν, Καρβασσαράν, Άστακόν.
Τετάρτη	Κατὰ 14ῆ- μερον	Σύρον, Μύκονον, Τήνον.
Τετάρτη	9 μ. μ.	Νάουσαν, Νάξον, Άμοργόν, Ίον, Σίκι- νον, Φολέγανδρον, Θήραν, Άνάφην.
Πέμπτη	Μεσημβρ.	Δαρδανέλλια, Κ/πολι, Πύργον, Βάρναν.
Παρασκ.	Κατὰ 14ῆ- μερον	Ήράκλειον, Ρέθυμνον, Χανία.
Παρασκ.	1 μ. μ.	
Παρασκ.	9 μ.μ.	Σύρον, Άνδρον, Κόρθιον. (Τὸ θέρος Τήνον).
Σάββατ.	9 μ.μ.	Σύρον, Τήνον, Μύκονον.

ΠΡΑΚΤΟΡΕΣ

ΜΟΛΟΧΑΔΗΣ & ΣΟΥΚΑΣ

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ

Ἐν Ἀθήναις: Ὀδὸς Σταδίου 64. Τηλέφωνον 252.
Ἐν Πειραιεῖ: Ἀποβάθρα Τζελέπη. Τηλέφωνον 80.

Συνιστῶμεν ἰδιαίτερώς τὰ ἀτμόπλοια τῆς «Κυκλαδικῆς».
Εἶνε ταχύπλοα, εὐρύχωρα, ἀναπαυτικά καὶ διακρίνονται διὰ
τὴν τάξιν, τὴν καθαριότητα, τὸ ἐκλεκτὸν τῆς τροφῆς καὶ
τὴν ἄκραν περιποίησιν.

Β. ΤΣΙΜΩΝΙΔΟΥ & Δ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΟΥ
ΜΕΓΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΟΜΒΡΕΛΛΩΝ

Τὸ ἀρχαιότερον καὶ τελειότερον ἀνά τὴν Ἑλλάδα καὶ Ἀνατολὴν
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΟΜΒΡΕΛΛΟΠΟΙΪΑΣ

ἱδρυθέν τῇ 1877, μοναδικὸν εἰς τὸ εἶδος του, φημιζόμενον διὰ τὴν ἐντέλειαν τῆς ἐργασίας, τὴν λαμπρὰν ποιότητα τῶν ὑλικῶν καὶ τὴν εὐσυνειδησίαν εἰς τὰς τιμὰς καὶ τὰς συναλλαγὰς του ἐν γένει.

Τὸ **ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΤΣΙΜΩΝΙΔΟΥ & ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΟΥ**, κατέχον τὰ σκήπτρα τῆς ὑπεροχῆς, ἀμιλλώμενον καὶ ὑπερέχον ἀκόμη πρὸς τὰ κράτιστα τῶν εὐρωπαϊκῶν τιμῶ ἀληθῶς τὴν νεοελλην. βιομηχανίαν.

Εἶνε ὁ γενικὸς προμηθευτὴς τῆς Ἑλλάδος, τῆς Ἀνατολῆς καὶ τοῦ ἔξω Ἑλληνισμοῦ.

Ἐβδομήκοντα καὶ πλέον ἐργάται καὶ ἐργάτριαι ἀπασχολοῦνται καθ' ἑκάστην εἰς τὸ προοδευτικὸν ὄντως κατὰστημα.

Παρακολουθοῦν βῆμα πρὸς βῆμα τοὺς νεωτερισμοὺς καὶ τὰς τελειοποιήσεις τοῦ εἴδους του, προμηθευόμενον ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὰς πρώτας πηγὰς τὰ ἄριστα τῶν ὑλικῶν, διακρινόμενον διὰ τε τὴν στερεότητα καὶ τὴν κομψότητα τῶν προϊόντων του, κατέστη δικαίως ὁ ἀποκλειστικὸς προμηθευτὴς

λιανικῆς καὶ χονδρικῆς πωλήσεως
ἔλων τῶν ἐμπορικῶν κέντρων Ἑλλάδος, Κρήτης, Αἰγύπτου
καὶ Ἀνατολῆς.

ὅποιου ἀναθάλλει εἰς καὶ μόνος πανύψηλος καὶ γιγάντειος φοῖνιξ, ὡσεὶ ἀπόλυτος κυρίαρχος τοῦ μέρους ἐκείνου. Ἀπὸ τοῦ λόφου τούτου ἡ θεὰ εἶναι ὠραισιτάτη, ἔνθεν μὲν πρὸς τὸ Σουεῖξ καὶ τὴν μεγαλοπρεπεῖν διώρυγα καὶ τὴν θαυμασίαν Ἀφρικανικὴν ὄροσειρὰν Ἄτακα, ἔνθεν δέ, κατὰ τὴν Ἀσιατικὴν Ἠπειρον, πρὸς τὴν ἀχανῆ ἔρημον καὶ τὰ ἀπότομα βουνὰ τοῦ Ἑλ-Τίχ.

Εἰς τοὺς κήπους, ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν φοινίκων, διεμείναμεν ἐπ' ὀλίγον πρὸς ἀνάπαυσιν περιστοιχιζόμενοι ὑπὸ τῶν οἰκογενειῶν τῶν

Βεδουίνων, οἵτινες μᾶς προσέφερον καφέ καὶ καρπούς. Μετὰ ταῦτα ἐπιβάντες μεγαλοπρεπῶν καμήλων, ἐξεκινήσαμεν βαίνοντες πρὸς τὴν παρὰ τὴν αἰθρᾶν καὶ συνοδευόμενοι ἐν ἀλλαγμοῖς καὶ ἐπευφημίαις ὑπὸ τῶν ἡμιγύμων Ἀραβοπαίδων, πρὸς οὓς ἐδίδομεν μικρὰ νομίσματα. Ἡ συνοδεία ἐβάδισε πρὸς τὴν θάλασσαν, αἱ δὲ κάμηλοι, δυστροπήσασα κατ' ἄρχάς, εἰσῆλθον ἐν τούτοις εἰς τὰ ὕδατα καὶ ὀδηγούμεναι ὑπὸ τῶν βεδουίνων, ὠραισιτάτων ἀλληθῶς τύπων ἀνδρικῆς καλλονῆς, ἐφθάσαν αἰσίως μέχρι τῆς

Ἡ οἰκία τοῦ ἐν Πόρτ-Τεκιρ ὁμογενοῦς κ. Γεωργ. Μαύρου.

λέμβου, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐπιδυσθεῖντες μετέβημεν ταχεῖς εἰς τὴν ἀναμείνουσαν ἡμᾶς ἀτμάκατον, ἣτις ὀλοταχῶς ἐξεκίνησε διευθυνομένη εἰς τὸ στόμιον τῆς διώρυγος. Ἡ θάλασσα ἐρρυτιδοῦτο ὑπὸ ἐλαφρῶν τιῶν ἀνέμων ἐρχομένων ἐκ τῆς Ἀφρικανικῆς Ἠπείρου, σειρὰ δὲ παμμεγίστων ἀτμοπλοίων πάσης ἐθνικότητος διήρχοντο ἀπαύστως τὴν μεγάλην καὶ παγκόσμιον θαλασσίαν ὁδόν, τὴν ἀνοικθῆσαν εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν συγκοινωνίαν τῆς οἰκουμένης.

* *

Ὅτε αἰσίως ἐφθάσαμεν εἰς τὴν ἀποβάθραν, εἶχεν ἤδη παρέλθῃ ἡ μεσημβρία, καὶ τῇ εὐγενεῖ προσκλήσει τοῦ ὑποχρεωτικοῦ συνοδοῦ μας κ. Γ. Μαύρου, ἀνήλθομεν εἰς τὸν ἐγγὺς κείμενον φιλόξενον αὐτοῦ οἶκον, ἔνθα μᾶς ὑπεδέχθησαν φιλοφρονέστατα ἡ ἀξιότιμος σύζυγος καὶ αἱ χαριέσταται δεσποινίδες θυγατέρες του, ὀρεκτικὰ δὲ καὶ πλούσιον πρόγευμα παρετέθη μετ' ὀλίγων, ὅπερ προσηκόντως ἐτιμήσαμεν. Μετὰ τὸ φαγεῖν ἐμείναμεν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ἕως τῆς ἀπὸ τοῦ

ἐξώστω θαυμασίας θέας τῆς διώρυγος καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς, ἣν συνε-
τάρασσαν ὁ σφοδρὸς ἦδη πνέων ἄνεμος, ἀπεχαιρετήσαμεν τοὺς εὐγε-
νεῖς οἰκοδεσπότας, καὶ δι' ἀμάξης ἐπεστρέψαμεν εἰς Σουεῖς, τηροῦν-
τες πάντοτε ἀνεξαλείπτους τὰς ἐκ τῆς ὥραιας καὶ ἀλγισμονήτου
καὶ πολυποικίλου ταύτης ἐκδρομῆς ἐντυπώσεις.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ ΚΑΡΑΒΙΑΣ

ΜΙΣΕΜΟΣ

ΜΙΣΕΥΕΙΣ γιὰ τὴν ξενιτιὰ καὶ μένω μοναχὴ μου·
οὔρε, παιδί μου, σὸ καλὸ καὶ οὔρε σὴν εὐχὴ μου!
Τροιαταφυλλένια ἢ σιγάτα σου, κρινοσπαρμέν' οἱ δρόμοι,
γιὰ χάρι σου ν' ἀνθοβολοῦν καὶ τὰ λιθάρια ἀκόμη·
τὰ δάκρυνά μου νὰ γενοῦν διαμάντια ᾗς ὅ,τι ἀγγίσῃς,
καὶ τὸ ποτήρι τῆς χαρᾶς ποτὲ νὰ μὴ σιραγγίσῃς,
νὰ πίνῃς καὶ νὰ ξεδιψᾷς καὶ νᾶνε αὐτὸ γεμάτο
σὺν νᾶν' ἢ βροῦσι ἀπὸ ψηλὰ κι' αὐτὸ νᾶν' ἀπὸ κάτω.

Ἐκεῖ, παιδί μου, ποῦ θὰ πᾶς σὶὰ μακρονὰ τὰ ξένα,
δίχτινα πολλὰ κι' ὀξόβεργες θὰ στήσουνε γιὰ σένα·
ἢ ἐλπίδα μὲ τοὺς πόθους τῆς, τὸ βιὸς μὲ τὰ παλάτια
κ' ἢ ξεγελάστρα ἢ ὁμορφιά μὲ τὰ γλυκὰ τὰ μάτια.
Ἡ ἐλπίδα ἢ ἀχαλίνωτη ξεχνᾷ τὰ περασμένα,
καὶ θὰ ξεχάσῃς κάποτε μαζὶ μ' αὐτὰ κ' ἐμένα·
τὸ βιὸς μέσ' σὶὰ παλάτια του τὴν περηφάνεια κοῦβει
καὶ θὰ ντροπῆς γιὰ τὸ φτωχὸ τὸ πατρικὸ καλύβι·
κ' ἢ ξεγελάστρα ἢ ὁμορφιά μ' ἔνα φίλι σὸ στόμα
κάνει τὸ ρεῖο ν' ἀπαρηθῇ καὶ τὴν πατριδα ἀκόμα.

Παιδί μου, ἂν τὴ μητέρα σου πάρῃς νὰ τὴν θυμᾶσαι,
μὲ δίχτως βαρυνκόμησι συχωρεμένος νᾶσαι·
μὲ ἂν τὸ φτωχὸ καλύβι μας ντροπῆ σοῦ φέρῃ ὡς τόσο,
καὶ πάλι θάμαι πρόθυμη συχώρεσι νὰ δώσω·
μ' ἂν τὴν πατριδα ἀπαρηθῆς ποῦ τὴ λατρεύου' ὄλοι,
νᾶν' ἢ ζωὴ σου, ὅπου κι' ἂν πᾶς, ἀγκάθια καὶ τριβόλοι.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ

ΤΟ ΚΑΤΟΡΘΩΜΑ ΤΟΥ ΑΣΤΥΦΥΛΑΚΟΣ

Μιστόκλης ὁ Φιάκας, μὲ τ' ὄνομα, ἀρχαῖος ἀστυφύλακας, ἀπὸ τοὺς τετραπερασμένους, ἐμάζευε κάθε σαββατόβραδο τὴ φαμίλια του γύρω στὸ τραπέζι, τὴ γυναῖκα του — μιὰ τετράδιπλη πρῆγν παραμάννα — τὰ τρία του κορίτσα ποὺ ξενοδοῦλευαν στὸ μοδιστρά-δικο καὶ τὰ τρία του ἀγόρια, βαλμένα κι' αὐτὰ στὴ δουλειά. Ἦταν, βλέπετε, ἡμέρα πληρωμῆς. Τοῦ πήγαιναν τὰ μεροδούλια τους. Κ' ἔτσι ὁ γέρω-Φιάκας, κάθε σάββατο βράδυ, τῶστρωνε στὸ γλέντι γιὰ καλὰ. Ἔτσουζε πέντ' ἔξη παραπάνω, τῶθαζε στὸ κέφι καὶ ἄρχιζε νὰ τοὺς διηγῆται διάφορες ἱστορίες καὶ κατορθώματα τῆς ἀστυνομικῆς του ζωῆς.

Τὸ βράδυ ἐκεῖνο, ἀφοῦ ἔφαγε καὶ ἤπιε τὸν περιβόρο, ἐσφούγγισε μὲ τὴν ἀκρὴ τοῦ μακιουῦ τὰ λιγδωμένα μουστάκια του καὶ ἄρχισε μιὰ ἀπὸ τῆς σνειθισμένες ἱστορίες.

— Ἀπόψε, μωρὲς παιδιὰ μου, θὰ σᾶς πῶ μιὰ ἱστορία, ποὺ θὰ ξεραθῆτε στὰ γέλια. Ἄκου, μπρὲ γυναῖκα, τέντωσε τ' ἀρτιά σου, νὰ θαμμάσης τί σοῦ κάρωνε μιὰ φορὰ κ' ἕνα καιρὸ ὁ Φιάκας σου.

Καὶ ἐκάρφωσαν ὅλοι τὰ μάτια τους ἐπάνω του.

— Ἐκεῖνὴ τὴν ἐποχὴ, ποὺ λέτε, εἴμαστε τῆς ὑπηρεσίας ἐγὼ καὶ ὁ Νώντας ὁ Πανούκλας, ποῦνε τώρα στὸ Παλαμήδι γιὰ κάποιον φόνο, καλὴ του ὥρα! Πάει καλὰ. Οἱ λωποδῆτες ἦταν στῆς δόξες τους. Εἶχαν πλημμυρῆσει τὴν Ἀθήνα. Πολὺ καλὰ. Ἐγὼ κι' ὁ Νώντας, ἕνα κοντόβραδο, ἐκεῖ κατὰ τοῦ Ψυρῆ, φράπ! γραπώνουμε δύο ἀπὸ δαύτους τὴ στιγμὴ ποὺ γύρευαν νὰ βουτήσουν τὸ ρολοῖ ἐνοῦ

«Ἀπόψε θὰ σᾶς πῶ μιὰ ἱστορία ποὺ θὰ ξεραθῆτε στὰ γέλια».

Authorized licensed use limited to: 1/2.21.0.5.

κουτοδάσκαλου με τά γαλιά. Πάει καλά. Τους δένουμε πισθάγκωνα, τους περνούμε στὰ χέρια τῆ κλειδιωνιά, και με κάμπουσες βουρδουλειές, εμπρός, μάρε! γιά τὸ τμήμα. Πάει καλά. Στὸ δρόμο βρίσκουμε και τὸν ὑπαστυνόμο. «Μπράβο, παιδιά! μᾶς λέει. Κλειστε τους στό μπουνδροῦμι. Καί τὰ μάτια σας τῆσσερα μὴ σᾶς ξεφύγουν!» Νὰ μᾶς ξεφύγουν, λέει; Ἄμῃ δὲν! Φεῖδι ποῦ θὰ τὸς ἔτρωγε! Μὰ ἔλα, ποῦ ἐκεῖνος ὁ θεσπάλαθος ὁ Νώντας, ἐκεῖ ποῦ περνούσαμε ἀπὸ μιὰ ταβέρνα, τοῦ κατέβηκε, καλά και σώνει, νὰ μπούμε νὰ σφίξουμε ἕνα ποτηράκι. «Ἄμ' αὐτὸς ἐδῶ;» τοῦ λέω. «Κάμε δουλειά σου», μοῦ λέει. Ἐξέρω ἴγῶ. Πάει καλά, κάνω δουλειά μου. Πάνει, ποῦ λέτε μωρές παιδιά μου, και τὸς δίνει με τὴν ἀκρὴ τοῦ σχοινοῦ στό κορμὸ ἐνοῦ δέντρον

«Μπράβο! τὸ νοῦ σας μὴ σᾶς ξεφύγουν...»

ποῦταν ἀπ' ὄξου. Μπαίνουμε μέσα και τραβοῦμε δυὸ-τρία κατόσταράκια. Μωρὲ τί βεταινάτο ἦταν ἐκεῖνο! Διαμάντι πρᾶμα! Πάει καλά. Σὲ λιγάκι βγαίνουμε και τί νὰ ἰδοῦμε! Ὡ, σφοδρία μας! Φευγάτοι κ' οἱ δυὸ λωποδύτες! Μπρὲ τοὺς ἀφιλότιμους! Κυττάζω τὸν Νώντα, με κυττάζει κ' αὐτὸς. Κόκκαλο κ' οἱ δυὸ μας!

— Και τώρα; τί χαμπάρια; μοῦ λέει. Μὲ τί μούτρα θὰ παρουσιαστοῦμε στὸν ὑπαστυνόμο;

— Πρέπει, τοῦ λέω, νὰ συλλήψουμε δυὸ ἄλλους στὴ θέσι τους.

— Και ποῦ θὰ τοὺς βροῦμε;

— Μωρ' θὰ τοὺς βροῦμε και θὰ σκούξῃ ὁ διάλογος. Θὰ πιᾶσουμε

δυὸ ἄλλους στὴν τύχη, ἔποιοι νάνε... τίποτε κουφαῖθόνια...

«... σφίγγουμε δυὸ-τρία ποτηράκια...»

ποῦ λίγο ἔλειψε νὰ σκάσω τῆ σφοδρότη μου. Ἄ, ἄ, ἄ!.. ἔλα κ' ἔλα! Σὲ τέτοιες δουλειές, ἦ ἔτσι πρᾶμα πρέπει νὰ εἶσαι πᾶσα και ἀξιοπρέπεια! ἄλλοιως βάλ' τῆς

ῥήγανη! Πάει καλά. Βάνουν τῆς φωνῆς οἱ κακόμοιροι. Μὰ ἐμεῖς τοὺς εἶχαμε περάσει τὸ χαλκὰ στὰ χέρια.

— Ἐμπρός, ἀγιογδύτες! ποὺ κάνετε τὸν ἀνήξερο! τοὺς λέω.

— Λάθος ἔχεις, χριστιανέ μου! μᾶς λένε.

— Λάθος, ξελάθος, τραβάτε στό Τμήμα, κ' ἐκεῖ θά ἔξηγηθοῦμε! τοὺς λέω γὼ ἀγριεύοντας.

Τί νὰ κάνουν οἱ φουκαράδες; Μήτε τὸ διάολο νὰ βρῆς, κατὰ ποῦ λέει κ' ἡ παροιμία, μήτε τὸ σταυρό σου νὰ κάνῃς. Πολὺ καλά. Μὰ τί τὰ θές, μπρὲ γυναῖκα, κείνη τῆ νύχτα ποῦ νὰ κλείσω μάτι! Ἦμουνα γιὰ νὰ με κλαῖς. Μήδε ὕπνος μ' ἔπιανε, μὴδ' ἀφιόνι! Πάει καλά. Τέλος πάντων ἔδωσ' ὁ Θεός καὶ ἔξημέρωσε. Μπαίνομε μέσα στοῦ ἀστυνόμου νὰ δώσομε ἄναφορὰ γιὰ τοὺς δυὸ φυλακισμένους.

Ἦτανε κ' ὁ Νώντας. Κίτρινος σάν θειαφοκέρι. Σάν τῆ βρεμμένη γάτα. Πολὺ καλά. Μὰ κ' ἐμένα σάν νὰ τρέμανε λιγάκι τὰ γόνατά μου. Ὅχι γι' ἄλλο τίποτις, μὰ ἐπειδήτῃς τὸ κακὸ ἦταν ποῦ εἶχαν μαζωχθῆ πολλοὶ ἴδιοι καὶ γειτόνοι γιὰ νὰ μαρτυρήσουν πῶς οἱ ἀνθρώποι εἶνε γνωστοὶ καὶ τίμοι νοικοκυραῖοι. Μπᾶ! νὰ πάρῃ ἡ ὀργή!

Τέτοια κακοτυχία! Πάει καλά. Μὰ γὼ δὲν τὰ σάστισα. Παίρνω θάρρος καὶ ἀρχινᾶω μ' ἓνα τρόπο τόσο σοβαρό, ποῦ στη πίστι μου, ἔτσι νὰ σὰς χαρῶ βρῆ παιδιὰ μου, πίστεψα γιὰ μιὰ στιγμή κ' ὁ ἴδιος πῶς ἔλεγα τὴν ἀλήθεια. — «Ἐυσεβάστως ἀναφέρνω, κύρ ἀστυνόμω — τοῦ λέω — πῶς ἐλόγου τους, τοὺς ἐσυλλήψαμε ἐπ' αὐτοφώρως νὰ κλέβουνε ἓνα γέρο δάσκαλο μὲ τὰ γυαλιὰ...»

— «Ψέματα λές! φωνάζει ὁ ἓνας ἀπὸ τοὺς δυὸ, ὁ πλιὸ θαρρετός.

— «Σούτ! τὸν ἀποπαίρνει ὁ ἀστυνόμος. Θᾶρθη κ' ἡ σειρὰ σὰς. Ποῦ εἶνε ὁ παθός, ὁ δάσκαλος; Νᾶρθη γλήγορα ἔδω νὰ βεβαιώσῃ τὴν ταυτότη...»

Ἦ, τρομάρα μας! Ἐδῶ εἶνε ποῦ τὰ ἔμπλεξαμε! Τὸ νοῦ σου, Μιστόκλη! εἶπα μέσα μου. Πάει καλά. Σὲ λίγη ὥρα νὰ σου τον καὶ τὸν δάσκαλο σὰ φάντῃ μπαστοῦνι.

— «Αὐτοὶ ἔδω εἶνε ποῦ σ' ἔκλεψαν;» τὸν ῥωτάει ὁ ἀστυνόμος.

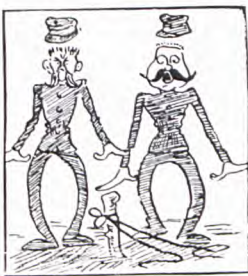
— «Χμ!... δὲ βλέπω καὶ καλά... μὰ σᾶμπως νὰ μὴν εἶνε αὐτοὶ...»

— «Γιὰ κῦτταξέ τους καλλίτερα! διατάζει ὁ ἀστυνόμος. Θὰ τοὺς γνωρίσῃς! δὲ ἔμπορεῖ νᾶνε ἄλλοι...»

Ἐδῶ, εἶπα μέσα μου. κρέμουνται οἱ νόμοι καὶ οἱ προφῆτες.

Τοὺς ξανακυττάζει ὁ δάσκαλος, κοντοστέκεται, ξεροθήχει:

— «Μά... δὲ μοῦ φαίνεται νᾶνε αὐτοὶ... δὲ τοὺς παίρνω στό λαμόμου»

«Κόκκαλο κ' οἱ δυὸ μας!
Οἱ λωποδύτες φευγάτοι!...»

Νά σὰς πῶ, βρέ παιδιά μου, ἄρχισα νὰ τὰ χρειάζουμαι. Μὰ ἡ ἀπελπισιά μου ἔδωκε θάρρος καὶ τοῦ φωνάζω :

— Βρέ χριστιανέ μου, δὲν εἶνε ἐλόγου τους ποῦ τοὺς πιάσαμε στὸ Ψυρῆ τὴν ὥρα...;

«... Ἐκείνη τὴ στιγμή νά σου δυὸ πολίτες ἔξενόαστοι...»

Μέσα σ' ἐκείνη τὴν ἀγωνία, τί νὰ σὰς πῶ, βρέ παιδιά μου, ὁ Θεὸς μ' ἐλυπήθηκε κ' ἔβαλε τὸ χέρι του. Ἀπάνου στὴν ὥρα παρουσιάζεται κι' ὁ ὑπαστυνόμος.

— «Αὐτοὶ εἶνε, αὐτοὶ! Λέει στὸν ἀστυνόμο. Τοὺς εἶδα ἐγώ!.. μὲ τὰ μάτια μου!.. Αὐτοὶ εἶνε ποῦ τοὺς ἔπιασαν στὸ Ψυρῆ οἱ δυὸ ἀστυφυλάκοι...»

Ἦ! ν' ἀγιάσουν τὰ κόκκαλα τῶν ἀποθαμμένων σου, εἶπα ἀπὸ μέσα μου.

— «Βρέ τοὺς κατεργαρέους! Ἔφωναξε ὁ ἀστυνόμος, φουρκισμένος καὶ κόκκινος ἀπ' τὸ θυμὸ του. Βάλετε τοὺς μέσα!... στὸ φρέσκο!...»

«Σὰν νὰ μὴν εἶν' αὐτοὶ οἱ ἴδιοι» λέει ὁ δάσκαλος.

Σὲ λίγες μέρες πέρασαν ἀπ' τὸ πλημμελειοδικεῖο, καὶ καταδικαστήκανε, νὰ σὰς χαρῶ, ἓνα μῆνα φυλάκα! Χᾶ, χᾶ, χᾶ! Ἄμ' τί θάρρεψαν, πῶς ἔτσι ἐνόηλα θὰ γλύτωναν ἀπ' τὸ Φιάκα! Καὶ πάλι καλά, νὰ σὰς πῶ. Σταθῆκανε τυχεροί. Ἦταν ποῦ τοὺς ἔσωσε ἡ προηγούμενη καλή τους διαγωγή, κατὰ πῶς μαρτυρήσανε οἱ μαρτύροι τῆς ὑπεράσπισις! Εἶδ' ἀλλοιῶς, βλαστήμα τα! Θᾶμπαιναν ἕξη μῆνας τὸ ἐλάχιστο. Ἄμ' τί θαρρεῖτε, βρέ παιδιά μου, πῶς χωρατεύει ὁ νόμος;...»

Καὶ ὁ ἔντιμος πρῶην ἀστυφύλαξ, ἀφοῦ ἔτελειωσε τὴν ὥραϊαν καὶ διδακτικὴν του διήγησιν, ἔστρηψε ἀρεμάντως τὸν μύστακα, περιέφερε γύρω βλέμμα θριαμβοῦ καὶ ἐγάμισε τὰ παιδιῶν νὰ πιοῦν στὴν ὑγειά του!

— Ἐβίβα, πατέρα! νὰ μᾶς ζήσης! ἐφώναξαν ἐν ἀλαλαγμῷ τὰ παιδιά του, συγκεινημένα καὶ ὑπερήφανα διὰ τὸ πατρικὸν κατόρθωμα!...

[Ἐλευθέρα μίμησις]

ΣΑΤΑΝΑΣ

ΣΥΝΤΟΜΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

* Ὁ **κινηματογράφος** δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀπολύτως ὡς νέα ἐφεύρεσις. Ὁ περιήγημος Δαίδαλος τῶν ἀρχαίων εἶχεν ἀνακαλύψει τὸ ζοροτρόπιόν του, τὸ ἀποκλήθην «Δαιδάλειον παρόδοξον», εἶδος κοσκίνου φέροντος εἰς τὴν περιφέρειάν του πολλὰς θροῖδας, ἐσωτερικῶς δὲ ταινίαν, ἐφ' ἧς ὑπῆρχον εἰκόνες σκηνῆς τινος, ὡς λ. χ. αἱ διάφοροι θέσεις ἰππέως. Διὰ τῆς περιστροφῆς τοῦ κοσκίνου περὶ κατακόρυφον ἄξονα, ὁ θεατὴς ἐβλεπε διὰ τῶν θροῖδων τὴν ἐναλλαγὴν κινήσεων καὶ σκηνῶν ὡς ἐν πραγματικότητι.

* Ἡ **ναυτικὴ πνξίς** λέγεται ὅτι εἶνε ἐφεύρεσις τῶν Κινέζων. Εἰς τὰ Σινικὰ Χρονικὰ ἀπαντᾷται ἡ περιγραφή ὁργάνου ὁμοιάζοντος κατὰ πολὺ τὴν πνξίδα.

* Τὸ ἐπὶ τὸ ὄνομα **ἀγιοποῦλι** γνωστὸν πιηρὸν, λίαν δ' εἰσρογετικὸν εἰς τοὺς ἐν Ἑλλάδι καὶ τῇ Ἀνατολῇ γεωγραφούς, καθὼ ἀκριδοσάγιον, ἦτο ἐπίσης γνωστὸν ὡς ἀμείλικτος διώκτης τοῦ καταισροετικοῦ ἐντόμου καὶ παρ' ἀρχαίους, οἵτινες τὸ ὠνόμαζαν **Σελευκίδα**, διότι ἀπηρτάτο ἐν μεγάλῃ πληθύνει περὶ τὴν Σελευκίαν τῆς Συρίας.

* Ὁ **μαγνητισμὸς** ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦτο ἐκ τῆς ἐν Μικρασίᾳ πόλεως Μαγνησίας, διότι ἐν αὐτῇ ἀνεκαλύφθησαν οἱ πρῶτοι γυνισοὶ μαγνήται.

* Ὁ **ἀστρόλαβος** ἦτο ἀστρονομικὸν ὄργανον ἐν χοίσει παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ναυτικοῖς ὁμοιάζον μὲ τὸν σημερινὸν **θεοδόλιχον**. Τοιοῦτος τις ἀστρόλαβος ἀνεκάλυθη ἐκ τοῦ βυθοῦ τῆς παρὰ τὰ Ἀρτικίθηρα θαλάσσης, ἀνήκων προφανῶς εἰς τὴν ἐκεῖ ναυαγῆσασαν ἀρχαίαν ναῦν.

* Τὰ **ἀρτεσιανὰ φρέατα** ὠνομάσθησαν οὕτω, διότι κατὰ πρῶτην φορὰν ὠρηχθήσαν εἰς τὸ Ἄρτεα τῆς Γαλλίας.

* Ἡ **φασματοσκοπία**, δι' ἧς εἰσέθη ἡ οὐσίασις πολλῶν ἀπλανῶν ἀστέρων, εἶνε ἀνακάλυψις τοῦ Νεύτωνος.

* Ὁ **φακός**, ὁ συγκεντροεικὸς τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων, παρὰ τὴν τοσαύτην θερμοότητα, ὥστε κατὰ τὴν Ἐκθεσιν τῶν Παρισίων τοῦ 1889 δι' ἐνὸς τοιοῦτου τελείου φακοῦ ἠδυνήθη νὰ ψηθῇ ἡμῶν χιλιόγραμμον βοείου κρέατος εἰς 22 μόνον δευτερόλεπτα.

Ο ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ

Ο Γιαννάκης Ζούκωφ, παιδί έννέα ετών, τὸ ὁποῖον πρὸ τριῶν μηνῶν εἶχε παραδοθῆ εἰς τὸν ὑποδηματοποιὸν Ἀλιάκιν νά μάθῃ τέχνην, τὴν νύκτα τῆς παραμονῆς τῶν Χριστουγέννων δὲν ἐπλάγιασε νά κοιμηθῆ. Ἐπερίμενε. Καὶ ὅταν τὰ ἀφεντικά του μὲ τοὺς μαστόρους ἐπῆγαν εἰς τὸν ὄρθρον, ἐπῆρε ἀπὸ τὸ ντουλάπι τοῦ ἀφεντικοῦ μιὰ φούσκα μὲ μελάνην, ἓνα κονδυλοφόρον μὲ σκουριασμένην πένναν, ἄπλωσε ἐμπρὸς του ἓνα τσαλακωμένον φύλλον χαρτί καὶ ἄρχισε νά γράφῃ. Πρὶν ὁμῶς χαράξῃ τὸ πρῶτον γράμμα, περιέφερε ἐπανεπιλημένως φοβισμένα τὰ μάτια του εἰς τὴν πόρτα καὶ τὰ παράθυρα, ἐκύτταξε λοξὰ τὸ μαυρισμένον εἰκόνημα, τὸ ὁποῖον ἦτο περιτριγυρισμένον ἀπὸ ῥάφια μὲ καλαπόδια, καὶ ἀνέπνευσε διακεκομμένα. Γονατισμένως ἐμπρὸς εἰς τὸ σκαμνί, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἦτο ἄπλωμένον τὸ χαρτί ἔγραφε:

« Ἀγαπημένε μου παπποῦ Κωνσταντῆ Μαζάριτζ !

Σοῦ γράφω γράμμα καὶ σοῦ εὔχομαι τὰ Χριστούγεννα καὶ νά σοῦ δίνῃ ὁ Ἅγιος Θεὸς ὅ,τι θέλεις. Ἐγὼ δὲν ἔχω πατέρα, οὔτε μητερίτσα· ἐσὺ μονάχα μοῦ ἔμεινες . . . »

Ὁ Γιαννάκης ἔστρεψε τὰ μάτια του στὸ σκοτεινὸ παράθυρον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀντανάκλωσε τὸ φῶς τοῦ κεριοῦ του, καὶ ἡ φαντασία του ζωηρῶς ἀναπαρέστησε τὸν παπποῦν του Κωνσταντῖνον Μαζάριτζ, νυκτοφύλακα τῶν κυρίων Ζιβάρωφ, ἓνα κοντό, ξερακιανό, ἀλλὰ πολὺ ζωηρὸ καὶ εὐκίνητο γεροντάκι 65 ἐτῶν, μὲ γελαστό πάντοτε πρόσωπον καὶ μεθυσμένα μάτια. Τὴν ἡμέραν κοιμᾶται στὴν κουζίνα τῆς ὑπηρεσίας ἢ φλυαρεῖ μὲ τὰς ὑπηρετίας, καὶ τὴν νύκτα, τυλιγμένος σὲ μιὰ πλατεῖα προβατόγωνα, περπατεῖ γύρω στὴν ἔπαυλιν, γυρίζει τὴν ῥοκάνη του καὶ τὸν ἀκολουθοῦν μὲ σκυμμένα κεφάλια τὰ σκυλιά του, ὁ γερὸν Καστανὸς καὶ ἡ μαύρη Νυφίτσα, τὴν ὁποίαν ὠνόμασαν ἔτσι διότι τὸ σῶμα τῆς ἦτο σὰν τοῦ αἰλούρου. Αὐτὴ ἡ Νυφίτσα, πολὺ περιποιητικὴ καὶ καὶ ἀδελτικὴ, ἐγλυκοζύτταζε ὅλους, οἰκειοὺς καὶ

ξένους, ἀλλὰ δὲν ἔχαιρε καμμίαν ἐμπιστοσύνην, διότι κάτω ἀπὸ τὰ χεῖδια καὶ τὰς περιποήσεις ἔκρυπτε τὴν πλέον ἰησουτικὴν μοχθηρίαν. Ἦτο μοναδική, δὲν εἶχε ταῖρι νὰ χώνεται κρυφὰ καὶ νὰ ἀρπάξῃ ἀπὸ τὸ πόδι, νὰ σαοφαλῶνῃ στὰ κελλάρια ἢ νὰ κλέπτῃ κόττες ἀπὸ τοὺς χωρικοὺς. Πολλάκις τῆς εἶχαν σπᾶσει τὰ πισινὰ πόδια, δύο φορὰς τὴν ἐκρέμασαν, κάθε ἐβδομάδα τὴν μισοσκότωναν στὸ ξύλο· καὶ ὁμως πάντοτε ζωντάνευε.

Καὶ τῶρα, βέβαια, ὁ παπποὺς στέκεται στὴν ἐξώπορτα μὲ κρεμασμένην τὴν ὀκάναν του στὴν ζώνην· κυττάζει τὰ κατακόκκινα παράθυρα τῆς ἐκκλησίας τοῦ χωριοῦ· κτυπᾷ τὰ μάλλινα ποδήματά του καὶ φλυαρεῖ μὲ τὰς ὑπηρετριάς. Συνάπτει τὰ χεῖρια του, ζαρώνει ἀπὸ τὸ κρῦο, καὶ μὲ ἓνα γεροντικὸ γέλιο τοιμπᾶ πότε τὴν καμαριέρα καὶ πότε τὴν μαγειρίσσαν.

— Δὲν πρεζάρετε λιγάκι; λέγει πρὸς τὰς γυναῖκας προτείνων τὴν ταμπακέραν του.

Αἱ γυναῖκες πρεζάρουν καὶ φταρνίζονται, καὶ ὁ παπποὺς κατενθουσιασμένος ξεκαρδίζεται στὰ γέλια. Δίδουν καὶ εἰς τοὺς σκύλους νὰ μυρίσουν. Ὁ Καστανὸς φταρνίζεται, γρυίζει τὴν μούρη του καὶ παραπονεμένος ἀπομακρύνεται, ἐνῶ ἡ Νυφίτσα ἐκ σεβασμοῦ δὲν φταρνίζεται, ἀλλὰ κινεῖ τὴν οὐρανὸν της. Ὁ καιρὸς εἶνε λαμπρότατος, ἡ ἀτμοσφαῖρα ἡσυχὴ, δροσερὰ καὶ διαφανής. Ἡ νύκτα εἶνε σκοτεινὴ, ἀλλὰ γύρω φαίνεται ὅλο τὸ χωριὸ μὲ τὰς ἄσπρας στέγας του καὶ τὰς τολύπας τοῦ καπνοῦ ποῦ βγαίνουν ἀπὸ τὰς καπνοδόχους, τὰ δένδρα ἀργυρωμένα ἀπὸ τὴν πάχνην καὶ αἱ χιονοστοιβάδες. Ὁλος ὁ οὐρανὸς εἶνε πασπαληγμένος μὲ ἄστρα ποῦ τρεμοσβύνουν εὐθύμα καὶ ὁ γαλαξίας διαγράφεται τόσον καθαρὸς, ὥς νὰ τὸν εἶχαν πλύνει καὶ σφουγγαρίσει μὲ χιόνι διὰ τὰς ἑορτάς...

Ὁ Γιαννάκης ἀνεστέναξε καὶ ἐξηκολούθησε νὰ γράφῃ:

«Ἐχθὲς εἶχα βάσανα. Τὸ ἀφεντικὸ μ' ἔσυρε ἀπὸ τὰ μαλλιά στὴν αὐλή καὶ μ' ἔδειρε ἀλύπητα μὲ τὸ λουρί, καὶ ἐκεῖ ποῦ ζουνοῦσα τὸ μωρὸ τους στὴν κούνια, χωρὶς νὰ θέλω μὲ πῆρε ὁ ὕπνος. Τὴν περασμένην ἐβδομάδα πάλιν ἡ νοικοκυρὰ μοῦ εἶπε νὰ παστρέψω μιὰ ῥέγγα καὶ γιὰτὶ ἄρχισα ἀπὸ τὴν οὐρά, ἐπῆρε τὴ ῥέγγα καὶ μὲ τὸ κεφάλι της κεντοῦσε τὰ μούτρα μου. Οἱ καλφάδες μὲ περιπαίζουν, μὲ στέλνουν στὸ κατηλεῖο νὰ τοὺς ἀγοράζω βότκα καὶ μὲ παραγγέλνουν νὰ κλέβω ἀπὸ τὰ ἀφεντικά ἀγγουράκισ τουρσί γιὰ μεζέ, καὶ γι' αὐτὸ τὸ ἀφεντικὸ μὲ δέρνει μὲ ὅ,τι τύχει. Ὅσο γιὰ τροφὴ μὴν τὰ ῥωτᾶς. Τὸ πρῶτό μου δίνουν ξερὸ ψωμί, τὸ μεσημέρι μπλιγούρι καὶ τὸ βράδυ πάλι ψωμί· τὸ τσάι καὶ τὴ λαχανόσουπα καταβροχθίζουν τὰ ἀφεντικά. Μὲ βάζουν νὰ κοιμοῦμαι στὸ ἔμβασμα· μὰ ὅταν τὸ μωρὸ τους κλαίει, δὲν κοιμᾶμαι καθόλου γιὰτὶ κουνῶ τὴν κούνια. Ἀγαπημένε με παπποῦ, κάμε ἔλεος, πάρε με ἀπ' ἐδῶ στὸ χωριὸ, γιὰτὶ δὲν μπορῶ νὰ βαστάξω... Τὰ πόδια σου θὰ φιλήσω καὶ πάντα θὰ δέομαι στὸ Θεὸ γιὰ σένα, πάρε με ἀπ' ἐδῶ, γιὰτὶ ἀλλοιῶς θὰ πεθάνω...»

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istor
Restrictions apply.

Ὁ Γιαννάκης ἐστράβωσε τὸ στόμα του, ἐσφόγγισε τὰ μάτια μὲ τὸν μαυρισμένον γρόνον του καὶ ἔκλαιε μὲ ἀναφυλλῆθ.

«Θά σοῦ τρίβω ταμπάκο, — ἐξηκολούθησε, — θά παρακαλῶ τὸν Θεό, καὶ ἂν δὲν τὸ κάμω δεῖρε με ὅπως τῆ κατοικία τοῦ Σιδερή. Μά ἂν θαρρῆς πῶς θάμαι χωρὶς δουλειά, θά ζητήσω γιὰ ἐλεημοσύνη ἀπὸ τὸν ὑπάλληλο νὰ παστρεύω παπούτσια, εἴτε ἀντὶ τῆς Θέτζας θὰ πηγαῖω νὰ βόσκω τὰ ζῶα. Ἀγαπημένε με παπποῦ, δὲν μπορῶ νὰ βαστάξω πιά, καλλίτερα νὰ πεθάνω. Θά ἐρχόμουν στοὺς χωριὸς πεζός, μὰ δὲν ἔχω παπούτσια καὶ φοβοῦμαι τὰ πάγη. Καὶ ὅταν μεγαλώσω, θά σέ τρέφω καὶ δὲν θ' ἀφίσω νὰ σέ πειράξῃ κανένας· καὶ σάν πεθάνης θά παρακαλῶ ν' ἀναπαύσῃ ὁ Θεὸς τὴν ψυχὴ σου, τὸ ἴδιο ὅπως κάμω καὶ γιὰ τὴ μάνα μου».

«Ἄν ῥωτᾷς γιὰ τὴ Μόσχα, εἶνε πολὺ μεγάλη πόλις. Ὅλα τὰ σπιτία εἶνε ἀρχοντικά καὶ ἔχει πολλὰ ἄλογα, μὰ πρόβατα δὲν ἔχει, καὶ τὰ σκυλιὰ δὲν εἶνε δαγκανιάρικα. Ἐδῶ δὲν γυρίζουν τὰ παιδιὰ νὰ λένε τὰ κάλαντα, οὔτε ἀφίνουν κανένα νὰ ἀναβαῖνῃ στοὺς στασιδὶ νὰ ψάλλῃ· μὰ εἶδα μιὰ φορὰ στοὺς παράθυρο ἐνὸς μαγαζιῶ νὰ πωλοῦν ἀγκίστρια ἔτοιμα γιὰ κάθε εἶδος ψάρι, πολὺ ἀκριβὰ, μάλιστα εἶχε ἕνα ἀγκίστρι ποῦ μπορεῖ νὰ σηκώσῃ ψάρι δεκαπέντε ὀκάδων. Εἶδα καὶ μαγαζιά τέτοια ποῦ ἔχουν κάθε εἶδος τουφέκια, σάν ἐκεῖνα ποῦ ἔχουν οἱ ἀρχοντες· μὰ αὐτὰ χωρὶς ἄλλο θά ἔχουν ἕκατὸ ρούβλια τὸ καθένα... Στὰ κρεοπωλεῖα ἔχουν καὶ ἐνλόκοιτες καὶ φασιανούς καὶ λαγούς, μὰ ποῦ τοὺς σκοτόνουν δὲν τὸ λένε».

«Ἀγαπημένε μου παπποῦ, ὅταν οἱ κύριοι κάμουν τὸ Χριστουγεννιάτικο δένδρο μὲ διάφορα πράγματα, πάρε γιὰ μένα ἕνα χρυσοῦμένο καρῦδι καὶ κρύψε το στοὺς πράσινο σεντονάκι. Παρακάλεσε τὴν δεσποινίδα Ὅλγα, εἰπέ της πῶς εἶνε γιὰ τὸν Γιαννάκη».

Ὁ Γιαννάκης ἀνέπνευσε σπασμωδικῶς καὶ προσήλωσε πάλιν τὰ μάτια του εἰς τὸ παράθυρον. Ἐνθυμήθη ὅτι διὰ τὸ δένδρο ἐπήγαινε πάντοτε εἰς τὸ δάσος ὃ παπποῦς καὶ τὸν ἔπαιρνε μαζί του. Τί καλὰ ποῦ ἦταν τότε! Ὁ παπποῦς, πρὶν κόψῃ τὴν ἐλάτην, ἄναβε τὴν πίπα του, πρεζάριζε ταμπάκο μὲ τὴν ἡσυχίαν του καὶ περιπατεῖ τὸν Γιαννάκη ποῦ ξεπάγιαζε... Αἱ μικροὶ ἐλάται, σκεπασμένοι μὲ πάχνην, ἦσαν ἀκίνητοι καὶ περιμεναν ποῖα ἀπὸ αὐτὰς θά πεθάνῃ. Ἐξαφνα ἀπὸ κάπου προβάλλει ἕνας λαγὸς καὶ τρέχει σάν ἀστραπὴ στὰ χιόνια... Ὁ παπποῦς βάζει τῆς φωνῆς: — Πιάστον, πιάστον... πιάστον! ἄχ, διαβολάκι!

Ὁ παπποῦς κουβαλεῖ τὴν κοιμένην ἐλάτην στοὺς κυρίους καὶ ἐκεῖ τὴν ἐτοιμάζουν... Περισσότερον ἀπ' ὄλους φροντίζει ἡ δεσποινὶς Ὅλγα, ἡ ἀγαπημένη τοῦ Γιαννάκη. Ὅταν ἀκόμη ζοῦσε ἡ Πελαγία, ἡ μητέρα τοῦ Γιαννάκη καὶ ἦτο καμαριέρα, ἡ Ὅλγα ἔδιδε ζαχαρωτὰ εἰς τὸν Γιαννάκη καὶ γιὰ νὰ περᾷ τὴν ὥραν τῆς τὸν ἔμαθε νὰ διαβάξῃ, νὰ γράφῃ καὶ νὰ μετροῖ ἕως τὰ ἐκατὸν ἑκατὸν καὶ ἑκατὸν ἑκατὸν. Ὁ Γιαννάκης ἔμαθε νὰ χορεύῃ καὶ καντριλιες. Μετὰ τὸν θά-

Ο ΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΟΣ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istorias
Restrictions apply.

νατον ὅμως τῆς Πελαγίας, ἔστειλαν τὸν ὄρφανόν Γιαννάκην εἰς τὴν κουζίαν τῆς ὑπηρεσίας, στὸν παπποῦ του, καὶ ἀπὸ ἐκεῖ εἰς τὴν Μόσχαν, εἰς τὸν ὑποδηματοποιὸν Ἀλιάχιν...

«Ἐλα, ἀγαπητέ μου παπποῦ,— ἐξηκολούθει ὁ Γιαννάκης,— στὸ παρακαλῶ σάν Χριστό, ἔλα νὰ μὲ πάρῃς ἀπ' ἐδῶ. Λυπήσου με τὸ δυστυχισμένο ὄρφανό, γιατί ὅλοι μὲ δέρνουν καὶ πεινώ τρομάρα· τέτοια στενοχώρια ἔχω, ποῦ δὲν μπορῶ νὰ στήν 'πῶ, ἀκατάπανστα κλαίω. Τῆς προάλλες τὸ ἀφεντικὸ μὲ κτύπησε μὲ τὸ καλάποδι στὸ κεφάλι ἔτσι δυνατά, ποῦ ἔπεσα γάμου καὶ δὲν μποροῦσα νὰ ἔλθω στὸν ἑαυτό μου. Ἡ ζωὴ μου εἶνε χειρότερη ἀπὸ τὴ ζωὴ κάθε σκύλου... Χαιρετίσματα στὴν Ἐλενώ, στὸν Στραβογεώργη καὶ στὸν ἀμαξᾶ, καὶ κύτταξε νὰ μὴ δώσης σὲ κανένα τὴν φουσαρμόνικά μου. Ταῦτα καὶ μὲν ὁ ἑγγονός σου Γιάννης Ζούκοφ, ἀγαπημένε μου παπποῦ ἔλα».

Ὁ Γιαννάκης ἐδίπλωσε τὸ γράμμα του εἰς τέσσαρα καὶ τὸ ἔβαλε εἰς φάκελλον, τὸν ὁποῖον εἶχεν ἀγοράσει τὴν προηγουμένη ἀντὶ καυτικίου... Ἔπειτα σκεφθεὶς ὀλίγον, ἐπίρηε τὴν πέννα καὶ ἔγραψε τὴν διεύθυνσιν:

Στὸ Χωριό. Γιὰ τὸν παπποῦ μου.

Κατόπιν ἔξυσε τὸ κεφάλι του, ἐσκέφη καὶ ἐπρόσθεσε: «Κωνσταντῖνον Μαζάριτζ». Εὐχαριστημένος ὅτι κανεὶς δὲν τὸν ἐμπόδισε νὰ γράψῃ, ἐφόρσε τὸ κασκέτο του καὶ χωρὶς νὰ φορέσῃ τὴν γουνίτσα του, μὲ τὸ ὑποζάμισον ἐξηλθεν εἰς τὸν δρόμον...

Οἱ ὑπάλληλοι τοῦ κρεοπωλείου, τοὺς ὁποίους εἶχε ἐρωτήσῃ τὴν προτεραίαν, τοῦ εἶπον ὅτι τὰ γράμματα τὰ ῥίπτουν εἰς τὰ ταχυδρομικά κιβώτια καὶ ἀπὸ ἐκεῖ τὰ μεταφέρουν εἰς ὅλον τὸν κόσμον μὲ ταχυδρομικά ἀμάξια ποῦ ἔχουν ἠχηρὰ κουδούνια καὶ μεθυσμένους ὁδηγούς. Ὁ Γιαννάκης ἔτρεξεν εἰς τὸ πρῶτον ταχυδρομικὸν κιβώτιον καὶ ἔρριψε τὸ γράμμα...

Μετὰ μίαν ὥραν βανκαλιζόμενος μὲ γλυκείας ἐλπίδας ἐκοιμᾶτο βαθύτατα καὶ ὄνειρεύετο τὴν θερμάστραν, ἐπάνω εἰς τὴν ὁποίαν ἐκάθητο ὁ παπποῦς μὲ κρεμασμένα τὰ γυμνά πόδια του καὶ ἐδιάβαζε εἰς τὰς ὑπηρετίας τὸ γράμμα... Πλησίον τῆς θερμάστρας περπατεῖ καὶ ἡ Νυφίτσα καὶ κουνεῖ τὴν οὐρανὸν της...

(Ἐκ τῶν τοῦ Ἄντ. Τσέχοφ).

ΚΩΝΣΤ. Σ. ΚΟΚΟΛΗΣ

Εἰς κάποιον κακόγλωσσον

Φπου σταθῆς κι' ὅπου βρεθῆς μιᾶς κακὰ γιὰ μένα,
κι' ὅπου βρεθῶ κι' ὅπου σταθῶ ἐπαίνους λέω γιὰ σενα.
Τοῦ κακοῦ ὅμως! Καὶ τῶν δυὸ τὰ λόγια πᾶν' χαμένα·
ὁ κόσμος οὔτε σένανε πιστεύει, οὔτ' ἐμένα!...

ΣΑΤΑΝΑΣ

Η ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝ ΤΗ ΝΕΑΙ

ΕΜΜΕΤΡΟΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ ΑΡΧΑΙΩΝ ΣΤΙΧΩΝ *

[Ὁ καθηγητὴς καὶ γνωστὸς λόγιος κ. Παναγ. Ι. Φέρμπος, Παλαίμαχος ἀγωνιστὴς τῶν ἑλλην. γραμμάτων καὶ ἐκ τῶν πρώτων συνεργατῶν

τοῦ Ἑθνικοῦ Ἡμερολογίου. Ἐξέπλησσε πλείστα ὅσα ἔργα πρωτότυπα καὶ μεταφράσεις παντοίας βλῆς φιλολογικῆς, ἐγκυκλοπαιδικῆς καὶ σχολικῆς διδακτικῆς. Ἄλλ' ἢ μᾶλλον χαρακτηριστικὴ ἔργασίᾳ του εἶνε οἱ ἔμμετροι Μῦθοι του, οἵτινες μετεφράσθησαν καὶ εἰς τὴν γερμανικὴν ὑπὸ τοῦ Aug. Boltz καὶ εἰς τὴν ἰταλικὴν ὑπὸ Α. Frabasile, διακρίνονται δὲ διὰ τὴν εὐρεσίαν τοῦ θέματος καὶ διὰ τὴν χάριν τῆς ἐκτελέσεως. Ὑπῆρξεν ἐκ τῶν ἰδρυτῶν τοῦ φιλόλογ. Συλλόγου «Παρνασσός», καὶ διετέλεσε συνεργάτης ὄλων σχεδὸν τῶν ὑπὸ 40ετίας ἐγκρίτων περιοδικῶν Πανδώρας, Ἑθν. Βιβλιοθήκης, Παρθενώ-

νος, Ἐλισσῶν, Παρνασσῶν, Ἑστίας, Μπαλάσσεως κλπ. Ἦδη, καθηγητὴς τοῦ ἐν Βόλῳ γυμνασίου, διαθέτει τὰς ὥρας τῆς σχολῆς του γράφων. Ἐσχάτως ἐφιλοτέχνησε μεταφράσιν ἀρχαίων στίχων εἰς τὴν καθομιλουμένην. Ἐκ τῆς ἀνεκδότου συλλογῆς ταύτης παραστέθωμεν τὰ κάτωθι ἀποσπάσματα, ἐξ ὧν δεινύεται κατὰ πόσον ἡ χάρις τοῦ ἀρχαίου κεμένου δύναται νὰ ἀποδοθῇ ἐν τῇ νεωτέρᾳ ἑλληνικῇ γλώσσῃ].

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ ΘΕΟΓΝΙΔΟΣ

...

α'

«Μὴ μ' ἔπεις μὲν στέργε, νόον δ' ἔχε καὶ φρένας ἄλλας,
εἰ με φίλεις καὶ σοι πιστὸς ἔνεστι νόος·
ἀλλὰ φίλει καθαρὸν θέμενος νόον, ἢ μ' ἀποειπὼν
ἔχθαιρ' ἀμφαδίην νεῖκος ἀειράμενος». [Στίχ. 87—90].

Μὴ μὲ τοὺς λόγους μ' ἀγαπῆς καὶ ἄλλα μὲ τὸν ποῦν φροεῖς,
ἢ πρὸς ἐμὲ ἀγάπη σου ἂν ὄντως εἶν' εἰλικρινής·
ἀγάπα με μὲ καθαρὰν καρδίαν· εἰ δὲ μὴ
ἀπόδειξε τὴν ἔχθραν σου ἀναφανδόν, αὐτοστιγμαί.

* ΣΗΜ. Αἱ παραπομπαὶ γίνονται εἰς τὴν λυρικὴν Ἀνθολογίαν τοῦ

Βορέα, Anthologia Lyrica, Ed. B. Leipzig 1906.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istorias
Restrictions apply.

β'

«Οὐδὲ λέων αἰεὶ κρέα δαίνυται, ἀλλὰ μιν ἔμπης,
καὶ κρατερόν περ ἔόντ' ἀργεῖ ἀμηχανίη». [Στίχ. 293—94].

Οὐδὲ ὁ λέων πάντοτε γένεται ζώας, καὶ αὐτὸς
ἀμηχανεῖ ἐνίοτε, ἄς εἶνε τόσον δυνατός.

γ'

«Ἄ δειλὴ πενίη, τί μένεις προλιποῦσα παρ' ἄλλον
ἄνδρ' ἰέναι; μὴ λῆν οὐκ ἐθέλοντα φίλει·
ἀλλ' ἴθι καὶ δόμον ἄλλον ἐποίχεο, μηδὲ μεθ' ἡμέων
αἰεὶ δυστήνου τοῦδε βίου μέτεχε». [Στίχ. 351—54].

Ἄ! κακομοίρα φτώχεια, ὡς πότε ἐπιμένεις
κ' εἰς ἄλλον δὲν πηγαίνεις;
χωρὶς ἐγὼ νὰ θέλω, μὴ τόσον μ' ἀγαπᾷς·
τί βροίσκες τῆς ζωῆς μου, ζωῆς βασανισμένης;
ἐχάθησαν τὰ σπύια; τί κάθεσαι; δὲν πᾶς;

δ'

«Οἶνος πινόμενος πούλῃς κακόν· ἦν δέ τις αὐτόν
πίη ἐπισταμένως, οὐ κακὸν ἀλλ' ἀγαθόν». [Στίχ. 509—10].

Οἶνος πινόμενος πούλῃς βλάπτει πάρα πολὺ·
εἰξεύρει νὰ τον πῆνῃ τις; δὲν βιάζεται, ὠφέλει.

ε'

«Οὐ ποτε δουλείη κεφαλὴ ἰθεὶτα πέφυκεν,
ἀλλ' αἰεὶ σκολιή, καθχένα λοζὸν ἔχει». [Στίχ. 535—36].

Ἵρθλην δὲν ἔχει κεφαλήν ἀνθρώπον δούλου γέννα,
πάντοτε εἶνε κύπτουσα κ' ἔχει λοζὸν αὐχένα.

ς'

«Χρηὶ τολμᾶν χαλεποῖσιν ἐν ἄλγεσι κείμενον ἄνδρα,
πρὸς τε Θεῶν αἰτεῖν ἐκλυσιν ἀθανάτων». [Στίχ. 555—56].

Τοὺς περισπασμούς τοῦ βίου νὰτενίτζης μετὰ θάρρους,
παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐλπίζων ἀνακούφισιν τοῦ βάρους.

ζ'

«Οὐ τοι κ' εἰδείης οὐτ' εὖνον οὔτε τὸν ἐχθρόν,
εἰ μὴ σπουδαίου πρήγματος ἀντιτύχοις». [Στίχ. 641—42].

Ἀδύνατον τοὺς φίλους σου καὶ τοὺς ἐχθρούς νὰ μάθης,
εἰ μὴ σπουδαίου πρήγματος ἀντιτύχοις.

η'

«Πίν' ὀπόταν πίνωσιν· ὅταν δέ τι θυμὸν ἀσηθῆς,
μηδεὶς ἀνθρώπων γνῶ σε βαρυνόμενον». [Στίχ. 989—90].

Πίνε ὀπόταν πίνωσιν· ἀλλ' ὅταν παραλίγης,
νὰ μὴ σε ἴδη τις ποτὲ τὴν κεφαλὴν νὰ κλίνης.

θ'

«Οὐκ ἔραμαι πλουτεῖν οὐδ' εὐχομαι, ἀλλὰ μοι εἴη·
ζῆν ἀπὸ τῶν ὀλίγων, μηδὲν ἔχοντι κακόν». [Στίχ. 1155—56]

Δὲν θέλω οὐδὲ εὐχομαι νὰ ἔχω πλοῦτον, μόνον
νὰ ζῶ ὀλιγαρκῶς, ἀλλὰ ἀνευ κακῶν καὶ πόνων.

ι'

«... Θεοὺς αἰδοῦ καὶ δεῖδιθι· τοῦτο γὰρ ἄνδρα
εἰργει μῆθ' ἔρδειν μῆτε λέγειν ἀσεβῆ». [Στίχ. 1179—80].

Σέβας καὶ φόβος τοῦ Θεοῦ τὸν ἄνθρωπον φυλάττει,
μῆτε νὰ λέγη ἀσεβῆ, μῆτ' ἀσεβῆ νὰ πρᾶτιη.

ια'

«Πολλάκι τοι παρ' ἐμοὶ κατὰ σοῦ λέξουσι μάταια
καὶ παρὰ σοὶ κατ' ἐμοῦ· τῶν δὲ σὺ μὴ ξύνιε». [Στίχ. 1239—40].

Κ' ἐγὼ πολλάκις κατὰ σοῦ μωρὰς θάκούσω λέξεις
καὶ σὺ θάκούσης κατ' ἐμοῦ· σὺ ὅμως μὴ προσέξῃς.

Ἄνανίου

ιβ'

«Εἴ τις καθείρξαι χρυσὸν ἐν δόμοις πολλῶν
καὶ σῦκα βαιὰ καὶ δὺ' ἢ τρεῖς ἀνθρώπους,
γνοίη χ' ὄσφ τὰ σῦκα τοῦ χρυσοῦ κρέσσω». [Σελ. 210].

Ἄν κλείσῃ τις χρυσὸν πολλὴν εἰς οἶκον,
ποσὸν ὀλίγων σῦκων
καὶ δύο τρεῖς ἀνθρώπους, αἷ,
θὰ μάθῃ τί ἀξίζονται τὰ σῦκα,
καὶ τί ἀξίζεις σὺ, χρυσέ.

Εὐήνου

ιγ'

«Ἦγοῦμαι σοφίας εἶναι μέρος οὐκ ἐλάχιστον
ὀρθῶς γινώσκειν οἷος ἕκαστος ἀνὴρ». [Σελ. 102].

Ἐγὼ νομίζω ὅτι εἶνε μέρος οὐχὶ ἐλάχιστον τῆς σοφίας
τὸ νὰ γινώσκῃς τὸν χαρακτῆρα ἑνὸς ἑκάστου μετ' ἀκριβείας
Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istos
Restrictions apply.

Κράτητος

ιδ'

«Ἐρωτα παύει λιμός, εἰ δὲ μὴ χρόνος·
ἐὰν δὲ μηδὲ ταῦτα τὴν φλόγα σβέσῃ,
θεραπεία σοι τὸ λοιπὸν ἡρτήσθω βρόχος». [Σελ. 129].

Τὸν ἔρωτα ἢ πείνα καταπαύει
εἰ δὲ καὶ μὴ, ὁ χρόνος τὸν σαρόνει·
ἂν δ' ἐξακολουθῇ ἢ γλῶξ νανάβη,
αἶ, τότε θεραπεία ἢ ἀγχόνη.

Πλάτωνος

ιε'

«Ἐννέα τὰς Μούσας φασὶν τινες· ὡς ὀλιγόφως·
ἦνιδε καὶ Σαπφῶ Λεσβόθεν ἢ δεκάτη». [Σελ. 110].

Ἐννέα λέγουσιν τινες τὰς Μούσας· ὃ ἀπάτη·
ἀλλὰ ἰδοὺ καὶ ἡ Σαπφῶ ἐκ Λέσβου ἢ δεκάτη.

Σιμωνίδου

ις'

«Υγιαίνειν μὲν ἄριστον ἀνδρὶ θνατῷ,
δεύτερον δὲ φυὰν καλὸν γενέσθαι,
τὸ τρίτον δὲ πλουτεῖν ἀδόλως,
καὶ τὸ τέταρτον ἡβᾶν μετὰ τῶν φίλων». [Σελ. 527].

Εἰς τὸν θνητὸν εἶν' ἄριστον ἐν πρώτοις ἢ ὑγεία·
δεύτερον δὲ ἢ καλλογὴ τοῦ σώματος τελεία·
τρίτον γὰρ εἶνε εὖπορος, ἀδόλως γὰρ πλουτήσῃ·
καὶ τέταρτον μετὰ παιδοῶν οἰκείων γὰρ συζήσῃ.

Σόλωνος

ιζ'

«Πολλάκι ἐξ ὀλίγης ὀδύνης μέγα γίγνεται ἄλγος,
κοῦκ ἂν τις λύσαιτ' ἤπια φάρμακα δούσ·
τὸν δὲ κακαῖς νοῦσοισι κινώμενον ἀργαλέαις τε
ἀψάμενος χειροῖν αἴψα τίθησ' ὑγιῆ». [Σελ. 17].

Πολλάκις πόνος ἐλαφρὸς γίνετα πάθος σοβαρὸν,
καθ' οὗ οὐδὲν ἰσχύνοσι τὰ φάρμακα τῶν ἰατρῶν·
καὶ ἐπὶ νόσων σοβαρῶν πολλάκις πάσχοντες οἰκτροῦς
παθήσασιν ὡς ἐβαλεῖται τὰς χειρῶν του ὁ ἰατρός.

ΡΙΧ. ΛΙΒΑΘΗΝΟΠΟΥΛΟΥ

Ἐπιμελητοῦ τῆς Χειρουργικῆς Κλινικῆς τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου

ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ — ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΗ & ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ

17^Α ΟΔΟΣ ΑΧΑΡΝΩΝ 17^Α

[Πλατεία Μαυροκορδάτου — Τράμ Ὀμονοίας — Ἀχαρνῶν]

Ἡ Κλινικὴ Λιβαθηνοπούλου, ἡ πρό δεκαετίας ἱδρυθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. Φωκά, ἐξακολουθεῖ πάντοτε τὸ σωτήριο ἐργὸν τῆς μετὰ τῆς αὐτῆς καὶ μεζῶνος ἐπιτυχίας, ἀναξία τῆς φήμης καὶ τοῦ ὀνόματός τῆς. Ἡ ἐπιστημονικὴ μόρφωσις, ἡ πολυετής ἀσκήσις καὶ ἡ πεφωτισμένη πείρα τοῦ κ. Λιβαθηνοπούλου, ὅστις, ἄλλως τε, ἀπὸ τῆς ἱδρύσεώς τῆς καὶ ἐντεῦθεν, ὑπῆρξε πάντοτε ἡ δεξιὰ χεὶρ καὶ ἡ ψυχὴ τῆς Κλινικῆς, συμπράξας καὶ ἐν πολλοῖς ἐνεργήσας ἐπὶ τετρακισχιλίων περίπου ἐπιτυχῶν ἐγχειρήσεων, ὡς μαρτυροῦν αἱ ἐπίσημοι στατιστικαὶ τῆς Κλινικῆς ἢ τελεία αὐτῆς ὀργανώσεις κατὰ τὰ κράτιστα πρότυπα τῶν εὐρωπαϊκῶν μητροπόλεων ὁ πλοῦτος καὶ ἡ ἐντέλεια τοῦ Χειρουργείου ἢ ἀρτία καὶ εἰδικὴ μόρφωσις τῶν νοσοκόμων ὑπὸ τὴν ἀγρυπνον καὶ φιλόστοργον διεύθυνσιν τῆς διδως Μαρίας Πάλλῃ ἢ οικονομικὴ καὶ διαιτητικὴ ἐπιμελητεία ὑπὸ Γερμανίδος Κυρίας ἐπίτηδες ἐκ Γερμανίας μετακληθείσης ἐν γένει δὲ ἡ πολυτέλεια καὶ τὸ εὐάερον τοῦ κτιρίου, ἡ λάμπουσα ἐν αὐτῇ τάξις καὶ καθαριότης, καθιστῶσι τὴν **Κλινικὴν** ἀξίαν πάντοτε τῆς ἐμπιστοσύνης, μεθ' ἧς τὴν περιβάλλει ἡ ἑλληνικὴ κοινωνία, καὶ διὰ τὴν ὅποιαν δικαιοῦται νὰ υπερηφανεύεται ἡ νεωτέρα παρ' ἡμῖν ἐπιστήμη καὶ ὁ ἑλληνισμός.

Ἡ **Κλινικὴ** περιλαμβάνει: 1) **Πρόχειρον Ἰατρεῖον** διὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐξωτερικῶν ἀρρώστων, μὲ εἰδικούς ἀποστειρωτικούς κλιθάνους καὶ ὅλα τὰ εἶδη τῆς ἀσηψίας καὶ ἀντισηψίας.

2) **Παθολογοϊστολογικὸν Ἐργαστήριον** μὲ μικροσκοπία τέλεια, εἰδικὰς συσκευὰς, κλιθάνους, μηχανήματα, ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ βιολόγου ἱατροῦ κ. Δενδρινοῦ.

3) **Χειρουργεῖον** τέλειον καθ' ὅλας τὰς νεωτέρας ἀπαιτήσεις καὶ προόδους τῆς ἐπιστήμης, μὲ πλήρη συλλογὴν ἐργαλείων καὶ συσκευῶν δι' ὅλας τὰς ὀρθοπεδικὰς παθήσεις, κλπ.

4) **Αἵθουσα Θεραπείας κατὰ τὴν μέθοδον Bier**, τὴν ὅποιαν ἐπίτηδες μετέβη καὶ ἐσπούδασεν εἰδικῶς ὁ Διευθυντὴς κ. Ριχ. Λιβαθηνοπούλος ἐν Γερμανίᾳ παρὰ τῇ ἰδίῳ καθηγητῇ Bier. Διὰ τῆς σωστικῆς ταύτης **Μεθόδου Bier** θεραπεύονται ἀνευ ἐγχειρήσεως χρόνιοι ῥευματισμοί, λευκοὶ ὄγκοι, παθήσεις τῶν ὀστέων, νευραλγία, ὀσθηγες, ἀποστήματα, ὀρθοπεδικαὶ παθήσεις, κλπ.

Ἡ **γενικὴ ἐπιμελητεία τῆς Κλινικῆς** εἶνε ἀνατεθειμένη εἰς τὸν μετὰ ζήλου ἀκαταπονήτου καὶ ἀφωσιωμένης δραστηριότητος συμπράττοντα ἱατροὶ κ. Λοβέρδον.

Cailler's

Chocolat au lait Suisse la plus grande vente du monde

ΕΛΒΕΤΙΚΗ
ΣΟΚΟΛΑΤΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ
F. L. GAILLER

Ἡ Σοκολάτα Cailler's παρασκευάζεται εἰς τὰ ἐπὶ τῶν Ἄλπεων ἀπέραντα ἐργοστάσια τῆς Ἑταιρείας Cailler's, ἅτινα ἀπασχολοῦσι πρὸς τοῦτο 2,500 ἐργάτας καὶ ἐξαποστέλλεται ἀνὰ τὴν ὑφήλιον, προτιμωμένη γενικῶς πάσης ἄλλης μάρκας λόγῳ τῆς ἐξαιρετικῆς ποιότητός τῆς· κατασκευάζεται δὲ ἀπὸ πρώτης ποιότητος κακάων καὶ ἀπὸ τὸ ἐξαιρετικὸν γάλα τῶν ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν ὄρεων τῆς Ἑλβετίας διαιτωμένων ἀγελάδων.

Ἐυρίσκεται καὶ πωλεῖται εἰς τὰ πρώτης τάξεως ἐδωδιμοπωλεῖα Ἀθηνῶν, Πειραιῶς καὶ Πατρῶν.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ :

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΚΟΛΛΑΣ

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ — (Στοὰ Ριζάρη)

PIPPERMINT VERT

Liqueur de table, extra fine, tonique, digestive et anticholérique.

Étendu d'eau, le meilleur et le plus hygiénique des rafraîchissements.

Propriété de

**GET FRÈRES, INVENTEURS
REVEL (HAUTE-GARONNE)**

BOUTEILLE ET MARQUES DÉPOSÉES
*Se méfier des similitudes denoms
et de marques*

Toutes les décisions judiciaires intervenues et notamment l'arrêt de la Cour d'Appel de Paris, du 24 Mars 1887, ont reconnu à **GET Frères**, le droit exclusif d'appliquer à une liqueur, la dénomination **PIPPERMINT** qu'ils ont créée.

Agent Général pour la Grèce :

GEORGE A. KOLAS, LE PIRÉE

ΤΕΙΑ ΚΥΑΝΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ BLUE CROSS TEA

Είναι τὰ ἄριστα τῶν Τεϊῶν, συσκευάζονται εἰς πακέτα καὶ κυτία ἐν Λονδίῳ ὑπὸ τὴν

ἄμμοσον ἐπίβλεψιν ἀνωτέρων ὑπαλλήλων τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως. Ζητεῖται ἐπὶ ἐκάστου πακέτου ἢ κυτίου τὸν ΚΥΑΝΟΥΝ ΣΤΑΥΡΟΝ.

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ εἰς τὰ πρῶτης τάξεως Ἐθνοδικοπωλεῖα Ἀθηνῶν, Πειραιῶς, Βόλου, Πατρῶν, Σύρου, Ἀργοστολίου, Λαμίας καὶ λοιπῶν πόλεων τῆς Ἑλλάδος ὡς καὶ ἐν Κρήτῃ.

Γενικὸς Ἀντιπρόσωπος διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ Κρήτην :

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΚΟΛΛΑΣ

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ — (Στοὰ Ριζάρη)

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Iστο
Restrictions apply.

ΤΟ ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ,

“ΠΡΟΤΥΠΟΝ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΝ,,

ιδρυθὲν ὑπὸ τοῦ Γεν. Διευθυντοῦ τοῦ αὐτόθι «Μαροσλείου Λυκείου»

κ. ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΝΟΥΚΑ

Ἐν Θεσσαλονίκῃ — Boulevard Hamidiè

Τὸ «Πρότυπον Παρθέναγωγεῖον» τοῦτο δικαίως φημίζεται καὶ εἶνε ἀναμφισβητήτως ἕν τῶν τελειοτέρων καὶ προσθετικωτέρων τοῦ ἀνά τὴν Ἀνατολήν Ἑλληνισμοῦ, ἐξαιρετικῶς δὲ πολύτιμον ἀπόκτημα, ἀληθὲς φυτῶριον καὶ ἐστία ἐλληνοπρεποῦς καὶ ἐξανθρωπιστικῆς μορφώσεως διὰ τὸ ἐν Μακεδονίᾳ γυναικεῖον φῶλον.

Περιλαμβάνει :

- 1ον) **ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟΝ** πλήρες κατὰ τὰς ἐπιστημονικωτέρας παιδαγωγικὰς μεθόδους
- 2ον) **ΕΞ ΑΣΤΙΚΑΣ ΤΑΞΕΙΣ**, καὶ
- 3ον) **ΤΡΕΙΣ ΓΥΜΝΑΣΙΑΚΑΣ**

Συντηρεῖται ὑπὸ τῶν γονέων τῶν ἐν αὐτῷ μαθητευομένων καὶ διέπεται ὑπὸ ἐξαμελοῦς Ἐφορίας, προεδρευόντος τοῦ ἐγκρίτου αὐτόθι ὁμογενοῦς κ. Μ. Σιμωνίδου, τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Τραπεζῆς Μυτιλήνης.

Διδάσκουσιν ἐν αὐτῷ δεδοκιμασμένης ἀξίας καὶ ἱκανότητος διδάσκαλισσαι καὶ καθηγηταί.

Πλὴν τῆς ἐλληνικῆς καὶ γαλλικῆς, εἰς ἃς ἐκπαιδεύονται ὡς ἄριστα αἱ μαθήτριά, τὸ «Πρότυπον Παρθέναγωγεῖον» ἀξιοὶ νὰ μορφώσῃ τὸ πνεῦμα, τὴν ψυχὴν, τὸ ἦθος, τὸν χαρακτῆρα, προσέτι δὲ καὶ νὰ ἐπλήσῃ τὰς μαθητρίδας δι' ὅλων ἐκείνων τῶν πρακτικῶν καὶ ἀπαραιτήτων γνώσεων, δι' ὧν αἱ ἐλληνίδες μητέρες δύνανται καὶ ὀφείλουσι νὰ παρασκευάζουν καὶ κραταιώνουν τὴν εὐημερίαν

τῆς οἰκογενείας, τῆς κοινωνίας, τῆς Φυλῆς, τῆς Πατρίδος.

Χίλωνος

η'

•Εν λιθίναϊς ἀκόναϊς ὁ χρυσὸς ἐξετάζεται
 διδοῦς βάσανον φανεράν·
 ἐν δὲ χρυσῷ
 ἀνδρῶν ἀγαθῶν τε κακῶν τε νοῦς ἔδωκ' ἔλεγχον». [Σελ. 388].

Διὰ τῆς λυδίας λίθου ἐξετάζεται ὁ χρυσὸς
 καὶ ἐν τῇ βασάνῳ ταύτῃ ἡ ἀξία του ὀρίζεται.
 Διὰ τοῦ χρυσοῦ δὲ πάλιν ἐξελέγχεται σαφῶς
 καὶ ὁ νοῦς παντὸς ἀνθρώπου κ' ἡ ἀξία του γνωρίζεται.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ι. ΦΕΡΜΠΟΣ

Πῶς διασκεδάζουν οἱ Ἄγγλοι ἔς τὸ Παρίσι.

ΑΓΑΠΗΣ ΦΩΛΙΑ

Morte ebbe invidia . . .
e feglisi all' incontra
a mezza via, come nemico armato.

Πετράογης

ΕΙΤΑΝΕ τῆς Ἀγάπης ἡ φωλιὰ
τὸ ἔρημικὸ λευκὸ σπιτάκι,
ποῦ ὀλόγγουα λὲς καὶ τὸ χᾶιδευε
ἐν' ἀνθηρὸ περιβολάκι.

Καὶ ζοῦσαν μιὰ γλυκεῖα ζωή,
μὲ ἀγάπη καὶ μὲ καλοσύνη,
ὁ νιὸς κ' ἡ κόρη ἢ ὠμορφη,
στῆς ἔρημιᾶς τους τὴν γαλήνη.

Πάντα τραγούδια καὶ χαρὲς
στῆς ἡδονῆς τὸ ἔρωτικὸ μεθύσι,
δὲν ἐπερίμεναν ποτές
πὼς τῆς Ἀγάπης ἡ χαρὰ θὰ σβύσῃ.

Μιὰ αὐγὴν ὁ Χάρος σιγαλὰ
ἀπ' τῆ μικρῆ τους πόρτα ἐμπῆκε,
ὁ νιὸς καὶ ἡ κόρη δὲν τὸν εἶδαν
καὶ ἀγανακτῆνους τοὺς εὐοῖκε.

Ἔσκυψε, τοὺς ἐφίλησε
 στὸ στόμα καὶ τοὺς δυὸ ἀγάλι,
 κ' ὕστερα ἀλαφροπέταξε κ' ἐχάθηκε
 στοῦ ἀπείρου τὴν ἀγκάλῃ.

Ἔτσι ἔρχεται ὁ θάνατος σιγὰ
 κρυφὰ τὴν ὥρα ποῦ δὲν τὸν προσμένεις,
 καὶ μπαίνει ἀθώρητος ὁ μαῦρος χαλαστὴς
 κάθε ζωῆς γλυκειᾶς καὶ ἀγαπημένης.

Πᾶν τὰ τραγούδια, ἐσβύσανε,
 δὲν ἀντηχοῦνε γύρα,
 τώρα ποῦ ὁ μαῦρος θάνατος
 ἔκλεισε τῆς ζωῆς τὴ θύρα.

Τὸ κάτασπρο σπιτάκι τώρα
 μιὰ θλίψη λὲς καὶ τὸ ἀγκαλιάζει,
 ἔχει κλεισμένα τὰ παράθυρα
 καὶ τοῦ θανάτου ὁ ἴσκιος τὸ σκεπάζει.

(Ζάκυνθος 1904)

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΓΟΥΡΟΣ

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

Η ἀνάμνησις παραιτεῖται ἐν ἡμῖν ὅ,τι ὥραϊον μᾶς ἀρπάζει ὁ χρόνος.

Οἱ φιλάργυροι γίνονται πλούσιοι ὑποκρινόμενοι τὸν πτωχόν· οἱ
 ἄστωτοι γίνονται πτωχοὶ ὑποκρινόμενοι τὸν πλούσιον.

Ὁ πλουσιώτερος τῶν ἀνθρώπων εἶνε ὁ οἰκονόμος· ὁ πτωχότερος
 δὲ εἶνε ὁ φιλάργυρος.

Οἱ ὀφθαλμοὶ ὁμοιάζουν συνήθως τὰ ὀπτικά ἐργαλεῖα· διὰ μέσον αὐ-
 τοῦ ἢ στοργῇ μεγεθύνει τὰ προτερήματα καὶ σμικρύνει τὰ ἐλαττώματα.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias-Istori
 Restrictions apply.

ΗΘΟΓΡΑΦΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΤΟ ΓΑΡΔΕΛΙ

ΤΟ ἀτμόπλοιον *Πόλαρος*, ἐν τῶν ταχυτέρων καὶ καθαρωτέρων τῆς ἑλληνικῆς ἀκτοπλοίας, ἐπρόκειτο ν' ἀπάρη τοῦ λιμένος Πειραιῶς περὶ τὴν 10ην πρωϊνὴν ὥραν τῆς Παρασκευῆς διὰ Πάτρας — Κεφαλληνίαν.

Ἐπιβάται πολλοί, γυναῖκες καὶ ἄνδρες, ἦσαν πρό πολλοῦ ἐγκατεστημένοι ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τῆς Ἀῆς θέσεως, οἱ μὲν ἀναγινώσκοντες τὰς πρωϊνὰς ἐφημερίδας ἢ ἐξηπλωμένοι ἐπὶ τῶν διαφόρων καθισμάτων καὶ ρεμβάζοντες, ἄλλοι δὲ συνωμίλουν ἢ περιεφέροντο ἀσκόπως ἐπὶ τοῦ καταστρώματος περιεραζόμενοι τὸ ἀτμόπλοιον, ὡσεὶ πρώτην φορὰν νὰ ἐθεῶντο τὸ θαλάσσιον τοῦτο μέσον τῆς συγκοινωνίας.

Πωλῆται σιγαρέττων, σπέρτων, ἐφημερίδων, σοκολάτας, μέντας καὶ λοιπῶν μικρῶν εἰδῶν περιεφέρον τὸ ἐμπόρευμά των τῆδε κάκεισε, μικροὶ δὲ λούστοροι ἐζήτουν πελάτας διὰ νὰ γυαλίσουν ὑποδήματα.

Εἰς Ζακυθινός, φέρων καινουργῆς κλωθίδιον μὲ μίαν καρδερίαν ἐντός, ἐζήτει ἀγοραστήν, ἔτυχε δὲ νὰ πλησιάσῃ κάποιον Ληξουριώτην, πρὸς ὃν ἐπιμόνωσ προσεπάθει νὰ πωλήσῃ ἀμφοτέρα.

— Πάρ' το, ἀφέντη, κλουβὶ καὶ γαρδέλι μαζί γιὰ δεκαεπτὰ δραχμῆς! Εἶναι ἀρσενικό.

— Ἄε καλῆά σου, πατριώτη μου, ἄσε με ἀναπαμένονε! ἀπαντᾷ ὁ ἄλλος.

— Πάρ' το, ἀφέντη, καὶ θὰ μὲ συχωρᾷς· θὰ σπάσῃ τὸ τύμπανο

L. Crosio

ΣΚΗΝΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istoriki
Restrictions apply.

- Καί ποῦ τὸ κατάλαδες, μωρέ, πῶς εἶμαι Ληξουριώτης ;
 — Ἀπὸ τὴν πόζα σου, μαθὲς ἀπ' τὴν κουθέντα σου. Πάρ' το, ἀφέντη, δεκαπέντε δραχμὲς καὶ θὰ σοῦ κάνη τὴ ζωὴ ζάχαρι.
 — Ἄσε με κάτω, ἴστη Παναγία σου! σῦρε σὲ κάνέναν ἄλλο ! τοῦ ἐπανέλαθεν ὁ Ληξουριώτης.
 — Ὅχι, ἀφέντη, θέλω σὺ νὰ τὸ πάρης.
 — Γιατί, μωρέ ; τὸν ἐρωτᾷ ἐκθαμβὸς ὁ Ληξουριώτης.
 — Γιατί φαίνεσαι πῶς κουρλαίνεσαι γιὰ τὰ πουλιά. Πάρ' το γιὰ δέκα δραχμὲς.

Ὁ Ληξουριώτης ἐστράφη, ἔκαμε τρία - τέσσαρα βήματα, ἔχασον ῥήθη καὶ ἀτενίζων ἄλλου τὸ βλέμμα, ἐπακούμβησε νωχελῶς ἐπὶ τοῦ διαζώματος τοῦ ἀτμοπλοίου. Ὁ Ζακυθινὸς ὅμως, ἀκούραστὸς καὶ ἀνυπόμονος, τὸν ἐπλησίασε καὶ ὕψων τὸ κλωδίον μέχρι τοῦ προσώπου τοῦ Ληξουριώτου :

— Κῦττα το, ἀφέντη, σὺν νὰ σὲ γνωρίζη, σὺν νὰ σὲ ἔβλη παραέτα του. Πάρ' το ἐννῆά δραχμὲς, πάρ' το ἄνω ! ..

Ὁ Ληξουριώτης ἐστρεψε σιωπηρῶς τὸ βλέμμα γύρω του, παρατηρῶν ὅποιαν ἐντύπωσιν θὰ ἔκαμιν εἰς τοὺς ἄλλους συνταξειδιώτας τοῦ ἢ ἐπιμόνος αὐτῆ ἐφοδος τοῦ Ζακυθινοῦ. Ἐφαίνεται ὡς νὰ ἐφοθεῖτο μήπως θεωρηθῆ γελωτός ὑφιστάμενος τὴν ἐπιμόνον φλυαρίαν τοῦ πωλητοῦ καὶ μικρὸν ἐρύθημα ὀργῆς ἤρchiσε νὰ χρωματίζη τὸ πρόσωπόν του.

— Γιατί, μωρέ, μοῦ κόλλησες πουρνὸ - πουρνὸ σὺν σφίγγα ; Ἄσε με παρατηγμένον σου εἶπα, στὸ Χριστό σου — τοῦ λέγει ταπεινῆ τῆ φωνῆ.

— Πάρ' το, ἀφέντη, γαρδέλι καὶ κλουβὶ γιὰ ἕξη δραχμὲς. Νά ! μὰ τὸν Ἄη - Διονύση θὰ σ' τ' ἀφήσω γιὰ πέντε δραχμὲς ἔτσι γιὰ καπρίτσιο! τ' ἀποφάσισα !

Χωρὶς δὲ ν' ἀναμείνη κἄν τὴν ἀπάντησιν τοῦ ἀνθρώπου, πλησιάζει τὸν κλωδὸν καὶ ἐγχειρίζει αὐτὸν βιαίως εἰς τὸν Ληξουριώτην, τρίθων τὰς κενὰς παλάμας του διὰ τὴν θυσίαν, ἦν χάριν του δῆθεν ὑφίστατο, προσθέτων συγχρόνως :

— Ἐ ! Ἐτέλειωσε ! ἀφοῦ τόσο τὸ ἴθουμάς, μὲ γιὰ σου, μὲ χαρά σου !

Ὁ Ληξουριώτης ἐστάθη ἐπὶ τινὰ δευτερόλεπτα ἄναυδος, ὡσὺν νὰ ἐσκέπτετο τί νὰ πράξη. Ἐπειτα λαμβάνων αἰφνιδίαν ἀπόφασιν, ἀφίνει κατὰ γῆς τὸν κλωδὸν καὶ ἐρευθὼν τὰ θυλάκιά του διαλέγει μεταξὺ τῶν νομισμάτων, ἅτινα ἀνέρον ἐπὶ τῆς παλάμης του, ἐν ἀργυροῦν τάλληρον, δίδει αὐτὸ εἰς τὸν πωλητὴν, καὶ :

— Πάρ' το, τοῦ λέγει, καὶ ἄμε καλλιὰ σου.

Ἦτο ὅμως καὶ καιρὸς, διότι ἡ « Πύλαρος » συρίζασα τρεῖς ἦτοι μάζετο ν' ἀπάρη. Ὁ Ζακυθινὸς κατῆλθε σπυδῶν τοῦ ἀτμοπλοίου ἀκριβῶς τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν τὸ ἀτμόπλοιο βραδέως χωροῦν ἀπεμακρύνετο τοῦ καπιζώματος.

Ὁ Ζακυθινὸς, τὸν ἔχων ἐπὶ τῆς λέμβου ἐφ' ἧς ἐπέβη,

στρέφεται πρὸς τὰ ἄνω καὶ ἀτενίζων τὸν Ληξουριώτην κραυγάζει χαιρεκάκως πρὸς αὐτόν, ἐνῶ τὸ ἀτμόπλοιο ἀπεμακρύνετο :

— Ἄφεντικό, ἔ, ἀφεντικό!.. τὸ γαρδέλι εἶναι θηλυκό!

Ὁ Ληξουριώτης τότε, χωρὶς νὰ παραξενευθῆ καθόλου ἐκ τῆς αἰφνιδίας ἐξομολογήσεως τοῦ Ζακυθινοῦ, ὅτι τὸν ἠπάτησε τόσο ἀναιδῶς πωλήσας αὐτῷ θηλυκὴν καρδερίναν ἀντὶ ἀρσενικῆς, τοῦ ἀπαντᾶ μετὰ στεντορείου φωνῆς :

— Σῦρε, μωρὲ σγαρίλιο, ἴστην ἀγορά!.. σῦρε, γυιὰ σου!.. ν' ἀλλάξῃς τὸ τάλληρο... πῶνε κάλπικο ο ο!..

Πράγματι τὸ γαρδέλι ἦτον θηλυκό καὶ τὸ τάλληρο κάλπικο.

Ὁ Ζακυθινὸς ἐνίκηθη κατὰ κράτος ἀπὸ τὸν ἀθάνατο Ληξουριώτη.

N. Γ. ΜΑΝΤΖΑΒΙΝΟΣ

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΒΟΣΚΟΥ

ΧΑΙ, χαι... καὶ σαλάγαε τὰ γαλάρια του
ὁ γιώμορφος βοσκὸς μέσ' στὸ λειβάδι...
Χαι, χαι... με τὴν ἀγκλίτσα τὰ προβόδαγε
κάθε πουρνὸ καὶ κάθε βράδυ-βράδυ...

Χαι, χαι... τὰ λάγια με τ' ἀσημοκούδουνα...
Μὰ ἐχτές, ἐχτές τί θρηῆνος μέσ' στὰ δάσα;
Ἔνας παπᾶς μπροστά, καὶ πίσω ἐφέρνανε,
μιὰ φτωχικὴ κι' ἀσπροντυμένη κάσα!

Κι' ἀργά, δίχως ψαλμοὺς τὴν ἀνεβάσανε
στὸ ἐρημοκκλήσι, ἀπάν' στὰ κορφοβούνια·
κ' ἔρμα ἐβελάζαν θλιβερὰ τὰ πρόβατα
καὶ θλιβερὰ ἀντιλάλααν τὰ κουδούνια...

ΡΩΜΟΣ ΦΙΛΥΡΑΣ

Ο ΑΝΑΠΟΔΙΑΣΜΕΝΟΣ*

(ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ)

ΤΗΝ κοινήν περιέργειαν είχε διεγείρει ἡ γρηῃ Σπύραινα τὴν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων. Βεβαίως κατὰ τὰς ἀκριβεστέρας παρατηρήσεις ἄλλων τῆς γειτονιάς γραΐδιων — καὶ εἶνε τὰ παρατηρητικώτερα τῶν ζώων τὰ ὄντα ταῦτα πανταχοῦ — δωδεκάκις ἀπὸ τῆς αὐγῆς μέχρι τῆς δεκάτης ὥρας τῆς πρωίας εἶχεν ἐμφανισθῆ ἐπὶ τοῦ βράχου, τῆς ὑψηλοτέρας θέσεως τῆς νησιωτικῆς κωμοπόλεως Σ . . . ἀπὸ τῆς ὁποίας ἐφαίνετο δλόκληρος ὁ διπλοῦς λιμὴν τῆς νήσου καὶ τὸ ἀπώτερον πέλαγος.

— Τί ἐπαθε θὰ ἴπῳ αὐτηγιδά ; ἐπανελάμβανον αἱ γραταὶ, βλέπουσαι τὴν γρηῃ Σπύραινα νὰ πηγαινοέρχεται ἀσθμαίνουσα — κατόκει ἔξω πρὸς τὰ Ἀλώνια, — εἰς τὰς ἐσχατίας τῆς κωμοπόλεως.

Ἐνίοτε προσέκοπτεν ἐπὶ ἐργάτου, ὅστις, φορτωμένος τὴν φοβερὰν ἐκείνην κλίμακα, ἀφοῦ ἐπεράτωσε τὴν ἐπισκευὴν στέγης τινός, μετέβαινε εἰς ἄλλην οἰκίαν πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν. Τὰ μερομέτια αὐτὰ εἶνε συνηθέστατα εἰς τὰ χωρία τώρα τὸν χειμῶνα, ὅτε ὕστοι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ τὸ παχὺ στρώμα τῆς χιόνος πρὸ πάντων, μετατοπίζουν συνεχῶς τὰς κεράμους, μεταβάλλοντες τὰς πτωχὰς στέγας εἰς κόσκινα.

Ἄλλοτε πάλιν ἡ γρηῃ Σπύραινα ἐκ τῆς πολλῆς τῆς ἀφαιρέσεως ἐπάται μέσα εἰς τὸ κατὰλευκον κατώφλιον οἰκίας τινός, τὸ ὅποιον μόλις πρὸ μικροῦ εἶχε λευκανθῆ διὰ τῆς ἀσθέτου, ἐπισύρουσα κατὰ τῆς κεφαλῆς τῆς καὶ τῶν ποδῶν τῆς, ἡ πτωχή, χιλιάς δύο βλα-

* ΣΗΜ.— Τὸ διήγημα τοῦτο, ἐν τῶν ὠραιότερων τῶν διαπρεποῦς διηγηματογράφου καὶ ἀγαπητοῦ συνεργάτου ἡμῶν κ. Ἄλεξ. Μωραϊτίδου, δημοσιευθὲν πρὸ ἔτων πολλῶν διὰ τινος τῶν ἀθηναϊκῶν φύλλων, εἶνε ἐλάχιστα γνωστὸν καὶ δὴ εἰς τὴν νεωτέραν γενεάν. Μὲ τὴν πεποιθῆσθαι ὅτι, οὔτως ἢ ἄλλως, θὰ ἀναγνωσθῆ ἀπλήτως ὑπὸ πάντων ἀνεπιφρόντων, ἐκέφθημεν νὰ τὸ ἀποθησαυρισωμεν ἐν ταῦθα χάριν τῶν ἀπειροπληθῶν ἀνὰ τὸ πανελλήγιον ἀναγνωστῶν τοῦ Ἡμερολογίου ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ μάλιστα τῶν παροτιθέμενων σχετικῶν εἰκόνων, τὰς ὁποίας ἐπιτηδὲς ποῦς τοῦτο ἐκείνην ἔτιμην ἠ.δ. ἀνεκάλειν ἡ ζωγράφος κυρία Θάλεια Φλωὰ Καρβάρια.

σφημίας, αἵτινες εἰς τοιαύτας περιστάσεις ὡς βρωμεραὶ μυταὶ περιπταναὶ περὶ τὴν πολίχνην.

Ἄλλ' ἡ γραῖα οὐδὲ ἤκουεν. Ἐβλεπε μόνον. Naί, ἔβλεπεν ἡ πτωχὴ τὸ πέλαγος ἱσαμένη ἐπὶ τῆς σκοπιάς, ἐπὶ τοῦ ἀνεμομύλου ἐκείνου, ἐφ' οὗ αὐθαδῶς προσέκρουον ὄλοι οἱ ἄνεμοι.

— «Οὔτε καράδια ἔς τὸ γιαλό, οὔτε πουλιά ἔς τὸν κάμπο!» ἐμουρ-

«...» Ἐβλεπεν ἡ πτωχὴ τὸ πέλαγος....»

μούριζεν ἡ γραῖα καὶ ὑπέστρεφε περίλυπος, ἐνῶ ὁ βορρᾶς ἔπνεε μετ' ἀκαθέκτου μανίας, μεταβάλλων εἰς νέφη τῆς θαλάσσης τὰ κύματα.

Ἡ ἡμέρα ἐπροχώρει καὶ ὁ βορρᾶς ἐξηγγριούτο φοδερώτερος. Ἐπνεεν ἤδη ἐπὶ μίαν ἐβδομάδα. «Παλάθωσε», κατὰ τὴν ἔκφρασιν τῆς γρηᾶς Σπύρεινας. Εἰς τὰ βουνὰ ἔστιλβον αἱ χιόνες, καὶ ὁ βορρᾶς ἐμαίνετο εἰς τὸ πέλαγος, ὅπερ παρίστα εἰκόνα ὄρχουμένων κυμάτων, τὰ ὅποια κατὰ διαστήματα συγκρούμενα, ἰδίως κατὰ τὰς δεινὰς τοῦ ἀνέμου περιτροπὰς, ἐξηρεύγοντο ἀφρώδη βροχὴν, ἐξανουμένην εἰς συριγγμὸν ὀξύτατον, ὅφ' οὗ ἀντήχουν αἱ σπηλαιώδεις ἀκταί. Οὐδὲν ἴστιον εἰς τὸν ἔρημον πόντον. Τὰ πλοῖα, μικρὰ καὶ μεγάλα, ἔμεινον ἀποκεκλεισμένα, ἀποφεύγοντα τὸ δαιμόνιον ὄρχημα, ὅπερ ἀρέσκεται νὰ ἔχη συντρόφους τοὺς στυγνοὺς καὶ κατηφεῖς μόνον βράχους. Καὶ αὐτοὶ οἱ ἄλιεις, ἀπελπισθέντες πλέον, ἔθεσαν ἐντὸς σάκκων τὰ δίκτυα, ἔσυραν ὑψηλὰ εἰς τὴν ἀκτὴν τὰς ἀλιάδας, καὶ καθήμενοι εἰς τὰ παράλια καφενεῖα ἐπαίξαν σκαμπίλι τραβοῦντες ἡδυπαθῶς τὸν ναργιλὲ των.

***

Ἦτο πλέον δειλινόν. Ἐν τῇ ἀγορᾷ συνηθροίσθησαν ἱκανοὶ νησιῶται, ἀπαισθησάμενοι ἀπὸ τοῦ ἡρώδου, ἧς ὁ ἦχος

— Τὸν Γεωργάκη περιμένεις, θειά Σπύραινα ;
Καὶ ἡ γρηᾶ Σπύραινα ἀπήντησε μὲ ἄλλο δίστιχο :

*Ἀνάθεμα τοὺς μαραγκοὺς
ποῦ φτειάνουν τὰ καρᾶβια,
καὶ πᾶν καὶ ζσητεῖονται
τ' ὄμορφα παλληκάκια.*

Καὶ ἀφῆρέθη θεωροῦσα τὰ φοβερά κύματα, τὰ ὅποια κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐθραύοντο τοσοῦτον ὀργίλως ἐπὶ τῆς ἐν μέσῳ τοῦ λιμέ-
νος ξηρᾶς νησίδος, ὡς νὰ ᾔθελον νὰ ἐκτριζώσωσιν αὐτήν.

— Δὲν μοῦ λές, θειά Σπύραινα, ἠρώτησεν ὁ αὐτῆς, μὲ ποῖό εἶνε ὁ Γεωργάκης ;

— Μὲ τὸν καπετὰν Κωνσταντῆ πλειό ! τὸν περιμένουμε ἀπ' τῆ
Σαλονίκη ! Πῆγαν ἀλάτι ἀπ' τῆς Φώκαις.

— Μὲ τὸν καπετὰν Κωνσταντῆ ; ἤρξατε γελῶν ὁ αὐτῆς. Μὲ τὸν
ἀναποδισμένον ; Καὶ κάθεσαι καὶ τὸν καρτερεῖς, θειά Σπύραινα !
Θὰ τὸν θύμωσαν οἱ ναῦτες, θὰ τὸν πείραξε ὁ Γεωργάκης ὅσον χορα-
τατζῆς ποῦ εἶνε, καὶ θὰ τὴν ἔσπασε τὴν παλγο-καϊάσσα. Ξέρεις τί
ἀναποδισμένος ποῦ εἶνε ;

— Καλὰ Χριστοῦγεννα ! προσέθηκεν ὁ αὐτῆς καὶ κατῆλθε πρὸς
τὴν ἀγορὰν ἀφήσας τὴν γραῖαν ἀναυδον, προσπαθοῦσαν νὰ ἐμπο-
δίση δυὸ μεγάλα δάκρυα, τὰ ὅποια ἔλαμπαν ἕς τὰ μάτια τῆς ἕσαν
διαμάντια.

Κᾶτι ἤξευρεν ἡ γραῖα, κᾶτι εἶχεν ἀκούσει περὶ τοῦ καπετὰν Κων-
σταντῆ καὶ ἤρχισαν εἰς τὴν μητρικὴν τῆς καρδίαν, μέσα βαθεῖά,
ν' ἀναπηδοῦν φόβοι τινὲς ἀόριστοι, ἀλλὰ πάντοτε ὑποπτοὶ καὶ πιθα-
νοί. Κ' ἐνῶ προηγουμένως εἶχεν ἀποφασίσει, διερχομένη ἐκ τοῦ
κρεοπωλείου, νὰ προμηθευθῆ καὶ ὀλίγον χοιρινόν, ἤδη τόσον ἐλυ-
πήθη, ὥστε ἐπανῆλθε εἰς τὴν οἰκίαν μὲ κενὰς τὰς χεῖρας καὶ μόνον
κατεγίνετο νὰ κομίσῃ εἰς τὸν φοῦρνον τὸ χριστουγεννιάτικο ψωμί,
ὅπερ εἶρε γινόμενον καὶ τὴν «κοκκίωνα» — τὸ ἐξ ἄρτου δηλαδὴ μὲ
τὸ λευκὸν ὠὸν ἀνθρωπάριον, δῶρον τῶν Χριστουγέννων πρὸς τὸν
ἀναμενόμενον υἱὸν τῆς.

Καὶ ἦσαν ἐκεῖ παραφυλάττοντα καὶ δυὸ μικρὰ ἐγγονάκια τῆς,
τρέμοντα ἐκ τοῦ φόβου, καὶ κρεμῶντα ἀγκυλωτάς τὰς δύο χεῖρας
των, μελανιασμένας ἀπὸ τὸ κρῦο, μὲ τοὺς δακτύλους ἐσχηματισμέ-
νους ὡς πράγκες, ὡς τὸ ἀλειυτικὸν ἐκεῖνο ὄργανον, δι' οὗ συλλαμ-
βάνουν τοὺς ἐχίλους.

Ἦσαν τέκνα ἄρρενα καὶ τὰ δύο τῆς θυγατρὸς τῆς, ὀρφανὰ πα-
τρός τὰ δυστυχῆ, κοιμώμενα καὶ ἐγειρόμενα εἰς τὸν ἔρημον τῆς
μαοῦς οἶκον, τὸν ὅποιον ἐπλήρουν ἄλλοτε μὲ τὰς φλυαρίας των
καὶ ἄλλοτε μὲ τὰ κλαύματά των. Ἡ μήτηρ των ἐπήγαινε εἰς τοὺς
ἀγροὺς «μεροκάματο» διὰ νὰ ζῇ.

— Ἐν ἤθ' ὁ μπάμπας, μανοῦ ; ἠρώτησαν καὶ τὰ δύο συγχρόνως
περὶ τοῦ ἀναμενόμενου θεοῦ, ὅστις ὁσάκις ἤρχετο ἐκόμψεν αὐτοῖς
τὴν ἰσχυρὰν ἐπιθέσειαν ὅσον

Digitized by Google

Ἡ γραιά δὲν ἀπήντησεν ἀρχίσασα νὰ κατασκευάζῃ καὶ ἄλλας δύο κοκκῶνες διὰ τοὺς μικροὺς τῆς ἐγγόνους.

— Τῶνε αὐτο, μανοῦ; ἠρώτα ὁ εἰς τῶν μικρῶν ἱστάμενος ἔνθεν τοῦ σοφρᾶ, ἐφ' οὗ ἡ γραιά ἐπλαθε τὴν «κοκκῶνα».

— Τοῦφιῦ τοῦ τυί, μανοῦ, ἡ κουούνα; ἔλεγεν ὁ ἕτερος ἱστάμενος ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους καὶ ὑπονοῶν τὴν ἀστείαν παράδοσιν, ὅτε μετὰ

«Ἡ γραιά δὲν ἀπήντησεν, ἀρχίσασα νὰ κατασκευάζῃ κοκκῶνες διὰ τοὺς μικροὺς τῆς ἐγγόνους...»

τὰς ἀπόκρεω ἡ κορώνη ἀφαιρεῖ τὸν τυρόν ἀπὸ τῆς οἰκίας καθ' ὅλην τὴν τεσσαρακοστήν καὶ φέρει τοῦτον πάλιν κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα. Ταῦτα διηγείτο πολλάκις ἡ γραιά, ἀνατρέφουσα τοὺς μικροὺς τῆς ἐγγόνους. Ἄλλ' ἤδη ἡ θεὰ Σπύραϊνα δὲν ὠμίλει. Ἡ ὑπόνοια, τὴν ὁποίαν πρὸ μικροῦ τῆς ἔρριψαν διὰ τὸν καπετὰν Κωνσταντῆν, εἶχεν ἀναστατώσει τὴν καρδίαν τῆς.

— Ποῦ εἶν' ὁ καϊκάτζακος, μανοῦ; ἠρώτησε πάλιν ὁ ἕτερος τῶν μικρῶν.

— Τοῦ βᾶδ' ἰγὼ θὰ πῶ τοῦ ταγοῦδ', σὰ ἦθ' οὐ μπάμπας Γιουγά-

ή γραία οὐδὲν ἀπήντα. Μόνον διελογίζετο πάντοτε κ' ἐνίοτε οἱ διαλογισμοὶ τῆς ἐξεστομίζοντο θρηνητικῶς :

— Ἀκοῦς νὰ πάη με τὸν ἀναποδιασμένο ! Δὲν εἶνε παράξενο ἐπάνω 'ς τὸ γενάτι του νὰ τὴν ἔσπασε τὴν παλγροσακολέδα του.

* * *

Ὁ καπετάν Κωνσταντῆς, τὸν ὁποῖον οἱ νησιῶται οἱ ἄστειοι καὶ παιγνιώδεις πάντοτε, καὶ εἰρωνες πολλάκις, ἀπεκάλουν ἀναποδιασμένοι, ξηρὸς καὶ αὐστηρὸς πλοίαρχος, ἐξήντα πέντε ἐτῶν, διεκρίθη κατὰ τὴν νεότητά του διὰ τὴν φιλεργίαν του καὶ τὴν ναυτικὴν του ἱκανότητα, καὶ διὰ τὴν «ἐξυπνάδα» του ὡς ἔλεγον εἰς τὸ νησί. Ἀρχίσας ἀπὸ τῆς ἀκτοπλοίας καὶ ἐπεκτείνων κατ' ἀρχάς τὰς ναυτικὰς του γνώσεις μέχρι Πτελεοῦ καὶ Στυλίδος, ἐτόλμησε πρῶτος αὐτὸς νὰ ἐπιδείξῃ βρῖκιον τῆς πατρίδος του, τὴν «Ἐὐαγγελίστριαν», ἑκατὸν πέντε τόννων, εἰς τοὺς λιμένας τῆς Μαύρης Θαλάσσης καὶ τοῦ Ποταμοῦ, καὶ τὸ ἀρχαῖκόν φέσι του εἰς τὴν Μασσαλίαν, ὅπου — εἰρήσθω ἐν παρόδῳ — τὸν ὑπεχρέωσαν οἱ λιμενικοὶ φύλακες, ὅταν ἐξῆλθε νὰ «πρατιγάρη», νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸ πλοῖον του μετὰ τὴν λέμβον, τρία μίλλα μακρὰν, διὰ νὰ καλλωπισθῇ ἐνδύομενος εὐπρεπέστερον. Καὶ ἐν τούτοις ὁ καπετάν Κωνσταντῆς ἐξῆλθε πάλιν ὡς ἦτο — ἴδιος καὶ ἀπαράλλακτος — μετὰ τὴν διαφορὰν ὅτι ἐγύρισε μόνον τὸ προσφιλὲς φέσι του ἀνάποδα καὶ τὸ ἐφόρεσεν ἄνω τῶν ὠτων ὀλίγον. Εἰς τὸ ἐπιεσόδιον τοῦτο ἀπέδιδε καὶ τὸ ἀπονεμηθὲν εἰς αὐτὸν ἐπίθετον, προσπαθῶν τάχα νὰ λησμονῇ τὴν αἰτίαν τὴν ἀλλήν, δι' ἣν τῇ ἀπεδόθη ὑπὸ τῶν εὐφωῶν νησιωτῶν.

Καὶ πῶς ἠρέσκετο νὰ διηγῆται μετὰ ταῦτα ὁ ἴδιος τὸ ἐπιεσόδιον τοῦτο !

— « Ἄμα ἐφθάσαμε 'ς τὸ Λιμεναρχεῖο — ξεπλατιαστήκαμε 'ς τὰ κουπιά — μᾶς ἐρωτᾷ ὁ φύλακας :

— « Ποιὸς εἶν' ὁ καπετάνιος ; »

— « Νά ! ἐγὼ εἶμαι ! σηκώνομαι καὶ τοὺς λέγω. Τί ; δὲν με γνωρίζετε ; Καὶ ἐστάθηκα ντοῦρος. Ἐσήκωσα καὶ τὸ φέσι μου κομμάτι παραπάνω ! — » ἐσυνεθίζεν ὁ Κωνσταντῆς νὰ τὸ φορῇ πάντοτε μὲχρι τῶν ὠτων καὶ τῶν ὀφθαλμῶν.

— « Νά σοῦ 'πῶ, καπετάνιο μου, ἀπαντᾷ ὁ φύλακας. Γιὰ σένα εἶνε καλὸ τὸ φέσι σου, μὰ γιὰ τὸ λιμεναρχεῖο δὲν εἶνε διόλου καλὸ. Ἐκτὸς ἂν θέλῃς νὰ παρουσιασθῆς γιὰ καρβουνιάρης ».

Καὶ ἐξεκαρδίζετο ἀπὸ τὰ γέλια διηγούμενος τὸ ἐπιεσόδιον τοῦτο ὁ καπετάν Κωνσταντῆς. Ἄλλως εἰς τὸ χωριὸν του ἦτον γνωστὸς. Ἐδαρύνετο τὰ πολλὰ λούσα. Τὸ βρακί του, ἄλλοτε βαθύ κυανοῦν-ὄρατο γεράνιο, εἶχεν ἀπολευκανθῆ ἐκ τῆς πολυκαιρίας. Γερνοῦν, βλέπετε, καὶ τὰ βροῦχα. Καὶ δὲν προσεβλήθη μόνον ἀπὸ τὰ γηρατεῖα, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς θαλασσοφορτοῦνης, διότι ἡ ἄλμη ἐπικολλήσασα, ὡς ἐπὶ τῶν ἀλιέων, ἐσηχμάτισεν ἀναμέσον τῶν ἀραιῶν πτυχῶν στίγματα ὑπόφαια ὡς θαμπὰ ἀστρα. Οὕτω καὶ οἱ ναῦται

ὕπο τῆς θαλάσσης. Τὰ χρόνια κυρτώνουν τὴν βράχιν των καὶ ἡ ἄλμη ἀσπρίζει τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς των. Τὸ σαλονικιὸ πάλιν καποτάκι του ἐκ κιτρινωποῦ σκουτιοῦ, ἤρχισε νὰ μαυρίζῃ οἰκτρῶς, ἐνῶ τὸ φέσι του, ἀπολέσαν τὸ λαμπρὸν χρῶμα του καὶ τὴν ἐπὶ τῆς κορυφῆς γαλανὴν φούνταν, ἡ ὁποία εἶχε τελευταῖον καταντήσει ὡσάν ἀκαλήφην, διεκρίνετο μόνον διὰ τὴν μαύρην γύρῳ πλατεῖαν γραμμὴν, σχηματισθεῖσαν μετὰ τριακονταετῆ θαλασσοβρεγμένον βίον.

«— Νά! ἐγὼ εἶμαι! σηκώνουμαι καὶ τοὺς λέω... »

Καὶ τὸ ἡγάπα τὸ φέσι του ἐκεῖνο δ' ἐλλογημένος. Τὸ ἐλάτρευε σχεδόν.

— Νά, βρέ! ἔλεγε πρὸς τοὺς πειράζοντας αὐτὸν νεανίας' μ' αὐτὸ τὸ φέσι ἐπῆγα ἐγὼ μὲς' ἔς τὴ Μαριλία! Ἄσειντῆτε καὶ σεῖς, ντέ! Νά!

Καὶ κάμπτων τὸν ἀγκῶνα, προσέθετεν ἐπιδεικτικῶς:

— Κοτσάνι!

Καὶ τῶνόντι, μόνος του, μετὰ τὴν εὐφύαν του ἐσχηματίσθη εἰς πλοῖ-
αρχον. Ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς ὀγκώδους βάρκας, διὰ τῆς ὁποίας ἐκό-
μιζε ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὅρος κομβολόγια καὶ σφραγιδας καὶ φλάσκας,
ἐμελέτησε τόσον σοφῶς τὰ τῶν ἀνέμων καὶ καιρῶν καὶ ἀστέρων,
ὥστε προεγνώριζε ὅλας τὰς μεταβολὰς τοῦ καιροῦ. Ὅσον ἀφορᾷ
τὴν μελέτην τῆς πυξίδος, εἶχεν «ἄλλα σημάδια», ὡς ἔλεγε, πολὺ
ἀσφαλέστερα, πού μόνος αὐτὸς ἐγνώριζε. Εἰς ἄκρον δὲ οἰκονόμος

καὶ ἀποκρίπτων πᾶν ἄνθρωπον εἰς τὴν πρόσδον καὶ ἐπιζητῶν νὰ ὑπερβῇ
τοὺς ἄλλους γισσώτας, ὡς ὁ δελφίν ὁ ἀγνωστὸς εἰς τὸν πλοῦν

καὶ ὑπερπηθῶν τοὺς ἄλλους συγκολυμθῆτάς του, ἕνα μόνον εἶχε σκοπόν: νὰ ναυπηγήσῃ βρίκιον. Καὶ τὸ κατώρθωσε.

Ἐποῖα χαρὰ ὡς μαρτυριᾶτικὸς ἥλιος τὸν περιέλουεν, ὅταν πρώτην φοράν καταπλεύσας εἰς τὴν νῆσον μετὰ τὸ καινουργῆς βρίκιον ἐκ τοῦ Δουνάθειος, ἀπεβιβάζετο διὰ τῆς λέμβου εἰς τὸ Λιμεναρχεῖον, κωπηλατούντων τῶν ναυτῶν, ἐνῶ αὐτὸς ἐκαμάρωνε ἔξάν γύφτικο σκαπάρνι ἵπισω εἰς τὴν πρύμνην, στίλβων ὅλος ἀπὸ τὰς ἐρυθρὰς λάμπεις τοῦ φεσίου του — τότε τὸ εἶχε ἀγοράσει: — μετὰ τὴν γαλανὴν φούνταν, ἀνεμιζομένην ἐλαφρῶς, φέρουσαν ἀκόμη τὸ λευκὸν χαρτίον, δι' οὗ οἱ τεχνῖται προφυλάττουσι τὰς μεταξωτάς αὐτῆς κλωστάς, ἵνα μὴ συμπλεκόμεναι ἀποξαιίνωνται.

Ἄλλ' εἶχε μίαν μεγάλην ἰδιοτροπίαν ὁ καπετὰν Κωνσταντῆς, προσελθοῦσαν ἐκ τῆς πολλῆς πεποιθήσεως πρὸς τὰς ναυτικὰς του γνώσεις.

Δὲν ἤνειχετο ὁδηγίαις καὶ παρατηρήσεσι ἐκ μέρους τῶν ναυτῶν, εἴτε κατὰ τὸν χειρισμὸν τῶν ἰστιῶν, εἴτε κατὰ τὴν ἐν γένει διεύθυνσιν τοῦ πλοίου. Ὅσακις δὲ ναῦται ἀγνοοῦντες τὴν ἰδιοτροπίαν του ταύτην, ἤθελον νὰ ὁδηγήσασιν τάχα τὸν καπετὰν Κωνσταντῆν, οὗτος ἔπραττε ὅπως τὸ ἐναντίον, ἔστω καὶ μετὰ βλάβην πολλὰκις τοῦ πλοίου του.

Τρεῖς εἶχε προσαρξέει τὴν «Ἐὐαγγελίστριαν» ἐπὶ βράχου, διότι κατὰ τὸν πλοῦν τῇ ὑπεδείχθη παρὰ τοῦ ναύτου νὰ προσέξῃ, ἐπειδὴ ἐκεῖ που ἦτο ὕφαλος, ἀγνωστος τάχα εἰς αὐτόν. Καὶ ὁ καπετὰν Κωνσταντῆς τὴν ἐγνωρίζεν. Ἦξευρεν ὅλες τῆς ξέρες, ὡς ἔλεγε, νὰ περάσῃ μετὰ κλειστά ἴματια· ἀλλὰ «τοῦ ἤρχετο ἄσχημα νὰ τὸν διασκαλεύουν τὰ παιδιὰ του!»

Ὅταν τῇ ὑπεδείχθη ποτὲ γνωστὴ εἰς αὐτόν ὕφαλος:

— Σὺ θὰ με μᾶθης, βρὲ ἀγράμματε; εἶπεν ὁ Κωνσταντῆς θυμωμένος, ἐνῶ ἦτο ἔτοιμος μετὰ δεξιωτάτην κίνησιν νὰ στρέψῃ τὴν πρῆραν καὶ νὰ παρακάμψῃ τὴν ὕφαλον. Ἄλλ' ἐπειδὴ τοῦ ἔγινε παρατήρησις, «δασκάλεμα» ὡς ἔλεγεν, διὰ νὰ μὴ φανῇ ὅτι ὁδηγεῖται, αὐτὸς, «ποῦ εἶχε φάγει τὴ θάλασσα μετὰ τὴ χούφτα», ἐξηκολούθησε νὰ πλέῃ κατ' εὐθείαν καὶ ἰδοὺ!

— Κράφφφ! ἔτριξεν ἡ «Ἐὐαγγελίστρια» ἐπὶ τῆς ὕφαλου, ἐνῶ ὁ καπετὰν Κωνσταντῆς, θυμωμένος ἀκόμη, προσέθετεν:

— Ὅσα ἔξει αὐτὸ τὸ φέσι, δὲν τὸ ἔξει τὸ ξερὸ σας.

Εὐτυχῶς καὶ τὰς τρεῖς φορές οὐδὲν ἔπαθε τὸ ξύλινον σῶμα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐξεθύμαινε πάντοτε ἡ παράδοξος ἰδιοτροπία τοῦ καπετὰν Κωνσταντῆ.

Καὶ ἐν ὧραις μὲν γαλήνης καὶ εὐδίας, ὅτε τὸ πλοῖον καὶ ἡ θάλασσα «πῆζουσιν», οἱ δὲ ναῦται δὲν γνωρίζουν πῶς νὰ διασκεδάσουν τὴν ἀφόρητον ἀνίαν τῆς ἀπλοίας, ἢ ὅταν οὐριον πνεῦμα εὐαρέστως ὀθῆ τὸ πλοῖον πρὸς τὰ ἐμπρὸς καὶ μαλακά-μαλακά, ὡς τολύπη βᾶμβακος, προσπίπτουν ἐπὶ τῶν πλευρῶν τὰ κύματα γλυκὰ μινυρίζοντα καὶ δρόσοις ἀπολαυστικῆς κατέρχεται ἀπὸ τῶν ἰστιῶν, ἤτις τὸσον ἀποθνήσκουσιν ὡς ἄρχιζουσι ν' ἀρχίζουσι τὸ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Υπό τὸν τίτλον·

ΤΟ ΗΡΩΝ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

ἐκδίδομεν καλλιτεχνικὸν Δεύκωμα πρώτης γραμμῆς
περιέχον·

40 ΘΑΥΜΑΣΙΑΣ ΤΕΤΡΑΧΡΩΜΙΑΣ
κατ' ἀντιγραφὴν τῶν ἐν Μονάχῳ εἰκόνων τοῦ γερμανοῦ
ζωγράφου ΦΟΝ ΕΣ

Εἰς μέγα σχῆμα 34 X 46 ἑκατοστομ. παριστανούσας τὰς κυριω-
τέρας σκηνὰς τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος.

Μετὰ προλόγον ὑπὸ Σπ. Π. Λάμπρου.

Ὅροι Ἐκδόσεως

Τὸ Ἡρῶν τοῦ Ἀγῶνος θὰ ἐκδοθῆ εἰς δέκα μηνιαῖα τεύχη, ὧν
ἕκαστον θὰ περιλαμβάνῃ τέσσαρας εἰκόνας μετ' ἐπεξηγηματικοῦ
κειμένου. Ἐκαστον τεῦχος τιμᾶται ἐν Ἑλλάδι δρ. 3,50 καὶ ἐν τῷ
Ἐξωτερικῷ φρ. 4.—Οἱ προπληρώνοντες δλόκληρον τὴν ἀξίαν τῶν
δέκα τευχῶν τοῦ ἔργου δικαιοῦνται νὰ λάβωσι μετὰ τοῦ τελευταίου
τεύχους τὸ ἐπὶ τούτῳ κατασκευασθὲν

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΚΑΛΥΜΜΑ

πρὸς φύλαξιν ἀπασῶν τῶν εἰκόνων μετὰ τοῦ κειμένου.

Ἡ ἐγγραφή εἰς τὸ ἔργον ὑποχρεώνει τοὺς Κ. Κ. συνδρομητὰς εἰς
ἀγορὰν δλοκλήρου τῆς σειρᾶς τῶν δέκα τευχῶν.

Μέχρι τοῦδε ἐξεδόθησαν τέσσαρα τεύχη, τὸ δὲ ἅλον ἔργον θὰ
εἶναι ἔτοιμον τὸν Ἰούνιον τοῦ 1911.

Ἐν Ἀθήναις, Δεκέμβριος τοῦ 1910.

Ἐκ τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ—LIVRES D'OCCASION
ΛΟΥΚΑ Γ. ΧΑΤΖΗΛΟΥΚΑ

ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩ 1889

ΑΘΗΝΑΙ—Ὀδὸς Σταδίου 34

Μόνον εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον *Λ. Χατζηλουκά* ἤμπορεῖτε νὰ εὕρετε
τὰς μεγαλειτέρας Συλλογὰς
καὶ σειρὰς βιβλίων εὐκαιρίας

Ἐπίσης εὕρισκете καὶ **ΟΛΑ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ** καὶ πλείστα
τῶν ξένων γλώσσῶν, παντοίας φύσεως καὶ ὕλης, ἦτοι:

Ἐπιστημονικά, Ἐκπαιδευτικά, Ἱατρικά, Νομικά, Φιλολογικά,
Ἐργκκλοπαδικά, Ἱστορικά, Λεξικά διάφορα κλπ. κλπ.

Εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον *Λ. Χατζηλουκά* ἀγοράζονται **ΒΙΒΛΙΑ** καὶ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΑΙ οἰασθήποτε γλώσσης εἰς συμφερούσας τιμὰς.

Τὸ Βιβλιοπωλεῖον *Χατζηλουκά* ἐνεργεῖ ἐπὶ μικρᾷ προμηθειᾷ
πᾶσαν παραγγελίαν

ΕΚ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

ἐπὶ προαποστολῇ τοῦ ἰσοτίμου.

➤ **Ζητεῖτε κατάλογον Βιβλίων—Ἀποστέλλεται δωρεάν.**

Μόνον εἰς τὸ **ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΧΑΤΖΗΛΟΥΚΑ** θύνασθε νὰ εὕ-
ρετε πᾶν βιβλίον ἐξηγητημένης καὶ δυσσευρέτου ἐκδόσεως.

Τὸ Βιβλιοπωλεῖον *Χατζηλουκά* φημιζεται διὰ τὴν εὐσυνειδησίαν
τῶν τιμῶν καὶ τὴν ταχείαν ἐκτέλεσιν τῶν παραγγελιῶν.

LIVRES D'OCCASION

Carapanou C. <i>Dodone et ses Ruines.</i> Σχ. 4ον, Τόμοι 1-2, Paris 1878	Ἀντὶ δρ. 60 μόνον	25
Σεμιτέλου Δ.— <i>Σοφοκλέους Ἀντιγόνη</i> διόρ- θωσις καὶ ἐξηγήσις (Ζωγράφοις Βιβλιο- θήκη) Σχ. 8ον, σελ. 714	> 14	> 4
Σεμιτέλου Δ.— <i>Μητρικὴ ἑλληνικὴ</i> Σχ. 8ον, σελ. 584	> 10	> 4
Πανταζίδου Ι.— <i>Κύρου Ἀνάβασις</i> : διόρθω- θωσις καὶ ἐρμηνεία (Ζωγράφοις Βιβλιο- θήκη) Σχ. 8ον, σελ. 648	> 12	> 3,50
Πολυζωίδου-Κρέμου.— <i>Γενικὴ Ἱστορία</i> ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερον. Τόμοι 1-5, σελ. 3720	> 35	> 6

➤ Χάριν τῶν συνδρομητῶν καὶ ἀνταποκριτῶν τοῦ «Ἐθνικοῦ Ἡμερο-
λογίου» ἢ Διεύθυναις αὐτοῦ ἀναλαμβάνει τὴν ἐκτέλεσιν καὶ ἀποστο-
λὴν εἰς πάντα ἐμβάζοντα αὐτὴ τὸ ἀντίτιμον.

ΠΥΡΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ "Η ΕΝΩΣΙΣ",

L'UNION COMPAGNIE D'ASSURANCES CONTRE L'INCENDIE
 ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ ΤΩ 1828

Κεφάλαιον μετοχικόν, αποθεματικόν και ασφάλιστρα εν χαρτοφυλακίω φρ. 142 εκατομμύρια.

Ζημια πληρωθείσα από της συστάσεως της Έταιρίας φρ. 318 εκατομμύρια.

Ασφαλισθέν ποσόν κατά τὸ ἔτος 1909 Φρ. 25,655,564,481.—

Ασφάλιστρα εισπραχθέντα » » » 29,940,518.—

Ζημια πληρωθείσα » » » 14,214,408.—

Ἡ Πυρασφαλιστικὴ Ἑταιρία ἢ «Ἐνωσις», ἐγκεκριμένη διὰ τοῦ ἀπὸ 4 Ἰουνίου 1887 Β. Διατάγματος καὶ συνεχίζουσα τὰς ἐν Ἑλλάδι ἐργασίας της, ἀσφαλίζει κατὰ τοῦ πυρός: Οἰκοδομὰς, ἐπιπλα, ἐμπορεύματα, ἐνοίκια, θέατρα καὶ ἐργοστάσια παντὸς εἶδ.

Αἱ ζημιαὶ κανονίζονται μετὰ ταχύτητος καὶ εὐθύτητος.

Διὰ πᾶσαν πληροφορίαν ἀπευθυντέον πρὸς τοὺς Γενικοὺς Πράκτορας δι' ὅλην τὴν Ἑλλάδα, κ. κ. Πάνζαρην καὶ Κοττόν.

Ὅδὸς Σανταροῦζα 1α.

ΤΟ ΑΡΙΣΤΟΝ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ
 ΕΠΙΘΛΩΝ ΚΑΙ ΤΑΠΕΤΣΑΡΙΑΣ
 ΜΩΡΑΪΤΟΥ & ΔΕΣΣΙΠΡΗ
 Πανεπιστημίου 4 καὶ Πεντέλης 9 ΑΘΗΝΑΙ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΜΠΟΡΙΚΗΝ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΝ
ΑΚΑΔΗΜΙΑΝ

[*Ἐν Ἀθήναις, Πλατεία Κάνιγγος*]

γίνονται δεκταὶ καὶ μαθήτρια

[*Βλέπε σχετικὴν ἀγγελίαν ἐν σελίδι 113 τοῦ παρόντος Ἡμερολογίου*]

ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΙΚΟΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ
ΝΙΚΟΛΑΟΥ Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ

ΙΑΤΡΟΥ-ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΟΥ

*Ἐπιμελητοῦ ἐν τῇ Ἀστυκlinikῇ τοῦ Ἑθν. Πανεπιστημίου.
Σπουδάσαντος ἐπὶ τετραετίαν ἐν τῷ Institut Pasteur τῶν Παρισίων
καὶ Institut Behring τῆς Γερμανίας ὡς βοηθοῦ.*

ΕΚΤΕΛΟΥΝΤΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΣ ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ

*Αἵματος — Πτυέλων — Οὔρων — Ἐκκριμάτων — Ἐξιδρωμάτων — Γάλακτος — Ὑδάτος — Γαστρικοῦ χυμοῦ.
Ὁρροδιαγνωστικαί: Τύφου. — Μελιταίου. — Φυματιώσεως.*

Διάγνωσης τελεία τῶν δερματικῶν νοσημάτων διὰ τῆς ὀρροδιαγνωστικῆς μεθόδου τοῦ καθηγητοῦ Wassermann. — Διάγνωσης τῆς φυματιώσεως διὰ τῆς ἀσφαλοῦς καὶ ἀκινδύνου μεθόδου v. Pirquet. — Θεραπεία τῆς φυματιώσεως διὰ τοῦ ὄρρου von Behring.

Ἀντιπρόσωπος τοῦ Institut Behring δι' ὅλους τοὺς ὄρρους.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὅδὸς Πραξιτέλους 28. (Ὁπισθεν Ὑπουργ. Ναυτικῶν).

Δι' ἐσπερίδας, ἐπισήμους παρουσιάσεις, γάμους, θέατρα: πάντα τὰ ἀνδρικὰ εἶδη, ἦτοι καπέλλα Smoking (Chapeau Opera), χειρόκτια παντὸς εἶδους, λαιμοδέτας, ὑποκάμισα plissé, κομβία, κτλ. κτλ.

ἀφίχθη νέα πλουσία προμήθεια

Εἰς τὸ ἀπέναντι τῶν Βασ. Σταύλων Κατάστημα

ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΣΔΟΝΗ

ρας, όλον δὲ τὸ σκάφος ἐκλυδωνίζετο ὡς ἐν καταποντισμῷ. Ἐνόμιζες ὅτι τοῦ θαλασσίου δαίμονος αἱ χαλύβδινοι χεῖρες ἐρράπιζον τὰς μαύρας τῆς πρήρας παρειάς. Ἄλλ' ἦτο καλῶς διατηρημένον τὸ πλοῖον καὶ ἀντειχε κατὰ τοῦ θειοῦ ἐκείνου σάλου, ὅτε τὸ ἀπαλὸν καὶ παιγνιώδες κύμα μεταβάλλεται εἰς σκληροτέραν τοῦ σιδήρου ὕλην.

Ὁ καπετάν Κωνσταντῆς, ὅσον «παρατημένον» καὶ ἂν εἶχε τὸν ἑαυτὸν του, τὴν «Εὐαγγελίστριαν» ὁμως συνεισφέρει ἐν πολλῇ κομψότητι. Ἠγάπα ἐξ ἰδιοσυγκρασίας τὸ μαῦρον χρώμα. Ἔστιλθε λοιπὸν κατάμαυρη ἢ «Εὐαγγελίστρα». Εἶχε τὰ ἱστία πάντοτε κατάλευκα, καινουργῆ. Ὅσον εὐχαριστεῖτο εἰς τὸ ἰδιόκον του ἐμβαλωμένον βρακίον, τόσον ἐμίσει τὰ ἐμβαλώματα τῶν ἱστίων. Πρὸς τούτους, εἶχε συνειθίσει, ὅταν εἰσπλήθῃ εἰς τὴν πατρίδα του—ἦτο δὲ λίαν φιλόπατρις καὶ υπερήφανος, κατὰ τὴν πανήγυριν τῶν Τριῶν Ἰεραρχῶν ῥίπτων ἐν τάλληρον εἰς τὸν δίσκον—εἶχε συνειθίσει νὰ ὑψώσῃ πλὴν τῆς σημαίας, ἣν εἶχε μεγάλην μὲ ὠραία γλυκὰ χρώματα, καὶ ὅλα τὰ ποικιλόχρωμα ἐκεῖνα σήματα, τὰ «σενιάλα» λεγόμενα, τὰ χρησιμεύοντα διὰ τὴν ἐν τῷ πελάγει συνεννόησιν, τὰ ὅποια ὁ καπετάν Κωνσταντῆς εἶχε προορίσει μόνον πρὸς στολισμὸν τοῦ βρακίου του.

—Θέλω νὰ με καταλαβαίνουν ὅταν ἔρχουμαι, βρέ! ἔλεγε.

Ἐννοεῖται ὅτι εὐκόλως ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τῶν κατοίκων ἢ «Εὐαγγελίστρια», αἵτινες, πολλοὶ ἤδη συνηθροισμένοι εἰς τὴν ἀγορὰν περὶ τοὺς σφαζομένους χοίρους, εὗρον εὐχάριστον θέαμα νὰ βλέπουν τὸ μικρὸν ἑλληνικὸν ἔπιπλο πλοῖον.

«... Ὅλοι εἶχαν ἐστραμμένα πρὸς αὐτὸν τὰ βλέμματα...»

μανίαν τῶν κυμάτων. Ὁ καπετὰν Κωνσταντῆς ἦτο ἀγαπητός εἰς τὴν πολίχνην καὶ δούκις ἐβλεπον οἱ νησιῶται τὸ πλοῖον του εἰσπλέον εἰς τὸν λιμένα, ἐν πλήθει πάντοτε καὶ ὄχλησιν συνηθροίζοντο εἰς τὴν παραλίαν θεώμενοι. Ἄλλ' ἀνέμενον πάντοτε καὶ καμμίαν ἀναποδιάν του διὰ νὰ γελάσουν. Τώρα δὲ χάριν τῆς ἐορτῆς πανηγυρικώτερος ἐγένετο ὁ εἰσπλους αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς ὁ κρεσπώλης, παραιτήσας τὴν ἐργασίαν του, ἤρχισε νὰ βαρῆ τὴν σάλπιγγα ἐν μέσῳ εὐφυσολογιῶν καὶ γελώτων τῶν παρισταμένων.

— "Ὁρτζα, καπετὰν Κωνσταντῆ! ἐκραύγασε κάποιος ἐκ τῆς ἐξηράς.

— Μή, μοιρέ, καὶ κάμη καμμιά ἀναποδιά, καὶ εἶνε τρικυμία, ἀπῆντησεν ἄλλος.

Ὁ καιρὸς ἐξηκολούθει ὁ αὐτὸς, ἐναντίος διὰ τοὺς εἰσπλέοντας εἰς τὸν λιμένα' πλὴν ἡ «Εὐαγγελίστρια» κατώρθωσεν ἦδη νὰ ἐμφανισθῆ εἰς τὴν εἴσοδον αὐτοῦ ἐγγὺς τῆς πόλεως καὶ ἔπρεπε μετὰ μίαν βόλταν νὰ ἀράξῃ ἐπιτηθειότατα.

"Ὅλοι εἶχον πρὸς αὐτὴν ἐστραμμένα τὰ βλέμματα' ὅτε μετὰ φόβου εἶδον αἰφνης τὸ κομψὸν βρίκιον νὰ προσεγγίξῃ εἰς τὸ Μπούρτσι περισσότερον τοῦ πρέποντος, ὥστε νὰ «μὴ ἴμπορῇ νὰ τὰ πάρῃ πλέον».

— Νά! νά! ἀκούονται φωναὶ ἐκ τοῦ πλήθους.

Καὶ τινες ἐν ταραχῇ σπεύδουν πρὸς τὴν ξηρόνησον συνεχομένην διὰ γεφύρας μετὰ τῆς πόλεως ἀδιαφοροῦντες πρὸς τὴν μεγάλην πλημμύραν, ἧτις ἔνεκα τοῦ βορειανατολικοῦ ἀνέμου εἶχε κατακαλύψει τὴν γεφύρωσιν.

— Τὴν ἔκαμε πάλι τὴν ἀναποδιά! ἐφώνηξε κάποιος ἐκ τοῦ πλήθους.

Καὶ τριγμὸς ἀπαίσιος ἰδοῦ ἀκούεται, ὡς θραυομένων ξηρῶν ὀστέων πελωρίου σκελετοῦ.

Ὁ κρεσπώλης ἔρριψε τὴν σάλπιγγά του.

Οἱ περισυναχθέντες νησιῶται ἤθελαν μὲν νὰ γελάσουν μὲ τὴν ἰδιοτροπίαν τοῦ ἀναποδιασμένου, ἀλλ' ὄχι καὶ μέχρι τσοσούτου, ὥστε νὰ ἐπακολουθήσῃ δυστύχημα, θλιβερόν πάντοτε.

Ἄλλὰ τὸ δυστύχημα ἐπῆλθε πλέον.

Ἡ «Εὐαγγελίστρια» εἶχε προσαράξει πλαγίως ἐπὶ τῆς βραχώδους ξηρανήσου.

Τρόμος κατέλαβε τοὺς νησιώτας, οἵτινες εἶχον πεποιθήσιν ὅτι ἐκ τῆς γνωστῆς ἰδιοτροπίας τοῦ πλοιάρχου ἐπῆλθε τὸ κακόν. Καὶ δὲν εἶχον ἄδικον.

Διότι ἠκούετο ἀκόμη ἡ βραχνὴ φωνὴ τοῦ καπετὰν Κωνσταντῆ ἐξακολουθοῦσα συγχρόνως μὲ τὴν προσάραξιν:

— "Ὅσα ξέρει αὐτὸ τὸ φέσι, δὲν τὰ ξέρει τὸ ξερὸ σας.

* * *

Ἰδοῦ πῶς συνέβη τὸ κακόν.

ὄραν ἀρχήτερα, βλέπων ὅτι ὁ πλοίαρχος «δὲν τὰ ἐγύριζε», ἐλησμόνησεν ἐξ ἀφαιρέσεως μὲ ποῖον εἶχε νὰ κάμη κ' ἐφώνησε :

— Τί κάνεις, καπετάν Κωνσταντῆ;

Καί ὁ καπετάν Κωνσταντῆς, τὴν στιγμήν ἐκείνην ἠτοιμάζετο ἀληθῶς νὰ διατάξῃ «νὰ τὰ γυρίσουν». Πλὴν, ὑπείκων εἰς τὴν ἀνεξήγητον ἰδιοτροπίαν του, ἐθεώρησε καλλίτερον νὰ θραύσῃ τὸ βριχίον του, ἀφοῦ τοῦ ἐγινε παρατήρησις, παρὰ νὰ φανῇ ὅτι δὲν γνωρίζει τὴν ναυτικήν.

Περὶ τῆς σωτηρίας τοῦ πλοίου οὐδεμία ὑπῆρχεν ἐλπίς, ἀλλ' ὅσον καὶ νὰ μὴ ἦτο φόδος τις περὶ τοῦ πληρώματος, συγκειμένου ἐκ

«... Ἐβγα ὄξου, ἀρέ! ἔβγα ὄξου!...»

πέντε ἀτόμων ἐκτὸς τοῦ πλοίαρχου, ὅμως ἀλαλαγμὸς ἐπηκολούθησεν ἐν τῇ ἀγορᾷ, ὅλων σπευδόντων πρὸς τὴν ξηρόνησον. Καὶ ἐν μέσῳ τοῦ ἀλαλαγμοῦ διεκρίνετο ὁ ὀλολυγμὸς τῆς γρηᾶς Σπύρινας, ἣτις βρεγμένην ἔχουσα τὸν γυρον τοῦ φουστάνιου τῆς ἕως δύο σπιθαμῆς εἶχε διεισῶσει εἰς τὴν ξηρόνησον συνεχῶς ἐπιλέγουσα :

— Ἄκοῦς νὰ πάῃ μὲ τὸν Ἀναποδιασμένον! Ἄκοῦς νὰ πάῃ μὲ τὸν Ἀναποδιασμένον!

Καὶ ἄλλοτε πάλιν, φωνάζουσα πρὸς τὸν υἱὸν τῆς :

— Ἐβγα ὄξου, ἀρέ! ἔβγα ὄξου!

Ἄλλ' οἱ ναῦται ἔμεινον ἀκόμη ἐντὸς τοῦ σκάφους, νομίζοντες ὅτι καὶ μὲ τὴν συνδρομὴν τῶν κατοίκων θὰ ἠδύναντο νὰ τὸ σώσουν.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istitou
Restrictions apply.

Ὁ καπετὰν Κωνσταντῆς, ὡς νὰ μὴ συνέβη τίποτε, καὶ ὡς νὰ μὴ ἦτο αὐτὸς αἰτίας τῆς καταστροφῆς του, κατεγίνετο καὶ αὐτὸς μεταβαίνων ἀπὸ τῆς πρῶμης εἰς τὴν πρῶραν καὶ ἐκφωνῶν ἀσυαρτήτους φράσεις.

Ἄλλ' ἔλα εἰς μάτην. Ὁ σφοδρὸς βορειοανατολικὸς, κραταιὸς πλαταγίζων ἐπὶ τῶν πλευρῶν τοῦ πλοίου καὶ ὠθῶν αὐτὸ πάντοτε κατὰ τῶν βράχων, διέρρηξε τέλος αὐτό, ὅπερ διασπάρη ἐν τῇ τεταραγμένῃ λιμένι εἰς ἰσοῦς, ἰστία, σχοινία, ξύλα, καὶ τὰ διάφορα ἄλλα ἐπιπλα τοῦ πλοίου, ἅτινα ἔλα ἀναμίξ, οἰκτρὰ ναυάγια, πληγ-

«Ἀτάραχος καὶ γαληνιαία καθημένη παρὰ τὴν ἐστίαν...»

σόμενα ἀσπλάγχως ὑπὸ τῶν κυμάτων, συγκρούμενα, ρυθιζόμενα καὶ πάλιν ἐμφανιζόμενα ἐν μέσῳ τῶν ἀφρῶν καὶ προσκρούοντα κατὰ τῶν βράχων ἐπιμόνωσ, ἀπετέλουν ἀπερίγραπτον καὶ φοβερὰν εἰκόνα ναυαγίου. Ἄλλ' ἦτο καὶ τριάκοντα ἔτῶν βρῆκιον. Οἱ δὲ ναῦται, μόλις ἐπρόφθασαν καὶ περιέσωσαν τὰς κασσέλας των. Ἐπῆλθεν ἡ νύξ, κελαινὴ καὶ ἀνάστερος. Νέφη μελανόφαια κατεπλάκωσαν τὸ στερέωμα καὶ νυχάδες χιόνος πυκναὶ ὑπελευκάζον τὰς στέγας καὶ τὰς ἐδοῦς. Οἱ νησιῶται τεθλιμμένοι βεβαίως διελύθησαν. Ἐκαστος μετέβη εἰς τὸν οἶκον του διὰ νὰ ἐγερεθῇ μετὰ τὰ μεσάνυχτα εἰς τὴν χαρμόσυνον ἀκολουθίαν τῶν Χριστουγέννων. Ὅστε

χους, διότι τὰ παιδιά, ἅτινα συνήθως ἐν ὁμίλοις περιέρχονται τὰς οἰκίας, δὲν ἐτόλμων νὰ ἐξέλθωσι. Καί μόνον οἱ παιγνιδιᾶτορες, δύο μόνον ἡλικιωμένοι ἄνδρες, ὁ εἰς μὲ τὸ βιολίον, ὁ ἄλλος μὲ τὸ λαγούτον, κατώρθωσαν νὰ περιέλθουν οἰκίας τινὰς «γιά τὴν καλὴν χρονιά».

Μετ' ὀλίγον ἔσβυσαν καὶ τὰ φῶτα τῶν ὀλίγων οἰκιῶν, ἐν αἷς φαίνεται ὅτι περισσότερον ἠγγρύπνησαν. Ἦσαν οἰκία: νεονύμφων, οἰτινες ἠτοιμάζον ἅψ' ἐσπέρας τὰ χρυσὰ στολιθία, τὰ ὅποια θὰ ἐφόρουν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀπαστράπτουσαι.

Πλὴν ἔξω, εἰς τὰ Ἀλώνια, οἰκίσκος τις μονόροφος διετῆρει τὸ φῶς του ἀκόμη, ὑποφαινόμενον ἐκ τῶν χαρσμάδων τοῦ παραθύρου. Ἦτο ὁ οἰκίσκος τῆς γρηᾶς Σπύρραινας, ἣτις, καινουργῆς σάλι φέρουσα ἐπὶ τῶν ὤμων, ἀτάραχος καὶ γαληνιαία καθημένη παρὰ τὴν ἐστίαν, ὑπὸ τὸ ἀσθενές φῶς ἐλαιολυχναρίου, ἐγυάλιζε μετὰ μητρικῆς ἀγαλλιᾶσεως τὰ ὑποδήματα τοῦ υἱοῦ τῆς, ὅστις, πλησίον τῆς πυρᾶς, ἀνεπαύετο τεταραγμένον ὕπνον ἀκόμη, διότι ἀνελογίζετο ἴσως καθ' ὕπνου ὅτι ἐγένετο αἷτιος τόσης φθορᾶς. Παρέκει ἐκοιμῶντο ὁμοῦ ἐπὶ ἑνὸς κλιμίου τὰ δύο μικρὰ ἐγγονάκια τῆς γραιᾶς, μετὰ τῆς «κοκκίνου» στῆν ἀγκαλιά, ἐνῶ ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῶν παιδιῶν ἔκειντο δύο ζεύγη ὑποδημάτων ἐκ πρασίνου αἰγῶς δέρματος, καινουργῆ, συνδεδεμένα διὰ τοῦ σχοινοῦ ἀκόμα, δῶρον τοῦ νεσελθόντος ναύτου.

«Ὅσα ξέρει αὐτὸ τὸ φέσι, δὲν τὸ ξέρει τὸ ξερό σας...»

**

Τὴν ὥραν ἐκείνην ἀκόμα, γέρων τις διήρχετο τὴν ἀγορὰν ἀσκηπῆς, διάβροχος καὶ χιονισμένος, μετὰ τριγμοῦ ἐλαφροῦ σχηματίζων τὰ βαρέα τῶν ὑποδημάτων του ἵχνη ἐπὶ τοῦ λεπτοῦ τῆς χιόνος στρώματος. Ἐπροχώρει ἀργά-ἀργά ὡς κεκυφῶς καὶ ἀποστραγγίζων τὰ πόδια καὶ τὸ κεφάλαιον αὐτοῦ.

τὸ ὄπλιον εἶχε χάσει, τὴν ὥραν τοῦ θλιβεροῦ ναυαγίου καὶ τὸ τελευταῖον λείψανον τῆς φούντας.

Ἦτο ὁ Ἀναποδιασμένος μουρμουρίζων ἀκόμα, ὡς νὰ μὴ ἔπαθε τίποτε καὶ ὡς νὰ μὴ εἶχε ποτὲ βροίκιον :

— Ὅσα ξέρει αὐτὸ τὸ φέσι, δὲν τὰ ξέρει: τὸ ξερό σας !

ΑΛΒΕ. ΜΩΡΑΪΤΙΔΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ

“ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ ,,

ΑΝΟΜΑΣΘΗ Ἀναγέννησις ἡ χρονικὴ περίοδος ἀπὸ τοῦ 1453 ἔτους τῆς ὑπὸ τῶν Τούρκων Ἀλώσεως τῆς Κων/πόλεως μέχρι τοῦ 1610, ὅτε ἀπέθανεν Ἐρρίκος ὁ Δ', διότι κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο, τὰ Γράμματα, αἱ Ἐπιστήμαι καὶ αἱ Τέχναι, εἰς βαθθὴν ὑπνώτουςαι ἐπὶ αἰῶνας πολλοὺς λήθηαρον καὶ εἰς ἐντελεῖ εὐρισκομένα παρακμὴν καθ' ὅλον τὸν ἄγονον καὶ ὀπισθοδρομικὸν Μεσαίωνα, ἀνέλαθον τότε νέαν ζωὴν, νέον δὲ πνεῦμα καὶ νέα ὄθησις παραγωγῆς καὶ τελειοποιήσεως ἐδόθη εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς πνευματικῆς δράσεως κατὰ τὴν 150^{ετη} ταύτην ἐποχὴν, ἣτις ἔχει: νὰ ἐπιδείξῃ καὶ τὰς πλείστας τῶν ἀνθρωπίνων ἐφευρέσεων. Τὸ Πνεῦμα, λυτρωθὲν καὶ χειραφετηθὲν ἀπὸ τῶν προλήψεων καὶ τῶν δεισιδαιμονιών, ἰδίως δὲ ἀπὸ τῶν ἱεραρχατικῶν δογμάτων τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας, εἰσῆλθεν εἰς νέους δρόμους πολιτισμοῦ καὶ ἐρευνῆς. Τότε τὰ ἀρχαῖα γράμματα καὶ ἡ ἀρχαία τέχνη ἐγένοντο ἀντικείμενον λατρείας, ἀνεξητήθησαν, ἐμελετήθησαν, διεφωτίσθησαν μνημεῖα τῆς ἀρχαιότητος καὶ ἀφύπνισαν τὰ κοιμώμενα πνεύματα τοῦ μέσου αἰῶνος. Ὅπως, εἰς τὴν ἀρχιτεκτονικὴν, ἐκλήθη « ρυθμὸς Ἀναγεννήσεως » ὁ οικοδομικὸς τύπος τοῦ 14' καὶ 15' αἰῶνος χαρακτηριζόμενος ἐκ τῆς ὑποστροφῆς τῆς Τέχνης εἰς τοὺς ἀρχαίους ρυθμοὺς Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων. Τότε κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Ἀναγεννήσεως, ἣτις δικαιούται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἡ λαμπροτάτη περίοδος τοῦ βίου τῆς ἀνθρωπότητος, ἀνεφάνησαν οἱ μεγάλοι περιηγηταὶ καὶ θαλασσοπόροι, πρῶτος τῆς Ἰταλίας δούσης τὸ μέγα παράδειγμα, οἵτινες, ἐλευθεροὶ τὴν σκέψιν καὶ τὴν συνείδησιν, ἐξηρευνήσαν τὴν γῆν, ἀνεκάλυψαν νέους κόσμους, καὶ διέχρυσαν τὸ φῶς τοῦ πολιτισμοῦ εἰς δριζύοντας πάντη ἀγνώστους καὶ ἀνεξερευνητους.

“ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΙΣ ,,

Κυρίως λέγεται « Αναμόρφωσις θεολογικὴ » ἡ κατὰ τὸν 14' αἰῶνα γενομένη ἀπόσπασις μεγάλου μέρους τῆς Εὐρώπης ἀπὸ τῆς αἰσθητικῆς ἠλικίας, ἀπὸ τῆς ὁποίας πρῶτοι πάντων ἀπέστησαν οἱ Ἰταλινοὶ τῆς Ἰταλίας ὁ Οὐίλλεμο τῆς Ἀγγλίας καὶ ὁ Ἰω. Χρῆστος

τῆς Βοημίας, εἶτα δὲ δραστικώτερον ὁ Ζβίγγλιος, ὁ Λούθηρος, ὁ Καλδίνος, ὁ Κνός καὶ Ἐρριὼν ὁ Η'. Τὴν Ἀναμόρφωσιν ἐνεκοιλώθησαν καὶ τὰ σκανδιναυικὰ Κράτη, τόσον διὰ θρησκευτικούς ὅσον καὶ διὰ πολιτικούς λόγους. Αἱ οὕτως ἰδρυθεῖσαι θρησκείαι, μὲ τοὺς διαφόρους αὐτῶν κλάδους, εἰσὶ: οἱ Ζβίγγλιανοί, Λουθηρανοί, Καλδινισταί, Προσβυτεριανοί, Ἀγγλικανοί, Ἀρμινιανοί ἢ Παρσωνετικοί, Κουάκεροι, Μεθοδισταί, κλπ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

[Φυσιογνωμίαι ποιητῶν καὶ λογογράφων]

ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ. — Ὁ διαπρεπέστατος βοτανικὸς τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος ἀσχοληθεὶς καὶ εἰς τὴν ποίησιν καὶ εἰς φιλολογικὰς μελέτας. Ἐγεννήθη τῷ 1817 ἐν Σμύρνῃ. Καθηγητὴς τῆς βοτανικῆς τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου ἀπὸ τοῦ 1849, ὑπῆρξεν ὁ ἀκάματος ἐξερευνητὴς τῆς ἐλληνικῆς χλωρίδος περιηγηθεὶς πρὸς τοῦτο πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα, μέγα μέρος τῆς Θεσσαλίας καὶ Μακεδονίας, τὴν Χίον καὶ ἄλλας ἐλληνικὰς χώρας, ἀνακαλύψας δὲ 54 ὅλα εἶδη φυτῶν, νέα διὰ τὴν ἐπιστήμην, καὶ 20 παραλλαγὰς τοούτων ἀγνώστους τῶς τοῖς βοτανικοῖς. Πολλὰ τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἀνακαλυφθέντων φέρουν τῶς τὸ ὄνομά του ἐν τῇ διεθνεί βοτανολογίᾳ. Ἑλληνομαθὴς καὶ ἔχων ὑπ' ὄψιν τὰ ἀρχαῖα σχετικὰ κείμενα ἔθηκε τὰς βάσεις τῆς ἐλληνικῆς βοτανικῆς ὀνοματολογίας. Συνέγραψε καὶ ἐξέδωκεν ἐν περιοδικῇ ἐκδόσει τὰ «Γεωπονικά» του (1872-1876). Διέπρεψεν ἐκ παραλλήλου καὶ ὡς ποιητὴς ἐπικός καὶ σατυρικός, συγγράψας εἰς ἡρωϊκοὺς ἔξαμέτρους τὰ ἐπικολυρικά ποιήματα «Χίος Δούλη» — «Ὁ πύργος τῆς Πέτρας» — καὶ «Ὁ Ἅγιος Μηνᾶς», εἰς δεκαπεντασυλλάβους δὲ τῆς Πέτρας — καὶ «Ὁ Τίρι-Λίρι» καὶ «Ὁ Ἰώτας». Ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις τὴν 5ῃ Αὐγούστου 1886.

ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ. — Γιὸς τοῦ κλεινοῦ ἱστορικοῦ Κωνσταντίνου Παπαρρηγοπούλου. Νομικός, δικηγόρος καὶ ποιητής. Ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις τῷ 1843. Ἐγράψε πλείστα ἔργα περὶ καὶ ἔμμετρα: τὴν λυρικὴν συλλογὴν *Στόνος* (1866) βραβευθεῖσαν ἐν τῷ ποιητικῷ διαγωνισμῷ τὰς «*Ποίσεις*» (1867), τὴν πολιτικὴν κωμῶδιαν «*Συζύγου Ἐκλογὴ*» (1868), τὰ ἐπικολυρικά ποιήματα «*Ὀρφεύς*» (1868) καὶ «*Πυγμαλίων*» (1869), τοὺς «*Χαρακτῆρας*» (1870) ἦτοι φιλοσοφικούς διαλόγους περὶ τῶν ἔμμετρων, τὴν κωμῶδιαν «*Ἀγορὰ*» (1871), καὶ πλείστα ἄλλα λυρικά, κοινωνικά, φιλοσοφικά, καὶ ἱστορικά εἰς διαφόρους ἐφημερίδας καὶ περιοδικά, ἐν οἷς

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istos
Restrictions apply.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΕΙΚΟΝΕΣ ΚΑΙ ΣΚΙΑΓΡΑΦΙΑΙ

τῶν πρὸ 30ετίας καὶ ἐκείθεν διαπορευοτέρων
ποιητῶν καὶ λογογράφων
τῆς ἀναγεννηθείσης πνευματικῆς Ἑλλάδος.

[Μετὰ τὴν μοναδικὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἐν τῷ περυσινῷ πανηγυρικῷ τόμῳ τοῦ 1910 *Γραμματολογικὸν Λευκώματος*, ἡ Διεύθυνσις τοῦ «Ἐθνικοῦ Ἡμερολογίου», ἀνταποκρινομένη εἰς κοινὴν ἐπιθυμίαν καὶ εὐλογον ἀπαίτησιν τοῦ ἑλληνικοῦ δημοσίου, θέλει προσπαθῆσαι ἀπὸ τοῦ παρόντος τόμου καὶ ἐφεξῆς, διὰ παντός κόπου καὶ ἀντι πάσης θυσίας, νὰ καταρτίσῃ ὅσον τὸ δυνατόν πλήρη τὴν *Φιλολογικὴν Πινακοθήκην*, διὰ τῆς παραδέσεως καὶ τῶν εἰκότων τῶν προγενεστέρων ποιητῶν καὶ λογογράφων ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως καὶ ἐντεύθεν, ὅσοι ἐγράψαν καὶ ἀντεπροσώπευσαν τὰς πρώτας φιλολογικὰς περιόδους τῆς ἀναγεννηθείσης πνευματικῆς Ἑλλάδος. Μὲ τὴν πεποιθῆσιν, ὅτι συνεισφέρει οὕτω μοναδικὴν καὶ πολῦτιμον συμβολὴν εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν νεοελληνικῶν γραμμάτων].

Θεόδ. Ὀρφανίδης

Α. Παπαρηγόπουλος

Ι. Ρίζος Ραγκαβής

Έμμ. Στρατουδάκης

Ἡλίας Τανταλίδης

Ἀθ. Χριστόπουλος

τά «Ἀπόκρυφα Εὐαγγέλια», ὁ «Διογένης ὁ Κυνικός» κλπ. Μετὰ τὸν θάνατόν του ἐξεδόθησαν (1895) τὰ «Ἀνέκδοτα», συλλογὴ διαφόρων ἄλλων ἔργων του. Ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις τὴν 21 Μαρτίου 1873.

ΡΑΓΚΑΒΗΣ ΡΙΖΟΣ ΙΑΚΩΒΟΣ.— Πατὴρ τοῦ Ἀλεξάνδρου Ῥαγκαβῆ. Ἐγεννήθη τῇ 1770 ἐν Κων/λει. Διατρίψας ἐπὶ πολὺ ἐν Βλαχίᾳ παρὰ τῇ θείᾳ του Ἡγεμόνι Ἀλεξ. Σούτσου, ἀδελφῷ τῆς μητρὸς του, ἐργάσθη ἐν Βουκουρεστίῳ μετὰ ζήσεως διὰ τὰ Ἑλληνικὰ Γράμματα καὶ τὸ Ἑθνικὸν θέατρον, ἐγένετο δὲ καὶ ἐν τῶν ἐνεργῶν μελῶν τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας. Μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου κατελθὼν εἰς Ἀθήνας, ἐξηκολούθησε τὰς φιλολογικὰς του μελέτας. Μετέφρασεν εἰς ἐξαμέτρους τὸν *Ληϊάδα* τοῦ Βιργιλίου, ἐκδοθεῖσαν μετὰ τὸν θάνατόν του, ὡς καὶ τὴν *Ἀνδρομάχην* τοῦ Ῥακίνα, ἐξεπένησε δὲ καὶ ἴδια δραματικὰ ἔργα. Ἐξέδωκε (1854) καὶ τὴν τρίτορον συγγραφὴν του «Ἑλληνικά», ἅτινα περιλαμβάνουσι τὴν γεωγραφικὴν καὶ ἱστορικὴν περιγραφὴν— ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων ἐν μέτρῳ τῶν νεωτέρων χρόνων— πασῶν τῶν χωρῶν, ἃς ἐνόμιζεν ὡς μελλούσας νάποτελέσουσι τὸ νέον Ἑλλην. Κράτος. Ἀπέθανε ἐν Ἀθήναις τῇ 1855.

ΣΤΡΑΤΟΥΔΑΚΗΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ.— Κατήγετο ἐκ Κρήτης καὶ ἐγεννήθη τῇ 1854. Ἐγραψε τρεῖς συλλογὰς λυρικῶν ποιημάτων, ἐξ ὧν ἡ πρώτη ὑπὸ τὸν τίτλον «Παλμοὶ καὶ Στόνοι» ἐψηφίσθη εἰς τὸν ποιητικὸν διαγωνισμόν τοῦ 1873. Τὰ πλείστα τῶν ποιημάτων του ἐμπνευσμένοι εἶχον τὴν Μεγάλην Πατρίδα καὶ ἰδιαιτέρως τὴν ἀγαπητὴν του Κρήτην, ὑπὲρ ἧς καὶ ἐπολέμησε παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ ἀρχηγοῦ Σελίνου Γεωργίου Κορκίδου κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1877, τῆς ὁποίας ὑπήρξεν εἰς τῶν πρώτων ὑποκινητῶν, ὀνομασθεὶς καὶ ὑπαρχηγὸς διὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν τόλμην του. Διατρίψας ἐπὶ δεκάμηνον ἐν τῇ μαχομένῃ Κρήτῃ ἔστειλε ζωνηράς ἐκθέσεις τῶν πολεμικῶν πραγμάτων τῆς νήσου εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις «Ἐφημερίδα τῶν Συζητήσεων», κατὰ τὰ διαλείμματα δὲ τῶν μαχῶν συνέγραψε τὴν τελευταίαν πατριωτικὴν του Συλλογὴν: «Κρητικαὶ Ἐμπνεύσεις». Ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις τὸν Μάιον τοῦ 1883, καταλιπὼν καὶ πλείστα ἄλλα ἀνέκδοτα μὴ ἰδόντα ἄχρις ὧρας τὸ φῶς.

ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ ΗΛΙΑΣ.— Ἐγεννήθη τῇ 1818 ἐν Φαναρίῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἐξεπαιδεύθη ἐν τῇ Πατριαρχικῇ Σχολῇ, εἶτα ἐν τῇ τῆς Ξηροκρήνης καὶ κατόπιν ἐν τῇ Εὐαγγελικῇ τῆς Σμύρνης, ἐνθα τῇ 1836 ἐν ἡλικίᾳ 16 ἐτῶν ἐδημοσίευσεν τὸ πρῶτον του ποίημα «Ἕμνος εἰς τὸν Μάιον». Τῇ 1839 ἐξέδωκε τὰ «Παίγνια». Μεθ' ὃ μεταβάς εἰς Ἀθήνας διήκουσεν ἐπὶ τετραετίαν φιλοσοφικὰ καὶ φιλολογικὰ μαθήματα ἐν τῇ Ἐθν. Πανεπιστημίῳ. Ἐπανελθὼν εἰς Κωνσταντινοῦπολιν κατεγίνετο εἰς τὴν ἐκδοσὴν ἐκκλησιαστικοῦ περιοδικοῦ, ὅτε αἰφνιδίως ἐπαθε τῇ 1845 παντελῆ ἀμάρωσιν τῶν ὀφθαλμῶν. Πολυμαθέστατος ὡς ἦτο καὶ κάτοχος σπανίας μνήμης διωρίσθη ἐν τούτοις (1846) καθηγητὴς τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων ἐν τῇ Θεολογικῇ σχολῇ Χάλκης, ἐν ἣ ἐδίδαξε ἐπὶ 30ετίαν ὅλην καταπλάσας τὴν ἐπιστήμην τῆς ἱστορίας καὶ τῶν σοφῶν του γνώσεων, ἀναδείξας

δὲ οὐκ ὀλίγους ἀξίους ἑαυτοῦ μαθητάς. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἔγραψε, διὰ ξένης χειρός, πλείστας φιλολογικὰς διατριβὰς καὶ ποιήματα, ἐκβούς καὶ τοὺς «Παπικοὺς Ἐλέγχους» (1850), διωρίσθη δὲ καὶ Μέγας ῥήτωρ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας. Τῷ 1860 ἐξέδωκε τὰ «Ἰδιωτικά Στιχορρήματα», τῷ δὲ 1876 εὐρισκόμενος ἐν Ἀθήναις ἐξετύπωσε τὰ «Ἄσματα του», ἅτινα εἶχε μελοποιήσει ὁ ἴδιος εἰς εὐρωπαϊκὸν μέλος καθὸ ἐγκρατῆς τῆς μουσικῆς. Μετὰ μικρὸν ἔπαυελθὼν εἰς Κων/λιν ἀπέθανε τῇ 31 Ἰουλίου 1876.

ΧΡΗΣΤΟΠΟΥΛΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ. — Ἐγεννήθη ἐν Καστορίᾳ τῆς Μακεδονίας τῷ 1772. Ἐξεπαιδεύθη εἰς τὰ ἑλληνικὰ γράμματα ἐν Βουκουρεστίῳ, συνεπλήρωσε δὲ εἴτα τὰς φιλολογικὰς του σπουδὰς εἰς Βουδαπέστην, Βενετίαν καὶ Παταύιον, ὅπου ἐπεδόθη καὶ εἰς ἱατρικὰς καὶ νομικὰς μελέτας. Ἐπανελθὼν εἰς Βουκουρεστίον κατέλαβεν ὑψηλὰς θέσεις πλησίον τῶν ἡγεμόνων Βλαχίας καὶ Μολδαβίας. Ἐγράψε ποιήματα κατὰ τὸ πλείστον Βαυχικὰ καὶ Λυρικά, θεωρεῖται δὲ ὡς ὁ Ἀνακρέων τῆς νέας Ἑλλάδος. Ἐγράψε προσέτι τὸ δράμα «Ἀχιλλεύς», «Γραμματικὴν αἰολοθωρικὴν» καὶ «Πολιτικὰ παρὰλληλα». Ἀπέθανε τῷ 1847. Μετὰ τὸν θάνατόν του ἐξεδόθησαν σειραὶ μελετῶν του ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἑλληνικὰ ἀρχαιολογήματα».

ΥΓΙΕΙΝΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΑΙ

Η Ρ Ι Σ

Η οἷς εἶνε ἐκ τῶν μᾶλλον ὑποκειμένον εἰς τὰ ἐξανθήματα τῆς ἀκμῆς ἢ τοῦ ἐκζέματος, εἰς τὰς συμφορητικὰς ἐπιδησίας, εἰς τὰ χεῖμετα κλπ.

Λεπτὴ καὶ ψυχρὰ ἢ οἷς δηλοῖ τὴν χλόωσιν καὶ τὴν φθοίον ἐπιθῶν δὲ καὶ εἴσαρτος καὶ θεομῆ εἶνε συχνάκις δειγμὰ πληθώρας καὶ ἀσθαιτισμοῦ.

Ἐπιθῶν καὶ ὑποκράτος ἐκ τοῦ ψύχους εἶνε πολλάκις ἔνδειξις ἐσωτερικῶν κρισῶν τοῦ ὁργάνου, κατὰ τῶν ὁποίων συνίσταται ὁ ἠλεκτριτισμὸς.

Εἰς τινὰ λεμφατικὰ ἄτομα, εἰς τὰς δυσκολίους καὶ ἀτάκτους τὴν ἔμμηρον κἀπαυρῶν γυναίκας, ἢ οἷς ὑπόκειται κατὰ διαλείμματα εἰς ἐξογκώσεις ἐπιπόδονος, λίαν ὀχληρὰς, αἵτινες ἀναφαίνονται εἰς πάσαν διαίτησιν καὶ πικροτάτην.

Ἡ οἷς εἶνε ἄλλως τε ἔδορα ἐξανθήματος ἐιδικοῦ, τῆς οἰκτικῆς ἀκμῆς, ἢ τις ἀποτελεῖται ἐκ μικρῶν μελιῶν στιγμάτων, ἅτινα ἀναφαίνονται εἰς τὰ πτερόγνια αὐτῆς καὶ ἅτινα σχηματίζονται ἐκ τοῦ ἐρεθισμοῦ τῶν σμηγματογόνων θηλασίων.

Συνιστῶμεν νὰ μὴ συμπιέζη τις διὰ τῶν δακτύλων τὰ ἐξανθήματα τῆς ἀκμῆς, ἢ οἷς εἶνε ἄλλως τε ἔδορα ἐξανθήματος ἐιδικοῦ, τῆς οἰκτικῆς ἀκμῆς, ἢ τις ἀποτελεῖται ἐκ μικρῶν μελιῶν στιγμάτων, ἅτινα ἀναφαίνονται εἰς τὰ πτερόγνια αὐτῆς καὶ ἅτινα σχηματίζονται ἐκ τοῦ ἐρεθισμοῦ τῶν σμηγματογόνων θηλασίων. Συνιστῶμεν νὰ μὴ συμπιέζη τις διὰ τῶν δακτύλων τὰ ἐξανθήματα τῆς ἀκμῆς, ἢ οἷς εἶνε ἄλλως τε ἔδορα ἐξανθήματος ἐιδικοῦ, τῆς οἰκτικῆς ἀκμῆς, ἢ τις ἀποτελεῖται ἐκ μικρῶν μελιῶν στιγμάτων, ἅτινα ἀναφαίνονται εἰς τὰ πτερόγνια αὐτῆς καὶ ἅτινα σχηματίζονται ἐκ τοῦ ἐρεθισμοῦ τῶν σμηγματογόνων θηλασίων.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiakó Apothetirio Dimosias Istitou
Restrictions apply.

ΚΩΔΗΣ ΤΗΣ "ΟΚΤΑΤΕΥΧΟΥ,,

ΕΝ τῇ περιοδικῇ «Ειδήσεις τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ῥωσικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου» ἐν τεύχει δωδεκάτῳ, ἐδημοσιεύθη πρό τινας ἐμβριθεστάτης ἐπιστημονικῆ περιγραφῆ τοῦ νεωστὶ ἀνακαλυφθέντος βασιλικοῦ κώδικος τῆς Ὀκτατεύχου ὑπὸ τοῦ ἀθροῦδως μὲν, ἀλλ' ἐπιτυχῶς καὶ μετ' ἀκαμάτου περρωτισμένου ζήλου καταγινομένου περὶ τὴν εὐλαβῆ, συστηματικὴν καὶ ἐσκεμμένην μελέτην βυζαντινῶν μνημείων, ἅμα δὲ καὶ περισυλλογὴν καὶ ἐκδόσιν αὐτῶν, Διευθυντοῦ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ῥωσ. Ἀρχαιολ. Ἰνστιτούτου ἀκαδημαϊκοῦ Θεοδώρου Οὐσπένσκη.

Τοῦ μεγίστης σπουδαιότητος ἀρτιφανοῦς τούτου ἔργου σκιαγραφίαν τινὰ καὶ ἀνάλυσιν τῶν δύο πρώτων κεφαλαίων ἐδημοσιεύσαμεν διὰ τῆς «Ἐκκλ. Ἀληθείας», ἐπισήμου ἐφημερίδος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Ἦδη χάριν τῶν ἀναγνωστῶν τοῦ ἀνά χειρας περιπουδάστου Ἑθν. «Ἡμερολογίου», ποιούμεθα ἀνάλυσιν τοῦ Γ'. Κεφαλαίου τοῦ ἐν λόγῳ τούτου ἔργου, ὅπερ περιγράφει τὰς ἐκ κινναδάρεως ζωγραφίας τοῦ Κώδικος τοῦ Σερατοῦ καὶ συγκρίνει τὰς ἱστορίας ταύτας πρὸς ἄλλας εἰκονογραφημένας Ὀκτατεύχους.

Ὁ Θ. Οὐσπένσκης μετὰ τῆς διακρινούσης αὐτῶν πειστικότητος ἀποφαίνεται, ὅτι τὸ ὕλικόν τῶν ἐκ κινναδάρεως ζωγραφίων τῶν πεντατεύχων καὶ ὀκτατεύχων, δὲν δύναται ἵνα θεωρηθῆ ὡς ὕλικόν, ὅπερ ἀρκεῖντως ἐμελετήθη ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης· ὅτι ἄγνωστα ἡμῖν τυγχάνουσι τὰ πρωτότυπα τῶν ἐκ κινναδάρεως ζωγραφίων, ἐξ ὧν ἠρῶσθησαν τὰς ἱστορίας ταύτας οἱ μεταγενέστεροι· ὅτι δὲν καθωρίσθη εἰσέτι ἡ ἐξάρτησις καὶ ἡ ἀλληλογεγνῆ τῶν περιωφθέντων ὀκτατεύχων τῶν ἐστολισμένων διὰ ζωγραφίων· καὶ ὅτι ἐπὶ τέλος δὲν ἐβίγη εἰσέτι τὸ ζήτημα τῶ ἀφορῶν τὴν ἐπιβρασιν τῶν ἐν ταῖς βίβλοις ἱστοριῶν τῶν ἐν γράσει· διατελουσῶν πρὸς τὴν περαιτέρω ἐξέλιξιν τῶν κωδίκων. 21.0.5.

Ὁ συγγραφεὺς εἰκάζει, καὶ δικαίως, ὅτι τὰ ζητήματα τὰ κατὰ μέγα μέρος ἐπασχολοῦντα ἰδίως τοὺς ἱστορικοὺς τῆς καλλιτεχνίας τῶν μέσων χρόνων, διευκρινίζονται βαθμηδὸν διὰ τῆς ἐπισταμένης μελέτης τῆς ἱστορίας τῶν κωδίκων τούτων, τῆς ἱστοριοφιλολογικῆς ἐρευνῆς ἕως τοῦ κειμένου καὶ τῶν ἐρμηγνείων αὐτῶν, ἐπάγεται δὲ ὅτι ἐν ὅσῳ ἢ ἐπὶ τῶν εἰκονογραφημένων Κωδίκων οὐ πρό πολλοῦ ἀρξαμένη μελέτη δὲν περατώσῃ τὸ ἔργον αὐτῆς, ὁ καλλιτέχνης Ἱστορικός δὲν δύναται ἵνα ἐναποθέσῃ τὴν σφραγίδα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν πρωτοτύπων ζωγραφικῶν τῶν ἐν λόγῳ Κωδίκων.

Ὡς πάντες ἀνομολογοῦσιν, οὕτω καὶ ὁ Οὐσπένσκις εὕρισκει, ὅτι ὡς εἰδικὴ ἐργασία περὶ τῶν Βυζαντινῶν ἐκ κινναδάρεως ζωγραφικῶν, πρέπει ἵνα θεωρηθῇ ἢ τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ Νικοδήμου Κονδακῶφ καὶ ὡς πρώτη συστηματικὴ ἀπόπειρα τῆς περιγραφῆς εἰκονογραφικῶν τινῶν τῶν Ὀκτατεύχων ἐν τῷ περιπουδάστῳ αὐτοῦ ἔργῳ τῆς ἱστορίας τῆς Βυζαντινῆς Καλλιτεχνίας, ἔτι δὲ ὡς τοιαύτη θεὸν ἵνα θεωρηθῇ καὶ ἢ τοῦ Beissel ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ «Vaticanische Miniaturen» 1893 § 20, 29, 40. Τοῖς συγγραφεῦσι τούτοις ἦσαν γνωστοὶ δύο τοῦ Βατικανοῦ Κώδικες εἰκονογραφημένης βίβλου, ὁ Ἑλληνικὸς καὶ ὁ Λατινικὸς, ὡς ἐπίσης καὶ οἱ Κώδικες τῆς Βιέννης καὶ τοῦ Βατοπεδίου, οὗτινος περιγραφὴν ἀπαντῶμεν καὶ παρὰ τῷ Brockhaus «Die Kunst in den Athos-Klostern, § 212».

Νέαν ἀπόπειραν πρὸς σπουδὴν τῶν ἐν ταῖς βίβλοις ἱστορικῶν ἐπειρήσαστο ὁ καθηγητὴς I. Στρεζιγόδσκις, ἢ ἐργασία τοῦ ὁποίου παρουσιάζει ἀπόπειραν πρὸς λύσιν τοῦ σπουδαίου προβλήματος τοῦ ἀφορῶντος τὸ ζήτημα τῆς ὑφισταμένης διαφορᾶς τῶν τύπων τῶν ἐκ κινναδάρεως ζωγραφικῶν κατὰ τὸν Μεσαίωνα παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς, ὡς καὶ τῆς ἀρχικῆς αὐτῶν συνθέσεως ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ τῷ ἐπιγραφομένῳ «Der Bilderkreis des Griechischen Physiologus des Kosmas Indikopleustes und Oktateuch» ἐν τῷ Byzantinisches Archiv. 1889 Heft. 2, S 114.

Ἐκ τῶν προρρηθεισῶν Ὀκτατεύχων ὁ Στρεζιγόδσκις ἐνεφάνισε πρὸς ἐξέτασιν καὶ ἕτερον χειρόγραφον κώδικα, ἦτοι τὸν περιώνυμον καὶ τιμαλφῆ κατὰ πάντα Κώδικα τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς Σμύρνης, ἐφ' οὗ ὁ περὶ οὗ εἴρηται συγγραφεὺς ποιεῖται τὰς ἐπιστημονικὰς παρατηρήσεις αὐτοῦ καὶ εὕρισκει, ὅτι ὁ ἐν λόγῳ πολῦτιμος Σμυρναϊκὸς Κώδιξ τυγχάνει τὸ τέταρτον καὶ πλῆρες ἀντίτυπον τοῦ κύκλου πασῶν ἐκεῖνων τῶν ἱστορικῶν, οἵτινες στολιζοῦσι τὰ ὀκτὼ πρῶτα τεύχη τῆς ἱερᾶς βίβλου, καὶ τοιοῦτοτρόπως ὁ νέος Κώδιξ τοῦ Σεραίου, ὁ νῦν τὸ πρῶτον παρουσιάζομενος ἡμῖν ὑπὸ τοῦ σοφοῦ μεσαιωνοδίκου Θ. Οὐσπένσκι, θεὸν ἵνα καταλάβῃ τὴν πέμπτην θέσιν μεταξὺ τῶν εἰκονογραφημένων Ὀκτατεύχων.

Ὁ κώδιξ οὗτος κατὰ τὸν Οὐσπένσκι κέκτηται τὸ πλεονέκτημα, ὅτι ἀνήκει εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐπιπληρεστέρων χειρογράφων, τοῦθ' ὅπερ τεκμηριοῦται ἐκ τοῦ ὅτι ἐν αὐτῷ διεσώθη τὸ πρῶτον φύλλον.

Φιλοκράτην¹, ἣν εἰσαγωγῆν, ὡς ἔοικε, περιλαμβάναν καὶ οἱ ἕτεροι ὁμοειδεις ἐν χειρογράφῳ Κώδικῃ, προσέτι ὁ πέμπτος οὗτος Κώδικς δύναιται μέχρι τινός σημείου ἵνα συντείνῃ εἰς τὴν περαιτέρω ἐξέλιξιν τῆς ἐξερωνήσεως τῶν λεπτεπιλέπτων ἐκαίωνων ζήτημάτων τῶν σχεσίων ἐχόντων πρὸς τὸ ἀντικείμενον τῶν ἱστοριῶν τῶν βιβλίων.

Ἄλλα διὰ τῆς ἐνδέσεως τοῦ Κώδικος τούτου δὲν ἐξαντλεῖται, λέγει ὁ συγγραφεὺς, καὶ ἡ ἐλπίς ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ἵνα εὐρεθῶσι καὶ ἕτεροι τοιοῦτοι Κώδικες ὀκτατεύχων. Εἰς τοὺς ἀνωτέρω Κώδικας δυνάμεθα ἤδη ἵνα προσθέσωμεν τὸν Κώδικα τῆς Ὀκτατεύχου τοῦ ΙΑ'. αἰῶνος ἐπὶ περγαμηνῆς, τοῦ σωζομένου ἐν τῇ Λαυρεντιανῇ βιβλιοθήκῃ τῶν Μεδίκων ἐν Φλωρεντίᾳ, τὸν ὅποιον περιέγραψεν ὁ Bandini ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ «Catalogus cod. manuscript bibliothecae Medicae Laurentianae, I. Plut. V. cod. XXXVIII». Ὡς ἐπίσης καὶ ὁ Millet «Hes-Études C. 267».

Ἐκ τῆς περιγραφῆς τῶν Ἱστοριῶν τῶν Κωδίκων τῆς Ὀκτατεύχου καὶ τῆς ἀντιπαραβολῆς τῶν ἐν λόγῳ ἱστοριῶν πρὸς ἀλλήλας ὑπὸ τε τοῦ Bandini καὶ τοῦ Οὐσπένσκη, καταφαίνεται σαφῶς ὅτι τὰ θέματα τῶν Ἱστοριῶν μεταξὺ αὐτῶν οὐδαμῶς διέφερον, καὶ ὅτι, εἰς τὴν ἰσότηριν τῶν παραστάσεων τῶν εἰκόνων, παρατηρεῖται ἀπαράβατος καὶ αὐθεντικὸς τύπος ὑποδεδειγμένος ὑπὸ τῆς Ἑκκλησίας. Ἡ μᾶλλον ἐκδοσις ἢ διαπραγματευομένη περὶ τῶν ἐκ κινναδάρεως ζωγραφιῶν τῶν ἱερῶν βιβλίων, καὶ ἡ ὡς σπουδαῖον βοήθημα χρησιμεύουσα πρὸς ἐκμάθησιν τῆς ἐξελίξεως τοῦ τεχνικοῦ μέρους τῶν ζωγραφιῶν τούτων, εἶναι ἀναμφηρίστως ἡ τοῦ Ritter v. Hartel und Wickhoff «Die Wiener Genesis» Wien 1895. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκμάθησιν τῆς ἱστορίας τῶν ἐκ κινναδάρεως ζωγραφιῶν, δεόν ἵνα ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα τὴν Πεντάτευχον τοῦ λόρδου Ἀσμπέρνγεμ (Ashburnham-Pentateuch). Τὴν καλλιτεχνικὴν ἀξίαν τοῦ μνημείου τούτου ἐν σχέσει πρὸς τὰς γνωστὰς εἰκονογραφίας τῆς ἱερᾶς βίβλου, ἐξετίμησεν ἤδη θεόντως ὁ Springer ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ τῷ ἐπιγραφομένῳ: Die Genesisbilder in der Kunst des frühen Mittelalters mit besonderer Rücksicht auf den Ashburnham Pentateuch Abhandl. d. phil.-hist. Classe d. kön. Sächs. Gesellsch. der Wissensch. Bd. IX. Leipzig 1884. Καθότι τὸ χειρόγραφον τοῦτο ἀναφερόμενον εἰς τὸν VII αἰῶνα, κέκτηται βαρυσήμαντον σπουδαιότητα διὰ τὰς ἐν αὐτῷ περιωθεισας εἰκονογραφίας, ἀναφορικῶς τοῦ ζητήματος τῆς δημιουργίας καὶ ἐξελίξεως τῶν ἐκ κινναδάρεως ζωγραφιῶν τῆς Ἁγίας Γραφῆς.

Πρὸς συγκριτικὴν ἐκμάθησιν τῶν ἐκ κινναδάρεως ζωγραφιῶν τῶν προμεισσιτάων χρόνων, δηλονότι τῶν πρὸ τοῦ δεκάτου αἰῶνος,

¹ Τὸ προοίμιον τοῦ Κώδικος φέρει τὴν ἐπιγραφὴν: «Τὸ τῆς Παλαιᾶς προοίμιον, ὅπερ ὁ Ἄριστος πρὸς τὸν Φιλοκράτην ἐκτέθεικεν μακροχρόνιον καὶ ἀσπίον, ὃ δὲ Πομφουζηνῆτος καὶ Ἰσακίου καὶ υἱοῦ τοῦ Περικλοῦ βασιλέως καὶ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ εἰς συντοιμίαν μετέσθη».

ὁ Springer ἐν τῇ ἰδίῳ ἔργῳ αὐτοῦ (Die Genesisbilder S. 669. 672), ἀναφέρει τὸν περίφημον κώδικα τῆς Βιέννης τοῦ ΣΤ'. αἰῶνος, τὸν Κώδικα Cottonianus, τὴν βίβλον Βιβιανοῦ Θ'. αἰῶνος, τὴν βίβλον τοῦ ἀγίου Καλλίστου ἐν τῇ Μονῇ τοῦ ἀγίου Παύλου ἐν Ῥώμῃ, τὴν Caedmon Metrical Paraphrase Γ'. αἰῶνος ἐν τῇ Βολ-δεϊανῇ βιβλιοθήκῃ, δύο χειρόγραφα διασσωζόμενα ἐν τῇ Βατικανῇ, ἐπὶ τέλους ὡς βοήθημα τὴν Capella Palatina καὶ τὴν ἐκκλησίαν ἐν Mont-Ρεάλλ.

Περὶ τῆς ἐν γένει φιλολογίας τῶν ἐκ κινναβάρεως ζωγραφιῶν, εὐρίσκομεν ἀξίαν λόγου πραγματείαν ἐν τῇ Realencyklopädie für Protestantische Theologie, B. III. S. 211 (Bilderbibel).

Εἰς τὴν σειρὰν τῶν προμνημονευθέντων ἐπιστημονικῶν ἔργων, κατατάσσομεν κατὰ δίκαιον λόγον καὶ τὴν ἐπιστημονικωτάτην ἐκθεσὶν ἐπὶ τοῦ χαρακτηρισμοῦ τοῦ τεχνικοῦ μέρους, τῶν ἐκ κινναβάρεως ζωγραφιῶν τοῦ Κώδικος τοῦ Σεραίου τοῦ δοκίμου καλλιτέχνου τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ῥωσσοῦ καὶ Ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου Ν. Κ. Κλούγε, ὅστις κατ' ἐντολὴν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου, ἐσπούδασε καὶ ἐφωτογράφησε τὸν διαληφθέντα Κώδικα τοῦ Σεραίου.

Μετά τὴν ἀντιπαραβολὴν τῶν ἐκ κινναβάρεως ζωγραφιῶν τῆς Ὀκτατεύχου τοῦ Σεραίου, ἐν ὅλῳ τριακοσίων πέντε τὸν ἀριθμὸν, πρὸς τὰς τοιαύτας τῆς Ὀκτατεύχου τῆς Σμύρνης καὶ τοῦ Βατοπεδίου καὶ ἐν γένει πρὸς τὰς τῶν Κωδίκων τῆς Βατικανῆς βιβλιοθήκης, ὁ Οὐσπένσκις κατήλθεν εἰς τὸ ἀκόλουθον συμπέρασμα: α') Ὁ ἀρχικός ἀριθμὸς τοῦ ποσοῦ τῶν εἰκονογραφιῶν ἐν πᾶσι τοῖς Κώδικῃν ὑποτίθεται ὁ αὐτός. β') Διαφοραὶ τινες ἀνομοιότητος ἐν ταῖς εἰκόσι, δέον ἵνα ἀποδοθῶσιν ἀποκλειστικῶς εἰς ἰδιαιτέρας ὁλως συνθήκας, μὴ ἐξαρτωμένας ποσῶς ἐκ τῶν τεχνικῶν σχεδιαγραφημάτων τῶν ζωγράφων καὶ γ') ἐν ταῖς ζωγραφίαις δὲν εὕρισκε τις δημιουργικότητα καὶ πρωτοτυπίαν, διότι ὁ καλλιτέχνης ἦν ἡναγκα-σμένος ἵνα περιορισθῇ εἰς τὴν ἀκριβῆ μετὰδοσιν τοῦ πρωτοτύπου· ὁ ἰδιάζων δὲ χαρακτήρ τῶν ζωγραφιῶν καὶ ἡ ὑποκειμενικότης τοῦ καλλιτέχνου ἐν αὐταῖς ἐμφαίνεται εἰς τὰ τοιαῦτα, ἐν τῇ συγγρόνῳ ἱματισμῷ, ἐν ταῖς ἀρχιτεκτονικαῖς λεπτομερεῖαις καὶ ταῖς βιωτικαῖς περιτετεῖαις.

Καθ' ἡμᾶς μεγίστη τυγχάνει ἡ σπουδαιότης τῆς εἰς φῶς ἐμφανίσεως τῶν εἰκονογραφιῶν τῶν Ὀκτατεύχων τοῦ Σεραίου τῆς Σμύρνης, τοῦ Βατοπεδίου καὶ ἄλλων, αἵτινες ὑπὸ καθαρῶς τεχνικὴν ἔποψιν, καίτοι ὑπολείπονται ἐν πολλοῖς τῶν πρωτοτύπων τοιούτων ἕνεκα τῆς κατὰ τὸν δέκατον ἡδὴ αἰῶνα καταπτώσεως τῆς καλλιτεχνίας ἐν Βυζαντίῳ, δέον ὁμῶς ἵνα θεωρῶνται πολῦτιμοι ὡς διαφωτισσοῦσαι πλεῖστα σκοτεινὰ σημεῖα ἐν τῇ καθόλου ἱστορίᾳ τῶν κατὰ τόπους ἀμφιέσεων καὶ τῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν αἱ ἀντιγραφαὶ αὗται ἐγένοντο, ὡς ἐπίσης καὶ τῆς καταγωγῆς τῶν ἰδίων Κωδίκων.

Ο Αὐθωριζῆδ ἔδωκεν εἰς τὴν ἐπιπέδου ἐκδόσιν αὐτοῦ τοῦ 1905. Οὐσπένσκις

τελευταίως ἀπόπειραν ἀντιπαραβολῆς τῶν διαφόρων Ὀκτατεύχων ἐν τῇ προαναφερθέντι αὐτοῦ ἔργῳ « Der Bilderkreis des Griechisch-Physiol. des Kosmas Indikopl. und Octateuch » καὶ νῦν τὸ δευτέρου δ' Ἀκαδημαϊκὸς Θ. Οὐσπένσκις, ὅστις διὰ τῆς ἐπιστημονικωτάτης αὐτοῦ περιγραφῆς τῶν ἀμφιέσεων καὶ τῶν παραστάσεων, συνεπλήρωσεν ἐν πολλοῖς τὸν καθηγητὴν Στρίζιγόβσκι, ὥστε ἐλπίζεται ὅτι διὰ τῶν ἀκαταβλήτων προσπαθειῶν τῶν ἐπιστημόνων τούτων ἀνδρῶν ὡς καὶ ἄλλων, ἐπιτελεσθήσεται ὁσονούπω ἡ ἐπιθυμητὴ συγκριτικὴ διαρρυθμῖσις τῶν ἀμφιέσεων ἐν ὅλοις τοῖς Κώδεξι τῶν Ὀκτατεύχων.

Ἐν Σμύρνῃ τῇ 12 Μαρτίου 1910.

ΓΕΩΡ. Π. ΒΕΓΛΕΡΗΣ

Τὸ φῶς τῶν ματιῶν καὶ τὸ φῶς τῆς λάμπας...

Ἡ κόρη. — Μά, καλή μου μαμά, ἀδίκως τὸν ἑλοπιτεύεσθε τὸν Ἀλέκο. Ἐχει ἀθῶους σοκοῦς μαζί μου. Μοῦ ὀρκίζεται πῶς δὲν ἔμπορεῖ νὰ ζήσει χωρὶς ἐμένα καὶ πῶς ἐγὼ εἶμαι τὸ φῶς τῶν ματιῶν του...

Ἡ μαμά. — Ἄ, ἔτσι λοιπόν; Γι' αὐτὸ κατεβάζει τὸ φῶς τῆς λάμπας ὅταν εἶσθε μαζί στὴ σάλα;

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiko Apothetirio Dimosias Istorikis Vivlioths Restrictions apply.

ΣΜΥΡΝΑΪΚΑΙ ΗΘΟΓΡΑΦΙΑΙ

ΤΟ ΓΑΪΔΟΥΡΙ

ΤΟ Κουκλουτζά — τὸ μικρὸ χαριτωμένο καὶ ἀνοιχτό-καρδο χωριὸ τῆς Σμύρνης, μιάμιση ὥρα ἀπὸ τὴν πόλι, ποῦ εἶνε σκαρφλωμένο στὴ κορφῇ τοῦ βουνοῦ — ὄλοι τὸν ἤξεραν καὶ τὸν συμπαθοῦσαν τὸν κύρ Μανώλη τὸν Τσουπρά. Ἔτσι τὸν ἔλεγαν, Τσουπρά, γιὰτ' εἶχε τὴν ἀτυχία ὁ καὶμένος ν' ἀποχτήσῃ ἐννῆά κόρες στὴ γραμμῇ!

Εἶνε ἀλήθεια πῶς ὅταν ἡ γυναῖκα του ἡ Παναγιώτα τοῦκαμε τὸ πρῶτο κορίτσι, ἡ κερά Λοξάντρα, ἡ μαμμῆ, τὴν παρηγόρησε μὲ τὸν καλὸ τῆς λόγος: « Τῆς καλομοίρας τὸ παιδί τὸ πρῶτο 'ναὶ κορίτσι ». Μὰ ἡ γειτόνισσες, σὰν ἔβλεπαν πῶς ἔκανε ὄλο κόρες, δὲν εἶχαν τὴν ἴδια γνώμη. Κακομοῖρα τὴ βάζανε, κακομοῖρα τὴ βγάζανε.

Σὰν τὴν κύτταζαν φουσκωμένη κάθε φορά νὰ παίρνη τὸν κατῆ-φορο γιὰ τὴν ἐκκλησιά, ἄρχιζαν τὸ σούσουρο καὶ τὸ κουσέλι:

— Πάλι γκαστρωμένη ἢ λεγάμενη' τσουπρά μᾶς ἐτοιμάζει.

— Καλέ, δὲν κυττᾶς τί κακό! Γαμπρός δὲ θὰ μείνη στὸ χωριό.

— Ἄμ' δὲ κάνει καὶ κανένα ἀγόρι ἢ εὐλογημένη!

— Πῶ! πῶ! τὴν ἄμοιρη, καὶ ποῦ προικιά!

Μὰ καὶ οἱ φίλοι τοῦ κύρ Μανώλη δὲν πήγαιναν πίσω. Ἔλεγαν καὶ αὐτοὶ τὸ λογάκι τους:

— Αἱ, κύρ Μανώλη, ν' ἀνοίξης βραψτάδιο...

— Μπᾶ! κάλλιο ν' ἀνοίξης Παρθεναγωγεῖο...

— Ἐγὼ λέω κῆνα Μοναστήρι...

Τὴν ἡμέρα ποῦ περίμενε γέννα, ἔστελνε τὴ μαμμῆ καὶ τὴ πεθερά του νὰ τῆς παρασταθοῦν' καὶ αὐτὸς ἔκινουσε στ' ἀμπέλι, μὲ τὴν κρυφὴ ἐλπίδα πῶς τὸ βράδυ-βράδυ, ποῦ θὰ γύριζε, θαῦρισκε πλειά, τὴν φορά αὐτῆ, ἀρσενικό.

Μὰ τὸ πρῶτο γειτονόπουλο ποῦ τὸν ξάνοιγε νᾶρχεται συλλογισμένος, ἔτρεχε νὰ τοῦ φέρῃ τὰ συχαρίκια:

— Αὐθιγὸν μὲν σὺ γὰρ ἀποχτήσῃς τὸν γαμπρὸν, τὴν χαίρεσαι!

Περνούσε βιαστικός, σκυφτός και άμιλητος. Στην αλή του σπιτιού, μερικές γειτόνισσες πούβραζαν γύρω στή φωτιά γλυκάνισο για τὸ μωρό, έπαιναν τή φλυαρία και τὸν καλωσόριζαν :

— Καλορροϊζικη! Νά τή χαιρῆσαι . . .

— Νά σοῦ ζήση τὸ νέο κορίτσι. Τί νά γίνη! Κάθε παιδί με τή τύχη του . . .

— Υπομονή. "Ας εἶνε γερὰ και σιδερονκέφαλα.

— Μή βαρυγκωμάς, κύρ Μανώλη. "Ετσι θέλει: ὁ θεός. Θάλλθουν σιγά-σιγά και τ' άγόρια.

Κ' ἔτσι, ὁ κύρ Μανώλης, ὁ Δαναός αὐτός τοῦ Κουκλουτζά, τὰ

κατάφερε ν' άποχτήση έννηά κόρες, με συμπάθειο, άπανωτά τή μιὰ στήν άλλη, ποῦ καλά-καλά δέν κατώρθωνε οὔτε τὰ όνόματά τους νά θυμηθῆ. Πολλές φορές πήγαινε νά κράξη τή Μαριγώ, κ' έφώναζε τή Λενιώ' ήθελε τή Σοφή κ' άνομάτιζε τή Γεωργούλα. Και καμμιά φορά έλεγε ὅλα τὰ όνόματα στή σειρά άνακατωμένα για ναῦρη ήκίνη ποῦθελε.

* * *

« . . . Σάν τήν κύτταζαν φουσκωμένη κάθε φορά νά παίρνη τὸν κατήφορο για τήν εκκλησιά. . . »

Τὰ χρόνια περνούσαν, τὰ κορίτσια μεγάλωναν και ὁ Μανώλης, για νά τ' άναστήση, δούλευε άπ' τὸ πρωί ὡς τὸ βράδυ. Συντροφιά πάντα με τὸ Σταχτερό, τὸ γάϊδαρό του, κατέβαινε στή

Σμύρνη και πουλούσε τὸ καλοκαίρι σταφύλια και σύκα, και τὸ χειμῶνα γάλα και ὅ,τι άλλο.

Τὰ χειμωνιάτικα βράδρια, σάν εγύριζε στο σπίτι κουρασμένος άπ' τὸ δρόμο κ' άπ' τή δουλειά, εκάθηντο κοντά στο τζάκι, ποῦ σπιθοβολούσε κατακόκκινη ή φωτιά και μύριζε κουμαριά και σχοινο, έβλεπε τριγύρω στήν καλή του γυναικούλα έννηά χαριτωμένα κεφαλάκια, έννηά δροσερά τριανταφυλλένια προσωπάκια, έννηά ζευγάρια έξυπνα ματάκια νά τὸν περιμένουν με χαρά, και έννηά μελωδικές φωνές — περισσότερες άπό τή σκάλα τής μουσικῆς — νά τὸν φωνάζουν γλυκές και πρόσχαρες. "Άλλες τὸν φιλούσαν, άλλες τὸν άγκάλιαζαν, τὸν χάϊδευαν, ή μικρότερες άνέβαιναν με φαιδρά ξεφωνητά στα γόνατά του. Η μιὰ έτρεχε νά ποτίση τὸ Σταχτερό, άλλη νά καθάριση τούς τενεκές και τὰ καλάθια, άλλη νά τοῦ βράση κανά φωσκόμελο για φλυσκῶνι.

— Πῶς τὰ πέρασες, μπαμπά ;

— Πήγα γινάγι, ξήχαριστημένος ;

— Πῶ! πῶ! τί σκόνη! στάσου, καλὲ μπαμπά, νὰ σὲ βουρτσίσω.
Κι' ὁ Μανώλης, τρισευτυχισμένος μέσα σ' ἐκεῖνα τὰ χάρδια τῶν ἀγαπημένων του, ξεχνοῦσε τὰ πειράγματα τῶν ἀγαθῶν γειτόνων, ποῦ τοῦβικαν τῆς προάλλαις, ἀνήμερα τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων, τὴν γιορτὴ τοῦ χωριοῦ, τὴν ὥρα ποῦδγαῖνε ἀπ' τὴν Ἐκκλησιαὴ μὲ τὴν φαμίλια του :

— Νά, αἱ ἐννέα Μοῦσαι! Εἶχε πῆ ὁ Παυλῆς ὁ Κότσικας, ὁ δάσκαλος τοῦ χωριοῦ.

— Αἱ ἐννέα Παρθένοι! ἐπρόσθεσεν ὁ παπα-Παρθένης, ποῦ ἀπὸ ἐπτὰ τὰς ἔκανε ἐννηὰ γιὰ νὰ 'πῆ τὸ ἀστεῖο του.

— Αἱ ἐννέα πληγαὶ τοῦ Φαραώ! ἀντίσκοψε καὶ ὁ Ρουμπῆς ὁ γιατρός, γιὰ νὰ 'πῆ κι' αὐτὸς τὸ δικό του — (ἢ δεκάτη θάταν ὁ ἴδιος βέβαια, ποῦ εἶχε ἑκαμίει μὲ τὴν γιατρικὴν του κάμπουσους συχωριανοῦς γιὰ τὸν ἄλλο κόσμο).

Μὰ τώρα ὁ Μανώλης τὰ ξεχνοῦσε ὅλα. Ἦταν εὐχαριστημένος κι' ἀποροῦσε κι' αὐτὸς, πῶς τόσα χρόνια μπόρεσε νὰ ζήσῃ στὸ πατρογονικό του σπίτι, ὅπου ἐπειτα ἀπ' τὸ θάνατο τῆς μάνας του, τὸ μόνο θηλυκὸ ἐκεῖ μέσα ἦταν μιὰ... γρηὰ γαϊδούρα, ἢ γιαιγιά τοῦ Σταχτεροῦ!

Μονάχα καμμιά φορά, τὸ γλυκοχάραμμα, ποῦ ξεκινοῦσε γιὰ τὴν Σμύρνη, μιὰ σκέψη σκοτεινὴ τοῦ συννέφιαζε τὴν χαρὰ του: πῶς αὔριο-μεθαύριο, ποῦ θὰ τὸν πλάκωναν τὰ χρόνια καὶ τὰ γηρατειά, δὲν θὰ μπορούσε νὰ τρέχῃ στὰ λιοπύρια καὶ στῆς παγωνιές γιὰ νὰ κερδίζῃ τὸ ψωμί τῶν παιδιῶν του. Ἄχ! γιατί νὰ μὴν ἔχῃ ἓνα ἀγόρι τοῦλάχιστον, νὰ τὸν ξεκουράσῃ, νὰ τὸν βάλῃ στὴ θέσι του, στὴ-ριγμα καὶ ἐλπίδα!

Τὸ ἐσυλλογιζέτο καὶ τραβοῦσε τὸ δρόμο μὲ βουρκαωμένα μάτια.

**

Τὰ χρόνια περνοῦσαν, καὶ τὰ βόδχα τῆς πιὸ μεγάλης περνούσανε σιγά-σιγά στὸ κορμί τῆς πιὸ μικρῆς. Τώρα βοηθοῦσαν κι' αὐτὲς τὸ σπίτι. Ἄλλες δούλευαν στὸ τρῦγο, ἄλλες στὸ θερισμό, ἄλλες στὸ καπνὸ καὶ ἄλλες στὸ νοικοκυριὸ τοῦ σπιτιοῦ.

Ἐνα πρωὶ πρόβαλε ἡ Πλουμοῦ ἢ Καραμούρδαινα. Ἦταν φημισμένη στὸ χωριὸ γιὰ τὰ γιατροσόφια τῆς καὶ τῆς προξενειές τῆς.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istito
Restrictions apply.

Ποιανὸν ν' ἀρρωστήσῃ τὸ ζῶ' καὶ νὰ μὴ τῆ φωνάξῃ νὰ τὸ ξορκίσῃ ἀπ' τὸ κακὸ μάτι; Στὸ ξόρκι, στὸ μάτιασμα, στὰ γητέματα δὲν εἶχε τὸ ταῖρι τῆς. Αὐτὴ ἦταν κι' ὄχι ἄλλη. Ἦξερε νὰ γητεύῃ τῆς μερομηκίεσ μετ' ἄλλὰ κιντὰ στὴ βρῦση τοῦ χωριοῦ κάθε χασοπέφτο. Περνοῦσε τὸν ἥλιο — ἔτσι λέν' ἐκεῖ τὸ ποнокέφαλο — μ' ἔνα ποτήρι νερὸ τὴν ὥρα ποῦ χτυποῦσαν ἡ καμπάνεσ τὸ μεσημέρι. Γῆτευε τὸν ἔκτερο, τὸ σαοῦκι δηλαδὴ, μὲ κίτρινο μεταξί καὶ μέλι. Γιάτρευε τὸ κῦλικα χύνοντας νερὸ στῆς βόδακινιθῆσ τῆ ρίζα' περνοῦσε τ' ἀμπέλι, τῆ κοκκινίλα τοῦ μωροῦ καὶ τ' ἀνεμοπύρωμα. Ὀνειροξεδιαιλύτρα πρώτη. "Ὅλεσ, μικρῆσ-μεγάλεσ, ἔσ αὐτὴν τρέχανε νὰ τοῦσ τὰ ἔξηγγῆσ. Μὰ ἐκεῖνο ὁμωσ ποῦ τὴν ἔκανε νὰ τὴν ἀγαποῦν ἡ μαννάθεσ καὶ νὰ θένε τῆ φιλία τῆσ, ἦταν ἡ προξενειέσ τῆσ. Ποιὰ προξενειὰ ἴπρε ἀπάνω τῆσ καὶ δὲν τὴν ἔβγανε ἴπερα; Τὸ σπιτί τῆσ δὰ ἦταν γεμάτο πάντα ἀπὸ τὰ χαρίσματα τῶν παντρεμμένων ποῦ τῆσ εἶχε βολέψει. Τί τραχανάθεσ! τί κρασιὰ! τί γισαούρτια! τί πουλερικά! Δὲ σοῦ λέω: ἦταν καὶ μερικῆσ ἀχάριστεσ — μὰ! ποῦ στὰ μάτια τοῦσ νὰ κάτση ὅ,τι τοῦσ ἔκανε — ποῦ δὲ γύριζαν νὰ τὴν ἴδοῦν ἅμα τέλειωνε ὁ γάμοσ.

— Καλὴ σου μέρα, Παναγιώτα μου, τῆσ εἶπε ἡ Πλουμοῦ γελαστή, γελαστή. Μὲ τὸ δεξιὸ μου ποδάρι μπαίνω στὴ πόρτα σου κ' ἡ Μεγαλόχαρη νὰ τὰ φέρῃ δεξιᾶ ὅ,τι θὰ ποῦμε . . .

— Ἀμήν, νὰ δώσῃ ἡ χάρι' Τῆσ. Κόπιασ, κόπιασ.

Καὶ ἡ Πλουμοῦ σιγά-σιγά, σκύδοντας στ' αὐτί τῆσ, ἄρχισε:

— "Ἦθαλα δυὸ λογιῶ κάλτσεσ γιὰ νὰ πιᾶση ὁ λόγος μου, ἔνα κομματί ψωμί στὸ κόρφο μου γιὰ τῆ κυβέρνησι τοῦ σπιτιοῦ σου κ' ἔνα βῶλο ξάχαρι νὰνε γλυκὰ ὅσα θὰ σοῦ ἴπῳ.

Καὶ ἀφοῦ τῆσ ἐξήγγησε τὰ καθέκαστα, μὲ τὸ νὶ καὶ μὲ τὸ σίγμα:

— "Ἐτσι, ποῦ λέεσ, Παναγιώτα μου. Τὸ παιδί εἶνε μάλαμμα. Δουλεύτησ, καλόγνωμοσ, νοικοκύρησ! Χαρὰ ἔσ ἐκεῖνηγε ποῦ θὰ τὸν πάρῃ. Συλλογίσου πῶσ θὰ κἀνησ ἀρχὴ καὶ θὰ σοῦ μείνωσ ὀχτώ . . . Ἀκοῦσ; Ὀχτώ ὠ ὠ ὠ . . .! Δὲ τὸ βλέπομε δὰ πῶσ ὁ πατέρασ τοῦσ ὁ καῦμένοσ κἀνε: τὰ μαλλιά του φοροκαλιά, γιὰ νὰ φέρῃ τῆ μάν ἄκρηα μὲ τὴν ἄλλη! Ἐπειτα, ἔχομε καὶ γεράματα, ἀρρωστειεσ, κοκκίωνα μου . . . Αὔριο-μεθαῦριο — ὁ θεὸσ νὰ μὴ τὸ δώσῃ! — παθαίνει, ποῦ λέει ὁ λόγος, τίποτα — φτοῦ! φτοῦ! ἄσ μετατοπίσω ἀπ' τῆ θέσι μου, ξορκισμένο μακρὰ ἀπὸ ὁῶ τὸ κακὸ — μὰ . . . ἀνθρωποσ: πάλι εἴμαστε . . . κι' ἂν τύχη κ' ἔλθῃ, ποιὸσ θὰ γυρίσῃ νὰ σὰσ ὁδῃ; Βιὸσ δὲ θὰ σὰσ ἀφήσῃ. Τὰ ξέρεισ καὶ τὰ ξέρουμε. Θεὸσ καὶ γείτονασ δὲ λαθεῦονται, Παναγιώτα μου . . . Νὰ κἀνησ τὸ σταυρὸ σου καὶ νὰ πῆσ τὸ ναί. Ἐγὼ ἡ κακομοῖρα θὰ σταθῶ σπαθί, κοντάρι . . . Ἐννοια σου! . . .

Ἡ Παναγιώτα τὴν εὐχαρίστησε ἔ' ὅσα ἔκοθε κ' ἔραβε ἡ Πλουμοῦ. Τῆσ εἶπε πῶσ θὰ τὸ κἀνησ λόγο στὸν ἄνδρα τῆσ.

Τὸ βράδυ τῆμαθε καὶ ὁ Μανώλησ. Κι' ἀρχισαν καὶ οἱ δυὸ νὰ συλλογιόνηται τὸ τί καὶ πῶσ θὰ κἀνωσ. Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἐκεῖνη τοῦ ἔκοθε ἡ συλλογὴ. Στὸ ἀναμεταξὺ τὰ σούρτα-

φέρτα τῆς προξενήτρας δὲν εἶχαν τελειωμό. Ἄπ' τῆ μιᾷ συμπεθέρα στὴν ἄλλη.

Μὰ ὅταν ἕνας γονιὸς ἔχῃ ἴλιγα χρήματα καὶ πολλὰ κορίτσια, δὲ πολυσυλλογιέται. Ἔτσι ὁ κύρ Μανώλης τ' ἀποφάσισε κ' ἔδωκε τὸ λόγο του.

— Μονάχα, σὰν ἔλθῃ σήμερα ἡ Πλουμοῦ, φώναξέ με νὰ τῆς μιλήσω, εἶπε στὴ γυναῖκα του.

Μὰ ἡ προξενήτρα φύλαξε νᾶρθῃ τὴν ὥρα ποῦ ἔλειπε ὁ Μανώλης.

Ἦταν σὰν μουδιασμένη.

Τὴ φορά αὐτὴ τὰ ξερομασοῦσε. Ὅλο καὶ μὲ μισόλογα. Στὸ τέλος τῆς λέει:

— Ἐρχομαι ἄπ' τῆ συμπεθέρα. Γιὰ πέ μου, Παναγιωτίτσα μου, ἀπό πόσα τάχει τὰ βόδια τὸ κορίτσι; Μὴ σοῦ κακοφανῇ. Μιλημένα πράματα...

— Μὰ, κερά Πλουμοῦ, οὐ τὸ ξέρεις τὸ συνηθειο τοῦ χωριοῦ μας. Ἄπο δώδεκα χρονῶ τῆς τοιμάζουμε τῆς πρώτης τὰ προικιά. Ἦφαγα τὰ νειάτα μου στὴ κρεβατὴ νὰ φάνω... Ἄπο ἔξη τῆς τάχω. Φτωχικά, μὰ νοικοκυρεμένα...

Ἡ Πλουμοῦ ξερόβηξε καὶ ξεροκατάπιε... Ἐπειτα τῆς ἔήγησε πῶς ἡ συμπεθέρα τὰ θέλει, καλὰ καὶ σώνει, ἀπο δώδεκα. Κι' ὁ γιὸς δὲ μπορεῖ, βλέπεις, νὰ χαλάσῃ τῆς μάννας του τὸ χατήρι.

— Ἔτσι τᾶδωκε, λέει, κ' ἐκείνη στής δύο τῆς κόρες. Μὴ συγκλιέξασαι ὁμῶς, Παναγιώτα μου. Νὰ γίνῃ τρόπος νὰ τὰ οικονομήσουμε. Δὲν εἶνε δὰ καὶ τίποτε μεγάλο πράμμα! Ἐσὺ ποῦσαι μάννα, νὰ μιλήσῃς τοῦ Μανώλης, νὰ κάνῃς τὰ πικρά-γλυκά, νὰ τελειώσῃ αὐτὸς ὁ γάμος... νὰ μπῆ ἡ χαρὰ στὸ σπίτι σου.

— Ναί, μὰ ποῦ οἱ παράδες, κερά Πλουμοῦ μου;

— Οὐφ, καὶ οὐ καὶμένη! Μὴ μοῦ φέρνῃς ἀπὸ ἑκατὸ βρύσες νερό... Πουλήστε καὶ κᾶτι τὶ ἀπ' τὸ σπίτι. Ἄ! ναί... πουλήστε τὸ Σταχτερό. Κᾶτι θὰ πάσετε. Ἐγὼ πάλι: γιὰ τὸ δικό σας τὸ καλὸ τὸ λέω.

Τὸ βράδυ, σὰν γύρισε σπίτι ὁ Τσουπρᾶς κ' ἔμαθε τὰ νέα, ἔμεινε συλλογισμένος. Νὰ πουλήσῃ, λέει, τὸ Σταχτερό, τὸν καλὸ του φίλο, τὸ σύντροφο τὸν ἀχώριστο στὴ δουλειά του; Ἦταν τὸ ἴδιο σὰν νὰ τοῦ ᾤκοβαν τὰ χέρια καὶ τὸ ψωμί τῶν παιδιῶν του. Κ' ἦταν σωστὸ τὰχα αὐτὸ πρῶτο γόσου. Νὰ πουλήσῃ τὸ σταχτερό: γιὰ νὰ πᾶρῃ

« — Ἔτσι, ποῦ λές, Παναγιώτα μου. Τὸ παιδί εἶνε μάλαμμα... Νὰ κάνῃς τὸ σταυρό σου καὶ νὰ πῆς τὸ ναί... »

Ένα γαμπρό; Μά έλα πάλι πού δέν ήθελε και νά διώξη τή τύχη τού κοριτσιού του. Μ' αὐτή τήν έννοια πλάγιασε νά κοιμηθῆ. Μά πού βπνος και ήσυχία;

Τά χαράμματα τόν ξύπνησαν τά όγκανίσματα τού Σταχτεροῦ. Σηκώθηκε παραγμένος σαν από κακό όνειρο. Κατέθηκε στό ντάμι. 'Ο Σταχτερός τού φάνηκε σαν νά τόν κούταζε αλλοιωτικά τή

φορά αὐτή. Σά νά διά-
θασε κάποιος πικρό παρά-
πονο μέσ' σ' τά μεγάλα
ξυπνά του μάτια.

Τόν χάρτιζε στό λαιμό
και κούτάζοντας τό άγα-
πητό ζώο κατάμματα :

— Έννοια σου, τού λέει:
Μή σε μέλλη! Θά κάνω
ό, τι πρέπει... Πάμε τώρα
στή δουλειά μας.

Έφόρτωσε τούς τενε-
κέδες μέσα στά καλάθια
και βγήκε στην αύλή. Εί-
χε ξημερώσει πλιά. Τήν
ώρα εκείνη είχε σηκωθῆ
και ή γυναίκα του νά
ρίξη κριθάρι στής κόττες.

— « Έννοια σου, μή σε μέλλη! Θά κάνω
ό, τι πρέπει... Πάμε τώρα στην δουλειά μας... »

— Λοιπόν, Μανώλη, τί θα ποῦμε στή Πλουμοῦ, σαν έρθη;

— Νά τῆς πῆς, Παναγιώτα μου, πῶς πλιό καλά ἔχω τό δικό μου
τό γαϊδοῦρι, πού γέρασε στά χέρια μου, παρά κείνο πού θέλει νά
δώση στή κόρη μου. Καλό βράδυ.

Μάζεψε τό σαλδάρι του, πήδησε επάνω στό σαμάρι τού Σταχτε-
ροῦ, πήρε τόν κατήφορο και σέ λίγο χάρθηκε στό βάθος τού μεγάλ-
ου δρόμου.

[Σμύρνη, 1910]

ΑΝΔΡ. Χ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΝΗΣΙΩΤΙΚΕΣ ΡΙΜΕΣ

ΤΟ ΓΕΡΟΝΤΟΚΟΡΙΤΣΟ

Μία γοηιά μαγειρεύει — πούσα με τό βούτυρο
και τῆς ήλθε μία βονλή — για νά πάη νά παντορευτῆ.
Δίνει μία τού τσουνκαλιού — κι' άλλη μία τού καλακιού
πάνε τά φαγιά - ν - άλλοῦ : — φάτε, σκύλοι, τά φαγιά
και σεις, γάτες, τά ζουμιά — κ' ἐγώ πάω νά παντορευτώ,
πάω ναῖρω ώμορφονεῖο — και νά νοικοκυρευθῶ.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiko Apothetirio Dimosias Ist
Restrictions apply.

**ΠΡΟΤΥΠΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΟΝ
ΜΕΤ' ΟΙΚΟΤΡΟΦΕΙΟΥ
ΗΛΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ**

Καθηγητοῦ τῆς ἀγγλικῆς. Τέως τῆς σχολῆς ξένων γλωσσῶν
τοῦ Ἑθν. Πανεπιστημίου καὶ τῆς Σχολῆς τῶν Λοκίμων

14 — ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ — 14

(Ὁπισθεν Πανελλ. Γυμναστηρίου)

ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ — ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ — ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ

ΤΑΞΙΣ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ — ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ — ΣΧΟΛΗ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Α'. Βίος σχολικός κατὰ φύσιν, ἐν ὑγιεινῷ ἰδρύματι, συνδεδεμένος μετ' ἀσκήσεων καὶ παιδιῶν ἐν ὑπαίθρῳ καὶ ἐκδρομῶν, παρασκευάζων καρτερικὰ καὶ ρωμαλέα σώματα.

Β'. Σκόπιμος προπαρασκευὴ διὰ τὸν ἀγῶνα τοῦ βίου· πᾶν περιττόν, ἐκ παλαιῶν προλήψεων κληροδοτηθὲν εἰς τὴν διδασκαλίαν, ἀποδεδειγμένως ἐπιβλαβὲς ἢ ἀχρηστον ἀπορρίπτεται· ὁ δὲ πολῦτιμος χρόνος χρησιμοποιεῖται πρὸς παροχὴν ἐκείνων τῶν γνώσεων, ἠθικῶν καὶ κοινωνικῶν, πραγματικῶν καὶ γλωσσικῶν, τῶν ὁποίων ἡ ἔλλειψις θὰ ἐξριπτε τὸν ἀνθρώπον ἄοπλον εἰς τὸν δεινὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς.

Γ'. Καταδίκη παντὸς μηχανισμοῦ ἐν τῇ διδασκαλίᾳ, ἐνίσχυσις τῶν πνευματικῶν δυνάμεων διὰ μεθοδικῆς ἀσκήσεως· καταπολέμησις τῆς νοσήθροτῆτος τῆς σκέψεως, καλλιέργεια τῆς αὐτενεργοῦ διανοήσεως.

Δ'. Μόρφωσις ἰσχυρῶν ἠθικῶν χαρακτήρων ἱκανῶν πρὸς ἐνέργειαν καὶ δράσιν καὶ μεγαλοεργὸν κοινωνικὴν ἢ ἐπαγγελματικὴν ἐπιχειρηματικότητα συμφώνως πρὸς τὴν ἰδιοφυίαν τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istron
Restrictions apply.

ΟΙ ΚΩΔΩΝΕΣ

ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΝΑΟΥΣ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ

Vivos voco.
Mortuos plango.
Fulgura frango.
(Schiller.)

ΟΙ κώδωνες, τῶν ὁποίων οἱ βόμβοι τσαυτὰ διεγείρουν ἐν ἡμῖν συναισθήματα χαρᾶς ἢ λύπης κατὰ τὰς ποικίλας τοῦ βίου ἡμῶν περιπετειάς· οἱ κώδωνες, οἵτινες ὑποδέχονται τὸν ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον, οἵτινες χαιρετίζουσι τὴν βάπτισιν ἡμῶν καὶ τὸν γάμον καὶ παρακολουθοῦσιν ἡμᾶς μέχρι τοῦ τάφου, ἀγγέλλοντες διὰ πενθίμων ἤχων τὴν μετάστασιν ἡμῶν εἰς τὴν αἰωνιότητα· οἱ κώδωνες, οἵτινες κατὰ τὰς θεελλώδεις τοῦ χειμῶνος νύκτας, ὅταν ὁ οὐρανὸς εἶναι ζοφώδης καὶ ἡ γῆ χιονοσκεπής, ἤχουσι μακρόθεν ὅπως ἐπαυαγάωσι τὸν πλάνητα ὁδοιπόρον εἰς τὴν εὐθείαν ὁδόν· οἵτινες ἐν ἡμέραις ἐμπρησμοῦ ἢ καταποντισμοῦ συγκεντροῦσι πανταχόθεν τὰς γενναίας καρδίας πρὸς σωτηρίαν τῆς πυρπολουμένης ἢ κατακλυζομένης οἰκίας· οἱ κώδωνες, ὧν ἡ σιγὴ ἐπὶ τέσσαρας περίπου ἑκατονταετηρίδας ἀπέβη εἰς τοὺς προπάτορας ἡμῶν τοσοῦτον αἰσθητὴ καὶ ὀδυνηρὰ κατὰ τὰς ζοφεράς τῆς δουλείας τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους ἡμέρας· οἱ κώδωνες οὗτοι δὲν εἶναι ἀπλὰ ὄργανα, ὕλικά καὶ ἄδρανῆ, ἀλλ' ἔχουσι ψυχὴν καὶ συναίσθησιν· συμμερίζονται κατὰ πάσας τὰς περιστάσεις τοῦ βίου τῶν Χριστιανικῶν κοινοτήτων, εἰς ἃς ἀποκλειστικῶς ἀνήκουσι, τὰς εὐφροσύνας καὶ τὰς θλίψεις, συγχαίρουσιν ἡμῖν καὶ συνθλίβονται, ψάλλουσιν ἐν ταῖς εὐτυχίαις ἡμῶν καὶ ὀδύρονται ἐπὶ ταῖς συμφοραῖς. Οἱ κώδωνες, οἱ ἦδη τοσοῦτον ἀρρήκτως συνδεδόμενοι μετὰ τῶν πανηγύρεων καὶ θρησκευτικῶν ἡμῶν ἑορτῶν, εἰς τοὺς Ναοὺς τῶν Χριστιανῶν δὲν εἰσῆλθον ἀπὸ τῶν πρώτων χρόνων τῆς ἐπικρατήσεως τῆς θρησκείας, ἣν ἐδίδαξεν ὁ Θεάνθρωπος Χριστός. Ἡ χρῆσις τῶν κωδῶνων εἰς τὰς Χριστιανικὰς Ἐκκλησίας δὲν εἶναι ἀπωτέρα τῆς Εἰς μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος, ἐμφανισθεῖσα τὸ πρῶτον εἰς τὴν Ἰταλικὴν Ἐπαρχίαν Καμπανίαν (Campania), ἐξ ἧς ἐτυμολογεῖται καὶ ἡ κοινὴ αὐτῶν ὀνομασία, *Kaupana*.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istor
Restrictions apply.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἰουδαῖοι τὰς σάλπιγγας μετεχειρίζοντο κατὰ τὰς θρησκευτικὰς αὐτῶν ἑορτὰς καὶ πανηγύρεις, εἰς ἀνάμνησιν τοῦ ἤχου τῶν σαλπίγγων, δι' ὧν ὁ Μωϋσῆς συνήγειρε καὶ ὠδήγει τοὺς πρόποτας αὐτῶν ἐν τῆς ἀξένου χώρας τοῦ Φαραῶ εἰς τὴν γῆν τῆς Ἑπαγγελίας κατὰ τὴν μακρὰν ἐν τῷ μέσῳ τῆς Ἑρήμου πορείαν καὶ ὅταν βραδύτερον ἐνεκαινίζετο ὁ Ναὸς τοῦ Σολομῶντος παρήσαν καὶ ἱερεῖς ἕκατόν ἐξήκοι σαλπίζοντες ταῖς σάλπιξι. (Παραλειπ. Β'. ε'. 12). Σάλπιγγες ἐπίσης ἀνήγγελλον ἐν ἀπάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ κατὰ πάσαν περιτροπὴν ἐπτὰ ἐβδομάδων ἐνιαυτῶν (49 ἐτῶν) τὴν ἑναρξίν τοῦ πεντηκостоῦ ἔτους, τοῦ ἐκ τῶν σαλπίγγων τούτων, Ἑβραϊστὶ καλουμένων Ἰοβέλ, ἐπικληθέντος Ἰοβιλαιῶν (Jubilaeum). Κατὰ τὸ ἱερὸν τοῦτο ἔτος οἱ δοῦλοι οἰκείᾳ βουλήσει ἀπηλευθεροῦντο, τὰ χρεῖα καταργουῦντο, ἡ γῆ ἐπανήρχετο εἰς τὴν κυριότητα τῶν ἀρχαίων αὐτῆς κτητόρων, αἱ ἐχθραὶ καὶ τὰ μίσῃ διελύοντο καὶ πλήρης ἀγάπη καὶ ὁμόνοια ἀποκαθίστατο καθ' ἅσας τὴν Χώραν τῶν Ἰουδαίων. Πλὴν καὶ τὰ κύμβαλα καὶ αἱ κιθάραι καὶ αἱ σαμβούκαι, σαβεκά, δὲν ἦσαν ξένα κατὰ τὰς πανηγύρεις τοῦ περιουσίου τούτου λαοῦ τοῦ Ἰσραήλ.

Τὰ κύμβαλα ἀποτελούμενα ἐκ δύο μεταλλίνων, συνηθέστερον χαλκίνων, ἡμισφαιρίων, ἐχρησίμευον κυρίως παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἡμῶν προγόνοις κατὰ τὴν λατρείαν τῆς Κυβέλης καὶ τοῦ Βάκχου ὑπὸ γυναικῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐρρυθμῶς συγχρουόμενα, ὡς ἐπιμαρτυρεῖ καὶ ὁ ἐπισημότερος τῆς Νέας Κομφιδίας ποιητῆς Μένανδρος ἐν τοῖς ἐπομένοις στίχοις :

«ἐθύομεν δὲ πεντάκις τῆς ἡμέρας,
 «ἐκνυβάλιζον δὲ ἐπὶ θεοάπνιαι
 «κἀνωλόλιζον . . . . .»

Ὁ Μένανδρος ἐν ἐτέρῳ περισωθέντι ἀποσπάσματι τῶν ἀτυχῶς ἀπολεσθεισῶν πολλῶν αὐτοῦ Κομφιδιῶν, κατεριωνεύμενος τῆς χρήσεως τῶν κυμβάλων πρὸς ἐξίλασμόν τῆς θεότητος, λέγει· που ἀπευθυνόμενος πρὸς τὴν φίλην αὐτοῦ Ῥόδην :

«Οὐδέεις δι' ἀνθρώπου θεὸς σώζει, γύναι,
 «ἔτερον τὸν ἔτερον· εἰ γὰρ ἔλκοι τὸν θεὸν
 «τοῖς κνυβάλοις ἀνθρώπος, εἰς ὃ βούλεται,
 «ὃ ταῦτα ποίων ἐστὶ μείζων τοῦ θεοῦ.
 «Ἄλλ' ἔστι τόλμης καὶ βίον ταῦτα ὄργανα,
 «εἴσοιμ' ἀνθρώποις ἀνιδέοι, Ῥόδη,
 «εἰς καταγέλωτα τῷ βίῳ πεπλασμένα.»

Ἡ χρῆσις τῶν κωδῶνων κατὰ τὰς θρησκευτικὰς τελετὰς ἦν παλαιάτα κοινὴ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἀσσυρίοις καὶ Αἰγυπτίοις κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Ὀσίριδος κυρίως οἱ Σίναϊ διὰ τῶν ἤχων τῶν κωδῶνων ἠγγελλον τὰς διακρίσεις τῆς ἡμέρας. Ὁ Ἀαρὼν ἐν ταῖς ἐπισημοῖς τελεταῖς ἔφερε πορφυροῦν χιτῶνα, ὑπερραμμένους ἔχοντα χρυσοῦς κωδωνίσκους, ἰσαριθμούς πρὸς τὰς ἡμέρας τοῦ ἐνιαυτοῦ καὶ οἱ ὕπατο· τῶν Ἰουδαίων Ἀρχιερεῖς βραδύτερον κατ' ἀπομίμησιν

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istitou
 Restrictions apply.

τούτου προσέρραπτον ἐπὶ τῶν ἱερῶν αὐτῶν μανδυῶν χρυσοῦς κωδωνίσκους, ἤχουντας καθ' ὅσον ἐβάδιζον. Τὸ ἔθος τοῦτο ἐπεκράτησε καὶ καθ' ἡμᾶς παρὰ τοῖς ἀνωτάτοις Λειτουργοῖς τοῦ Ὑψίστου. Τοιοῦτος περίπου κώδωνας ἔφερον ἐπὶ τῶν ἱματίων αὐτῶν καὶ οἱ Ἱερεῖς τῆς Κυβέλης. Ὁ Τυδεὺς ἔφερε κωδωνίσκους εἰς τὴν λαβὴν τῆς ἀψίδος αὐτοῦ· ὁ δὲ σύμμαχος τοῦ Πριάμου Βασιλεὺς τῶν Θρακῶν Ῥήσος εἶχεν ἐστολισμένους διὰ χρυσοῦν κωδωνίσκων τοὺς καταλεύκους αὐτοῦ ἵππους, οὓς εἰς τὰ πεδία τῆς Τρωάδος ἐσκύλευσεν ὁ Ὀδυσσεύς, ὅτε ἐκείνους ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Διομήδους. Ἐν Φρυγίᾳ τὸ ἄριμα τῆς Μητρὸς τοῦ Διὸς Ῥέας προσέμεπετο πομπωδῶς μετ' ἄλλων ἠχηρῶν ὀργάνων καὶ διὰ κωδῶνων. Τῶν κωδῶνων ἐπίσης ἐποιοῦντο χρῆσιν καὶ οἱ Ἕλληνας μετὰ τῶν ἀλλῶν, κεράτων, κυμβάλων κλπ. κατὰ τὰς ἑορτὰς τῶν Κορυθάντων, τῶν Καβαίρων καὶ τοῦ Βάκχου, οὗ τὴν πομπὴν ἠκολούθουν Βακχίδες, φέρουσαι ἐπὶ τῶν ἱματίων αὐτῶν κωδωνίσκους ἤχουντας κατὰ τὴν ὄρχησιν. Οἱ Ῥωμαῖοι μεταχειρίζοντο τοὺς κώδωνας κατὰ τὰς δημοσίας αὐτῶν συναθροίσεις ἐν τῇ ἀγορᾷ, ἐν τοῖς δημοσίοις βαλανείοις καὶ κατὰ τὰς ἐπικηδεῖους πομπάς· ὁ δὲ Αὐγουστος πρῶτος ἀνήρτησε μέγαν κώδωνα πρὸ τοῦ ἐν Ῥώμῃ Ναοῦ τοῦ Διὸς. Ἀντὶ κωδῶνων οἱ Λακεδαιμόνιοι, κατὰ τὴν ἀνάγκησιν τῶν Βασιλέων αὐτῶν, ἔφερον ἠχηρῶς τοὺς λέβητας πρὸς ἀποτροπὴν τῶν δαιμόνων· τοῦθ' ὅπερ ἐπραττον βραδύτερον καὶ οἱ Μωαμεθανοὶ κατὰ τὰς ἐκλείψεις τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης πρὸς ἐκφόβησιν τῶν ἀπειλούντων νὰ καταφάγωσι τὰ οὐράνια ταῦτα σώματα δρακόντων, καὶ ὅπως ἀποσπάσωσι ὑπὲρ αὐτῶν τὴν ἀντίληψιν τοῦ Προφήτου αὐτῶν Μωάμεθ.

Οἱ κώδωνες, παρεμφερεῖς σχεδὸν πρὸς τοὺς ἤδη ἐν χρήσει κατὰ τὸ σχῆμα καὶ τὴν κατασκευὴν, ἐχρησιμοποιοῦντο ἔτι παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἡμῶν προγόνους πρὸς συνεννόησιν ἐν τοῖς περιτετειχισμένοις στρατοπέδοις καὶ ὄχυραῖς πόλεσιν εἴτε κρουόμενοι ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν περιπόλων, εἰς τοὺς ὁποίους ὄφειλον νὰ ἀπαντήσωσι πρὸς ἐνδείξιν ἐγρηγόρευσις οἱ κατὰ τὰς διαφόρους θέσεις τεταγμένοι φρουροί, εἴτε καὶ παραδιδόμενοι ἀπὸ χειρὸς εἰς χεῖρα ὑφ' ἐκάστου φύλακος, διατρέχοντος τὴν ἐπιτετραμμένην αὐτῶ πρὸς φρούρησιν ἕκασιν εἰς τὸν γείτονα, ὡς ἡ ἀρχαία ἔκφρασις : « τοῦ κώδωνος παρενεχθέντος », ἀντιστοιχοῦσα πρὸς τὴν ἐν παλαιότεροις χρόνοις παρ' ἡμῖν « διὰν ἐπέσασε τὸ κόλι » ἤτοι ἡ περίπολος· τοῦτο μαρτυρεῖ καὶ ὁ Θουκυδίδης (Δ'. 135.1) ἀφηγούμενος ὡς ἐξῆς τὴν ἀποτυχοῦσαν ἀπόπειραν τῆς ἀλώσεως τῆς Ποτιδαίας ὑπὸ τοῦ Βρασιδα : « Ἀπεπείρασε δὲ τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος καὶ ὁ Βρασιδᾶς τελευτῶντος » καὶ πρὸς ἕαρ ἤδη Ποτιδαίας· προσελθὼν γὰρ νυκτὸς καὶ κλίμακα » προσθεῖς, μέχρι μὲν τούτου ἔλαθε· τοῦ γὰρ κώδωνος παρενεχθέντος » οὕτως ἐς τὸ διάκεινον, πρὶν ἐπαρθεῖν τὸν παραδιδόντα αὐτόν, ἡ » πρόσθεσις ἐγένετο· ἔπειτα μέντοι εὐθὺς αἰσθημένων, πρὶν προβῆναι, » ἀπήγαγε πάλιν κατὰ τάχος τὴν στρατιάν καὶ οὐκ ἀνέμενεν ἡμέραν γενέσθαι ».

ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑ ΕΚ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ. — (Έργον Εὐαγγέλου Ἰωαννίδου)

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is
Δημόσια Ιστορική Βιβλιοθήκη Σαγούρα,
Restrictions apply.

των κωδώνων δὲν εἶναι ἀρχαιότερα τῆς Ε' μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος· πρῶτος δ' Ἄγγλος Μοναχὸς καὶ σοφὸς Ἱστορικὸς τοῦ Ζ'—Η' αἰῶνος (693 - 735) Bède — le Vénéérable μνεῖται ποιεῖται τῆς χρήσεως τῶν κωδώνων εἰς τοὺς χριστιανικοὺς Ναοὺς τῆς Ἑσπερίας. Ἡ κατὰ τὰς διαφόρους Ἱεροτελεστίας ἐν τοῖς χριστιανικοῖς Ναοῖς εἰσαγωγή τῆς κωδωνοκρουσίας πρὸς συναγερμένον τῶν πιστῶν, ἀντὶ τῆς τέως ἐθιζομένης συγκρούσεως δύο ἀπλῶν σιδηρῶν ἐλασμάτων, τῶν καλουμένων *σημάντων*, ὀφείλεται κατὰ τὰ κοινῶς δεδωγμένα εἰς τὴν ἐπίνοιαν τοῦ Ἁγίου Παυλίνου ἀρχιερατεύσαντος κατὰ τὸν Ε' αἰῶνα (409 - 431) τῆς Ἐπισκοπῆς Νόλας ἐν τῇ Ἰταλικῇ Καμπανίᾳ, ἐξ ἧς, ὡς εἴρηται, καθιερώθη καὶ τὸ κοινὸν ὄνομα *Καμπάνα*, εἴτε διότι τὸ πρῶτον ἐν Καμπανίᾳ ἐχρησιμοποιήθη εἰς τοὺς Ναοὺς, εἴτε διότι κατεσκευάζετο ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἐξορυσσομένου ἐξαιρέτου χαλκοῦ. Ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ χρῆσις τῶν κωδώνων εἰσῆχθη ἀπὸ τοῦ ἐπομένου αἰῶνος κατὰ τὰς κηδεῖας τῶν νεκρῶν τῶν πρῶτων· μόνον δὲ ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ Ζ' αἰῶνος ἐχρησιμοποιήθησαν εἰς τὰς Ἱεροτελεστίας ἐν γένει· καθ' ἅπασαν τὴν Δύσιν οἱ κώδωνες ἀναρτηθέντες καὶ εἰς τοὺς Ναοὺς. Διὰ τῆς κρούσεως τῶν κωδώνων τοῦ Ναοῦ τοῦ ἁγίου Στεφάνου ὁ Ἐπίσκοπος Αὐρηλίας Λούπος ἐν ἔτει 610 ἀπήλλαξε τὴν Ἀγευδικὴν τῆς πολιτορκίας τοῦ Βασιλέως τῆς Γαλλίας Κλοταρίου Βου ἐμπνεύσας τὸν πανικὸν εἰς τοὺς πολιτορχητάς.

Τὸ ἔθιμον τῆς εὐλογίας ἢ μᾶλλον εἰπεῖν τοῦ βαπτισματος τῶν κωδώνων ἅμα τῇ κατασκευῇ καὶ πρὸ τῆς ἀναρτήσεως αὐτῶν ἐπὶ τῶν κωδωνοστασίων, τὸ ἔτι καὶ νῦν κρατοῦν παρὰ τοῖς Καθολικοῖς, καθιερώθη παρ' αὐτοῖς βραδύτερον ἐπὶ τοῦ Πάππα Ἰωάννου ΙΓ'. ἐτελεῖτο δὲ κατὰ τὸν ἐπόμενον τρόπον. Ὁ ἐπίσκοπος, ἀφοῦ πρότερον ἠύλογε· ἄλλας καὶ ὕδωρ, ἔπλυνεν ἐκ τῆς ἐνώσεως αὐτῶν διὰ βαντιστηρίου τὰ ἔσω καὶ τὰ ἔξω τοῦ κώδωνος καὶ εἴτα ἔχριε τὰ μὲν ἔξω ἐπτάκις δι' ἡγιασμένου ἐλαίου εἰς τὸ σχῆμα τοῦ Σταυροῦ, τὰ δὲ ἔσωθεν τετράκις ἐπίσης διὰ τοῦ Ἁγίου Μύρου· μετὰ τοῦτο ὑψηλῇ τῇ φωνῇ ἐπεκαλεῖτο τὴν ἐξ ὕψους ἀντίληψιν τοῦ Ἁγίου, εἰς τὸν φερόνυμον Νάον τοῦ ὁποίου προῦριστο νὰ ἀναρτηθῇ ὁ βαπτιζόμενος κώδων. Τέλος βαντίζων τὸ ἔσωτερικόν τοῦ Ναοῦ διὰ τοῦ ὑπολοίπου ἀλατινοῦ ὕδατος καὶ ἀναγινώσκων τὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον ἐπεράτου τὴν Ἱεροτελεστείαν, ἀφοῦ ἐχάρασσε τὸν τύπον τοῦ Τιμίου Σταυροῦ ἐπὶ τοῦ κώδωνος, ὅστις οὕτως ἠύλογημένος ἀνηρτᾶτο ἐπὶ τοῦ κωδωνοστασίου.

Εἰς τὴν Ἀνατολὴν τοὺς κώδωνας εἰσῆγαγον οἱ Ἐνετοὶ βραδύτερον, μάλιστα κατὰ τὴν λήξιν τοῦ Θ' αἰῶνος, ἐν ἔτει 874. Καὶ τὸ πρῶτον μὲν ἐγένετο χρῆσις αὐτῶν εἰς τὰς Μονὰς τοῦ Ἁγίου Ὄρους· βραδύτερον δὲ μάλιστα περὶ τὸ ἔτος 1040, ἐπὶ τῆς Αὐτοκρατορίας Κωνσταντίνου τοῦ Μονομάχου, ἡ χρῆσις τῶν κωδώνων εἰς τοὺς Ναοὺς εἰσῆχθη καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Βασιλεύουσαν πόλιν.

Τῆς χρήσεως τῶν κωδώνων εἰς τὰς Ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας ποιοῦσι μνεῖται οἱ Βυζαντινοὶ Χρονογράφοι τοῦ ΙΓ' καὶ ΙΔ' αἰῶνος Πατριάρχης Νεαπολεωνίου ἐν τῷ 172, 210, 3, καὶ πρὸ τούτων κατὰ τὸν

ΙΒον αιώνα ὁ Μιχαὴλ Ψελλὸς ἔγραψέ που : « ἐξεγερεῖ γὰρ σε μέσης
 » νυκτός ὁ κώδων ὁ ἱερός καὶ τοῖς θεοῖς ἐνοστηλωθεῖσιν ἐδάφειν » .
 Ὁ δὲ κατὰ τὸ πρῶτον ἦμισυ τῆς αὐτῆς ἑκατονταετηρίδος ἀκμάσας
 πολλὸς Θεόδωρος Βαλσαμῶν, ὁ καὶ Πατριάρχης Ἀντιοχείας ἀναρ-
 ρηθεὶς, παράδοξον ποιεῖται ἐξηγήσιν τῆς χρήσεως τῶν κωδῶνων
 ἐν τοῖς χριστιανικοῖς Ναοῖς : « Ἐνὶ γὰρ κέχρηται σημαντηρίῳ, τῇ
 » καμπάνῃ, φημί, ἣτις ἐκ τοῦ κάμπου μετονομάζεται ὡς γὰρ ὁ
 » κάμπος, φασὶ, βουλομένοις εἰς ὄδοιπορίαν ἀνεμπόδιστος πρόκειται,
 » οὕτω καὶ τοῦ χαλκοστόμου κώδωνος ἢ μετώρου διαλαλιά τοῖς
 » πᾶσιν εὐπρόσωπος ἠπλωται ». Ἀλλὰ καὶ ὁ μεταγενέστερος πολυπα-
 θῆς Κρῆς βραψφῶδὸς Στέφανος ὁ Σαχλύκης ἐπὶ τῇ χρήσει τῶν κωδῶ-
 νων εἰς τὰς νεκρωσίμους ἀκολουθίας τοιαυτὰ τινα προσεπιφέρει :

« Κι' ἀφοῦ προήσεις ἀνγος
 » κι' ἀφ' ὧν ἐξεγυχήσεις,
 » κοοὶν ἢ καμπάναις δυνατά,
 » μαζόνοντ' οἱ πατάδες
 » καὶ ψάλλον ὡς τὸν οὐρανόν
 » . . . . . »

Ἐπὶ πολὺν χρόνον ἡ χρῆσις τῶν κωδῶνων παρὰ τοῖς Ὁρθοδό-
 ξοις δὲν καθήρσε παντελῶς καὶ τὰ ἀρχῆθεν ἐθιζόμενα σιδηρὰ σήμαν-
 τρα, ἅτινα ἐξηκολούθουν συγκρουόμενα ἐν τοῖς χριστιανικοῖς Ναοῖς
 ἐρρυθμῶς μετὰ τῶν κωδῶνων ὡς τοῦτο μαρτυρεῖ καὶ ὁ ἐπὶ τῇ
 ἀλώσει τῆς Κωνσταντινουπόλεως δημῶδης Θρηγῶς, κατὰ τὸν ὅποιον
 οἱ Τούρκοι μετὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως :

« . . . . . »
 » πῆραν καὶ τὴν Ἁγίαν Σοφίαν
 » τὸ μέγα Μοναστήριον,
 » μὲ τετρακόσια σημάτρια
 » κ' ἐξήντα δυνὸ καμπάναις.
 » Κάθε καμπάνα καὶ Πατάς,
 » καὶ Πατάς καὶ Δούκος » .

Καὶ ὅτε κατὰ τοὺς ζοφεροῦς τῆς δουλείας χρόνους οἱ κώδωνες
 καθιέρθησαν ὑπὸ τῶν κρατούντων Ὁθωμανῶν, ἐπανήλθεν ἡ χρῆσις
 τῶν σιδηρῶν ἢ καὶ ξυλίνων σημάτων, δι' ὧν συνηγείρετο τὸ Χρι-
 στεπῶνυμον πλήρωμα εἰς τοὺς Ναοὺς πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου.
 Ἐν ταῖς μεγάλαις πόλεσι καὶ δὴ ἐν Κωνσταντινουπόλει διὰ τῆς
 Ἐναρμονίου κρούσεως τῶν σημάτων καὶ τῆς ἀναφωνήσεως « Ὁρί-
 » σαιτε πιστοὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν » ὁ κανδυλανάπτης ἐκάστου Ναοῦ
 ἐκάλει τοὺς ἐνορίτας εἰς τὴν Λειτουργίαν.

Οἱ κώδωνες κατασκευάζονται συνήθως ἐκ μεταλλικοῦ κράματος
 ἀποτελουμένου ἐξ 78 μερῶν χαλκοῦ καὶ 22 μερῶν κασσιτέρου, τὸ
 δὲ βρόπτρον αὐτῶν ἐκ καθαροῦ σιδήρου. Ἡ δὴθεν ἀνάμιξις καὶ ἀργύ-
 ρου κατὰ τὴν κατασκευὴν τῶν κωδῶνων, ὅπως καθιστῶνται ἡχη-
 ρότεροι, εἶναι προφανῆς καλογηρικὴ ἀγυρτεία πρὸς παραπλάνησιν
 τῶν εὐπιστοτέρων καὶ ὑφαρπαγῆν τῶν ἀργυρῶν αὐτῶν σκευῶν
 καὶ ἀπορροπῆν αὐτῶν.

Authorised licensed use limited to: 172.21.0.5.

ἽΟ μεγαλειότερος κώδων τοῦ Κόσμου εἶναι ὁ τοῦ Κρεμλίνου ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Πρωτεύουσῃ τῆς Ῥωσσίας Μόσχα, ζυγίζων 66 περίπου τόννους· οὗτος καταστραφεῖς ἐκ τῆς πυρκαϊᾶς ἐν ἔτει 1737, ἀνεωνεύθη βραδύτερον καὶ ἀνηρτήθη ἐπὶ τοῦ Πύργου τοῦ Ἰβάν Βελίκου, ἐν ἔτει 1836, παρ' ἐτέρῃ μικροτέρῃ κώδωνι βάρους 50 τόννων. Μετὰ τοῦτους, πολὺ κατώτεροι κατὰ τὸ βάρος, ἔπονται οἱ κώδωνες τῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ Ἁγίου Στεφάνου ἐν Βιέννῃ, τῆς Παναγίας τῶν Παρισίων, τοῦ Ἁγίου Πέτρου τῆς Ῥώμης, τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Compostelle ἐν Ἰσπανίᾳ, τοῦ Γεωργίου d'Amproise εἰς τὸν Ναὸν τῆς Παναγίας τοῦ Rouen, ζυγίζων 18 τόννους· ὁ τελευταῖος οὗτος, ἀναλυθεὶς εἰς χάλκινα νομίσματα κατὰ τὴν Γαλλικὴν Ἐπανάστασιν μετὰ τὴν κατατόμησιν τῶν Βασιλέων, ἀποκατέστη βραδύτερον κατὰ τὴν παλινόρθωσιν τῶν Βουρβόνων παρὰ τῶν εὐλαβῶν Καθολικῶν τοῦ Rouen ὑπὸ τὰς ἰαχάς: «à mort les fondeurs de cloches, les assassins des Rois». «Εἰς θάνατον οἱ καταστροφεῖς τῶν κωδώνων, οἱ φονεῖς τῶν Βασιλέων».

Ἐτὰ τοῦ ἐπομένου λατινικοῦ διστίχου λίαν ἐπιτυχῶς συνοψίζονται αἱ πολλαπλαῖ ὑπηρεσίαι, ἃς παρέχει εἰς τοὺς Χριστιανούς ὁ Κώδων τῶν Ἐκκλησιῶν.

«Laudo Deum verum, pleben voco, congreco clerum,

Defunctos ploro, fugo fulmina, festa decoro».

«Ἄνω τὸν ἀληθῆ Θεόν, τὸν λαὸν καλῶ, συναγείρω τὸν Κληρὸν,

Τοὺς νεκροὺς θρηῶ, ἀπελαίνω τοὺς κερανοὺς, τὰς ἑορτὰς κοσμῶ».

Καθ' ὅσον τὴν ἐπιρροὴν τῶν ἐπὶ τῶν Κωδωνοστασιῶν ὑφουμένων ἀλεξικεραυνῶν πρὸς ἀποτροπὴν τῶν ἐκ τῶν κεραυνῶν καταστροφῶν ἀπέδιδον οἱ λαοὶ τῆς Δύσεως ἐκ δεισιδαιμονίας εἰς τὴν ἐνέργειαν τῶν κωδώνων.

Παρεμφερῆς τῇ λατινικῇ τούτῃ διστίχῳ εἶναι καὶ ἡ ἐν τῷ μετώπῳ τῆς παρούσης διατριβῆς παρατεθεισα ἐπιγραφή: «Vivos voco, mortuos plango, fulgura franco», ἧτοι «τοὺς ζῶντας καλῶ, τοὺς νεκροὺς θρηῶ, τοὺς κερανοὺς θραύω», ἣν προέταξεν ὁ διάσημος Γερμανὸς ποιητὴς von Schiller εἰς ἕν τῶν καλλιτέρων αὐτοῦ ποιημάτων, τὸ ἐπιγραφόμενον «Κώδωνα».

ΜΙΧ. Γ. ΛΑΜΠΡΥΝΙΔΗΣ

Εἰς κυρίαν ἐπισκευαζομένην . . .

Τὰ ὄρατα ξανθὰ μαλλάνια σου ποῦ στέλνεις στὸν μπαρμπέρη,
τὰ ῥόδα τοῦ προσώπου σου ποῦ ὁ ἔμπορος σοῦ φέρει,
τὰ σμάλτινα δοντάκια σου ποῦ πρὶν πλαγιάσης βγάξεις—
χρώματα, χάρες, ἐμμορφιές, φρεσκάδες ποῦ ἀγοράξεις—
σάν πόσο, πόσο ἀκριβὰ νὰ σοῦ στοιχίζουν τάχα;
πὺ λίγο θὰ σοῦ κόστιζε . . . μὰ προσωπὶς μονάχα!

ΕΥΛΑΒΗ ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ

† ΑΝΤΙΓΟΝΗ Π. ΛΟΥΚΑ

Ἐθὼς θάνατος, τὸ λυσιπνον ἄλλως καὶ ποθητὸν ἐνίστε τοῦτο
τέρμα τῶν ἀνθρωπίνων βασάνων καὶ θλιψεων, δὲν θά ἦτο
ἴσως τόσον ὀδυνηρὸς καὶ ἀπαίσιος, ἐὰν ἐν τῷ προσώπῳ τῶν ἐκ-
λεκτῶν καὶ εὐγενικῶν πλασμάτων, τὰ ὁποῖα ἀδιακρίτως συντρί-
βει, δὲν συνέτριβε συγχρόνως καὶ τὴν εὐτυχίαν, τὴν χαρὰν καὶ
τὴν ὠραιότητα τῆς Ζωῆς δι' ἐκείνους, μεθ' ὧν συνεδέοντο δι' ἀρ-
ρήκτων δεσμῶν ἀγάπης, ἐκτιμήσεως καὶ ἀφοσιώσεως. Διὰ τοῦτο
καὶ ὁ θάνατος τῆς ἑως χθὲς ἔτι θαλερᾶς καὶ εὐτυχισμένης καὶ
λατρευτῆς δεσποίνης Ἀντιγόνης Π. Λουκᾶ δικαίως ἐθρηνήθη
ὡς κοινὴ συμφορὰ καὶ ἐβύθισεν εἰς εἰλικρινὲς πένθος δύο ἑλλη-
νικωτάτας κοινωίας — τῆς Μυτιλήνης καὶ Σμύρνης, ὅπου ἀλη-

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.3.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias
Restrictions apply.

θῶς ἐλατρουέτο διὰ τὰ ἐξαιρετικά της χαρίσματα. Γόνος ἀντάξιος τοῦ ἐν Μυτιλήνῃ ἐγκριτοῦ καὶ τετιμημένου οἴκου τοῦ Κοῦμπα, κληρονομήσασα τὰς ἀρετὰς τῆς πατριαρχικῆς της οἰκογενείας, με σπανίους θησαυροὺς ψυχῆς, ἠθους καὶ χαρακτήρος, συνδεδεῖσα διὰ τῶν δεσμῶν τοῦ Ὑμεναίου μετὰ τοῦ ἐναμίλλου εἰς εὐγένειαν καὶ καλωσύνην συμπολίτου αὐτῆς κ. Περικλ. Λουκά, διεθνυτοῦ τῆς ἐν Σμύρῃν Τραπεζῆς τῆς Ἀνατολῆς, ἀπετέλει οὐ μόνον ὑπόδειγμα ἀφωσιωμένης συζύγου, ἐστίας οἴκου εὐδαίμονος, ἀλλὰ καὶ τὸ σέμνωμα τοῦ ὠραίου φύλου τῆς σμυρναϊκῆς κοινωνίας, ἐμπνευμένη καὶ ζῶσα ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τῆς εὐποιΐας, ἀντιλήπτω φιλόστοργος τῶν δυστυχῶν καὶ ἀρωγὸς πρόθυμος τῶν αὐτόθι εὐαγῶν ἰδρυμάτων. Ἀτυχῶς εἶνε τόσον ἀσταθῆς καὶ διαβατικὴ ἢ εὐτυχία εἰς τὸν κόσμον τοῦτον τῶν στεναγμῶν καὶ τῆς δοκιμασίας. Ἡ τόσον ζηλευτὴ καὶ ὀλβία δέσποινα, ἡ τέως ἀρμαία τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν, κατόπιν μαρτυρικῆς νόσου, καθ' ἣς οὔτε ἡ ἐπιστήμη οὔτε ἡ ἀγάπη καὶ αἱ εὐχαὶ οἰκειῶν καὶ φίλων ἰσχυσαν, παρέδωκε τῇ 25 παρελθόντος Μαρτίου λευκὴν καὶ ὠραίαν τὴν ψυχὴν της εἰς τὸν Πλάστην, καταλιποῦσα εἰς πάντα, ὅσοι τὴν ἐγνώρισαν. ἄσβεστον τὸν πόνον τοῦ θανάτου της. Τὸ γενικὸν πένθος διετρανώθη κατὰ τὴν πάνδημον καὶ ἐπιβλητικὴν κηδεῖαν της, ἣν ἠκολούθησε βαθύτατα συγκινημένη σύμπασα ἡ ὁμογενὴς καὶ διεθνὴς αὐτόθι κοινωνία μετὰ τοῦ ὀρθοδόξου κλήρου καὶ τῶν ἐν τέλει, ἐν μέσῳ τριαζοσίων στεφάνων, οὓς κατέθηζεν ἡ εὐγνωμοσύνη καὶ ὁ πόνος ἐπὶ τοῦ νεκρικοῦ της φερέτρου. Ἡ σορὸς τῆς πολυκλαύστου νεκρᾶς, διαπεραιωθεῖς δι' ἐπὶ τοῦτ' ἀμφοπλοῖον εἰς τὴν γενέθλιόν της, τὴν Μυτιλήνην, κατετέθη εἰς τὸν οἰκογενειακὸν τάφον, ἀποχαιρετισθεῖς κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ ἀποχωρισμοῦ διὰ τῶν ἐξῆς συγκινητικῶν στροφῶν τοῦ αὐτόθι λογιου κ. Στίλπωνος Πιτταζῆ :

*Ἄνοιξε, γλῶσσε, τὰ γτερά καὶ σὺν ἀνεμοζάλη
γέρε τὸ μαῦρο μῆνυμα σὴ δόλια της πατρίδα,
νὰ ἐτοιμασθῇ καὶ τὴν δεχθῇ σὴ στοργικὴ ἀγκάλη,
ἅπου ἐνανοοίστηγε κ' εἶδε τὴν πρώτη ἀχτίδα.*

*Θάλασσα, γίνου μάομαρο, ἦσυχά νὰ περᾶσῃ
τοῦ Χάρου ἢ βάρκα, ποῦ βαστᾷ τὸ ζουρασμένο σῶμα.
Τὶ εὐτυχία ἀγάπαστη! Πάει νὰ ἦσυχάσῃ,
νὰ εἶσῃ τὴν ἀνάτασι 'ς ἀγαπημένο χῶμα!...*

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ

Γ^ο Κλεάνθης Ν. Τριαντάφυλλος, ὁ γνωστός ὑπὸ τὴν παρωνυμίαν *Ραιμπαγᾶς* ὡς ἰδρυτῆς καὶ συντάκτης τοῦ πρὸ 30ετίας ὁμωνύμου

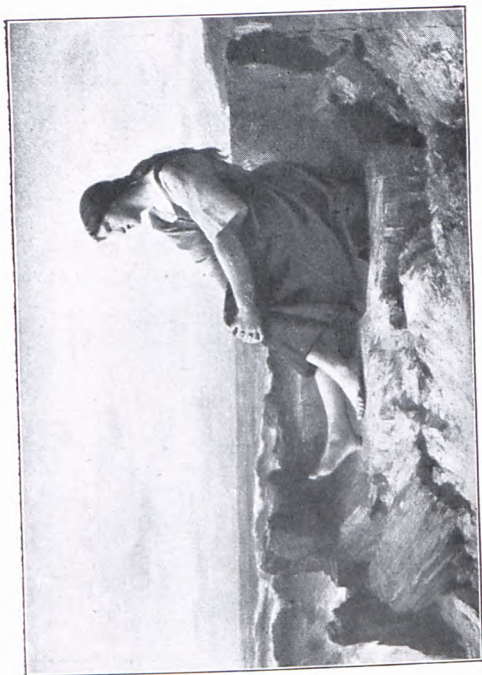
σατυρικοῦ φύλλου, ὑπῆρξεν ἐνδιαφέρουσα φυσιογνωμία ἐν τῇ νεοελληνικῇ λογοτεχνίᾳ. Λόγιος, ποιητῆς, ἐδθυμογράφος καὶ δημοσιογράφος, ἐδρασε κατ' ἀρχὰς ἐν Κων/λει, ὡς συνεργάτης τοῦ «Νεολόγου», τοῦ «Διογένους», τῆς «Σάλπιγγος», τοῦ «Κουδουνάτου» καὶ ἄλλων φύλλων, εἰς τὰ ὁποῖα μὲ τὸ σπινθηροβολοῦν πνεῦμα του, τὴν τόλμην τῶν ἰδεῶν του καὶ τὸ γοητευτικὸν παιγνιδῶδες ἕφος τοῦ λόγου του, ἀπέτελεσεν ὡραίαν ἐκπλήξιν καὶ ἀντιθέσιν ἐν μέσῳ τῆς τότε σχολαστικῆς ἀσθηρογραφίας τοῦ βυζαντινοῦ τύπου. Ἐκ Κων/λεως, καταδιωχθεὶς ὑπὸ τῆς τουρκικῆς λογοκρισίας, ἐγκατέστη τῷ 1878 ἐν Ἀθήναις, ἐνθα ἴδρυσε τὸ τόσο λαοφιλὲς γενόμενον φύλλον «Ὁ Ραιμπαγᾶς», κατ' ἀρχὰς μετὰ τοῦ Βλ. Γαβριηλίδου, ὅστις ὅμως ἀποχωρήσας μετὰ μικρὸν ἐξέδωκε τὸ «Μὴ χάνεσαι» καὶ εἶτα τὴν «Ἀκρόπολιν». Οὕτως ὁ *Ραιμπαγᾶς* μετὰ τοῦ *Μὴ χάνεσαι* καὶ τοῦ συγχρόνου τότε *Ἀστροδαίου* τοῦ Θ. Ἀννίου ἐγένοντο ἡ πρωτοπορεία τῆς νέας φιλολογικῆς καὶ δημοσιογραφικῆς περιόδου, ἥτις, ἀντὶ τῆς τέως χονδροκομμένης σατύρας, εἶχεν εἰσαγάγει τὴν λεπτὴν παρισινήν χάριν καὶ ἀβρότητα. Ὁ Τριαντάφυλλος, βαθῶς γνώστης τῆς γαλλικῆς γλώσσης καὶ φιλολογίας, πλὴν τῶν πρωτοτύπων ποιημάτων του, μετέφρασεν εἰς λαξευτοὺς στίχους καὶ οὐκ ὀλίγα ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ Παρνασσοῦ, ἐν οἷς καὶ πολλὰ τοῦ Βερανζέρου. Ἐν ἐξ αὐτῶν παραθέτομεν κατωτέρω. Μετὰ ἐνδεκαετῆ δημοσιογραφικὸν βίον πλήρη θριάμβων ἐναλλαξὶ καὶ διωγμῶν καὶ φυλακίσεων διὰ τὸ ἄκρατον τῶν δημοκρατικῶν του ἀρχῶν, παθὼν διανοητικὴν ὑπερκόπωσιν ἐγένετο ἀτόχειρ τὸν Μάιον τοῦ 1889. Κατήγετο δὲ καὶ ἐγεννήθη ἐν Σίφων].

Ο ΘΕΟΥΛΗΣ ΜΑΣ

(Ἐκ τῶν τοῦ Βερανζέρου).

ΜΙΑ μέρα ὁ Θεούλης μας, ἀπὸ εὐγένειά του,
ἀνοίγει τὰ οὐράνια φηλὰ παράθυρά του,
μπροβαίνει μὰ τὴ μύτη του καὶ κατὰ δῶθε σκύδει.
Ἄνοιξε μὲ τὴν μύτη του καὶ κατὰ δῶθε σκύδει.
Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istito
Restrictions apply.

Ἀπὸ τὴν ξένην καλλιτεχνίαν. Ὁ ὄεμβασμός. (Ἔργον Α. Ρομῆς)

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Iστο
Restrictions apply.

κι' όπου σὰς ἀφορίζουνε μὲ γλῶσσα σάν παποῦτσι,
 ἂν ἀπ' αὐτὰ ποῦ ψάλλουνε πῆρα ποτὲ χαμπάρι,
 ἂν ἔννοιωσα κουκοῦτσι,
 καὶ ἂν πιστεύω αὐτουνοῦν ποτὲ τὸ συναξάρι,
 στήν πίστι μου, μωρὲ παιδιά, ὁ διάλογος νά με πάρη,
 ὁ διάλογος νά με πάρη!»

«Ἔτσι ποῦ λέτε, βρὲ παιδιά, μὴ τᾶχετε μαζί μου
 ὅσοι ἔχουνε καλὴ καρδιά θε νάνε οἱ διαλεχτοί μου.
 Καὶ μὴ φοβάσθε! βίχτε το, παιδιά μου, ὄξω κι' ὄξω,
 κανένα ἀπ' τὸν παράδεισο, κανένα δὲν θὰ διώξω!
 Γλεντάτε! Μά, ἄδδιο σας! Μὲ θέλουνε στὸ σπίτι...
 Ἔπειτ', ἀδέρφια, μυρουδιά φοβάμαι μὴ μὲ πάρη

Εἰσαγγελεᾶ μύτη!

Μ' ἀνίσως ἔστο παράδεισο ἴμπῃ τέτοιο σαλιγκάρι,
 μὰ τὸ θεό, μωρὲ παιδιά, ὁ διάλογος νά με πάρη,
 ὁ διάλογος νά με πάρη!»

† ΚΛ. Ν. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΣ

Ὁ μετ' ὀλίγον... ἐξάδελφος.

Η κυρία. — Ἀκουσε, Μαρούλα! Θέλω νά μοῦ εἰπῆς καθαρά ὅλη τὴν
 ἀλήθεια! Αὐτὸς ὁ πυροσβέστης, ποῦ μιλοῦσες τώρα στὴν αὐλό-
 θυρα, εἶνε ἐξάδελφός σου;

Ἡ κυρία. — Ἄκουσε, Μαρούλα! Θέλω νά μοῦ εἰπῆς καθαρά ὅλη τὴν ἀλήθεια!

SCRIVANO PUBBLICO

Ὁ Σ τύπος, ὡς ἐπάγγελμα, ὡς θέαμα — ἀπὸ τὰ πλεόν παράξενα. Ὡς βιοπαλαιστής τοῦ ὑπαίθρου, ἀληθινὴ τραγωδία. Ἄλλοτε ἦσαν πολλοί. Τοὺς ἐβλέπετε ἐγκαθιδρυμένους εἰς τὰ τρίστρατα τῆς ἀγορᾶς, ἀπ' ἔξω εἰς τὸ ταχυδρομεῖον, εἰς τὴν παραλίαν, παρὰ τὸ θέατρον, εἰς τὰς πολυόχλους συνοικίας, ὅπου συγκέντρωσις καὶ πληθυσμός. Τώρα ἢ σιλουέτες των ἐκλείπουν ὀλονέν. Τοὺς σαρώνει ὁ πολιτισμός, ὅπως τὰ σκουπίδια καὶ τὰ ἄχρηστα πολυκαιρισμένα πράγματα.

Εἰπήτε τον ὅπως θέλετε: δημόσιον γραφέα, ἐπιστολογράφον, ἀναφορογράφον, μεταφραστήν! Εἶνε λίγο ἀπ' ὅλα. Ἐνα εἶδος πειναλέου Πτωχοπροδρόμου τῶν γραμμάτων. Κυρίως ὁμως ἓνα ἐλεεινὸν κοινωνικὸν ναυάγιον, ἓνα κουρέλι τῆς ζωῆς. Ἐνα κουρέλι τυλιγμένον μέσα σὲ ἄλλα κουρέλια ἐπίσης ἀξιοθρήνητα. Τὸ 'ψηλὸ του τὸ καπέλλο — τὸ ἀπαιτεῖ, βλέπετε, ἢ αξιοπρέπεια (!) τοῦ ἐπαγγελματοῦς — τσαλακωμένο, ξεγδαρμένον ὡς ἀπὸ ψωρίασιν. Τύφλα ἔλαχον τὰ 'ψηλὰ τῶν ἀθηναίων ἀμαξάδων καὶ ἐκείνα τῶν μόρτηδων

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istos
 Restrictions apply.

νεκροπομπῶν. Τὸ ἐπανωφῆρι του, ξεθωριασμένον, πνέον τὰ λοιθθαία, εἰς κατάστασιν ἀποσυνθέσεως. Ὁ λαίμοδετης του, πάλαι ποτέ μαῦρος, λαμπεκοπῶν . . . ἀπὸ λίγδαν. Τὸ πανταλόνι του, μισοπεθαμμένον καὶ αὐτὸ, χιλιομπαλωμένον, παλαίει τὸν ἔσχατον περὶ ὑπάρξεως ἀγῶνα. Ἡ τρύπεζ τῶν παπουτσιῶν του, ὡς τῶσα ἀνοικτὰ στόματα, ἐκπέμπουν, θαρρεῖς, γοεράς κραυγὰς σπαραγμοῦ καὶ ἀπελπισίας.

Αὐτὴ εἶνε ἡ ἐξωτερικὴ σιλουέτα των. Κοινὴ εἰς ὄλους σχεδὸν τοὺς ἐπαγγελματίας τοῦ εἴδους. Διότι, ἂν παραλλάσσουν αἱ φυσιογνωμίαι, ὁ τύπος εἶνε ὁ αὐτὸς. Ὁ ἕνας ἀντιγραφὴ τοῦ ἄλλου. Χυμῆνοι ὄλοι στὸ ἴδιον, νομίζεις, καλοῦπι. Ἄμα περιεργασθῆς ἕνα, ἔχεις τὴν εἰκόνα καὶ τὸ μαρτυρολόγιον ὄλων τῶν ἄλλων.

Φαντασθῆτε τώρα ἕνα γεροντάκι, ποῦ τὸ ἐκύρτωσαν τὰ χρόνια καὶ τὰ βράσανα, ρικνόν, σκελετωδες, ξεδοντιασμένον, μὲ σουφρωμένα τὰ μάγουλα, πετσί καὶ κόκκαλο. Ἡ ὄψις του σὰν ἀπὸ ὄχρα ξεδαμμένη. Στραπατασαρισμένον ἀπὸ τὰ νύχια, θαρρεῖς, τῆς δυστυχίας. Πίσω ἀπὸ ἕνα τραπεζάκι ἐτοιμόρροπον, τοποθετημένον εἰς κάποιαν εὐσπλαχνικὴν γωνίαν τοῦ δρόμου, σκεπασμένον τάχα ἀπὸ ἕνα κάλυμμα ποντικοφαγῶμένον, μ' ἕνα καλάμαρι τρισάθλιον ἐπάνω καὶ δύο-τρεῖς κοδυλοφόρους σκουριασμένους — κἀθετα εἰς τὸ ἀρθριτικόν καὶ τρικλιζόν κάθισμά του, σιωπηλός, ἀκίνητος, σκυμμένος εἰς τὰς σκέψεις καὶ τὸν πόνον του, ξένος καὶ ἀδιάφορος πρὸς τὴν βότῃν τοῦ διερχομένου πλήθους. Τὸν χειμῶνα τὸν δέρνει τὸ παγοθύρι, ἡ βροχὴ, ἡ ὕγρασία. Τὸ καλοκαίρι τὸν λιώνει ἡ ζέστη. Ἄλλ' αὐτός, ἀπὸ πρωτὶ-πρωτὶ, ἕως τὸ βράδυ, μένει ἐκεῖ, καρφωμένος εἰς τὴν θέαν του. Καὶ περιμένει νὰ τοῦ φέρῃ ἡ τύχη τοὺς πελάτας καὶ τὸ ψωμί τῆς ἡμέρας.

Εἰς αὐτὸν θὰ καταφύγῃ ἡ μοδιτρούλα τῆς γειτονιάς νὰ τοῦ γράψῃ τὸ ραβασάκι εἰς τὸν καλὸν τῆς. Ἐκεῖ θὰ τρέξῃ τὸ χασαπόπουλο νὰ τοῦ ὑπαγορεύσῃ τὸ ἄχ-βᾶχ τῆς φωτιάς, ποῦ τὸν ἔκαψε ἢ ἀντικρυθὴ κουζίνα μὲ τὰ φλογερά τῆς μάτια. Αὐτὸς θὰ δεχθῇ τὴν πτωχὴν γρηούλα, ποῦ ἔρχεται μὲ ραγισμένη καρδιά καὶ βουρκωμένα μάτια νὰ στείλῃ τὴν εὐχὴ καὶ τὴ λαχτάρα τῆς στὸ ξενιτεῦμένο παιδί τῆς. Αὐτὸς θὰ διερμηνεύσῃ ἐπὶ τὸ μελοδραματικώτερον τὰ τρυφερά παράπονα τῆς ἀπλοϊκῆς κόρης εἰς τὸν σκληρόκαρδον ἀρραδωνιαστικόν τῆς, ποῦ τὴν ἐξέχασε τόσες ἡμέρες. Αὐτὸν θὰ ἐπιφορτίσῃ ἢ πλύστρα νὰ τοῦ καταστρώσῃ τὴν σημεῖωσιν τῆς μπουγάδας ποῦ θὰ στείλῃ εἰς τὸ γειτονικὸ ἀρχοντόσπιτο. Αὐτὸς θὰ φιλοτεχνήσῃ τὴν συγκινητικὴν ἐπιστολὴν τοῦ νεαροῦ σπουδαστοῦ, ποῦ θὰ ζητήσῃ εὐχὰς καὶ . . . χαρτζιλίκι ἀπὸ τὸν πατέρα του στὸ χωριό.

Ὅλοι οἱ καῦμοι, τὰ βράσανα, αἱ ἐκχειλίσεις τῆς χαρὰς καὶ τοῦ πόνου, εὐχὰι, ἐλπιδες, ἀγωνίαί, τρυφερότητες, ἀντιζηλίαί, δάκρυα, ἰκεαῖαι, μυστικά, ἀνοησίαί, ἄρμαί εὐγενεῖς καὶ πόθοι χυδαῖοι, ὄλαι αἱ συγκινήσεις τοῦ πτωχοῦ ἀγραμμάτου λαοῦ θὰ περάσουν καὶ θ' ἀποκρυσταλλωθοῦν ἀπὸ τὴν ἀῆρη τῆς πέννας του. Καὶ αὐτός, σοβαρός, συμφρωμένος, μὲ ὄψος ἐπίσημον, ἀπὸ ἀκροασθῆ μὲ ἱερὰν προσηγορίαν, ἔσται ὁ πτωχὸς τῶν ταπεινῶν καὶ τῶν κούρασμένα μάτια πίσω ἀπὸ τὰ θαμπὰ

καί σκονισμένα ἴματογυάλια του — θά καταστρώσῃ εἰς τὸ χαρτί κάθε λύπην ἢ χαράν, κάθε σκέψιν γελαστήν ἢ πένθιμον, κάθε χονδροκοπιάν ἢ ἀνοησίαν, θά τὰ κτενίσῃ, θά βερνικώσῃ τὰς λέξεις, θά τορνεύσῃ τὰς φράσεις, θά τὰ φορμάρῃ εἰς τὸ καλαπόδι τῆς γραμματικῆς καὶ τοῦ συντακτικοῦ. Ἐπειτα θά τὰ διαβάσῃ εἰς ἐπήκοον τοῦ χάσκοντος πελάτου, ὃ ὅποῖος συχνά δὲν ἔννοιε τίποτε ἀπὸ τὴν στρυφνὴν δασκαλικὴν φρασεολογίαν. Ἄλλ' ἐκεῖνος φροντίζει νὰ τοῦ μεταφράξῃ τὰς σχολιὰς περιόδους εἰς τὸ χυδαῖον ἰδίωμα. Καὶ ὁ πελάτης, εὐχαριστημένος, παίρνει τὸ γράμμα καὶ τοῦ ἀφήνει: μερικὰ σολδία, μᾶλλον ὡς ἐλεημοσύνην παρά ὡς πληρωμὴν. Ἐνίστε ὁμως περνᾷ ἡ ἡμέρα ὅλη, χωρὶς νὰ ἐμφανίζεταί κανεὶς. Καὶ αὐτὸς περιμένει, νηστικὸς πολλὰκις, τουρτουρίζων ἀπὸ τὸ κρῦν, φηγόμενος ὑπὸ τὸ θερινὸν καθμα, λιγωμένον ἀπὸ τὴν πείναν. Καὶ δοκιμάζει τὸ μαρτύριον τοῦ Ταντάλου, ἂν τύχῃ νὰ τὸν εἰρωνευθῇ ἢ κνίσσα τοῦ ἀντικρυνοῦ μαγειρίου.

Ὅταν βραδυάσῃ, τοποθετεῖ τὸ αὐτοσχέδιον γραφεῖον του εἰς κάποιον πλησίον ἐκεῖ παράμερον ὑπόστφον ἢ εἰς κανὲν γειτονικὸν μπακάλικον, καὶ φεύγει, σιωπηλὸς, σκυφτός, βυθισμένος εἰς τὰς σκέψεις του, διὰ τὰ ξεκουρασθῆ εἰς τὸ βάθος τῆς οἴδης ποίας τρώγλης σκοτεινῆς καὶ ῥυπαρᾶς μέσα εἰς τὰ λαβυρινθώδη στενσοκάκα τῆς ἰταλικῆς μεγαλουπόλεως.

Κάποτε, ἐξαφανίζεται ἐπὶ δύο, ἐπὶ τρεῖς, ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. Εἶνε ἄρρωστος τάχα; Τὸν ἐτσάκισεν ἢ παῖνα ἴσως; Μήπως τὰ εἰτίναξεν ἀπὸ τὸ νυκτερινὸν ξεπάγιασμα; Ποιὸς ξεῖρει. Κανεὶς δὲν ἐρωτᾷ οὔτε φροντίζει διὰ τὰ ἐμφυχα αὐτὰ φρόκαλα τῆς ζωῆς. Φεύγουν ὅπως ἤλθαν. Ἀπὸ τὸ χάος εἰς τὸ ἄγνωστον.

Εἰς τὴν θέσιν του ὁμως, ἢ ὅποια θά μείνῃ ἀδέσποτος — res nullius, θά παρουσιασθῇ ἓνα πρῶτ' κάποιος ἄλλος δυστυχημένος συνάδελφος μὲ τὸ δικαίωμα τοῦ primo occupandi. Θά ἐνθρονισθῇ εἰς τὸ ἴδιον κᾶθισμα, σοβαρός, ἀμίλητος, συννεφιασμένος τὴν ἐκφρασιν, μὲ τὰ αὐτὰ τοαλακώματα τῆς συμφορᾶς εἰς τὴν μορφήν καὶ τὸ ἔνδυμα, διὰ νὰ συνεχίσῃ τὸ μαρτύριον καὶ τὴν ἀθλιότητα τοῦ ἀχαριστοῦ ἐπαγγέλλματος τοῦ δημοσίου γραφέως.

Νεάπολις, Ἀπρίλιος τοῦ 1906

ΣΑΤΑΝΑΣ

Στοιχειωμένο καρᾶβι

ΜΑΤΑΙΑ μὲ κρᾶζουν ἢ ἀκτὲς κ' οἱ τόποι μὲ καλοῦνε,
στὴς πολιτεῖες μάταια μὲ σπρώχνουν πρῖμα ἢ αὔρες.
Τραβῶ ἀνοιχτά. Τὰ μάτια μου λιμάνι δὲν θά ἰδοῦνε,
μαῦρα ἔχω βάφει τὰ πανιά καὶ τῆς ἀντένες μαῦρες.

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΔΙΚΟΝ ΚΑΙ ΣΚΛΗΡΟΝ ΘΑΝΑΤΟΝ
ΤΗΣ ΜΙΚΡΑΣ ΧΑΡΙΤΩΜΕΝΗΣ ΚΟΡΗΣ
ΑΣΠΑΣΙΑΣ Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΥ*

*ΑΛΗΘΕΙΑ τάχα νάταρ ἢ ψέμμα ἢ ζωὴ σου ;
Πές μας τὸ ὥρατο μυστικὸ ποῦ ἔφυγε μαζί σου :
ἀπὸ ποιά χῶρα μακρονὴ ἀπ' τὰ οὐράνια πέρα
μὰς ἦλθες ὡσὰν ὄραμα δολόενκο μιά 'μέρα ;
Τί ἦσαν ; πλάσμα ἢ ὄνειρο καὶ φῶς τοῦ παραδείσου,
καὶ σπλάγχο τους σὲ πιστέψαν οἱ ἄμοιροι γοιτοῖ σου ;*

* Κόρη ἐγκρίτου οἰκογενείας, τοῦ ἐν Καρδίτῃ Διευθυντοῦ τοῦ Ὑποκαμῆτος τῆς Ἑθνικῆς Τραπέζης κ. Ν. Ἀναστασοπούλου, προικισμένη μὲ σπάνια ψυχικὰ καὶ ἠθικὰ χαρίσματα, ὅσα φύσει ἀγαθὴ καὶ μέριμνα φιλόστοργος ἦτο δυνατόν νὰ συγκεντρώσῃ εἰς τὸ ἄβρον καὶ ἐκλεκτὸν ἐκεῖνο πλάσμα, τὸ θέλων καὶ γοητεῖον μὲ τὸ σπινθηροβολοῦν πνεῦμα του καὶ τὸ ἦθος τὸ ἐράσμιον, ἐπέπρωτο νὰ ἀποθάνῃ εἰς τὸ ἔαρ ἀκόμη τῆς ζωῆς, ἐν ἡλικίᾳ 13 μόλις ἐτῶν. Καὶ οἷα συμπτώσις καὶ σκληρὰ τῆς Μοίρας εἰρωνεῖα ! Ὁ θάνατος, ὡσεὶ ἐξ ἐνέδρας, τὴν ἀνήγαγε τὴν ἰδίαν ἀκριβῶς ἡμέραν καὶ ὥραν τῶν γενεθλίων τῆς, ὡς διὰ νὰ πληγῶσῃ ὀδυνηρότερον, τὰ σπλάγχνα τῶν ἀγαπημένων τῆς. Ἐγεννήθη τὴν 23 Μαρτίου 1897 καὶ ἀπέθανε τὴν 17 Μαΐου 1910.

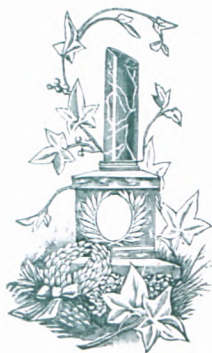
Μὴ ἀγκάλιαζε ἢ λαχτάρα τους σιὰ σιήθεια — ὦ, ἄλλοι τους! —
 ἔν' ἀγγελουῶδι ἄλλης ζωῆς ποῦ τῶπαιωναν παιδί τους ;
 ποῦθρε γιὰ λίγο τῆ Χαρά ἐδῶ νὰ κελαϊδήσῃ,
 καὶ σ' ἐντυχία ψεύτικη νὰ τοὺς γλυκοκοιμήσῃ ;
 Ἄχ, ναί! τραγοῦδι κι' ὄνειρο σβουσιῆκαν ἓνα βράδυ
 κ' ἔρμιοι ξυπνήσαν' ἀπ' τὸ φῶς μέσ' σὸ βαθὺ σοκοιάδι

Τώρα, 'ς τὸν γκρέμιο τὸ βωμὸ χλωμῆ, βονβή — ὠϊμένα! —
 ἢ Λύπη παραστέκει

σοῦ καίει κενδήλι ἀκοίμητο, μοιρολογάει, σοῦ πλέκει
 τοῦ πόνου νεχρολοῦλούδα σιὰ δάκρυα ποτισμένα.
 Ἄχ! ὅλα τὰ ὠραῖα πλάσματα ποῦ τῆ Ζωῆ ὁμορφαίνουν,
 ἔτσι ἔρχονται ἀχνόφεγγα, κι' ἀχνόφεγγα διαβαίνουν.

(23ῆ Μαΐου 1910).

Κ. Φ. ΣΚΟΚΟΣ

Η ΤΣΙΓΓΑΝΑ

M

ΕΣΑ από τό τυφλό φτερούγισμα τῶν ἀναμνήσεων ποῦ κοιμοῦνται στριμωγμένες στό κοιμητήρι τῆς μνήμης μου, μία σπαράζει καί ἀναζῆ ἔντονώτερη.

Ἦμουν ὡς δεκατεσσάρων χρόνων παιδί. Συχνά τὰ ἀπογεύματα, ὅταν ἔφευγα ἀπό τό σχολεῖο, ἔστρεφα τὰ βήματά μου πρὸς τό κοιμητήρι. Ἡ στοργή στήν μνήμη τοῦ πατέρα μου μέ ὠδηγοῦσε πρὸς τό μνημεῖο του. Ἡ ἀνήσυχη ψυχὴ μου, ἡ αἰῶνια σκιάβα ἐνός Ἰδανικοῦ, πνιγμένη μέσ' στή σιγαλὴ θλίψη, εἰ-
ρισκεν ἔκαι μία γλυκειὰν ἀνακούφιση, γιατί μέσα εἰς τὸν νοῦν μου ἐγκριούσα τὴν ὁδύνην τῆς δημιουργίας νὰ μέ ἀνυψῶνῃ πλέον ψηλὰ ἀπὸ κάθε πρόσκαιρον πόνον.

Μέ εἶχε συνειθίσει ὁ πατέρας μου, ἕνα δυὸ χρόνια πρὶν πεθάνῃ, νὰ μέ παίρῃ περιπάτο εἰς τὸν γῦρον τοῦ Νεκροταφείου. Ἐκινούσα-
μεν ἀπὸ τό ἕνα μέρος τῆς πόλεως καί ἐβγαίναμεν εἰς τό ἄλλο.

Ὅταν ἐφθάναμεν ἐμπρὸς εἰς τὴ σιδερόφραχτη θύρα τοῦ κοιμητη-
ρίου, ἔστέκετο ὁ πατέρας μου, καί μέ τό ταυτόχρονο συνειθισμένο του κίνημα, ἔθαζε κάτω ἀπὸ τὴ μασχάλη τό μπαστοῦνι του, ἔσπασε τὰ ματογυῶλια του, καί μέ τό εὐγενικό καί μεγαλόπρεπο κίνημα τοῦ ἀσπρόμαλλου κεφαλιοῦ του, μοῦ ἔλεγε μέ τὴ γλυκειὰ φωνή του :

— Πᾶμε μέσα, παιδί μου :

Ἐγὼ τοῦ ἔσφιγγα τό χέρι του ποῦ ἐκρατοῦσα.

— Πᾶμε, ναι, πᾶμε.

Σὰν κἄτι νὰ προσηθάνετο, καί τοῦ ἄρρεσε νὰ κἀνῃ συχνὰ ἕνα γύρο μέσα στό νεκροταφεῖο, κάτω ἀπὸ τὰ κυπαρίσσια.

Ὁ φωτισμένος νοῦς του, ἡ αἰσθαντικὴ ψυχὴ του ἐσύρετο εἰς τὰ μνήματα ποῦ ἐσκέπαζαν γνωστά του πρόσωπα, καί ἐστεκόμθα ἐμπρὸς εἰς τὸν τάφο τῆς μητέρας του.

Ὁ πατέρας μου, αὐτὴ ἡ ἀνάμνησις ἔφερε συχνὰ

τὰ βήματά μου, μέ τή συνειθισμένη μιμητική τάσι τῶν παιδιῶν, πρὸς τὸ νεκροταφεῖο.

Καί ἐκεῖνη τὴν ἡμέραν ἐθάδιζα πρὸς τὸν τάφο τοῦ πατέρα μου.

Ἐξω ἀπὸ τοὺς τοίχους τοῦ νεκροταφείου μερικοὶ ἀσιγγανοὶ εἶχαν στήσει τὰς σκιηνάς των.

Εἰς τὸ ἀνοιξιάτικο τοπεῖον ἔθυσεν ὁ ἥλιος καὶ ἔρριχνε τῆς τελευταίης λάμψεως τοῦ ἐπάνω στὰ ταπεινὰ σκιηνώματα τῶν γύφτων, ποὺ ἐφαίνοντο σὰν τρόπαια τῆς περιπλανωμένης φυλῆς.

Αἱ σκιηναὶ ἐκεῖναι, πρόχειρα βυπαρὰ καταφύγια, ἐσκέπαζαν τοὺς αἰώνιους ταξειδιῶτες τῆς ζωῆς, ποὺ χωρὶς νὰ ἔχουν ἰδέαν πατρίδος, γυρίζον ἀστεγοὶ εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ζοῦν ξέγνοιαστοὶ χωρὶς νὰ τοὺς δελεάζῃ ποτὲ ἢ ἰδέα τοῦ πλοῦτου καὶ τῆς δόξας.

Οἱ γύφτοι, σκύβαλα τῆς ζωῆς, δείχνουν πρὸς τὴν ζωὴν μίαν τέτοιαν περίφρονησι ποὺ δὲν ἐδειξε ποτὲ κανεὶς φιλόσοφος.

Ἦουχοι, ἐλευθεροὶ, περιφρονημένοι, ζοῦν ὅπου θέλουν.

Κατεγίνοντο ἀδιάφοροὶ εἰς τὰ ἔργα των καὶ μιλοῦσαν μίαν γλῶσσαν πολυσύνθετην, συρτήν, συριστικὴν, κακόηχον.

Ὅπως ἐκύτταζα πρὸς τὰ ἐκεῖ, μία γρη῏α τσιγγάνα μοῦ ἐφώναξε καὶ μοῦ ἔκαμε νόημα νὰ πλησιάσω.

— Ἀρχοντόπουλο, ἔλα ἴθω, νὰ σοῦ πῶ τὴν τύχη σου.

Ἦτο μία ἰσχνὴ γρη῏α, μέ πολύχρωμο μανδύλι γύρω ἀπὸ τὸ ἀκάθαρτο, ρυτιδωμένο πρόσωπό της.

Ἐπλησίασα μέ τὴν περιέργειαν καὶ μέ τὸ συνειθισμένον ἀλόγιστον θάρρος τῶν παιδιῶν.

— Ἀπλώσε τὸ χέρι σου, νὰ ἰδῶ τὴ μοῖρα σου.

Καὶ μοῦ ἄνοιξε τὴν παλάμην μέ τὰ λερωμένα της δάχτυλα.

Ἐκύτταξε μέ προσοχὴν τὰς γραμμὰς καὶ τὰς διακλαδώσεις.

Ἦστερα ἐσήκωσε τὸ κεφάλι της καὶ εἶπε :

— Πολλοὶ σ' ἀγαπάνε καὶ πολλοὶ σ' ὀχτρεύονται, ἀρχοντόπουλο.

Καὶ: κακό γιὰ σένα, μαῦρο κακό, μεγάλο κακό, ἐπέρασεν ἀπὸ τὸ δρόμο ποῦ ἔκαμες.

Ἐννοοῦσε τοῦ πατέρα μου τὸν θάνατον. Ἡ μαντεία της δὲν ἦτο δύσκολη, διότι εἶχεν ἀντιληφθῆ καὶ τὰ πένθημα φορέματά μου καὶ ἐτι ἐθάδιζα πρὸς τὸ νεκροταφεῖον.

Ἐπροσῆλωσε τὸ βλέμμα της εἰς τὰ μάτια μου καὶ ἐπροσπάθησε νὰ μαντεύσῃ τὸν χαρακτήρα μου.

— Καλὸ παιδί εἶσαι, καλὸς ἄνθρωπος θὰ γένῃς, ἀγάπη θὰ δώσης, ἀγάπη θὰ γνωρίσης· πόνος δὲν θὰ δώσης, πόνος θὰ λάβῃς.

Ἦστερα ἐσώπασε.

Ἐγὼ εἶχα ἀφαιρεθῆ. Ἐκύτταζα, ἐπάνω ἀπὸ τὸν τοῖχο, ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ κυπαρίσσια, εἰς τὸ βάθος τοῦ κοιμητηρίου τὸν τάφο τοῦ πατέρα μου.

Ἀπὸ μακρὰ ἐφθανε σὰν πένθημος ὁ ἦχος τῶν κουδουνιῶν τῶν προβάτων ποῦ ἔθσοκαν εἰς τὸν ἐξοχικὸ κάμπον.

Παραπέρα, δύο τρία μικρὰ τσιγγανόπαιδα, ἄπλυτα, μελαψά, ἀκάθαρτα ἐπαιζαν κοντὰ σ' ἓνα μνημα.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiko Apothetirio Dimosias I
Restrictions apply.

Ἡ φύση λῆς καὶ ζητοῦσε μέσ' ἑστὴν πράσινη βλάστηση τῆς χλόης
 νὰ πνίξη ὅλο τὸν πόνο τῶν νεκρῶν ποῦ ἐκοιμῶντο ἐκεῖ τὸν αἰώνιον
 ὕπνο, ἀνίδεοι ἀπὸ τὸν θόρυβο τῆς ζωῆς.

Καὶ ὁ ἥλιος ὅπου ἔσθυνεν εἰς ἓνα χρυσογάλανο οὐρανό, καὶ
 ἔστελενε τὸ τελευταῖο φῶς του ἐπάνω ἀπὸ τὰ κυπαρίσσια καὶ τοὺς

Ἀθίγγανοι πωληταὶ ὕδατος.

τάφους, ἐφαίνετο σάν νὰ ἀδελφῶνῃ ἀμέριμνα τὴν χαρὰν τῆς ζωῆς
 μὲ τὸν θάνατον.

Αὐτὴ ἡ θλιβερὴ ἀντίθεσις ἔφερεν εἰς τὴν σκέψη μου τὴν εἰκόνα
 τοῦ στροβίλου τῆς χαρᾶς καὶ τῆς λύπης, ὅπου σφιχταγκυλισμένεσ
 στριφογυρίζουν, δεῖχοντάς σέ κάθε γύρισμα πότε ἡ λύπη τὴν
 ὠχρὰν καὶ θακρῦδρεχτή μορφή της, καὶ πότε ἡ χαρὰ τὸ ἰλαρὸ καὶ
 ἀνθροστεφάνωτο μέτωπό της.

Ἡ εἰκόνα ἐπιθύρισε μὲ ἀπότομον, συριστικὴν φωνήν

— Νά στό πῶ ;...

Τὴν ἐκύτταξα. Ἐδειχνε συνωφρωμένον τὸ πρόσωπον καὶ ἔκαινε μὲ τὸ χέρι κάποια μυστηριώδη σχήματα.

— Τί νά μοῦ πῆς ;

— Τὴν τύχη σου, ἀρχοντόπουλο, τὴν μοῖρα ποῦ σοῦ εἶναι γραμμένη.

Τῆς ἔνευσα μὲ τὸ κεφάλι.

Ἡ Τσιγγάνα ἐξηκολούθησε :

— Ἡ Μοῖρα σου γράφει πῶς ἀπὸ θάνατον ἄδικο θά πεθάνης.

Ἐρρίγησα. Μιά βαθειὰ ἀνατριχίλα ἐσπάραξε ὄλο μου τὸ σῶμα.

Ἡ Τσιγγάνισ

Ἡ ἀπότομη ἰδέα τοῦ θανάτου ἐξερρίχωσε μὲ ἄγριον χέρι ὄλον μου τὸ θάρρος. Ἐρρίκησα μίαν υπερήφανη λύπη, καὶ δὲν ἠθέλησα νὰ δεῖξω στὴν γύφτισσα πῶς ἦ προφητεία της μ' ἐτρόμαξε.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἀπὸ τὸ βάθος τῆς σκηνῆς ἐφάνη τὸ νεαρὸ προσωπάκι ὡραίας τσιγγανοπούλας, μὲ τὰ χεῖλη κόκκινα σὰν διψασμένα γιὰ φίλημα ἀπὸ ἐπιθυμίαν ἀνέκφραστη.

Μοῦ ἐχαμογέλασε μ' ἓνα γλυκὸ μειδίαμα ποῦ ἄφησε νὰ φανοῦν τὰ δολόλευκα δόντια της, καὶ ὕστερα κατὶ εἶπε πρὸς τὴν γρηῃ τσιγγάνα, ἣ ὅποια θά ἦτο μάννα της.

Ἐνὰ νῆρ ἔπειτα ἔβλεπα τὴν χαρτὶ τοῦ βίου, χαρτὶ σκίσιω,

Authenticated by eScribers Ltd. on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is. Restrictions apply.

Ἐβγαλα τὸ μικρὸ πορτοφόλι μου. Εἶχα μέσα δύο-τρεῖς δραχμῆς. Ἔβωσα τὴν μίαν πρὸς τὴν τσιγγάνα, τὴν ἐπῆρε, τὴν ἐμάσσησε, τὴν ἐσχισε, καὶ γυρίζοντας πρὸς τὸν τοῖχο τοῦ νεκροταφείου ἐπέταξε τὰ χάρτινα κομμάτια ἐπάνω ἀπὸ ἓνα μνήμα, ἐνῶ ἔκανε εἰς τὸ κενὸ μὲ τὸ χέρι τῆς κάποια παράξενα κινήματα, καὶ ἐψιθύριζεν ἀκατανόγητα λόγια.

— Τώρα κακὸ ἔφυγεν ἀπὸ ἀπάνω σου, μοῦ εἶπεν ὡς εἰς ἀποχαιρετισμόν.

Ἐστράφην νὰ φύγῃ.

Ὅπως ἐγύριζα, ἔπεσε τὸ βλέμμα μου διὰ τελευταίαν φοράν εἰς τὴν θύραν τῆς σπηλῆς ὅπου ἐστέκετο ἡ ὄραια κόρη τῆς γύφτισσας. Εἰς τὸ ἀντίκρουσμα ἐκεῖνο σάν νὰ μετέλαβαν ἡ ψυχῆς μας ἀπὸ τὰ μάτια μας.

Εἰς τὰ μάτια τῆς ἐσελάγιζε κάποιο ἐξωτικὸ φεγγαρόλαμπημα σάν τὴν λάμψη τῶν μυστικῶν ἀστερισμῶν.

Ὅλη ἡ ἐρωτικὴ ψυχὴ τῆς ἦτο ζωγραφισμένη στὰ μάτια τῆς, ποῦ μοῦ ἔδειχναν τὴν εἰμαρμένην τῆς ζωῆς μου.

Τὰ δάχτυλά τῆς ἦταν σφιγμένα ἐπάνω στὸ στήθος τῆς, σάν νὰ ἐξωγονοῦσε τὰ σπλάγχνα τῆς ὁ νικητῆριος πόθος τῆς ἡθονῆς, σάν νὰ ἐσυντρίβετο ὅλη εἰς ἓνα ἀθώρητον ἐναγκαλισμόν.

Ὁ ἥλιος εἶχε δύσει.

Μέσα εἰς τὴν σιγὴν ἔφθαναν εἰς τ' αὐτιά μου μόνον ὁ ἑλαφρὸς ψῆθος τῶν δένδρων καὶ ὁ συγκεχυμένος θόρυθος ποῦ ἤρχετο ἀπὸ τὴν πόλιν.

Τὰ ψηλά κυπαρίσσια, ποῦ ἐστόλιζαν τὴν ἡρεμὴν καὶ μυστικὴν γαλήνην τῶν τάφων, ἔγερναν σιωπηλὰ τὴν κορυφὴν τους εἰς τὸ μᾶκρος τοῦ δρόμου ποῦ ἀκολουθοῦσα.

Μιὰ σιγαλὴ τρικυμία ἐτάραξε τὴν ψυχὴν μου, ὡσάν εἰς τὰς στιγμὰς ἐκείνας νὰ εἶχαν συγκεντρωθῆ ἡρόνια δολοκλήρα θλίψεις.

Μέσα εἰς τὴν ζωὴν τῶν ὀλίγων μου χρόνων καὶ τῶν πολλῶν μου ἐλπίδων μοῦ ἐφαίνετο παράδοξον ὅτι ἔπρεπε καὶ ἐγὼ νὰ πεθάνω... Ἡ προσφαισία τῆς γύφτισσας μὲ ἔρριχνε κάτω ἀπὸ τὸ μαλακὸ προσκέφαλο τῆς ἀπάτης, ὅπου εἶχα κυλισθῆ ὡς τότε.

Εἰς τὸν πурετόν τῆς παιδικῆς φαντασίας μου ἐπόθουν τὴν ἀταξιστικὴν ἐπιθυμίαν ὅλων τῶν ἀνθρώπων ποῦ βαδίζουν πρὸς ἓνα τέλος καὶ πρὸς ἓνα θάνατον, ἐνῶ αἰσθάνονται ὅλην τὴν ὁρμὴν τῆς ζωῆς. Ἦθελα νὰ μὴ πνιγῶ γλήγγωρα εἰς τὸν ποταμὸν τοῦ Χρόνου...

Δὲν ἤξερα τότε ἀκόμη τὸν νόμον τῆς αἰωνίας ἀλλαγῆς, τὴν ἀδυναμίαν τῶν κυττάρων ποῦ μᾶς προπαρασκευάζουν ἓνα γλήγγωρον θάνατον. Ἡ ζωὴ μοῦ ἐφαίνετο σάν ἓνα κτῆμα ποῦ ἐκληρονόμησα. Καὶ ὅπως δὲν ἤθελα νὰ μοῦ κλέψῃ τὸ κτῆμα μου κανεὶς γείτων τοκογλόφος, ἔτσι δὲν ἤθελα νὰ μοῦ ἀφαίρῃσῃ κανεὶς καὶ τὴν ζωὴν μου...

Ἡ φαντασία μου παρίστανε τὸ μέλλον ὡσάν μίαν τρομερὰν ἄγνωστον ἄβυσσον, κατοικημένην ἀπὸ σκιές, καὶ τὸ ἀπαίσιον φάσμα τοῦ θανάτου νὰ ἐνδρεύῃ εἰς τὴν πρώτην γωνίαν τοῦ δρόμου τῆς ζωῆς μου.

Αἱ σκιαὶ τῆς νύκτας εἶχαν ἀρχίσει νὰ σκεπάζουν τὴν ἐξοχίην. Καὶ ἐγὼ, ὅπως ἐπροχωροῦσα πρὸς τὴν πόλιν ἀφηρημένος, ἐνόμιζα ὅτι βλέπω ἀκόμη τὸ ἄραιο πρόσωπον τῆς γυφτοπούλας νὰ μοῦ χαμογελᾷ καὶ νὰ μὲ παρηγορῇ μέσα ἀπὸ ἓνα μακρυνὸν δράμα.

Γιατί μέσα στὸ τυφλὸ φτερούγισμα τῶν ἀναμνήσεων, ποῦ κοιμῶνται στριμωγμένες στὸ κοιμητήρι τῆς μνήμης μου, αὐτὴ σπαράζει καὶ ἀναζῆ ἔντονωτερη;

Μήπως τάχα εἶναι ἓνα μοιραῖο σύμβολο τῆς ζωῆς μου!

(Ζάκυνθος 1/IX. 1907).

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΓΟΥΡΟΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΟΔΗΓΙΑΙ

Κατὰ τῶν κωνώπων. Διὰ τὰ φρυγαδεύετε τοὺς ὀχλήρους καὶ συχνὰ ἐπικινδύνους κώνωπας, δὲν ἔχετε παρὰ τὰ μεταχειρισθῆτε τὸ ἐξῆς ἀπλούστατον. Τοποθετήσατε εἰς τὸ μέσον τοῦ δωματίου, ὅπου κοιμᾶσθε, ἓνα πιάτο μὲ κρομμύδια λεπτοκομμένα. Τὰ κωνοῦπια, μὴ ἀπέχοντα εἰς τὴν ὁσμὴν των, τρέπονται εἰς φυγὴν.

Καθαρισμὸς βερνικωμάτων. Διὰ τὰ καθαρίζετε βερνικωμένας θύρας ἢ ἐπιπλα, τὰ πλένετε συχνὰ μὲ παρὶ βρογμένον καὶ ἔπειτα τὰ σπογγίζετε ἐλαφρὰ μὲ μαλακὸν ὕφασμα. Διὰ τὰ διατηροῦν δὲ τὴν στιλπνότητά των, πρέπει ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν νὰ τρίβωνται μὲ φανέλλαν ἐμβροχημένην ἐντὸς διαλύσεως ἴσων μερῶν οἰνοπνεύματος καὶ ἐλαίου.

Κατὰ τῶν μυρμηκῶν. Διὰ τὰ ἀπαλλάξετε τὸ φαγητόν σας ἢ τὰ τροφίμα ἀπὸ τὴν ἐπιδρομὴν τῶν μυρμηκῶν, χαράξατε γύρω ἀπὸ τὰ μέρη, ὅπου τὰ ἔχετε τοποθετήσει, μίαν γραμμὴν ἀδιάσπαστον ἀπὸ κιμωλίαν (τεμπεσίρι). Τὸ φάρμακον εἶνε ἀπολύτως ἀλάνθαστον. Οἱ μικροὶ μύρμηκες δὲν ἠμποροῦν νὰ τὴν διαβοῦν, διότι ἀποπνίγονται ἀπὸ τὴν λεπτὴν κόνιν τῆς κιμωλίας, ἐποχωροῦν δὲ ἐξ ἐνοσίκτου.

Ἐξάλειψις τῶν ἐκ τοῦ οἴνου κηλίδων. Ἄν χρῆθῃ ἐπὶ λινοῦ ὑφάσματος οἶνος, ἐπιθέτετε ἐπὶ τῶν κηλίδων, ἐφ' ὅσον αἴται εἶνε ρωπαί, ἀπλοῦν ἄλας. Ἐὰν εἶνε ρωπαί, θέτετε τὸ κηλιδωθὲν μέρος ἐντὸς βράζοντος γάλακτος ἐπὶ τῆς πυρᾶς, καὶ τὰς ἐξάλειψετε ἀσφαλῶς.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifitako Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

ΝΗΣΙΩΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

“ΙΔΟΥ Ο ΝΥΜΦΙΟΣ ΕΡΧΕΤΑΙ,,...”

ΕΙΧΕ περάσει τὰ ἐξήντα ἢ Ταρσίτσα καὶ ἔπεριμενε ἀκόμα τὸ γαμπρό. Τὸν περὶμενε ὥρα τὴν ὥρα, τὰ σουρουπώματα καὶ τὸ μεσημέρι καὶ τὸ θειλινό καὶ τὴ νύχτ' ἀκόμα, στὰ βαθεῖα μεσάνυχτα. Μήπως δὲ λείει τὸ τροπᾶρι: «Ἴδου ὁ νυμφίος ἔρχεται ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός;» Ὁ ἑξάδερφός της ὁ παπᾶς, στὴν Ἀθήνα, τῆς τὸ εἶχε ἔξηγγῆσει. Νυμφίος εἶνε ὁ γαμπρός. Ὁ νυμφίος τῆς Ἐκκλησίας εἶνε ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Τὸ τροπᾶρι θέλει νὰ πῆ πῶς κάθε ὥρα καὶ στιγμὴ πρέπει νὰ τὸν περιμένουμε, γιατί ἐκεῖ ποῦ δὲν τολπίζουμε, μέσα στὰ βαθεῖα μεσάνυχτα ἔμπορεῖ νὰ φανερωθῆ. Ἐτοῖς ἔξηγουσος ὁ παπᾶς τὸ τροπᾶρι. Οἱ παπάδες ὅμως ὄλα τὰ ἔξηγᾶνε παπαδίστικα. Ἡ Ταρσίτσα — Θεέ μου, συχωρεσέ την! — τᾶπαιρνε ὡς τόσο ἀλλοιώτικα τὰ λόγια τοῦ τροπαριοῦ. Δὲν εἶνε μονάχα ἡ Ἐκκλησία — ἔλεγε ἀπὸ μέσα της — ποῦ περιμένει τὸν «νυμφίον» της. Κάθε τίμια γυναῖκα πρέπει νὰ τὸν περιμένῃ καὶ νὰ τὸν ἀπαντήσῃ μέρα καὶ νύχτα, γιὰ νὰ γίνῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. «Ἴδου ὁ νυμφίος ἔρχεται ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός». Τὰ λόγια ἦτανε ὠραία καὶ τὴ μεθοῦσανε. Ἀνοίγανε μπροστά της ἕνα μακρυνὸ δρόμο, καὶ στ' ἀπόμακρα τοῦ δρόμου, σὰν κάτασπρη φαντασία μέσα στὸ σνοτσάδι, ἔρχόντανε ὦφηλός καὶ λυγιστός καὶ λεβέντης ὁ νυμφίος. Ὅλο ἔρχόντανε καὶ ὄλο ἔκοντοζύγωνε. Τὰ μάτια του ἦτανε καρφωμένα ἀπάνω στὸ ὦφηλὸ παραθυράκι, ποῦ τὸν περὶμενε ἢ Ταρσίτσα χρόνια καὶ χρόνια. «Ἴδου ὁ νυμφίος ἔρχεται!...»

ἀπονύχτερου διαβάτη. Μὰ ἡ Ταρσίτσα δὲν ἀπόκανε νὰ περιμένη. Ὁ γαμπρός δὲν ἦτανε ἀγέννητος, δὲν ἦτανε ὄνειροφαντασιὰ καὶ ψέμα. Στὸ δρόμο βρίσκεται καὶ περπατεῖ κ' ἔρχεται ὀλοένα. Ἄπ' Ἀνατολὴ ἢ ἀπὸ Δύσι, ἀπὸ κάπου θὰ φανῇ. Ἄπ' τὴν Ἀθήνα ἢ ἀπ' τὴν Ἀμερική. Ἐἶνε τόποι μακρυνοί, ποῦ τοὺς χωρίζουνε βουνὰ καὶ θάλασσες. Καὶ εἶνε ἐμπόδια καὶ ἀντισκόματα στὸ δρόμο. Φουρτούνες, ἀνέμοι, νεροποντιές, θηρία, ἀρρώστειες. Μῆνες καὶ χρόνια μπορεῖ νὰ ταξιδεύῃ ὁ ἄνθρωπος. Ὅμως θὰ φτάσῃ μιὰ ἡμέρα ἐκεῖ, ποῦ τοὺς τῶταξε ἡ Μοῖρα. Καὶ ἐκεῖνοι ποῦ τὸν ἀπαντέχουν δὲν πρέπει νὰ πελπίζωνται, δὲν πρέπει νὰ τὸν λησιμονᾶνε, μόνο μέρα καὶ νύχτα νὰ ζοῦνε μὲ τὴν ἐλπίδα του καὶ τὴν ἀπαντοχὴ του. Ἔτσι τὸ θέλει ὁ Θεός. Τὸ τροπάρι εἶχε καὶ ἄλλα λόγια παρακάτω. «Καὶ μακάριος ὁ δουλος, ὃν εὐρήσει γρηγοροῦντα, ἀνάξιος δὲ πάλιν ὃν εὐρήσει βραθυμοῦντα». Ὁ παπᾶς τὰ εἶχε ἔξηγήσει καὶ τὰ λόγια τοῦτα. Χαρὰ σ' ἐκείνονε — ἀντρα ἢ γυναῖκα — ποῦ θ' ἀγρυπνᾷ καὶ θὰ περιμένη καὶ πάλι, ντροπῆ σ' ἐκείνονε, ποῦ θὰ τὸν πάρῃ ὁ ὕπνος καὶ θὰ κοιμηθῇ στὴ μεγάλη τὴν ὥρα. Καὶ ἡ Ταρσίτσα ἀγρυπνοῦσε μῆνες καὶ χρόνια, γιατί τῆς εἶχε καρφωθῇ ἡ ιδέα πὼς ὁ «νυμφίος» θὰρχότανε νύχτα, ὅπως τὸ λέει τὸ τροπάρι. Καὶ ἂν ἐρχότανε κ' εὗρισκε τὴν πόρτα σφαιλιστὴ καὶ τὸ λυχνάρι σβυσμένο καὶ τὴν καλὴ του παραδομένη στὸν ὕπνο κ' ἔστεκε κουρασμένος στὴν ὀξώπορτα, χτυπώντας σὰν τὸ ξένο καὶ τὸν ἐρημο, τί θάλεγε ἀπὸ μέσα του; «Ἐμένα μὲ φάγανε οἱ δρόμοι καὶ τὰ κύματα, ἐγὼ μῆνες καὶ χρόνια ταξιδεύω κ' ἔρχομαι καὶ μιὰ ψυχὴ δὲ βρίσκεται νὰ μὲ προσμένῃ». Θὰ βαρηγομοῦσε ὁ ταξιδιάρης καὶ θὰπαίρνε ξανά τὸν δρόμο καὶ θὰ τραβοῦσε κατὰ τὰ μάτια του.

Ἡ ἔννοια αὐτῆ τὴν ἔτρωγε τὴν Ταρσίτσα καὶ τῆς ἔκοβε τὸν ὕπνο καὶ τὴν ἀνάπαψη.

* *

Δὲν ἦτανε τρελὴ ἡ Ταρσίτσα. Τὸν πόνο τῆς δὲν τὸν ἔλεγε στὸν κόσμο, σὰν τοὺς ἄλλους τοὺς τρελοὺς. Καὶ μέσα στὸ σπῆτι ἀκόμα, λίγοι ξέρανε τὸ μυστικὸ τῆς. «Αὐτὴ τὴν πετριά ἔχει ἡ κακομοῖρα», ἔλεγε ἡ ψυχοκόρη τῆς ἡ Ἀννίτσα. «Σ' ὄλα τὰ ἄλλα καλὴ καὶ ἄξια, μάλαμα γυναῖκα». Γι' αὐτὸ κ' ἡ Ἀννίτσα τὴ συμπονοῦσε καὶ πήγαινε μὲ τὰ νερά τῆς.

Ἐνα πρωτὶ, πρώτη τοῦ Μαρτιοῦ, ἡ Ταρσίτσα σηκώθηκε χαρούμενη, σὰν νὰ εἶχε ἰδεῖ καλὸ ὄνειρο. Κάτι σιγοτραγουῶδησε ἀπὸ μέσα τῆς, ὕστερα πῆρε κόκκινη κλωνὰ κ' ἔπλεξε τὸ «Μάρτη». Ἐνα γιὰ τὴν Ἀννίτσα, ἕνα γιὰ τὸν ἑαυτὸ τῆς.

Ὅπως κὼρη ἀκριβὴ
τοῦ Μάρτη ὁ ἥλιος μὴν τὴ δῆ.

Μουρμούρισε τυλίγοντας τὴν κλωνὰ στὸ δάχτυλό τῆς καὶ στὸ δάχτυλο τῆς Ἀννίτσας.

— Ἀκούσε Ἀννίτσα, τῆς εἶπε σὲ λίγο, εἴμαστε γιὰ ταξίδι. Τὸ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

14

Downloaded on 03/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiko Apothetirio Dimosias

Restrictions apply.

ἀποφάσισα. Θὰ πάμε στὴν Ἀθήνα. Ὁ παπᾶς ἑκατὸ φορὲς μὸς τῶς ἔγραμψε: «Τὶ κάθῃσαι, χριστιανή, ἐρημὴ καὶ παντέρμη στὸ νησί: Τὰ γονικά σου ἀναπαυτήκανε, τὰ δέρφια σου ξηνητευτήκανε, παιδί-σκυλί δὲν ἔχεις σιμά σου. Τὸ φωροχτήμα ποῦ σ' ἀπόμεινε, μεγαλείτερη ἢ λάτρα του καὶ τὸ ἔξοδο ἀπ' τὸ καλό του. Φασκέλωσέ το κ' ἔλα να φᾶμε μαζὶ ἓνα κομμάτι ψωμί ποῦ μὰς ἔδωκε ὁ Θεός. Τὰ παιδιά μεγαλώσανε. Ὁ Λεωνίδας ἔγινε παλληκάρι, ἓνα σκανδαλιάρικο, ποῦ πέτρα δὲν ἀφήνει ἀπάνω στὴ πέτρα. Θὰ περνᾶς τὴν ὥρα σου μαζὶ τους, θὰ σ' ἔχη καὶ συντροφιά ἢ παπαδιά».

«... Τὸν ἐπεριμένε ὥρα τὴν ὥρα.

Τέτοια μὸς γράφει, ποῦ λές, καὶ μὸς ξαναγράφει ὁ παπᾶς. Καὶ νὰ σοῦ 'πῶ, θαρρῶ, πῶς ἔχει δίκιο. Νὰ μαζεψῶμε τὰ σκουτιά μας καὶ νὰ τραβᾶμε πρῶτα ὁ Θεός. Τί καλό εἶδαμε σὲ τοῦτον τὸν τόπο;

Ἡ ἀλήθεια εἶνε πῶς ὁ παπᾶς ἔγραφε καὶ ξανάγραφε στὴν ξαδέρφισσά του καὶ τὴν παρακινῶσε ἐλοένα νᾶρθῃ μ' αὐτὰ τὰ λόγια καὶ μὲ ἄλλα. Ὁ παπᾶς ἔμως εἶχε τὸ λογαριασμό του. Ἡ παπαδιά δὲν τὰ κατάφερνε στὴ λάτρα τοῦ σπιτιοῦ' εἶχε γεράσει καὶ τὸ σπίτι πὲς πῶς

ἔμεινε χωρὶς νοικοκυρά. Νὰ πάρῃ ψυχοπαῖδα ὁ παπᾶς δὲν τὸ ἀποφράϊζε. Πρῶτα οἱ δουλειές εἶχαν λιγαστέψει' οἱ ἄνθρωποι μέρα μὲ τὴ μέρα μακρύνανε ἀπ' τὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ, δὲν ἦταν εὐλαθητικοὶ ὡς πρῶτα. Οἱ λειτουργοί, οἱ ἁγιασμοί, τὰ πρόσφορα, ὅλα «τὰ ἐλέη τοῦ Θεοῦ» εἶχανε λιγαστέψει. Ποῦ καὶ ποῦ ἓνας γάμος, τίποτε βαπτίσια, κἄνα λείψανο' κ' αὐτὰ στὴ χάρι καὶ στὴ φέξι. Ἄν ἦτανε στὸ χέρι τοῦ χριστιανοῦ — ἔλεγε κάποτε ὁ παπᾶς βαρηγχοκώντας — ἠθῆχανε τὸ κουργιο νὰ παντρεύονταν καὶ νὰ πεθαίνον χωρὶς παπᾶ! Ποῦ νὰ βγοῦνε λοιπὸν τὰ ἔξοδα τῆς ψυχοπαίδας; Ὑστερα καὶ τὸ κάτω-κάτω τῆς Γραφῆς, τάγορία εἶχανε μεγαλώσει. Γιατί νὰ βάλῃ τὸν πειρασμό μὲς' ἐστὸ σπίτι του. «Ὅσαι τῆ δι' οὐ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται». Αὐτὰ κ' αὐτὰ τὸν κάνανε τὸν παπᾶ ν' ἀποζητάῃ τὴν Ταρσίτσα. Ἐνα χέρι πάντα καλὸ θὰ ἦτανε γιὰ τὴ λάτρα τῶν παιδιῶν, γιὰ βοήθεια τῆς παπαδιάς, γιὰ συντροφιά στὸ σπίτι. Ὑστερα, κοντὰ σ' ἄλλα, ἡ Ταρσίτσα εἶχε καὶ τὸ κομπόδεμά της, ἔξη-ἔφτα χιλιάδουλες. Καμμιά μέρα μπορούσε νὰ κλείσῃ τὰ μάτια καὶ τὰ λεφτὰ

άφιση. Ὁ παπᾶς ἦτανε φρόνιμος ἄνθρωπος. Ναί μὲν ὁ Θεὸς δὲ θέλει τὴν ἀπληστία καὶ τὴν προσήλωσιν στὰ ἐγκόσμια, ἀλλὰ μήπως πάλι τὸ τροπάρι δὲ λέει: «Τὰ καλὰ καὶ συμφέροντα... παρὰ τοῦ Κυρίου αἰτησόμεθα;» Καὶ δὸς του γράμματα ἀπάνω σὲ γράμματα ὁ παπᾶς.

Ἡ Ἀννίτσα ξαφνίστηκε στὴν ἀρχή. Πολλὲς φορές τῆς εἶχε πῆ ἡ ψυχομάννα τῆς γι' αὐτὸ τὸ ταξίδι, μὰ πρώτη φορά τῆς μιλοῦσε τόσο ἀποφασιστικά.

— Νὰ πᾶμε, παιδί μου, νὰ πᾶμε. Καὶ γιὰ τὴν τύχη τῆ δική μου καὶ γιὰ τῆ δική σου τὴν τύχη. Τί καλὸ εἶδαμε τόσα χρόνια σὲ τοῦτον τὸν τόπο; Οἱ ἄνθρωποι ἐδῶ ἀπογίνανε, δὲν εἶναι νὰ ζήσῃ κἀνεῖς. Ὅλο καὶ τὸ συμφέρον, ὁ παρὰς κυβερνάει τὸν τόπο μας. Πρόστυχοι ἄνθρωποι, βλέπεις, χωρὶς ἀνατροφή, χωρὶς εὐγένεια ἀπάνω τους. Ὅλες οἱ κοπέλλες μένουνε στὸ ράφι. Ποιὸς γυρίζει νὰ τῆς κυτάξῃ; Ὅλοι γυρεύουνε μετρητὰ δὲν ξετάζουνε τιμὴ καὶ ὑπόληψη.

— Οὔτε ὠμορφιά, οὔτε νειάτα! εἶπε ἡ Ἀννίτσα.

— Σὰν δὲ κυτάζουνε τὴν τιμὴ καὶ τὴν ὑπόληψη, ποῦναι τὸ πρῶτο πρᾶμα στὴ γυναῖκα, ξαναεἶπε ἡ Ταρσίτσα, τί γυρεύεις παρακάτω; Στὴν Ἀθήνα εἶναι ἄλλος κόσμος. Εἶναι τριάντα χρόνια τώρα ποῦ λείπω, μὰ θαρρῶ πῶς εἶμ' ἐκεῖ ἀκόμη. Ἄλλοι ἄντρες, παιδί μου. Ὅλο καρδιά! Καὶ ἂν πῆς κι' ἀπὸ εὐγένεια στῆς γυναῖκες, ἄλλο τίποτε. Σὲ κυτᾶνε στὰ μάτια. Ἔτσι τᾶφερε ἡ τύχη καὶ γύρισα σὲ τοῦτον τὸν καταραμένο τόπο — θιὸς σχωρὲς τὸν πατέρα μου, ποῦ τῶθελε. Ἄν εἶχα μείνει στὴν Ἀθήνα, ἄλλη κι' ἄλλη θάμουνα τώρα.

Τὰ λόγια αὐτὰ μῆχανε στὴν καρδιά τῆς Ἀννίτσας. Ἡ Ἀθήνα φάνταξε μπροστά τῆς σὰν ἕνας Παράδεισος, γεμάτος ἀγγέλους, ποῦ πέφτουνε στὰ πόδια τῶν κοριτσιῶν καὶ τὰ προσκυνᾶνε. Δὲν ἔδλεπε τώρα τὴν ὥρα πότε νὰ φύγουνε.

— Καὶ πότε μὲ τὸ καλὸ θὰ φύγωμε, ψυχομάννα;

— Τὸ γρηγορότερο, παιδί μου. Τὴν Κυριακὴ περνᾶει τὸ βαπόρι. Ἐχομε τρεῖς μέρες ἀκόμη. Πιάσε νὰ συμμαζέψωμε σιγὰ-σιγὰ τὰ σκουτιά μας, νὰ βολέψωμε τῆς δουλιές μας καὶ νὰ βίξωμε πέτρα πίσω μας. Σῦρε καὶ τὴ μεγάλη κασσέλα ἀπὸ κάτω ἀπ' τὸ κρεβάτι νὰ βίξω μιὰ ματιὰ στὰ βούχα, νὰ τὰ τινάξωμε πρὶν φύγουμε, ν' ἀλλάξωμε καὶ τῆς λεβάντες γιὰ τὸν σπόρο...

Ἡ μεγάλη κασσέλα εἶχε μέσα τὰ προικιά τῆς Ταρσίτσας, πλούσια προικιά, μεταξωτὰ καὶ νταντέλλες καὶ κεντήματα, ξακουστὰ ὅλο τὸ νησί, σαράντα χρόνια τώρα.

* * *

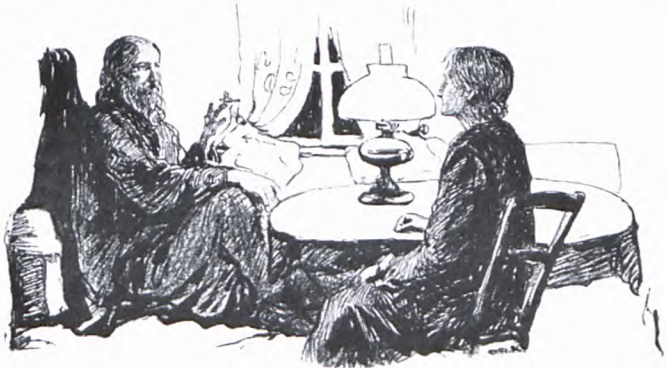
Τρεῖς μῆνες εἶχε πιά ἡ Ταρσίτσα στὸ σπίτι τοῦ παπᾶ στὴν Ἀθήνα.

— Ἄν εἶναι ἀπὸ τὴν Ἀθήνα πρῶτο μὰ φορὰ! Ἔλεγε στὴν ψυχομάννα.
 Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias
 Restrictions apply.

χοκέρη της συχνά, τὴν ὥρα ποὺ πηγαίνανε νὰ κοιμηθοῦνε. "Ὅλα ἀλλάξανε. Καὶ τόπος καὶ ἀνθρώποι. Χάλασε ὁ κόσμος!

Κι' ἀλήθεια εἶχε ἀλλάξει ἡ Ἀθήνα. Κανένας δὲ γύριζε νὰ κυττάξῃ τὴν Ταρσίτσα, οὔτε στὸ σπίτι, ἀπ' τοὺς φίλους ποὺ ἐρχόντουσαν στὶς χρονιάρεις μέρες νὰ χαιρετήσουνε τὸν παπᾶ, οὔτε στὸ παραθύρο, οὔτε στὸ δρόμο. "Ὅπου καμμιὰ παραλή, ὅπου καμμιὰ ξεμυαλισμένη, ὅπου καμμιὰ φτιασιδοῦ, ἐκεῖ πέφτανε τὰ μάτια τῶν ἀνδρῶν. Κανένας δὲ γύριζε νὰ κυττάξῃ τῆς τίμιες κοπέλλες. Ἡ φρονιμάδα κ' ἡ νοικοκυροσύνη δὲν εἶχανε πιά πέρασι, ὅπως στὸν παλιό καιρό.

"Ὅμως ἡ Ταρσίτσα εἶχε κ' ἓνα παράπονο μὲ τὸν παπᾶ. Ποτές δὲ φρόντισε κι' αὐτὸς σὰν καλὸς συγγενῆς γιὰ τὴν ἀποκατάστασί της.

«... Ἀκόμα δὲν τὴν ἐβγαλες, εὐλογημένη, αὐτὴν τὴν ἰδέα ἀπ' τὸ μυαλό σου;»

Ποτές δὲν κούνησε τὸ χέρι του. Εἶναι ἄλλοι ποὺ σκοτόνεται ν' ἀποκαταστήσουν τῆς ἀνηψάδες τους, τῆς κουνιάδες τους, τῆς ξαδέρφισές τους, τῆς πιὸ μακρινές τους συγγενίδισες. Αὐτὸς, μ' ὅλες του τῆς γνωριμίες, μ' ὅλη τὴν ὑπόληψη ποὺ εἶχε στὴν ἔνορρα, μὲ ὅλα τὰ μέσα του τίποτε δὲν ἔκανε.

"Ἐνα βράδυ, ποὺ καθόντουσαν μόνοι στὸ τραπέζι, ὅστερ' ἀπὸ τὸ φαγι — ἡ παπαδιά καὶ τὰ παιδιὰ εἶχανε πάει νὰ κοιμηθοῦνε — ἡ Ταρσίτσα δὲν βάσταζε πιά. "Ἀνοιξε τὸ στόμα της.

— "Ἄν ἤθελες ἐσύ, παπᾶ, θὰ ἤμουνα ἀλλοιώτικα σήμερα. Θὰ ἤμουνα κ' ἐγὼ στὸ σπίτι μου.

Ὁ παπᾶς βούφηξε τὴν τσιγάρα του, μιὰ τσιγάρα χοντρή σὰν τὸ μεγάλο του δάχτυλο, ἔπαιξε τὸ κομπολόγι του μιὰ καὶ δύο φορές

ἔπειτα εἶπε χαμογελῶντας:

— "Ἄκου, δὲν ἔβγαλες ἐπὶ τὴν ἰδέα ἀπὸ τὸ

μυαλό σου; Ἀκόμη τὴ συλλογίζεσαι τὴν παντρεία; Μπᾶ! ποῦ νᾶχης τὴν εὐχὴ τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Ταρσίτσα πειράχτηκε ὡς τὰ κατὰβαθα τῆς καρδιάς της.

— Καὶ γιατί νὰ τῆνε βγάλω, παπᾶ; Εἶναι καμμιά ἄμαρτία μαθές; Τὸ χρέος κάθε τίμια γυναίκα εἶναι νάρθη στὸν κόσμο, νὰ κἀνη τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, νάναστήσῃ παιδιὰ στὴ χριστιανοσύνη μὲ τὴ δόξα τοῦ Κυρίου.

— Καλὰ καὶ ἅγια εἶναι ὅλ' αὐτά, Ταρσίτσα μου, εἶπε πάλι ὁ παπᾶς· μὰ κάθε πράμα στὸν καιρὸ του κι' ὁ κολιὸς τὸν Αὐγουστο, ποῦ λέει κ' ἡ παροιμία. Γεράσαμε, ξαδέρφισσα, δὲν τὸ κατάλαβες;

— Αὐτὰ εἶναι λόγια, παπᾶ μου, εἶπε κουνώντας τὸ κεφάλι της ἡ Ταρσίτσα. «Προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις», ποῦ λέει τὸ χαρτί. Ἐγὼ δὲν εἶπα μαθές πὼς εἶμαι καμμιά κοπέλλα, δὲν εἶπα νὰ πάρω κἀνένα τζοβινότο. Ὅμως εἶναι κι' ἄνθρωποι μισοκαιριτες, ποῦ γυρεύουνε νὰ βροῦνε μιὰ νοικοκυρά, μὲ μεστωμένα μυαλά, μιὰ τίμια κι' ἄξια γυναίκα, νᾶχουνε σίγουρο τὸ κεφάλι τους. Ἐδῶ κᾶν καὶ κᾶν παντρευτήκανε. Μὰ εἶχανε κ' ἓναν προστάτη, θὰ πῆς. Σᾶν δὲν ἔχη ἐν προστάτη στὸν κόσμο ἢ γυναίκα, τὸ ἄδύνατο τὸ μέρος, βλέπει — καλὴ ὥρα! — τὰ καλὰ ποῦ εἶδε κι' ἡ Ταρσίτσα!

Τὰ χεῖλια της στάζανε φαρμάκι. Εἶχε γίνῃ χλωμὴ σὰ θειαφοκέρια ἀπ' τὸ κακὸ της. Ὁ παπᾶς ἄρχισε νὰ τὴ βαρύνεται καὶ ἡσασμοῦθηκε δυνατὰ, κἀνοντας τὸ σημεῖο τοῦ σταυροῦ μὲ τὸ ἓνα δάχτυλο μπροστὰ στὰ δύο-τρία δόντια ποῦ τοῦχανε ἀπομείνει.

— Καὶ τί καλὸ εἶδανε, εὐλογημένη, κι' αὐτές ποῦ παντρευτήκανε; Πίκρες καὶ βάσανα. Τὸ κάτω-κάτω τῆς Γραφῆς ποῦ νὰ τὸν βροῦμε τὸν γαμπρό. Νὰ ξύσουμε τὸν τοῖχο νὰ τὸν φκιάξουμε; Ἐδῶ εἶναι κοπέλλες σᾶν τὸ κρῦο νερό, ποῦ δὲ γυρίζει κανένας νὰ τῆς γυρέψῃ. Οἱ γαμπροὶ σήμερα θέλουνε χιλιάδες, πολλές χιλιάδες.

— Τάξει ὁ κόσμος, παπᾶ μου.

— Καὶ σᾶν τάξουμε, ποῦ θὰ βροῦμε ὕστερα νὰ τῆς μετρήσουμε;

Ἡ Ταρσίτσα ζύγωσε τὴν καρτέκλα της στὸν παπᾶ. Τῆς φάνηκε πὼς ἦτανε πιὸ ἥμερος τώρα, πὼς ἐρχότανε στὸ κολᾶϊ.

— Σᾶν ἔμπη ὁ γαμπρός στὸ σπίτι, εἶπε, σᾶν τὸν πονέσῃ ἡ καρδιά του, ὅλα διορθώνονται. Δὲν κυττάει πιά τῆς χιλιάδες!

Ὁ παπᾶς ἔμπηξε τὰ γέλια, χαϊδεύοντας ἑστὸν ἴδιο καιρὸ τὴν Ταρσίτσα στῆς πλάτες.

— Γελάς, παπᾶ μου;

— Ἄμ' τί νὰ κᾶνω, εὐλογημένη; Γελάω. Εἶναι νὰ μὴ γελάσω; Κᾶλλια ποῦ γελάω ἐγὼ, πάρα νὰ γελᾶνε οἱ ξένοι. Καληνύχτα. Ἐχω καὶ λειτουργία τὸ πρωῖ καὶ παρακαθῆσαμε μὲ τῆς κουβέντες. Καληνύχτα, ξαδέρφισσα, κι' ὁ Θεὸς νὰ σὲ φωτίσῃ νάρθης στὰ λογικά σου. Σηκώθηκε βιαστικὰ ὁ παπᾶς, ξεδουάλυσε τὰ γένεια μὲ τὰ δάχτυλά του καὶ τράδηξε κατὰ τὴν ἀντικρινὴ πόρτα.

Ἡ Ταρσίτσα ἔμεινε στὸν τόπο σᾶν νεκρωμένη. Ποτὲ δὲν τῆς εἶχε μιλῆσει ἔτσι ὁ παπᾶς. Ἐκεῖνο τὸ γέλιο του, ἐκεῖνα τὰ λόγια του τὸ ἔπειθε ἵνα ἀποφασίσῃ νὰ ἀποφύγῃ τὸν γαμπρό. Ἐκεῖνη τῆς ἔκανε, ἦτανε σᾶν

... Η μεγάλη κούρνια είχε μέσα τὰ προυκιὰ τῆς Ἀντίρας ... *

αυτό και τότε ξέχανε. Δέν είχε χειμωνιάσει ή ψυχή της ακόμα, έλεγε κάποτες ο παπάς. Ένας Ήλιος καλοκαιρινός έφεγγε μέσα της και τήνε ζέστανε. Μά τώρα εκείνο τό γέλιο τοῦ παπα ἦτανε σάν νά τή ξύπνισε ἀπό ἕνα ὄνειρο. Καθώς καθότανε σκυμμένη στό τραπέζι, τὰ χέρια της, πρώτη φορά, τῆς φανήκανε ζαρωμένα, μασιδιασμένα. Έκλεισε τὰ μάτια της νά μὴν τὰ βλέπη. Καθώς έκλεινε τὰ μάτια της, λίγες τρίχες ἀπ' τὰ μαλλιά της, ποῦχανε ξεφύγει στά

«... Τὴν εἶδε ποῦπλεκε τὰ μαλλιά της μπροστά σ' ἕνα μικρὸ στορογγυλὸ καθρεφτάκι.»

μελίγγια της, γυαλίσανε παράξενα στό φῶς τῆς λάμπας. Ἦτανε κάτασπρες σάν τό ἀσήμι. Ἐσφιξε τὰ μάτια της περισσότερο. Μά και στό σκοτάδι τῶν ματιῶν της δυὸ ἄσπρες κλωνές σαλέβανε ακόμα λυπητερά. Σηκώθηκε και πήγε νά κοιμηθῆ. Πρῶτη φορά ἐννοιοθε πῶς τὰ πόδια της δέν τή βαστούσανε καλά.

*
**

Πηγαίνοντας στήν κάμαρή της νά κοιμηθῆ, εἶδε φῶς στό μικρὸ

καθρεφτάκι τοῦ τραπέζι, ὅ γιὰ τὴν ἦ Ἄννιτσα.

Δέν κοιμήθηκες ακόμα, τῆς εἶπε.

— 'Ακόμα, ψυχομάννα, είπε ἡ 'Αννίτσα μὲ μουδιασμένη φωνή.

Ἡ Ταρσίτσα ἔσκυψε στὸ τζάμι τοῦ παραθυριοῦ, ποῦ ἄνοιγε στὸ στενὸ πέρασμα. Τὴν εἶδε ποῦπλεκε τὰ μαλλιά της μπροστὰ σ' ἓνα μικρὸ στρογγυλὸ καθρεφτάκι, ἀκουμπησιμὸ ἀπάνω στὸ καντηλιέρι.

— Χτενίζεσαι τέτοια ὥρα; τὴν ἀρώτησε.

— Λούστηκα ἀποβραῦς καὶ συμμαζεύω τὰ μαλλιά μου, εἶπε πάλι μὲ μουδιασμένη φωνή ἡ 'Αννίτσα.

Ἡ ψυχομάννα της τὴν καλονόχτησε καὶ πῆγε νὰ κοιμηθῆ. Θαρροῦσε πὼς ἀκουγε ἀκόμα μέσα στ' αὐτιά της τὸ γέλιο τοῦ παπᾶ.

«'Ακόμα δὲν τὴν ἔβγαλες, εὐλογημένη, αὐτὴ τὴν ἰδέα ἀπὸ τὸ μυαλό σου;» 'Αλήθεια. Ἦτανε καιρὸς πιά νὰ τὴ βγάλῃ. Καὶ τράδηξε κατὰ τὴν κάμαρή της, σὰν ἄνθρωπος ποῦ πῆρε μιὰ μεγάλη, μὰ πικρὴ ἀπόφασι.

* * *

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ σπίτι τοῦ παπᾶ ἦτανε ἄνω-κάτω. Ἡ 'Αννίτσα εἶχε χαθῆ ἀπὸ τὸ σπίτι. Ἀργότερα τοὺς φέρανε τὰ μαντάτα πὼς τὴν εἶχε κλέψει ὁ ἀγαπητικὸς της, ἓνα ὄμορφο ξανθὸ παλληκάρι ποῦ δούλευε στὸ ἀντικρινὸ γιαπί. Ζωγράφισε τὰ νταβάνια καὶ ζωγραφίζοντας στὴ ψηλὴ τὴ σκαλωσιὰ σφύριξε καὶ τραγουδοῦσε τοὺς καὶμούς της ἀγάπης. Καὶ τραγουδώντας πῆρε τὴν καρδιά της 'Αννίτσας. Ἡ 'Αννίτσα πάλι κεντοῦσε κάθῃ δειλινοῦ τοῦ παραθύρι καὶ κεντώντας καὶ βελονιάζοντας πῆρε τὴν καρδιά τοῦ 'Αλέκου μὲ τὰ χαμηλωμένα μάτια της. Ἀπὸ βραδὺς λούστηκε καὶ κτενίστηκε. Καὶ νύχτα, βαθεῖα μεσάνυχτα, μπῆκε κρυφὰ στὸ σπίτι ὁ καλὸς της καὶ τὴν ἄρπαξε.

Ἡ 'Ο παπᾶς δὲν πολυσοκotiόθηκε καὶ τόσο. «Νέοι εἶνε κι' ἄς παντρεύονται» εἶπε. Ἡ παπαδιά, ναὶ μὲν τῆς κακοφάνηκε ποῦγινε ἡ ντροπὴ στὸ σπίτι της, μὰ πάλι δὲν ἔκανε καὶ μεγάλο κακό. «Τυχρὰ πράματα» εἶπε.

Ἡ Ταρσίτσα δὲν μίλησε ὄλην τὴν ἡμέρα. Μιλιά δὲν τῆς βγῆκε ἀπ' τὸ στόμα. Σὰν ἐσοῦρπωσε κι' ἔπεσε ἡ μέρα, τὴν πῆρε τὸ παράπονο. Νὰ ὄψεσαι, παπᾶ, ποῦ μ' ἀποκοίμισες. Νύχτα, βαθεῖα-μεσάνυχτα, ἦλθ' ὁ ταξειδιάρης νὰ μὲ πάρῃ. Κ' ἐγὼ ποῦ τὸν περιμένω χρόνια καὶ χρόνια, μὲ πλάκωσε ὁ βραχνᾶς στὴν ὥρα τῆ γραμμμένη καὶ δὲν τὸν ἀπέικασα. Χαρὰ ἔς τινε ποῦ ἀγαποῦσε καὶ περιμένε. Τὴν πῆρε κι' ἔφυγε!

'Αναστῆναξ βαθεῖα καὶ σταύρωσε τὰ χέρια της μέσ' στὴν ποδιά της.

— Τώρα καιρὸς εἶνε νὰ σοῦ σηκώσω τὸ βᾶρος, παπᾶ μου. Θὰ γυρίσω στὸ νησί! εἶπε.

— Τί νὰ κάνῃς στὸ νησί; τὴ ρώτησε φλομωμένος ὁ παπᾶς.

— Αὐτὸ τὸ ξέρω ἐγὼ καὶ ἡ Μοῖρα μου! εἶπε ἡ Ταρσίτσα καταπίνοντας τὰ δάκρυά της. Εἶνε κι' ἄλλες ἀπελπισμένες, μὲ τὴ μαῦρη τὴ μανθίλα, στὴν Ὑπαπαντή.

Σηκώθηκε καὶ τράδηξε στὴν κάμαρή της, κρατώντας τὸν τοῖχο νὰ μὴν πέσῃ.

Authorized licensed use limited to: 172.21.10.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiki Apotheitirio Dimosias Ist
Restrictions apply.

Ὁ μικρὸς ὁ Λεωνίδα, πούχε ἀκούσει τὰ μισὰ τῆς λόγια, γύρισε καὶ κύτταξε τὸν πατέρα του.

— Δὲν μοῦ λές, πατέρα, τρελάθηκε ἡ θειά ἢ Τάρσιτσα;

Ὁ παπᾶς κούνησε τὸ κεφάλι του;

— Ἡ τῶρα τρελάθηκε, παιδί μου, ἢ τῶρα βρῆκε τὰ λογικά της.
« Ἀθῆλα καὶ κρύφια » τὰ μέσα τοῦ ἀνθρώπου.

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

ΔΙΑ ΝΑ ΑΠΟΦΕΥΓΕΤΕ ΤΟΝ ΚΕΡΑΥΝΟΝ

Πρέπει νὰ τηρῆτε τὸν ἀκόλουθον δωδεκάλογον :

- 1.—Νὰ μὴ καταφεύγετε ὑπὸ ἕψηλὰ δένδρα.
- 2.—Μὴ προσυλάττεσθε ὑπὸ οἰκοδομὰς ἕψηλὰς, αἱ ὅποια ἔχον κεραυνωγούς. Μὴ μένετε ὑπὸ ἀνοικτὴν θύραν ἢ ὑπὸ προστέγασμα.
- 3.—Μὴ πλησιάζετε τὰ τηλεγραφικὰ σύρματα, καὶ τὰ σύρματα δι' ὧν κρονοῦνται οἱ κώδωνες τῶν οἰκιῶν.
- 4.—Ν' ἀφήτετε παρθεῖς ἀπὸ τὰς χεῖρας σας πᾶν ὄργανον μεταλλινόν καὶ νὰ ἀπομαζύνεσθε αὐτοῦ.
- 5.—Νὰ ἀπομαζύνεσθε ἐπίσης ἀπὸ τὰς ἀμάξας.
- 6.—Ἐὰν τὰ θνελλόδη νέφη εἶνε πολλὰ γαμηλὰ καὶ ὑπεράνω τοῦ μέρους, ὅπου εὑρίσκεσθε, πρέπει νὰ πίπτετε ἀμέσως κατὰ γῆς, ὅταν δὲν ὑπάρχον δένδρα ἢ ἄλλα ἀντικείμενα ἐκεῖ πλησίον.
- 7.—Ἐὰν εὐρεθῆτε εἰς δρόμον ἔχοντα ἑκατέσθεν δένδρα ἰσοῦψη, ἂν δὲν ἔχετε καιρὸν νὰ ἀπομακρυνθῆτε, βαδίζετε εἰς τὸ μέσον.
- 8.—Εὐρισκόμενοι εἰς πεδιάδα, ἀπομακρυνθῆτε τάχιστα ἀπὸ πᾶν ἐξέχον ἀντικείμενον, οἷον μύλον, τηλεγραφικοὺς στυλοὺς κλπ.
- 9.—Ἐπιπτοι ἢ ἐποχοίμενοι, πρέπει νὰ καταβαίνετε ἀμέσως καὶ νὰ ἀπομαζύνεσθε τοῦ ἵππου καὶ τῆς ἀμάξης.
- 10.—Ἐντὸς τῶν οἰκιῶν, ἀποφεύγετε τοὺς σωλήνας τῶν θερμοαστῶν, τὰς σιδηρὰς κλίνας, τὰ μεταλλίνα σκεύη, τὰς ἐπιχρῶσους εἰκόνας καὶ τὰς βιβλιοθήκας τὰς περιοχόσας βιβλία δεμένα.
- 11.—Κλείετε τὰ παράθυρα καὶ μὴ μένετε πλησίον των, μεταβαίνετε δὲ πρὸς τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τῆς οἰκίας, ὅταν ἡ θύελλα ἔρχεται ἐκ τοῦ ἀντιθέτου μέρους.
- 12.—Ἐὰν εὐρεθῆτε ἐπὶ πλοῖον, ἀπομακρυνθῆτε τοῦ ἰσοῦ καὶ τῆς ἀμμομηχανῆς.

ΣΟΝΑΤΑ—ΝΥΧΤΑ

ΝΥΧΤΑ εἶνε βαθειά καὶ μαυρισμένη.

Μιά ἀπέραντη μαύρη ζωγραφιά.

Ἕνας πελώριος πίνακας ἑνὸς μεγάλου ζωγράφου, ποῦ ἔμπηξε τὸ χρωστήρα του μέσα στὸ σκότος τοῦ σεισμοῦ καὶ στοῦ Ἄδου τὴν πίσσα.

Μιά θλιψι ἄπειρη, ὡσάν χλαμύδα ἀτέλειωτη ὑφασμένη μὲ δάκρυα καὶ πένθη, ἀπλώνεται στὸν ἀπέραντο οὐρανό.

Μοιάζει μαῦρο φέρετρο ἀνοιχτὸ γιὰ τὴ ζωὴ τὴ χθεσινή, τὴ σημερινή, τὴν αὐριανή! μοιάζει πένθιμο ὄργανο, ποῦ ἀντιλαλεῖ τὸ βογγητὸ τοῦ ἀνέμου γιὰ τῆς ὑπέροχες καταστροφές ποῦ ποτίζουν αἰῶνια μὲ αἶμα τὰ χώματα τῆς Γῆς.

Στῆς Νύχτας τὸ σιγανὸ θρῆνο ἀργά, βουδὰ διαβαίνουν μέσα στὰ βάθη τῆς ψυχῆς μου ἢ πένθιμες κηδεῖες μιᾶς ψεύτικης ζωῆς. Παληές χαρές καὶ λύπες.

Στῆς Νύχτας τὴ θλιθερὴ γαλήνη ἀντιλαλεῖ στὰ στήθη μου ὁ ἀχὸς τοῦ νικημένου, ὁ ἀχὸς τοῦ παλαιστῆ ποῦ ἐβύζαξε τὴ θλιψι γιὰ δεύτερη μητέρα, ὁ ἀχὸς τοῦ Νικητῆ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiko Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

ποῦ ἀπάνου σὰ χαλάσματα μὲ τῆς ψυχῆς τὸ σβύσιμο τὴν ἄσβυστη ἀνάθει λαμπάδα τοῦ Φωτός.

Στῆς Νύχτας τῆ θλιβερῆ μαυρίλα μὲς' ἀπὸ τὰ ἐρείπια τὰ δοξασμένα ἀντιλαλοῦν θυμάτων στεναγμοὶ καὶ ὑφαίνου τὴν ἄφθαρτη Ζωὴ μὲς' στοῦ Θανάτου τὸν ἀπαίσιον ζόφον.

Στῆς Νύχτας τὸ ἀπαίσιον σκοτάδι ἀχνὲς σκιὲς παληοῦ καιροῦ καὶ χρόνου περασμένου, ὡσὰν ἀναλαμπὲς Φωτός στὸ χάος τῆς ἀβύσσου, χορεύουν τὸν αἰώνιον χορὸ τῆς χαραυγῆς.

Καὶ μὲς' ἀπὸ τὰ θέμελα τὰ μαυρισμένα μιὰ ὄχρα κάπου φαίνεται κι' ἄοριστα φωτίζει τὸ μαῦρον τῆς Ζωῆς Ὁκεανό.

Λὲς τὸ βαθὺ σκοτάδι νὰ γέννησε τὸ φῶς ποῦ χύνεται σὰ πλάτη. . . .

Στῆς Νύχτας τῆ μαυρίλα χρυσοντυμένα τώρα τοῦ Μαρτυρίου φαντάσματα μὲ δλόφωτα φτερὰ γεμίζουν τὰ βάρη τῆς ἀβύσσου κι' ἀπλώνουν χέρι ἀδελφικό, ἐκεῖ ἔπου τὰ κύματα δέρνονται καὶ ξεσποῦνε σὰν θεϊκὴ ὀργή, ἔπου ἡ ἄγρια Δύναμη ζητεῖ νὰ υποδουλώσῃ εἰς τὴν Καταστροφή — τὸν ἄνθρωπον, τὸν ἥρωα νὰ πνίξῃ.

*
* *

Στὸ βήμασμένο δρόμον σέρνει τὰ βήματα βαρεῖα ἡ Νέα — Ἡρώϊς τῆς μυστικῆς θρησκείας ἀδάμαστη ἱέρεια. Βαρὺς ἀγκαθωτὸς σταυρὸς τῆς πλήγωσε τὸν ὦμον, τ' ἀγκάθια τὰ φαρμακερὰ τῆς ξέσχισαν τὰ πόδια καὶ τ' ἀγριεμένα κύματα τῆς δέρνουν τὸ κορμί.

Τρεῖς Μοῖρες γύρω τῆς πετοῦν καὶ σὰ αἰθέρια ὕψη τῆς δείχνουν τὸ στεφάνι τοῦ πόνου τὸ ἐκλεχτό.

Ἡ Μοῖρα τῆς Λαχτάρης, τῶν στεναγμῶν ἡ Μοῖρα, καὶ ἡ τρίτη τοῦ Ὀδυρμοῦ! στὸ φοβερὸ ταξεῖδι τὰ βήματα τῆς σπρώχνουν κι' ὄλο ψηλὰ τραβοῦν. . . .

Στὸ χάος τῆς ἀβύσσου μὲ σχήματα οὐρανῶν ἀγνώστου πόνου σύμβολα χαράσσουν καὶ ἄφραστη ἀγωνία κι' ἀπελπίστικὸν ὄρον στὸ δρόμον ποῦ τὸ ἐκλεχτὸ θῆμα τους θὰ διαβῇ.

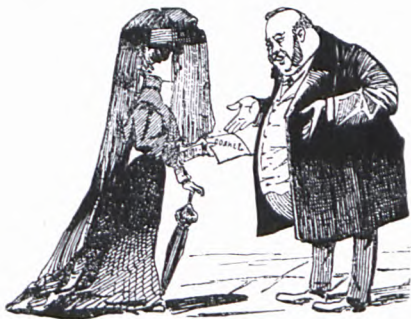
Μὲ θολωμένα μάτια τὸ θῦμα ἀντικρύζει τὴ φρίκη καὶ τ' ἀφραστα μυστήρια ποῦ κρύβουν οἱ οὐρανοὶ καὶ βλέπει τοῦ παλλοῦ καιροῦ καὶ νέου τῆς ἀλήθειας, τῆς φοβερῆς ἀλήθειας Ἰδέας Μαρτυρικῆς.

*
* *

Χρυσοντυμένα φάσματα τὸ θῦμα τριγυρίζουν καὶ στῆς χρυσῆς φτεροῦγες τους λιπόθυμο, ὠχρό, ἀνάλαφρα τὸ φέρνουν στὸ θρόνο τὸν δλόχρυσο, τὸν ὑπερκόσμιο θρόνο, ὅπου τὸ Πνεῦμα ἄσβυστα θά λάμπῃ τῶν αἰώνων!

(Ἀλεξάνδρεια, Μάρτιος 1910).

ἈΓΓΕΛΙΚΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ

Ἡ ἀσφαλισμένη χήρα.

Εἰς τὸ γραφεῖον Ἀσφαλιστικῆς Ἐταιρίας.

*Ὁ Διευθυντής. — Μπᾶ! Ἦλθατε νὰ πάρετε τὴν ἀποζημίωσιν καὶ γιὰ τὸν τρίτον σας ἄνδρα! Μὰ πῶς τὸ κατορθώσατε, κυρία μου, νὰ τὸν θάψετε κι' αὐτόν;

*Ἡ χήρα. — Τί θέλετε νὰ κάμω, κύριε; Οἱ ἄνδρες, βλέπετε, δὲν ἀντέχουν καὶ πολὺ-πολὺ τὴν σήμερον. Γι' αὐτὸ κ' ἐγὼ τοὺς ἀσφαλίζω....

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Restrictions apply.

ΕΙΚΟΝΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ

Ο ΣΚΥΛΟΣ ΚΙ' Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Μ

ΕΣΑ στό πλήθος πού ἐμάνιαζε κι' ἐσάλευε, κι' ἐβοῦσε κι' ἐγέμιζε τὸ μεγάλο δρόμο, ἔξω στήν Ἀλυσίδα, ἓνα βράδυ Κορμακάτικο, τὸ ἄσπρο τράμι ἐπρόβιλε, μισοβυθισμένο μέσ' στὸν ὄχλο, σάν καρὰβι σὲ φουρτοῦνα. Χίλια, δυὸ χιλιάδες σώματα ἐσπρῶχνοντο, ὅλα μαζί, γύρω στό τράμι γυροῦντας νὰ σαροφαλώσουν. Κεφάλια ἐστρηφογούριζαν ἀνταριασμένα· χέρια ἐτεντώνοντο ν' ἀρπαχθοῦν ἀπὸ τὸ σίδερο· ἔπεφταν κατέλλα· ἄνδρες πού ἐπρόφθασαν ν' ἀνέβουν ἐτραβοῦσαν ἀπὸ πάνω τῆς γυναίκες· μητέρες ἐφάναζαν τὰ παιδιά πού εἶχαν χάσει μέσ' στό στρήμωγμα· σκυλιά πού τὰ πατοῦσαν, οὐρλιάζαν· παιδάκια ἐμπηγαν φωνές ἀκούοντα ξεφωνητὰ καὶ βλέποντα τὴν ἀντάραν πού ἐγίνετο, χωρὶς νὰ νοιώθουν τί συνέβαινε.

Ἀπάνου στήν ὄχλοβὴ κτυπᾷ τρεῖς φορὲς μὲ θυμὸ τὸ κουνδοῦνι ὁ εἰσπράκτωρ, τεντώνων τὸ κεφάλι καὶ τὸ χέρι του ἀπὸ τοὺς ὤμους πού τὸν στρήμωχαν· καὶ τὸ τράμι ξεκινᾷ σιγά-σιγά ἀνοίγοντας μὲ δυσκολία δρόμο, μὲ κᾶτι κτύπους τῆς καμπάνας τοῦ ὀδηγοῦ, πού ἐξεκούφαιναν.

Γιὰ κάμποση ὥρα, τὸ τράμι ἐπήγαν' ἔτσι ἀργά, ἀνάμεσα σὲ πλήθος πού δὲν ἐβλεπε καὶ δὲν ἀκουγε, καὶ στεκότανε ἀπάνου στὴ γραμμὴ κυττάζοντας νὰ βρῆ θέσι σὲ ἄλλα τράμι πού ἤρχοντο μὲ τὰ κόκκινα φῶτα, τὸ ἓνα πίσω ἀπὸ τὸ ἄλλο, ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὴν πόλιν.

Ὑστερα τὸ πλήθος ἀραιώσε, ἡ γραμμὴ ἦταν ἐλεύθερη καὶ τὸ τράμι ἐπῆρε δρόμο.

Τότε ἀπὸ πίσω ἀπὸ τὸ τράμι, ἓνα σκυλι ἄρχισε νὰ τρέχῃ· ἦταν μέσα ὁ ἀφέντης του καὶ τὸν ἀκολουθοῦσε. Πού βρέθηκε;

στό τράμι και πῶς, χωρίς νά ξεκοιλιασθῆ ἀπό κανένα πόδι βιαστικό, εὐρίσκει τρόπο κι' ἐξευρύνωσε ἀπὸ τὸ πλήθος κι' ἀκολούθησε τὸ τράμι; Ψάξτε στὸ μυστήριο ποῦ σκεπάζει τὰ αἰσθήματα τῶν ζῴων, γιὰ νὰ βρῆτε αὐτὸ τὸ θαῦμα τῆς ἀφοσιώσεως.

"Ἐτρεχε τὸ τράμι, ἔτρεχε κι' ὁ σκύλος" ἕνας μεγάλος, ἀσπρόμαυρος σκύλος, ἡμέρος, μὲ μακρὸν μαλλί και μὲ μεγάλα, μαλακά αὐτιά, ποῦ καθὼς ἔτρεχεν, ἀνεβοκατέβαιναν σὰν δυὸ φτεροῦγες. "Ἐτρεχε κι' ἐκούτσαინε κάποιο πόδι ἀπρόσεκτο, ἀνθρωπινό, τὸ εἶχε πατήσει μέσα στὴν ἀντάρα, και δικό του θὰ ἦταν' ἕνα οὐρλιασμα ποῦ ἀκούσθηκε στὸ σάλαγο ἀπάνου.

Στριμωγμένοι ἔξω στὸν ὀπίσθιον ἐξώστην, ἔβλεπα τὸ ζῶν ἔτρεχε ἀπὸ πίσω, μὲ τὸ κεφάλι προσηλωμένο πρὸς ἐμᾶς, μὲ τὴ γλῶσσα κρεμασμένη, μὲ τ' αὐτιά ἀνεμοδερόμενα. Κάμποσο διάστημα, ὡς ἔστο Ἀυσοιατρεῖο, ἐκρατοῦσε τὴν ἀπόστασι μὲ τακτικὸ τρέξιμο. "Ἐτρεχε τὸ τράμι ὀλοταχῶς" ἔτρεχε κι' ἐκεῖνο μ' ὅλη του τὴ δύναμι. Καὶ τὸ πρόφταινε ἦτανε ἴσα μὲ δέκα μέτρα μακρὴ μας. "Ἀπὸ κεῖ και πέρα ἐκουράσθηκε" ψυχή ἦταν αὐτή, δὲν ἦταν μηχανή. Καὶ ἡ ἀπόστασι, ποῦ τὸ χῶριζε ἀπὸ τὸ τράμι, μεγάλωνε. "Ἀρχίζα νὰ μὴν τὸ διακρίνω. Κάπου-κάπου, περνώντας ἀπὸ κᾶνα φανάρι, ξεχώριζα ἕνα μαῦρο πρᾶμα νὰ σαλεύη και πάλι τῶχανα. Ποῦ νὰ μᾶς φτύσῃ πειά! Τέσσερα κοκκαλένια ποδαράκια, ποῦ νὰ παραβγοῦν μὲ τὸ θηρίο!

Στοῦ Λεβίδη, τὸ τράμι, μ' ἕνα μουγγρητὸ φοβέρας και θυμοῦ, ποῦ τὸ ἐμπόδιζαν νὰ προχωρήσῃ, ἐσταμάτησε και ἄρχισε ν' ἀδειάζῃ ὁ ὀδηγὸς ἀνυπόμονος χτυποῦσε τὴν καμπάνα ἄλλὰ τὸ κουδούνι δὲν χτυποῦσε κατέβαιναν κι' ἄλλοι ἐπιβάται.

"Ἐξαφνα, νὰ τὸ πάλι, τὸ σκυλί, κοντά μας. Ἐφτασε, λαχανιασμένο, παραζαλισμένο, και καθὼς εἶδε ἀνθρώπους ποῦ κατέβαιναν, ἦρθε κι' ἐστάθηκε στὴν ἔξοδο, και μὲ τενωμένο λαιμό, μὲ κρεμασμένη γλῶσσα, ἐκύτταζε μὲ ἀγωνία ἕναν-ἕναν ποῦ κατέβαινε, τὸν ἐμύριζε στὰ πόδια γρήγορα, μὲ τὴν οὐρά κατεβασμένη, ἔβλεπε πῶς δὲν εἶνε ὁ δικός του και πήγαινε σὲ ἄλλον. Ἀτελεισμένο, ἔκανε ν' ἀναβῆ κι' αὐτὸ στὸ τράμι, ἄλλὰ τὴ στιγμή ἐκεῖνη τὸ τράμι ξεκινᾷ πάλι και φεύγει ὀλοταχῶς.

Τὸ σκυλί, κουτσαίνοντας τῶρα πειὸ πολὺ, ἀρχίζει πάλι νὰ τρέχῃ ὅτε ἐρχότανε ἀπὸ τὸ ἕνα πλάϊ, ὅτε ἀπὸ τὸ ἄλλο ὅτε ἀπὸ πίσω και ὅτε πάλι ἔμενε μακρὴ δὲ μᾶς ἐπρόφταινε. "Ἄλλα σκυλιά πηγαινάνε κοντά του, τὸ κυνηγοῦσαν, τὸ ἐγαύγιζαν" αὐτὸ κατέβαζε τὴν οὐρά του κι' ἔτρεχε πειὸ δυνατὰ δὲν ἐπρόσεχε σὲ τίποτε ἔτρεχε μονάχα, ἐνόσφ ἔτρεχε τὸ τράμι και μόλις ἐνοιωθε πῶς αὐτὸ ἔκοβε τὸ δρόμο του ἢ ἐτοιμαζότανε νὰ σταματήσῃ, ἐγύριζε και κύτταζε μὲ ἀγωνία. Καὶ σὲ κάθε στάσι ἐπλησίαζε, ἐμύριζετο, ἀτελιζέτο, και ξανάτρεχε μαζί μας.

Πολλὲς φορὲς ἐκύτταξα νὰ καταλάβω ποῖός ἀπὸ τοὺς ἐπιβάτας νὰ ἦταν ἄρα γε ὁ κύριός του ἄλλὰ δὲν εἶδα κανένα κεφάλι νὰ γυροῦν ἀπὸ τὸ σκυλί μαζί του.

τέτοιο ὁμορφόσχυλο καὶ τέτοια ἀφοσίωσι δὲν ἦτον δυνατόν νά μὴ εἶχαν κύριο ποῦ νά τ' ἀγαποῦσε καὶ νά τὸ νοιαζότανε. Ἐνόησα, ὅτι χωρὶς ἄλλο τὸ σκυλί θά εἶχε κάνει λάθος, καὶ θά νόμιζε πῶς ὁ ἀφεντικός του εἶχε μπῆ μέσα στοῦ τραίμ· θά εἶχε πάρει κάποιον ἄλλο γι' ἀφεντικό του, καὶ τὸν εἶχε ἀκολουθήσει ἕξ ἐκεῖνη τὴν ἀνθρωποπλημμύρα ποῦ εἶχε πελαγώσει, κάποια μυρωδιά θάμοιαζε μὲ τὴ μυρωδιά τοῦ ἀφεντικού του καὶ θά τὸ εἶχε ξεγελάσει.

Κοντὰ στὰ Χαντεῖα, δὲν τὸ εἶδα πειὰ τὸ σκυλί· ἢ ἄμαξες, ὁ κόσμος, τὰ φῶτα θά τὸ παραζάλισαν καὶ θά τὸ εἶχαν ἀτελίσει.

Στὴν Ὀμόνοια, καθὼς κατέβαινα ἀπὸ τὸ τραίμ, τὸ βλέπω πάλι δίπλα μου, στὴν ἐξοδο, νά κυττάζῃ, λαχανιασμένο, ἐναγώνιο, τοὺς ἐπιβάτας.

Ἐξαφνα, σὰν νά μουρλάθηκε, βγάξει κἄτι ξεφωνητά, σὰν γέ-
λια, σέρονται, πηδάει ἴσα μὲ τὸ λαϊμὸ ἐνὸς ἀπὸ τοὺς ἐπιβάτας.
Αὐτὸς ἦταν ὁ ἀφεντικός του.

Ὁ ἀνθρωπος ἐγύρισε, τὸ κύτταξε, σήκωσε τὸ μπαστοῦνι του καὶ μὲ θυμὸ :

— Βρέ! Ἄει στοῦ διάολο! Οὐστ! φωνάζει τοῦ σκυλιοῦ καὶ τοῦ δίνει μιὰ μπαστουριά στοῦ κεφάλι.

Καὶ τραβᾷ τὸ δρόμο του.

Τὸ ζῶο οὐρλιασε, ἐξάρωσε στὰ πόδια τοῦ κυρίου του, κατέ-
βασε τὴν οὐρά του... καὶ τὸν ἀκολούθησε.

Ε. ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΗΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗΝ ΜΟΥΣΑΝ

Ο ΤΡΑΓΟΥΔΙΣΤΗΣ ΚΑΙ Ο ΔΡΑΚΟΝΤΑΣ

ΕΥΞΕ ἀογὰ ψιγάλιζε καὶ ὁ Γιάννης ἐτραγοῦδα,
Τόσο τραγοῦδαε γλυκὰ καὶ νόστιμα κελιάδει,
Τοῦ πήρ' ἀέρας τὴ φωνή, τοῦ Δράκοντα τὴν πάγει
Προβαίν' ὁ Δράκος καὶ εἶπε τον· «Γιάννη θε νὰ σὲ φάω»·
«Δράκο μου, καὶ τί σοῦζαμα γὰ νὰ μὲ φᾶς τὸ δόλιο;»
«Γιατὶ διαβαίνεις πάρορα καὶ τραγοῦδᾷς πανόρια,
Πῶχω τὸν ἔπνο ἀγοραστὸ καὶ βανοπληρωμένο;
Ἐπνῆς τ' ἀηδόνια στῆς φωλιαίς, κοράζεις πονλιὰ τοῦ κάμπου,
Ἐπνῆς καὶ ἐμὲ τὸ δράκοντα μὲ τὴ δρακόντισσά μου»·
«Ἄσε με, Δράκο, νὰ διαθῶ, ἄσε με νὰ περάσω,
Τὶ κάνει γάμο ὁ βασιλιᾶς καὶ μ' ἔχει καλεσμένο
Γιὰ νοῦνο, γὰ παρόνονο, ξεφρωτωτὴ τῆ τάβλιας»·
«Σύρε στοῦ γάμο στὴ χαρὰ καὶ ἄνε γυρίσης πίσω,
Φέρε μου γὰ τὴν ἔξαροῦ μαντύλι ξομπλιασμένο»·

ΛΟΓΙΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ ΕΝ ΤΗ ΔΟΥΛΗ ΕΛΛΑΔΙ

Ὁ ἐν Κοζάνῃ τῆς Μακεδονίας νεαρὸς λόγιος καὶ δικηγόρος κ. Κωνστ. Τσιτσελίτης εἶνε λίαν γνωστὸς εἰς τοὺς φιλαναγνωστικοὺς κύκλους

Θεσσαλονίκης καὶ Κων/λεως ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Ἀλκέτας καὶ Τημενίδης, ὑπὸ τὸ ὁποῖον καὶ πέρυσιν ἐνεφανίσθη εἰς τὰς σελίδας τοῦ Ἐθνικοῦ Ἡμερολογίου δι' ἐνὸς ἀξιολόγου εὐδημογραφήματος. Ἐσπούδασε τὰ νομικὰ εἰς τὰς Σχολὰς Ἀθηνῶν καὶ Κων/λεως. Ἐγράψε καὶ γράφει εἰς διάφορα ἡμερησία καὶ περιοδικὰ Θεσσαλονίκης καὶ Κων/λεως ἄρθρα ἐπιστημονικά, πολιτειακά, χρονογραφήματα, κτλ. Κάτοχος καὶ γνώστης τῆς Τουρκικῆς, ἦν ὁμιλεῖ καὶ γράφει ἀπταιστως, δημοσιεύει συχνὰ καὶ εἰς τουρκικὰ φύλλα, ἐπεξηγῶν καὶ διαφωτίζων περὶ πολλῶν ἐνδιαφερόντων τὸ ἑλλην. στοιχεῖον πραγμάτων. Ἀπὸ τριετίας ἐξασκεῖ ἐν Κοζάνῃ τὸ δικηγορικὸν ἐπάγγελμα, ἀφιερῶν ἅμα τὰς ὥρας τῆς σχολῆς καὶ εἰς λογοτεχνικὰς ἀσχολίας, ἐργάτης καὶ παράγων τῆς αὐτοῦ πνευματικῆς καὶ φιλολογικῆς κινήσεως].

Ο ΚΟΜΗΤΗΣ

(Ἐπιστολὴ πρὸς φίλον)

Ἐν Κοζάνῃ, 20 Μαΐου 1910

Φίλιππε Νικο,

ἌΠΟΡΕΙΣ πῶς δὲν σοῦ γράφω καὶ πῶς σέ ἀφήκα τόσο καιρὸν χωρὶς εἰδήσεις μου. Φαίνεται ὅτι θὰ εἶσαι ὁ μόνος ἴσως κάτοικος τῆς ὑδρογείου πού δὲν ἐπῆρες εἰδήσιν, ὅτι αὐτὰς τὰς ἡμέρας ἐπρόκειτο νὰ μᾶς σαρώσῃ εἰς τὸ χάος, ὄλους πέρα-πέρα, ὁ ἀλιτήριος ἐκεῖνος κομήτης τοῦ Χάλεϋ! Ἐκ τῶν ὑστέρων ἀπεδείχθη βέβαια ὅτι ὁ ἀλήτης αὐτὸς τυχοδιώκτης τῶν οὐρανῶν δὲν εἶχε τόσο ἀγρίας διαθέσεις, καὶ ὅτι ἐπέρασε μακρὰν ἀπὸ τὴν γῆν καὶ ἀπὸ τῆς τηλεσκοπία τῶν σοφῶν ἀστρονόμων, ἀθέατος σχεδὸν καὶ ἀθῶος πάσης συκοφαντίας. Ἀλλὰ τί σημαίνει; Ἄν δὲν ἐχάλασε τὴν γῆν μας, ὁ ἀναθεματισμένος αὐτὸς Χάλεϋ, ἐπρόφθασεν ὅμως νὰ χαλάσῃ τὰ κεφάλια τοῦ κόσμου καὶ τὴν ἰδικήν μου ἡσυχίαν.

Ἄκουσε λοιπὸν τί μοῦ συνέβη. Πρέπει νὰ γένηται ἡμεῖς τὴν 5ῃν ἡμέραν τοῦ γενικοῦ

φόβου οἱ ἄνθρωποι γύρω μου, οἱ ἀπλοῖκοι μάλιστα, δὲν ἦσαν στὰ σωστά των. Τὰ εἶχαν σὰν χαμένα. Εἰς τὰ κιτρινωμένα των πρόσωπα θὰ διέκρινεν ἕνας φρενολόγος ποικίλα συμπτώματα ἀνισορροπίας. Πολλοὶ εἶχαν ἀφήσει σύβυλα τῆς δουλειῆς των καὶ ἐπεριμεναν μὲ τρομάρα τὸ τέλος τοῦ κόσμου. Ἄλλοι ἐσταυροκοποῦντο καὶ ὕψωναν τὰ μάτια ἀνήσυχα εἰς τὸν οὐρανόν. Ἡ γυναικοὺς εἶχαν ἀφιερωθῆ ἰσθὰ ἅγια. Τὰ γραφία ἔτρεχαν εἰς τὸν πνευματικόν νὰ ξεφορτωθοῦν τῆς ἁμαρτίας των. Ἡ νέες ἀναθάν κεριά εἰς τὴν Παναγία νὰ τῆς εὐσπλαγχισθῆ. Οἱ παπᾶδες, φθηνά-φθηνά, μὲ ἕνα δύο γροσσάκια ἔδιναν εὐχὲς καὶ συχώρια. Μερικοὶ πάλιν, οἱ φρονιμώτεροι, τὸ εἶχαν βίξει στὸ γλέντι. Ἄφου θὰ πᾶμε, σοῦ λένε, ὄλοι ἄναυα στὸν ἄλλο κόσμο, ἄς πᾶμε τοῦλάχιστον χαρούμενοι. Τέλος πάντων ὄλοι ἐφαίνοντο σὰν νὰ ἐτοιμάζαν τὰ μπαγάγια των διὰ τὸ μεγάλο ταξίδι τῆς αἰωνιότητος.

Ὁ κ. Ἀστρονομίτης, ἐξηγῶν τὰ τοῦ κομήτου.

Τὸ προηγούμενο βράδν, πρὸ ἐπεριμένετο, ἀλλοῖ-μόνο μας! ἡ δέιτη παρουσία, νὰ σου καὶ μπαίνει στὸ γραφεῖο μου βιαστικός ἕνας πελάτης. Ἦλθε νὰ τοῦ συντάξω κατασχετήριον ἐναντίον ἐνὸς ὀφειλέτου ποῦ ἦταν ὑποπτος φυγῆς. Τοῦ παρετήρησα ὅτι ὁ κόσμος καὶ τὰ ἔξοδα θὰ πήγαιναν χαμένα, ἀφου ὄλοι μας ἀνεξαιρέτως εἴμεθα ὑποπτοι φυγῆς διὰ τὸν ἄλλον κόσμον.

— Μὰ ἴσα-ἴσα, μοῦ λέει πονηρῶς, γι' αὐτὸ κ' ἐγὼ θέλω νὰ κατοπιήσω ἀπὸ πρὶν τῆς δουλειῆς μου, πρὶν τὸ ξεκινήσωμε.

Ἐκατάλαθα χωρὶς πολλὰ λόγια.

Ἄναψα τὴν λάμπαν, καὶ ἐφώνησα ἕνα μικρὸν Γαβριᾶν, ἐκτελοῦντα χρέη προχείρου ὑπαλλήλου μου, νὰ μᾶς παραγγεῖλῃ καφέδες εἰς τὸ γειτονικὸν καφενεῖον.

Ἐξω τοῦ γραφεῖου μου, τὸ ὅποιον εἶνε ἰσόγειον, εἰς τὴν ἀρχὴν ἐνός ἡσυχου καὶ ἀσυχνάστου δρόμου, ἐπεκράτει ἀσυνήθης καὶ θορυβώδης κίνησης. Ὅμιλοι χαμινίων καὶ χασομέρηθων ἐαχηματίζοντο κατ' ἀρχὰς σιγά-σιγά, κατόπιν καὶ ἄλλων περιέργων, οἱ ὅποιοι συνεζήτουν, ἐφώνησαν καὶ ἠλάλαζαν.

Authorized licensed use limited to: 172.20.255.1. . ἀκούεται ἕνα φωνὴ στριγγί.

— Νά!.. νά!.. τώρα θά ξεμυτίση κ' ἡ οὐρά!.. ἀλαλαξεῖ ἄλλο χαμίμιον χοροπηδῶν καὶ κτυπῶν τῆς παλάμης.

Τὸ πλῆθος δλονεν αὐξάνει. Ὁ θόρυβος ἐπιτείνεται. Αἱ συζητήσεις διασταυροῦνται. Προβαίνομεν καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τὴν θύραν νὰ ἰδοῦμε τί τρέχει. Ἀκούω τὴν φωνὴν γνωστοῦ μου φίλου ἱατροῦ ζητούντος ἐξηγήσεις ἀπὸ τὸν κ. Ἀστρονομίδη, καθηγητὴν τοῦ γυμνασίου:

— Φωτίσατέ μας, κύριε καθηγητά: θά βγῆ ἀπόψε; θά μᾶς σαρώσῃ;

Ὁ κ. Ἀστρονομίδης λαμβάνει ὕφος σοβαρὸν. Ἀπὸ αὐτὸν τώρα ἐξαρτᾶται τὸ πᾶν: ἡ ζωὴ ἢ ὁ θάνατος. Διευθετεῖ τὸ σάλι του, τακτοποιεῖ τὰ γυαλιά του, ξεροθήχει λιγάκι, ἐν εἶδει προοιμίου, καὶ ἀρχίζει με πόζαν Θουκυδίδειον:

— Ἐξοχώτατε ἱατρέ, καθάπερ τυγχάνει καὶ ἡμῖν γνωστόν, ὁ κομήτης τοῦ Ἑλλεῖ προηγέθη ὡς ἐμφανισθόμενος ὀσονούπω· οὐχ ἦτον οὐδὲν ἐτι: βέβαιον καὶ γὰρ ὁ Φλαμμιαριῶν ἐτέραν ἀπεφάνητο γνώμην, μήπω ἐξακριβωθέντος ἂν ὁ δολιχοδρομῶν ἀνὰ τὸ ἄπειρον κομήτης ἐστὶν ὄντως τοῦ Ἑλλεῖ ἢ τοῦ Ἐνκεν ἢ τοῦ D'Arreste, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τοῦ Viella...

Οἱ ἀκροαταὶ ἀλληλοκυττάζονται ἐκθαμβοί. Τὰ χαμίμια μουγκρίζουν ὑποκώφως.

— Κολοκύθια μετ' ῥήγανη! Νά τος! διακόπτει ἓνα χαμίμι.

— Πές μας, δάσκαλε, ἀπὸ ποῦ θά βγῆ ἡ οὐρά!... φωνάζει ἓνας ἄλλος ξυπόλυτος μορτάκος.

— Νά τος!.. Νά τος!.. Ἄ α α α!.. Ζήτω ω ω ω!..

Φωναί, ἀλαλαγμοί, συνωστισμοί, πανδαϊμόνιον. Μερικὲς γυναῖκες λιποθυμοῦν.

— Παναγία, βόηθα! τ' εἶνε τοῦτα τὰ σημεῖα ποῦ μᾶς στέλνει ὁ θεός! Μὴν τύχη καὶ μᾶς πεθάνῃ ὁ καῦμένος ὁ δεσπότης!..

Ὁ διπλανός μου γείτων, ἓνας ἀξιοσέβαστος κοιλαρᾶς, τοκογλύφος, προβάλλει ἀπὸ τὴν θύραν τοῦ γραφείου του ἐξηγρημένος.

— Ἄειντε στὸ διάολο, νὰ χαθῆτε, παληόπαιδα! Θά μοῦ σπάσετε τὰ τζάμια!

— Ὅλοι μας θά πάμε κατὰ κεῖθε, παππού! Μὴ βιάζεσαι! τοῦ ἀυθαδιάζει ἓνας ἄλλος ἀκατάστατος περιπατητής.

— « Ἄειντε στὸ διάολο, μαγκόπαιδα! »

Authorized licensed use limited to: ΠΕΡΙΣΤΡΟΦΕΣ.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetio Dimosias Istoriki

Restrictions apply.

Τὰ ἄλλα χαρίνια γελοῦν καὶ ἀλαλάζουν. Ὁ κύριος θυμώνει. Τρέχει νὰ συλλάβῃ ἀπὸ τὸ αὐτὶ τὸν μικρὸν αὐθάδη. Αὐτὸς ξεγλιστράει πίσω καὶ πέφτει ἐπάνω εἰς τὸν ἰδικὸν μου Γαβριᾶν, ὅστις τὴν στιγμὴν ἐκείνην μᾶς ἔφερεν τὸν δίσκον μὲ τοὺς καφέδες. Ὁ δίσκος τινάζεται κάτω καὶ γίνεται γῆς Μαδιὰμ. Ὁ Γαβριᾶς καὶ ὁ μὸρτης συμπλέκονται καὶ ἀλληλοκυπόμενοι πέφτουν ἐπάνω στὰ τζάμια τοῦ γραφείου μου καὶ τὰ κάνουν θρύματα. Ρεθμα ἀέρος εἰσορμᾷ ἔξαφνα καὶ ἀρπάζει χαρτιά, δικόγραφα, χαρτόσημα.

Τρέχω νὰ τὰ μαζεύσω καὶ ἀναποδογυρίζω τὸ καλαμάρι τὸ μελάνι χύνεται καὶ μὸς τὰ κάνει θάλασσα. Μὲ μίαν ἀδεξίαν χειρονομίαν ἀνατρέπω καὶ τὴν λάμπαν σπάζει τὸ γιαιλί καὶ παίρνουν φωτιά τὰ χαρτιά. Ὁ, π' ἀνάθεμά σε, κομήτη! Τρέχομε ἐγὼ κι' ὁ πελάτης μου νὰ τὰ σβύσωμε, ἀλλὰ τὰ

« Καὶ γίνονται διὰ θάλασσα . . . »

χέρια μου καίονται καὶ τὰ μαλλιά μου τσουρουφλίζονται. Ἄπ' ἔσω τὰ χαρίνια οὐρλιάζουν στὰ γέλια.

Μέσα σ' ἐκεῖνο τὸ ἀλαλητό, νὰ σου καὶ ὁ Ἀστυνόμος. Μὲ τὸ κόκκινο φεσάκι, μὲ τ' ἄσπρα γάντια, μὲ τὴ βίτσα στὸ χέρι.

Τώρα τὰ προκόψαμε!

— Τί τρέχει; ἐδῶ; ἐρωτᾷ τουρκιστὶ μὴ γνωρίζων οὔτε λέξι ῥωμῆικη. Συλλαλητήριο κάνουνε χωρὶς τὴν ἀδεία τῆς Κυβερνήσεως;

— Ἐνας μορτάκος ἀναλαμβάνει νὰ τοῦ ἐξηγήσῃ;

— Νᾶ, πολίς - ἐφένδη (κύριε ἀστυνόμω) ὁ κομήτης . . .

— Νέ; κομίτα - μι; (τί; ἀντάρτης;) φωνάζει ὁ ἀστυνόμος. Γιουράν κομίτα - μι; (ἔλλην ἀντάρτης;) Νέρεντε; . . . (ποῦ εἶνε;)

Τὰ χαρίνια τοῦ δείχνουν τὸν οὐρανόν. Αὐτὸς, μύωφ, δὲν βλέπει οὔτε κομήτην, ἀλλ' οὔτε καὶ τὴν μύτην του. Διευθύνεται ὁ καλὸς σου εἰς ἓνα παριστάμενον καπελλοφόρον, τὸν ὁποῖον ἐκλαμβάνει ὡς τὸν ὑποδειχθέντα . . . ἔλληνα κομιτατζῆν! Ὁ ἄνθρωπος τοὺς ἐξηγεῖται ἑλληνιστὶ. Ὁ ἀστυνόμος ἀγριεῖει . . . τουρκιστὶ. Τὸν ἀρπάζει ἀπὸ τὸν γιανκὴν καὶ σφυρίζει ζητιῶν ἐνίσχυσιν. Σὲ λίγο ἐνσκήπτουν ἀρκετοὶ χωροφύλακες. Ὁ ἄνθρωπος διαμαρτύρεται ἐν ὀνόματι τοῦ

ἁγίου Πνεύματος! Ἄλλ' ἐκεῖνο τοῦ ἀπαντοῦν μὲ

πιδοχορτο. Ὅπου φύγη - φύγη. Καὶ ὁ ἐκ παρεξηγήσεως τρομερὸς Γιουβάν κομίτα - μι (!!) βρίσκειται σφηνωμένος σὲ εἴκοσι χέρια, ποῦ ζητοῦν νὰ τὸν πάρουν στὴ φυλακὴ.

Μοῦ ἀναψε τὸ αἷμα στὸ κεφάλι γιὰ τὸ ἄδικο. Ξεχνῶ τὰ ὀδικά μου τὰ βάσανα, καὶ ὅπως ἤμουν νευριασμένος, βγαίνω ἔξω γιὰ νὰ ἐξηγήσω τουρκιστὶ εἰς τὸν ἔξυπνον ἀστυνόμον τὰ διατρέξαντα.

Ἐκεῖνος ἀφοῦ μὲ κατεμέτρησε μὲ ἓνα βλέμμα βλοπτον ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν :

— Ἀ! καὶ σὺ εἶσαι κομιτατζής!.. Κόπιασε μέσα! μοῦ λέγει καὶ νεύει εἰς τοὺς χωροφύλακας.

Μᾶς ἀδράχνουν, ποῦ λέξ, φίλε μου, καὶ τοὺς δύο χωρὶς ἄλλην διαδικασίαν καὶ μᾶς ἀπάγουν ἐν θριάμβῳ στὸ φρέσκο. Ἐννοεῖς ὅτι, ἔπειτα ἀπὸ μίαν ἐβδομάδα, καὶ μετὰ πολλὰς ἀνακρίσεις, διαβούλια,

τρεχάματα, ξεθεώματα, μᾶς ἀπέλυσαν, διότι: ἔγινε... *γιαγνὶς ὀλντιού!* Ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ πᾶνε τόσο: ἀστυνομικοὶ κόποι στὸ βρόντο, μᾶς ἐκάθισαν μὲ καταγγεῖλια... ἐπὶ ἀπιστάσει κατὰ τῆς ἐξουσίας!...

Τώρα, ὁ θεὸς νὰ βάλῃ τὸ χέρι του νὰ τὰ ξεμπερδέψωμε.

Αὐτὰ εἶνε τὰ χάλια μου μὲ τὸν κακοῦργον Χάλεϋ, ποῦ νὰ ὀφεται.

Σὲ φιλῶ, ἰδικὸς Σου

• *Ονούφριος Παχωμίου*

Διὰ τὴν ἀντιγραφήν

Κ. ΤΣΙΤΣΕΛΙΚΗΣ

« Ὁ ἀστυνόμος τὸν ἀρπάζει ἀπὸ τὸν γιακᾶν... »

Εἰς ὁδοπάρειον κυρίαν

ἐπιστέλλουσάν μοι «πολλοὺς ἀσπασμοὺς»

Μον στέλνεις «ἀσπασμοὺς» μέσα στὸ γράμμα ποῦ χάνουν τὴν φρεσκάδα τους στὸ δρόμο...

θαρρῶ πῶς πάει ἄδικο ὁ κόπος...

Παράγγελνέ μου κ' ἔρχομ' ἐν τῷ ἄμα,

μὴ δίνης βάρος στὸ φτωχὸ τὸ ταχυδρόμο·

ἔρχομαι καὶ τοὺς παίρνω αὐτοπροσώπως!..

ΕΩΣΦΟΡΟΣ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is

Restrictions apply.

Τ Ε Τ Τ Ι Γ Ε Σ

Τὸ ἓνα φιλικὸν ὄμιλον, ἔν τινι κήπῳ τῆς Κηφισσιᾶς, ἐτέθη τὸ ζήτημα, εἴαν τὸ λάλημα τοῦ τέττιγος εἶνε ἢ δὲν εἶνε ἄσμα. Ἀφορμὴν ἔδωκε ὁ ἀδιάκοπος, ἡμέραν καὶ νύκτα, θόρυβος τῶν ἐντόμων αὐτῶν. Ἐκαστος ἔλεγε καὶ ἀνά μίαν γνώμην αὐτοσχέδιον, καὶ ἐκεῖνοι ἀκόμη, οἱ ὅποιοι δὲν ἔλαβον ποτὲ τὴν περιεργίαν νὰ ἴδουν ἐκ τοῦ πλησίον τί πράγμα εἶνε ὁ τέττιξ, ὁ ἀκούραστος αὐτὸς φανακλᾶς τοῦ θέρους. Τοῦτο ἄλλως δὲν εἶνε καὶ εὐκολον, διότι τὸ χρώμα τοῦ τέττιγος συγγέεται πρὸς τὸ χρώμα τοῦ φλοιοῦ τῶν δένδρων, ὅπου κάθηται. Ἐπεκράτησεν ἡ λαϊκὴ ἰδέα, ὅτι τὸ λάλημα τοῦ τέττιγος εἶνε κραυγὴ ἀγωνίας ἕνεκα τοῦ καύσωνος. Κάποιοι μάλιστα, εὐθυμολογῶν, ἀπεφάνθη ὅτι δὲν εἶνε οὔτε ἄσμα, οὔτε θρήνος, οὔτε ἀγωνία, ἀλλὰ... *καστανιέτες*, κρόταλα τῆς φύσεως!

Ἐγὼ νομίζω ὅτι ὁ τέττιξ, ὅστις εἶνε τὸ μόνον ᾠδικὸν πτηνόν, τὸ ὅποιον ἀφήξαν οἱ κυνηγοὶ εἰς τοὺς κήπους καὶ τὰ δάση τῆς Ἀττικῆς, ἀξίζει εὐμενεστέραν καὶ δικαιωτέραν ἐκτίμησιν.

Σὰς ὁμολογῶ δὲ ὅτι τὸ ἄσμα του, ἀντὶ νὰ μοῦ φαίνεται ἀνιάρων, τοῦναντίον μὲ τέρει. Εἶνε μονότονον, δὲν τὸ ἀρνοῦμαι· ἀλλὰ καὶ τῆς πηγῆς τὸ κελάρυσμα εἶνε μονότονον· μονότονος εἶνε καὶ ὁ φλοίσβος, μὲ τὸν ὅποιον ξεφυχᾶ εἰς τὴν ἀπαλὴν ἀμμουδιὰν τὸ κῆμα. Εἰς τὸν θόρυβον τῶν τεττίγων, μάλιστα εἰς τὴν ἀπειροφόρον συναυλίαν τῶν πολὺ θερμῶν ἡμερῶν τοῦ θέρους, εὐρίσκω τὴν ποίησιν, τὴν ὁποίαν εὐρίσκω εἰς τὸν θόρυβον τῆς βροχῆς. Ἡ συναυλία τῶν τεττίγων εἶνε δι' ἐμὲ βροχὴ ἤχων, βροχὴ παλμῶν. Ἄλλ' εἶνε δύσκολον διὰ λέξεων νὰ ἐκφράσω τὴν ἐντύπωσίν μου ἀπὸ τὴν μουσικὴν τῶν τεττίγων.

Καὶ δὲν ἐντρέπομαι νὰ ὁμολογῶ τὴν τέρψιν, τὴν ὁποίαν μοῦ προξενεῖ ἡ μουσικὴ αὐτῆ, ὅταν ἔχω συμφῶνους τόσους ἀρχαίους ποιητὰς καὶ αὐτὸν τὸν Πλάτωνα, ὅστις εἰς τὸν «*Φαίδωνα*» διηγεῖται μῦθον, κατὰ τὸν ὅποιον οἱ τέττιγες ἦσαν ἄνθρωποι, τόσον φιλόμουσοι, ὥστε ἀκούοντες τὰς Μούσας ἐλησμόνησαν τὴν ὕλικὴν τροφήν καὶ ἀπέθαναν ἐξ ἀσιτίας. Αἱ δὲ Μούσαι λυθηθεῖσαι αὐτούς, τοὺς μετεμόρφωσαν εἰς τέττιγας.

Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Αἰλιανὸς, ἀναφέρων ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἔρωτον τοὺς τέττιγας, θεωρεῖ τοῦτο ἀσέβειαν. Ἄλλὰ καὶ ἂν ἄλλ-

θεύη ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἔτρωγον τοὺς τέττιγας, ὅπως οἱ Ἀραβες καὶ ἄλλοι λαοὶ ἔτρωγον καὶ τρώγουν τὰς ἀκριδας, εἶνε ἀκόμη βεβαιότερον, ὅτι τοὺς καθήδυνε τὸ ἄσμα τῶν τεττίγων· καὶ δὲν εἶνε ἀτομικὸς ὁ θαυμασμὸς τῆς ἀνακρεοντείου ᾠδῆς πρὸς τὸν «φίλυμνον τέττιγα, ὃν γῆρας οὐ τείρει, τὸν σχεδὸν θεοῖς ὁμοιον». Ὁ χρυσοῦς τέττιξ ἦτο κοινὸν καὶ προσφιλές κόσμημα τῆς κόμης τῶν πλουσίων Ἀθηναίων.

Ἀλλὰ δὲν σὰς φαίνεται ἀληθῶς ὅτι ἡ συμφωνία τῶν τεττίγων ἔχει μίαν μεγαλοπρέπειαν ἕμνου ἀρχαίου; Ἐγὼ εἰς τὸν δελφικὸν ἕμνον τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ εἰς αὐτὰς ἀκόμη τὰς ἐμπνεύσεις τῶν μουσουργῶν, οἵτινες ἐμελοποίησαν χορικά ἀρχαίων δραμάτων, εὗρισκω μίαν ἀπήχησιν τῆς φυσικῆς ταύτης μουσικῆς.

Καὶ εἶνε ἄσμα τὸ λάλημα τοῦ τέττιγος. Ἡ ἔρουνά μου ἐνίσχυσε τὴν ἰδέαν, τὴν ὅποιαν εἶχα πάντοτε περὶ τούτου. Εἶνε ἄσμα, καίτοι δὲν γίνεται μὲ τὸν λάρυγγα καὶ τὸ στόμα, ἀλλὰ διὰ συσκευῆς ἰδιαιτέρας, εἶδος τυμπάνου, τὸ ὁποῖον τὸ ἀρσενικὸν ἔντομον ἔχει εἰς τὸ κάτω μέρος τοῦ ὑπογαστρίου. Ἡ θήλεια εἶνε ἄφωνος, διὸ καὶ ὁ ἀρχαῖος Ξέναρχος ἐμακάριζε τοὺς τέττιγας, οἵτινες ἔχουν συζύγους ἀλάλους. Ἡ φωνὴ τοῦ ἀρρενος εἶνε κλίσις ἐρωτικὴ καὶ συγχρόνως ἐκδήλωσις τῆς χαρᾶς τοῦ ζῆν, ὡς εἶνε τὸ ἄσμα ὄλων τῶν ὄντων, πλὴν τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες τραγουδοῦν πολλάκις καὶ διὰ τὰ συλλέγουν πεντάρες.

Ἡ ζωὴ των διαρκεῖ ἀπὸ τῆς ἀνοιξέως μέχρι τοῦ φθινοπώρου. Ἀμα παύσονται τ' ἀηδόνια, ἀρχίζουσι αὐτοί. Ἀρχίζουσι ἄδοντες καὶ τελειῶνουσι ἄδοντες. Ὁ Αἰσωπος τοὺς ἠδίκησεν, ὅπως ἠδίκησε καὶ ἄλλα ζῶα μὲ τὴν ματαίαν ἐλπίδα νὰ σωφρονίσῃ τοὺς ἀνθρώπους. Τοὺς παρέστησεν ἐπαιτοῦντας εἰς τὰς θύρας τῶν μυρμηκῶν. Ἀλλὰ τί νὰ ἐπαιτήσονται ἀπὸ τοὺς χαμαιζήλους καὶ χυδαίους μύρμηκας αὐτοὶ οἱ μὴ ἔχοντες καμμίαν ὑλικὴν ἀνάγκην, οἱ τρεφόμενοι μὲ τὴν δρόσον τοῦ οὐρανοῦ, ὅπως οἱ θεοὶ ἐτροφόντο μὲ ἀβροσίαν; Ἡ ζωὴ των εἶνε ὅλη ἔρωσ καὶ μέθῃ χαρᾶς. Καὶ ὅπως οἱ θεοὶ, δὲν γνωρίζουσι καὶ αὐτοὶ τὴν ἐξασθένεισιν καὶ τὴν κατήφειαν τοῦ γήρατος. Ὁ θάνατός των προλαμβάνει τοὺς ἐξευτελισμοὺς καὶ τὰς θλίψεις τοῦ γήρατος. Ἀμα παύσονται νὰ τραγουδοῦν, ἀποθνήσκουσι. Ἐρχονται εἰς τὸν κόσμον μόνον διὰ τὰ χαροῦν.

ΙΩ. ΚΟΝΔΥΛΑΚΗΣ

ΠΙΚΡΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Κάθε μικρὸ πουλάκι στὸ κλαδί   Κάθε ψυχὴ ποῦ μέσ' στὸν κόσμο ζῇ
 ἕνα τραγοῦδι ξεχωρὸ τονίζει·   ἔχει βαθεῖα τὸν πόθο τὸν κρυφὸ τῆς·
 τὸ κάθε λουλουδάκι στὸ βουνὸ   κάθε καρδιά ποῦ ἀδιάκοπα χτυπᾷ
 μιὰ μυρουδιά ξεχωριστὴ σκορπίζει.   ἔχει κι' αὐτὴ τὸν πόνο τὸν δικὸ τῆς.

ΕΛΕΝΗ Σ. ΣΒΟΡΩΝΟΥ

ΚΟΥΑΡΤΕΤΟ

(Κατὰ τὸν Κριλιώφ

ΓΑΪΔΟΥΡΑΚΙ ἕνα καιρὸ
καὶ ἀρκοῦδι πλαδαρό,
τραγὸς μὲ μουσάκι
κι' ἕνα μαιμονδάκι
συμφωνοῦν σολίσται
νὰ γενοῦν καὶ μύσται
μουσικῆς
κλασικῆς.

13

« Σ' ἐσέ, κυρὰ μαριόλα, »
— λέγ' ἡ τρελή μαιμόν —
« ταιριάξ' ἡ μπασαβιόλα
σὴ χάρι τοῦ χορμιού.
Ἔσόν, κ' ἄν γαῖδαρέλλο,
ποῦ ἔχεις φυσικά
ταῦτιά σου μουσικά,
πάρε τὸ βιολοντζέλλο.
Ἐἶνε γιὰ δεύτερο βιολί
ὁ τραγὸς ἐξοχος πολί,
κι' ἐγὼ μὲ τὸ ἀρκετό
στὸ ξακουστό κοναριέτο
κρατῶ τὸ χρόνο
καὶ θὰ λυγόνω
μ' οὐράνιες δοξαριές
καὶ πέτρινες καρδιές ».

Καθένας τ'όργανό του
καί στανάλόγιό του
τῆ πάριτε του, κι' εμπρός
μὴ χάνετ' ὁ καιρός.

«Πώ! πώ!! ἀπελπισία!
φρικτὴ παραφωνία!
συμφωρὰ μου τ' εἶνε τοῦτα
δὲν μοῦ κάνετε μπατοῦτα!»
διακόπτει ὁ νευρικός
πρώτης ἀρχιμουσικός
καὶ χιππάρι μὲ τὰροκετο σοβαρὰ
τὸ σκαμνὶ του θυμωμένος στὰ γερά.
«Γιὰ σταθῆτε, τ' εἶν' αὐτά;
δὲν καθήσαμε σωστά,
ἄς βαλθοῦμε ὅπως ὅλα
τὰ κοναοῦτά. Ἐ μαριόλα,
βιζαβὶ στὸ βιολοντζέλλο,
τᾶλλο τὸ βιολὶ ἐκεῖ
νὰ τὸ βλέπω θέλω,

καὶ θὰ ᾄητε μουσικῇ
ποῦ θὰ κάνη καὶ βουνά
καὶ τὰ δένδρα νὰ πηδοῦν».

Καταλιάνονται ξανά,
μὰ τοῦ κάκου, ποῦ νὰ βγοῦν
νότες, ποῦ ἀμονοία!

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istoriki
Restrictions apply.

«Ἦσα ἄγὼ τὸ μουσικὸ»
 — τὸ ὑπομονητικὸ
 λέγει μὲ κακία —
 «Κύρ μαέστρο, σὴ γραμμῇ
 πρέπει νὰ σταθοῦμε
 καὶ ἀνάστημα, εἰ δὲ μὴ
 ἀκροῇ δὲν θὰ βροῦμε».
 Τὸ ἀκοῦνε καὶ καθεὶς
 ἑσ- ἄλλη θέσι παρενθὺς
 τὸ σκαμνὶ τοῦ σίγει·
 καὶ ἂν τοὺς περιζῆνει
 ἄφθονος ἰδρῶς, ἄμ δὲ...!

τέλος καὶ ἀοχὴ ποῦ νὰ βροθῇ!
 τώρα λόγια καὶ φωναὶ
 ποίως ἀπ' ὅλους ποῶτος νὰ σταθῇ.

Ἄκουσε τὸν σαιματᾶ
 ἐν ἀηδόνι ποῦ περῶ
 καὶ περιέρογο σαιματᾶ
 γιὰ ν' ἀκούσῃ τὸν κανγᾶ.
 «Ἀπὸ τῶν Μουσῶν τὸ δῶμα,
 — λέγουν ὅλοι μ' ἓνα στόμα, —
 φαίνεσαι σταλμένο
 ποντὶ ζηλεμένο.
 Καλῶς ἤλθες, γίντωσέ μας
 καὶ τὴ γνώμη σου εἰπέ μας.
 Πῶς συμβαίνει
 καὶ δὲν βγαίνει
 ἁρμονία,
 μὰ ἓνα γάλι
 καὶ μεγάλη
 ἀηδία;

Μάοκας ἔχομε στρουμένα
 καὶ λαμπρὰ τεμπεραμένα,

κι' ἂν ῥωτιᾶς γιὰ μουσική,
 ἀπ' τὴν πλέον κλασική.
 Μόνον ἔν, νὰ σὲ χαροῦμε :
 βρῆς μας τροπο νὰ σταθοῦμε».

«Φίλοι μου,» — λέει τὸ πουλί —
 «γιὰ νὰ κάμετε κοναριέτο
 γνώσεις θέλετε κι' αὐτί,
 εἰ δὲ μὴ, ἀκούσατέ το,
 μὲ τὰς γνώσεις τὰς δικὰς σας
 καὶ τὰ τρομφερὰ ταυτιά σας
 ἴσ' ὅποια θέσι κι' ἂν σταθῆτε
 μουσικοὶ δὲν θὰ γενητε».

[Παρίσιοι, 1910]

Σ. Π.

ΤΟ ΕΞΩΚΚΛΗΣΙ

Ἐμπήκαμε ἕς ἓνα μικρὸ ἑκκλησίον πρὸς τὸ βράδυ
 ποῦ τῆς εἰκόνες σκέπαζε τὸ θαμπερὸ σκοτάδι.
 Πρὸς στήν Παρθένα ἐσκόρπιζε μισόσβυτη καντήλα
 σὰν μυστικῆς ἀναλαμπῆς ἀχνὴν ἀνατριχίλα.

Οὔτε λιβάνι, οὔτε κερι. Μόνο τὰ δύο τῆς μάτια,
 ποῦ σὰν τῆς νύχτας μοιάζουσε τ' ἀστέρινα παλάτια,
 στά σκοτεινὰ εἰκονίσματα κ' ἐμπρὸς στήν Παναγία
 κάπου καὶ κάπου σκόρπιζαν μὰ φωτεινὴ μαγεία.

Ξάφνου τὰ σκότη ἐπύκνωσαν. Ἐξω ἀψηλά τ' ἀστέρια
 ἀρῆὰ καὶ ποῦ ξεφύτρωσαν σὰν θεικὰ ἁγιοκέρια,
 καὶ σὰν ματάκια ἀγγελικὰ μέσ' ἀπ' τὰ οὐράνια θάμνη
 τὸ καντυλάκι ἐκύτταζαν κρυφὰ ποῦ τρεμολάμπει.

Οὔτε λιβάνι, οὔτε κερι. Κι' ἀφῆκε τὸ ἔξωκκλησι
 μὲ λύπη ποῦ δὲν μπόρεσε μὲ φῶς νὰ προσκυνήσῃ.
 Κι' ὁμως σκορποῦσε γύρω τῆς σὰν διάβαινε τὴ θύρα
 τῆς ὁμορφιάς ἀναλαμπῆς, τῆς καλωσύνης μῦρα.

ΓΕΩΡΓ. Κ. ΣΤΡΑΤΗΓΗΣ

ΤΩΝ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ ΧΡΗΣΜΟΙ

ΕΠΑΓΕΝ ἡ δυνατὴ βροχὴ καὶ ἠκούετο μονότονα ἡ ροὴ τοῦ νεροῦ μέσα εἰς τ' αὐλάκια τῶν χωραφῶν καὶ εἰς τὴν κεραμιδένια στέγη. Τὰ ξύλα εἰς τὴ γωνιά μισοσβυμένα ἐπάνω σὲ θαμπὴ στάκτη, ἔβγαναν ἐρυθρὲς ἀναλαμπές, πλούσιες εἰς χρώματα χρυσαφένια, γαλάζια καὶ μαβιά, ἰσικιάζοντας φανταστικά τὰς ὄψεις τῶν ἀνθρώπων γύρω στὴ φωτιά καὶ τῶν καρπῶν, ποῦ ἐκρέμοντο εἰς τὰ δοκάρια τῆς στέγης...

Τότε, σουνδαυλίζοντας τὴν φωτιά, διηγήθηκεν ὁ Τρισκέμιος :
— Σὰν πως — λέγει — νὰ ἦτο κάμπος δίπλα σὲ βουνό. Καὶ τὸ βουνὸ νὰ ἦτο γυμνὸ — ἓνας τεράστιος σωρὸς μαυροπράσινες πέτρες — καὶ ὁ κάμπος ξερὸς — μιὰ στενόμακρη γῆ σκεπασμένη ἀπὸ κίτρινα θεριμεμένα ἀγκάδια.

Καὶ εἰς τὴν ἄκρη τοῦ κάμπου ἦτο — λέγει — ἓνα παράξενο χάλασμα, σὰν ἀρχαῖος ναός, σὰν παλιὸ παλάτι καὶ σὰν ἐρείπιο κάστρο· μὲ τοίχους μαρμαροπελεκητοὺς καὶ μὲ στῆλες πολύχρωμες καὶ μὲ θύρες ἀνοιγμένες εἰς τὰ δυὸ ἀγκωνάρια, σὰν ν' ἀφήφουσε τὸ κτίριον, ὅταν ἔξοῦσε, κάθε κινὸνα ρυθμοῦ καὶ κάθε προφύλαξι στερεότητος. Καὶ (πρᾶγμα ἀντίθετον εἰς τὴν γυμνότητα τῆς γῆς) ἔβγαιναν ἀπὸ δυὸ χαραμάδες τοῦ ἐμπροσθίνου τοίχου δυὸ ἀγριοσκιῆς πλοκαμωτές καὶ στριφτόκλαδες, σὰν νὰ ἦσαν φεῖδια, ποῦ τ' ἀρπάζε καὶ τὰ ἐρριζώσεν ἡ γῆ ἐκεῖ στὴν ἀγκυλιά της καὶ τ' ἀποδένδρωσε. Κι' ἀπὸ τὸν ἀγῶνα, ποῦ ἔκαναν ἐκεῖνα νὰ ἐλευθερωθοῦν, εἶχαν μετασάλευση τὰ τετράγωνα μεγάλα μάρμαρα κι' ἀνεσηκόνοντο ἔτσι ἢ πέτρες, ὥστε ν' ἀφήνουν μελαψὲς χαραμάδες, κάνοντας γραμμὴ σπασμένη ὅμοια μὲ τοῦ ἀστροπελεκίου τὸ δρόμο.

Καὶ μέσα — λέγει — στὸ ρημαδιακὸ ἐφύτρωνε βρωμόχορτον, ὁ βδελυρὸς ἀζούρας — ποῦ εἶχε τρανέψη ὡσάν δένδρι κι' ἐχουσοκοκίνιζαν φουντωμένα τὰ βλαστάρια του, προβάλλοντας ἀπὸ τὰ στενόμακρα παράθυρα τοῦ ρημαδιακοῦ, ὡσάν ζωγραφιῆς ἀπότομης μὲ μαρομένιες κορνίζες.

Καὶ κατὰ τὴν ἀνατολὴν — λέγει — τὸ κτίριο δὲν εἶχε τοῖχο, ὥστε ποὺ ἀκουμποῦσαν οἱ δύο ἄλλοι τοῖχοι ἐπάνω εἰς τὴν ἀπόκρημνη καὶ λαξευμένη ράχι τοῦ βουνοῦ, ποὺ ἐσχίζετο παρ᾽ ἕνα καὶ μιὰ σπηλιά εφαινότου ἐκεῖ κατασοκότεινη στὸ ἔμβια της.

Ἐγὼ ἐμβήκα — λέγει — στὸ χάλασμα, ἐπέρασα τὴν ὑγρὴ δυσωδία, ποὺ ἀφηνε τὸ βρωμόχορτο στὸ παραμέρισμά του, κι' ἐφθασα στὴ σπηλιά.

Θὰ ἦτον ἀργὰ καὶ ὁ ἥλιος θὰ εἶχε γεῖρη, γιατί πλειότερο φῶς ἦταν ἀπέξω παρὰ μέσα στὸ ξεσκεπο χάλασμα. Κι' ὅταν ἐσταμάτησα ἐμπρὸς στὴ σπηλιά, κάτι σὰν νὰ ἠκούσθη, ποὺ ψιθυρολογούσε «Σιγά ἢ σιγὴ μὴ σὲ σατίσῃ». Καὶ σὰν κάποια σκιά νὰ ἐγλυστρουῖσεν ἀγνάντια, εἰς τῆς πέτρες τοῦ βουνοῦ. Κ' εἶπα στὸ νοῦ μου:

— Νὰ ἦναι τάχα τὸ σουσίρισμα τῶν σαυρῶν, ποὺ τρυπᾶν ὅπως τώρα; καὶ τὸ βούσιμα τοῦ βρωμόχορτου, ποὺ μετατόπισα στὸ διάβα μου;

Ἀλλὰ ξανακούσθη — λέγει — τὸ σουσουρο, κομματιασμένον σὰν ὁ ἦχος χαλικοῦ, ποὺ κατρακυλᾷ σὲ πέτρινο κατήφορο καὶ ξαναειπώθησαν αἱ λέξεις σὰν νὰ ἔβγαιναν κι' ὅλα ἀπὸ τὰ βάθη τῆς σπηλιάς. Τόσο ξεκάθαρα, ποὺ ἐστοχάσθηκα πῶς θὰ ἐστοίχειωσε τὸ βουνὸ καὶ φοβισμένος ἐτρέψωσα — λέγει — στὴ σπηλιά.

Καὶ ἦτο στὴν ἀρχὴ, ἕνα ἦσοχο καὶ ὑγρὸ σκοτάδι, ποὺ σ' ἔκαμνε νὰ μὴν ἀποζητήσῃς τίποτε ἀπὸ γύρω σου καὶ νὰ εὐρίσκησῃς κάθε φῶς μέσα στὸν ἑαυτὸ σου. Καὶ ἦτον ἕνα νεκρὸ καὶ ἀκίνητο κρῦο, ποὺ σ' ἔκανε ν' ἀνακουφίζεσαι στοῦ κορμιοῦ σου τὴ ξέστη.

Ὡς ποὺ προχωρῶντας — λέγει — ἐφθασα νὰ ξεκρίνω κάτι ἀχνοκίτρινες ἀκτίνες, ποὺ ἀπὸ κάποια χαραμίδα ἐγλυστρουῖσαν μέσα στὸ ὑγρὸ σκοτάδι. Ἐπειτα ὅμως, ὅσο πήγαινα περὶ βαθειά, ζωντανώτερες ἀπλώνοντο ἢ ἀκτίνες κ' ἐγλυστρουῖσαν ἀνάμειο τους τὸ σκοτάδι, σὰν ὀκνὸ χταπόδι.

Εἶδα τότε ἐπάνωθι μου ἕνα θόλο, ποὺ ἐκρέμοντο ἀπ' αὐτὸν ξερόκλαδα κρυσταλλένια σὰν διαμαντένιοι δράκοντες καὶ σὰν γοργόνες ζαφειρόνιες καὶ σὰν ἄλλα στολιδία δυσκολονόητα, ποὺ τὸ ἀστραφτερὸ λαμπροκόπημα των ἐλαφροτυλίγετο εἰς τὸ ἀχνὸ σάβανο τοῦ σκοταδιοῦ. Καὶ γύρω ἦταν ἕνα φράξιμο τοῦ τόπου ἐκείνου, σὰν τοῖχος ἀπὸ ἀνώμαλες πέτρες ἀπανωτές, ποὺ ἴδρωνε θαρρεῖς γιὰ νὰ βασιεῖ τὸν μυριοστόλιστο θόλο κ' ἔβγαιναν ἀπὸ μέσα του ὁ ἴδρως τόσον ἀργά, ὥστ' ἐκρῦνε κ' ἐπάγωνεν ὡς ποὺ νὰ φθάσῃ ἔξω. Καὶ εἰς τὸν τέτοιον τοῖχο ἦσαν ὀλοῦθε πλατεῖες χαραμίδες, σὰν δρόμοι στενοὶ, ποὺ ὠδηγοῦσαν περὶ βαθειά στὸ βουνό.

Κάπου, ἀντίστοιχα μὲ τὴν κορυφὴ τοῦ θόλου, ἀπλώνετο γάμω ἕνα νερὸ μελανιασμένο, ποὺ ἐσάλευε κ' ἐζητοῦσα — λέγει — στὸ νοῦ μου πῶς ἐγίνετο τὸ ἀργοσάλευμα τοῦ νεροῦ στὸ λάκκο. Κι' ὁ λάκκος δὲν ἀπλώνετο περισσότερον ἀπὸ ἓν ἀνάστημα ἀνθρώπου.

Ὡς ποὺ εἶδα πῶς ἔλεφταν ἀπὸ πάνω σταλαγματιεὶς τόσες μόνον, ὥστε νὰ μὴ ἐξερῶνται ὡς ἔλεφτοι.

Authorized to be reprinted to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

Ὅμως ἀπλώνετο ἐπάνω στο σαλευμένο νερό μιὰ σιὰ ὥσάν γυναίκα καθισμένης ἄβολα ἐπάνω σέ τρίποδα — μιᾶς γυναίκα, πού πότε ἐμάκρυνε καί πότε ἐπλάταινε ἡ μορφή της καί πού ἀργοκινεῖτο τό κορμί της ἀπό μιάν ἀγωνία θλιβερή καί ἀπάνθρωπη.

Τότε ἐσεφθίγη — λέγει — ἐγώ : — Θά ἦναι κάποια Πυθία τοῦ παλαιοῦ καιροῦ, πού φεύγοντας τόν κατατρογυμῶ τῶν νέων Μαινάδων θά ἐκρῦφθηγεν εἰς τὰ νερά. Γι' αὐτό κ' ἡ ψυχὴ μου ἀπό καιρὸν ἀποζητᾷ τοὺς νέους χρησμούς — τὰ λόγια πού μάταια οἱ γνωστικοὶ θά ἐξητοῦσαν νὰ καταλάβουν· ὄχι νὰ δικαιολογήσουν.

Τότε, ὥσάν ἀπό τό ψιθύρισμα, πού ἔκανε τό σάλεμα τοῦ νεροῦ ἢ ὥσάν εἰς τοὺς ἴσκιους τοῦ ὑγροῦ καθρέπτη, ἐγώ — λέγει — ἢ θά διάβασα ἢ θάκουσα κάποιους χρησμούς τῶν μυστηρίων. Ὁ νοῦς μου τοὺς λογίζει σκοτεινά, ἀλλὰ καθαρότερα τοὺς αἰσθάνεται ἢ ἐσωτερικῆ μου σκέψης καί παρακολουθεῖ τὰς διακλαδώσεις αὐτῶν μέσα εἰς τὸν ζωντανὸ κόσμο, ὅμοια μὲ τὴν φαντασία, πού σὺν προβάλλῃ κόμπος μιᾶς οἴζας, φαντάζεται ὅλους τοὺς δρόμους, πού βαθεῖα στὴ γῆ τραβᾷ τὰ πλοκάμια τῆς οἴζας.

Καί ἦταν — λέγει — ἀραδιασμένοι παράξενα οἱ χρησμοί, ὅσους ἐκρῦφόλεγεν ὁ ἴσκιος τῆς Πυθίας, ὥστε δὲν ξέρω βολετὰ νὰ τοὺς θυμηθῶ :

Ἔλεγεν ὁ ἕνας :

§ *Θέλεις νᾶχης κάποιαν ἐπιτυχία εἰς τὴ δική σου τὴ ζωὴ ; Μὴ σκέπτεσαι γιὰ τοὺς οὐθμούς τοῦ κόσμου. Χάλαγέ τους.*

Ἔπειτα ἔλεγεν ἄλλος :

§ *Εἰς τὸ πρῶτον ἀγκάλιασμα τῆς ἀγάτης ἀφοκοῦσον καὶ θ' ἀκούσης βοῆτό ἀπ' ἔξω, ἀπὸ τὸν ἄλλο κόσμω. Ἄν ἦναι ἄγριο τὸ βοῆτό, σπρῶξε ἀπάνθρωπα τὴν ἀγάτη σου καὶ φεύγοντας οἴξε μαύρη πέτρα πίσω σου.*

Ἄλλοι χρησμοὶ ἔλεγαν :

§ *Χά ! χά ! γελᾶς γιὰ τὴ χαρὰ σου. Μὴ γελᾶς, γιὰτι θ' ἀκούση ἡ Τύχη. Τὸν πόνο θά σοῦ στεῖλῃ στὴν καρδιά σου νὰ μπῆξῃ τὸ φαρμακερό τὸν νύχι.*

§ *Μάτια γλαρὰ φέρονον κακὸ γιὰτι τὸ θέλουν. Μάτια δυνατὰ τὴ δυνατὰ προετοιμάζουν χωρὶς νὰ θέλουν.*

§ *Ἀγωνίζονται νὰ θεριέρονν μέσα σου ἢ ζωὴς ἢ περασμένες κ' ἢ φαντασία τῆς ζεσταίνει. Πρόφθασε νὰ τῆς πνιξῆς πρὶν σὲ πνιξουν.*

§ *Ἀνώφελα ταφροκοπιᾷ ὁ δουλεντῆς ὁ νόμος γίρω στο χωράφι τοῦ τῆς ἠθικῆς. Νεροποντιές παθῶν τοῦ συνελπίονν τὰ σαφιμίματα. Γιατ' εἶναι τάχα ὁ δουλεντῆς ; Γιατ' εἶναι κ' ἢ νεροποντιές ;*

§ *Κακὴ εἶναι ἢ μέρα ἢ Τρίτη. Κάποτε ἢ δυνατὴ τὴν ἐφαρμάκεψε κ' ὁ κόσμος βαρυνώμησε. Φιλάξον τὴν.*

§ *Τὴν ξένη δυνατὴ θεριεύει τὴν ἢ καλωσύνη σου. Κι' ἀπὸ τὴν καλωσύνη μιάν ἡμέρα μέτης ἐγενήθηγεν ἢ δυνατὴ.*

§ *Ἀγάτα τὸ 3 καὶ τὸ 7. Φεῦγε τὸ 13 καὶ κάθε ἄλλον ἀσύμμετρον ἀριθμὸν καὶ πρῶτα.*

§ Ἅγιος ἰσχυρός κι' ἅγιος ἀθάνατος εἶναι κάθε πόθος ἡδονῆς. Ἄγία δὲν εἶναι ὅμως ἡ ἡδονὴ ποὺ ἐλεεῖ, οὔτε κ' ἰσχυρὰ οὔτε κι' ἀθάνατη.

§ Κυτάει ὁ σκύλος τοῦ φεγγαριοῦ τὴ νέκρα κι' ἀλυχτᾷ μὲ θοῆνο. Κάποιον θά πεθάνῃ τὸ οὐρλιασμα καὶ χίψα του.

§ Πάρε τὸ πέταλο τοῦ δρόμου. Τύχη σου φέρουν ξένων κόπων τὰ σπαριμένα βάσανα.

§ Τάχα νὰ ὀκνεύης σὺ, ποὺ σκέπτεσαι; Τάχα νὰ σκέπτεσαι σὺ, ποὺ ὀκνεύεις;

§ Τέτοιος εἶναι ὁ κρυφός μας νόμος: Γέννημα τῆς ἀρετῆς νὰ γίνε-
ται πάντα θερέμμα τῆς κακίας.

§ Ἐλλῆς μὴν ἔλλῆς, πάντα θά ἔλλῃς στὸν κόσμο. Πράξης δὲν πρά-
ξης, πάντα θά συμβοῦν αἱ πράξεις σου. Σέγνοιαστα ταξείδεε.

§ Σκυλάκι ὁ πόρος εἶναι. Μάθε τον νὰ βγαίῃ στο κνήμι τῆς χαρᾶς.

Τέτοια σὰν πως νὰ ἔλεγεν ἡ σκιά τῆς Πυθίας τὴν ὥρα, ποὺ ἀργοταράζετο στὸ μελανιασμένο νερὸ τοῦ λάκκου.

Ὀλονένα ὅμως ἐθέριε το σκοτάδι κι' ἀποκάρωνε μὲ τὴν πνοὴ του τὸ φῶς τῆς σπηλιᾶς. Ἀφανίσθηκε βαθεῖα στὸ νερὸ ἡ Πυθία κ' ἐγὼ θωροῦσα — λέγει — χωρὶς νὰ τὴν βλέπω πῶς ἀκίνητη ξαπλώθηκεν εἰς τὸ βυθὸ τοῦ λάκκου, ποὺ εἶχε χώρον ἴσα μὲ ἀνάστημα ἑνὸς ἀνθρώπου. Καὶ τ' ἀστραφτερὰ στολίδια, ποὺ ἐθυμόμουν νὰ εὐρίσκωνται ἀπὸ πάνω μου, ἐφάνταζαν στὸ νοῦ μου τώρα σὰν κιτρινόμαυρο πουρὶ σὲ δόντια σκελετοῦ. Κ' ἡ σαύρες ποὺ ἄκουα νὰ σουσουρίζουν γύρω, μοῦ θύμιζαν τῆς παλῆς μαγικῆς σαλαμανδρῆς, σκιαχτρα τῶν φόβων. Καὶ κάθε κουφός ἤχος σταλαγματιᾶς, ποὺ ἐπεφτε στὸ λάκκο, ἠκουέτο σὰν ὁ ὕστερος στεναγμὸς κάποιας ζωῆς.

Ἐκαμα — λέγει — τότε νὰ βγῶ ἀπ' ἐκεῖ καὶ σφαλερὰ προχω-
ρώντας ἐμβῆκα σὲ μιὰ σχισμάδα ἀπὸ ἐκεῖνες, ποὺ ἀνοίγοντο στὰ πλάγια τῆς σπηλιᾶς. Κ' ἐπροχωροῦσα στενόχωρα κι' ἀπελπι-
σμένα, γιατί μοῦ ἦτον ἀδύνατο νὰ στρέψω πίσω. Τόσον ἦτο στενὸς ὁ θεοσκοτεινὸς δρόμος, ἀνηφοριασμένος κι' ἀκατάστατος σὰν τῆς ζωῆς μας ὁ δρόμος.

Ὡς ποὺ φθάνοντας στὸ ἔβγα τοῦ ἀπροσδόκητα, κατακύλησα στὴν κατηφόρα ἑνὸς βουνοῦ. Τότ' ἐυρέθηκα — λέγει — ἑξαφνα σὲ τόπο χλοερὸ καὶ τόπο σκιερὸ, ποὺ ἀπάνωθ' ἐ του χνουδωτὸς ἀπλώ-
νετ' ὁ οὐρανός, πυκνοστολισμένος μὲ ἄστρα. Καὶ τ' ἄστρα ἐλαμπύ-
ριζαν σὰν βλέμματα εἰρωνικῶν ματιῶν, ποὺ δὲν ἔχουν βάθος καὶ ποὺ δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ βυθίσῃ σ' αὐτὰ τὸ δικό του τὸ βλέμμα. Γύρω μου δένδρα ὑψώνοντο, ἱτιές καὶ κυπαρίσσια, ποὺ ἐκινού-
σαν ἀπειλητικὰ τῆς κορυφῆς των καὶ κάποτε ἔσμιγαν σὰν νὰ κρυφομιλοῦσαν.

Κ' εἶπα — λέγει — ἐγὼ μὲ τὸ νοῦ μου:

— Δὲν βαρυνέσαι! Τί μπορεῖ τάχα νὰ εἰποῦνε;

Καὶ ἄρρωστα ἐξογκώματα τῆς γῆς καὶ κατὶ πέτρες σκόρπιες
ἄτακτα, σὰν ἀπορριπτοὶ ἐξήμιτου χρόνου.

Authorized licensed use only: https://www.cambridge.org/core

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiakó Apothetirio Dimósias Ist

Restrictions apply.

“Όλα μὴν ὀπτασία ὀλιγόστιγμη τοῦ νοῦ, πρὶν νὰ τὸν ἀποκαρῶσουν ὁ πόνος, ἡ κούρασι κ’ ἡ νύχτα.

“Ἐπειτα στὸν ὕπνο μου — λέγει — σὰν ν’ ἄκουσα ἀντίθετα λόγια, ποῦ ἦσαν τῶν χρησιμῶν μυστήρια.

Τέτοια ἐπέρασεν ἡ νύχτα.

Κ’ εἰς τὸ ξημέρωμα ξυπνῶντας εὐρέθηκα νὰ ἦμαι σὲ κῆπο νεκρικό. Ἡ ζωὴ γύρω μου ἐσπαρταροῦσε κ’ ἐγὼ μάταια ζητοῦσα νὰ ξεδιαλύνω ἂν προτοῦ νὰ κοιμηθῶ ἐδιάβηκα τὸ χάλασμα καὶ τὴ σπηλιά κ’ ἂν πάλι ἄκουσα στὸν ὕπνο μου τῶν μυστηρίων χρησιμῶς.

Τίποτε δὲν ἐξεκαθάριζεν ἡ σκέψις.

Μόνον ὅταν ἐξεκίνησα νὰ φύγω, κάποιος σπουργίτης, ποῦ ἐκελαδοῦσεν ἄτακτα, μοῦ ἐθύμισε παλῆ ἄραγοῦδι μου, ποῦ ἔμοιαζεν ἀρχαῖο ψαλιμὸ κ’ ἐμολογοῦσε — λέγει — τὸ τραγοῦδι μου :

« Ἐτσι σιτῶ κάστρου τὴν αἰλὴ μέρα καὶ νύχτα
 Ἄκουα ἐγὼ θρήγους ψυχῶν, βόγγους σωμάτων,
 Κ’ ἡ σκεψι, ἀνύπνωτο σκελί, σὴν πόσι ἄλλυχα,
 Τῆς ζωῆς φύλακας πιστὸς καὶ τῶν θανάτων.

I. ΖΕΡΒΟΣ ΑΡΕΤΑΣ

Γαμβρὸς βραδύγλωσσος

Ἡ προξενήτρια. — Ἐχω καὶ γιὰ σένα, κόρη μου, ἓνα καλὸ-ταῖκο γαμπρό... Μὰ εἶνε πολὺ βραδύγλωσσος... Οὔτε μὰ λέξι δὲν καταφέρνει νὰ τὴν ξεκαθαρίσῃ καλὰ - καλὰ...

Ἡ γεροντοκόρη. — Μὰ τοῦλάχιστον τὸ ναὶ δὲν θὰ μπορέσῃ τάχα νὰ τὸ προσέσῃ;...

Τὸ «Ἐθν. Ἡμερολόγιον» συγκαταριθμῆται ἀπὸ τοῦ περυσικοῦ ἤδη τόμου μεταξὺ τῶν συνεργατῶν αὐτοῦ καὶ ἓνα ἐπὶ πλέον καλὸν

ἐργάτην καὶ ἀντιπρόσωπον τῆς ἀνὰ τὴν Μικρασίαν νεοελληνικῆς λογοτεχνίας: τὸν ἐν Περγάμῳ κ. Κ. Ι. Φυλίσγιον. Γεννηθεὶς ἐν Κουκλουτζᾷ τῆς Σμύρνης, ἐξεπαιδεύθη ἐν τῇ αὐτοῦτι Εὐαγγελ. Σχολῇ καὶ εἶτα ἐν τῇ Θεολογικῇ τῆς Χάλκης. Ἐκεῖ, εἰς τὸ ποιητικὸν νησάκι τῆς Προποντίδος, δπου ὁ ψιθυρὸς τοῦ δάσους καὶ ὁ φλοίσβος τοῦ αἰγιαλοῦ ἀπήχουν ἀκόμη ἐκ παραδόσεως τοὺς μελωδικοὺς στίχους τοῦ Ταυταλίδου καὶ τοῦ Βιζυνοῦ, πλὴν τῶν εἰδικῶν του μελετῶν, κατεγίνετο καὶ περὶ τὴν ποίησιν καὶ τὴν λογογραφίαν δημοσιεῦν τὰ πρωτόλεια αὐτοῦ εἰς διάφορα Σμύρνης καὶ Κων. λεως. Ἀπὸ πέντε περίπου ἐτῶν, ἀποβαλὼν τὸ ἱερατικὸν ἔνδυμα, ἐργάζεται ἐν Περγάμῳ καταγνόμενος ἅμα μετ' ἀφοσιώσεως καὶ εἰς τὴν φιλολογίαν. Ἐξέδωκε διαφόρους πραγματείας, ὡς λ. χ. περὶ τῆς «Χριστιανικῆς Τέχνης», περὶ «Εἰκονομαχίας», περὶ τοῦ «Πνεύματος τῆς νηστείας», περὶ τοῦ «Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου ὡς ποιητοῦ» κλπ. Ἐδημοσίευσεν τὴν ποιητικὴν συλλογὴν «Τὰ τραγούδια τῆς σκιάς», ἔχει δὲ ἀνεκδότον καὶ τρίπρακτον δράμα «Ἄγνή». Τελευταῖον ἔφερεν εἰς φῶς καὶ τὰ «Λαϊκὰ Μαθήματα». Ὡς μικρὸν ἀπόγευμα τῆς ποιητικῆς του ἰδιοφύτας καταχωρίζομεν ἕδε τινὰ ἐκ τῶν ἀνεκδότων λυρικῶν του].

ὍΣΟ ΠΗΓΑΙΝΩ...

Κῆ, ὅσο πηγαίνω, δὲ θωρῶ μ' ἠροστιά μου φῶς κανένα,
καὶ συλλογέμαι ἀθέλητα τὰ μαῦρα περασμένα
καὶ γάτοια ἀναγαλλιάσματα 'ς ἐκεῖνα ἂν βρῶ, θνητῶν
μὲ τί χαρὲς ἀρχίσαιμε, μὲ τί ἐλπίδες πάμε.
Κ' ἔτσι, σὲ γέλια ἀνάμεσα καὶ σὲ φαρμάκια γέροντ,
στ' ἐγκάθια τῶνα χέρι μου, καὶ σιάνθια τᾶλλο φέροντ.

ΣΤΟ ΠΟΤΑΜΙ ΤΟΥ ΚΑΣΤΡΟΥ

Κύλα, γκοινιάρη, ποταμέ, κάτω ἀπ' τὰρχαῖα κάστρα
καὶ μέσ' σ' τὰ θεία σου νερά, ποῦ ἀτιφεγγίζουν τ' ἄστρα
καὶ σμίγουνε σ' τὴς δάφνες σου ποιλῖα καὶ πεταλοῦδες,
κράτα τὰ λόγια τοῦ ἄκουσε, καὶ τὴν κρησάκια πούδες,
Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

ὅταν τὸ κάστρο ἀφήνανε κόρες γεμᾶτες νεῖατα
καὶ σὰ νερά σου παίζανε· τὰ μουσικά τους ζοῦτα,
καὶ ῥίξ' τα στοῦ γυαλοῦ ποῦ πᾶς τὰ μυρωμένα βάλθη,
μαργαριτάρια νὰ γενοῦν, κανεῖς νὰ μὴ τὰ μάθῃ.

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

Κιτρίνισαν καὶ γέωσαν τὰ στάχνα πέρα ὡς πέρα,
καὶ σὸ λιοπύρι ἀναφειν ὁ κάμπος ὁ πλατύς·
κουνδοῦνι δὲν ἀκούγεται γιὰ πισικοῦ φλογέου,
γιὰ τὸ βαθὺ ὄνογάλισμα ποῦ κάνει ὁ θεοσιπής.

Καὶ λιώνουν τὰ βοδόμεζα στοῦ κάμπου τὸ λιοπύρι
καὶ μέσ' σ' αἰλάκι ξεδιურᾶ ὁ σκύλος τοῦ ζευγαῖ,
κ' ἡ βοσκιστοῦλα σὸ παχὺ πλατάμι πάει νὰ γέωῃ
καὶ σὸ γλυκὸ της ὄνειρο τ' ἀρνιά της σαλαγᾶ.

Τὸ ΛΕΙΨΑΝΟ

Τὴν πέρασαν τὴν κόρη τὴν πεπτάμορφη
τοῦ γάμου της ντυμένη τὰ στολίδια·
κι' ὁ γάμος μιὰ γραμμὴν ἀπὸ τὰ κάλλη της
δὲν ἄλλαξε, τὴν ἄφησε τὴν ἴδια.

Καὶ στήλωσε, θαροεῖς, ματιὰ περὶ φανῆ
στὰ ὄνειρα ποῦ ἀνοίχθησαν μπροστά της·
πολλές πλιὸ πεθαμμένες στέκουν γύρω της
καὶ κλαῖνε τὴν ἀθάνατη ἐμμορφιά της.

ΗΛΙΘΒΑΣΙΛΕΜΜΑ

Ὁ Βασιλῆς ξεψύχησε κ' ἡ γῆ τὸν σαβανώνει·
κι' ἀπλώνεται ὀλοκόκκινο στὸν οὐρανὸ σεντόνι,
πανώρηο νεκροσέντονο στὰ νέφη καρφωμένο
καὶ φθάνει ὡς τὰ κίματα σιμὰ στὸν πεθαμμένο.

Καὶ τὸ φεγγάρι σιωπηλὸ τώρα σταλάζει δάκρυον
καὶ βάζει μαῦθο φόσεμα ἡ γῆ ἀπ' ἄσχη σ' ἄσχη,
καὶ τᾶστρο, πολνελαῖοι, ἀνάβουν σὴ θανάτῃ του
καὶ θεὰ δόξουν μοναχὰ σὴ νεκρανάστασί του.

Κ. Ι. ΦΡΙΛΙΓΓΟΣ

Σκέψεις καὶ γνώμαι

Ἡ εὐτυχία δὲν ἔμπορεῖ νὰ ἴνε χυμένη σὸ ἴδιο καλοῦπι γιὰ δλους·
Πρέπει νὰ ταυιάξῃ στὸν καθένα χωριστά. Ὅμοιάει σὰν τὸ ὑπόδημα.
Διὰ νὰ ἐφαρμοζεταὶ καὶ νὰ μᾶς πηγαῖν καλά, πρέπει νὰ ἴνε κατεσκευα-
σμένον διὰ τὸ ἰδικόν μας πόδι καὶ ὄχι διὰ τὰ πόδια τῶν ἄλλων. Ὅλιγον
πλατύτερον ἢ ὄλιγον στενότερον τὸ ὑπόδημα τῶν ἄλλων, πάντοτε μᾶς
εἶνε ἄχρηστον καὶ ἐνοχλητικόν.

ΔΥΟ ΦΙΛΙΕΣ

ΕΝΑΣ Ἕλληνας κι' ἓνας Ἀρβανίτης στὴν Ἠπειρο, κατὰ πολὺν παράξενον τρόπον, εἶχαν τόση φιλία συναμεταξύ τους, ὥστε γίνηκαν καὶ βλάμηδες—ἀδερφοποιοί. Ἐσχισαν ὁ καθένας τους τὸ μῆλο τοῦ ἀριστεροῦ ἀντίχειρα μὲ τὸ ξυράφι, κι' ὕστερα ἀντάμωσαν τὲς αἱματομένες πληγὲς κι' ἔσμιξαν τὰ αἵματά τους.

Ἀγαπιῶνταν σὰν ἀδέρφια καὶ πλειότερο ἀκόμα· καὶ γιὰ νὰ εἶναι πάντα μαζί, συντρόφευαν καὶ πότε ἐνοίκιαζαν δέκατα, πότε ἀγόραζαν τραγιά, βώδια καὶ τὰ πήγαιναν στὴν Κέρκυρα καὶ τὰ πουλοῦσαν· κι' ἂν δὲν κέρδαιναν πολλά, εἶχαν τὴν εὐτυχία νὰ εἶναι πάντα μαζί, αὐτὸ ποῦ ἐπιθυμοῦσαν ἀπὸ κάθε ἄλλο πλειότερο.

Μέσα ὅμως στὴν μεγάλη ἀγάπη, ποῦ εἶχαν, πάντα παραπονιῶνταν: ὁ Ἀρβανίτης, ὅτι δὲν τὸν ἀγαποῦσε πολὺ ὁ Ἕλληνας· κι' ὁ Ἕλληνας, ὅτι δὲν τὸν ἀγαποῦσε πολὺ ὁ Ἀρβανίτης.

Μιά μέρα εἶπε ὁ Ἕλληνας τοῦ Ἀρβανίτη:

— Οἱ Ἕλληνες, ἀγαπημένε μου, εἶναι δυνατώτεροι στὴν φιλία καὶ σταθερώτεροι ἀπὸ τοὺς Ἀρβανίτες, γι' αὐτὸ κι' ἡ ἀγάπη ἢ δική μου εἶναι ἀνώτερη ἀπὸ τὴν δική σου.

— Οἱ Ἀρβανίτες, τοῦ ἀπάντησε ὁ Ἀρβανίτης, εἶναι δυνατώτεροι καὶ σταθερώτεροι στὴν φιλία ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες, γι' αὐτὸ κι' ἡ δική μου ἢ ἀγάπη εἶναι ἀνώτερη ἀπὸ τὴ δική σου.

— Οἱ Ἀρβανίτες δυνατώτεροι ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες στὴν φιλία; Σὰν μεγάλο λάθος ἔχεις, ὡρὲ βλάμη! τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ Ἕλληνας.

— Λάθος ἔχεις ἐσὺ, βλάμη μου, τοῦ ἀπήντησε πάλε ὁ Ἀρβανίτης. Οἱ Ἀρβανίτες διαβαίνουν τοὺς Ἕλληνες στὴν φιλία.

Τότε ὁ Ἕλληνας τοῦ εἶπε:

— Λέγοντας ἐγώ, ὅτι οἱ Ἕλληνες διαβαίνουν τοὺς Ἀρβανίτες στὴν φιλία κι' ἐσὺ ὅτι οἱ Ἀρβανίτες διαβαίνουν τοὺς Ἕλληνες, δὲν τελειώνομε ποτέ, κι' ἂν δὲν εἴμαστε βλάμηδες μπορούσε καὶ

νά μαλώσωμε. Τὸ καλύτερο νά τὸ ξεδιαλέξωμε μιὰ γιὰ πάντα αὐτὸ τὸ ζήτημα.

— Μὲ ποιὸν τρόπο; τὸν ἐρώτησε ὁ Ἀρβανίτης.

— Μὲ ποιὸν τρόπο; τοῦ εἶπε ὁ Ἕλληνας. Νά! Ἐσὺ νά φέρης ἓνα παράδειγμα ἀρβανίτικης φιλίας κι' ἐγὼ ἓνα ἐλληνικῆς; κι' ἂν τὸ δικό σου εἶναι ἀνώτερο ἀπὸ τὸ δικό μου, τότε θὰ παραδεχτῶ ὅτι οἱ Ἀρβανίτες εἶναι ἀνώτεροι ἀπὸ μᾶς τοὺς Ἕλληνας στὴν φιλία; ἂν ὅμως εἶναι τὸ δικό μου, τότε θὰ παραδεχτῆς ὅτι οἱ Ἕλληνες εἶναι ἀνώτεροι. Δέχεσαι;

— Δέχομαι, ἀπάντησε ὁ Ἀρβανίτης.

— Ἐμπρὸς λοιπόν, τοῦ εἶπε ὁ Ἕλληνας, πέ μου ἓνα παράδειγμα ἀρβανίτικης φιλίας.

Ἐν Ἀρβανίτικῃ συλλογίστηκε, συλλογίστηκε, ἔξυσε τὸ κεφάλι του, προσπαθῶντας νά θυμηθῆ κανένα, ξερόβηξε λίγο, κι' ἄρχισε τὸ ἀκόλουθο διήγημα:

Ἡ φιλία τοῦ Ἀρβανίτη.

— « Στὸ Προγονάτι τῆς Λιαπουριάς εἶταν δυὸ φίλοι: ὁ Μοῦρτος κι' ὁ Χόντος κι' ἀγαπιῶνταν σὰν καληῶρα ἑμεῖς οἱ δυοί. Ἐταν κι' οἱ δυὸ παντρεμένοι κι' εἶχαν καὶ παιδιά. Ἄξαφνα, στὰ καλά καθούμενα, ἡ Τουρκιά χάριν τῆς Φραγκιάς κίνησε τὸν πόλεμο ἐναντίο τῆς Ρωσσίας, κι' εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ πολλὸν στρατό.

« Ὁ Μοῦρτος εἶχε καὶ πατέρα κι' ἄλλα ἀδέρφια καὶ τὸν ἐπῆρε ἢ ἐφεδρεία; ὁ Χόντος ὅμως εἶταν μοναχογιός, μὲ μάννα χήρα κι' ἀδερφὲς ἀνύπαντρες καὶ δὲν τὸν ἐπῆρε.

« Μιὰ Παρασκευὴ ὅλα τὰ παιδιά τοῦ Προγονατιοῦ καὶ τῆς ἄλλης Λιαπουριάς ξεκίνησαν τραγουδῶντας γιὰ τὰ Γιάννινα μὲ μιὰ κόκκινη σημαία, γιὰ νά φύγουν ἀπ' ἐκεῖ μ' ἄλλους πλειότερους γιὰ τὴν Πόλη καὶ γιὰ τὴν Σεβαστούπολη τῆς Κριμαίας.

« Ὁ Χόντος ἐκείνη τὴν ἡμέρα ἔρρηξε ἀπὸ τὸ κλάμα γιὰ τὸν χωρισμὸ τοῦ ἀγαπημένου του τοῦ Μοῦρτου, καὶ βλέποντας, ὅτι δὲν μπορούσε νὰ ζῆση χωρὶς αὐτόν, ἐρροῦπισε κι' αὐτὸς τὴν ἄλλη μέρα. Ἐκεῖ οἰχτήκε στὴν ἀγκαλιά τοῦ Μοῦρτου καὶ τοῦ φάνηκε ἀπὸ τὴν χαρὰ του πὼς ἀνοιξαν τὰ οὐράνια καὶ μπῆκε μέσα, καί, γιὰ νά μὴ χωριστῆ ἀπὸ τὸν φίλο του, γράφτηκε κι' αὐτὸς στρατιώτης — ἐθελοντῆς καὶ πῆγαν μαζὶ στὸν πόλεμο.

« Δυὸ χρόνια βάσταξε ἐκεῖνος ὁ ἔρημος ὁ πόλεμος, ποῦ ἔφαγε τόσα παιδιά τῆς Ἀρβανιτιάς καὶ τὴν ἔκανε νά φορῆση μαῦρα.

Μιὰ μέρα, ἐκεῖ ποῦ πολεμοῦσαν στὸν Πύργο Μαλακῶφ κι' ἔπεφταν ἀπάνω του οἱ Γάλλοι σὰν στραβοὶ καὶ τοὺς θέριζε ὁ Χάρος κοπαδιαστά, μιὰ μαύρη ρούσσιχη κανονιά λαβώνει στὰ στήθια τὸν Μοῦρτο. Ὁ Μοῦρτος γονατίζει ὠχρὸς κι' ἀπελιπμένος. Χουχλάζουν τὰ αἱματὰ του καὶ τρέχουν ποτάμι. Πέφτει καταγῆς

κίτρινος σάν τὸ φλωρί. Ὁ Χόντος, ποῦ εἶταν σιὸ πλάγι του, τὸν ἀρπάζει στὴν ἀγκάλιά του μ' ὅση δύναμη εἶχε, γιὰ νὰ τὸν πάγη στοὺς γιατροὺς στὸ νοσοκομεῖο· μὰ μιὰ ἄλλη ρούσοισι κανονιά λαβώνει καὶ τὸν Χόντο καὶ τὸν ρίχνει κι' αὐτὸν καταγῆς. Οἱ Ρῶσσοι τσάκισαν ἐκεῖνη τὴν ὥρα καὶ Φράγκους καὶ Τούρκους· κι' ὄσους ἠῦραν λαβωμένους, τοὺς ἔμασαν καὶ τοὺς ἔστειλαν στὰ νοσοκομεῖά τους· ἀλλὰ τὴν ἴδια τὴν ἡμέρα ὁ Μούρτος — θεὸς σχωρῆσ' τους — πέθανε, κι' ὁ Χόντος ἔχασε τὸ ἓνα του χέρι — τοῦ τῶκοψαν οἱ γιατροὶ — κι' ὅταν ἔστειλαν τὸν πεθαμένο Μούρτο νὰ τὸν θάψουν, ὁ Χόντος σὺρθηκε λαβωμένος καὶ κλαίοντας ἕως τὸν τάφο τοῦ φίλου του, κι' ἔβαλε ψηλά ἐκεῖ ἓνα σημάδι καὶ γύρισε στὸ νοσοκομεῖο ἀπαρηγόρητος.

«Ἔτσι ὁ καημένος ὁ Χόντος ἔμεινε μοναχός, αἰχμάλωτος καὶ μ' ἓνα χέρι σ' ἐκεῖνον τὸν ξένον κόσμο καὶ σ' ἐκεῖνον τὸν ξένον τόπο, ποῦ τοῦ τὸν ἔκανε πάρα-πολύ ἀγαπητὸν ὁ τάφος τοῦ φίλου του τοῦ Μούρτου, ποῦ ἔκλαιε καὶ μυρολογοῦσε νυχταμέρα. Κι' ἂν εἶταν κι' ἄλλοι αἰχμάλωτοι Τούρκοι ἐκεῖ, γιὰ τὸν Χόντο εἶταν σάν νὰ μὴν εἶταν, γιατί δὲν μπορούσε νὰ τοὺς εἰπῆ τὸν πόνο του, ὡς μὴ γνωρίζοντας τούρκικα, παρὰ μόνον ἀρβανίτικα κι' ἑλληνικά, ποῦ δὲν γνώριζε κανένας αἰχμάλωτος. Κι' ἔκλαιγε ὁ καημένος ὁ Χόντος κι' ἔκλαιγε τὸν τραγικὸ χαμὸ τοῦ φίλου του καὶ παρηγοριά δὲν εἶχε, κι' οὔτε βρίσκονταν καν ἓνα στόμα νὰ τοῦ εἰπῆ ἓνα γλυκὸ λόγιο.

«Υστερα ἀπὸ δυὸ χρόνια πόλεμο καὶ φοβερὸν σκοτωμὸ, γίνθηκε εἰρήνη, κι' ἔπαψε ὁ πόλεμος.

«Γύρισαν στὸν τόπο τους τὰ στρατεύματα κι' ἀνταλλάχτηκαν οἱ αἰχμάλωτοι, κι' ὅποιος δὲν σκοτώθηκε, γύρισε στὸ σπίτι του ἢ γερός, ἢ κουτσός, ἢ κουτσοχέρης.

«Οἱ δυὸ φίλοι δὲν γύρισαν. Τοὺς περίμεναν — τοὺς περίμεναν οἱ δικοὶ τους καὶ πουθενὰ δὲν φαίνονταν. Τοὺς ἔκλαψαν, τοὺς ἔμυρολόγησαν καὶ τοὺς ξέγραψαν ἀπὸ τοὺς ζωντανούς.

* * *

«Ἀλλὰ τ' εἶχε γίνει ὁ Χόντος ὁ πιστὸς φίλος τοῦ Μούρτου;

«Ὅταν ἀπόλυσαν τοὺς αἰχμαλώτους οἱ Ρῶσσοι, ὁ Χόντος, ἀντὶ νὰ μπῆ σ' ἓνα καράβι ἀπὸ τὴν Σεβαστούπολη νὰ γυρίσῃ στὴν Πόλη, κι' ἀπὸ τὴν Πόλη στὰ Γιάνναινα καὶ στὴν Διαπουριά, ἔμεινε στὴν Σεβαστούπολη, κι' ἐκεῖ ἔφκιασε κοντὰ στὸ μνήμα τοῦ Μούρτου ἓνα καλυβάκι, καὶ λησιμονῶντας παιδιὰ, γυναῖκα, πατρίδα, ἔξουσε μέσα ἐκεῖ, διακονεύοντας τὸ ψωμί του ἀπὸ τοὺς πολλοὺς τοὺς Ἕλληνας, ποῦ βρίσκονταν σ' αὐτὴν τὴν πολιτεία. Οἱ Ἕλληνας, μαθόντας τὸν πόνο, ποῦ τὸν κρατοῦσε ἐκεῖ, τὸν συμπάθησαν πολὺ, καὶ τοῦ ἔδιναν τροφή, φορέματα καὶ χορηγία καὶ πολλὰ φρονεῖς ἀποσάσαν, γιὰ τοῦ μᾶσουν μιὰ γερὴ βαμβάκι νὰ τὸν σκεῖν, στὴν Κεράμια κι' ἀπ' ἐκεῖ

νά ριχτῆ στήν πατρίδα του ποῦ εἶναι κοντά· ἀλλ' αὐτὸς δὲν ἤθελε νὰ ξεχωριστῆ ἀπὸ τὸ μνήμα τοῦ φίλου του τοῦ Μούρτου, θέλοντας νὰ μείνῃ ἐκεῖ γιὰ πάντα, γιὰ νὰ κλαίῃ κάθε μέρα ἀπαύτως στὸ χῶμά του, καὶ παρακαλοῦσε τοὺς Ἕλληνας ποῦ τὸν ἐλεύσαν, ὅταν θὰ πέθαινε νὰ τὸν θάψουν μέσα στὸν τάφο τοῦ Μούρτου. Πολὺ προσπάθησαν οἱ Ἕλληνες νὰ τὸν πείσουν ν' ἀφήσῃ κατὰ μέρος τὴν ἀγάπῃ του πρὸς ἓνα μνήμα ἀναίσθητο καὶ νὰ γυρίσῃ στὸ σπίτι του καὶ στήν οἰκογένειά του· ἀλλ' αὐτὸς τοὺς ἔλεγε μὲ δυνατὸν πόνο καὶ δακρυσιμένα μάτια :

— « Πῶς νὰ γυρίσω στὸ χωριό μου χωρὶς τὸν Μούρτο μου ; Ὡς κι' οἱ πέτρες καὶ τὰ δέντρα θὰ μοῦ τὸν ζητοῦν καὶ θὰ μοῦ λέν : — « Ποῦν' ὁ Μούρτος ; Ποῦ ἀφησες τὸν Μούρτο μοναχόν στήν ξενητιά ; »

« Ἐταὶ λοιπὸν εἶχε ἀποφασίσει νὰ μείνῃ στήν Σεβαστοῦπολη καὶ νὰ θαφτῆ στὸ μνήμα τοῦ Μούρτου μιὰ μέρα, ἀφιμένοντας τὴν γυναῖκα του καὶ τὰ παιδιὰ του νὰ τὸν θεωροῦν σκοτωμένον στὸν πόλεμο. Ἄλλ' εἶταν γραφτὸ νὰ μὴν γίνῃ κι' αὐτὸς ὁ πόθος του, διότι μιὰ μέρα ἡ Δημαρχία ἐπούλησε τὸ μέρος, ὅπου εἶταν θαμμένος ὁ Μούρτος κι' οἱ ἄλλοι αἰχμάλωτοι, κι' ὁ νέος ἰδιοκτήτης ἔβαλε ἐργάτες νὰ ξεθάψουν τὰ κόκκαλα τῶν σκοτωμένων καὶ νὰ τὰ θάψουν σὲ παράμερο μέρος.

« Βλέποντας ὁ Χόντος ὅτι θὰ ἔχανε πλεῖο τὸν ἀγαπημένο του τάφο καθὼς καὶ τὰ κόκκαλα τοῦ Μούρτου του, παρακαλοῦσε τοὺς ἐργάτες νὰ τοῦ τὰ δώσουν καὶ τοῦ τὰ ἔδωκαν.

« Ἄμα τὰ πήρε, τάβαλε σ' ἓνα σακκοῦλι καὶ γύρισε στήν πατρίδα. « Μπαίνοντας στὸ χωριό του, τράβηξε πρῶτα στὸ σπίτι τοῦ Μούρτου, ἔδωκε τὰ ἀγαπημένα κόκκαλα στοὺς γονεὺς του καὶ στήν γυναῖκά του κι' ὕστερα πήγε στὸ δικό του τὸ σπίτι ! Εἶχε ἀλλάξει τόσο πολὺ ἀπὸ τὴν λύπη του, ὥστε δὲν τὸν γνῶρισε κανένας ὅτι εἶταν ὁ Χόντος.

« Ἀλλὰ δὲν ἔμεινε ἔως αὐτοῦ ἡ φιλία τοῦ πιστοῦ Χόντου. Βλέποντας ὅτι ἡ χήρα τοῦ Μούρτου καὶ τὰ ὄρφανὰ παιδιὰ του δὲν εἶχαν τὰ μέσα νὰ ζήσουν καλά, πήρε κι' αὐτὴ κι' αὐτὰ στὸ σπίτι του κι' ἔγινε ἀδερφὸς τῆς γυναίκος τοῦ φίλου του καὶ πατέρας τῶν ὄρφανῶν παιδιῶν του.

* *

« Εἶναι λίγα χρόνια ποῦ πέθανε ὁ Χόντος, περασμένοι πολὺ στήν ἡλικία· ἀλλὰ πέθανε εὐχαριστημένος γιατί ἔμφορεσε νὰ ἰδῆ παντρεμένα τὰ παιδιὰ του μὲ τὰ παιδιὰ τοῦ φίλου του τοῦ Μούρτου : Ὁ γιὸς του εἶχε πάρει τὴν θυγατέρα τοῦ Μούρτου, κι' ὁ γιὸς τοῦ Μούρτου τὴν θυγατέρα του· κι' ἔτσι τὰ δυὸ σπῆματα, ποῦ τὰ εἶχε ἐνώσει τόσο σφιχτὰ ἡ ἀγάπῃ κι' ἡ φιλία τοῦ Μούρτου καὶ τοῦ Χόντου, τὰ ἔνωσε κι' ὁ διπλὸς γάμος ! »

ΑΠΟ ΤΗΝ ΞΕΝΗΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑΝ

ΜΗΤΡΙΚΟΣ ΠΟΝΟΣ

[Έργο του L. Grosio]

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

τὴν ἑλληνικὴν φιλίαν, εἶναι ἀνώτερη καὶ πιστεύω νὰ τὸ ἠμολογήσῃς καὶ μόνος σου.

— Εἶμαι πολὺ περιέργως νὰ τὴν ἀκούσω, τοῦ εἶπε ὁ Ἀρβανίτης. Κι' ὁ Ἑλληνας ἀρχισε νὰ διηγῆται:

Ἡ φιλία τοῦ Ἑλληνα.

— «Ἐνας χωριανός μου — ἄς τὸν ποῦμε Χρῆστο, — κι' ἓνας Ἀρβανίτης, ἀπὸ τὴν Τσιαμουριά — ἄς τὸν ποῦμε Μεμέτη — εἶταν στενοὶ φίλοι, σὰν καλῶρα ἐμεῖς οἱ δυοί, κι' ἐξω ἀπὸ τὴν πίστη, εἶταν σὰν ἀδέφτρα. Κάθε μέρα εἶταν μαζί κι' ὁ ἓνας ὡμονε στ' ὄνομα τοῦ ἄλλουνοῦ. Ἐκεῖ ποῦ οἱ δυοὶ φίλοι χαίρονταν τὴν φιλίαν τους, νὰ σου κι' ἀνταρτεῦει ὁ Ἀλῆ - πασιᾶς ἐναντίον τοῦ Σουλτάνου κι' ὁ Σουλτάνος ἔστειλε στρατεύματα νὰ τὸν πολεμήσῃ. Ὁ τρομερός Πασιᾶς ἔκραξε ὅλους τοὺς μπιστεμένους φίλους του νὰ τὸν βοηθήσουν, κι' ἓνας ἀπ' αὐτοὺς εἶταν καὶ τοῦ Μεμέτη ὁ πατέρας, ποῦ πῆρε τ' ἀδέρφοξάδερφά του, τὰ παιδιά του μαζί με τὸν Μεμέτη, καὶ τ' ἀνεψίδια του καὶ πῆγε στὰ Γιάννινα καὶ κλείστηκε με τὸν Πασιᾶ.

«Ὁ Χρῆστος, ἀφοῦ ἔμεινε μονάχος του, μὴν μπορῶντας, ὡς Ἑλληνας, νὰ βοηθήσῃ τὸν Ἀλῆ πασιᾶ, σὰν τὸν φίλο του τὸν Μεμέτη, ἔλαβε πρόσκληση, ὡς φημισμένο παλληκάρι, νὰ πάη στους Σουλτῶτες.

«Ὑστερα ἀπὸ λίγα χρόνια, ἀφοῦ νικῆθηκε καὶ σκοτώθηκε ὁ Ἀλῆ πασιᾶς ἀπὸ τὴν ἀπιστία τῶν Ἀρβανίτων, κι' ἐπαναστάτησε ἡ Ἑλλάδα, ὁ Χρῆστος βρῖσκονταν με τοὺς ἐπαναστάτες στὸ Μεσολόγγι, ὁ δὲ φίλος του Μεμέτης με τὸν Ἀχμέτ - Ντινο, τὸν ἀρχηγὸν τῶν Τσιάμηδων ἐξω ἀπὸ τὸ Μεσολόγγι, ποῦ τὸ πολιορκούσαν στεριάς οἱ Ἀρβανίτες κι' ὁ Κιουταχῆς, καὶ πελάγου ὁ Ἰμπραχίμ - πασιᾶς.

«Οἱ δυοὶ φίλοι δὲν γνώριζαν ὅτι βρῖσκονταν σὲ δυο ἐναντία στρατόπεδα καὶ μιὰ μέρα ὁ Μεμέτης πιάστηκε αἰχμάλωτος ἀπὸ τοὺς Σουλτῶτες ὡς κατάσκοπος, κι' ὁ Χρῆστος διατάχτηκε νὰ τὸν φυλάγῃ στῆ φυλακῆ, ὡς τὴν ὥρα ποῦ θὰ τὸν δικάζαν καὶ θὰ τὸν ἐντουφεκίζαν.

«Μόλις κυττάχτηκαν ὁ ἓνας με τὸν ἄλλον κι' ἀναγνωρίστηκαν, κι' ἔπασαν ὁ ἓνας στὴν ἀγκαλιά τοῦ ἄλλουνοῦ. Λησμονῶντας ὅτι ὁ ἓνας εἶταν αἰχμάλωτος κι' ἔνοχος κατασκοπείας καὶ τὸν περίμενε βέβαιος θάνατος, κι' ὁ ἄλλος ὅτι εἶταν φρουρός του, ἀρχισαν νὰ διηγιοῦνται ὁ ἓνας στὸν ἄλλο πῶς βρέθηκαν ἐκεῖ.

— «Τὸ χρέος σου ἔκανες, ὡς Τοῦρκος, κι' ἦρθες ἐδῶ νὰ πολεμήσῃς, τοῦ εἶπε ὁ Χρῆστος.

— «Κι' ἐστὶν τὸ χρέος σου ἔκανες ὡς Ἑλληνας, κι' ἦρθες ἐδῶ στὸ Μεσολόγγι νὰ πολεμήσῃς, τοῦ εἶπε κι' ὁ Μεμέτη.

«Κι' ἐτοὶ διώχοντας τὴν ἔχτρα, ποῦ βασιλευε στὸ στήθος τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ ἄλλουνοῦ, ἔπασαν καὶ τοῦ ἄλλουνοῦ γιὰ τοὺς Ἑλληνας,

ἦρθαν στο παλιό σημεῖο τῆς ἀγάπης τους καὶ τῆς φιλίας τους, τοῦ βρίσκονταν πρὶν ξεχωριστοῦν καὶ παρουσιάζον ἀντίθετο δρόμο.

«Ὁ Χρῆστος περιποιήθηκε τὸν Μεμέτη μὲ τὸ παραπάνω, τοῦ ἔδωκε νὰ φάῃ καὶ νὰ πιῇ, σὰν νὰ μὴν εἶταν αἰχμάλωτος κατασκοπείας κι' ἄξιος ντουφεκισμοῦ.

«Ἐκεῖ, τοῦ μιλοῦσαν, εἶπε μελαγχολικά ὁ Μεμέτης τοῦ Χρήστου :

— « Καλὰ μιλοῦμε τώρα, ἀλλ' αὐριο ἐσὺ θὰ χαίρεσαι τὸν ἥλιο κι' ἐγὼ θὰ βρισκῶμαι στοῦ μνήμα . . .

« Τσακίστηκε ἡ καρδιά τοῦ Χρήστου καὶ τὸν πῆραν τὰ κλάματα.

— « Μὴν χολιάζης, ἀδερφέ μου Μεμέτη τοῦ εἶπε, κι' ἐγὼ δὲν θ' ἀφήσω νὰ ντουφεκισθῆς . . .

— « Ἄν εἶναι γιὰ νὰ πάθης ἐσὺ τὸ παραμικρό, τοῦ ἀπάντησε ὁ Μεμέτης, ν' ἀφήσης νὰ με ντουφεκίσουν, καὶ θὰ πεθάνω εὐχαριστημένος, ποῦ ἀξιῶθηκα νὰ σὲ ἰδῶ πρὶν τοῦ θανάτου μου.

— « Ἠσύχασε, τοῦ εἶπε ὁ Χρῆστος, κι' ὅ,τι θὰ κάνω ἐγὼ θάνατο καλὸ . . .

« Καὶ λέγοντας αὐτὰ τὰ λόγια, βγήκε ἔξω, ἀφίνοντας τὴν θύρα τῆς φυλακῆς ἀνοιχτή.

« Ὁ Μεμέτης μοροῦσε νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν φυλακὴ καὶ νὰ ριχθῆ ἀπὸ κάνένα μέρος τοῦ κάστρου στοῦ τούρκικο στρατόπεδο, καὶ νὰ γλυτώσῃ· ἀλλὰ προτιμοῦσε τὸν θάνατο, παρὰ νὰ πάθῃ ὁ φίλος του τίποτε ἐξ αἰτίας του.

* *

« Σὲ λίγη ὥρα ἦρθε ὁ Χρῆστος κι' εἶπε μὲ χαρὰ στοῦν Μεμέτη, ὅτι παρακάλεσε τὸν ἀρχηγὸ τῶν Σουλωτῶν Νότη Μπότσιαρη νὰ τοῦ χαρίσῃ τὴν ζωὴ τοῦ κατασκόπου καὶ τοῦ τὴν χάρισε, καὶ λέγοντας αὐτὰ πῆρε τὸν κατάσκοπο καὶ τὸν ἔφερε στὴν θύρα τοῦ κάστρου κι' εἶπε στὴν φρουρὰ :

— « Διαταγὴ τοῦ κατετὰν Νότη ν' ἀφήσετε αὐτὸν νὰ φύγῃ !

« Ἡ φρουρὰ, γνωρίζοντας τὸν Χρῆστο πὼς εἶταν ἀπὸ τὰ καλύτερα παλληκάρια καὶ τοὺς καλύτερους ἀγωνιστάδες τῆς Ἐλευθερίας, καὶ πὼς εἶταν πολὺ ἔμπιστος τοῦ ἀρχηγοῦ, ἀνοίξε τὴν θύρα μὲ τὴν ἀπαιτούμενη προσοχὴ κι' ἔφυγε ὁ Μεμέτης.

« Ὁ Χρῆστος καλονύχτησε τὴν φρουρὰ καὶ γύρισε στὴν φυλακὴ, ὅπου ἔμεινε ὡς τὸ πρωτὶ.

« Ὁ ἀρχηγὸς τῶν πολιορκημένων Ἑλλήνων Νότης Μπότσιαρης, προσκάλεσε τὸ Στρατοδικεῖο κι' ἔστειλε διαταγὴ στοῦν Χρῆστο νὰ παρουσιάσῃ τὸν αἰχμάλωτο νὰ δικασθῆ, κι' ὁ Χρῆστος πῆρε τ' ἄρματα του στοῦ χέρι, σὰν ξένα, καὶ παρουσιάστηκε στοῦν ἀρχηγό.

— « Τί τρέχει, ὦρὲ Χρῆστο, τοῦ εἶπε ὁ ἀρχηγός, κι' εἶσαι ἔτσι ;

« Κι' ὁ Χρῆστος τοῦ ἀπάντησε :

— « Ἀρχηγέ μου ἔβανα ἕνα ποτήριμα πολὺ καλὸ . . . Ὁ κατὰ

Γιατὶ κρατᾷ τ' ἄρματα στὰ χέρια ;

« Κι' ὁ Χρῆστος τοῦ ἀπάντησε :

— « Ἀρχηγέ μου ἔβανα ἕνα ποτήριμα πολὺ καλὸ . . . Ὁ κατὰ

οκοπος, ποῦ μοῦ παράδωκες νὰ φυλάξω, ὡς ποῦ ν' ἀποφασίσῃ τὸ Στρατοδικεῖο τὸν τουφεκιισμό του . . . .

— « Ἔ! Ἔ! . . . διάκοψε ὁ Ἄρχηγός.

— « . . . εἶναι φίλος μου . . . .

— « Ἔ! Ἔ! πάλε διάκοψε ὁ Ἄρχηγός, καταλαβαίνω . . . . Ζητῆς χάρις γι' αὐτόν . . . . Καταλαβαίνω . . . . Δὲν μπορεῖ νὰ γένη αὐτό, παιδί μου, γιατί θὰ πάρουν θάρρος οἱ κατάσκοποι καὶ θὰ μᾶς ἀφανίσουν . . . . Ἐπειτα ἔχομε καὶ τοὺς ἀρχηγούς τοῦ τόπου, ποῦ ἅμα τὸ ἀκούσουν—ἀφορμὴ θέλουν— νὰ μᾶς κατηγορήσουν, πῶς τῶχομε ἓνα μὲ τοὺς Ἀρβανίτες . . . .

— « Τότε, πάρε, ἀρχηγέ μου, τ' ἄρματά μου, τοῦ ἀπάντησε ὁ Χρηστος, γιατί τὴν χάρις, ποῦ νομίζεις πῶς ἦρθα νὰ σοῦ ζητήσω, τὴν ἔδωκα μόνος μου!

« Καὶ λέγοντας αὐτὰ τὰ λόγια, ἔρριξε καταγῆς τὰ πιστόλια του, τὰ χαρμπιά του, τὲς παλάσκες του, τὸ γιαταγάνι του καὶ τὸ τουφεκί του.

« Ὁ Ἄρχηγός ἔμεινε μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτό . . . .

— « Τί θὰ γένης τώρα, κακόμοιρε Χρηστο! τοῦ εἶπε λυπημένος κατάκαρδα.

— « Τί θὰ γένω; ἀπολογήθηκε ὁ Χρηστος μὲ θάρρος, ὅ,τι θὰ γέρονταν ὁ φίλος μου, ἂν δὲν τὸν ἀφίνα νὰ φύγῃ! Ντουφεκίστε με, Ἄρχηγέ! Δὲν θὰ αἰστανθῶ καμμιά λύπη, ἂν ντουφεκιστῶ χάριν τοῦ φίλου μου! . . .

« Ὁ Νότης Μπότσιαρης ἔκανε τὸν σταυρό του, λέγοντας:

— « Ὑπαγε ὀπίσω μου, Σατανά! μ' αὐτὰ ποῦ ἀκούω!

« Ὑστερα χτύπησε τὲς παλάμες: « χράπ! χράπ!» καὶ μπῆκε μέσα ὁ ἀνεπιός του ὁ Τούσιας.

— « Διάταξε! . . . εἶπε ὁ Τούσιας, χαιρετῶντας στρατιωτικά, καὶ βλέποντας μ' ἀπορία τὸν Χρηστο καὶ τ' ἄρματά του καταγῆς.

— « Μάσε αὐτὰ τ' ἄρματα καὶ βάλ' τα κάπου, καὶ παρήλαβε τὸν Χρηστο, τὸ παινεμένο μας τὸ παλληκάρι, ποῦ τόσες φορὲς τὰ δόξασε γιὰ τὴν Πατρίδα, καὶ κλεῖσ' τον στὴν φυλακή.

« Κι' ἐνῶ ὁ Τούσιας μάζευε ἀπὸ καταγῆς τ' ἄρματα, ὁ Χρηστος στένονταν σὰν ἀγάμμα, κι' ὁ Νότης τὸν μάλλωνε:

— « Παληόπαιδο, τί πῆγες νὰ κάνης! Νὰ βάλης μόνος σου τὸ κεφάλι σου στὴν κρεμάλα γιὰ ἓναν . . . . Τί, γιὰ ἓνα Τούρκο! Γιὰ ἓναν ἐχθρὸ τῆς Πατρίδος μας.

« Ὁ Τούσιας πῆρε τὸν Χρηστο καὶ βγήκε νὰ τὸν πάῃ στὴν φυλακή, ἐνῶ τοῦ Ἄρχηγοῦ τῶν Σουλιωτῶν τὰ μάτια γέμισαν δάκρυα.

— « Ἄχ! καὶ νὰ μποροῦσα νὰ τὸν γλυτώσω! εἶπε ὁ Νότης; ἀλλὰ πῶς; Θὰ μᾶς βάλουν στὸν ντουφεκί οἱ Μεσολογγίτες καὶ τὸ κακὸ θὰ ξεσπάσῃ στὸ κεφάλι τῆς καημένης τῆς Πατρίδας! Κοντὰ στοὺς πολλούς, ἄς πάῃ κι' ὁ Χρηστος! Ἡ Πατρίδα νᾶνα καλά! Ἡ Πατρίδα νὰ ζήσῃ!

« Πρῶτο ἄρμα, 172 2105. Ὁ Χρηστος ἀπόλυσε τὸν κατάσκοπο τὸν Ἀρβα-

νίτη, ποῦ περίμενε ὁ λαὸς νὰ ἰδῇ νὰ ντουφεκίζεται, σὰν ἀστραπὴ διαδόθηκε σ' ὅλο τὸ Μεσολόγγι, κι' ὅλος ὁ κόσμος καὶ πρὸ πάντων ἡ φρουρὰ ἔφρουζαν ἐναντίον τοῦ Χρήστου, κι' ἂν δὲν τὸν ὑπερασπίζονταν οἱ Σουλιῶτες, ἡ σιδερένια θύρα τῆς φυλακῆς καὶ τὰ σιδερένια παράθυρά της, θὰ εἶχνονταν μέσα νὰ τὸν καταξεσχίσουν.

« Ἀμέσως τὴν ἄλλη μέρα πρωτὶ συνάχτηκε τὸ Στρατοδικεῖο, κι' ὁ Χρήστος καταδικάστηκε ὄχι ὡς προδότης τῆς Πατρίδας — αὐτὸ τὸ ἐμπόδιζε ὁ ἀρχηγὸς Νότης Μπότσιαρης, ἀλλ' ὡς παρήκοος τῶν διαταγῶν της.

« Τὴν ἴδια μέρα ὁ Χρήστος ἐντουφεκίστηκε ἐκεῖ κοντὰ στὸ μνήμα τοῦ Μάρκου Μπότσιαρη. Δέχτηκε τὸν θάνατο μὲ μεγάλη ἀπάθεια κι' οἱ ὑστερνὲς του λέξεις εἶταν:

— « Πατρίδα μου καὶ φίλε μου ».

Ὁ Ἀρβανίτης ἐδάκρυσε μὲ τὴν ἱστορία τῆς ἑλληνικῆς φιλίας, κι' ἀναγνώρισε ὅτι ἡ φιλία τοῦ Ἑλληνα Χρήστου εἶταν μεγαλύτερη ἀπὸ τοῦ Ἀρβανίτη Χόντου καὶ πῶς κι' οἱ Ἕλληνες εἶναι δυνατώτεροι καὶ σταθερώτεροι στὴν φιλία ἀπὸ τοὺς Ἀρβανίτες.

X. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

Ὁ ἐκχριστιανισμὸς τῶν ἀγρίων.

Ὁ Ἰεραπόστολος [μὲ σοβαρὸν ὕψος]. — Σᾶς εἶπα ὅτι ὁ Θεὸς μισεῖ τὴν ἀνθρωποφαγίαν, καὶ θέλει ν' ἀγαπάτε ἀλλήλους, νὰ προσεύχεσθε, νὰ νηστεύετε . . .

Ὁ ἀγρίος [διακόπτων]. — Μὰ κι' ἐμεῖς, Τετάρτη καὶ Παρασκευὴ, νηστεύουμε τὸ ἀνθρωπινὸ κρέας . . .

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

Ο ΚΑΜΑΡΟΤΟΣ

ΜΟΛΙΣ πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἔλαβε χῶραν τὸ μικρὸν αὐτὸ ἔρωτικόν μου ἐπεισόδιον, τὸ ὁποῖον, διὰ τοῦ νόμου τοῦ συνειρμοῦ, μοῦ ἐπαναφέρει πάντοτε καὶ ζωηρότατα εἰς τὴν μνήμην ἓνα καμαρότιον ἀτμοπλοίου. Συμπαθέστατον κατὰ τὰ ἄλλα, περιττόν ὁμως εἰς τὰς παρομοίας φύσεως τοῦ βίου μου περιπτώσεις.

Ἐπεβιάσθην ἐν Πάτραις τοῦ ἀτμοπλοίου « Ἐρμούπολις », διὰ νὰ ὑπάγω εἰς Κεφαλληνίαν, περὶ τὴν 6ην πρωϊνὴν μιᾶς ἡμέρας τοῦ μηνὸς Ἰουλίου, καὶ μὲ καιρὸν ἐξαιρετικόν. Ἄμα παρέδωσα τὰς ἀποσκευάς μου εἰς τὸν καμαρότον, καὶ διὰ τοῦ ἀναποφεύκτου πουργιμοῦ αὐτοῦ ἐξέλεξα τὴν καμπίνα μου, ἔσπευσα νὰ ἀνέλθω εἰς τὸ κατάστρωμα ὅπως ἴδω τοὺς συνταξιδιώτας μου. Ἐκινήθην δηλαδὴ καὶ ἐγὼ ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἐπιθυμίας, ἥτις γεννᾶται εἰς ἕκαστον ταξειδεύοντα, ἀμέσως ἅμα πατήσῃ τὸ κινούμενον ἔδαφος τοῦ ἀτμοπλοίου. Ἰδίως ὅταν ἡ θάλασσα εἶνε καλοκάγαθος — αἰσθημα, εὐτυχῶς δι' ἐμέ, ἀδιάφορον.

Ἐστρεψα τριγύρω τὸ βλέμμα καὶ εἶδα ὅτι ἦσαν ἐλάχιστα. Ὅλοι ἄνδρες, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἓνας πατᾶς. Ἐκαμα τὴν σκέψιν ἀμέσως, κατὰ τὴν γνωστὴν προκατάληψιν, ὅτι κατὶ δυσάρεστον θὰ μᾶς συμβῇ· ἀλλ' ὡς ἐκ τοῦ βαθμοῦ του καὶ τῆς ἐλεεινῆς του περιβολῆς, τὸ δυσάρεστον θὰ ἦτο μικρόν. Ἐνας Δεσπότης θὰ ἔφερε βεβαίως μεγαλειτέραν συμφοράν. Πατριάρχης δέ... τὸν ἀφήνω εἰς τοὺς πολὺ τυχεροὺς.

Ἐκάθησα εἰς ἓνα σκαμνάκι καὶ ἐπερίμενα τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ἀτμοπλοίου, ἓνα καφέ, τὸν ὁποῖον παρήγγειλα, καὶ ὅ,τι ἦτο γραμμένο νὰ μοῦ συμβῇ.

**

Δὲν ἄργησεν ἡ ἀλυσίδα τῆς ἀγκύρας νὰ ρουφηχθῇ δλόκληρος· οὔτε ἡ σφαιρική δια τὴν τρίτην φοράν νὰ ἀποδοκιμάσῃ τὰς λαμπίνας ἐν τῇ ἀνάστασι κατὰ τὸν πλοῦν ἐκεῖνον. Δὲν ἄργησεν
Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiko Apothefio Dimosias Istori
Restrictions apply.

έπίσης ὁ ἔλιξ — ὁ ἰδικός μας ἦτο γένους ἀρσενικοῦ — νὰ κτυπήσῃ τὴν θάλασσαν ἐκλαθὼν αὐτὴν διὰ κρόκουσ ἀγῶν. Καὶ ἡ σκάλα τοῦ ποιοῦ νὰ θεθῆ ἀσφαλῶς. Ἐσπευσαν δὲ ὅλοι σχεδὸν οἱ ἐπιθάται νὰ ποιήσωσι τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ. Καὶ μόνον δὲν ἔσπευδε ὁ καφές μου, ὁ τὴν στιγμὴν ἐκείνην περισσότερον ἢ ἀναγκαῖος, ἀφοῦ ἦτο καὶ ὁ πρῶτος.

Ἄλλ' ἡ ὑπομονὴ εἶνε ἡ κυριωτέρα ἀποσκευὴ ἐκάστου ἐπιθάτου. Διότι, ἄνευ αὐτῆς, καὶ τὰ μίλια διπλασιάζονται, καὶ τὸ μέρος πρὸς ὃ κατευθύνεται κανεὶς οὐδέποτε ἀναφαίνεται εἰς τὸν ἐρίζοντα, καὶ οἱ καφέδες δὲν ἔρχονται. Περὶ αὐτῶν καὶ περὶ αὐτῆς πολλὰ ἐφιλοσόφουν, ὅτε ἐνώπιόν μου, πλησίον μου, μπροστά στά μάτια μου, πρὶν προφθάσω νὰ ἀντιληφθῶ κἄν πόθεν ἤρχετο, παρουσιάζεται μία κόρη ἐξόχου καλλονῆς. Εἶχεν ἀναπηδήσει ἢ ἀπὸ τὴν θάλασσαν, ἢ ἀπὸ τὴν καμπίνα τῆς. Δὲν ἐκατάλαβα, ὁμολογῶ. Ἄλλ' ὠρισμένως ἦτο μία ὑπαρξίς ἀνθρωπίνῃ — γυναικεία — ἀπὸ ὅσα καὶ σάρκα. Τελεία εἰς κατασκευὴν, μὲ πρόσωπον κλασικῆς τέχνης καὶ μὲ σῶμα ὑψηλόν, συμμετρικόν, ἀρμονικόν, τὸ ὁποῖον ἔφερε μίαν μόνον ντισονάντζα: τὸ στηθος. Ἀφῆρημένη ἢ Φύσις, φαίνεται, τὸ ἔπλασε πολὺ μεγαλειότερον ἀφ' ὅτι ἤρμοζεν εἰς τὴν ἡλικίαν τῆς. Ἦτο, οὔτε πολὺ οὔτε ὀλίγον: Ἄρσακειάς. Τὸ ἀπλοῦν καὶ γνωστὸν τοῦλάχιστον ἐνδυσματῆς τὸ ἐδείκνυεν. Ἄρσακειάς εἰς τὴν ἡλικίαν, ὄχι εἰς τὸ σῶμα. Ἄρσακειάς εἰς τὰ γράμματα. Ἄρσακειάς εἰς τὸ ἦθος. Καὶ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, Ἄρσακειάς εἰς τὸν ἔρωτα. Τῆς τελευταίας ἰδιότητος ἢ σκέψις μὲ ἀπρσχόλησεν ἀμέσως. Ἴδου ὁ μορφασμός τῶν ἀναγνωστῶν μου ὁ ἐρωτικός! Ὁ περιφρονητικός! Τὸ οὐφ αὐτό, τὸ γεμάτο ἀγῶν ἀπὸ τὰ στοματάκια τῶν ἀναγνωστριῶν!

***

Κάποιος εἶπε, καὶ ἂν δὲν τὸ εἶπε, τὸ λέγω ἐγώ: «Ὁ ἔρωσ εἶνε μέλισσα, ἢ ὁποία κάθεται εἰς ὅλα τὰ ἀνθη. Ἐκεῖ ποῦ θὰ εὗρῃ τὴν ἐκλεικτοτέραν τροφήν τῆς, μένει μέχρις ὅτου εὗρῃ καὶ τὸν θάνατον». Φαντασθῆτε τώρα, ἓνα ταξεῖδι ὀλόκληρον, μὲ καιρὸν ἐξαιρετικόν, μὲ συνταξειδιώτας ὄλους ἀνδρας, μὲ ἓνα παπᾶ, τί ἀνθος ἦτο ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον παρουσιάζετο ἐμπρὸς μου! Ποιὰ μέλισσα ἠδύνατο νὰ ἀντιστῆ εἰς τὸν πειρασμόν! Ἡ ἐμφάνισίς του καὶ μόνῃ, ἔθεσεν ἔλαιον εἰς τὴν αἰσθηματικὴν μου μηχανικὴν — τὴν ὅποιαν θὰ ἐζήλευεν ἐκείνη τοῦ ἀεροπλοίου — καὶ τὸ ταξεῖδι τῶν ὄνειρων ἤρχισεν ὀλοταχῶς. Μὲ τοιαύτην ταχύτητα, ὥστε νὰ διατρέξῃ ἡ καρδιά κάθε κίνδυνον συγκρούσεως καὶ καταποντισμοῦ.

Κατακρίνον ἐκεῖνους, οἱ ὅποιοι ἐρωτεύονται πολλάκις καὶ ἀμέσως. Ἐχουν ἄδικον. Ἐρωτεύονται πολλάκις, διὰ νὰ εὗρουν ὅτι ζητοῦν. Ἀμέσως, διότι πιθανῶς νὰ χάσουν τὴν εὐκαιρίαν. Τὴν ὅποιαν ἀφευκτικῶς θὰ ἔχανα καὶ ἐγώ, ἐάν ἠκολούθουν τὸ ἀντίθετον σύστημα.

Ἡ ἄρσακειάς, ἀφοῦ ἐκύτταξε τριγύρω τῆς, δὲν διεγράφη δὲ τίποτε ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς ἀπὸ τὰς ἐντυπώσεις ποῦ παρέλαβε, διηρυθύνθη πρὸς ἓνα συμπαθητικὸν γέροντα, πλησίον τοῦ ὁποίου καὶ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiko Apothetirio Dimosias

Restrictions apply.

ἐκάθησε. Ὁ γέρον, ἀμέσως ἠγνόησα, ὅτι ἦτο πατήρ της. Ἐάν δὲν ἦτο πατήρ της, ἦτο βεβαίως πατήρ τοῦ πατρός της. Ἴσως καὶ θεῖος της, ἴσως κάποιος συγγενῆς οἰοσθήποτε. Πιθανῶς καὶ φίλος. Ἀφεύκτως ὁμως ἦτο . . . τὸ μεγαλειότερον ἐμπόδιον εἰς τὰ σχέδιά μου. Τὰ ὅποια, ὡς ἐν παρόδῳ, κατεστρώθησαν αὐτοστιγμῆι. Ποῖα ὅπλα θὰ προτάξω, ποῖον θὰ εἶνε τὸ κύριον σῶμα, ἢ ὀπισθοφυλακὴ. Πότε θὰ ἐγένετο ἡ ἐπίθεσις, ἡ κατάληψις. Καὶ πότε ἡ ἀρπαγὴ τῆς . . . χυλόπηττας, τὴν ὅποιαν, διὰ κάθε ἐνδεχόμενον, ἐπίσης περιέλαβον εἰς τὸ σχέδιον.

* *

Ἐάν ἡ ὑπομονὴ εἶνε ἡ κυριωτέρα ἀποσκευὴ τοῦ ἐπιδάτου, «ἡ φρόνησις εἶνε τὸ κυριώτερον ὄπλον τοῦ κατακτητοῦ». Αὐτὸ, μοῦ τὸ ἔλεγε κάποιος φίλος μου. Μὲ μίαν παρατήρησιν. Ἡ ὑπομονὴ μὲ ἔκαμε νὰ λησμονήσω τὸν καφέ. Μήπως ἡ φρόνησις θὰ μοῦ ἔφερε καὶ τὸ ἴδιον ἀποτέλεσμα διὰ τὴν Ἀρσακειάδα; Ὅχι. Τούναντίον. Ἡ φρόνησις τοῦ νοῦ ἔφερε παραφροσύνην τῶν ποδῶν. Διότι, ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης, ἤρχισα βόλτες μικρῆς, κοντῆς — κοντόβολτες — ἀτελείωτες. Εὐρισκόμην κυριολεκτικῶς ἐπὶ τοῦ καταστρώματος. Καὶ θὰ ἐξηκολούθουν μέχρι καὶ τοῦ πέρατος τοῦ ταξειδίου ἴσως, ἐάν δὲν ἐξηγητοῦντο οἱ πόδες μου, οἱ ὅποιοι μετὰ πολλῆς εὐγνωμοσύνης, καὶ ἀντὶ πεπρωμένου, μὲ ἔφερον ἐπὶ τέλους πλησίον της. Οἱ πόδες, λέγουν, ὅτι σώζουν ὅταν ἀντέχουν. Φαίνεται ὁμως ὅτι κάποτε σώζουν καὶ ὅταν δὲν ἀντέχουν.

Κρίνω ἐντελῶς περιττόν νὰ μεταφέρω ἐδῶ αὐτολεξεῖ τὴν ἀρχὴν καὶ τὰς λεπτομερείας τῆς συνδιαλέξεως, καὶ πῶς ἐκ ταύτης ἐγένετο μὴ καλὴ γνωριμία. Ὅσοι ἐταξειδευσαν, εἰξεύρουν ὅτι ἐν εἰσιτήριον — καὶ πρό παντός Αἴης θέσεως — δίδει δικαιώματα εἰς μεταβάσιν ἀπὸ ἐνὸς μέρους εἰς ἕτερον καὶ εἰς σύναψιν σχέσεων ἀδιακρίτως ἀδιακρίτων, θὰ ἦτο καλλίτερον νὰ ἔλεγα, ἀφοῦ μερικοὶ φθάνουν καὶ μέχρι τοῦ σημείου νὰ σὰς ἐρωτήσουν διὰ ποῖον σκοπὸν ταξειδεύετε, πῶς πηγαίνουν τὰ οἰκογενειακά σας, καὶ πόσα χρήματα φέρετε ἐπάνω σας. Ἐγὼ, ἠρκέσθην μόνον νὰ μάθω, ὅτι ἦτο ἐκ Κερκύρας, ὅτι συνωδεύετο ἀπὸ τὸν πάππον της, καὶ ὅτι ἐπήγαινε εἰς τὴν οἰκογένειάν της νὰ διέλθῃ τὸ καλοκαίρι.

* *

Ἡ συνομιλία μας, ἡ ὡς πεταλοῦδα Ἰταμῆνη ἀπὸ θέματος εἰς θέμα, ἐν ἀποτελέσμα δι' ἐμὲ εὐνοϊκὸν ἔφερε: τὴν ἀπομάκρυνσιν ἐκείθεν τοῦ πάππου. Ὁ πάππος ἐθεώρησε περιττόν ν' ἀκούῃ κουτὰ μάρεα. Ἰδίως, ὅταν κατὰ τὰς διαφόρους πτήσεις μου, συνέλαβον τὸ θέμα τὸ περισσότερον τὴν ἐγγονὴν ἐνδιαφέρον. Ἦτο ἡ μουσικὴ. Ἡ ὅποια, μὲ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ πάππου, μὲ τὸν θροσπερὸν πνέοντα πόρα ἀέρα, καὶ μὲ τὸν μέγαν ἐνδιαφέρον τὸν διαγραφόμενον εἰς τοὺς ὡραίους ὀφθαλμούς της, ἐχρησίμευσε καθαυτὸ ὡς «ouverture» εἰς τὸ κύριον ἔργον μου. Ἄμα ὡς ἐξετελέσθη μετ' ἐπιτυχίας ἡ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istito
Restrictions apply.

Εισαγωγή, ὑψώθη ἢ ἀύλατα διὰ τὰ παιχθῆ τὸ ἐρωτικὸν δράμα, τονισμένοι εἰς αἰσθηματολογία, ποιητικὴν ἔμπνευσιν, εἰς λιγωμένους ὀφθαλμούς, ἐλαφρὰ ρίγη ἐκ μέρους μου καὶ εἰς μίαν συγκίνησιν πολὺ περίεργον ἐκ μέρους τῆς κόρης.

Εἶχομεν κάμψει ἤδη τὸ ἀκρωτήριον Πάπα, ὁ ἄνεμος δὲ καὶ τὰ κύματα τῆς θαλάσσης συνῴθουν ὡς ἀφωσιωμένοι φίλοι τοὺς ὀλο-νὲν πρὸς τὸ crescendo βαίνοντας ἐνθουσιασμούς μου.

Ἡ θάλασσα, τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ἦτο τὸ κάτοπτρον τῆς ψυχικῆς μου ἀνησυχίας.

Καὶ τὸ σφύριγμα τοῦ ἀέρος ἢ φωνῆ, ἣτις ἐπρόκειτο νὰ ψάλλῃ ἕνα ἔρωτα σφοδρὸν, μέγαν, ἐξαιρετικόν!

Δὲν ἐκρατήθην πλέον. Τῆς ὠμίλησα.

Τῆς περιέγραψα τὴν ἐντύπωσιν, τὴν ὁποίαν μοῦ ἐγέννησεν, ἅμα ὡς ἐφάνη ἐνώπιόν μου.

Συνεχάρην τὴν φύσιν, ἣτις τὴν ἔπλασε.

Τὴν συνεβούλευσα νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν Ῥήνον, καὶ ἐκεῖ ν' ἀντικατα-στήσῃ τὴν φανταστικὴν Λορελαῦ.

Τῆς ἐξήγησα πῶς ὁ Ὀλυμπος ἠδύνατο νὰ συμπληρωθῆ δι' αὐτῆς.

Τῆς εἶπα ... τῆς εἶπα ...

Τὴν περίεργη εἶνε ἡ ψυχολογία! Τὴν φαντάζομαι ὡς διανοητικὸ προζῆμα, μὲ τὸ ὁποῖον φτιάκει κανεὶς ὅτι ψωμί θέλει. Ἀναλόγως τῆς ἐπιθυμίας του, ἀναλόγως τοῦ γούστου του, καὶ πρὸ πάντων ἀναλόγως τοῦ ἐνδιαφέροντος ποῦ ἔχει. Εἰσέρχεται κανεὶς εἰς τὰ σκοτεινὰ βῆθη μιᾶς ψυχῆς, κρατῶντας ἕνα φανάρι τοῦ ἀτομικοῦ συμφέροντος, διὰ νὰ ἀνεύρῃ, νὰ ξεσκαλίσῃ, νὰ ἀνασῶρῃ αἰσθήματα καὶ συναίσθηματα, τὰ ὁποῖα, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, οὔτε ὑπῆρξαν οὔτε θὰ ὑπάρξουν ποτὲ ἐκεῖ μέσα, νὰ τροφοδοτήσῃ μὲ αὐτὰ τὴν ἐπιθυμίαν του καὶ τὸν ἐγωϊσμόν του καὶ κατόπιν, ὡς ἦρωσ ἐξερευνητῆς, νὰ τὰ διαλαλήσῃ εἰς τοὺς ... ἀναγνώστας του.

* *

Ἡ ἀρσακείας μὲ τὸ χλωμὸ πλέον πρόσωπον, μὲ τὸ ἀπλανὲς βλέμμα, μὲ μίαν νευρικὴν ταραχὴν, ἣτις ἐξεδηλοῦτο ἐφ' ὄλου τοῦ σώματός της, ἀφοῦ μὲ ἤκουσε, ἐκινήθη διὰ νὰ φύγῃ. Ἡθέλησε νὰ μὲ ἐγκαταλείψῃ. Χωρὶς νὰ μοῦ δώσῃ καμμίαν ἀπάντησιν, οὔτε καὶ διὰ κινήσεώς τινος τῆς κεφαλῆς. Καὶ πολὺ φυσικὰ.

Διότι ἐβλεπον καθαρώτερον ἡλίου, ὅτι τὰ λόγια μου εἰσῆλθον κατ' εὐθειαν εἰς τὴν ψυχὴν της. Εἰσῆλθον, διὰ νὰ χαϊδέσθουν τὸ παρθενικὸν ἐκεῖνο ἐγὼ διὰ πρώτην φοράν, διὰ δευτέραν, διὰ τρίτην ἔστω. Εἰσῆλθον ὁμῶς καὶ ἐκτύπησαν τὴν χορδὴν τῆς κρυφῆς ἀγάπης, ἣ ὁποία ἀντηχεῖ εἰς τὸ νευρικὸν σύστημα, ζωγραφίζεται εἰς τοὺς ὀφθαλμούς καὶ ἀλλοιώνει τὸ φυσικὸν χρῶμα τοῦ προσώπου. Ἐβλεπον ὅτι εἰς τὴν νεαρὰν ἐκείνην καρδίαν ἐλάμβανε χώραν ἐπανάστασις.

Ἐκινήθη καὶ πάλιν νὰ φύγῃ, μὲ ὕφος δὲ ἀνήσυχον μοῦ λέγει:

— Συγγνώμην, Κύριε. Πρέπει νὰ φύγω, δὲν ἀντέχω πλέον.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is

Restrictions apply.

— Μὴ φύγῃς, χαριτωμένο μου παιδί, τώρα ποῦ ἡ ἀπέραντη θάλασσα μᾶς κλινίζει μὲ τὰ κύματά της. Τώρα, ποῦ ὁ ἀέρας αὐτὸς θροσίζει τῆς φλογισμένες μας καρδιές. Κάθῃςε νὰ σὲ ναυουρίσω μὲ τὰ ὄμορφα λόγια μου. Κάθῃςε κοντὰ μου ἀκόμα, νὰ καταλάβῃς τὸν ἔρωτα ποῦ μὲ καίει. Τὸ ξέρω. Τὰ λόγια μου ἦσαν ἀπότομα, ὅπως ἦταν ἀπότομη καὶ ἡ γλυκειὰ ἐντύπωσις ποῦ μοῦ ἔκαμες ὅταν σὲ εἶδα. Καὶ πάσχεις ἔτσι. Καὶ τρέχεις. Πάρε πάλι τὸ ὄμορφο χρῶμα σου, καὶ κύτταξέ με μὲ τὰ ἐκφραστικὰ μάτια σου, ὅπως ὅταν σοῦ μιλοῦσα γιὰ τὴ μουσική. Ἡ μουσικὴ ἐγέννησε τὸν Ἔρωτα, καὶ ὁ Ἔρωτος ἐγέννησε σέ. Ἄφῃσέ με νὰ χαϊδέψω τὸ παιδί του. Δός μου τὸ χεράκι σου τὸ μαλακό.

Καὶ πρὶν προφθάσῃ νὰ σκεφθῇ, τὸ ἄρπαξα μὲ δίψα καὶ μὲ πόθο ἀτελειώτο. Ἐκύτταξα τριγύρω, μήπως ἀδιάκριτοι μάρτυρες παρηκολούθουν τὴν εὐτυχίαν μου, καὶ ἔσκυφα νὰ τὸ φιλήσω. Τὸ χέρι τὸ μαλακό, ἀλλὰ κρύο, παγωμένο.

Ποία ἡθρονικὴ ἐντύπωσις! Ποία ἱκανοποίησις τῆς τόσῃς μου ἀνυπομονησίας! Εἰς αὐτὸ διέκρινα τὴν ψυχικὴν κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν τὴν ἔφεραν τὰ λόγια μου, ἡ τρελὴ ἀγάπη μου, ὁ παράφορος πλῆον ἔρωτάς μου. Ἐκεῖ ἠσθάνθην τὴν ἡχὴ τοῦ πάθους μου.

Ὅταν τὸ εἶχα κολλήσει σφιχτὰ στὰ χεῖλή μου, μία λέξις γνωστή, γνωστοτάτη εἰς τοὺς ταξειδεύοντας, ἀλλὰ πνιγμένη μέσα σὲ στενοχωρία καὶ ἀπελπισμό, ἔπληξε τὰ ὦτα μου:

— «Καμαρότο», εἶπεν ἐκεῖνη ἡ λέξις, «κα-μα-ρό-το». Μετὰ τὴν ὁποίαν, κύμα ὀλόκληρον, ὄχι τῆς θαλάσσης, μὲ ἐκάλυψεν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν...

Καὶ ὁ «καμαρότος» ἔτρεξεν, ὁ συμπαθέστατος κατὰ τὰ ἄλλα, περιττὸς ὅμως εἰς τὰς παρομοίας φύσεως περιπτώσεις τοῦ βίου μου, διὰ νὰ μὲ στεγνώσῃ μᾶλλον, παρὰ νὰ συνδράμῃ τὴν ξεχειλίωσαν ἀπὸ στομαχικὸν ἔρωτα Ἀρσακειάδα...

Ἔστρεψα τότε, μὲ ἀγανάκτησιν καὶ μοχθηρίαν, νὰ ἀνεύρω τὸν συνταξιδιώτην μου ἀπαίσιον παπᾶν. Τὸν εἶδα ὅμως καὶ τὸν δυστυχῆ ἐκεῖνον, παρὰ τὴν πρῦμνην, ἐπίσης εἰς ὑγρὰν καὶ ἐλεεινὴν κατάστασιν, χωρὶς μάλιστα καμαρότον, διότι ἦτο ἐπιβάτης Γῆς θέσεως.

(Πάτριαι)

ΣΠ. Μ. ΖΟΥΛΛΑΣ

ΤΟ ΠΟΥΛΙ ΜΟΥ

Χαροῦμένο, εἶπα, στὰ κλαριά— ὅς ξαναψάλῃ!
Κι' ἀνοίγω, καὶ τὴ λευτεριά— τοῦ δίνω πάλι.
Καὶ κάτω ἀπ' τὸ μαβὺ οὐρανὸ— καθὼς πετοῦσε,
Μὲ τὴ φωνὴ του τ' ἀρφανὸ— λὲς μ' εὐλογοῦσε.

(Κατὰ τὸ ρούσικο)

ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗΣ

ΚΛΙΝΙΚΗ
ΑΦΡΟΔΙΣΙΩΝ & ΔΕΡΜΑΤΙΚΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ

ΤΟΥ ΙΑΤΡΟΥ

ΑΘΑΝ. Ι. ΤΡΑΧΙΛΗ

*Υφηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου
Διευθυντοῦ τοῦ σφιλιδικοῦ τμήματος τῆς Πολυκλινικῆς*

ΑΘΗΝΩΝ

Ὁ κ. Ἄθαν. Τραχίλης εἰδικῶς ἐπὶ τετραετίαν ἐν Εὐρώπῃ ἀσχοληθεὶς εἰς τ' ἀνωτέρω νοσήματα, κατὰ μικρὰ δὲ διαστήματα ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἤρξατο τὸ πρακτικόν του στάδιον ἐπισκεπτόμενος τὰς μεγαλειτέρας Κλινικὰς τῶν Παρισίων καὶ Βιέννης, θεραπεύει δι' ὅλως νέων μεθόδων ὅλα τὰ νοσήματα τὰ ἀφορῶντα *μόνον* τὸν κλάδον του ἐν τῇ τελειοτάτῃ Κλινικῇ του, κειμένη ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πειραιῶς ἀρ. 9, παρὰ τὴν Πλατεῖαν τῆς Ὀμονοίας.

*Ἄκρα καὶ παραδειγματικὴ ἀντισηψία.—
Μικροσκοπικὴ ἐξέτασις.—Ἡλεκτροθεραπεῖα.*

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΑΙΘΟΥΣΑ ΔΙΑ ΤΑΣ ΚΥΡΙΑΣ

ΤΟ ΜΕΓΑΛΕΙΤΕΡΟΝ, ΤΟ ΠΛΟΥΣΙΩΤΕΡΟΝ, ΤΟ ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΩΤΕΡΟΝ

ΜΥΡΟΠΩΛΕΙΟΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Δ. Ε. ΜΠΟΤΣΑΡΑΚΟΥ — ΑΘΗΝΑΙ, ΣΤΑ ΑΡΣΑΚΕΙΟΥ 5

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiko Apothetirio Dimosias Istorikis Restrictions apply.

ΚΟΜΜΩΤΗΡΙΟΝ ΚΑΙ ΜΥΡΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΤΟΥ "ΚΟΜΨΟΥ ΚΟΣΜΟΥ,"

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ε. ΜΠΟΤΣΑΡΑΚΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, Ὀδὸς Σταδίου — Στοῦ Ἀρσακείου 5

Τὰ ἀριστοκρατικώτερα, τὰ λεπτότερα, τὰ ἡδυπαθέστερα ἀρώματα δλων τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐργοστασιῶν σάπωνας ἀγνούς, ὑγιεινοῦς, αἰθερίου μύρου· πούδρας θαυμασίας, εὐρίσκειτε μόνον εἰς τὸ πεφημισμένον *Μυροπωλεῖον* τοῦ «*Κομψοῦ Κόσμου*». Ἄλλ' ἰδιαίτερώς συνιστῶμεν τὰς κατωτέρω καλλυντικὰς καὶ ἐξωραϊστικὰς σκευασίας, αἵτινες κατέκτησαν — δίχως ὑπερβολὴν — διεθνή πλεον φήμην καὶ ζήτησιν.

Ἡ ΒΑΦΗ ΤΡΙΧΩΝ.— Εἶνε τὸ ἐντελέστερον σύστημα διὰ τὴν στιγμιαίαν βαφὴν τῆς κόμης, τοῦ γενείου, τοῦ μύστακος. Ἐκαστον κντίον δρχ. 5,50.— Διὰ τὰς Ἐπαρχίας δρχ. 6,50.

ΤΟ ΣΩΣΙΤΡΙΧΟΝ.— Τὸ ἀληθῶς παγκοσμίου φήμης ἀντισηπτικὸν ὑγρὸν, τὸ παρασιτοκτόνον, τὸ ἐξαλείφον τὴν πιτυρίδα καὶ προλαμβάνον ἀσφαλῶς τὴν πτώσιν τῶν τριχῶν. Ἐκαστον φιαλίδιον, ἀρωματικὸν δρχ. 4.— Ἀπλοῦν δρχ. 3.

Ἡ ΤΡΙΧΟΘΡΕΨΙΝΗ.— Εἰδικὴ σκευασία ἀλάνθαστος καὶ ἀκατάγωνιστος πρὸς αὐξησιν τοῦ μύστακος καὶ ἐν γένει τῶν τριχῶν. Θεραπεύει τὴν ψαλίδα, ἧτις καταστρέφει τοὺς ὠραίους γυναικείους πλοκάμους καὶ τοὺς πλέον ἀρειμανίους τοῦ ἀνδρὸς μύστακας. Ἐκαστον σωληνάριον δρχ. 1,50.— Διὰ τὰς Ἐπαρχίας δρχ. 2.

ΒΕΡΑ ΒΙΟΛΕΤΤΑ.— Ἐξοχον ἄρωμα διὰ τὴν τουαλέττα σας καὶ τὰ μανδήλια σας. Πωλεῖται εἰς φιαλίδια καὶ κατ' ὄκῆν. πρὸς δρχ. 8.

ΚΟΛΩΝΙΑ.— Ἀπαραμίλλου λεπτότητος διὰ τὴν τουαλέττα σας. Πρὸς δρχ. 4.— Ἐκλεκτῆς ποιότητος πρὸς δρχ. 6.

ΚΟΜΜΩΤΗΡΙΟΝ

Ἡ αἶθουσα τοῦ "ΚΟΜΨΟΥ ΚΟΣΜΟΥ," περιλαμβάνει 6 πολυθρόνας, ἔχει τιμὰς προσιτὰς (δρχ. 4 τρεῖς τῆς ἐβδομάδος, δρχ. 6 τετράκις καὶ δρχ. 8 καθ' ἑκάστην), διακρίνεται διὰ τὴν λάμπουσαν καθαριότητα, τὴν ἐπιστημονικὴν ἀπολύμανσιν τῶν ἐργαλείων, τὴν τάξιν, τὴν καλλιτεχνικὴν καὶ ἀβροτάτην ἐργασίαν.

Ο ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΣ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ & ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ : ΓΕΡ. ΒΩΚΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ : ΟΔΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 54

Συνδρομή ἔτησία : Ἐσωτερικοῦ δρ. 8

» » Ἐξωτερικοῦ φρ. 10

Ἐκαστον τεῦχος λεπτά 80

Ὁ *Καλλιτέχνης* ἐκδίδεται κατὰ μῆνα μὲ νέον πάντοτε πολύχρωμον καλλιτεχνικὸν ἐξώφυλλον, πολυσέλιδος καὶ ἐπὶ ἐκλεκτοῦ χάρτου μὲ ἀπαράμιλλον τυπογραφικὴν καλαισθησίαν καὶ μὲ θαυμασίας εἰκόνας ἐκτυπούμενος εἰς τὰ καλλιτεχνικὰ καταστήματα Μάϊσονερ — Καργαδούρη.

Πραγματεύεται διὰ τῶν ἐξοχωτέρων Ἑλλήνων λογογράφων ὅλα τὰ φιλολογικά, κοινωνικά καὶ καλλιτεχνικὰ ζητήματα.

Δίδει πλήρη ἰδέαν τῆς πνευματικῆς ἐν Ἑλλάδι κινήσεως καθ' ὅλας αὐτῆς τὰς ἐκδηλώσεις καὶ δημοσιεύει ὅ,τι ἄξιον λόγου παράγει ἢ νεοελληνικὴ φιλολογία.

Ἀποβλέπων εἰς ὅσα τὸ δυνατόν εὐρύτερον ὀρίζοντα διαδόσεως γνώσεων ἔδωκε μέχρι τοῦδε σειρὰν χαρακτηρισμῶν τῶν μεγάλων Καλλιτεχνῶν τῆς Ἀναγεννήσεως μὲ εἰκόνας τῶν ἔργων των.

Ὁ *Καλλιτέχνης* εἰς διάστημα ὀλιγώτερον τοῦ ἔτους ἐπέτυχε ἀξιόλογον διὰ περιοδικὸν κυκλοφορίαν ἀριθμοῦν πολυαρίθμους συνδρομητὰς καὶ ἀναγνώστας τόσον ἐν Ἑλλάδι ὅσα καὶ εἰς τὸ Ἐξωτερικόν.

Δημοσιεύει καλλιτεχνικὰς ἀγγελίας μὲ συμφέροντας ὄρους.

ΧΩΡΙΑΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Η ΜΟΙΡΑΣΙΑ

ΤΟ σπίτι του Κώστα Τσανάκα είναι 'στή μέση τὸ χωριό. Ἄλλὰ καὶ στὴν ἄκρη νὰ ποῦμε ὅτι εἶναι, πάλι μέσα εἶμαστε, διότι ὅλο τὸ χωριό ἄκρη εἶναι. Περιττὸν νὰ εἶπω ὅτι τὸ σπίτι ἦτον δικό του, διότι εἰς τὰ χωριά οὔτε πολὺ κοστιζοῦν τὰ σπίτια, οὔτε βρῖσκει κανεὶς νὰ ἐνοικιάσῃ. Μάλιστα τοῦ Κώστα Τσανάκα δὲν τοῦ εἶχε στοιχίσῃ τίποτε, διότι τοῦ τὸ χάρισε τὸ χωριό καὶ ἰδοὺ πῶς. Πρὶν παντρευτῆ ὁ Κώστας εἶχε περιουσία τὰ δύο του δυνατὰ χέρια, μιὰ φουστα-νέλλα, ἓνα ζευγάρι σκάλτσες, τῆς τσακμακόπετρες καὶ σχεδὸν τίποτε ἄλλο. Ἄμα παντρεύτηκε, ἐπῆρε προῖκα ἄλλή μιὰ φουστα-νέλλα, ἓνα ζευγάρι σκάλτσες, δύο πουκάμισα, δύο σάβρακα, δέκα ῥίφες ἐλγῆς, ἓνα πουλάρι καὶ τὴν ὑπόσχεσι ἀπὸ τὸν πεθερὸ του ὅτι ἄμα τὸ πουλάρι μεγαλώσῃ καὶ τοῦ δώσῃ καὶ τὸ σαμάρι, ὅπως καὶ ἐγένεν. Ἰδιαιτέρα δὲ δικὰ τῆς ἡ κυρὰ Κώσταίνα ἔφερε δύο πουκά-μισα, δύο . . . ., δύο μισοφόρια — μὲ συγχωρεῖτε διὰ τὴν ἀδιακρι-σίαν — ἓνα φουστάνι τσίτινο κλαρωτὸ ἐκτὸς τοῦ νυφικοῦ τῆς καὶ ἓνα πάπλωμα. Ἐπὶ πλέον δὲ μιὰν ἔκτατον γονιμότητα — ἐν συν-δυασμῷ, ἐννοεῖται, μὲ τὴν τοῦ Κώστα — ὥστε μόλις τὸ ἓνα παιδί ἔφτανε, τὸ ἄλλο ἦτον στὸ δρόμο. Καμμιά φορά μάλιστα ἤρχοντο καὶ δύο-δύο. Ἐννοεῖται ὅτι μὲ τέτοια ὄρεξι ποὺ εἶχαν, δὲν ἀργήσαν νὰ γεμίσουν ἀπὸ παιδιά ἓνα μικρὸ ἀχουράκι, ποὺ τοὺς εἶχε δώσῃ γὰ ψυχικὸ ὁ κύρ Ἀνδρέας νὰ καθήσουν. Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ εἴδουν ἄλλο σπίτι. Νὰ ἐνοικιάσουν βέβαια δὲν ἦτο δυνατόν. Ἀποφάσισε λοιπὸν ὁ Κώστας νὰ κτίσῃ δικό του σπίτι. Μὲ πολλὰ βάσανα κα-τώρθωσε νὰ οἰκονομήσῃ 25 δραχμῆς καὶ ἀγόρασε τὸ οἰκόπεδο. Ἐκεῖ μαζί μὲ τὴ γυναῖκά του ἔκοψε πλῆθος καὶ ἐπειδὴ ἦτον τίμιος καὶ ἐργατικὸς ἐπὶ τὸ χωριό, καὶ ἄλλος τοῦ ἔδω-
Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiko Apphetirio Dimosias Istorias
Restrictions apply.

κην ένα κυπαρίσσι, άλλος μιὰ σανίδα, άλλος λίγα κεραμίδια και έτσι τὰ κατάφερε νὰ μαζέψῃ ὅλο τὸ ὕλικό. Μιὰ μέρα λοιπὸν ἐμαζεύτηκαν ὅλοι οἱ χτίστες τοῦ χωριοῦ, ἐπῆραν και τὸ μαραγκὸ και σὲ δυὸ μέρες τὼπλεξαν τὸ σπιτάκι τοῦ Κώστα. Εἶχαν ἕνα μόνον πάτωμα, τὴ γῆ, δύο παραθύρια και μιὰ πόρτα. Ὁ γύφτος τοῦ χωριοῦ τοῦ ἐχάρισεν ἕνα χέρι γιὰ τὴν πόρτα — κλειδωνιά δὲν ἐχρειάζετο — και τέσσερες θηλιές γιὰ τὰ παραθύρια. Κ' ἐστὶ τὴν τρίτῃ 'μέρα ὁ Κώστας Τσανάκας μὲ τὴν φαμηλιά του ἦταν στὸ δικό του σπίτι.

Ἡ μιὰ γωνιά ὁμως τοῦ σπιτιοῦ ἦταν γιὰ τὸ γαϊδούρι, ποῦ ἔφερνε τὰ ξύλα νὰ μαγερεύουσε και νὰ ζεσταίνωνται τὸ χειμῶνα. Ἀπ' ἔξω δὲ στὴν αὐλή ἦταν ἕνας φούρνος πάντα ζεστός, γιὰτὶ τὸ ψωμί τῶπρωγαν πάντα ζεστό, δὲν τὸ ἀφιναν νὰ κρυώσῃ.

* Ἀπεφάσισε λοιπὸν ὁ Κώστας ὁ Τσανάκας νὰ κτίσῃ δικό του σπίτι . . .

Δὲν ἐπέρασαν πολλὰ χρόνια και οἱ Τσανάκηδες ἐπλήθυναν — τοῦ φτωχοῦ τὸ βίος, βλέπετε, εἶναι τὰ παιδιὰ — και ὅλο και ἀρσενικά. Μόνον τὸ τέταρτο ἦταν κορίτσι, ὅπως παρακαλοῦσε τὸ Θεὸ ἡ κυρὰ Κώσταίνα, γιὰ νὰ ἔχῃ κάποιον νὰ τῆς δώσῃ ἕνα ποτήρι νερὸ — ὅπως ἔλεγε — ὅταν θὰ γεράσῃ. Τὸ παιδοθέμι ὁμως αὐτὸ δὲν ἐστενοχωροῦσε τὸν Κώστα, γιὰτὶ πολὺ φθηνὰ τοῦ ἐστοίχιζε. Ἡ ἐνδυμασία τους ὅλη - ὅλη ἀπετελεῖτο ἀπὸ ἕνα πουκάμισο, μιὰ ποδιά και ἕνα βρακί γιὰ τὰ μεγαλύτερα τὰ μικρότερα ἤρχοντο εἰς τὰ δύο πρῶτα. Κάθε χρόνο δὲ στὸ πανηγύρι τοὺς ἀγόραζε ἀπὸ ἕνα ζευγάρι τοαρούχια μὲ βάρβουλα, ἀλλὰ τὰ φοροῦσαν ὁμως κάθε γιορτῇ τῆς ἄλλης ἡμέρας ξυπόλυτα. Ὅσο πλέον γιὰ ψωμί, ἔχει ὁ Θεός, ποτὲ δὲν τοὺς ἔλειψε. Καὶ ἦταν μιὰ χαρὰ ἀλήθεια νὰ βλέπῃ κανεὶς τὴν κυρὰ Κώσταίνα κάθε Κυριακῇ νὰ πηγαίνῃ στὴν ἐκκλησιά. Μὲ τὸ κλαρωτὸ τῆς φουστάνι, μὲ τὸ κίτρινο τσεμπέρι τῆς, μὲ τὰ κουμπιὰτα παπούτσια, μὲ τὰ κίτρινα κουμπιά, ὀμορφοπλυμένη, ὀμορφοσυγυρισμένη . . .

Στὸ ἀριστερὸ τῆς χέρι κρατοῦσε τὸ μικρότερο παιδί τῆς, και κεινο εἶχε τὸ δεξί του χεράκι περασμένο πίσω ἀπὸ τὸ σῆρκο τῆς μάννας του και ἄλόρθο ἐπατοῦσε σὺν σὲ σίγουρο σκαλοπάτι ἐπάνω στὴν ὄλοστρόγγυλη και τσιτωμένη κοιλιά τῆς μάννας του, ποῦ ἔκρυβε τὸ ἀδερφάκι του, ποῦ σὲ λίγον καιρὸ θὰ ἔρχονταν στὸ σπίτι. Μὲ τὸ δεξί τῆς χέρι κρατοῦσε τὸ προτελευταῖο παιδί τῆς, ποῦ περπατοῦσε πλάι τῆς, και τὰ ἄλλα ἔτρεχαν ἀπὸ πίσω μόνα τους, ὅλα μὲ τῆς παστρικάς ποδιές τους και τὰ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

Μιά μέρα, δὲ θυμᾶμαι τί δουλειὰ εἶχα, κ' ἐπῆγα στὸ σπίτι τοῦ Κώστα νὰ φωνάξω τὸ μεγαλειτέρου τοῦ παιδι κἀπου νὰ τὸ στείλω. "Ολοὶ μέσα στὸ χωριὸ ἐπροτιμοῦσαμε στὴς μικροδουλειές μας τὰ παιδιὰ τοῦ Τσανάκα, γιατί ἦσαν φηγνότερα" μὲ μιὰ πεντάρα μποροῦσαν νὰ κάμουν τὸ γύρο τοῦ κόσμου. Ἦσαν δὲ καὶ σβέλτα. Ἐδιάλεξα δὲ νὰ πάω τὸ μεσημέρι, γιατί μόνον αὐτὴ τὴν ὥρα μαζεύσανε τὰ Τσανακόπουλα γύρω στὸ τσανάκι μὲ τὸ φαί. Καὶ τοὺς πέτυχα πραγματικῶς ἀπάνω στὸ φαί. Κοντοστάθηκα ὁμις κοντὰ στὸ ἀνοιχτὸ παράθυρο, ὄχι βέβαια γιὰ ν' ἀκούσω τὴς οἰκογενειακὲς τους ὁμιλίαις, δὲν ἤμουν τόσο ἀδιάκριτος, ἀλλὰ διότι δὲν εἶχα καμμιά ὄρεξι: νὰ δοκιμάσω τὴ μαγειρικὴ τέχνη τῆς κυρᾶ Κώσταινας. Τὸ ν' ἀρνηθῆ ὁμις κανεῖς νὰ πάρῃ ἕνα μεζὲ ἀπ' τὸ φαί τους, θὰ ἦταν πολὺ προσβλητικὸ, ὅσο φτωχοὶ κι' ἀν' ἦσαν. Ἀπὸ τὸ πρῶτ' εἶχα ἰδῆ τὸν Κώστα ποὺ ἐρχότανε ἀπὸ τὴν πολιτεία κρατῶντας ἕνα μεγάλο φουσκωμένο πλεμόνι καὶ ἤξευρα ἀπὸ ἄλλοτε πῶς ἡ κυρᾶ Κώσταινα τὸ εἶχε φτιάξῃ μὲ ρύζι, καὶ μὲ μπόλικα κρεμμύδια καὶ πολὺ ζουμί γιὰ τὰ παιδιὰ. Τοῦτο ἦταν τὸ συνειθισμένο φαί τους. Τὸ προτιμοῦσε ὁ Κώστας τὸ πλεμόνι ἀπὸ κάθε ἄλλη μερίδα γιατί, καθὼς ἔλεγε, δὲν εἶχε καθόλου κόκκαλα. Θέλοντας λοιπὸν καὶ μὴ θέλοντας ἀκουα τί ἔλεγεν μέσα:

Ἡ κυρᾶ Κώσταινα μὲ τὸ παιδοθέμι της.

— Βρὲ σύ, μαῖμου, ἔλεγεν ὁ Κώστας, πῶς τὰ κατάφερες καὶ τ' ἄρπαξες τὸ καρβέλι;

Μαῖμου ἔλεγε τὸ δεύτερο παιδί του, τὸ Θανάση, γιατί πραγματικῶς σὰν μαῖμου ἐσκάλωνε ἀπάνω στὰ δένδρα καὶ στὴς μάνδρες. — Ἐκυνήγοσα ἕνα ξεπεταρόνι, εἶπεν ἐκεῖνο, ποῦ μοῦ εἶχε βγάλῃ τὴ γλώσσά μου μιὰ πῆχυ ὄξω ἀπὸ τὸ τρέξιμο κι' ἐκεῖνο ἐπῆγε κι' ἐκάθησε ἀπάνω στὴ συκιά τοῦ κύρ Λάζαρου. Δὲ χάνω καιρό' πηρῶ τὴ μάνδρα. Ἐκεῖ ὁμις ποῦ κύτταξα ἀπάνω στὴ συκιά γιὰ τὸ πουλί, κυττάξω στὸ παράθυρο, ποῦ βλέπει στὸ περιβόλι, πέντε-ἕξη καρβέλια φωμί στὴν ἀράδα. Μόλις τὰ εἶχαν βγάλῃ ἀπὸ τὸ φούρνο καὶ τὰ εἶδα ἔτσι ξεροψημένα. Ψυχὴ μου, εἶπα, καθάριο φωμί κάτασπρο! Μόνον στὴν ἐκκλησιά εἶχα φάῃ τέτοιο φωμί, ἀντίθωρο ἀπ' τὸν παπᾶ. Δὲν χάνω καιρό' βγάξω ἀπ' τὸ φράχτη ἕνα μακρὸ καλάμι, καὶ πρὶν προφτάξῃ τὸ καρβέλι νὰ κυλισθῆ κάτω στὸ χῶμα, τ' ἄρπαξα ἐγὼ στὸν ἄερα μὲ τὰ χέρια μου, καὶ δρόμο.

— Γεῖά σου, εἶπεν ὁμις ἄλλος, καὶ τὸν ὄψωμι ἄφρατο.

Βρέ σύ, τειπέλη, τί ἔφερες σήμερα; — *Τειπέλη* ἔλεγε τὸ μεγαλει-
τερό του παιδί, γιατί δὲν ἦταν τόσο σβέλιο ὅπως τὸ δεύτερο.

— Ἐγώ, εἶπεν ἔκεινο, ἐγίόμισα τὸν κόρφο μου βερύκκοια ἀπὸ
τοῦ *Μανώλη* τὸν κῆπο' ἔφερα καὶ δυὸ κοντοποδαρούσες ἀπὸ τοῦ
κῦρ *Δημήτρη* τὴν ἀχλαδιά.

— Ψέματα λές, ὁ κῦρ *Δημήτρη* δὲν ἔχει κοντοποδαρούσες.

— Δὲν ἔχει; Βρέ τί μοῦ λές! Δὲν θυμάσαι πέρυσι ποῦ ἔκαβαες
μιὰ μέρα στὸ περιβόλι του, δὲν ἐκέντρωσε κοντοποδαρούσα;

— Αἱ! πέρυσι κέντρωσε καὶ ἐφέτος ἔκαμε καρπὸ;

— Δύο εἶχε τὸ κεντράδι καὶ τᾶκοψα. Στάσου νὰ τὰ φέρω.

Κ' ἔτρεξε τὸ παιδί γιὰ νὰ φέρῃ τὰ προϊόντα τῆς ἐργασίας του.
Πρέπει νὰ ξυῦρετε ὅτι τὰ φρούτα ποτὲ δὲν ἔλειπαν ἀπὸ τὸ τραπέζι
τοῦ *Τσανάκα*, ἄς μὴν εἶχε κῆπο. ἀδιάφορον' εἶχαν οἱ ἄλλοι. Τὰ παι-
διά του ἐγνώριζαν τὰ περιβόλια τοῦ χωριοῦ, ὅπως τῆς γωνιᾶς τοῦ

— « Γειά σας, καὶ καλῶς τὰ χαιρώστε... »

γάλη γαθάθα, κοινὸ πιάτο δι' ὅλους, ἄδεια ὁμως πλέον, καὶ καλο-
γλυμμένη μάλιστα, καὶ τρία ξύλινα χουλιάρια. Ὁ *Κώστας* καὶ ἡ
Κώσταινα εἶχαν ἓνα οἱ δυὸ τους πιστοποιούντες οὕτω τὸ δημοσίον
καὶ ἀχώριστον, καὶ τὰ ἄλλα δύο ἦσαν γιὰ τὰ ἔξη παιδιά τους.
Ἐως ὅτου τὸ ἓνα παιδί μασσήσῃ τὴν μπουκιά του, τὸ χουλιάρι
ἔκανε τὴ βόλτα του στὰ ἄλλα παιδιά καὶ ξαναγύριζε στὸν πρῶτο.

— Γειά σας καὶ καλῶς τὰ χαιρώστε.

— Καλῶς τὸν κῦρ *Πάνο*, κοπιάστε, εἶπαν καὶ οἱ δυὸ νοικοκυ-
ραῖσι μαζί.

Ὁ *Κώστας* ἀμέσως ἐπῆρε τὴν τσότρα καὶ τὴν κούνησε μὲ τὸ
χέρι του νὰ δῇ ἂν ἔχῃ κρασί. Εὐτυχῶς ὁμως ἦταν ἄδεια.

— Μᾶς συμπαθῆς, κῦρ *Πάνο*, δὲν ἔχουμε νὰ σὲ κεράσουμε, τὰ
διαβολόπαιθα τάχα νὰ πλύνουνε τὸ στόμα τους καὶ τὸ τραβᾶνε.

— Δὲν πειράζει, *Κώστα* μου, εὐχαριστῶ. Ἀφοῦ δὲν ἔχει ἄλλο ἢ
τσότρα, στείλτε τὴν στὸ σπίτι μου σὲ λίγη ὥρα νὰ σοῦ τὴν γερμίσω
κρασί. Ἦλθα ἔως ἐδῶ νὰ στείλω τὸν Ἀντώνη ἀπάνω στὸ μύλο νὰ
πλῆ τοῦ *Μιγάλη*, γὰ ἀπολύσῃ τὸ νερὸ στῆς ἐληγῆς. Μπορεῖ νὰ πάῃ;

Δὲν μπορεῖ νὰ ἐγγ' ἀκριμὰ ἄλλη δουλειά.

— Τί δουλειά θάχη; Νά κόψη τῶν σκυλιῶν κλαρί; Σήκω ἀπάνω, βέ τεμπέλη, φόρεσε τὰ τσαρούχια σου, γιατί ἔχει τρόχαλα ἀπάνω τόν ἀνήφορο.

Ἐπὶ τῆς ἀπάντησίν του, ὁ ἄνθρωπος ἐπετάχτηκε ὄρθιος ὄχι τόσο στή διαταγή τοῦ πατέρα του, ὅσο γιατί εἶχε σίγουρη τὴν πεντάρα του ἀπὸ μένα. Καὶ ἀλήθεια ἔβαλα τὸ χέρι στὴν τσέπη μου.

— Ἄς τα, κύρ Πάνο μου, δὲν εἶν' ἀνάγκη νὰ τὸν πλερώσῃς, ντροπή! Καὶ ἀγριοκύτταξε τὸν ἄνθρωπο. Ἐκεῖνος ἐστράβωσε τὰ μοῦτρά του καὶ ἄρχισε νὰ ξεροστρήφεται. Μία πεντάρα γι' αὐτὸν ἦταν μιὰ χούφτα στραγάλια, ἢ δέκα κουφέτα κόκκινα, κίτρινα, ποῦ τὰ ἔβλεπε κάθε μέρα στὸ μαγαζὶ τοῦ χωριοῦ μέσα σὲ μιὰ μπουκάλια κ' ἔτρεχαν τὰ σάλια του, ἢ ἓνα κομμάτι χαλβᾶ ἢ ἓνα λουκούμι, ποῦ μποροῦσε νὰ τὸ γλύφῃ ὡς τὸ βράδυ.

— Πήγαινε, τοῦ εἶπα, καὶ σὰν ἔρθῃς...

Κ' ἔτσι ἰκανοποίησα καὶ πατέρα καὶ υἱόν.

* * *

Πέρασαν πολλὰ χρόνια. Οἱ μικροὶ ἔγιναν μεγάλοι καὶ οἱ μεγάλοι ἐγέρασαν ἢ πέθαναν. Ὁ κύρ Κώστας καὶ ἡ κυρὰ Κώσταίνα πρὸ

πολλοῦ εἶχαν πετάξῃ στὸν ἄλλο κόσμο, χωρὶς νὰ λάβουν τὸν κόπο καὶ τὰ ἔξοδα νὰ κάμουν δικήκη. Τὰ παιδιὰ ἐπάντρεψαν τὴν ἀδερφή τους τὴν Τασιῶ καὶ τῆς ἔδωκαν προίκια τῆς δέκα ἐλημές τῆς μάννας τους καὶ τρακόσιες δραχμὲς μετρητά, γιατί τότε οἱ γαμπροὶ ἦσαν πιὸ ἀκριβοί. Ἀλλὰ καὶ τὰ παιδιὰ δὲν ἔχωροῦσαν πλέον στὸ πατρικὸ τους σπιτί.

— Δὲν τὸ καίμε καλλιτέρεα, βρε παιδιά;... Τ' ἀδέρφια εἶναι σὰν τὰ πουλάκια' ὅσο εἶναι μικρά, κάθονται ὅλα μαζεμένα στὴ φωλιά τους' ἅμα ὅμως κάνουν φτερά, χωρίζονται καὶ χάνει τὸ ἓνα τὸ ἄλλο. Ἔτσι καὶ τ' ἀδέρφια' ὅσο εἶναι μικρά, κάθονται στὸ ἴδιο σπιτί καὶ τρῶνε ἀπὸ τὸ ἴδιο φαί' ἅμα ὅμως μεγαλώσουν, γίνονται γείτονες. Καὶ τὰ Τσανακόπουλα λοιπὸν ἔπρεπε νὰ χωρῖσουν. Ἀλλὰ τίνος θὰ εἶναι τὸ σπιτί; Ἐδῶ ἦταν τὸ ζήτημα, ποῦ ἄρχισαν λίγο-λίγο νὰ φιλονεικοῦν καὶ νὰ μαλώνουν τ' ἀγαπημένα ἀδέρφια. Καὶ βέβαια' πῶς νὰ μὴν ἦσαν ἀγαπημένα ἕως τώρα! μήπως εἶχανε καὶ τίποτε νὰ μοιράσουνε! Ὅπου μπαίνει ὅμως τὸ ἀναθεματισμένο τὸ συμφέρον, ἐκεῖ φυτρώνουν φιλονεικίες, δικαστήρια, καυγάδες καὶ σκοτωμοὶ καμμιὰ φορά. Ἔτσι καὶ ἐδῶ' ὅσο μικρὸ καὶ ἂν ἦτανε τὸ συμφέρον, ἄρχισε νὰ γεννᾷ τὰ μαῦρα παιδιὰ του. Μία λύσις ἦτανε:

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istitou
Restrictions apply.

νά πουλήσουνε τὸ σπίτι καὶ νά μοιράσουνε τὰ λεπτὰ. Ἴσθλα ποιός τ' ἀγόραζε; Τὰ κεραμίδια ἦσαν ὅλα σπασμένα, γιατί τὰ Τσανακόπουλα, ὅταν ἦσαν μικρά, ἔσπαζαν ὄχι μόνον τὰ ξένα κεραμίδια, ἀλλὰ καὶ τὰ δικά τους· τὰ παράθυρα καὶ ἡ πόρτα ἦσαν κατακομμένα μὲ τὰ μαχαίρια. Μιά μέρα ποῦ ἡ φιλονεικία εἶχε ἀνάψη γιὰ καλά, ὁ μεγαλεῖτερος ἀδελφός εἶπε :

— Βρέ παιδιά, γιὰ νά μὴ μαλώσουμε, ἄς μὴ τὸ πάρη κανεῖς, ἄς τὸ δώσουμε καὶ αὐτὸ προῖκα τῆς Τασιώσ.

— Τὸ καίω καλλίτερα, εἶπε ὁ δεύτερος, παρὰ νά τὸ δώσω τῆς Τασιώσ. Δὲν τὴν ἔφτασαν ἡ ἔλγες καὶ τὰ μετρητά!

Εἰς τὸ ἄκουσμα τοῦ καψίματος ὁ μεγαλεῖτερος ἔγινε σκεπτικός. Καὶ ἀφοῦ ἔξυσε λίγο τὸ κεφάλι του, εἶπε :

— Δὲν τὸ καίμε καλλίτερα, βρέ παιδιά; Ὅπως τὸ ἔφτασεν ὁ πατέρας μας μονάχος του τοῦτο, θὰ φτιάσουμε κ' ἔμεις καθένας τὸ δικό του, ἄς εἶναι καλά ἢ πλάτες μας. Ἐμπρός! ἄς τὸ κάψουμε καλλίτερα, παρὰ νά τρωγόμεστε.

— Naί, ἄς τὸ κάψουμε! εἶπαν ὅλοι διὰ μιᾶς.

Καὶ ἄμ' ἔπος ἄμ' ἔργον. Μετὰ μιὰ ὥρα — δὲν ἐχρειάζετο καὶ περισσότερο — ἕνας σωρός ἀπὸ μαυρισμένες πλίθες ἦταν στὸ μέρος, ὅπου ὑφούτο ἄλλοτε τὸ ἀνάκτορον τοῦ Τσανάκα.

Περὶτόν εἶναι νά εἶπω ὅτι τὸ γαῖθουρι πρὸ πολλοῦ εἶχε ψοφήση· ἄλλοτινικά θὰ διαφιλονεικοῦσε καὶ αὐτὸ τῆ γωνιά του.

(Ἰούλιος, 1910).

Π. Δ. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΦΙΛΙΑ

Εἰς τὸν ἀγαπητόν μου φίλον κ. Κ. Φ. Σκόκον

ΘΑΙΜΜΕΝΗ, στὰ ὀλόμανρα, γλωμή, δίχως μιλιὰ,
τὰ στήθια της νά σφιγγῆ ἀπ' τὸν πόνο
τὴν εἶδα, μιὰ θολὴ βραδεῖα στὴ σκοτεινιά,
μέσα στὸ δρόμο.

Βουβή, μὲ ξέπλεκα μαλλιὰ, στὴν ἐρημ χειμωνιά,
μὲ κροῦσταλλ' ἀπὸ δάκρυα στὰ μάτι' ἀκόμα
ἔτρεμε ὡσάν φύλλο ὠχρὸ στὴ παγωνιά,
στὸ κρῶ χῶμα.

Ἀμίλητη στὰ λόγια μου, βουβή, χωρὶς μιλιὰ
μὲ δάχτυλο ἄσαρκο, στεγνὸ, στὴ γῆ τὴ κρῶα
ἐχάραξε: — « Πάντα θά ζῶ στὴ μαύρη ἀπονία
ἐγὼ ἢ Φιλία».

[Τράνσβααλ, 1910]

ΓΕΩΡ. Π. ΖΩΡΔΟΥΜΗΣ

ΣΚΙΤΣΑ ΚΑΙ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΡΙΣΙ

ΚΩΜΑ ΠΕΤΑΛΟΥΔΑΣ

ΕΙΣ ἓνα κοντι σπέρτων τῆς μυραρίας ἐστέκετο μία πεταλοῦδα, τόσον ὑπέροχος, ὥστε ἐπλησιάσαμεν νὰ τὴν θαυμάσωμεν. Ἀλλὰ ἐκπληξίς μᾶς ἐπερίμενε. Ἡ πεταλοῦδα ἦτο ζωντανὴ μὲν, καρφομένη δὲ διαμιάξ. Μία μεγάλη καρφίτσα ἔμπαινε ἀπὸ τὸ λαιμό, ἔβγαλινεν ἀπὸ τὴν οὐρὰ τοῦ ἐντόμου καὶ ἐστηρίζετο εἰς τὴν σπιρτοθήκην. Τὸ πλάσμα τοῦ Θεοῦ, πωσαλωμένον κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ἐκίνει τὰ ἔκλαμπρα πτερά του καὶ ἀπέθνησκε βραδέως.

— Σαλανκόν! Ἡμπορεῖς νὰ μᾶς πῆς τί συμβαίνει ἐδῶ;

— Ἕνας ἐντομολόγος τὴν ἄφησε, μᾶς εἶπε κατσαφθάνων ὁ καταστηματάρχης.

— Ποῦ εἶνε αὐτὸς ὁ κύριος;

— Κάπου ἐπῆγε πρὸ μιᾶς ὥρας καὶ θὰ γυρίσῃ.

— Νὰ βγάλωμε λοιπὸν τὴν καρφίτσα.

— Τί λέτε 'κεῖ! Νὰ βγάλετε τὴν καρφίτσα καὶ νὰ φύγῃ δηλαδὴ; Μὴν τὴν ἄγγιξῃ κανεὶς! Εἶνε πεταλοῦδα τῆς Ὠβέρνης καὶ στοιχίζει προυντ! ἓνα ναπολεόνι.

— Τοῦλάχιστον πάρ' τὴν ἀπὸ κεῖ, νὰ μὴ βλέπωμεν αὐτὸ τὸ μαρτύριον.

— Τί λέτε 'κεῖ! Ἐδῶ τὴν ἄφησεν ὁ κύριος ἐντομολόγος σ' αὐτὸ τὸ τραπέζι, ἐδῶ πρέπει νὰ τὴν βρῇ. Εἴκοσι φράγκα στοιχίζει.

Ἔμειναν τότε οἱ πελάται εἰς τὰ τραπέζια των καὶ ἡ πεταλοῦδα εἰς τὴν καρφίτσα τῆς. Ἀπέθνησκε πρὸ ὠρῶν εἰς αὐτὴν τὴν καρφίτσα, πάλλουσα διαρκῶς καὶ ταχύτατα τὰ μεγάλα φτερά της, τὰ ὁποῖα τῆς ἔμεναν ἐλεύθερα. Ἀπέθνησκε λοιπὸν μὲ τὴν ὑπε-

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Ist
Restrictions apply.

ρηφάνειαν τοῦ ταλάντου της — πετώσα. Αὐτὸς εἶνε ὁ θάνατος ὅλων τῶν ὡραίων ὄντων.

Νὰ τῆς βγάλωμε τὴν καρφίτσα καὶ νὰ ἐλευθερωθῆ. Ἄλλὰ τὴν εἶχεν ἐμπήξει ὁ κύριος ἔντομολόγος καὶ ἔπρεπε ἐπιστρέφειν νὰ τὴν βρῆ εἰς τὴν θέσιν της, εἰς τὸ σῶμα τῆς πεταλοῦδας. Τὸ μαρτύριον τοῦ ἐντόμου ἦτο ἰδιοκτησία πλέον τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου. Κανείς δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ τὴν θίξῃ. Νὰ μεταφέρωμεν ἀλλοῦ τὴν πεταλοῦδα διὰ νὰ μὴ τὴν βλέπωμεν καρφωμένην καὶ θνήσκουσαν; Ἄλλὰ τὴν εἶχε τοποθετήσει ἐκεῖ ὁ κύριος ἔντομολόγος, μέσα εἰς τὴν αἴθουσαν, εἰς τὴν θεάν ὅλων. Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ τὴν βλέπωμεν.

Ὁ Σαλανκόν, ὁ καταστηματάρχης, ἐπανήλθε γελῶν διὰ νὰ μᾶς πείσῃ ὅτι δὲν ἔκαμε λάθος εἰς τὴν διατίμησιν.

— Ἐγὼ εἶνα ναπολεόνι, μᾶς ἐπανελάβε.

Ἄναμφιβόλως τὸ θῦμα εἶχεν ἓνα ναπολεόνι. Δὲν ἦτο δυνατόν νὰ σκεφθῆ ἄλλο τίποτε ὁ Σαλανκόν. Πᾶς ἀνθρώπος ἔχων κατὰ στήμα εἰς τὸ Παρίσι εἶνε κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον χοῖρος. Εἶνε ἀπίστευτος ἢ ἐπιρροή τοῦ ἐμπορίου εἰς τὸ ἠθικὸν αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων. Ὁ Σαλανκόν δύναται νὰ χορέψῃ εἰς τὸν χορὸν μᾶς δεκάρας, ἐπερίμενε δὲ ἀπὸ τὸν ἔντομολόγον τὸ ἀντίτιμον μᾶς μύτρας, 30 λεπτά!

* * *

Ὁ ἔντομολόγος; Ἐξω, λέγει, ἐβγήκε πρὸ μᾶς ὥρας καὶ θὰ γυρίσῃ. Θὰ ἐπῆγε περίπατον ὁ ἀνθρώπος, καμιά βόλτα ἕως τὸ ὑπόγειον τῆς ταβέρνας τοῦ Πανθέου, ὅπου θὰ εἶδε χορευομένην τὴν *ματσὶς* καὶ θὰ ἐξεχάσθη. Τὴν πεταλοῦδα, ἐσκέφθη, θὰ τὴν εὐρῶ εἰς τὴν θέσιν της καὶ ἴσως, ὡς ποῦ νὰ γυρίσω, θὰ ἔχῃ πεθάνει, οὕτως ὥστε νὰ τὴν παραλάβω μαζί μου μετὰ τὴν πρόπουσαν διὰ συλλεγτὴν ἀκαμψίαν. Θὰ εἶνε ἔτοιμη διὰ τὴν συλλογὴν.

Ὅσον ἀφορᾷ ἡμᾶς τοὺς πελάτας, ὁ καλὸς ἀνθρώπος μᾶς ἐφαντάσθη ὡς τοὺς δεμένους γαϊδάρους τοῦ χωριοῦ, περὶ τοὺς ὁποίους θὰ ἔντομα, αἱ ψυχαὶ καὶ οἱ κόσμοι δύνανται νὰ πεθαίνουν ἢ νὰ ζοῦν, νὰ κινῶνται δεξιὰ ἢ ἀριστερά, χωρὶς νὰ τοὺς ταράξουν. Ἐθεώρησεν ὅτι δὲν εἶνε τίποτε ἂν ἀρίστη τὴν πασσαλωμένην πεταλοῦδάν του νὰ ἀγωνιᾷ ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων.

Ποῦ εἶσαι λοιπὸν, κύριε ἔντομολόγε, διατὶ ἀργεῖς; Ἡ ἀνθρωπότης, τί δι᾿ ἄβλο, περιμένει τὰ πορίσματα. Μιὰ πεταλοῦδα ἐπὶ πλέον εἰς τὰ Μουσεῖα! Μπρέ! Τί ἀριθμὸν θὰ λάβῃ ἄρα γε; 25,247 ἄλλα; Ὁ κύριος ἔντομολόγος δὲν ἐπιστρέφει ἀκόμη.

Αἱ θανατικαὶ ἐκτελέσεις ἐκείνων ποῦ διέπραξαν ἐγκλήματα, γίνονται δημοσίᾳ, διὰ νὰ βεβαιωθῆ ἡ λειτουργία τοῦ νόμου καὶ νὰ διδαχθοῦν οἱ ἀνθρώποι. Τί ἦτο τὸ ἐγκλημα τῆς πεταλοῦδας, τῆς ὁποίας τὴν θανατικὴν ἐκτέλεσιν διέταξε δημοσίᾳ ὁ ἀξιότιμος ἐπιστήμων; Ὅτι εἶχε πετάξει εἰς τὸν ἀέρα καὶ δὲν εἶχε δύο πόδια μεγάλα καθὼς αὐτός; Ἄναμφιβόλως τὸ ἐγκλημα αὐτῶν τῶν

ώραίων ὄντων εἶνε ὅτι δὲν ἔχουν τὴν ἰδικὴν μας ἀσχημίαν· καὶ εἶνε ἀσυγχώρητον. Πράγματι, ὅλα εἶνε ὠραιότερα τοῦ ἐντομολόγου, ὁ ὁποῖος τὰ καρφώνει. Οὐδέποτε παλαιότουρκος εἶχε κρεμασθῆ τόσον δημοσίᾳ. Ὁ ἐντομολόγος εἶχε μπῆξει τὴν καρφίτσα ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι τῆς οὐρᾶς καὶ τὴν ἐπισάλωσεν ἐνώπιον τοῦ κόσμου. Δὲν εἶδαμεν τὴν θανατικὴν ἀπόφασιν, ἀλλὰ θὰ ἦτο ἐπάνω κάτω αὐτῆ :

«Πασσαλώνεται πρὸς κοινὸν παραδειγματισμόν, διότι ἐπέταξεν ἀπὸ ἄνθους εἰς ἄνθος».

Ἔχετε παρατηρήσει; Ὅσάκις ὁ ἄνθρωπος καταδικάζῃ εἰς θάνατον κανένα ὃν ἀσθενέστερόν του, ὁ Θεὸς δὲν διορίζει κανένα συνήγορον εἰς τὴν δίκην. Ἐξηγήσατέ μου αὐτὴν τὴν Δικονομίαν.

* * *

Ἐπλησίασα νὰ τὴν περιεργασθῶ καὶ πρώτην φορὰν ἐβλεπα πεταλοῦδα τόσον μεγάλην καὶ τόσον ὑπέροχον. Ὁρισμένως δὲν θὰ μάθωμεν ποτὲ ποῖα χρυσορυχεῖα ἔδωσαν τὸν χρυσόν, ὁ ὁποῖος τὴν εἶχε ντύσει. Ποῖα κλωστήρια μετὰξῆς εἰργάσθησαν καιρὸν πολὺν, ποῖα ἀνέμη ἐστροβιλίσθη, ποῖον ὑφαντήριον ἠγρύπνησε, πόσαι βελόναι ἐκέντησαν διὰ νὰ τῆς ὑφάνουν, κόψουν, ράψουν, μετρήσουν καὶ φορέσουν τὴν ἐσθῆτα τοῦ γάμου, τὴν ὁποίαν εἶχε; Ἀλλὰ βασιλεὺς καὶ κύριος ἀπόλυτος μεγίστης καὶ ἀγνώστου χώρας νὰ ἦτο ἀρὰ γὰρ ὁ πατέρας τῆς, ἀγνοῶν τὸν ἔλεγον; Διότι καὶ αὐτὰ τὰ χειρόκτια τῆς, καὶ αὐτὰ τὰ γοβᾶκια τῆς ἢ πεταλοῦδα τὰ εἶχε βουτήξει εἰς σκόνην χρυσοῦ. Ἀπὸ ποῦ δὲ νὰ ἦλθαν, ἀπὸ τὴν Ἀραβίαν ἀρὰ γὰρ ἢ ἀπὸ τὰς Ἰνδίας, οἱ χίλιοι ζωγράφοι ποῦ τῆς ἔκαμαν τὰ ἀπερίγραπτα μωσαϊκὰ ἐπάνω εἰς τὰ φτερά;

Αὐτὴν τὴν στολὴν ἐφόρεσε διὰ νὰ πεθάνῃ ἐπάνω εἰς μίαν καρφίτσα τῶν Παρισίων.

Λέγουν ὅτι ἡ ζωὴ τῶν ὄντων αὐτῶν εἶνε ὁ ἄνθρωπος ὁλόκληρος. Ὅτι ἡ κάμπια, ἐφόσον μένει κάμπια συρομένη, εἶνε ἡ εἰκὼν τῆς γελοίας ζωῆς μας ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῆς. Καὶ ὅτι ἡ μεταμόρφωσις τῆς κάμπιας εἰς πεταλοῦδαν εἶνε ἡ εἰκὼν τῆς μετὰ θάνατον ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, τὸ πτερύγισμα τῆς ψυχῆς μας εἰς τὸ ὑπερέραν. Ἡ πεταλοῦδα ἦτο ἤδη μία ψυχὴ καὶ ὁμως τὴν ἐσκότωσαν καὶ ὡς ψυχὴν.

Εἶνε τοῦτο δολοφονία μέσα εἰς τὴν αἰωνιότητα. Ἡ πεταλοῦδα θὰ ἀποθάνῃ καὶ δευτέραν φορὰν, θὰ ἀναγεννηθῆ καὶ δευτέραν, θὰ μεταβῆ καὶ εἰς τρίτον κόσμον, ὑπάρχει καὶ τρίτος κόσμος; Ἡ θὰ λήξῃ εἰς τὴν συλλογὴν τοῦ ἐντομολόγου;

Ὁ κύριος ἐντομολόγος δὲν ἐγύρισεν ἀκόμη. Ἦτον ὥρα 1η πρωϊνῆ.

Ἡ πεταλοῦδα ἐξηκολούθει νάποθνήσκῃ μὲ τὸν εὐγενῆ τρομόν τῶν περῶν τῆς, ὡς μόνην διαμαρτυρίαν, διαπερασμένη ἀπὸ τὴν ὀρθίαν καρφίτσα. Τὸ κῶμα θὰ διήρκει πολὺ ἀκόμη.

- Μ' ἐφρονάξατε! Εἶπεν ὁ καταστηματαρχῆς.
 — Σ' ἐφρονάξαμε. Μπορεῖς νὰ πῆς κάτι τι εἰς τὸν κύριον ἐντο-
 μολόγον, ὅταν γυρίσῃ;
 — Προθυμότητα.
 — Πές του λοιπὸν ὅτι εἶνε ζῶν!

Ζ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ.—ΤΟ ΘΥΜΙΑΜΑ

[Ἔργον τοῦ Θ. Πάλλη]

ΠΑΛΑΙΟΙ ΣΤΙΧΟΙ

[Ἡ Διεύθυνσις τοῦ Ἡμερολογίου, ἀπασχολοῦσα ἐκάστοτε ὀλίγον χρόνον πρὸς ἀποθησαύριον ἐκλεκτῶν σελίδων ἐξ ὧσων ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἢ πρὸ 40ετίας καὶ ἐκεῖθεν φιλολογικῇ καὶ πνευματικῇ Ἑλλάδι, φρονεῖ ἀδιστακτικῶς ὅτι ἀνταποκρίνεται πληρέστατα εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ἑλληνικοῦ δημοσίου, τὴν πολλὰκις διατυπωθεῖσαν αὐτῇ, ὅπως γνωρίζῃ εἰς τὴν νεωτέραν γενεάν τὰς μορφάς καὶ τὴν λογοτεχνικὴν ἐργασίαν τῶν κορυφαίων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ποιητῶν καὶ λογογράφων. Ὁ Λασκαράτος ἀποτελεῖ ἓνα τῶν φωτεινοτέρων ἀστέρων τῆς ἐπιφανιστικῆς πλειάδος. Καὶ ὅμως σχεδὸν εἶνε ἄγνωστος εἰς τὸ πολὺ κοινόν. Τὸ κάτωθι ποίημα, δημοσιευθὲν ἐν Κεφαλληνίᾳ πρὸ 60 περίπου ἐτῶν, ἄγνωστον βέβαια εἰς τὸν πολὺν κόσμον, θὰ ἀναγνωσθῇ, εἰμὲθα βέβαιοι, μετὰ πολλῆς εὐχαριστήσεως, καὶ θὰ δώσῃ εἰς τοὺς ἀγνοοῦντας ἰδεάν τινά τοῦ ἀπαραιμίλλου ἐκείνου σατυρικοῦ ταλάντου τοῦ 1850].

ΓΙΑΤΙ ΤΑ ΤΑΛΑΡΑ ΤΑ ΜΕΝΕ ΤΑΛΑΡΑ

Α'

ΟΝΤΙΣ ἔπλασε ὁ Θεὸς τὴν Οἰκουμένην,
τὸ Ληξοῦρι, καὶ τόσους ἄλλους τόπους,
εἶπε σὺ τοῦ νοῦ σου: «Ἄ! τώρα δὲ μοῦ μένει
πάρι νὰ πλάσω, γέ μου, καὶ τσ' ἀθρώπους».

Κ' ἐκεῖ ποῦ κράταε τὸν Ἀδάμ στερονόνε,
τοῦλε: «Σὺ νᾶσαι, Ἀδάμ, τὸ ζῶ' τῷ ζῶνε!

«Ἦγουν, νᾶσαι καλύτερος ἀπ' ὅλα,
νᾶχης τὸ γάϊδαρο ἀπὸ κάτουθὲ σου,
νὰ θρέφεσαι μπαρμποῦνι καὶ τριόλα,
νᾶνε ἢ λαγκάδες ὅλες ἐδικές σου».

Οἱ σκύλοι ταπεινοὶ νὰ σε ὑπακοῦνε,
καὶ γιὰ σένανε ἢ κότες νὰ γεννοῦνε».

«Βάνω στὴν ἐξουσία σου τὰ σπανάκια,
ἀν θέλῃς νὰ τὰ κάνῃς τσιγαρίδι·
γιὰ σένανε φυτεύω ῥαπανάκια,
ἐσὺ νὰ τρώς τὸ μῆλο καὶ τὸ ἀπίδι.

Ἦ ὅλα νὰν τᾶχῃς χῶρις νὰ κοπιᾶζῃς,
καὶ σ' ἀγαπάω πολὺ, γιατί μοῦ μοιάζεις»

«Σοῦ χτιῶ σὸ περιβόλι μου παλάτι
 μ' ὅσα καλὰ ἢ θεία μου Πρόνοια δίνει·
 καὶ νὰ τρῶς τὸ καλύτερο ζομμάτι
 χῶρις γὰ σοῦ στοιχίξῃ ἓνα φαρδίνι.
 Μὰ ἔτσι κηόλα ζητῶ σου, κύρ Ἀδάμ μου,
 νὰ μὴ ἴγγίξῃς ποτέ τὰ τάλαρά μου!»

«Εἶν' τὸ ξύλο τῆς γνώσεως τὰ χρήματα,
 κι' ὅποιος τάχει, ἔχει γνώσι, εἶν' προκομμένος,
 ὁμορφος, ἔχει χίλια προτερήματα,
 εἶνε ἀπ' ὄλον τὸν κόσμο ἵπαιμένος,
 παντοῦ ἐπιθυμητός... μὰ εἶν' καὶ φαρμάκι
 ποῦ κάνουν τὴν ψυχὴ πηλὸ ὄχ τ' αὐλάκι».

«Μὴν τὰ ἴγγίξτε, γιατί θὲ νὰ γνωρίσετε
 τὸ βουλιασμὸ τῆς ἀθωότητός σας,
 καὶ πλεόν δὲ θὰ μπορέσετε νὰ ζήσετε
 εὐτυχισμένοι στὸν παράδεισόν σας.

Τάφτειας ὁ Διάολος, κ' εἶνε διαολεμένα.
 Ἄστε τα ἐκεῖ. Τοῦ τάχω ἀμαχεμένα»¹.

B'

Ἐνα ὁμορφο καὶ πλούσιο περιβόλι
 εἶχε τότες ὁ Θεὸς εἰς τὴν Ἀσία,
 καὶ γιὰ νὰ μὴν ἐμπαινουνε οἱ διαόλοι
 νὰ κάνουνε στὰ λάχανα ζημία,
 μέσ' ἔς τὴ φράχτες ἐκεῖ τὴ καλαμένιες
 εἶχε στημένες τσάκες σιδερένιες.

Μὰ, καθὼς ὡς καὶ τώρα συνεβαίνει,
 ἐκεῖ ποῦ στηοῦμε τσάκες γιὰ ποντίκια,
 ποῦ πιάνεται ἓνα, κι' ἄλλο πάλε μπαίνει,
 γιατί ἴμποδιέται ἢ τσάκα στὰ χαλίκια—
 ἔτσι καὶ τότε, ἐμπαινανε οἱ διαόλοι
 κι' ἀφανίζανε τὸ μαῦρο περιβόλι.

Μιὰ ἡμέρα ποῦ ὁ Ἀδάμ κ' ἡ ἀρχόντισσά του
 ἔμετρονόντανε ποιός εἶνε ψηλότερος,
 στὰ πόδια ὀρθοί, σὲ μιὰ μηλιά ἀποκάτου,
 καὶ καθένas τους ἦτανε εὐθυμότερος
 εἰς τὴν εὐτυχισμένη μοναξιά τους—
 νὰ! κ' ἓνας Διαολάκης ὀμπροστά τους!

— «Ἀδέλφια, λέει, καλῶς τὰ κουβεντιάσετε!
ὦ, εὐτυχημένοι ποῦ εἴστεν' ἐδῶ-πέρα
σὲ τόσες ἡδονές! Μὰ δὲ δουλιάζετε . . . . »
. . . . .
. . . . .
. . . . .

Ἐκάκωσε τ' ἀντροῦνο κ' ἐσκληρήθηκε
γιὰ τοῦ Διαόλου τὴν ἀταχτη πράξη·
κι' ὅλη κόκκινη ἡ Εὐὰ τοῦ ἀπεκρίθηκε:
— «Γαῖδαράτσε, ποιός σῶδειξε τὴ τάξη
νά μπαίνεις δίχως ἄδεια κοῦτρα-κοῦτρα;
Μ' ἓνα παποῦτσι σῶπρεπε στὰ μοῦτρα!»

— «Συμπάθειο, λέει ὁ Διάολος, Κυρά μου,
γιατὶ δὲν ἦλθα μὲ κακὸ σκοπό...
Διαβάτης εἶμαι πηαίνω στὴ δουλειά μου
καὶ βαστάω πραμματεῖες καὶ πουλῶ».
Μόνε σὰν ἄκουσ' ἡ Εὐὰ *πραμματεῖες*,
τόκαμε μιὰ χιλιάδα εὐχαριστίες.

Εἶνε ἀλαφρά, λιγόμεναλη ἡ γυναῖκα,
καὶ πολὺ τῆς ἀρέσουν τὰ στολίδια,
καὶ μόλις ἀπὸ χίλιες ἔβρισκες δέκα
νά μὴν ἔχουν τοῦ ἀντροῦ τοὺς ἀντικλειδία,
νά παίρνουν ὠμορφάμορφα παράδες,
νά τὴν ἔξοδεύουνε ἔς τὴν πραμματευτάδες.

Ἐγὼ ὅμως δὲν τὸ παίρνω στὴν ψυχὴ μου
πῶς ἡ Εὐὰ εἶχε ἀντικλειδί κ' ἐτροπούλευε².
Τὸ λέν' οἱ ἱστορικοὶ μας, ἀχροατὴ μου,
καὶ λένε πῶς ὁ Διάολος τὴ σβούλευε,
καὶ πῶς μετατρεμμένος εἰς σὲ φεῖδι
τῆς ἐπήγε μιὰ ἡμέρα τὸ ἀντικλειδί.

Βέβαια ποῦ ἔπειτ' ἀπὸ τόσους αἰῶνες
ὀποῦ ἐφτειάστηκε ὁ Κόσμος, δὲ μπορεῖ
νά γνωρίζουμε ἂν εἶνε ἀπατεῶνες
ἢ ἂν λένε τὴν ἀλήθεια οἱ Ἱστορικοὶ.
Μ' ἀπὸ τῆς τωρινές γυναῖκες κρίνει
κανεῖς, ὀμπρός-ὀπίσω καὶ γιὰ κείνη.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Ὁς τόσο ὁ Διάολος ἀνοίξε τὴν κόφρας
 κ' ἔβγαине ὅσα στολιζοῦν τὴν Κυράδες —
 μεταξωτά, μπατίστες, κρεπί, στόρφρες,
 βελέτες, μπλόντες, ὀμπρελέτες, μποάδες...

Κ' ἡ Εὔα ποῦ τὰβλεπε, ἔτρεμε ἡ καρδιά της,
 καὶ ὄσα Χριστέ της³ νάνε ὅλα ἴδικά της!

Σὲ μὴ ἄλλη κόφρα εἶχε ὄμορφα διαμάντια,
 πουλιὸ ὄμορφα, δεμένα στὸ Παρίσι,
 καὶ χωριστά σ' ἄλλο κουτί μπριλλάντια
 κυματερά σὰν τὸ νερὸ στὴ βρύση.

Κ' ἡ Εὔα, ὄντις τάειδε, σκούζει: «ὦ, γέ! τὰ θέλω!
 τὰ θέλω, μόνε πλήρωνα, ἸΑδαμέλο!»

Ὁ Διάολος, ὡς κ' ἐκεῖος τὸν ἴαρακίνα
 κ' ὁ ἸΑδάμ δὲν εἶχε, κ' ἔσφιγγε τὴν πλάτες.
 Μὰ ἡ Εὔα κλαίοντας τὴλεγε: «Μ' εὐκείνα
 μὲ περνᾶς πάντα! Πρόφρασες μονάτες.

Πάρε τα, ἸΑδάμ μου... πάρε τα ἴμιστιοῦ...⁴
 Τὸν ἸΑγουστο⁵ πλευρώνεις... μοῦ... μοῦ... μοῦ...»

Τὰ δάκρυα ἐκεῖα τῆς Εὔας ἔσουρόνανε⁶
 μέσ' στὴν καρδιά τοῦ ἸΑδάμ καὶ τὸν ἀνοίγανε⁷
 ποῦ, ζαχαροφτιασμένος, τὸν ἔλυώνανε,
 τὸν ἔστενοχωροῦσανε, τὸν ἴνίγανε.

Καὶ λέει: «Κακὸ ποῦ μοῦστε τοῦ φτωχοῦ!
 ἸΑς γένη, γέ μου, ἐτοῦτο τὸ ἴμιστιοῦ».

Τὸ ἴμιστιοῦ ἔγινε κηόλες, κ' ἐμετρήθηκε
 καὶ τοῦτο μεταξὺ στά ἐφτά μυστήρια,
 γιὰτὶ ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποῦ τὸ ἐντύθηκε,
 ἄκουε πίσω θ' ὁ ἸΑδάμ κλαμπανιστήρια,
 σὰν τοῦ σκύλου, ὄντις τῶζον τὰ παιδιὰ
 λάτινο ἀγγειὸ δεμένο στὴν ὄρα.

Γ'

Μὰ ἦλθε κ' ὁ ἸΑγουστος, ποῦταν ἡ διορία,
 κ' ἦλθε κ' ὁ Διάολος στὸν ἸΑδάμ μαζί του.
 Μὰ ὁ ἸΑγουστος σὲ μεγάλη δυστυχία,
 κ' ὁ Διάολος ζητάει τὴν πληρωμὴ του.

Γιὰ πρώτη φορὰ τότε ἐκεῖος ὁ Διάολος
 ἔφάληκε⁸ ποῦ ὁ ἸΑδάμ αἰσθητὸς Διάολος.

Κράζει τὴν Εὔα κι' ἀρχινάει τὴ γκρίνα·
 κ' ἐγκρίνιαζε τ' ἀντροῦνο ἀνάμεσό του
 κ' ἐτρωγότου· πουλιό πάρι ἓνα μῆνα —
 ὄντις διαλέει καιρὸ γιὰ τὸ σκοπό του
 ὁ Διάολος, κι' ἀλλάζοντας μορφή,
 ἦλθε κ' ἦρε τὴν Εὔα μοναχή.

— «Εὔα μου, λέει, σὲ βλέπω πικραμένη,
 καὶ μὲ λυπάει πολὺ, ποῦ ὁ Θεὸς τὸ ξέρει,
 γιατί ὡς κ' ἐσύ 'σαι καλομαθημένη
 κ' ἤθελες πάντα τάλαρα στὸ χέρι.

Μὰ ὑπομονή, Κυρά μου, καὶ ἄνυμῆσου
 πῶς εἰς τὴ χρεία δὲν εἶσαι μοναχή σου».

«Εἶν' τόσοι ποῦ περισσότερο ἀπὸ σὲ
 ἔχουνε χρεία στὸν κόσμο γιὰ 'να-γι' ἄλλο,
 καὶ ποῦ οὔτε σ' ὄνειρο εἶδανε ποτέ
 τὸ πλοῦτι τὸ δικό σας τὸ μεγάλο.

Μὰ ὁ ἄντρας σου δὲ θέλει νὰ 'ξοδεύη...
 Κάνει καλά... εἶνε φρόνιμος... σωρεύει...»

— «Πλοῦτι! λέ' ἡ Εὔα: ὄξω κι' ἄ μοῦ λὲς
 γιὰ 'κειὰ ποῦ ὁ Θεὸς βασταίνει κλειδωμένα.
 Μὰ ἐκεῖνα εἶνε 'δικιά του». — «Μπᾶ! 'ντροπές!
 ὁ Διάολος λέει, «ἐκεῖνα εἶνε γιὰ σένα»
 οὔτε ὁ Θεὸς εἶπε διαφορετικά,
 μόνε τὸν καταλάβετε κακά».

«Ὁ Θεὸς δὲν ἔχει χρεία γιὰ παραδες,
 κ' εἶστενε σ' ἓνα σφάλμα μεγαλώτατο,
 μόνε ἄ θέλῃς νὰ ἐβγῆς ὄχ τσοῦ μπελλιάνες,
 εἶνε τὸ μέσος, Εὔα μου, εὐκολώτατο.

Νά! τὸ κλειδί! Τρέχα, ἔλαρε ὅλα 'κεῖνα
 ποῦ σοῦ χρειάζονται, νὰ πάηη ἡ γκρίνα».

Δ'

Κ' ἔτσι ἐκλεφτήκαν' τοῦ Θεοῦ οἱ παραδες,
 κ' ἡ Εὔα κάνει τὴν πρώτη ἁμαρτία,
 δὲ θυμῶμαι σὲ πόσες 'κατοσιάδες.

Καὶ τὸ δέχτηκι' ὁ 'Αδάμ, γιατί εἶχε χρεία.

Μὰ ἓνα ἔργο τόσο ἀχρεῖο καὶ κακόποιο
 ὁ Θεὸς τὸ ἐκῦττα μὲ τὸ τελεσχόλιο.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiakō Apothetirio Dimosias Is
 Restrictions apply.

Σημαίνει μὲ θυμὸ τὸ καμπανέλι,
 κ' ἔρχονται εὐθὺς ἐμπρὸς ξεσκουφωμένοι
 Μικέλης καὶ Γαβρούλης, δυὸ Ἄγγελοι,
 ποῦνε στὸν Οὐρανὸ συνειθισμένοι
 νὰ κάνουνε μὲ τέσσερα πηδήματα
 τὰ πουλιὸ μαζρυνότερα θελήματα.

— «Φέριτε, λέει, τὸ Διάολο, Ἄγγελοί μου...
 Μὰ ὄχι, ὄχι ἀφήσετε καὶ πααίνω ἐγὼ
 ἔπειτα, νὰ τοῦ δείξω τὴν ὄργη μου!
 Κι' ὡστόσο, μιὰ φορὰ κ' εἴστεν' ἐδῶ,
 προβατεῖτε νὰ ἰδῆτε μιὰ δουλειά,
 γιὰ νὰ σᾶς βάλω καταμαρτυριά»⁷.

Τοὺς φέρνει καὶ τοὺς δυὸ στὸ περιβόλι,
 καὶ φθάνοντας ἄμπρὸς στοῦ Ἀδάμ τὸ σπίτι,
 φωνάζει δυνατὰ καὶ βγαίνουν ὅλοι.
 Καὶ πιάνει τὸν Ἀδάμ ἀπὸ τὴ μύτη:
 — «Ἐδῶθε, λέει, σὲ σέρνει τὸ βελέσι
 Γαῖδαρε! Μασκαρά! Ἔτσι σ' ἀρέσει!»

«Καὶ σύ, Εὔα, εἶν' τοῦτες ὁμορφες δουλειές;
 Ἔτσι ἢ γυναῖκες κάνουνε Ἀη-Γιάννη;⁸
 Μά, μὰ τὴ Δραπανιώτισσα, μωρές,
 θε νὰ σᾶς διώξω ἄδῶθε. Ἄς εἶνε... φτάνει».
 Τάχασε ἢ Εὔα, ἐσβύστηζε, ἐσκοτίστηκε,
 κι' ὄχ τὴ πολλὴ τρομάρα ἐκατουρήστηκε.

Ὡς τόσο, ὁ Διάολος ἦτανε φευγᾶτος,
 κ' ἐπήαινε τραγουδῶντας τὰ-λά-ρά,
 κι' ὁ Ἄδης ἀνάβλυαζε, χαρὰ γιομάτος,
 κ' ἐτραγοῦδα ὅλη μέρα: τὰ-λά-ρά!
 Κι' ἀπὸ ἔκειὸ τὸ τραγοῦδι τὰ, λά, ρά,
 εἶπαν τοῦ ἐγκλήματος τὸ σῶμα: **Τάλαρα!**

† ἌΝΔΡΕΑΣ ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΣ

[ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ φράσεων καὶ ἰδιωτισμῶν τοῦ ποιήματος: 1) «Τοῦ τάχω ἀμαζεμένα» = μεσεγγυημένα. — 2) «Ἐτροπούλενε» = ἐσουφρῶνε, ἔκλεπτε. Λέεις ἐπιχωροῦντα εἰς Κεφαλληνίαν. — 3) «Σὰ Χριστέ της» = φράσις ἐκ-φραζούσα διακῆ ἐπιθυμίαν. — 4) «Μπιστιοῦ» = ἐπὶ πιστώσει. — 5) Διότι τὸν Ἀύγουστον παλεῖται ἢ σταφίς, εἰσρέει χορῆμα καὶ οἱ χωρικοὶ πληρῶνουν τὰ χορῆ των. — 6) «Σουφῶνανε» = κατεβαίνανε. — 7) «Καταμαρτυριά» = νὰ σᾶς μαρτυρῶντα σοῦδας. — 8) Ὁ δῶδεκα Ἀη-Γιάννη: φράσις ἐν Κεφαλληνίᾳ σημα-

Γ. Ν. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ

ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΤΗΣ ΒΙΕΝΝΗΣ

ΕΠΙ ΠΟΛΛΑ ΕΤΗ ΒΟΗΘΟΣ ΕΝ ΤΑΙΣ ΕΚΕΙ ΚΛΙΝΙΚΑΙΣ

ΤΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ

NEUMANN, KAROSI & DITTEL

ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΕΡΙ ΤΑ ΑΦΡΟΔΙΣΙΑ ΚΑΙ ΔΕΡΜΑΤΙΚΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ

*μηδένα ἄλλον ἀσθενῆ
ἐκτὸς τῆς εἰδικότητός του δεχόμενος*

*Ἐν Κωνσταντινουπόλει — Πέραν — πλησίον
τῆς Ἀγγλικῆς Πρεσβείας*

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ & ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ Ο "ΗΛΙΟΣ",,
ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ Κ. ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

[Ζαγοροσίου ἐξ Ἀρταίου] Ἐν Καβάλλα

Βιβλία : διδακτικά, ἐκκλησιαστικά, φιλολογικά, Λεξικά ξένων
γλωσσῶν, μυθιστορήματα κλπ. κλπ.

Γραφικὴ ὕλη : πλουσία συλλογὴ καταστάχων, χάρτου, φακέλλων,
κονδυλοφόρων, πεννῶν ἀλουμινίου, μελανοδοχείων, καὶ ὄλων
ἐν γένει τῶν εἰδῶν συνήθους χρήσεως καὶ πολυτελείας.

Σειρὰ κάρτ-ποστάλ ἐγχωρίων καὶ ξένων εἰς χιλιάδας εἰδῶν.

Ἐγγράφονται συνδρομηταὶ εἰς διάφορα φύλλα καὶ περιοδικὰ.

Fowens Glores = ΓΑΝΤΙΑ ΑΓΓΛΙΚΑ

ΤΑ ΕΚΛΕΚΤΟΤΕΡΑ ΓΑΝΤΙΑ ΕΙΝΕ ΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ

FOWENS GLORES θανμασία συλλογὴ ὑπάρχει πάντοτε
εἰς τὸ ἀντικρὺ τῶν Βασιλικῶν Σταύλων Πιλοπωλείον

⇒ ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΣΔΟΝΗ ⇐

ΛΟΓΕΙΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ
ΚΑΙ ΤΩΝ
ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ 1911

ΔΡΑΧΜΑΙ 1,000,000 ΚΕΡΔΗ

Καθ' ἐκάστην ἔκδοσιν } Ἐκδίδονται 100,000 γραμμᾶτια ἀξίας δρ. 400,000
κλήρωσιν } Παρέχονται κέρδη εἰς 2,000 γραμ. ἀξ. δρ. 200,000

Ἐκαστον ἀκέραιον γραμμᾶτιον τιμᾶται δραχ. 4
» ^{1/2} » » » 2
» ^{1/4} » » » 1

ΚΕΡΔΗ ΕΚΑΣΤΗΣ ΤΩΝ ΠΕΝΤΕ ΚΛΗΡΩΣΕΩΝ

Κέρδη	ἄξ	Δραχμαὶ	Ἐν δλω
1	ἄξ	80,000	80,000
1	ἄξ	20,000	20,000
2	ἀπὸ	2,500	5,000
6	ἀπὸ	1,000	6,000
15	ἀπὸ	400	6,000
25	ἀπὸ	200	5,000
1950	ἀπὸ	40	78,000
2000			200,000

Ἡ πρώτη κλήρωσις γενήσεται τῇ 27 Φεβρουαρίου (12 Μαρτίου) 1911, ἡ δευτέρα τῇ 24 Ἀπριλίου (7 Μαΐου) 1911, ἡ τρίτη τῇ 26 Ἰουνίου (9 Ἰουλίου) 1911, ἡ τετάρτη τῇ 30 Ὀκτωβρίου (12 Νοεμβρίου) 1911 καὶ ἡ πέμπτη τῇ 31 Δεκεμβρίου 1911 (13 Ἰανουαρίου 1912).

Δ' ἐκάστην τῶν κληρώσεων ἐκδίδονται ἴδια γραμμᾶτια, ἀκέραια ἢ ἡμίση γραμμᾶτιον ἢ τέταρτα τοιοῦτου, παρέχοντα συμμετοχὴν εἰς ἀκέραιον τὸ κέρδος ἢ εἰς τὸ ἡμίση ἢ εἰς τὸ τέταρτον αὐτοῦ καὶ τιμώμενα, τὰ μὲν ἀκέραια ἀντὶ δραχμῶν τεσσάρων, τὰ δὲ ἡμίση ἀντὶ δραχμῶν δύο καὶ τὰ τέταρτα ἀντὶ μιᾶς δραχμῆς.

Ἄμοιβαί, ὧν δὲν ἐζητήθη ἢ πληρωμὴ ἐντός τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς κληρώσεως, παραγράφονται ὑπὲρ τοῦ Ταμείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου.

Εἰς τοὺς ἀγοράζοντας πρὸς μεταπώλησιν διὰ μιᾶς ἐπὶ προκαταβολῇ τοῦ τιμήματος, κατόπιν ἐδικῆς μετὰ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν συμφωνίας, γραμμᾶτια ἢ τμήματα γραμμᾶτιοῦ ἀξίας δέκα χιλιάδων δραχμῶν, παρέχεται ἐπιπτώσις ἐπὶ τοῦ τιμήματος αὐτῶν 15 τοῖς 0/0, εἰς δὲ τοὺς ἀγοράζοντας διὰ μιᾶς ἐπὶ προκαταβολῇ τοῦ τιμήματος γραμμᾶτια ἢ τμήματα γραμμᾶτιοῦ ἀξίας χιλίων δραχμ. τοῦλάχιστον, παρέχεται ἐπιπτώσις 10 τοῖς 0/0, καὶ εἰς τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους, τοὺς ἐπιτετραμμένους τῆν πώλησιν γραμμᾶτιῶν καὶ τμημάτων γραμμᾶτιοῦ, παρέχεται ἐπιπτώσις 5 τοῖς 0/0.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ

Εἰς τὰ δημόσια ταμεία, ταχυδρομικὰ γραφεῖα καὶ λοιπὰς δημοσίας ἀρχάς.

Εἰς τὰς Τραπεζάς, εἰς τοὺς Σταθμάρχας καὶ Στασιάρχας τῶν Σιδηροδρόμων.

Εἰς τοὺς Λαγειριστάς τῶν Μονοπωλίων, καὶ
Τὰ Πρακτορεῖα τῶν Ἐφημερίδων.

Διὰ πᾶσαν πληροφορίαν ἢ ζήτησιν γραμμᾶτιῶν ἀπευθυντέον εἰς τὸ
Γραφεῖον Λογείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων,
Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν, εἰς Ἀθήνας.

Ἡ πώλησις τῶν Γραμμᾶτιῶν τῆς Α' κληρώσεως τῆς 27 Φεβρουαρίου (12 Μαρτίου) 1910 ἀρχεται τῇ 1/14 Ἰανουαρίου 1910.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 1/14 Νοεμβρίου 1910 Ὁ Διευθύνων Τμηματορχὴς
Γ. Ν. ΚΟΦΙΝΑΣ

ΑΣ ΕΝΙΣΧΥΣΩΜΕΝ ΤΟΝ ΣΤΟΛΟΝ!

Ἀδελφοὶ Ἕλληνες!

Ἐχομεν καθήκον ὅλοι οἱ ἀπανταχοῦ Ἕλληνες, ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς γῆς, ἀπὸ τοῦ πρώτου μέχρι τοῦ τελευταίου, νὰ ἐνισχύσωμεν, νὰ δημιουργήσωμεν, νὰ ἀναδείξωμεν

ΤΟ ΠΟΛΕΜΙΚΟΝ ΜΑΣ ΝΑΥΤΙΚΟΝ!

Εἶνε καθήκον ἱερὸν πρὸς τὴν ἱστορίαν μας, πρὸς τὸ ἐνδοξον παρελθὸν μας, πρὸς τὴν μεγάλην Πατρίδα, πρὸς τοὺς στενάχοντας ὑπὸ τὸν ζυγὸν ἀδελφούς μας, πρὸς τὸ μέλλον τῆς Ἐθνικῆς μας ὑπάρξεως, πρὸς τὰ τέκνα μας αὐτά, εἰς τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ παραδώσωμεν τὴν Ἑλλάδα ἀκμαίαν, ἰσχυράν, δυνατήν, μεγάλην, σεβαστήν εἰς τὴν συνείδησιν ὅλου τοῦ κόσμου!

Ἀδελφοὶ Ἕλληνες!

Ὁ στόλος ὁ Ἑλληνικὸς ὑπῆρξε καὶ εἰς τὴν ἀρχαιότητα καὶ εἰς τὴν ἐπανάστασιν τοῦ *Εἰκοσιένα*, ἡ δύναμίς μας, ἡ σωτηρία μας, τὸ καύχημά μας, ἡ δόξα μας, ὁ θρίαμβός μας.

Ὁ στόλος ὁ Ἑλληνικὸς θὰ σώσῃ καὶ πάλιν τὴν τιμὴν καὶ τὴν ὑπαρξίν τοῦ Ἑθνους μας.

Ἡ Ἑλλάς, ἡ ὁποία, περιβρέχεται πανταχόθεν ἀπὸ θάλασσαν ἐν τῷ μέσῳ τῆς Μεσογείου, πρέπει νὰ ἀποκτήσῃ στόλον — στόλον ἰσχυρόν, πολυάριθμον, ἐπιβλητικόν, ἀξιόμαχον, διὰ νὰ γίνῃ κάρφος εἰς τὰ μάτια τῶν ἐχθρῶν μας καὶ τῶν ἀντιζήλων μας, οἱ ὁποῖοι θέλουσι τὴν Ἑλλάδα *μικράν, ταπεινὴν, φθισικὴν, ἐτοιμοθάνατον*.

Ἀδελφοὶ Ἕλληνες!

Ἄς θυσιάσωμεν ὅλοι ἀνεξαιρέτως, ἀπὸ τὸ περισσευμά μας, ἀπὸ τὸ ὑστέρημά μας, ἀγοράζοντες

ΛΑΧΕΙΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ

Τὸ *Λαχεῖον* τοῦ Ἑθνικοῦ Στόλου, εἰς τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ συνεισφέρῃ *κάθε Ἕλληρ, κάθε ἑλληνικὴ ψυχὴ*, τὴν δραχμὴν του δι' ἐν γραμματίῳ *Λαχείου*, συλλογισθῆτε, ὅτι ἐγκλείει *τὴν σωτηρίαν, τὴν ὑπαρξίν, τὸ μέλλον, τὴν δόξαν καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ Ἑλληνισμοῦ*.

Ἀγοράζετε ὅλοι μὲ φανατισμὸν καὶ μὲ πίστιν

ΛΑΧΕΙΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΜΑΣ ΣΤΟΛΟΥ!

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istos
Restrictions apply.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΣΔΟΝΗ

☞ Τὸ καπέλλο «κάννει τὸν ἄνθρωπον κομψόν». Ἐὰν ἐπιθυμῆτε νὰ ἦσθε πάντοτε κομψοί, ἀποταθῆτε ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΚΛΟΓΗΝ ΤΩΝ ΚΑΠΕΛΛΩΝ ΣΑΣ εἰς τὸν Ἰωάννην Κασδόνην (Ὀδὸς Σταδίου, ἐναντι Βασιλικῶν Σταύλων). ☜

Ἐφάσματα γυναικεῖα — Χασέδες
Πανιά — Φορέματα — Προ-
σόψια — Κάλτσες —
Μανδήλια

ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΥΛΗΣ
ΟΔΟΣ ΑΙΟΛΟΥ 51

* * *

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

ΓΩΝΙΑ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ & ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΥ

ΜΕ ΤΑΣ ΙΔΙΑΣ ΤΙΜΑΣ

ΤΙΜΑΙ ΩΡΙΣΜΕΝΑΙ ☜

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΙΩΑΝ. ΚΑΣΔΟΝΗ

18 ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ (ἀντικρὺ τῶν Βασ. Σταύλων)

Ἐκτὸς τῆς πλουσιωτάτης προμηθείας καπέλλων, ἐκόμισε προσέτι τὸ Κατάστημα, καὶ ἐκλεκτὴν προμήθειαν λαίμοδετῶν, φλανελλῶν, καλτσῶν, ὀμβρελλῶν, μαστουνίων, ὑποκαμισῶν, φωκόλ, μανδηλίων, τεραντῶν, χειροκτίων ἄλλων ἁπλοῦν καὶ πλείστα ἄλλα ἀνδρικὰ εἶδη.

Ἡ Ἀκρόπολις τῶν Ἰωαννίνων*

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΠΟ ΤΑ ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Φίλτατε κ. Σκόκε,

Εἰς Ἀθήνας

Τὸ γράμμα σας, ἀκολουθοῦν τὰ ἴχνη μου, ὡς νὰ ἦτο ἔνταλμα συλλήψεως πρὸς πληρωμὴν τοῦ ἐτησίου πνευματικοῦ φόρου εἰς τὸ ὄραϊον καὶ τόσοσ ἀγαπητὸν Ἡμερολόγιον, μὲ εὕρισκε εἰδῶ περιηγουμένην τὰ ἱστορικά καὶ πολυπαθῆ αὐτὰ μέρη. Ἀλλὰ μὲ εὕρισκε ὀλωσ ἀνέτοιμον εἰς ἀπότισιν τῆς ὀφειλῆς μου. Ἐξοφλῶ ἀρὰ γε μὲ ὀλίγας σελίδας ἐκ τοῦ ὀδοιπορικοῦ σημειωματαρίου μου; Πολὺ ἀμφιβάλλω.

Ἠτύχησα νὰ ἐπισκεφθῶ τὴν ἱστορικὴν λίμνην τῶν Ἰωαννίνων, τῆς ὀποίας τὸ μαλακὸν φλοίσβημα μοῦ φαίνεται ὡσάν νὰ μοῦ διηγεῖται ἀκόμη τοὺς ἀγρίους καὶ τραγικοὺς ἔρωτας τοῦ Ἀλῆ Πασσᾶ. Ἰδίως πρὶς τὸ βράδυ, κατὰ τὸ μελαγχολικὸν θεινόν, ὅτε αἱ σκιαὶ τῶν βουνῶν ἀπλώνουν κάποιαν σιωπηλὴν κατῆφειαν ἐπὶ τῶν γαλη-

* ΣΗΜ.—Αἱ παρατιθέμεναι εἰκόνες ἐλήφθησαν ἐκ πλουσίας καὶ καλλιτεχνικωτάτης σειρᾶς εἰκονογραφημένων δελταρίων, ἣν ἐξέδωκε τὸ ἐν Ἰωαννίνοις προοδευτικὸν κατάστημα Ἰ. Π. Στ. Ἰωαννίδου καὶ Σας.

νίων νερῶν τῆς, νομιζῶ νὰ βλέπω περιῦπταμένας τὰς σκιὰς τῆς Κυρᾶ Φροσύνης καὶ τῆς Βασιλικῆς. Καὶ νομιζῶ ἀκόμη ὅτι ἀπὸ ὅλα τὰ σημεῖα γύρωθεν ἀναπηροῦν φαντάσματα καὶ ζωντανεῖον ἀναμνήσεις πλήρεις ἐρώτων καὶ τρυφερότητος, βασάνων καὶ φρίκης...

Τώρα ἡ λίμνη εἶνε μία θελκτικὴ καὶ παρήγορος ἄσπις ἐν μέσῳ τῶν πέριξ βουνῶν, ἡ ὅποια πλὴν τῆς δρόσου καὶ τῆς θεαματικῆς ποικιλίας τῆς, παρέχει εἰς τοὺς Ἰωαννίτας καὶ τοὺς γλυκεῖς τῆς ἰχθῆς, καὶ τοὺς ὀνομαστοὺς ἐγγελέεις τῆς. Ὑπὸ τὸ βουνὸν Μητσικέλι, εἰς τοὺς πρόποδας, ἀναβλύζουν τὰ κρυσταλλώδη ὕδατα τῆς πηγῆς Ντράμπα-Τόβα (καλὸν νερόν). Εἰς τὸ μέσον τῆς λίμνης ἐπιπέσει,

Ἡ νῆσος Ἰωαννίνων

θαρρεῖς, τὸ γραφικὸν νησάκι, ἕνας λόφος εὐμορφος, εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὁποίου φαίνεται ὡσάν σκαρφαλωμένον τὸ ἐκκλησάκι τοῦ προφήτου Ἡλία, κάτω δέ, εἰς τὰ κράσπεδα, παρατάσσονται αἱ ἀπλοῖκαὶ κατοικίαι τῶν νησιωτῶν, οἱ ὅποιοι ἀποζοῦν ἐκ τῆς ἀλιείας. Τὸ νησάκι αὐτὸ εἶνε τὸ μόνον κέντρον θερινῆς ἀναψυχῆς διὰ τοὺς κατοίκους, ὅπου μεταβαίνουν μὲ μικρὰ ἐλαφρὰ ἀνάτια ἐντὸς δέκα λεπτῶν τῆς ὥρας ἀπὸ τῆς ἀποβάθρας.

Ἡ ἄποψις τοῦ φρουρίου ἔχει τι τὸ ἐπιβλητικόν. Προσδίδει κάποιαν ἔκφρασιν σκαιᾶς σοβαρότητος. Ἡ θέσις του εἶνε ἱστορικὴ. Ὑψοῦτο ἐκεῖ ἄλλοτε ἀρχαῖος καὶ μεγαλοπρεπὴς ἑλληνικὸς ναός, καταστραφεῖς, ὡς ἱστορεῖται, τῇ 551 ἐπὶ τῆς εἰσβολῆς τῶν Γότθων τοῦ Τοτίλα, ἀντικατασταθεῖς δὲ εἶτα ὑπὸ ναοῦ χριστιανικοῦ ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου. Ὁ ναὸς οὗτος συνετηρεῖτο καὶ

ἐσφίξετο μέχρι τῆς καταλήψεως τοῦ φρουρίου ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν, ὑφ' ὧν κατεδαφίσθη, ὡς καὶ πάντες οἱ ἐν τῇ φρουρίᾳ χριστιανικοὶ ναοὶ * εἰς 18 ἐν ὄλῃ ἀνερχόμενοι, ἐπ' αὐτοῦ δὲ ἠικοδομήθη τῇ 1719 παρὰ τοῦ Ἰωαννίτου Ἀσλάν Πασσᾶ, ἐγγόνου τοῦ Α'. Ἀσλάν Πασσᾶ τοῦ ἐκ Μοναθενδρίου τοῦ Ζαγορίου, τὸ καὶ νῦν διασφριζόμενον ἀξιόλογον αὐτοῦ μετζίτιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀφιέρωσε πλείστα κτήματα, ὧν τὴν ἐπικαρπίαν ἔχει ὁ κατὰ καιροὺς Σέχης τῶν Ἰωαννίνων διαμένων καὶ ἐνοικῶν ἐν τῇ ἰδίῳ μετζίτῳ.

Δεκαπέντε κίονες ἐλληνικῆς τέχνης, ἀκέραιοι οἱ πλείστοι, λείψανα τοῦ ἀρχαίου ἐλληνικοῦ ναοῦ, φαίνονται καὶ λαμπρύνουν τὴν

Τὸ Μοναστήρι τοῦ Ἁγ. Παντελεήμονος, ὅπου ἐφονεύθη ὁ Ἀλῆ Πασσᾶς

στοᾶν τοῦ τζαμιῦ τοῦτου ἐκ στιλπνοτάτου μαρμάρου, τρεῖς δὲ σπονδυλώδεις στύλοι ἐξ ἐπιχωρίων λίθων συμπληροῦσι τὴν στοᾶν ἐκ 18 ἐν ὄλῃ ἀποτελουμένην κίονων. Ὑπὸ τὸν βράχον τοῦτον δεῖκνυται καὶ τὴν ἀκόμη σπήλαιον « Ἡ Τρύπα τοῦ Σκυλοσόφου » καλούμενον, ὅπου Διονύσιός τις, Σκυλόσοφος ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν ὀνομασθεὶς, τολμητίας καὶ ἐνθουσιώδης, εἶχε κατορθώσει τῇ 1600 νὰ στρατολογήσῃ ἱκανοὺς χωρικοὺς, μεθ' ὧν ἐσκόπει ν' ἀπαλλάξῃ τὴν Ἠπειρον τοῦ τουρκικοῦ ζυγοῦ, νύκτωρ δὲ εἰσβαλὼν εἰς Ἰωάν-

* ΣΗΜ. Τὰ ὀνόματα τῶν ναῶν τούτων ἦσαν: Ἁγία Τριάς, Ἁγιος Βάμβερος, Κυριώτισσα, Ἁγ. Ἰωάννης, Ἐλεούσα, Ἁγ. Σπυριδών, Ἁγ. Ἀνδρέας, ὁ Σωτήρ, Ἀρχάγγ. Μιχαήλ, Ἁγ. Ἀνάργυροι, Ἁγ. Παρασκευή, Παντάνασσα, Ἁγ. Νικόλαος, Ἁγ. Γεώργιος, Ἁγ. Νικόλαος, Ἁγ. Μηνᾶς, Ἁγ. Ἀθανάσιος Παναγιώτης καὶ ὁ Παναγιώτης (μητροπόλις).

νινα ἐπυρπόλησε τὰ ἐν Καλούτσεσμε τότε οἰκήματα τοῦ τοποτη-
ρητοῦ τῆς ἐπαρχίας Ὁσμάν Πασσᾶ. Ἀντιληφθέντες ὁμως οἱ Ὀθω-
μανοὶ τὸν κίνδυνον, ἐξήρχοντο τῶν οἰκιῶν καὶ κτυπῶντες ἀδια-
κρίτως τοὺς πάντας ἐνέσπειρον τὸν πανικὸν εἰς τοὺς ὀλιγαριθμοὺς
ἄλλως τε ὁπαδοὺς τοῦ Διονυσίου, οἵτινες ἐτράπησαν εἰς φυγὴν,
τοῦτου καταφυγόντος εἰς τὸ ἐν λόγῳ σπήλαιον, ὅπου κατοπιν, διὰ
τῆς ἰχθυοσίας τῶν Ἑβραίων Ἰωαννιτῶν, ὡς διασφίξει ἢ παρά-

Ἐο τάφος τοῦ Ἁλῆ Πασσᾶ

ἐνθα ἄλλοτε ἠγεῖρετο ὁ ναὸς τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ. Ὡς γνω-
στὸν, τὸ σῆμά του ἐτάφη ἀκέφαλον, τῆς κεφαλῆς του ἀποκοιτίσας
καὶ μεταφερθεῖσας εἰς Κων λιν. Ἐν τῇ σχετικῇ παρατιθεμένῃ φῶδε
εἰκόνι τὸ μέρος, ὅπου φαίνεται ὁ χότζας, δεικνύει ἀκριβῶς τὸν τά-
φον τοῦ Ἁλῆ, διότι ὁ παρακείμενος εἶνε ὁ τῆς συζύγου του. Εἶχε
δὲ προετοιμάσει ὁ ἴδιος τὸν τάφον του.

Σὰς παραθέτω καὶ τὴν εἰκόνα, ἣτις παριστᾷ τὴν ἱστορικὴν μονὴν
τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος, εἰς τὰ ἀνατολικά τῆς ὁποίας κελλία
εἶχε καταφύγει ὁ Ἁλῆς μετὰ τῆς Βασιλικῆς καὶ ὅπου ὁ Χουρσίτ
εἶχεν ἐπιτύχει νὰ τὸν ἀπομακρύνῃ. Σφῆζονται δὲ καὶ νῦν ἔτι, ἐπὶ
τῶν σαναθῶν τοῦ δωπέδου τοῦ ἐκεῖ κελλίου, αἱ ὅσαι τῶν σφαιριῶν,
δεικνύεται δὲ καὶ τὸ μέρος τοῦ δωματίου, ὅπου ἔπεσαν ὁ Ἁλῆς,

δοσις, ἀνακαλυφθεὶς καὶ
συλληφθεὶς ἐξεδάρη, ἣ δὲ
δορὰ του, πληρωθεῖσα
ἀχύρων, ἐστάλη εἰς Κων-
πο λιν. Ἡ Ὑψ. Πύλη, χα-
ρακτηρίσασα τὸ κίνημα
τοῦ Διονυσίου ὡς ὑποκι-
νηθὲν ὑπὸ τῶν χριστιαν-
ῶν Ἰωαννιτῶν, διέταξεν
αὐστηρῶς τοῦτους νὰ ἐγ-
καταλίπωσι πάντες τὰ ἐν
τῇ φρουρίῳ οἰκήματά των
καὶ νὰ συνοικισθῶσιν ἔξω
αὐτοῦ, ἔκτοτε δὲ μέχρι
σήμερον οὐδεμία χριστιαν-
ικὴ οἰκογένεια μένει ἐν-
τός τοῦ φρουρίου.

Ἐπεσκέφθη καὶ τὸν τά-
φον τοῦ περιβοήτου Ἁλῆ
Πασσᾶ τοῦ Τεπελενλῆ,
τοῦ αἰμοχαροῦς σατρά-
που τῶν Ἰωαννίνων. Κεῖ-
ται ἐντὸς τοῦ φρουρίου
ἐπὶ τοῦ εἰς τὸ ἀνατολι-
κὸν ἀκρωτήριον ὑψουμέ-
νου τζαμίου « Φατιγιέ »,

Περιορίσθην νὰ σᾶς σκιαγραφῆσω τὰ μέρη αὐτὰ κυρίως, τὰ ὅποια συνδέονται μὲ τὸ ὄνομα τοῦ τρομεροῦ ἐκείνου τυράννου τῶν Ἰωαννίνων, διότι ὁ ἐπισκεπτόμενος αὐτὰ εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ ἀναπαραστήσῃ ἐν τῇ φαντασίᾳ τὴν πλήρη τρόμων καὶ τραγικῶν συμβάντων ἐποποιῖαν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

(Ἀπρίλιος τοῦ 1910)

ἌΣΠΑΣΙΑ ΦΩΚΑΕΩΣ

Ε Λ Α

Τώρα ποῦ φθάνουν τὰ μεσάνυχτα
καὶ τὴ δροσιὰ τὸ χῶμα πίνει,
τώρα ποῦ γύρω μας ἀπλώνεται
ὑπνος κι' ἀνέγγιχτη γαλήνη·

Ἐμεῖς θὰ λέμε τὸ τραγοῦδι μας
κάτω ἀπ' τοῦ πλάτανου τὰ φύλλα,
κι' ἐκεῖνα ᾗς ὄνειρο θ' ἀφίνονται
μ' ἀδιάκοπη ἀνατριχίλα.

Ἔλα μαζί μου νὰ καθήσωμε
πέρα στὸν πλάτανο ἀπὸ κάτω,
μέσα στὸν ἴσκιό τὸν ἀκύμαντο
καὶ στὸ χορτάρι τὸ δροσᾶτο.

Ἔλα· ᾗς λίγο θὰ πλακώσουνε
ἀπὸ τάνηλιαστα τὰ μέρη
τὰ σκοτεινὰ ἐκεῖνα σύννεφα
καὶ θὰ μᾶς κρύψουν κάθε ἀστέρι.

Τώρα ποῦ τάνθη ἀπ' τὰ χαμόκλαδα
πέφτουν στὴ γῆ λευκὴ σωρεία,
τώρα ποῦ λέγει τὸ φεγγάρι μας
τὴ χλωμιασμένη του ἱστορία·

Καὶ θὰ μᾶς κρύψουν τὸ φεγγάρι μας,
ποῦ τὲς χλωμάδες του τηρᾶμε,
νὰ μείνῃ ὁ δρόμος μας ἀφώτιστος,
νὰ μὴ γνωρίζωμε ποῦ πᾶμε.

Τώρα ποῦ τᾶστρα γλυκολάμπουνε
ᾗκει ποῦ ἀναπαύεται ἡ φύσις,
ἔλα νὰ νοιώσῃς τὴν ἀγάπη τους,
ἔλα καὶ σὺ νὰ μ' ἀγαπήσῃς.

Τώρα ποῦ φθάνουν τὰ μεσάνυχτα
καὶ τὴ δροσιὰ τὸ χῶμα πίνει,
τώρα ποῦ γύρω μας ἀπλώνεται
ὑπνος κι' ἀνέγγιχτη γαλήνη,

Ἔλα· θὰ γείρω στὴν ἀγκάλῃ σου
καὶ θὰ σοῦ κλέψω τὸ φιλί σου,
βαθεῖα νὰ νοιώσω μ' ἕνα σύγκρου
μὴν εὐτυχία παραδείσου.

Τώρα γλυκὰ μὲ τὸν ἀστρόφεγγο
καὶ μὲ τὸν ἴσκιό ποῦ ποθοῦμε,
πρὶν τῆς ζωῆς μᾶς βροῦν τὰ σύννεφα,
ἔλα τρελά ν' ἀγαπηθοῦμε.

[Σμύρνη, 1910]

ΣΤΕΛΙΟΣ Γ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

Τ Ο Μ Ε Λ Ι

(ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ)

Protinus aerii mellis caelestia donna
exequar.

[Verg. Georg. IV. I.]

Ο μέλι ὡς γνωστόν κατασκευάζεται ὑπὸ τῶν μελισσῶν, αἱ ὁποῖαι συλλέγουσαι τὸν εἰς τὰ διάφορα ἄνθη καὶ φυτὰ ὑπάρχοντα σακχαροῦχον ὀπὸν συγκείμενον ἐξ ἰσώδους ὕλης, κηροῦ καὶ ἀρωματικοῦ ἐλαίου, μεταβάλλουσαν αὐτὸν ἐν τῇ στομάχῳ τῶν εἰς μέλι, ὅπερ ἐκκρίνουσιν ἐν ταῖς κυψέλαις· συνίσταται δ' ἐκ φυτικού σακχάρου, κηροῦ, χρωστικοῦ κόμμεος, ἀλάτων καὶ ἐλευθέρων τινῶν ὀξέων, ἔχει δὲ τὴν ὁσμὴν τῶν ἀνθῶν, ἐξ ὧν συνελέχθη. Τὸ ποῖόν τοῦ μέλιτος διαφέρει κατὰ τοὺς τόπους, κατὰ τὸ ἄρωμα τῶν διαφόρων ἀνθῶν, ἐξ ὧν αἱ μέλισσαι ἐκμυζῶσι τὰς πρώτας ὕλας τοῦ μέλιτος, ἃς προσλαμβάνουσιν ἐκ τῶν ἐν αὐτοῖς πτητικῶν ἐλαίων καὶ τῶν συστατικῶν τῶν φυτῶν. Ἡ βρώσις μέλιτος προσερχομένη ἐκ δηλητηριωδῶν φυτῶν δύναται νὰ ἐπενέγκῃ δηλητηριώδη φαινόμενα. Νοθεύεται δὲ καὶ κόπτει. Διαλύεται δ' ἐντελῶς ἐν τῇ ὕδατι. Ἐν Ἑβρώπῃ σήμερον τὸ μεταχειρίζονται κυρίως εἰς τὴν φαρμακοποιῶν καὶ ἐλάχιστον εἰς ἄρτυσιν πρῶνιης τροφῆς, ἐνθ' ἐν Ἀσίᾳ καὶ παρ' ἡμῖν χρησιμεύει ἐν μέρει κυρίως εἰς τὴν γλυκυσματοποιῶν καὶ πλακουντοποιῶν.

Οἱ ἀρχαῖοι, ἐλλείψει σακχάρους, τὸ μεταχειρίζοντο πολὺ εἰς φυσικὴν κατάστασιν, ὡς προσφάγιον, μετὰ γάλακτος (μελίκρατον), μετ' ὄξους (ὀξύμελι), μετ' οἴνου (οἶνόμελι), εἰς τὴν μαγειρικὴν, εἰς τὴν πλακουντοποιῶν, τὴν σακχάρωσιν τῶν κερῶν, τὴν ποτοποιῶν, τὰ νογαλεύματα καὶ ἐπιδόρπια κ.τ.τ. οὐχ ἤττον καὶ εἰς τὴν οἶνοποιῶν.

Οἱ Πυθαγόρειοι ἐτρέφοντο δι' ἄρτου καὶ μέλιτος, ὃ δὲ Δημόκριτος σχεδὸν διὰ μόνου τοῦ μέλιτος ('Αθ. 47) τὴν δὲ μακροβιότητα τῶν Κυρῶν, οἰκοῦντων περὶ Σαρδῶνα, ἀπέδιδον εἰς τὴν διαρκῆ χρῆσιν

Οἱ ἀρχαῖοι ἐγνώριζον τὸ σακχαροκάλαμον καὶ δὲν ἐβράδυνον νὰ κρυσταλλοποιήσῃσι τὸν ὀπὸν αὐτοῦ· ἀλλὰ τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας, ἢ ἄγνοια τῆς ὑπάρξεως τῆς σακχάρους, ἄτινα καθίστων τὸ ἐμπόριον αὐτῆς θαπανηρὸν καὶ ἐπομένως τὴν τιμὴν αὐτῆς ὑπέρογκον, ἅμα δὲ καὶ ἡ ἐρριζωμένη συνήθεια τῆς χρήσεως τοῦ μέλιτος περιώρισαν τὴν χρῆσιν αὐτῆς μόνον ἐν τῇ φαρμακοποιῇ. Ἐξ ἀνάγκης λοιπὸν τὸ μέλι κατεῖχεν ἐν τῇ ἀρχαιότητι τὴν θέσιν, ἣν παρ' ἡμῖν κατέχει σήμερον ἡ σάκχαρις.

Ἡ μελισσοτροφία λοιπὸν ἦτο σπουδαιότατη ἐν τῇ ἀρχαιότητι ἀποφέρουσα ὅσον καὶ οἱ ἀμπελώνες. Τὴν μελισσοκομίαν λοιπὸν ὑμνήσαν οἱ ποιηταὶ¹, ὡς καὶ τὴν γῆδύτητα, τὴν καθαρότητα καὶ τὸ ἄρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους μέχρι τοῦ Βιργιλίου καὶ Πλινίου ἐκτὸς τῶν εἰδικῶν καὶ ἄλλων. Πρὸς ἕξαρσιν τοῦ Πινδάρου εἶπον ὅτι αἱ μέλισσαι ἔθεσαν μέλι εἰς τὸ στόμα του ὅτε ἀπεκοιμήθη ἐν τινι ὄδῳ (Παυσαν. Θ' 23.2). Ἀνάλογόν τι ἐλήχθη καὶ διὰ τὸν Πλάτωνα (Cicero, de Divin. I. 36). Μόνον ὁ Ἀριστόμαχος ὁ Σολεὺς κατέγεινε μετ' ἀφοσιώσεως ἐπὶ ἔτη εἰς τὴν μελισσοκομίαν· δυστυχῶς ἔξ ἀπάντων τῶν μελισσοουργικῶν τούτων οὐδὲν ἡμῖν διεσώθη. Ἡ μελισσοτροφία παρ' Ἑλλήσιν εἶναι ἀρχαιοτάτη, ἀφοῦ ἀποδίδεται εἰς τὸν Βάκχον, ὅπ' ἄλλων δὲ εἰς τὸν Ἀριστέα.

Εἰς τινὰς χώρας, ὅταν ἐθεώρουν ὅτι αἱ μέλισσαι εἰς τὸ τέλος τοῦ φθινοπώρου ἐξεμύζησαν πάντα τὰ ἄνθη, ὅσα ἠδύναντο νὰ ταῖς παράσχῃσι τροφήν τινα, τὰς μετέφερον εἰς ἄλλα μέρη εὐνοϊκώτερα. Ἀφήρουν λοιπὸν τὰς κυψέλας νύκτωρ καὶ τὰς ἐγκαθίστων ἀλλοχού. Αἱ τῆς Ἀχαΐας μετεφέροντο ἐν Ἀττικῇ ἢ ἐν Εὐβοίᾳ· ἐν Σκύρω συνεκεντροῦντο αἱ τῶν Κυκλάδων· ἐν Ἰόλῃ αἱ τῶν ἄλλων Σικελικῶν πόλεων. Τοῦτ' αὐτὸ ἐγένετο ἐν Ἰσπανίᾳ καὶ ἀλλαχού. Ἡ συγκομιδὴ τοῦ μέλιτος ἐλάμβανε χώραν κατὰ τὴν κατάλληλον ὥραν δις ἢ τρίς τοῦ ἔτους, ἦτοι τὴν ἀρχὴν τοῦ θέρους, καὶ τὸ φθινόπωρον. Τὸ τῆς πρώτης συγκομιδῆς μέλι, παραγόμενον κατὰ τὴν καταλληλοτέραν τοῦ ἔτους ὥραν, ἐθεωρεῖτο ὡραῖον καὶ ἐπροτιμᾶτο ὑπὸ πάντων καὶ μάλιστα τῶν φαρμακοποιῶν. Οἱ ἔρασταί τοῦ μέλιτος τὸ κατέτασσον εἰς κατηγορίας καὶ βαθμοὺς, συμφώνως μὲ τὴν τροφήν τῶν μελισσῶν. Ἐννοεῖται ὅτι τὸ μέλι χωρῶν τινῶν ἐπροτιμᾶτο καὶ ἐξετιμᾶτο περισσότερον ἄλλων· τὸ τῆς Ἀττικῆς ὁμοῦς ἦτο τὸ διασημότερον πάντων· οἱ ποιηταὶ τὸ ἐξύμνησαν ὑπερβαλλόντως, ἢ δὲ φήμη του διεσώθη μέχρις ἡμῶν. Αἱ Ἀθηναὶ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἤδη τοῦ Σόλωνος κατηγάλισκον πολὺ μέλι· συνεκεντροῦτο εἰς τὰς κλιτύας τοῦ Ὑμηττοῦ· ἢ ὑπεροχὴ του προήρχετο πρώτων ἀπὸ τὴν λεπτότητα τοῦ ἀρώματος τοῦ θύμου, ἔξ οὗ ὀλόκληρος ὁ Ὑμηττός ἐκαλύπτετο, καὶ ὄν εἰς μάτην προσεπάθησαν νὰ καλλιεργήσῃσι διὰ σπόρων καὶ ἀλλαχού· ἅμα δὲ διότι οἱ μελισσοτρόφοι συνέλεγον τὸ μέλι ἄκαπρον (ἀκάπιστον), ἐνῶ ἀλλαχού ἐκάπνιζον

¹ Ἐν τῇ ἑλλ. γλῶσση ὑπάρχουν πολλὰ τοιαῦτα ἐπίθετα ὡς μελιόρρυτος, μελιόγους, μελίταις, μελίτνους, μελισσότοκος, μελισταγῆς, μελιτεράτης κ.τ.λ.

τάς κυφέλας πρό τῆς συλλογῆς καί τὸ λεπτόν τοῦτο προϊόν ἐστερεῖτο τοῦ ἀρώματος καί τῆς γύσεως, ἐνῶ τὸ ἑλληνικὸν διετήρει ἀνόθευτον ὄλον τὸ φυσικὸν καί λεπτόν ἀρώμα του. Ἡ Θεσσαλία, ἡ Ἀχαΐα καί ἡ Ἀρκαδία εἶχον μελισσοτροφεία· ἡ δὲ μελισσοκομία ἠδύοικει ἐπίσης ἐν Εὐβοίᾳ, Θάσῳ, εἰς τὰς Κυκλάδας καί μάλιστα ἐν Σκύρῳ. Τὸ δὲ τῆς Καλύμνου μέλι ἠδύνατο ν' ἀντιταχθῆ πρός τὸ τῆς Ἀττικῆς.

Αἱ πρῶται μέλισσαι κατὰ τινὰς ἐγεννήθησαν ἐν Κρήτῃ. Κατὰ παράδοσιν τινὰ τῆς νήσου ὁ Ζεὺς νήπιον ἐν σπηλαίῳ τινὶ διὰ μέλιτος ἐτρέφῃ ὑπὸ τῆς Μελίσσης θυγατρὸς ἐνός τῶν βασιλέων τῆς· τοῦτο σημαίνει ὅτι ἡ μελισσοτροφία ἐπεκράτει ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ πρό ἀμνημονεῦτων χρόνων· εὐρέθῃ μάλιστα καί μέλισσα ἐκ χρυσοῦ ἐν Κρήτῃ. Ἐν Ἐφέσῳ αἱ ἱέρειαι τῆς Ἀρτέμιδος ὀνομάζοντο *Μέλισσαι*· ἀρχαῖαι δὲ παραδόσεις ἀποδίδουσι μυστηριώδη τινὰ σχέσιν μεταξὺ τῶν μελισσῶν καί τῆς ἐγχωρίου θεότητος, ὅπερ ἄλλως τε καί ἐνισχύουσι τὰ νομίσματα τῆς χώρας ταύτης. Ἡ Κύπρος καί ἡ Ἀφρικὴ παρήγαγον μεγάλας ποσότητας μέλιτος, χωρὶς ὅμως νὰ φθάσωσι τὸ τῆς Σικελίας καί μάλιστα τὸ τῆς Ὑδλης, τὸ λίαν ἐκτιμώμενον παρά Ῥωμαίους.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ παραγωγή τοῦ καλοῦ μέλιτος δὲν ἐξήρκει εἰς τὴν κατανάλωσιν, εὐρέθῃ τὸς τρόπος νοθείας διὰ διαφόρων ὕλων· τὸ τῆς Κορικῆς εἶχε κακίστην φήμην ἕνεκα τῆς δυσσομίας του· τὸ τῆς Σαρδηνίας μάλιστα ἕνεκα τοῦ μελισσοφύλλου, ὅπερ ἐνέμοντο αἱ μέλισσαι, παρεβάλλετο πρός τὸ τοῦ Εὐξείνου Πόντου, ὅπερ ἔθεωρεῖτο *μαυόμενον*· ἡ ἰδιότης αὕτη φαίνεται νὰ προήρχετο ἐκ τοῦ ἄθουου τοῦ ῥοδοδένδρου. Τὸ τῆς Ποντοηρακλείας προήρχετο ἐξ εἶδους τινός ἀξουλίας ἐμπεριεχούσης δηλητηριώδεις οὐσίας κατὰ τινὰ ἐτη. Ὅσοι ἐκ τῶν μυρίων τοῦ Ξενοφῶντος ἔφαγον μέλι ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Κόχλων, προσεβλήθησαν ὑπὸ παραφροσύνης ἅμα δὲ ἐμέτου καί διάρροιας μὴ δυνάμενοι νὰ σταθῶσιν ἔρῃτοι· ὅσοι δ' ἔφαγον ὀλίγον, ἐφαίνοντο ὡς μεθυμένοι· ὅσοι δὲ πολὺ, ἐμαίνοντο· τινὲς δὲ καί ἀπέθανον· ἀκριβῶς δὲ μετὰ 24 ὥρας ἡ μανία παρήλθεν ἀλλὰ μόνον τὴν τρίτην ἢ τετάρτην ἡμέραν ἠδύνατο νὰ ἐγερωθῶσιν ὡς ἐκ φαρμακοποιίας (Ξενοφ. Κυρ. Ἀνάβ. Δ'. κ. η'. 20-1). Δὲν εἶναι ἄλλως τε ἄγνωστον ὅτι πρό τῆς μελισσοκομίας ἦτο γνωστὸν τὸ ἄγριον μέλι. Ὁ ἄγ. Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος ἐτρέφετο μετ' ἀκρίδας καί μέλι ἄγριον (Εὐαγ. Ματθ. Γ' 4).

Τὸ μέλι ἦτο γνωστὸν εἰς τοὺς ἐμνηρικούς χρόνους, ἀφοῦ πολλὰκις ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου, ὁ δὲ Ἡσίοδος ἀναφέρει τὴν λέξιν σιφέλον (κυφέλην) εἰς τὴν Θεογονίαν του (598), ἀφοῦ ἄλλως τε καί ὁ Ζεὺς ἐμέθυσε τὸν Κρόνον διὰ μέλιτος. Τὸ νέκταρ καί ἡ ἡμέρσοια, ἀναφερομένα ἐπίσης ὡς οὐρανία τροφή, κατεσκευάζοντο κυρίως ἐξ αὐτοῦ· κατεθῆτο δὲ καί εἰς τοὺς βωμούς τῶν θεῶν. Τὰ μέλιτοποιὰ ταῦτα ἐτελοῦντο πρό πάντων εἰς τὰς θυσίας, ἐνθα ἐλάμβανον χώραν

τοῦντας εἰς τὸν θάνατον, ἴσως διότι ἡ μέλισσα ἦτο σύμβολον τῆς ἀναστάσεως καὶ τῆς ἀθανασίας.

Ἁ Δημόκριτος οὐ μόνον ἐξηγᾷ διὰ μέλιτος, ἀλειψόμενος καὶ ἐξωτερικῶς δι' ἐλαίου, ἀλλὰ καὶ παρέτευσεν τὸν βίον του ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας διὰ τῆς ὁσμῆς αὐτοῦ (Ἄθην. 46). Φαίνεται δὲ τοῦτο νὰ ἐχρησίμευσεν εἰς διήθησιν τῶν τοξινῶν καὶ τῶν μικροβίων, ὧν τὴν ὑπαρξιν δὲν φαίνεται νὰ ἠγνόει. (Διογ. Λαέρτ. Βιβλ. Θ'. 44).

Ἡ καταγωγὴ τοῦ μέλιτος ἐθεωρεῖτο θεία, ἡ δὲ μέλισσα ἦτο ἔμβλημα ἀγνότητος (τὸ περιεργότατον δὲ πάντων εἶναι ὅτι αἱ μέλισσαι ἀναγνωρίζουσι διὰ τῆς ὁσφρήσεως τὸν πρὸ μικροῦ συνευρεθέντα ἄνδρα μετὰ γυναικῶς (Πλουτ.), χρησιμεῖον ἅμα καὶ ὡς ἀντισηπτικόν οὐ μόνον διὰ τὴν ἐν αὐτῇ διατήρησιν τῶν ὀπωρῶν, ἀλλὰ καὶ διότι οἱ φυσιολόγοι τὸ μετεχειρίζοντο ὡς οἱ σημερινοὶ τὸ οἶνόπνευμα. Ἐντεῦθεν προῆλθε καὶ ἡ ταρίχυσις διὰ μέλιτος παντός ἐπισήμου προσώπου, ὅπερ ἤθελον νὰ μὴ θάψωσιν ἀμέσως ἢ νὰ διατηρήσωσι καὶ διὰ παντός. Συνήθεια, εἰσαχθεῖσα ἀπ' ἡμῶν ἐξ Ἀνατολῆς διὰ τῆς Κρήτης. Τὸν νεκρὸν λοιπὸν κατακεκλήρου (ἐκ διαλελυμένου κηροῦ) ἢ ἔθετον ἐν μέλιτι· δι' ἀμφοτέρων δὲ τῶν μεθόδων τούτων ἐπετυγχάνετο ὁ σκοπὸς ἕνεκα τῆς ἐμφράξεως τῶν πόρων τοῦ σώματος. Διότι πῶς ἠδύνατο νὰ ἐκτεθῆ ὁ νεκρὸς τοῦ Πατρόκλου ἐπὶ 9 ἡμέρας, ὁ δὲ τοῦ Ἀχιλλέως ἐπὶ 12; Καὶ ὁ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου ἐν τῇ μέλιτι διετηρήθη, ἀφοῦ ὁ Ἀριδαῖος μόλις ἐντός δύο ἐτῶν κατώρθωσε νὰ κατασκευάσῃ τὴν θαυμασίαν ἐκείνην ἀρμαμάξαν, τὴν συρομένην ὑπὸ 64 ἡμιόνων πρὸς μεταφορὰν τοῦ νεκροῦ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἐκ Βαβυλῶνος εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ὅν ἐπεσκέφθησαν καὶ ἔψαυσαν μετὰ αἰῶνας καὶ αὐτοκράτορες τῆς Ῥώμης.

Οἱ μεσημβρινοὶ λαοὶ εἶχον ἀνεκάθεν κλίσιν διὰ τὰ γλυκὰ. Ἕλληνές τε καὶ Ῥωμαῖοι ἐθεώρουσαν τὸ μέλι ὡς οὐράνιον δῶρον ἐφαντάζοντο δὲ τὴν τροφήν τῶν θεῶν ἀνάλογον πρὸς τὸ μέλι. Μετὰ τὸ γάλα τῆς τροφοῦ, τὴν πρώτην τροφήν ἦν παρεῖχον εἰς τὰ παιδιά, ἦτο τὸ μέλι. Ἐκ τῆς ἐντυπώσεως τῶν ὑγιεινῶν αὐτοῦ ἀρετῶν, ἃς καὶ ὑπερθεματίζον, παρεῖχον οἱ Πυθαγόρειοι φιλόσοφοι τιμητικὴν θέσιν αὐτῇ. Ἄνευ μέλιτος οὔτε πέμματα, οὔτε μελίπηκτα, οὔτε γλυκύσματα ἐξ ὀπωρῶν, ὡς κυδωνίων, χωριστά, καὶ κατ' εἶδος, ἢ ἀναμιγνύμενα· ἐκτός τούτου ἔθαπτον τὰς ὀπώρας ἐντός τοῦ μέλιτος, οὕτω δὲ τὰς διετήρουσαν τὸν χειμῶνα ὀλοκλήρους καὶ ἀπέκτων συνάμα μηλό-μελι δηλ. μέλι ἢ μᾶλλον εἶδος σιροπίου μετὰ τὴν ὁσμὴν τῶν ἐν αὐτῇ διατηρηθέντων καρπῶν. Αἱ κηρήθραι (μελίκηρα, μελόπηκτες) παρετίθεντο μετὰ τῶν ἀγροτικῶν πληθυσμῶν εἰς φυσικὴν κατάστασιν, εἰς δὲ τοὺς πλουσίους καθαρισμένα μετ' ἄλλων ἐπιδοροπίων. Εἰς συμπόσιόν τι, ὅπερ αὐλικῶς τις τοῦ Νέρωνος παρέθεσεν αὐτῇ, μόνον ἢ δαπάνη τοῦ μέλιτος ἀνήλθεν εἰς 400,000 σηστέρια (110 χιλ. φρ.). Ἐννοεῖται ὅτι μέρος τῆς δαπάνης ταύτης ἀνήκεν εἰς τὰ ποτά, ἀτίνα ἐλλείψει σακχαρώς κατασκευάζοντο διὰ μέλιτος.

Τὸ ὑδρομέλι πινόμενον πάραυτα εἶναι ἀβλαβὲς ἰδύποτον ὅταν

νεται ὅτι ἦτο δύσκολον νὰ διακριθῇ ἀπὸ τοὺς καλλιτέρους λευκοὺς οἴνους. Ἴσως δὲ τὸ μέθον τοῦτο προηγήθη ἐν Ἑλλάδι τοῦ οἴνου.

Τὸ *μελίκατον* (μελίγαλα) ἐθεωρεῖτο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ὡς ἡ τελειότερα καὶ ἡδύτερα τροφή διὰ τὸν ἄνθρωπον· ἦτο ἡ τροφή τῆς χρυσοῦς ἐποχῆς τῶν παιδίων.

Αἱ *μελιτοθια* κατασκευάζοντο διὰ τοῦ γλεύκου τῶν σταφυλῶν ἐν ᾧ ἀνέλυσον καὶ μέλι, προκειμένου δὲ νὰ διατηρηθῇ τὸ ἄφηρον νὰ ὑποστῇ ζύμωσιν.

Τὸ *οἰνόμελι* (mulsum) ἦτο λίαν περιζήτητον· ἀφοῦ ἐβράζετο τὸ μέλι, ἀναιμιγνύετο μὲ οἶνον ἐκ τῶν καλλιτέρων κατὰ προτίμησιν δὲ καὶ ἐκ τῶν παλαιότερων. Ἐν καλῷ δὲ δεῖπνῳ τὰ *εἰσόδια* (entrées) συνωθεύοντο πάντοτε ὑπ' αὐτοῦ. Ἀναφέρονται δὲ πρόσωπα φθάσαντα εἰς βαθύτατον γήρας, διότι ἀντὶ πάσης ἄλλης τροφῆς ἐλάμβανον οἰνόμελι βρέχοντες τὸν ἄρτον ἐν αὐτῷ. Ὁ Ῥωμύλιος Πολλίων, ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Αὐγούστου πῶς κατόρθωσε νὰ γένη ὑπερασταντούτης, ἀπάντησεν: «οἰνόμελι ἐντός καὶ ἔλαιον ἐκτός». Εἰς τὰς ἀνασκαφὰς τῆς Πομπηῆας εὐρέθησαν ἐπὶ τραπεζῶν ἐν τινι ποτοποιεῖφ *calda* ποτήρια ἀπὸ πελάτας, τὰ ὅποια εἶχον μέλι, ἐξ οὗ εἰκάζουσιν ὅτι ἐν τοῖς καταστήμασι τούτοις ἐπίνετο μέλι ἀναλελυμένον ἐν θερμῷ ὕδατι.

Οἱ *μυροβοὶ* ἔθετον ἐντός διαφόρων ἀρωματικῶν ἐλαίων μέλι. Ἐν τῇ *φωσφοκοκκίᾳ* τὸ μέλι κατεῖχε σπουδαίαν θέσιν χρησιμοποιοῦμενον διὰ τὰς παθήσεις τῶν ὀφθαλμῶν, τῶν ὠτων, τῆς ῥινός, τοῦ λάρυγγος καὶ τοῦ στήθους. Καθαρόν ἢ ἀναμειγμένον μετ' ἄλλων οὐσιῶν, διὰ τὰς πληγὰς, τὰ δῆγματα τῶν δηλητηριωδῶν ζώων, ἢ τὴν ἐκ τῶν μυκήτων δηλητηρίασιν, ἐθεωρεῖτο συντελεστικόν. Τὸ θαλασσόμελι ἦτο καθαρτικόν, τὸ ὄξύμελι κατάλληλον διὰ πυρετοῦς, τὸ ῥοδόμελι διὰ τοὺς ἐλαρυστομένους εἰς τὰ ἀρώματα.

Τὸ μέλι ἦτο πολυτίμον εἰς τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν διὰ τὴν κατασκευὴν ἄλμης, ἐν ἣ ἐτίθετο μετ' οἴνου, ὡς καὶ σήμερον ἐν Γαλλίᾳ κατασκευάζεται, πλὴν τῆς συνήθους, καὶ ἀρωματικῆ ἄλμη, ἐν ἣ τίθεται καὶ *σάκχαρις*· ἐπίσης καὶ εἰς τὴν βιομηχανίαν διὰ τὴν πορφυροποιαν, ὡς καὶ εἰς τὴν τῶν πολυτίμων λίθων διὰ τὰς *κολχίδας*.

Τὸ διάταγμα τοῦ Διοκλητιανοῦ ὀρίζει τὴν τιμὴν τοῦ ἀρίστου μέλιτος εἰς 40 θηνάρια (⁹⁰/₁₀₀ τοῦ φρ.) τὸν ἰταλικὸν ἰκτιάς ἢ ἕσττην (sextarius) (¹/₂ λίτρας), τὸ τῆς δευτέρας δὲ ποιότητος εἰς τὸ ἡμισυ τῆς τιμῆς ταύτης. Τὸ ἐκ φοινίκων δὲ εἰς 20 θηνάρια.

Τὰ μελισσοτροφεία ἐτίθεντο ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Πανός καὶ τοῦ Πριάπου, ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων δὲ ὑπὸ τὴν τῆς θεᾶς τῆς μελιτουργίας Mellona (ἢ Mellunia).

Εἶναι περίεργον ὅμως ὅτι ἐν χώρᾳ, ἐνθα ἄλλοτε ἡ μελισσοτροφία ἔλαβε τοιαύτην ἐπιτυχὴν ἀνάπτυξιν, ἡ καλλιέργεια τοῦ μέλιτος δὲν εἶναι ἀνάλογος ἢ μᾶλλον εἶναι ἐλαχίστη, — ἀφοῦ ἐπὶ τουρκοκρατίᾳ ἐπὶ τὴν ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἀνήρχοντο εἰς 300 χιλιάδας σήμερον δὲ μόνον εἰς

μέλι· ἀμφοτέρα δὲ εἶναι λίαν χρήσιμα καὶ ἐπωφελῆ εἰς τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν καὶ μάλιστα ὅταν πρὸ τῶσων ἤδη ἐτῶν ἔχωμεν τὴν σάκχαριν εἰς τὴν ὑπέρογκον τιμὴν, εἰς ἣν τὴν ἀγοράζομεν, καὶ ἣ ὁποία δύναται ν' ἀντικατασταθῇ σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου διὰ τε τοῦ μέλιτος καὶ τοῦ ἐψήματος.

"Ὅρα Γαλήν. Περί τροφ. δυν. τ. Β'. Γ'. κ. ΔΘ', Στράβωνα, Παλ. Διαθήκην, Ὅμηρον κλπ.

(Ἀθῆναι, Ἰούλιος τοῦ 1910)

ΑΘΑΝ. Ν. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ

Σ' ΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ

Πέσαν τοῦ βουνοῦ τ' ἀπόσκια
 ἔς τοῦ μοναστηριοῦ τὰ κίόσκια,
 ξεψυχᾷ γλυκὰ ἢ βραδειά,
 καὶ στερνὸ ξεψύχημά της
 ἀργαφύσητος ὁ μπάτης
 σεῖ τῆς φτέρης τὰ κλαδιά.

Πέσαν τοῦ βουνοῦ τ' ἀπόσκια
 ἔς τοῦ μοναστηριοῦ τὰ κίόσκια,
 καὶ σωπάσαν τὰ πουλιά·
 λιβανιοῦ καπνὸς μυρίζει,
 κ' ἢ καμπάνα νανουρίζει
 τὰ παντέρημα κελλιά.

Πέσαν τοῦ βουνοῦ τ' ἀπόσκια
 ἔς τοῦ μοναστηριοῦ τὰ κίόσκια,
 σκοτιδιάζει ἢ ἐκκλησιά,
 κ' ὁ σταυρὸς στήν κορυφή της
 λάμπει σὰν ἀποσπερίτης
 μέσ' στήν ἄγρια μοναξιά.

(Ἀπὸ τὴν Γαλήνην)

Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istitou
 Restrictions apply.

ΑΙ “ΒΟΣΠΟΡΙΔΕΣ,, ΤΟΥ ΒΙΖΥΗΝΟΥ

(*Ἀνέκδοτος ἐπιστολὴ τοῦ ποιητοῦ*)

ΔΙΑ τοὺς ἀνθρώπους ποῦ ἔμαθαν νὰ φιλοσοφοῦν περὶ τῆς ἀστασίας τῶν πραγμάτων — λέγει ὁ ποιητὴς Βιζυηνός — διὰ τοὺς ἀληθινούς ἀνθρώπους ἐκδίδω τὰς «Βοσποριδας» μου ὡς μέσον κατάλληλον νὰ φαιδρῶνῃ ὀλίγον τὰ πρόσωπά των καὶ μικρὸν νὰ τοὺς ἀπασχολήσῃ ἀνακουφίζον τὰ βεβαρημένα των πνεύματα. Περί τῶν ὄντων ἐκείνων, τὰ ὅποια μηδὲν σοφὸν ἐκ τῆς ζωῆς των διδαχθέντα θέλουσιν καὶ καλὰ νὰ πέσουν στὸν ἴγναλό, οὐδεὶς λόγος!»

Καὶ ὁ ποιητὴς μαζεύει μερικά λουλούδια ἀπὸ τὸν δροσερὸν Βόσπορον, μερικάς ἀνεμώνας ἀπὸ τὴν γῆν τῆς Ἀτικῆς καὶ πλέκει τὴν ἀνθοδέσμην τῶν «Βοσπορίδων». Πολλὰ ἀπὸ τὰ λουλούδια αὐτὰ ἔφεραν τὸν τίτλον «Ἄρες, μάρες, κουκουάρες» καὶ ἐστάλησαν εἰς τὸν ποιητικὸν διαγωνισμὸν κερδήσαντα τὸ πρῶτον βραβεῖον. Ὁ εἰσηγητὴς τοῦ διαγωνισμοῦ καὶ ποιητὴς τῆς «Χίου Δούλης» ἤρε — ὡς λέγει — πάρα πολλὴν λεπτότητα καὶ χάριν, ἠσθάνθη ἓνα ἄρωμα τοῦ Χριστοπούλου, ἓνα ἰδιαίτερον μῦρον τοῦ Τανταλίδου καὶ τὰ ἑκαμάρως ὡς γελαστά παιδιὰ τοῦ Ἀνακρέοντος. Δι' αὐτὸ τὰ ἐστεφάνωσε. Καὶ τὰ πικρὰ αὐτὰ ἀλλὰ ζηλευμένα φύλλα τῆς δάφνης δέχεται ὁ ποιητὴς μὲ μετριοφροσύνην καὶ μὲ ἀγάπην νὰ περιτυλίξῃ τὰ λουλούδια τῶν «Βοσπορίδων» του. Μὰ νὰ τὰ ἐκθέσῃ; Ξεῦρει πῶς τὸ δημόσιον δύσκολα χαρίζεται εἰς ποιήματα, καὶ ὅτι ὁ ἓνας θὰ κλείσῃ τὸ μάτι δεξιᾷ, ὁ ἄλλος θὰ ζαρώσῃ τὰ μούτρα, καὶ ὁ τρίτος θὰ στρέψῃ τὴν βράχην. Ἀδιάφορον. Ἐκεῖνος ἀποφασίζει νὰ παρουσιάσῃ τὴν ἀνθοδέσμην του εἰς τὸ δημόσιον καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν κρίσιν ἑνὸς μόνου, τοῦ Ἡλία Τανταλίδου. Εἰς αὐτὸν χρεωστῆι τὸ πρῶτον ἔπειθαι, τοῦ Ἡλίου ἔπειθαι, ἐπενειούσῃ τὰ πρῶτα ὄνειρα τῶν, ὅταν μαθη-

γικήν σχολήν τῆς Χάλκης, καὶ εἰς αὐτοῦ τὴν σύστασιν ὀφείλει ὄτι σπουδάζει· τώρα στὴν Γερμανίαν.

Ἄλλ' ἔχει· τόσον καιρὸν νὰ γράψῃ στὸν διδάσκαλόν του, τόσον καιρὸν! Ἄφωσιώθη δλόψυχα εἰς τὰς φιλοσοφικὰς μελέτας, εἰς τὰ μαθήματά του, καὶ τὸ ποιητικὸν του ἀλογάκι, ἀτροφειμένο καὶ κατὰ-κοπο, βόσκει σὲ ἀγνωστο λειβάδι, φευγάτο ἀπὸ τὰ χέρια του. Ὁ ποιητὴς εἶνε μαθητὴς τώρα καὶ τίποτε περιπλέον.

Ἔρχεται ὁμοῦ καιρὸς ποῦ ἡ φαντασία του ζωγραφίζει τὸ ἄφθαστο καὶ καθάριον παλάτι τῆς τέχνης. Ὡσάν νὰ βλέπῃ τὸ γελαστό νησί τῆς Χάλκης, τὸν τυφλὸν ποιητὴν νὰ χορδίζῃ τὴν λύραν του, καὶ ὥσάν ν' ἀναγαλλιᾶζῃ στὰ μαγεμμένα τραγούδια ποῦ μὲ θεία μουσικὴ πληροῦν τὸν αἰθέρα. Καὶ βλέπει τὸν ἑαυτὸν του χωρὶς ἔνδυμα γάμου εἰς τοιαύτην παρουσίᾳσιν, ὥσάν νὰ ἔρχεται λασπομένος μὲ λερωμένα τσαρούχια. Παρηγορεῖται μόνον στὴν μεγάλῃ ἀγάπῃ ποῦ ἔχει μέσα του ὁ μεγάλος ποιητὴς τῆς Χάλκης, στὴν Ἀγαπῶ. Μόνον σ' αὐτὴν ἐλπίζει καὶ μαζεύων μερικὰ παλαιὰ του τραγούδια τὰ προσφέρει δειλὰ-δειλὰ στὸν διδάσκαλόν του νὰ τὰ κρίνῃ. Ἄρά γε θὰ τὰ ἀρέσῃ;

Ἡλίας Τανταλίδης

Ἔτσι γράφει· ὁ ποιητὴς ἀπὸ τὴν Γοτίγγη στὸν διδάσκαλόν του τὸ ὄμορφότατο τοῦτο γράμμα, ποῦ ἀνεῦρε ὁ φίλος διευθυντὴς τῆς Θεολογικῆς σχολῆς κ. Στρινόπουλος μετὰ τοῦ καθηγητοῦ κ. Παντελῆ Κομνηνοῦ παραρριχμένο εἰς μιὰ γωνιά τῆς βιβλιοθήκης. Τοῦς εὐχαριστῶ, διότι μοῦ τὸ προσέφεραν νὰ τὸ δημοσιεύσω. Αὐποῦμαι μόνον ποῦ δὲν ἐβρέθη μαζὶ καὶ ἡ ἀγγελία τῆς ἐκδόσεως τῶν *Βοσποριδίων*.

Ἰδού αὐτό :

Γοτίγγη 1876

13/25 Ἰουνίου

« Σεβαστέ μοι Διδάσκαλε !

Μὴ μὲ μαλώσετε ἂν ἐμβαίνω μὲ λερωμένα τσαρούχια εἰς τὸ καθάριο σας κατῶγι.

Εἶμαι χωριατοπαῖδι, καθὼς γνωρίζετε, καὶ ἔχω διατύσει μακρὸν πολὺ μακρὸν καὶ λασπομένον δρόμον ἕως ὅτου φθάσω εἰς τὸ ὄραιο καὶ τερπνὸν νησάκι σας. Θὰ μὲ εἰπῆτε βεβαίως : αὐτὸ ἀντιβαίνει εἰς τὰς λεπτὰς συνήθειας καὶ τὰ λεπτότερα ἦθη τῶν χρόνων μας καὶ δὲν ἔπρεπε νὰ ἔλθῃς τόσον ἀργὰ καὶ τόσο λασπομένος, ἀφοῦ μάλιστα, καθὼς μᾶς εἶπαν, ἔχεις, δὲν εἰξεύρω πόθεν λαβῶν, ἓνα μικρὸ φτερωτὸ ἀλογάκι, τοῦ ὁποίου ἠδύνασο νὰ κάμῃς χοῦσιν καὶ νὰ μὴ χρορίσῃς τόσον πολὺ καθ' ὁδὸν καὶ νὰ μᾶς ἔλθῃς ἐδῶ πεζὸς καὶ ἐπομένως λασπομένος.

Συμπάθει· διδάσκαλέ μου· τὸ ἀλογάκι ἔπαθε κατὰ τὴν παρελθοῦσαν

ζακοζευμιονιά, ἔνεγα πολλοῦ φρόνον καὶ ὀλίγης τροφῆς, ἀπὸ ἄτροφίαν. Διὰ τοῦτο, ἅμα ἤλθε τὸ καλοζαῖοι, μοῦ ξέφυγε ἀπὸ τὰ χέρια καὶ βόσκει τώρα δὲν εἰξεύρω σὲ ποῦ λειβάδι.

Ἀντιῶμαι διῶτι δὲν εἰμποῶ νὰ δικαιολογήσω τόσον εἰκόλα καὶ τό: διατὶ ἔρχομαι τόσον ξώρας καὶ πάρορα. Πιστεύω ὅμως ὅτι θὰ μὲ συγχωρήσετε. Ἐνόμισα ὅτι ἡ θύρα σας εἶνε δι' ἐμὲ ἀνοιχτή κατὰ πᾶσαν ὥραν.

Κι' ἂν ἦν ἄργά καὶ σκοτεινὰ

κ' ἡ ὥρα περασμένη,

ἡ θύρα ῥθάνοιζτ' ἀγρυπνᾷ

κ' ἡ Ἀγαπὸ προσμένει.

Ἄν εἶναι ἀληθὲς ὅτι μὲ πειομένετε ;

Καὶ πειομένετε βεβαίως σὺν καλῇ ἀγαπητικίᾳ νὰ σὰς φέρω κανένα

Γ. Μ. Βιζυρινός

δροσερὸ στεφάνι ἀνθολογημένο ἀπὸ τὰ χλωρὰ τῆς Γερμανίας λειβάδια. Ἡ προσδοκία σας, ὅσον ἀποβλέπει τὴν καλὴν μου πρόθεση, δὲν θὰ διαφρασηθῇ τὸ στεφάνι ὅμως, τὸ ὅποιον σὰς φέρω, δὲν εἶνε ἀπὸ τὴν συννεφώδη καὶ ψυχρὰν ἀτμόσφαιραν τοῦ τόπου τοῦτον καμωμένον. Τὸ ἔχω πλέξει ἀπὸ τ' ἀνθίλλια ἐκεῖνα, τὰ ὅποια θάλλουν παρὰ τὰς ὥρας τοῦ Βοσπόρου σας ὄχθας. Τὸ συνῆθεσα ἀπὸ λούλουδα τοῦ δροσεροῦ ἡλιοῦ σας, ἀπὸ ἀνεμώνας τῆς Ἀτικῆς καὶ προσέθηκα ὀλίγον θέμιον τοῦ βουνοῦ. Ἀστυγῶς εἰς τὰς

ἀνεπιδεξιὸς χεῖρας μου ὑπέφεραν τὰ ἄθωα ταῦτα πιασμάτια πάρα πολὺ καὶ ἐχλώμασαν ὄχι ὀλίγον.

Καὶ διὰ τοῦτο, φαίνεται, ἴσα-ἴσα οἱ ἐξ Ἀθηῶν, θέλοντες νὰ μετριώσωσι τὴν ἀσχημάδα τους ἢ νὰ χαρίσωσιν εἰς τὸ στεφάνι τοῦτο νέον χρωματισμὸν καὶ νέαν εὐωδίαν, προσέθηξαν εἰς αὐτὸ καὶ δι' εἰς μεγάλην ποσότητα, τοῦ Παιονασσοῦ τὴν δάφνην. Ἄν τὰ εὐώδη ἄλλὰ πικρὰ ταῦτα φέλλια λουίζοντι εἰς τὰ λεπτοφυῆ καὶ ἀσθητῆ μου ἀνθίλλια, ἀγίνω σὰς νὰ ζοῖντε.

Ἐγὼ, πολὺν διστάζων περὶ τοῦτον, ποιῶμαι ἔφεσον τῆς κρίσεως καὶ ἐκθέτω τὴν συλλογὴν μου πρὸ τῶν καθαυτῶν ὀμμάτων καὶ ὑπὸ τὴν ὀξείαν οὔνα τοῦ φιλοζάλου δημοσίου.

Εἶμαι βέβαιος, ὅτι ἕνας θὰ κλείσῃ τὸν δεξιὸν ὀφθαλμὸν καὶ θὰ στραβώσῃ τὸ στόμα πρὸς τ' ἀριστερὰ ἄλλος θὰ πιάξῃ τὸ αὐτὸ πλὴν ἀντιστροφῶς· τρίτος τις θὰ ζαρῶσῃ τὰ μούτρα του, ὡς ἂν ἔπει πενήτη δράμα ξεῖδι καὶ πολλοὶ θὰ σφαλίσουν τ' αὐτὰ καὶ θὰ μᾶς στρέψουν τὴν ὄρα.

Ἐλπίζω μοιαιαῖτα, ὅτι οὐδεὶς θὰ φωνάξῃ « ἄρον, ἄρον, σταίρωσον αὐτὸν » περὶ τοῦ μαθητοῦ σας, ὅστις καὶ ταύτην τὴν φορὰν ἀφίεται καὶ αὐτὸς καὶ τῇ Βοσπόρου τοῦ εἰς τὴν σῖστασιν καὶ τὴν προσοσίαν

ειξεύρεις ὅτι ὁ κόσμος ἐδῶ ἄναψε καὶ κόρωσε; Αὐτὸς ἔχει τὰ δύο ποδάκια σ' ἓνα παποῦτσι, ἐκεῖνος πῆρ' ἢ γούνα του φωτιά, ἐκεῖνος πέρασε τὴ γουόγκα στὸ λαιμό του, καὶ σὺ ἤλθες νὰ μᾶς ψάλῃς « λῆρι - λῆρι; »

Καλὰ δὲ! Ἰσα - ἴσα αὐτὰ ὅλα μὲ κατέπεισαν νὰ δώσω εἰς τοὺς ἀληθεῖς ἀνθρώπους, τοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες ἔμαθον νὰ φιλοσοφῶσι περὶ τῆς ἀσασίας τῶν πραγμάτων, ἐν μέσον κατὰλληλον νὰ φαιδρύνῃ ὄλιγον τὰ πρόσωπά των καὶ νὰ τοὺς ἀπασχολήσῃ μικρὸν ἀναζουφίζον τὰ βεβαρημένα των πνεύματα.

Περὶ τῶν ὄντων ἐκεῖνων, τὰ ὁποῖα μηδὲν ἐκ τῆς ζωῆς των μέχρι τοῦδε διδαχθέντα σοφὸν θέλονε καὶ καλὰ νὰ πέσουν στὸ γυαλό, οὐδεὶς λόγος, ἐννοεῖται. Τοῦτο δύνανται καὶ μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τῆς Βοσποριδος νὰ τὸ πράξωσιν.

Διὰ τοῦτο ἐπιτροπεύσατε, παρακαλῶ, τὴν ὄρφανὴν ἀλλὰ φαιδρὸν ταύτην νύμφην τοῦ Βοσπόρου καὶ νοστήσατε αὐτὴν εἰς τὴν εὐνοίαν τῶν φίλων καὶ τῶν φίλων σας, πρὸ πάντων δὲ στείλατέ μοι μίαν ἀγγελίαν μου εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις Κυρίαν Βαλατιζῆ μαζί μὲ τὰ σεβάσματά μου καὶ ἐπιτροπέματέ μοι νὰ σᾶς φιλήσω τὸ χεῖρι.

G. M. BIZYHNOS,,

Υ. Γ. Αἱ ἀγγελίαι δύνανται νὰ μείνωσι παρ' ὑμῖν μέχρις Ὀκτωβρίου.

Göttingen Nicolausberg Weg N. 1.

**

Ἐπέρασαν ὀκτὼ δλόκληρα χρόνια, ὅταν ὁ ποιητὴς ἐξέβιδε στὸ Λονδίνον τὰς « Ἀτθίδας Αὔρας του ». Εἰς τὴν τελευταίαν σελίδα τούτων ὁ Βιζυηνὸς ἀνέγραφε ὅτι ἔχει ἀνέκδοτα τρία ἀκόμη συγγράμματα. Τὰς Βοσπορίδας. Τὰ παιδικὰ ποιήματα. Καὶ τὰ Νεοελληνικὰ διηγήματα. Ἄν — ἔγραφε — θελήσουν μερικοὶ νὰ πραγματοποιήσουν τὴν δημοσίευσιν ἑνὸς τῶν ἀνωτέρω βιβλίων, ἄς δηλώσουν τὴν θέλησίν των εἰς τὸν συγγραφέα εἴτε εἰς τὸν ἐκδότην κ. Τρύβνερ. Καὶ δὲν ἐπαρουσιάσῃ κανεὶς!

ὦ, οἱ ἄνθρωποι τοῦ πνεύματος καὶ μάλιστα οἱ ποιηταὶ! Πλάτουν μὲ τὸ αἷμα τῆς ψυχῆς των, θυσιάζουν τὴν τελευταίαν των ρανίδα καὶ προσπαθοῦν νὰ ἔμβουν στὴν θεία, τὴν οὐράνια αὐλὴ τοῦ Πλάστου. Νὰ πάρουν τὸ χρυσὸ σφυρί, τὴν πήχην τὴν καλή. Ἔτσι ὁ ποιητὴς

ἐκεῖ στὸν οὐρανὸ σιμὰ

σὲ θεοὶ διαλεχτῆ

μὲ τὰ τραγούδια πολεμᾶ

νὰ κτίσῃ κἀτι τί.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifitako Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

Ἄλλοίμονον! κανεῖς δὲν νοιώθει τοὺς πόνους, τὸν σκοπὸν του.
Περνᾷ ὁ καθεὶς ἀδιάφορος εἶτε περνᾷ καὶ ἀπορεῖ.

Διαβαίν' ὁ κόσμος κ' ὁ Κοσμᾶς
καὶ στέκει κ' ἐρωτᾷ:
—μὲ τὰ σωστά σου πολεμῆς
ἢ κάμνεις χωρατά;

Ὁ ποιητὴς τοῦ ἔγραψε αὐτοὺς τοὺς στίχους δὲν ἀπόρησε βέβαια,
ὅταν εἶδε πῶς ἔμειναν ἀνέκδοτοι αἱ «Βοσπορίδες» του.

Φανάρι Κων/πόλεως.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

Ἐπιτυχῆς ἐκλογὴ

[Ἀπόσπασμα ἐκ χρονογραφήματος ἐφημερίδος:

«... Ἡ φιλόκαλος καὶ ὠραιοπαθὴς Κυρία Πρόεδρος τῆς ἐπὶ τοῦ
ἐξωραϊσμοῦ τῆς πόλεως Ἐπιτροπῆς...»

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiko Apothetiko Dimosias Istorikis Vivliothiki
Restrictions apply.

ΝΕΚΡΟΛΟΥΛΟΥΔΑ

ΕΝΤΟΣ ὀλίγου συμπληροῦνται καὶ τὸ δευτέρον ἔτος τῆς ἐρημώσεως διὰ τῆς ἐξαφανίσεώς της ἐν μέσῳ τῆς ἀτελευτηότητος σειρᾶς τῶν ἀγριωτέρων λογισμῶν, τῶν πενηθιωτέρων σκέψεων, τῶν μελανωτέρων προαισθησέων.

Κατὰ τὸ παρελθόν, αἱ αὐταὶ σελίδες, καὶ ἄλλα ἀκόμῃ, ἐδέχθησαν τὰς λιποψύχους ἐκ τοῦ πόνου νωπᾶς ἐντυπώσεις, αἱ ὅποια νωπότερα φέρονται ἐδῶ πάλιν σήμερον, ὅπως θὰ σύρωνται αἰμοσταζούσαι καὶ αὔριον, ὡς αἱ μόναι παρήγοροι σύντροφοι εἰς τὸν δρόμον τῆς ζωῆς, ὅστις φθάνει πλέον εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο ποῦ ὁ ἐσωτερικὸς τοῦ ἀπέλπιδος κόσμος ἀρχίζει ν' ἀποσυντίθεται, νὰ καταρρέῃ εἰς συντρίμματα, ὅπου μία ἀγλὺς σκεπάζει τὴν διάνοιαν καὶ τὴν σκοτιῖζει, δεσμεύει τὰς ψυχικὰς δυνάμεις ὅλας καὶ καθιστᾷ τὸν ἀνθρωπὸν δοῦλον τοῦ περιβάλλοντος. Διότι ὁ ἀγὼν ὁ ψυχολογικὸς, ἡ βαθμιαίως συντελουμένη ἐπὶ τὰ χεῖρα μεταβολὴ διαρκεῖ καὶ θὰ διαρκέσῃ, διότι ἀπὸ τὴν πάλιν, ἡ ὅποια συντελεῖται εἰς τὴν ψυχὴν, ἀπὸ τὸν ἀγῶνα τὸν συναπτόμενον μέσα εἰς τὸ πνεῦμα φέρεται ἡ βαρεῖα ἀπήχησις ὡς μακρυνὴ τρόμου ἡχώ, διότι τὸ ὀδυνηρὸν μέλλον καθίσταται πλέον ὁ διαρκὴς ἀγὼν τοῦ βίου τοῦ κυλιόντος συγκλονιστικὰ κύματα καὶ καλύπτοντος τοὺς ναυαγούς τοὺς φέροντας τὸ σωσίβιον τῆς αὐταπάτης, μὲ τὸ ὅποιον παλαίουν εἰς τὸ πέλαγος τῆς εἰμαρμένης.

* * *

Τὰς μακρυνὰς ἐρήμους καὶ τὰς ἀπροσίτους κοινωνικὰς ὄχθας συντροφεύει ἤδη ὁ πόνος ψυχῆς, τὴν ὁποίαν ἐτύφλωσε τοῦ εἰλωτος εἰς τὰς κοινωνικὰς συνθήκας καὶ τὴν ὑποκρισιάν κόσμου ἡ ἐμίχλη, ἡ φέρουσα ἤδη πρὸς αὐτὴν τὸ βαθύ συναίσθημα τοῦ αἰωνίου πόνου.

Ἐπάρχουσι συμφοραὶ, ἅς ὄχι μόνον νὰ μαντεύσουν οἱ πολλοὶ δὲν δύνανται, ἀλλ' οὐδὲ νὰ ἐννοήσουν ἐρμηνευομένας.

Οἱ ἔχοντες θλίψεις εἰς τὴν ψυχὴν, οἱ αἰσθανόμενοι εἰς τὰ στήθη των ζωηρὰν τὴν ἔλξιν πρὸς ὑπάρξεις προσφιλεῖς, οἱ κλειόντες μέσα των τὴν τυραννικὴν νοσταλγίαν τῶν προσώπων καὶ τῶν πραγμάτων, ἀπὸ τὰ ὅποια τοὺς ἐχώρισεν ὁ θάνατος, αὐτοὶ τὰ φαντάζονται νὰ βυθίζονται καὶ νὰ σβύνουν, ὡς ὁ δῦον ἥλιος εἰς τὰ αἰῶνια νερά.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

19

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias

Restrictions apply.

καὶ αἰσθάνονται· νὰ φέρεται πρὸς αὐτοὺς ἐν πραγματικῶν αἰσθημα ἐγκαταλείψεως καὶ μονώσεως, καὶ αὐτοὶ θὰ ἦνε εἰς θέσιν νὰ ἐνοήσουσιν πῶς θὰ θνηθῶ νὰ ὑποστῶ τοιαύτην ἐρημίαν, περιδινούμενος ἐν μέσῳ τῆς δυστυχίας, ἥτις παντοῦ μὲ καταδιώκει, καὶ τὴν ὑποβολὴν τῆς ὁποίας αἰσθάνομαι ζωνρῶς.

Φαίνεται ὡς νὰ ζῶ διὰ νὰ φέρωμαι ἔρμαιον τῆς πνοῆς τῶν σφοδρῶν ἀνέμων, οὔτινες πανταχόσε μὲ περικυκλοῦσι καὶ μὲ ὠθοῦσι πρὸς τὸ ἀγνωστον.

Μὲ διαπνέει πόθος πρὸς τὸ παρελθόν, ἀόριστος καὶ ἐγκάρδιος ἀγάπη πρὸς κόσμον, οὗ ἡ ἀναπαράστασις διεγείρει συγκινήσεις εἰς τὴν ψυχὴν, διότι σκηναὶ καὶ πρόσωπα ἀνάγονται δι' ἐμὲ εἰς τὸ παρελθόν μόνον.

Βλέπω σειρὰν ἀτελειυτήτων εἰκόνων, αἵτινες παρελαύνουσι διαφέρουσαι ἀλλήλων ἀλλὰ διαγράφουσαι, εἰκονίζουσαι τὴν αὐτὴν πάντοτε μορφήν. Τρέχει, τρέχει ἡ μνήμη μου ἀκούρατος, περνᾷ τὰ πάντα, διασκελίζει καὶ τὰ ἀπώτερα σημεῖα τοῦ παρελθόντος μου. Οὐδὲν σκέπτομαι πλέον· ὁ νοῦς εἶναι ἰκανὸς νὰ ἐκθάψῃ μόνον τοὺς λογισμοὺς τῶν ἀναμνήσεων, εἰς τὸ βάθος τῶν ὁποίων φωτίζονται μερικαὶ εἰκόνας τραγικαὶ καὶ θαυρασματικαὶ ἀγώνων καὶ αὐταπαρνήσεων, ματαιῶν καὶ ἀνωφελῶν ἤδη, ἐπὶ τῶν ὁποίων θὰ ἐπιπλέουν τῶρα τὰ πάθη καὶ τὰ μίση τὰ πνέοντα τότε πανταχόθεν ὡς βορρᾶς ἄγριος, πολλακίς εἰς τὴν καταβεβλημένην ψυχὴν καὶ τὴν ἀτονοῦσαν καρδίαν πικρὸν μεταδόσαντα παράπονον.

Ἐπολέμησα πρὸς μυρίους ἐχθροὺς μοχθηροὺς καὶ φίλους ὑστεροβούλους, ἐτόιμος νὰ βίψουν εἰς κάθε στιγμὴν καὶ πάλιν καὶ αἰωνίως τὰ δηλητηριώδη βέλη, μὲ τὰ ὁποῖα ζοῦν καὶ κινουῦνται ἐπάλαισα πρὸς πλείεστας δυσχερείας, κατηγάμισα τὰς νεανικὰς μου δυνάμεις κατ' ἀνθήκων προσκομμάτων. Ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ, ἥτις πολλακίς μὲ κατελάμβανε, ὁ χαρακτήρ μου ἐκάμπτετο καὶ ὅμως ἐξηκολούθουν προσπαθῶν, ἐνεργῶν, ἐπιμένων.

Πάντοτε τοιαύτη ἦτο ἡ εἰκὼν τῆς ζωῆς μου. Πᾶλλ ἐπιπελοῦστος, ἐκ τῆς ὁποίας ἀλγούσα καὶ συντετριμμένη ἐξήρχετο ἡ ψυχὴ μου. Ἄγων, ἐν τῇ ὁποίᾳ οὐδένα εἶχον εἰλικρινῆ ἀρωγὸν καὶ θαρραλέον ὑπερασπιστήν. Ἐσυρόμην τὰς ἡμέρας διὰ τῶν σκέψεων καὶ τὰς νύκτας διὰ τῶν ὄνειρων.

* *

Μὲ τὴν ἰδίαν πάντοτε συγκίνησιν τῆς ἀνατολῆς, μὲ τὰς μελαγχολίας τῆς δύσεως, μὲ τὴν ἀδιαφορίαν τῶν νυκτερινῶν ὥρων, μὲ τὰ ἀνήσυχτα ἐξυπνήματα εἰς τὴν ἐρημίαν πόσαι ἡμέραι ἐπέρασαν ποῦ τὰς βλέπω τῶρα εἰς τοὺς μακρυνοὺς ὀρίζοντας τῆς μνήμης μου μὲ χρώματα μισοδυσμμένα!

Σκέψεις τοιαύται καὶ αἰσθήματα, βεβιασμοὶ καὶ ὀδυνοὶ ἐνεκλείσθησαν εἰς τὸ ἐρημικὸν μου περιβάλλον, ἐν μέσῳ τοῦ ὁποίου ζῶ ἤδη ἐμπνεόμενος θαυρασματικῶς, δεσποτικῶς μιᾶς ιδέας, θιασώτης μιᾶς ὄνειρο-

τεύσεις διαδέχονται τῆς νυκτός τὰ παρήγορα ὄνειρα καὶ ζητῶ τὴν ἡσυχίαν πλάτων ἐν τῇ φαντασίᾳ ὅ,τι ἢ πραγματικότης ἀρνείται νὰ μοῦ παράσχη.

* *

Ἄλλ' ἢ θύρα τῶν ὡραίων ἀναμνήσεων μένει ἀκόμη διάπλατα ἀνοικτὴ καὶ εἰς αὐτάς ὡς εἰς βωμόν προσφέρω τὸ ὑπόλειμμα τῶν δυνάμεών μου. Ἀνασύρω τὴν αὐλαίαν τῶν ἐτῶν καὶ διακρίνω μίαν παρέλασιν νεότητος, εἰς τὸ βάθος τῆς ὁποίας πάλτεται μία μόνον, μία φυσιογνωμία. Δεληθότως ἀνατέλλει ἐμπρός μου ἐν μαγικόν ὄνειρον, τὸ ὅποιον διεβουκόλησε τὰ παιδικά μου ἔτη. Μὲ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς διαπερῶ τὰ σκότη καὶ ἀνατρέχω εἰς τὴν περασμένην ἐκείνην ἐποχὴν καὶ τὴν εἰσπνέω δι' ὄλων τῶν αἰσθήσεων, προσπαθῶν νὰ ζωογονήσω τὸ μαρμαμμένον τῆς ἄρωμα. Τὰ ἄνθη τὰ ἀρωματισμένα μὲ τὸ μύρον τῆς πνοῆς τῆς ἄς σκεπάσουν πρὸς στιγμὴν τὰς ὠχρὰς ἀναμνήσεις, διότι αἱ γοητευτικαὶ ὄπτασιαι δὲν διαρκοῦν πολὺ εἰς τὸν ἐφήμερον καὶ διαβατικόν κόσμον τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς.

Ὑπεράνω ἡδὴ τῶν ἐρειπίων τῆς ζωῆς νεκρωθείσης, ὑπεράνω τῶν συντριμμάτων τῆς αἰσθάνομαι νὰ πλημμυροῦν τὴν ψυχὴν μου, τοῦς πόθους μου ὡς μαθητικοῦ ἐφήβου ἀφωσιωμένου εἰς τὴν ὡραίαν ἐκείνην ἰδανικότητα. Ἦτο ἡ ἐποχὴ τῶν ὀνείρων, ἡ ἐποχὴ, κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν ἔχει τις παρελθόν οὔτε μέλλον, δὲν ἔχει σκέψεις' μόνον αἰσθάνεται, μόνον ἀγαπᾷ. Ἡ ἐντύπωσις τοῦ ἔξω κόσμου παρουσιάζεται μὲ τὰ ζωηρότερα χρώματα τοῦ ἀμερίμου βίου τῶν διασκεδάσεων ἐν τῇ κύκλῳ τῶν μικρῶν φιλικῶν ὁμίλων' καὶ ὅμως ἐνθυμοῦμαι ὅτι εἰς τὴν μόλις ἀνθίζουσαν νεότητα ἐπεθύμουν νὰ μένω μόνος καὶ νὰ καταλείπωμαι ἐπὶ πολὺ εἰς μακροὺς βεμβασιμούς, ὡσεὶ ζητῶν ἄγνωστον τινα πόθον, ἀρίστον, μεμακρυσμένον. Ἐφέρετο ἡ ψυχὴ μου μακρὰν τῆς θορυβώδους συναναστροφῆς τῶν ὁμηλικῶν μου, ὡς νὰ ἦτο ξένη πρὸς αὐτοὺς καὶ τὴν χαρὰν τῶν ποῦ ἔλαμπεν εἰς τὰ μάτια τῆν. Ἐνισχυμένη εἰς τὰς ἰδέας μου κατὰ τὴν ἀρωματισμένην Αὐθιγὴν ἐπέτετό μοῦ εἰς ἰδέαν αἰ. 172.210. ἐποχὴν, ἕως οὗ ἐδέ-

νά ξεσπάσουν σ' ένα ατελείωτο κλάμμα. Τό φῶς τῆς χαραυγῆς ἦτο ἀμφίβολον ἀκόμη, ὅταν ἔφευγον μέ μόνον σύντροφον ἐνίοτε τό ὄχρον φῶς τῆς σελήνης.

* *

Εἰς τό αὐτό μέρος ποῦ αἱ ὄνειροπολήσεις καί οἱ πόθοι ἀνετάρασαν τῆς ψυχῆς μου τὰ ἀτέρμονα βάρη, ὅπου ἐνεπιστεύθην εἰς τοὺς ἀστάτους κόλπους τῆς θαλάσσης τὰς πρώτας ἐμπνεύσεις, τοὺς πρώτους πόνους καί ἐξήγησα ἀναψυχὴν, ὀλίγον βραδύτερον εἰς τὴν αὐτὴν θάλασσαν, εἰς τὴν αὐτὴν γύρω τῶν βουνῶν ἄλυσιν, εἰς τὴν αὐτὴν παραλίαν ἠσθάνθην τὸν κλονισμόν τῆς ἀναχωρήσεώς της πρὸς ἐκπαίδευσιν διὰ τό νησί ἐκεῖνο τῶν Κυκλάδων, τό ὅποιον κατέλαθε τὰς πολλὰς σελίδας τῆς μικρᾶς μου τότε ζωῆς.

Ἦτο ἀπόγευμα καλοκαιριοῦ ἀπὸ ἐκεῖνα ποῦ ὅλαι αἱ αἰσθήσεις δέχονται τὴν ἐντύπωσιν τῆς ψυχῆς περικλειούσης μέσα της τὸν μαγεμένον κόσμον, ὅστις ἀπλώνεται ἐνώπιόν της. Ὁ Ἥλιος ἐχρύσωνε τ' ἀντικρινὰ βουνὰ καί τὸν χαριτωμένον κόλπον ποῦ ἀνοίγει εἰς τὴν παραλίαν. Ἡ θάλασσα ἐρρυτιζοῦτο ἐλαφρῶς ἀπὸ τὴν αὔραν τῶν ἐσπερινῶν ὥρων, ὅλη ζωή, μέ ὠραῖον χρῶμα, ὅταν τό ἀτμόπλοιο, τοῦ ὁποῖου καί τό ὄνομα ἀκόμη ἔμεινε στή μνήμη μου, ἤρχισε ἀπὸ τὸν λιμένα νὰ σχίζῃ τὰ γαλανὰ νερὰ προσθέτον εἰς τὴν γαλήνην τοῦ ἀπογεύματος αὐτὴν τὴν γαλήνην τοῦ ἡρέμου καί μυστηριώδους ρεμβασμοῦ, τὸν ὅποιον δι' ἐμέ κύμα ἀπογοητεύσεως ἔπνιγε. Τό πλοῖον ἐξηφανίζετο μακρὰν εἰς τὰ ἀπαλὰ μαλακὰ κύματα, ἀφῖνον ὀπίσω τὸν λευκόν του ἀφρόν, ἐν ᾧ μία θλίψις μοῦ ἔσφιγγε τὴν ψυχὴν, διότι ἐνόμιζα, ὅτι ἔφευγε μέ μίαν μὴ ἐκφρασθεῖσαν ποτέ ἀποκαρδίωσιν καί μέ μίαν ἀδιόρατον πικρίαν, ἀφοῦ ἐκεῖ, μικροῦλαν αὐτὴν τὴν ἔφρον περιπέτεια, τὰς ὁποίας μετὰ συγκινήσεως κατόπιν μοῦ ἐξωμολογεῖτο.

Μετ' ὀλίγον τό λυκόφως ἄπλωνε ἐπὶ τοῦ στερεώματος τὴν μολυβδίνην αὐτοῦ σκέπην, τῆς ὁποίας τὰ ἄκρα ἐφαντάζετο τις μακρὰν, πολὺ μακρὰν, πέραν τῶν ἀπωτάτων τοῦ ὀρίζοντος ἐσχατιῶν. Ἦρχισε τότε ἐν ἐμοί νὰ ὑπνώττη πᾶς λογισμός, νὰ νερκοῦται πᾶσα σκέψις καί μόνον ν' ἀπομένῃ τό συναίσθημα ὑπερτάτης μελαγχολίας τῆς ψυχῆς ὑπὸ τὸν βόχθον τῆς ὑπνωττούσης θαλάσσης, τὴν ἄφραστον ταύτην μουσικὴν τῶν ἐρήμων αἰγιαλῶν.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἠτένιζον πρὸς τὴν διολισθαίνουσαν ὄπτασίαν καί παλλομένην ἀληθινὴν ζωὴν, ἣ ὁποία ἐπανηγύριζε τὸν μυστικόν σύνδεσμον τῶν νέων παλμῶν, τοῦ νέου περιβάλλοντος, μιᾶς μοναδικῆς ἀφοσιώσεως. Ἦρθην μέχρι τῆς φαντασίας, ἤτις ἵπταμένη ἔψαυσε τὰ ἀκρότατα ἰδεώδη τοῦ καλοῦ τοῦ παρέχοντος ἀδιατάρακτον τὴν ἰσορροπίαν τῶν αἰσθήσεων καί τοῦ περικλείοντος μέσα εἰς τὰ στήθη ἀκέραιον τὸ εἶδωλον τῆς εὐτυχίας. Δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐξηγήσω τὰ παράδοξα συναισθήματα, οὔτε τὰ εἶδωλα τῶν τρελῶν ἐπόθων καί τῶν ἀνεκπληρώτων ἐλπίδων, τὰ ὅποια μέ περικλύδουν.

Διὰ μέσον τῆς ἀνεκπληρώσεως τῶν ἐλπίδων μου, ἔνα κύμα στοργῆς

Authorized licensed use limited to: 192.119.0.5.

καὶ εὐμορφίᾳ ἐπροχώρει ἀκαταπαύστως καὶ ἀνέδλυξε δι' αὐτοῦ ἡ γοητεία, τὴν ὁποίαν ἐσκόρπιζεν ἀπὸ τῆς ἐκ τοῦ σχολείου ἐπιστροφῆς τῆς, εἰσελθούσης ἀπὸ αὐτῆς εἰς νέαν ζωὴν σπινθηρίζουσαν καὶ ἀκτινοβολούσαν. Ὡ, πῶς ἤθελον τότε νὰ ἔζων καὶ ἐγὼ εἰς τὸν μύχιον κόσμον τῆς, νὰ διεξεδίκουν τὰ βάρη ἐκεῖνα τῆς καρδιάς, τὸν πνεύματος τῆς τοῦς διαλογισμοῦς τοῦς περιπαθεῖς· διότι ἐκφράζων τὴν στοργὴν μου, θὰ ἤσθανόμην αὐτὴν δονοῦσαν μυχίως τὴν ψυχὴν μου καὶ ἔχουσαν τὸ ὑπέρτερον ἐλαττήριον τῆς μυστικῆς ἐπικοινωνίας καὶ ἀκαταγωνίστου ἑλξέως τῶν δύο μας ὑπάρξεων.

Παρεῖχε μετὰ πρωτοφανοῦς λεπτότητος χαρακτηρισμοῦ ὅλας τὰς ἀποχρώσεις τῆς γυναικείας φύσεως. Ἡ ἡρεμος παιδικὴ μεγαλοπρέπεια τοῦ παραστήματος ἀπέσπα τὸν θαυμασμόν, ἡ ἰδεώδης συμμετρία καὶ ἡ πλαστικότης ἀφύπνιζον τὸν γλυκὺν πόνον τῆς ὑποταγῆς καὶ τῆς κατακτῆσεως. Εἰς τὴν διάδασίν τῆς μετὰ τὸ ἀγέρωχον βάδισμα ἐθαυμάζετο ἡ χάρις καὶ ἡ γοητεία τῆς. Καλλονὴ ἔξ ἐκείνων ποῦ πάντοτε ἀναπολοῦνται, ἀφύπνιζουσαι τὸν πόνον καὶ τὴν παραφορὰν.

* * *

Περίεργοι προκληθεῖσαι συμπτώσεις μετὰ ἔφερον ὡς ἐπισκέπτῃ τῆς οἰκίας ποῦ διέμενε κατὰ τὴν μυρωμένην ἐκείνην ἐποχὴν, καὶ ἡ δεξιότης τῆς καὶ ἡ μακρὰ συνομιλία μας, ἔχουν πάντοτε τὸν νοῦν μου ἐστραμμένον ἐκεῖ καὶ ἔτοιμον σὲ κάθε στιγμή νὰ ἀναπολήσῃ μετὰ συντριβῆν ὅλας τὰς λεπτομερείας τῶν ὥραιων ἐκείνων ἐντυπώσεων, ὡς πρώτων ἐκ τοῦ πλησίον χαρακτηρισμῶν.

Δὲν ἦτο μεγαλειτέρα τῶν δέκα ἔξ χρόνων, μετὰ τὸ λεπτόν καὶ χαριτωμένον σῶμα, μετὰ τὴν στάσιν τὴν ἀφελῶς παιδικήν, μετὰ τὴν ἀβρὰν δειλιὰν ἀποτυπωμένην εἰς τὴν ἀπαλήν, ὡς πέταλον ῥόδου, κατὰλευκὴν ἐπιθερμίδα σφύζουσαν ἐξ αἵματος. Εἰς τὴν λάμψιν μου τὴν ἰσχυράν διεγράφετο μία θαυμασία κεφαλὴ μετὰ ἔκφρασιν, οἷαν μόνῃ ἐκείνη εἶχεν μετὰ τὸ πρόσωπόν τῆς σελαγίζον, ἀκτινοβολοῦν, μετὰ τὴν πλαστικὴν εὐθυγραμμίαν του, μετὰ τὰ ἐλαφρῶς ξανθὰ μαλλιά, καὶ τὰ μάτια, ὧ τὰ γαλανὰ ἐκεῖνα μάτια, γεμιστὰ ἀπὸ ἡρεμον κλωσύνην, βυθισμένα αἰωνίως μέσα εἰς ἓνα δράμα, εἰς τὰ ὅποια διέκρινα τὰ ἴχνη μιᾶς φύσεως ποιητικῆς. Εἰς τὰ χεῖλη τῆς ἐπλανᾶτο διαρκῶς ἐλαφρόν μειδίαμα φανερόν τὴν ἀπειρον τῆς ψυχῆς τῆς ἀγαθότητα. Τὸ χρῶμα τῆς ἐνθύμιζε τὰς διαφευγούσας ἀποχρώσεις. Ἦτο καλλονὴ ὄχι κατακτῶσα καὶ συντριβουσα, ἀλλ' ἡρεμος καὶ γλυκεῖα ἦτο καλλονή, ἡ ὅποια ἔφερον εἰς ἔκστασιν καὶ μετέβαλλε τὴν ζωὴν εἰς ἄμβρος, εἰς ἓν ἀσύλληπτον ὄραμα.

Κανεὶς ἰδιοτελὴς λογισμὸς δὲν ὑπῆρχε τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰς τὸ πνεῦμα μου. Ἡ καρδία μου ἦτο πλήρης αὐτοθυσίας καὶ ἀφιλοκερδίας. Μὲ εἴλκυσε βαθμηδὸν ἡ ἀπλότης, τὴν ὁποίαν μέχρι τοῦ τέλους τῆς ἐκράτησε, μετὰ ἐδέσμευσεν ἡ γλυκύτης. Προσέφερα τὰς στιγμάς ἐκείνας θυμῶμα εἰς τὸν βωμόν, τὸν ὅποιον ἤγειρε δλοὸν εἰς τὰ ὕψη τοῦ πνεύματός μου τὸ γλυκὺ τῆς βλέμμα, τὰ αἰωνίως ἀπομεινῶντα γέγηθ' τῆς. Ὅλα γύρω μου ἀπέπνεον γαλήνην, πατή-

σιν. Τὰ ἰδανικὰ ἐπτερῦγιζον καὶ διέσχιζον, ὡς μετέωρα, τὸν ψυχικὸν ὄριζοντα.

Εἰς τοιοῦτον περιβάλλον μαγικόν, κατανοῶσον τὴν ψυχὴν, μεθυσθὴν τὰς αἰσθήσεις, ἦμιον μαζί της. "Ὅταν ἔφευγα καὶ εἰς τὴν θερμὴν χειραφίαν της ἀνεγνώρισα τὸ σφρίγος τῆς εἰλικρινείας, ἦτις ἐνίσχυε: τὰ αἰσθήματα, καὶ τὴν ὁποῖαν διετήρησε μετέπειτα καθ' ὅλον της τὸν βίον.

* * *

Διὰ τὰς πρὸς ἐμὲ βραδύτερον ἐκδηλωθείσας διαθέσεις της ἐδοκίμασεν ἀγῶνας ἀνηκούστου βιαιότητος, τοὺς ὁποίους διήλθεν ἀνευ ἀποκαρτερήσεως· προσέβλεπε μυρίας βδελυγμίας, ἄπειρα ἀνοσιουργήματα, ἐγκληματικὰς καταδρομὰς, εἰς τὰς ὁποίας διεφαίνοντο οἱ εὐγενεῖς της πόθοι τῆς μεγάλης της καρδίας ζωῆς ἔξω ἀπὸ τὰ στενὰ ὄρια τῶν μικροτήτων τοῦ κόσμου καὶ ὑπεράνω τῶν παθῶν τῶν ταπεινῶν.

Μετὰ μῆνας μού ἔδωκεν στιγμὰς ἀλησομνήτου μεγαλείου εἰς ἀγρίαν παραφορὰν ἐκδηλοῦσαν τὴν ἥρωϊκὴν της ἐγκαρτέρησιν, τὴν κατατρόγουςαν ἐπὶ μακρὸν ἐν σιωπῇ τὰς μικρὰς της δυνάμεις. Παρουσίαζε ταυτοχρόνως τὰς ὄψεις χαρακτῆρος παιδίου καὶ γυναικὸς μετὰ τὰς ἀθροῦθους ἀλλὰ καὶ θεσελλῶδεις ἐκδηλώσεις της, διότι διήρχετο τὴν μεταβατικὴν ἐκείνην περίοδον, ποῦ ἀπὸ τὴν γοητείαν τοῦ τότε παρόντος ἐπλαττε τὴν πραγματικότητά τοῦ μέλλοντος.

Τὴν εἶδα μετὰ θορυβώδη εἰς τὸ σπίτι της σκιηίν, τῆς ὁποίας ἐγὼ ἤμην ἡ αἰτία· ὅταν εἰσῆλθον εἰς τὴν ἀπέριττον συγγενικῆς της οἰκίας αἰθουσαν, εἰς ἣν εἶχε καταφύγει, ὠρθοῦτο ἐνώπιόν μου ἡ εἰκὼν της ἀνακαλοῦσα ἐν λευκὸν ὄνειρον καλλιτεχνικῆς ζωῆς. Εἰς τὸ σκίῳφος τῆς νυκτός, μᾶς νυκτός βροχερὰς καὶ ὀμβρῶδους, ποῦ περιέβαλλε τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὅλα τὰ ἀντικείμενα, μόλις διεκρίνετο ἡ ἀνθηρότης τοῦ προσώπου της, τὸ ὁποῖον ζωηρῶς ἐχρωματίζετο ἀπὸ τὴν ταραχὴν καὶ τὴν παραζάλην. Ἐφερε τὸ πένθος τῆς ἀδελφῆς μετὰ τὴν ἀπέριττον τῆς κόμης ἀνάδερσιν καὶ τὴν στενὴν μελανὴν ἐσθῆτα τὴν διαγράφουσαν τὸ τέλειον τοῦ κομποῦ της ἀναστήματος σχῆμα. Τὰ μάτια της τὰ πάντοτε ἐκφραστικὰ ἔβλεπα μέσα στὰς ζωηρὰς ἀκτῖνας των νὰ φέρουν τὴν τρικυμίαν καὶ νὰ τὰ φλογίζῃ ἢ ἐμπνευσίς. Αἱ διακυμάνσεις τῆς φωνῆς της αἱ συμβολίζουσαι τὸν πυρετὸν καὶ τὴν δίνην τοῦ αἰσθήματος, τὸ ῥίγος τῆς ἐγκαταλείψεως καὶ τὴν συγκίνησιν τῆς ἀπογοητεύσεως, ἐφέροντο εἰς γλυκεῖς τόνους καὶ μετὰ παρέρσαν στηριζόμενον ἐν ῥέμβῃ καὶ ἀναμνησκόμενον τῶν πρώτων μου νεανικῶν παλμῶν, τῶν πρώτων ἐλπίδων, τοῦ πρώτου τῆς καρδίας σκιρτήματος. Ἐν τῇ ἀπομονώσει μου νομιζῶ ὅτι ἀκούω ἀκόμη τὰς γλυκεῖας μεταπτώσεις της.

Πτοημένη πρό τῶν κινδύνων, οὔτινας ἐξώρμων νὰ πνίξουν τὰς ἀσπίλους ὄνειροπολήσεις της, μού ἐνεπιστεῦετο τὴν ἀπόγνωσην, ἦτις συνεκράτειτο μετὰ βίας εἰς τὰ στήθη της.

Ἐμάντευσε τὴν ταραχὴν καὶ τὸν πόνον μου, ἀλλὰ τὸ στόμα της μάτῃ προσεπάθησε νὰ προσέσῃ ἕνα λόγον παραγορίας. Τὰ μάτια

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

της μόνον ἐθόλωσαν, ἐγέμισαν ἀπὸ δάκρυα καὶ μὲ ἤτένισαν τόσον περιπαθῶς, ὥστε καὶ τῶρα νὰ μοῦ προξενῇ βαθεῖαν ἐντύπωσιν τοῦ βλέμματός της ἐκεῖνο τὸ παράπονον.

Ἐύρισκτο κατὰ τὰς στιγμὰς ἐκείνας τῆς παραφορᾶς εἰς τὸ ὕψος τῆς καλλονῆς της, εἰς τὸ μεγαλεῖον τῆς δόξης της, ἄλλως τε διήρητο κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο τῆς ζωῆς της μίαν ἐποχὴν ὑψίστης ἀνθήσεως, ἐποχὴν, ἣ ὅποια δι' ἐμὲ ἦτο μία ἀπὸ τὰς ὠραιότερας, ἴσως ἢ ὠραιότερα τῆς ζωῆς μου.

* * *

Οἱ ἀγῶνες ὅμως καὶ αἱ ἀντιδράσεις, διὰ τοῦ χρόνου, ἐγίγαντώθησαν. Τὸν σύνδεσμόν μας τὸν θαυμασίως πλαισιούμενον ἀπὸ τὰ χρώματα τῶν ποιητικωτέρων λογισμῶν, παρεννόουν, ἀφοῦ ἢ σκέψις των δὲν ἦτο ἐλευθέρη ἀπὸ τὰς χυδαίας ἀνάγκας τῆς ζωῆς, ὅπου ὁ κόσμος κυλιέται: ὡς κῆμα ἐπάνω εἰς τὴν κοίτην τῆς βαναυσότητος καὶ τοῦ βορβόρου. Ἀνίκανοι νὰ ἐνθουσιασθοῦν καὶ νὰ θαυμάσουν, ἀνίκανοι νὰ ἀρθοῦν ὑπεράνω ἀπὸ τὰς ἀθλιότητας τῆς ἀνθρωπίνης μοχθηρίας, ἐμίσουν. Τὰ καλλίτερα καὶ φυσικώτερα τῶν συναισθημάτων μας διεστρεβλώνοντο ἀπὸ τὰ ἐπιτελεῖα τῶν καταδικωτῶν μας, οἱ ὅποιοι ἐνεφροῦντο ἀπὸ τὰ πάθη τῆς μικρότητος. Ἦναγκάζομεθα νὰ πιεζώμεν τὰ καταπνίγοντα τὴν ψυχὴν μας παράπονα, διότι ἐγνωρίζαμεν, ὅτι: ὁ ἀγὼν ἦτο ἄνισος ποῦ εἶχαμεν ἀναλάβει. Μακρὰν ἐν τούτοις ὅσον ἡδυνάμεθα ἀποσυρόμενοι ἀπὸ τὰς ἀπεχθεῖς ἀναθυμῆσεις, ἐπλάσαμεν κόσμον ἴδιον καὶ ἐζούσαμεν ἐν αὐτῷ μὲ τὰς δυνάμεις ψυχῆς ἐλευθέρως. Ἐνισχυόμεθα ἀπὸ τὴν φύσιν τὴν προσκομιζούσαν εἰς τοὺς πιστοὺς τὴν γαλήνην καὶ καλωσύνην. Ἐλησμονούσαμεν ἐντελῶς τὸν περιβάλλοντος τὴν πεζότητα ἐν μέσῳ τοῦ φωτός, τῶν ἀνθέων καὶ τοῦ γλαυκοῦ ὄριζοντος. Διεκδικούσαμεν ὅλην τὴν μαγείαν τῆς ὑπαίθρου ζωῆς, ὅλην τὴν μουσικὴν τῶν κυμάτων, ὅλον τὸ βάλαμον τῆς ἐσπερινῆς αὔρας καὶ τὴν ῥωμαντικότητά της σελήνης. Μὲ τὰ δένδρα, τοὺς κήπους, τὴν θάλασσαν, τῆς ἐρημιαίς, ἐσχηματίζαμεν εἰκόνας γεμάτας ἀπὸ ποίησιν καὶ ἀπὸ ζωὴν παρμένην ἀπὸ κόσμον ποῦ ὀλίγοι μόνον, οἱ ἐκλεκτοί, ἤσθάνθησαν καὶ ὠνεῖρευθησαν, διότι ἐκεῖνη ἦτο εἰς θέσιν νὰ ἐμπνέεται ἀπὸ τὸ μυστήριον τῆς φύσεως, ποῦ κρύπτεται μόνον εἰς τὰ προνομιοῦχα βᾶθη τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, μόνον ἐκεῖ μέσα!

Ἦμουν σύντροφος τῶν μονήρων περιπάτων της, ἤμουν ὁ εὐτυχής, ὅστις ἐνωτίσθη τινὰς τῶν ἐκμυστηρέσεων τῆς ἐκλεκτῆς αὐτῆς καὶ πολυχόρδου ψυχῆς, ἣ ὅποια μόνη, κατὰμονη ἄλλοτε, εἰς ἐν περιβάλλον ἀπὸ γλυκυτάτους πόθους, ἀπὸ γαλήνην βεμβασμοῦ ἤρκειτο νὰ ὄνειροπολῇ.

Πῶς ἐνθυμοῦμαι, καὶ θὰ ἐνθυμοῦμαι πάντοτε, μίαν ἀπὸ τὰς θερμὰς θερινὰς νύκτας, ποῦ εἰς περασμένην ὥραν ἦ σελήνη τοῦ Ἀγίου-στου ὁλοστροφύγυλη ἐσελάγριζε καὶ γαλήνη καὶ βαθεῖα σιγὴ ἐδασίλευε. Ἐβάζομεν πρὸς τὴν θάλασσαν. Τὰ ἀρώματα ἀπὸ τοῦ ὀλεπιδάσινος καὶ ἰσοβόλου κήπου τοῦ ῥωμαντικοῦ δρόμου τῶν

Καλαμιῶν, ποῦ διηρχόμεθα, ἀνεδίδοντο δειλά εἰς τὴν χλιαρὰν ἀτμόσφαιραν. Ἡρεμία ἀπόλυτος. "Ὅλα ἦσαν εἰς τὸν ὕπνον βυθισμένα." Ἀνάπαυσις περιπαθῆς περιέβαλλε τὴν φύσιν δλόκληρον. Μόνον ὁ κρότος τῶν βημάτων μας διεκόπτε τὴν ἰσρὰν σιγὴν τὴν καθιστώσαν μεγαλοπρεπέστερον τὸ ἀπαράμιλλον μεγαλεῖον. Αἱ σκέψεις μας ἐπτερυγίζον πρὸς τοὺς ἰθανικοὺς κόσμους τοῦ ἀγνώστου μὲ τὰ ἀπαλότερα χρώματα, μὲ τοὺς πλάνητας βεμβασμούς.

Πρὸ τῆς θαλάσσης μαγευτικὸ πανόραμα ἀπλώνετο. Ἡ Σελήνη ἐκυριάρχει· μία σινδόνη ἀκύμαντος, μία ἀπέραντος ἀργυρὰ πλάξ ἀπλοῦτο καὶ μὲ τὰ μεθυστικά της θέλγητρα αἰχμαλωτίζεε τὰς ἐντυπώσεις μας. Ἡ μοναξιά ἤχροατο τὴν κανονικὴν ἀναπνοὴν τῆς νυκτός. Ἡ θάλασσα ἐκυλιέτο ἡρέμα εἰς τὴν ἀμμώδη παραλίαν καθ' ὅλην τὴν ἀπέραντον ἔκτασιν.

Ἐκαθήσαμεν εἰς τὴν ἀκτὴν. Ἐκεῖ ἐννοιώσαμεν μίαν ἐπανάστασιν ἐν τῇ ψυχῇ ἀνυψώουσαν τὸν νοῦν, ἐνισχύουσαν τοὺς παλμοὺς τῆς καρδίας καὶ φέρουσαν ἐν μέσῳ τῆς σεληνοφεγγούδς νυκτός εἰς ἄλλους κόσμους φανταστικούς. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ εὐτυχία ἦτο ἐγγύς, μᾶς ἔθιγε διὰ τῆς πνοῆς της καὶ μᾶς ἔφερε στὸν νοῦν τὰ ὠραῖα πράγματα, τὰ ὅποια ἠδύνατο νὰ δημιουργήσῃ ἡ ἁρμονία τῶν σκέψεών μας καὶ ὅλας τὰς φρικιάσεις τῆς χαρᾶς καὶ τὰ ὠραῖα σκιρτήματα τῆς ἀγάπης ποῦ θὰ εὕρισκαμεν εἰς τὸν δρόμον μας ἐνοῦντες τὴν ζωὴν μας.

***

Αἱ ὄνειροπολήσεις μας, ποῦ ἐπανελήφθησαν πολλάκις ὑπὸ τὰ τρέμοντα φυλλώματα καὶ ὑπὸ τὰ ἄστρα καὶ ὑπὸ τὰ κύματα τοῦ φωτός τοῦ φεγγαριοῦ καὶ παντοῦ, ὅπου ἡ φύσις ἐφιλοτέχνει τὸν περιπαθέστερον ὕμνον τῆς Ἁρμονίας, δὲν ἐβράδυναν, ἐντὸς ὀλίγου, νὰ μᾶς συνδέσουν μὲ τὸν χρυσὸν δακτύλιον, εἰς τὸν ὅποιον διεκρίναμεν ἐλπίδας, εὐλογίας, πίστιν, ὁ ὅποιος μᾶς ἀνύψωσεν ὑπὲρ τὰ πάθη καὶ ὑπὲρ τὰς μικρότητας, καὶ ὅστις θὰ μᾶς ἦτο σύντροφος ἐν τῇ ζωῇ καὶ τῇ θανάτῳ.

Ἐνωμένοι πλέον ἐνισχύσαμεν ὅλα μας τὰ αἰσθήματα. Εἰς τὸ πλάϊ της, ἀδιακόπως μαζὶ της, συνέδεσα τοὺς πόθους μου μὲ τὰ ἀδαμάντινα δεσμὰ τῶν ὀφθαλμῶν της.

***

Αἱ αἰώνια ὁμως καταδρομαί, αἱ ὅποια πανταχόθεν μᾶς εἶχον περικυλίσει τὸ ἄναστησε καὶ ἠπάτησε τὸ ἀγαπῶμενον τὸν ἐλεύθερον

ἀέρα ν' ἀναπνεύσωμεν τὸν χρυσομένον ἀπὸ τὰς ἀκτίνας τῶν δακτυλιδίων μας· μᾶς ἔφεραν πρὸ τοῦ βωμοῦ τῆς Ἐκκλησίας, ὅπου τὸ φῶς τῶν λαμπάδων δημιουργεῖ εἰκόνα ψυχικῆς ἀναγεννήσεως καὶ διαθέτει μυστηριωδῶς εἰς συγκινητικὰς ἐκστάσεις.

Εὐρέθην μέσα εἰς ἓνα ὄνειρον λευκόν, ὅταν τὰ στέφανα μου ἔδωσαν τὴν σύντροφον τῶν ιδανικῶν μου καὶ τῶν ἀτελειότητων παλμῶν μου. Τὰ ἄνθη τὰ λευκὰ ἐκάλυψαν τὰς παιδικὰς μας κεφαλὰς κατεχομένης ὑπὸ τῶν ἀγνῶν καὶ ὠραίων ἐκείνων τῆς ζωῆς συναίσθημάτων, ποῦ κλείουν τὴν ἀσυννέφιαστον αἰθρίαν ἀτελειώτου καλωσύνης, ἀλλὰ καὶ βεβαρυμένης ἀπὸ ὅλας τὰς πικρίας, μὲ τὰς ὁποίας κατεδιώχθημεν τὰς καλλιτέρας στιγμὰς τοῦ βίου μας.

Πόσα δὲν ὑπέστην. Καὶ προσκόμματα ὑπερεπήδησα καὶ μίση μετέδωκα καὶ παρεξηγήσεις καὶ ταπεινώσεις ἐδοκίμασα φερόμενος πρὸς τὸ καθήκον· ἤσθάνθημι μυριάκις τὸ βίγος τοῦ φόβου. Ὅλαι αὐταὶ αἱ ἐντυπώσεις ἤγγιζαν τὴν φιλότιμον ψυχὴν τῆς, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ὑπερήφανα δάκρυα εὐγνωμοσύνης ἀνεδίδοντο.

* *

Ἄλλ' ἐλυτρώθημεν ἀποσυρθέντες, μὲ νωπὰς ἀκόμη τὰς εὐλογίας τῆς Ἐκκλησίας, διὰ νὰ ζήσωμεν μακρὰν ὀλίγους μῆνας μίαν ζωὴν, ὅπως τὴν ἐφαντάσθημεν καὶ τὴν ὠνειρεύθημεν, ἄθροισμα ὄλων τῶν ἀνθρωπίνων προσπαθειῶν καὶ ὄλων τῶν ἐλπίδων.

Μὲ δμίχλην καὶ μὲ σύννεφα, μὲ πυκνωμένον τῆς αὐγῆς ὀρίζοντα καὶ μὲ βροχὴν διεσχίζαμεν μακροσμένους καὶ ἐρημικὰς κοιλάδας καταπρασίνους ἀπὸ τὰς φυτείας τῶν ἀμπέλων καὶ τῶν ἐλαιῶν· διηρχόμεθα παρὰ τὰ πλευρὰ λόφων ξηρῶν καὶ ἐκτάσεων κατασπάρτων, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων ἐλεύκαζον ποιητικαὶ ἀγροικαὶ ἐντὸς πλαισίου πανοραματικοῦ. Τὰ Μεσσηνιακὰ χωράφια γύρω διατηροῦντα ἀκόμη τὴν θερινὴν τῶν περιβολῶν ἐμύρωναν τὴν χλιαρὰν ἀτμόσφαιραν καὶ διὰ τῆς ἐναλλαγῆς τῶν χρωμάτων διὰ μέσου ἐλαφροῦ πέπλου ὀμίχλης ἀπετέλουν πίνακα ἀντάξιον τοῦ μεγάλου ζωγράφου τῆς φύσεως, ἣ ὁποία εἰρηνικὴ καὶ ἀτάρακτος, μακρὰν τῆς ἐγκοσμίου τύρβης, περιέβαλλε μετὰ στοργῆς τὸ ἱερόν μας τῆς ἀμάξης ἄσυλον, ὡς μυστικὸν τέμενος τῶν ιδανικῶν.

* *

Ἐφεύγαμεν μακρὰν, πολὺ μακρὰν· ἐφερόμεθα πλέον εἰς τὴν θάλασσαν. Τὸ πέλαγος ἀπλώνετο ἀτάραχον καὶ οἱ γλάροι μὲ τῆς μελαγχολικῆς καὶ μονότονες κραυγῆς τῶν μᾶς παρηκολούθουν διαγράφοντες ὠραίους κύκλους εἰς τὸ ἀπέραντον χάος.

Ἐβασίλευε θαυμασία γαλήνη ἐπὶ τῆς βαθυκίανου θαλάσσης, τῆς ὁποίας τὴν σιλιπνώδη ἐπιφάνειαν μόλις ἐρρυτίδου τὸ κύμα, ἃ δὲ ὀρίζων ἀπέραντος διασκοπτόμενος ὑπὸ μελανῶν Ὀατωθεριανῶν νεφῶν ἐξηπλοῦτο γύρω μας. Τὸ ἀτμόπλοιο ἐσχίζε γοργὰ τὰ στάσιμα νερὰ διαπλέον τὸ Ἀδριατικὸν Πέλαγος, τὸ ὅποιο ἐλάμβανε χιλίαν εἰδῶν

ζωοηγετισμῶν, πρὸς τὴν ἑλπίδα τὸ βέλγημα καὶ ἐνεθουσίαν τὴν ψυχὴν, μὲ

Ένα δολόδροσο αεράκι κυλιόμενον εἰς τὴν ἐπιφάνειαν καὶ βαλοσαμῶνον τὸν ἀτονοῦντα ὄργανισμὸν μας. Ὁ ἥλιος ὡς μία τεραστία πυρίνη σφαῖρα ἔγερνε πρὸς τὴν δύσιν του καὶ ἓνα ἄρωμα ζωῆς καὶ σφρίγους ἐπλανάτο εἰς τὸν αἰθέρα, ἐν ᾧ ἡμεῖς ἐπεριπατοῦμεν στὸ κατάστρωμα μετὰ τὰ βλέμματα προσηλωμένα εἰς τὸ θέαμα τὸ γραφικόν.

Σὲ λίγο ἡ νύκτα ἐσκίασε τὸν ὀρίζοντα καὶ ὁ ἕναστρος οὐρανόσ ἐκαθρεπτιζέτο ἀπὸ τὸ χάος εἰς τὴν ἀκίνητοῦσαν σχεδὸν ὑγρὰν ἑκτασιν, τὰ νέφη ἐντελῶς εἶχον ἐξαφανισθῆ δια τῆς παρερχομένης ὥρας καὶ ἡ θάλασσα ἐρρίγει ἀπὸ τὴν πρώτην ριπήν τῆς αὔρας, ὁπότε μεγάλη χλωμὴ πανσέληνος μᾶς ἐπλημμύρισε καθισμένους ἐπὶ πρύμνῃ τοῦ πλοίου μετὰ τὰ βλέμματα καρφωμένα εἰς τὸ ἄπειρον. Ἐκεῖ, ἐπάνω εἰς τὸ ἀπαλὸν κύμα τῆς Ἀδριατικῆς, λόγοι θεμιτῆς ἀγάπης ἤκουσθησαν ἀπὸ τὰ χεῖλη τῆς, λόγοι ἀπηχῆσαντες μέσα εἰς τὸ ὄρατον πέλαγος ὡς μία ὑπόσχεσις καὶ μία ἐλπίς!

* * *

Ποθοῦντες νὰ συνεχίσωμεν τὰς σκέψεις μας, ὀριστικῶς ἐπέζητήσαμεν τὴν μόνωσιν, ἀφοῦ μετὰ τὴν ἀπογοήτευσιν ἀποπνικτικῶς ἐξούσαμεν ἀπὸ τῶν πρώτων μας ὡραίων ἡμερῶν.

Εἰς τὸ ῥομαντικόν τῆς παραλίας καταφύγιον ἐκρύψαμεν ἀπὸ τῶν ἄλλων τὰ μάτια τὴν εὐτυχίαν μας, μεγάλην ὅπως τὴν εἶχαμεν ὄνειρευθῆ. Ἡ ἀγῆδια τῆς καθημερινῆς πραγματικότητος, ὁ κόρος τοῦ βίου τῶν διατυπώσεων καὶ τῶν βεβιασμένων προσποιήσεων, μᾶς εἶχαν ἐνσταλάξει τὴν ὄρεξιν τῆς ἀνακαινίσεως τῶν ψυχῶν μας. Καὶ πράγματι, τί ἀληγομόνητον ζωὴν ἐπεράσαμεν. Μετὰ νέας καθ' ἑκάστην ἐντυπώσεις, μετὰ ποικίλας μεταλλαγὰς ἀπόψεων βίου νέου, περισσότερον φυσικοῦ, ποιητικοῦ.

Ἀμέριμος ἐκεῖ, χαριτωμένη καὶ ἀφελῆς, ὅπως ἦτο πάντοτε, διήρχετο τὴν ἀφρόντιδα χαρὰν τῆς ἐν τῇ στενοτάτῃ μας κύκλῳ. Πάντοτε ἡ ἰδία ἀθήα, ὑπερήφανος καὶ εἰλικρινῆς ψυχὴ τὰ ἴδια ἀπροσποίητα χεῖλη τὰ ὀμιλοῦντα λέξεις πλήρεις τρυφερότητος ἢ αὐτῇ ζωηρότητι, μετὰ τὰς φαιδράς ἀναφωνήσεις καὶ τοὺς μεταλλικοὺς γέλωτας.

* * *

Ἐφερε βαθύτατα χαρίσματα. Ἐνθουσιασμόν, θερμότητα ψυχῆς, μεγάλα συναισθήματα. Ἐθαυμάζετο διὰ τὴν καλαισθησίαν. Ἠγαπάτο διὰ τὸ εἰλικρινὲς πρὸς πάντα γνῶριμον ἐνδιαφέρον. Ἦτο ξένη τῶν τάσεων πρὸς τὰς ταπεινάς ματαιότητας τῶν κοινωνικῶν διατυπώσεων, οὔτε ἦτο καιωμένη νὰ συμμορφουταὶ πρὸς οἰανδήποτε κατάστασιν ποῦ θὰ τῆς παρεσκευάζαν αἱ περιστάσεις, διὰ νὰ ρυθμίξῃ τὰς ὀρέξεις τῆς καὶ νὰ ὑποτάσῃ τὰς κλίσεις τῆς. Δὲν ἠνείχετο τὴν βεβιασμένην θέσιν εἰς τὰς σχέσεις τῆς καὶ ἐδῶ διεκρίνετο ὁ χαρακτήρ τῆς. Εἶχε τὸν ἀπέριττον καὶ φυσικόν, τὸν θαυμασιῶς εἰλικρινῆ, τὸν υπερόχως ἀφελῆ κοινὸν χαρακτήρα, ἀγνωστον εἰς τὰ νευρόσπαστα καὶ τῆς κοινῆς τῆς σημερινῆς ἐποχῆς. Ἦτο δύσκολον νὰ συνδυάσῃ καὶ ἐπὶ τῆς ψυχῆς τῆς τὴν ἰσχυρὰν ἀπαιτήσιν, πρὸς

τοὺς νόμους μιᾶς συστηματικῆς ζωῆς, ὥστε νὰ προσποιηταί· ὅτι δὲν εἶχε ὄραξιν νὰ κάμνῃ, ὅτι· ἔκαμινεν ὁλος ὁ κόσμος· καὶ εἰς τοῦτο τὴν ἐθαύμαζα, διότι ἐσπευδε μὲ γιγαντιαία ἄλματα εἰς τὴν πρόοδον, διὰ νὰ γνωρίσῃ προῶρως τὴν ζωὴν καὶ νὰ διασκελίσῃ καὶ κρημνίσῃ τοὺς φραγμοὺς τῶν προλήψεων.

Ὅλη ἐκείνη ἡ πλημμυρούσα ὑπερήφανος ζωὴ καὶ φαιδρότης τοὺς ἐφαίνετο ἀλλόκοτος, διότι δὲν ἦσαν εἰς θέσιν νὰ τὴν ἐννοήσουσιν· καὶ τὴν ἐμίσουν, τὴν ἐμίσουν μετὰ πάθους καὶ μετὰ φανατισμοῦ καὶ τὴν μισοῦν καὶ μετὰ θάνατον, ὡ φρίκη, διότι· ἦτο ἀπὸ τοὺς βαθεῖς ἐκείνων τύπους τοὺς δημιουργοῦντας ἀνεξαλείπτους ἐντυπώσεις ζωηράς, ὅπως ἐδέσμευε καὶ ἐγοῦταυε τὸ πλῆθος τῶν λατρευτῶν τῆς ὁ θορυθώδης γέλωσ τῆς, τοῦ ὁποίου τὴν ἀπήχησιν διατηρῶ ἔτι ζωηράν ὡς μακρυνὴν μουσικὴν, ἡ πυρετώδης εὐθυμία τῆς, ἡ ὑπερήφανος μελαγχολία τῆς, ὅπως ἡ ἀθωότης τῆς, ἡ ἀνεξικακία τῆς, ἡ εὐφυΐα τῆς, οἱ σπινθηρισμοὶ τοῦ πνεύματός τῆς καθιέρονον νέους βωμούς λατρείας στολισμένους μὲ ῥόδινα τριαντάφυλλα.

Ἡρέσκατο εἰς τὸν οἰκογενειακὸν βίον, μακρὰν τῆς τύρβης τῆς πολυταράχου τῶν κουτοπονηριῶν καὶ τῶν ψόγων, ἐν μέσῳ ὀλίγων φιλικῶν μας τῶπων, εἰς τοὺς ὁποίους ἐκυριάρχει ὡς φιλοπαίμων καὶ ἀφελής. Ὑπευθύνει πάντοτε τὸ σφρίγος τῆς παιδικῆς τῆς ζωηρότητος, ἡ ὁποία ἐσκόρπιζε τὴν ζωὴν εἰς ὅλην τὴν ἔκτασίν τῆς. Οἰκοκυροῦλα τοῦ σπιτιοῦ ἀπαράμιλλος, ἐξαρτώσα ἐξ αὐτῆς ὅλα τὰ καθέκαστα μὲ γνώσεις καὶ μὲ πείραν καταπλήσουσαν καὶ συγκινούσαν. Ἰερώδης σύζυγος· αἱ σκέψεις καὶ αἱ ὄψεις ἰδέαι, τὰς ὁποίας μοῦ ἐνέπνεε, ὅλα τὰ εἰλικρινῆ δείγματα τῆς ἀθώας τῆς παιδικῆς ἀφοσιώσεως καὶ ὅλα τὰ ἐξιδανικευμένα ἄπειρα στοιχεῖα τῆς στοργῆς, μὲ τὰ ὅποια τρυφερῶς μοῦ ἐκαλλιέργει· τὰ αἰσθήματα, θὰ ἠδύναντο βωμόν νὰ μοῦ ἰδρῶσουν τῆς λατρείας τῆς.

Ἦτο ὁμως ζηλότυπος καὶ ἡ ζηλοτυπία, προῖόν τῆς ἀπεριορίστου τῆς ἀφοσιώσεως, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀχαρακτῆριστων ἐκμεταλλευτῶν, μὴ ἐνισχύουσα τὴν στοργὴν ἐδηλητηρίαζε πολλάκις τὰ αἰσθήματα καὶ ἐδημιούργει μὲ ἐσκοτισμένην τὴν διάνοιαν, χωρὶς θέλησιν, θύμα τὰν νεύρων, πρὸς τὰ ὅποια καὶ ἂν δὲν ἐκαλοῦντο οὗτοι ἀνέθροισκον αὐτόκλητοι παραλύοντες ἀπὸ σκοποῦ τοὺς συνθετικούς μας κήρυκον. Καὶ δὲν εἶμεθα ἀπαθεῖς οὔτε ἀδιάφοροι εἰς τοιαύτην ἀπροσδόκητον πάλιν, ἀγωνιζόμενοι νὰ περισυλλέξωμεν τὰ μεγάλα μυστικά τῆς ἀγάπης μας, τοὺς πόθους καὶ τοὺς ὄρκους καὶ εἰς τὸν καρδίαν μας τὰ βῆθη, τῶν ὁποίων μάρτυς ἦτο μόνος ὁ Θεός. Παντὸ ἐπεξεζητούσαμεν τὸ ἄγνόν ἐκεῖνο αἰσθημα, εἰς τὸ ὁποῖον ἐχαρίζαμεν τὴν ὑπαρξίν μας ὅλην καὶ μᾶς ἐχαρίζεν ἐκεῖνο τὴν ζωὴν, ὅπως τὸ ἀντιτάξωμεν εἰς τὴν συκοφαντίαν τὴν ὑπουλον, ἀφ' ἧς ἐσεκέθημεν ἀργὰ πλεόν νὰ ἐξασφαλίσωμεν τὸ μέλλον τοῦ μᾶς ἀφήρσεων ὁ θάνατος.

Ὡς μητέρα διὰ τὴν μονάκριβη μικροῦλα μας ἦτο τρυφερά, εὐαίσθητος μέχρι τῶν μυχαιτάτων τῆς ψυχῆς εἰδουσα τὴν λεπτὴν ἀνατροπὴν τοῦ θεμελιώμενους τοῦ ἄγνου καὶ εὐγενεῖς τύπους.

Ἡ φρονὴν δὲν ἀπετέλει μόνον τὴν ἐσωτερικὴν τῆς ζωῆς, ἦτο ἡ

βάσις τῆς ὑπάρξεώς της' ἀπ' αὐτὴν ἐνεπνέετο τὴν γενναίαν ἐγκαρ-
τέρησιν, τὴν ἡρεμον γαλήνην, τὴν ἐλπίδα πρὸς τὸν Θεόν.

* * *

Ἄλλὰ ἦτο ἀτυχής, ὅπως ὑπῆρξε μέχρι καταπλήξεως ὅλη της ἡ
οικογένεια, θερισθεῖσα ὑπὸ τοῦ θανάτου, ὅστις συμπαρέσυρε καὶ κλώ-
νους δευτέρας ἀκόμη γενεᾶς. Φαίνεται νὰ ἐγεννήθη ὑπὸ κακοῦς τῆς
μοίρας οἰωνοῦς διωκομένη ἀπὸ παιδικῆς της ἡλικίας, χωρὶς νὰ
δύναται νὰ σταματήσῃ τὸν κατήφορον, ποῦ ἀκατάσχετος ἐφέρετο
κλισθεῖσα ἐπὶ τέλους εἰς τὸν τάφον.

Πάντοτε ἀσθενής, διαρκῶς πάσχουσα, αἰωνίως ταλαιπωρουμένη.
"Ὅλαι αἱ ἐπιστημονικαὶ ἀδεξιότητες, ὅλα τὰ λάθη, ὅλαι τῆς τύχης
αἱ καταδρομαὶ ἐσωριάσθησαν εἰς τὸ κεφάλι της.

Ἱστορία ἠμποροῦσε νὰ γραφῇ μὲ τὰς περιπετείας τῆς ὑγείας της·
θὰ ἦτο μνημόσυνον μιᾶς δυστυχοῦς καὶ θὰ ὁμοίαζε μὲ τὰ ἀπαίσια
ἐκεῖνα μελανὰ σύννεφα τῆς τρικυμίας. Ἐβλεπε ὀλοζώντανη τὴν
ἀτυχίαν της καὶ τὴν διὰ τὰ χρόνια της τὴν προσγενομένην ἀδι-
κίαν ἐφαντάζετο, ποῦ ἐνόμιζε ἂν περιέγραφε τὰ ἄπειρα θειὰ της
θ' ἀνεκουφίζετο, ὅταν συγκινοῦσε τὰς εὐαισθητοῦς ψυχᾶς. Καὶ φαίνον-
ται αἱ συρόμεναι γραμμαὶ μου νὰ ἐκπληροῦν παραγγελίαν τῆς ἀπέλ-
πιδος ψυχῆς, ποῦ τὴν ἀδικον καταστροφῆν της συμβολίζουσι τὰ μα-
ραϊνόμενα τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἄνθη, πρὶν χάσουν ὅλον τὸν ἄρωμα.

* * *

Ἐντὸς τῶν τεσσάρων τοίχων τοῦ δωματίου της διήλθε τὰς καλ-
λιτέρας ἡμέρας τῶν τελευταίων ὀλίγων ἐτῶν. Ἐκεῖ ἐδέσμευσε τὰ
ὠραιότερα χρόνια τῆς ζωῆς της, τὴν ὁποίαν ἐμίσησεν, ὥστε νὰ τὴν
προεξοφλήσῃ μὲ τὸν θάνατον διὰ τῆς ἐπιμονῆς ποῦ τὴν διεκρίνε
στάς ἀποφάσεις της. Ἐκεῖ εἰς τὴν συντριβὴν ἀνέδλυζον ὠκεανοὶ
δακρύων καὶ ὠρθοῦντο ὄρη δυστυχίας εἰς τὴν ἐρημίαν καὶ τὴν
ἐγκατάλειψιν, τὴν ὁποίαν ἐνοιῶθε νὰ τὴν κυκλώνῃ. Ἐκρυσπεν ἐντὸς
τῆς κάμνον ὀλόκληρον ἀγανακτήσεως, καὶ μὲ τὸ διαλάλημα τοῦ
βωθοῦ πόνου τὸ κρυφὸ της παράπονον διεχύνετο γύρω της. Ἡ εἰμαρ-
μένη, ἣτις κατέλαμψε μὲ κερανοῦς τὸσον φοβεροῦς τὰς κορυφὰς
τῆς μονήρους ταύτης ψυχῆς, τῆς ἔφερε εἰς κάθε της λέξιν καὶ ἓνα
παράπονον, καὶ ἓνα δάκρυ μισοπνιγμένο ἐγέμιζε τὰ μάτια της, δάκρυ
πόνου καὶ λαχτάρας. Τὸ νευρικό της σύστημα ἐταράσσετο, τὰ φρίκη
ἐπήρχοντο ἀλλεπάλληλα καὶ τὴν ἐξήντλουν, καὶ χωρὶς νὰ θέλῃ,
διέφευγε ἀπὸ τὰ χεῖλη της ὁ στεναγμὸς προδίδων πολλὴν τοῦ
αἰσθήματος εἰλικρίνειαν.

Αἱ ποικίλαι φάσεις τῆς ἀσθενείας της ἔπνεον ὡς βορρᾶς ἄγριος
καὶ ἡ ψυχὴ καταβαλλομένη καὶ τὸ μέτωπον πυρέσσον καὶ ἡ καρδιά
ἄτονος, πολλάκις ἐπροκάλουν τὴν ἀγανάκτησιν καὶ τοὺς λυγμούς.
Ἡ ἀκατανίκητος ἀγρία τῶν πάντων, ἡ τόλμη της εἰς ἀπεγνωσμένα
ἀποφάσεις, τὸ διαρκῶς ἐπανερχόμενον φάσμα τοῦ θανάτου, ποῦ εἶχε
πάντοτε ἀπὸ τὴν ἐπιμονὴν τοῦ θανάτου εἰς ὅλας τὰς μακρὰς

τῶν περιπετειῶν τῆς περιόδου, ποῦ ἤθελε ζωηρά καὶ ἀνεξάλειπτο ἀπὸ τὴν μνήμην νὰ μοῦ δίδῃ τῆς ἀγάπης καὶ τῶν ἠθυσῶν τὰ δείγματα.

Εἰς τὰ δάκρυά τῆς προσέθετο τὰ ἰδικά μου εἰς τὰς δεήσεις μου. Πόσαις φοραῖς στὰς κρίσεις τῆς, γεμάτος ἀγωνίαν καὶ ἀνήσυχον, πλήρης συντριβῆς καὶ βαθείας ταπεινώσεως κατέφευγον στὰς ἐκκλησίας πρὸς ἀνακούφισιν, μόνος καὶ ἄγνωστος τὰς ὥρας τῆς νυκτός.

Ὅταν προσέκλινα πρὸ τοῦ προσκεφαλαίου τῆς μόλις συγκρατούμενος ἐκ τῶν ἀγρυπνιῶν καὶ τῶν συγκινήσεων, ἐσυλλογιζέτο τὴν θέσιν μου ὡς καταδικασμένη ν' ἀγαπᾷ καὶ νὰ σύρῃ τὴν δυστυχίαν εἰς ὅ,τι ἀγαπᾷ, διότι μαζί τῆς πάντοτε μὲ ἤθελε, ὅπως τὴν ἐνισχύω εἰς τοὺς ἀγῶνας τῆς ἀπογοητεύσεως καὶ τοῦ ἀπελπισμοῦ' καὶ ἐδημιουργοῦντο δραματικαὶ σκηναὶ πολλάκις μεταξύ μας προκαλοῦμεναι.

Ἐνα ὑπέροχον μεγαλεῖον, μία γαληνιαία ἀπλότης περιέβαλλε τὴν βασιανίζομένην νεαράν ζωὴν, κατακειμένην ἐπὶ τῆς κλίνης, τῆς ἀχωρίστου τῶν δοκιμασιῶν τῆς συντρόφου, μὲ τὸ ὄρατο κεφάλι ὡς σύνθεσιν ὀδύνης καὶ καλλονῆς.

Πόση ἀνοικτήριμον λύπη καὶ παράπονο κατελάμβανε τὴν παιδικὴν καὶ εὐαίσθητόν τῆς ψυχὴν εἰς τὴν θέαν τῶν λευκῶν τριχῶν ποῦ ἀπὸ τὰς πικρίας καὶ τὴν ἀπόγνωσιν ἐστιζαν τὰ ἄφθονα μαλλιά τῆς' τὸ λευκὸν χρώμα τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀθωότητος ἦτο δι' αὐτὴν δεῖγμα πένθους καὶ δυστυχῶν, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐν τούτοις διετιῆρει ἀναλλοίωτον τὴν αἴγλην τῶν χρωμάτων καὶ τῆς ἐκφράσεως, ἀμετάβλητον τὴν λάμψιν τῶν ματιῶν μὲ τὸν τῶν μελανὰς τοῦ πόνου ταινίας ὡς πένθη τῆς ἀγωνιζομένης τῆς ψυχῆς.

Ἡ ὑπομονὴ τῆς ἦτο ἀνεξάντλητος' συχνὰ κατέβαλλε μὲ τὸ χαμόγελο ἠρώτους, διὰ νὰ φανῇ παραγνωρίζουσα τὴν τυχὴν τῆς ὡς φύσις ἀγνοῦσα καὶ τότε τὸ μῖσος καὶ τὸν φθόνον. Ἡ εὐαίσθησία τῆς, ὡς πληγωμένη ἀπὸ τὰς σκληρότητας τῆς καθημερινῆς αὐτῆς ζωῆς, ἐφαίνετο παντοῦ περιφρονητικῶς ὑποδεικνύουσα τὸ βάθος τῆς ὀδύνης τῆς. Ἐκάθητο εἰς τὸ παράθυρο σιωπηλὴ καὶ ἀδιάφορος χωρὶς κανένα εἰς τὰ στήθη τῆς παλμόν. Ὅλη ἡ τριγύρω τῆς εὐμορφία τῆς φύσεως, ποῦ προσέκλινε βεβαρυμένη ἀπὸ τὸ φῶς καὶ τὰ ἀρώματα, δὲν τὴν ἔθελγε, οὔτε τὴν συνεκίει' τῆς ἐφαίνετο ἀσφυκτικὴ, πλήττουσα. Εἶχε δημιουργήσει περιβάλλον ἀδιαφορίας!

* * *

Ὡς ναύαγιον ἐρρίφθη εἰς τὸ Μόναχον διὰ νὰ τὴν συντρίψουν ἐκεῖ τὰ πελώρια κύματα τῆς ἀγρίας καταδρομῆς. Αἱ προσπάθειαι, αἱ προστριβαί, αἱ ἀηδία καὶ αἱ πικρία τῆς ζωῆς ἤλθον νὰ προετοιμάσουν τὸ τέλος, τὸ ὅποιον ἐπεδίωξε μὲ θάρρος καὶ ἠρωτισμόν.

Ὁ αὐτὸς βίος καὶ ἐκεῖ τὴν ἠκολούθησε, σκληροτέρα ὅμως μόνως ποῦ τῆς ἔδωκε τὸν μακρασμόν. Τὸ βαρὺ κτίριον μὲ τοὺς θλιβεροὺς τοίχους καὶ τὴν πένθημον ἐκείνην στέγην, ποῦ οἱ μάρτυρες τοῦ περρωμένου ἤρχοντο ν' ἀφήσουν τοὺς στεναγμοὺς τῆς ἀγωνίας τῶν ἀποκλεισθέντων ἀπὸ τῆς ἐπιστάτης ὀφειλῆς τῶν, τῆς συνέτριψε

τῶν πληκτικῶν κιγκλιδωμάτων τοῦ κλουβιοῦ του. Αἱ ὀδονηραὶ συγκινηθεῖς τῆς ἐγένοντο ἐκεῖ ὀξύτεραι· μετὰ τὸ καθημερινὸν μαρτύριον καὶ μετὰ τὴν φλόγα ποῦ τῆς κατέκαιε τὰ στήθη. Τῆς ἀτελείωτες ἡμέρες καὶ τῆς νύκτες τῆς περνοῦσε μετὰ τὴν σκληρὰν ἀπογοήτευσιν τῆς μοναξιάς, ἣτις τῆς ἐδιπλασίαζε τὴν ἀγωνίαν καὶ τὰ δάκρυα. Ἡ ἀπέραντος ὑπομονὴ εἰς τὰ σκοτὴ τῆς θλίψεως στριζομένη χωρὶς παράπονον καὶ χωρὶς στεναγμὸν βαθύτατα μετὰ συνεχίνει ὄνειροπολοῦντα νὰ σώσω μίαν ὑπαρξίν, τῆς ὁποίας ἐνεκροῦτο πᾶν ἰδανικόν, διότι ὄλαι αἱ ἐλπίδες καὶ ὄλαι αἱ ἀπελπισαὶ ἐφέροντο ἐπὶ τῆς ἐγκαταλελειμμένης ἐκεῖνης ψυχῆς, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἔπνεε πᾶσα ὀδύνη.

Εἰς τὴν σκοτεινὴν ἐρημίαν τῆς δὲν εἶχεν ὀρίζοντας, οὔτε ἐρρέμεθαζε μετὰ τὰ χρώματα τῆς φύσεως καὶ τὸ μαγευτικὸν φῶς τῆς σελήνης· εἶχεν ὡς μόνον ἥλιον φωτίζοντα τὰς σκέψεις τῆς τὸ εἶδωλον τῆς κόρης μας, τὴν εὐτυχίαν τῆς ὁποίας μετὰ ὄρκους μοῦ ἐνεπιστεύετο, ἀφοῦ οὐδέποτε ἐκεῖνη ἴδυνήθη νὰ τὴν ἀπολαύσῃ, ὡς μοῦ ἔλεγε: ἦτο ὁ χρυσὸς πόθος τῆς δυστυχισμένης τῆς μανούλας καὶ ὁ μόνος τῆς, ὁ μονάρχιδος θησαυρὸς ἀπὸ τῆς παραγγελίης τῆς καὶ θὰ τὸν τηρήσω ἱερόν.

Μετὰ τὰ κρυσταλλωμένα πάντοτε ἐντὸς τῶν μεγάλων τῆς ματιῶν δάκρυα, μετὰ τὰ ὑπερήφανα τοῦ προσώπου τῆς χαρακτηριστικὰ παρυσίαζε τὴν εἰκόνα ἀηγημισμένης ψυχῆς, ποῦ τῆς ἀφῆρει τὴν ἰκμάδα τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀπέσθυε τῆς νεανικῆς τῆς θροσερότητος τὴν αἴγλην. Εἰς τὴν συντριβὴν ποῦ τῆς ἐγένενα ἡ ἐρημία μόνον τὴν ἐλπίδα εἶχεν ὡς σὺντροφον· μετὰ αὐτὴν κάτι τῆς ἐπίεζε τὴν ψυχὴν, τῆς ἐθόλωνε τὸν νοῦν, ἐν ὄνειρον ἀπέραντον, εἰς πόθος γιγάντειος, χανόμενος εἰς πέλαγος βαυκαλημάτων· ἦτο ἡ ὑγεία τῆς, ἡ ἐπιστροφή τῆς εἰς τὸν κόσμον ποῦ τόσο ἐνωρίς τὸν εἶχεν ἀποστερηθῆ. Καὶ ἐξηκολούθει ἡ μονοτονία τῆς ἡ ἀτελείωτης μετὰ τὰ ἴδια ἐναλλασσόμενα πρόσωπα τῶν νοσοκόμων ἀδελφῶν, μετὰ τὸν τεράστιον ἐπὶ τοῦ τοίχου τῆς αἰθούσης Ἐσταυρωμένον, ποῦ ἡ νεκρικὴ μορφή καὶ τὰ κλειστά του βλέφαρα συνέτριβεν εἰς φόβον ἐνδύμονον ὄλην τῆς τὴν ὑπαρξίν, μετὰ τὰ ἄφθονα ἄνθη ποῦ καθημερινῶς τῆς ἔφερνα, καὶ τὰ ἴδια τὰ ἐπιστρεφόμενα τὸν μόνον τῆς σὺντροφία.

Authorized licensed use limited to: IP: 172.21.0.5.

Εἰς αὐτὸ τὸ πένθιμον περιβάλλον κατάνομοι διήλλαμεν τὰς μεγαλητέρας τῆς θρησκείας μας ἑορτάς, ἐν συγκινήσει δὲ ἀπεριγράπτῃ καὶ μὲ βαθὺ συναίσθημα, ποῦ φέρει πλησιέστερα τὴν ἀνθρωπίνην ὑπαρξίν στον πόνον τὸν αἰώνιον, τὴν ὀνομαστικὴν τῆς ἑορτῆν, ποῦ μὲ λυγμοὺς ἠσθάνετο τὸ ῥίγος τοῦ θανάτου εἰς τὰς εὐχὰς μου τὰς εὐλιχνεῖς καὶ τῆς στοργῆς μου τὰ δείγματα, τὴν ἡμέρα ἐκείνη τῆς ἔφεραν ἀποκαρδιώσεως καὶ μελαγχολίας αἶσθημα δειλόν, παιδικοῦ παραπόνου συγκίνησιν. Καὶ τὴν συμπλήρωσιν δέκα ἐτῶν ἀπὸ τοῦ γάμου μας, ἡ κακὴ τῆς μοίρας σύμπτωσης μᾶς ἔστειλε, νὰ φέρῃ τοὺς παλμοὺς τῶν ἀναμνήσεων καὶ νὰ μᾶς δώσῃ τὴν εἰκόνα τῆς περασμένης μας ζωῆς, ἀπὸ τὰς τρικυμίας τῆς ὁποίας εἰς τὸν ἔρημον ἐκείνον λιμένα ἐσύρθημεν, νὰ μᾶς θυμίσῃ ὅτι ἐκλαύσαμεν καὶ ἀπῆλπίσθημεν καὶ ἐπληρώθημεν χαρᾶς, ἐνεπνεύσθημεν ἀπὸ τρελὰ ὄνειρα καὶ ἐθερμάνθημεν ἀπὸ ἀνεκπληρώτους ἐλπίδας, τὰς ὁποίας ἤλθεν ἡ στιγμή νὰ καταθέσωμεν ἐκεῖ εἰς τὸν βωμόν τῆς φρίκης καὶ τῆς ἀπογνώσεως.

.

Διήλθεν ἀπὸ τοῦ θέρους εἰς τὸν χειμῶνα ἐκεῖ, νοιώθουσα εἰς ἑκατον φύλλον καταπίπτον καὶ μίαν ἡμέραν τῆς ζωῆς τῆς καταρρέουσαν, αἰσθανομένη συμβολιζόμενον ἓνα θάνατον τῶν ἐλπίδων τῆς, ὧ, τῶν ἐλπίδων τῆς, τῶν ὁποίων τὰ ἀκούραστα πτερὰ τὴν συνώδευον ἕως τὴν ἐσχάτην πνοὴν τῆς, βλέπουσα τὰ ῥοδοστεφάνωτα ὄνειρά τῆς συγκλονούμενα βραίως ὑπὸ τὴν ἰσχυρὰν ἐπίδρασιν τῶν νέων καθ' ἑκάστην ἐντυπώσεων.

Ὅλοι αἱ κοιμηθεῖσαι ἀναμνήσεις τῆς ἠγείροντο μὲ νέαν μαγικὴν περιβολὴν καὶ τὴν συνήραζον καὶ τὴν συνεκλόνον, διατηροῦσαν ὅμως τὸ χρώμα τὸ αἰώνιον, τὴν ἐν διαρκεί ἠνθήσει μαργαρωδῆ ἐπιδερμίδα, ὡς νὰ ἦτο μέτωπον παρθενικόν ποῦ καμμία ἐλπίς πόνου δὲν ἐσκίασεν ἀκόμη οὔτε ἠλλάκωσεν ἀνύσυχος φροντίς ἢ σκέψεις μέρμινα. Ἐν τούτοις ἦτο ἐκ τῶν γυναικῶν ποῦ χαράσσουν τὰς μεγάλας ἀτυχίας καὶ φέρουν τὴν κατάραν καὶ τὸν θάνατον, ὥστε σὰν πρωϊνὴ ὀμίχλη νὰ διαλυθῇ καθὲ παρθενικός τῆς πόθος. Ὑπέγραψε τὴν καταδικὴν τῆς, μὲ τὴν θέλησιν ποῦ τὴν διέκρινε, καὶ ἐδάξισεν ἀκατασχέτως εἰς τὴν ἄβυσσον, ἂν καὶ ἔβλεπε βαρὺ τὸ νέφος τὸ ἐγκυμονοῦν τὴν θύελλαν ποῦ ἐπὶ τέλους τὴν παρέσυρε καὶ τὴν ἤφάνισε.

.

Ἦτο μοιραῖον νὰ ὑποστῇ καὶ τὸν τελευταῖον σπαραγμὸν τὸ ἀβρὸν ἐκεῖνο σῶμα καὶ σχισθῇ ἀηλιεῶς, νὰ μαρανθῇ ὑπὸ τὸ ἀπαίσιον περιβάλλον χειρουργεῖου, τοῦ ὁποίου τὰ ῥίγη τοσάνικ εἰς τὸ παρελθόν ἐδοκίμασεν.

Μίαν χειμερινὴν δείλην, ποῦ αἱ πνοαὶ τοῦ Ἰανουαρίου ἐσάρωναν κάτω τὰ τελευταῖα τῶν δένδρων φύλλα, καὶ εἰς τὴν φύσιν τὴν πνιγομένην ἀπὸ τοὺς τελευταίους τῶν κήπων μαρασμοὺς ἐσώρευαν ἀπὸ τὸ ῥιζοκλάσμα, ἡ ὠραία καὶ ποιητικὴ ψυχὴ τῆς ἐπέτα

ἀπὸ τὸν κόσμον τοῦτον. Μετὰ τὴν ὄδυνήραν περιπέτειαν ἔσθυσεν εἰς τὴν γαλήνην τοῦ δειλινοῦ, ἢ σκιὰ τοῦ ὁποίου ἐπιπτεν ὡς ἐφιάλτης εἰς τὰ στήθη. "Ὀλαι τῆς αἰ ἐλπίδες καὶ αἰ θυσίαι, ὅλη ἡ καταναλωθεῖσα δύναμις καὶ ἡ αὐταπάρνησις, ὅλαι αἰ ἀγρυπνίαι καὶ τὰ μαρτύρια, κατέληξαν νὰ ἀποθάνῃ μετὰ τὸ βαθύτερον τῶν παραπόνων εἰς μίαν πεζὴν κλίνην νοσοκομείου. Τί ἀδικος θάνατος, χωρὶς ἓνα δάκρυ, χωρὶς ἓνα εἰλικρινῆ στεναγμόν' τίποτε δὲν τῆς ἐτάραττεν ἐκεῖ τὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν γαλήνην, εἰς τὴν ὁποίαν μόνος κατεφίλουν τὰ ψυχρανθέντα χέρια τὰ πλάσμενα μόνον νὰ κόπτουν ἄνθη, νὰ δέχωνται λατρείας φιλήματα, καὶ μόνος ἔκλεισα τὰ μάτια, ποῦ ἔζησαν εἰς τὰς ὥραιάς καὶ εὐγενικὰς ἐνατενίσεις, μετὰ τὴν καρδίαν σπασσομένην καὶ αἰμάσσουσαν. Εἰς τὸ ἔθρεμον καὶ πενιχρὸν ἔκεινο περιβάλλον, ἤκουόντο μόνον οἱ βαθεῖς στεναγμοὶ μου καὶ ὁ ῥόγγος τοῦ στήθους μου παλλομένου νευρικῶς. Ὑπὸ τὴν βαρείαν ἀτμοσφαιραν τῆς ἀπελπισίας, ἀντήχουν μόνον οἱ λυγμοὶ μου καὶ οἱ σφοδροὶ τιναγμοὶ ποῦ ἀνεκίνουν τὸ σῶμα μου.

Ἐξῆς μετὰ ἄπειρα ἰδεῶδη καὶ ἀντίκρυσε μετὰ τὴν μεγαλητέραν ἐγκατάλειψιν τὸν θάνατον, θάνατον πικρὸν εἰς ξένην γῆν. Ἐχασε τὸν ἄπειρον καὶ γαλανὸν οὐρανὸν τῆς, ἐστερήθη τὸ λάμπρον φῶς τοῦ ἡλίου, διὰ νὰ δεχθῆ τὸ σκοτεινὸν σύννεφον ποῦ ἐκάλυψε τὰς ὥραιάς γραμμὰς καὶ τὴν πλουσίαν τῆς ἔκφρασις, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐφαίνετο ὡς νὰ περνοῦσεν ἀκόμη τῆς ζωῆς ἡ πνοή, ἀφοῦ τὸ φίλημα τοῦ θανάτου δὲν εἶχεν ἐξελείψει ἀπὸ τὰ χεῖλη τῆς τὸ χαμόγελο καὶ ἡ εὐμορφία τῆς ἔλαμπε ἀγκαλιασμένη τῆς εὐτυχίας τὸ ὄνειρον.

* *

Ἡ νύκτα ἤρχισε νὰ ἀπλώνῃ τοὺς πέπλους τῆς. Σκιά καὶ μελαγχολία κατέβη βαθμηδὸν εἰς τὴν γαλήνην καὶ τὸν ὕπνον τοῦ κόσμου, ὅτε παράφρων ἐξ ἄλλους καὶ φρίκης, ἐσύρθη εἰς τὴν ὁδὸν βαδίζων ἀσυνεδήτως πρὸς τὴν πόλιν.

Πανταχοῦ χιὼν καὶ ἀνεμοὶ ὑπεγείρων χιονώδους ὀμίχλης νέφη. Ἐπάνω ὁ οὐρανὸς σαθανωμένος καὶ αὐτὸς μετὰ λωρίδα χιονισμένων νεφῶν μετὰ λάμψιν ὠχρὰν: Ἦτο μαύρη καὶ ἀπελπιστικὴ νύξ περιτυλίσσουσα τὸ πᾶν ὡς μαῦρον σάβανον. Μονήρης, μετὰ ψυχὴν μετέωρον καὶ λογισμὸν ἀτονοῦντα, ἠκολούθησα τοὺς δύο-τρεῖς συνοδευόντας φίλους εἰς ἀνηφορικὸν τοῦ Μονάχου δρόμον, ἀγωνίων, ἐν ᾧ τὸ βῆμα μου ἀντήχει: ἐπὶ τοῦ ἐδάφους πλανώμενον διὰ μέσου τῶν λιθίνων στενωπῶν, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐπεκρέματο ἀτμόσφαιρα βαρεῖα. "Ὅσφ ἐπροχώρουν πρὸς τὸ φῶς καὶ τὴν κίνησιν, κίνησιν πόλεως ἐορταζούσης τὰς Ἀπόκρεω, ἡ ψυχὴ μου ἀλγοῦσε βαθύτερον καὶ περισσότερον ἢ καρδίαν μου ὑπέφερε, ἀφοῦ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἤμουν τὸσον δυστυχῆς ὅσον ἐρημος καὶ ξένος' κατειχόμεν ἄπὸ τὸ αἰσθημα τοῦ θανάτου καὶ τὰ μάτια μου ἦσαν βαρεῖα ἀπὸ τὸν πόνον τῆς ζωῆς.

Ἐπέστρεψα διὰ νὰ φέρω πρὸ τῶν κλεισμένων μου ματιῶν, τὰς πρὸ ὀλίγου σπαρακτικὰς εἰκόνας ποῦ διήρχοντο ταχθεῖαι ὡς διὰ τόντους ἔπιπτον ἐπὶ τὰς γαλήνας τοῦ ὕπνου μου συλλογισμῶν,

καὶ ἐκοιμήθη τὸν ὕπνον τὸν βαρὺν τοῦ πόνου καὶ τῆς δυστυχίας, μετὰ τὴν ὁποίαν ἐκαλύπτετο καὶ τὸ ἄψυχον σῶμα τῆς Στέλλας μου εἰς τὰ βῆθη τοῦ ἐρημικοῦ Νοσοκομείου.

Ποῦ νὰ πλανηθῶ, ἰκέτης πλέον στὰ σιγγλά μου νεκρολούουδα, ἀφοῦ ἐκρατοῦμην ἀσυνείδητα στὸν κόσμον ξένος καὶ ἀπόκληρος ἀπὸ τὴν ὄνειρευμένη μου ζωὴ. Ἡ ψυχὴ μου κυμαινομένη ἐζητεί: ἔρεισμα' ἠγγρύπνου καὶ ἀνιστάμενος ἐν τῇ σιγγῇ περιφερόμην μόνος καὶ ἀπρόσιτος. Ἐφερα οὕτω τὰ βήματα βραδέως καὶ ἀσκόπως, νοσταλγῶν μίαν ἄλλην ζωὴν ἀνίδεον καὶ ἀπράγμονα, τὴν ὁποίαν ἐζῶν καὶ εὐρέθη ἐν τὸν κήπον τῶν ἐκεῖ Ἀνακτόρων τὴν ἐπομένην νύκτα, τὴν ζοφερὰν καὶ ἀγρίως συνταρασσομένην ὑπὸ τοῦ ἀνέμου.

Ἄπο ἄκρου εἰς ἄκρον, παγερὰ ἐκυριάρχει: ἐσπερινὴ σιγγὴ καὶ ἡ νύξ ἐχώρει καθ' ὅσῳ τὸ πένθος βαθύτερον. Τὰ δένδρα ἐσχεδιαγραφοῦντο σκοτεινὰ καὶ ἀκίνητα εἰς τὸν κατασκοτεινὸν οὐρανόν, αἱ νιφάδες ἐπιπτον ἀραιαὶ καὶ ὁ ἄνεμος στροβιλιζόμενος εἶδε τὴν εἰκόνα λυσοῦδους συμπλοκῆς τῶν κλάδων καὶ κορμῶν γοερῶς ἀντηχοῦσης.

Μέσα εἰς τὴν σιωπὴν ἐκείνην, τῆς ὁποίας τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν ἔκτασιν πρώτην φοράν ἠσθητόμην τόσον ἀγρίαν, ἐγεννᾶτο εἰς τὴν ψυχὴν μου, ψυχῆς μάρτυρος, τὸ κρῦον αἴσθημα τῆς ἀνυπαρξίας καὶ τῆς ἐκμηδενίσεως. Ἐκεῖ εἰς τὰς μεγάλας ἐκστάσεις δὲν ἀντήγει οὐδεμίαν φωνὴν ἐσκραπᾶτο ἀνατριχίλα φόβου καὶ ὑπὸ τὸ κράτος τῆς νευρικῆς μου καταστάσεως εἰκόνας φρίκης μοὶ ἐξεκίλισσαντο εἰς τὸ βαθύ σκοτός τῆς νυκτός.

Ὅταν ἐκάθησα, ἐν βῆμα ἐντυπώσεων πενθίμων εἰσώρμησεν εἰς τὴν ψυχὴν μου' αἱ ἔρημοι ἐκτάσεις τριγύρω καὶ οἱ μεμακρυσμένοι θόρυθοι ἐνέπνεον μελαγχολίαν βαθυτάτην, εἰς τὴν ὁποίαν ἐπρόσθετον πενθίμους τόνους οἱ ἀπαίσιτοι κρωγμοὶ τῶν νυκτοβίων πτηνῶν. Ἐνόμισα ὅτι εἰς τούτους ἀνεγνώρισα φωνὰς γνωρίμους ἀποδήμου ψυχῆς, τὴν ὁποίαν πρὸ ὀλίγου ἐκάλυψεν ὁ θάνατος καὶ ἐκλονίσθη καὶ ἔφυγα μετ' ἴσσην καὶ δάκρυα.

i

Ἡ μοῖρα ἀδυσώπητος, μοὶ ἐπεφύλασσε τὸν πόνον τὸν ἀκοίμητον ὅλων τῶν μαύρων εἰκόνων τῆς ἀνατριχιαστικῆς τραγωδίας. Δεύτερο ταξίδι νυμφικὸ ἐκάμναμεν χωρὶς τὴν παιδικὴν χαρὰν καὶ τοὺς τρελοὺς ἐνθουσιασμοὺς καὶ τὰς χρυσὰς ἐλπίδας καὶ τὰ ἄπειρα ἰδανικά. Ἐπέστρεφα μετὰ τὴν πεφιλημένην μου νεκράν, διὰ τὴν ὁποίαν μίαν ἡμέραν ἔριψα κάθε μου φιλοδοξία, κάθε μου σκέψι καὶ κάθε μου παλμό.

Ἦτο, μετὰ παράδοξον σύμπτωσιν, τὸ αὐτὸ βαπόρι ποῦ πρὸ μηνῶν μόλις, μαζὶ μου, τὴν ἔφερε, γαμιάτη ζωὴ, πλημμυροῦσαν, ὅπως εἰς ὅλα τῆς τὰ ταξίδια, ἀπὸ ἀπροσποίητον ἐνθουσιασμόν, τὸν ὁποῖον εἰς ὅλους μετέδιδε μετὰ τὴν παιδικὴν τῆς καρδιά, ὅλο ἐλπίδας διὰ τὴν ἡμετέραν ἐπιτυχίαν τῆς ὁποίας μετὰ πόνον καὶ ἀγανάκτησιν

ἀνέφερε, καὶ τὴν ἐδέχετο τότε ἄδρανῆ καὶ τὴν ἐφιλοξέει: σφραγι-
σμένην εἰς τὰ βάθη του.

Μία μελαγχολία ἤρμεος καὶ ὑπομονητικῆ, ἕνα πένθος βαρὺ ἐγκαρ-
τερήσεως ἐχύνετο ἀπὸ τὰ ὕψη πρὸς τὴν θάλασσαν, ἀπλουμένην
ἐνώπιόν μας ὡς τάφος ὑγρὸς, καὶ περιέβαλλε τὴν φύσιν δλόκληρον.
Ἐφερόμεθα μὲ οὐρανὸν ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον σκεπασμένον ἀπὸ σύν-
νεφα μολύβδινα, μονότονα, πενθίμως ἀκίνητοῦντα. Ἡ βραγδαία βροχὴ
ἐπιπτεν ἀδιακόπως ἀπελπιστικῆ, γερμιζουσα μὲ ὑγρὰν ὀμίχλην τὴν
σκοτεινὴν ἀτμόφαιραν, ἣ ὁποία μελανομένη ὀλίγον κατ' ὀλίγον
παρουσίαζε καταγιγῆδος ἀγριότητα καθ' ὅλον μας τὸν πλοῦν. Ἐβόα ἡ
θύελλα τρομακτικῆ. Συνεχεῖς λάμψεις ἀστραπῶν ἐφώτιζον τὸν ὄρι-
ζοντα μετὰ βροντῶν, αἵτινες συνεκλόνηζον τὴν φύσιν, καὶ ὁ ἄνεμος
ἐξηκολούθει νὰ συρίζῃ ὑλιθερῶς εἰς τὰ σχοινιά ὡς μακρυνὸς στε-
ναγμὸς, ὡς πένθιμον παράπονον ἐκείνης ποῦ ἤτο καὶ δὲν εἶναι πλέον
καὶ οὔτε θὰ ἦνε ποτέ.

Ἡμέρας καὶ νύκτας ζοφώδεις διερχόμεθα, ὑπὸ τὴν σκέπην τῶν
ὀπρίων ἐπάλαιον μετὰ μανίας τὰ στοιχεῖα τῆς φύσεως. Τὸ πλοῖον
ἔτριξε βυθιζόμενον καὶ πάλιν πετῶν ὑπεράνω τῶν κυμάτων ἐξακο-
λουθοῦντων νὰ πλαταγίζουσι ἐπὶ τῶν πλευρῶν, ἐν ᾧ ὑπὸ τὴν πίσειν
τῶν νοσταλγικῶν μου ἀναμνήσεων εἰς τὴν στενὴν μου καμπάναν
ἀνελογιζόμεν ἕν μῆσφ τῆς τρικυμίας τὰ παρελθόντα εἰδυλλια τῶν
πεθαμμένων χρόνων, τὰ ὁποία ἐπλέκοντο ἐν τῇ αὐτῇ θαλάσση καὶ
εἰς τὸ ἴδιον ἀκριθῶς Πέλαγος!

Ἐκεῖ, ἐνᾧ ἤμην προσηλωμένος εἰς τὴν σκοτεινὴν θάλασσαν, εἰς
τὴν πάλην τῶν στοιχείων καὶ εἰς τὰ κύματα, ἡ ἀναπνοή μου ἐγίνετο
εὐρυτέρα καὶ ὁ νοῦς μου ἐσκοτίζετο εἰς τὰ λησμονησιμένα χρόνια,
εἰς τὰς χαμένας μορφάς. Ἡ φωνὴ τῆς μὲ ἔφθανε ἀπὸ τὰ βάθη τοῦ
μακρυνοῦ ἴδιου ὀριζοντος καὶ ἐχύνετο γύρω εἰς τὸν ἀέρα τοῦ πελά-
γους ὡς ξηνητεμένη ἄρμονία στεναγμῶν.

* * *

Ἀκόμη πρὶν φθάσω εἰς Ἀθήνας ζωηρῶς μὲ συνεκλόνει ἡ μονά-
κριθῆ μικροῦλα μου, ὀκτῶ μόλις χρόνων, ποῦ ἔχανε τὰ τρυφερώτερα
τῆς χὰῖδα καὶ τὴν λαχτάρα τέτοιας μαμᾶς. Πικρὰ ὀδύνη μὲ περιέ-
σφιγγε ποῦ θὰ συνέτριβα μὲ τὴν ἀπάντησίν μου τῆς ἀνεκπλήρωτες
ἐλπίδες τῆς. Θὰ εἶδα εἰς τὸ μικρὸ μου ὄρφανὸ μοιραίου μαρασμοῦ
του εἶδῃσιν ποῦ δὲν ἐγνώριζεν ἀκόμη.

Ἡ συνάντησίς μου ἀποτελεῖ σαρακτικὴν σκηνὴν. Μὲ ὑπεδέχθη
εἰς τὴν ἐξώθυραν μὲ μαῦρο τῆς δυστυχίας φῶρεμα, μὲ πρόσωπο
χλωμὸ καὶ μὲ τὰ μάτια βουρκαωμένα καὶ τὰ χεῖράκια τρέμοντα ἀπὸ
ὑπόκωφον συγκίνησιν καὶ ταραχὴν. Μ' ἀγκάλιασε, τὴν φίλησα μὲ
κοχλασμόν στὸ στήθος, μόλις συγκρατούμενον πρὸς χάριν τῆς, καὶ
ἀμέσως ἀπεσύρθην μὲ λυγμούς, βρέχων τοῦ σπιτιοῦ μου τὸ δάπεδον
μὲ τῆς ζωῆς τὰ αἰώνια δάκρυα.

Ἡσθανόμην ἐκεῖ τὸ ἴδιον παρελθόν νὰ πνέῃ παντοῦ συγκινητι-
κὸν ἀπὸ τὰς ἐκείνης ἡμετέρας ἐκείνης ἐκείνης καὶ ὅλα τὰ ἐπιπλά

καί ὠνειρευόμην μίαν ἀναδρομικὴν ἔκθεσιν τῆς ζωῆς, ἣ ὅποια ἐπέ-
ρασε, ἔδωσε καὶ ἐξηφανίσθη.

Ἐφαναζόμεν ὅτι ἤκουον ἀκόμη τὸν συγκεχυμένον θόρυβον τῶν
φωνῶν τῆς ὡς ἐσθραμένην ἤχῳ μακρυνῆς τινος ἀλησμονήτου ἐποχῆς
καὶ τὴν διέκρινα ὡς ὀλοζώντανη εἰκόνα διερχομένην ἐνώπιόν μου.

* *

Τώρα ποῦ αἱ πρῶται ἐντυπώσεις παρήλθον, μοῦ ἀπέμεινε ἄλλο
βαρὺ καὶ ἄστονον αἰσθημα, ἀνάλογον τῆς ἀγρίως ἀπλουμένης ἐρη-
μίας, ἐν τῇ ὅποια ὡς περιπλανωμένην ψυχὴν τὴν φαντάζομαι ἀτε-
νίζων τὸν ἔναστρον οὐρανόν.

Ἐδημιούργησα ἴδιον κόσμον σκέψεων πέραν τῶν μερῶν ἔνθα τὰ
πάντα θορυβοῦν καὶ μαρμαίρουν, ἀφοῦ αἰσθάνομαι ἐκεῖ ὅτι γίνομαι
μισάνθρωπος ὡς νοσταλγὸς μιᾶς καλλιτέρας ζωῆς ποῦ ἐνθυμοῦμαι
ὅτι κάποτε ἔζησα.

Μακρὰν τῶν ἀνθρώπων, ὡς μόνος παρήγορος σύντροφος θὰ μοῦ
μένῃ ἢ βαθεῖα σιγῇ τῆς μονώσεως, ἐν τῇ ὅποια τοῦ λοιποῦ θὰ ἀνα-
ζητήσω τὴν εὐτυχίαν.

Ἐν Ἀθήναις, Σεπτέμβριος 1910

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Γ. ΣΤΑΜΠΟΛΤΖΗΣ

ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΙ

ΝΕΩΤΕΡΑΙ

ὍΤΑΝ πεινῆ ἢ ἄλεποῦ
καμώνεται πῶς κοιμάται
Σὰν ἀποθάνω ἰγὼ
χορτάρι μὴ φυτρώσῃ.
"Ὅ,τι μέλλει, δὲ ξεμέλλει"
κ' ὅ,τι γράφει, δὲ ξεγράφει.
Σπίτι μου, σπιτάκι μου,
φτωχογαλυβάκι μου.
Μὲ ξένα κόλλυβα
μακαρίζει τοὺς γονιούς του.
Μάθε τέχνη κ' ἄφσ'τηνε,
κ' ἂν πεινάσῃς, πιάσ'τηνε.
Σ' αὐτὸν τὸν τόπο τὸ στραβὸ
ἄλλος δὲν ἦταν κ' ἦλθα ἰγὼ.
"Ὁ ἀκαμάτης ἀνθρώπος
τὸν κλέφτη ἀπεργάει.

ΑΡΧΑΙΑΙ

ΜΕΙΝΘΕΑΝ ἄλωπεκα
= ἔπνος ἐπέροχεται.
'Ἐμοῦ θανόντος,
= γαῖα ποῖοι μοχθητῶ.
Μένει ἕκαστον τοῦθ'
= ὅπερ μέλλει παθεῖν.
Οἶκος, φίλος,
= οἶκος ἀριστος.
'Ἄλλοιτοιοις θυμιάμασι
= τὸ θεῖον σέβεται.
Διμὴν ἀτυχίας ἐστὶν
= ἀνθρώποις τέχνη.
'Ἐν τοῖς τόποις τυφλῶν
= καὶ λῆμων βασιλεύει.
Πᾶς γὰρ ἀεργῶν ἀνὴρ
= ζῶν κλοπιμῶν ἀπὸ χειρῶν.

Ἐξωτερικὴ ἀποψὶς τῶν Φυλακῶν Κεφαλληνίας

ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΙΣ

(Εἰκόνες ἐκ Κεφαλληνίας)

ἸΣΤΕΥΕΤΕ εἰς τὰ θαύματα ; Καὶ μάλιστα ὅσα ἐπαγγέλλονται οἱ διάφοροι θαυματοποιοὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα ; Καὶ ἂν σὰς ἔλεγα, ὅτι μίᾳ ἀγέλῃ θηρίων ἐξηγριωμένων, διψόντων αἷμα, ἐτοιμῶν νὰ ἀλληλοσπαραγοῦν, νὰ σπᾶσουν τοὺς σιδερένιους κλωβοὺς των καὶ νὰ ὀρμήσουν ἔξω, ὅτι τὰ θηρία αὐτά, τὰ ἐμπνέοντα τρόμον καὶ φρίκην, μετεβλήθησαν ἔξαφνα, ὡς διὰ μαγείας, εἰς ποιμνὴν ἀνάκων καὶ σεμνῶν προβάτων ; Τί θὰ ἐλέγατε ; Δὲν θὰ μ' ἐπαίρνατε τάχα ὡς ὑποψήφιον τοῦ φρενοκομείου ;

Καὶ ὅμως τὸ θαῦμα αὐτὸ τὸ ἀπίστευτον, καὶ κἀτι ἀκόμη περισσότερον, τὸ εἶδα τώρα τελευταῖον εἰς τὰς φυλακάς τοῦ Ἀργοστολίου. Τὸ εἶδα, τὸ ἐφηλόφησα καὶ ἐσταυροκοπήθην ἔκπληκτος. Ἄν ἀμφιβάλλετε, δὲν ἔχετε παρὰ νὰ κάμετε ἓνα ταξιδάκι ἕως ἐκεῖ. Τὸ συνιστῶ μάλιστα ἰδιαιτέρως εἰς τοὺς Ἑλληνας Ὑπουργούς. Εἶνε ἄλλως τε τόσοσὺν θελκτικὴ ἢ πόλις τῆς Κεφαλληνίας, καὶ τόσοσὺν γοητευτικὴ ἢ φύσις τῆς κ' αἰ ἐξοχαί τῆς θαυμασίας !

* *

Συνέβη λοιπὸν τὸ θαῦμα αὐτὸ εἰς τὰς φυλακάς τῆς Κεφαλληνίας. Δὲν περιμένετε βέβαια νὰ σὰς παραστήσω ἐγὼ, ὅτι αἱ φυλακαὶ τοῦ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Restrictions apply.

Ἑλληνικοῦ Κράτους εἶνε τέλεια ἐργαστήρια ἐκφυλισμοῦ καὶ ἀποκτηνώσεως. Ἡ περίφημος ἑλληνικὴ Πολιτεία, εἰς τὸ κεφάλαιον αὐτό, κατορθώνει ἓνα ἄλλο θαῦμα . . . ἀπὸ τὴν ἀνάποδὴ του : Νὰ μεταμορφώῃ μέσα ἐκεῖ τοὺς ἀνθρώπους εἰς θηρία. Παραλαμβάνει συνήθως μικροεγκληματίας τῆς ψυχολογικῆς στιγμῆς — διότι εἰς τὴν Ἑλλάδα πολὺ σπάνια εἶνε τὰ μελετημένα καὶ ἀνατριχιστικά κακουργήματα — καὶ ἀντὶ νὰ τοὺς ἐξημερώσῃ, νὰ τοὺς φωτίσῃ καὶ τοὺς ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν κοινωνίαν καλλιτέρους, τοὺς ἀποθηρώνει: δόλοτελα. Φροντίζει δηλαδὴ αὐτὴ ἢ ἰδίᾳ νὰ τοὺς ἐφοδιάξῃ μὲ εἰσιτήρια aller - retour διὰ τὰς φυλακάς.

Ἐνα τοιοῦτον θηριοτροφεῖον ἦσαν ἕως χθὲς καὶ αἱ φυλακαὶ Κεφαλληνίας.

Φαντασθῆτε, ὅπισθεν τῶν πανυψήλων τοίχων τοῦ ὀγκώδους κτιρίου, τὸ ὅποιον μᾶς ἐκληροδότησεν ἡ Ἀγγλικὴ Κατοχὴ, 250 - 300 ἀνθρώπινα πλάσματα, ὄχι: ὄλα ἐκ φύσεως διεστραμμένα, μὲ ἐνστικτα κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον ἐγκληματικά, σύροντα τὴν ἐλευσινῆν των ὑπαρξιν μέσα εἰς τρώγλας βρωμεράς καὶ ἀνηλίους καὶ σκουληκιασμένας, χωρὶς φῶς καὶ ἀέρα, χωρὶς τροφὴν ἐπαρκῆ, χωρὶς κανένα ἀνθρωπισμόν, χωρὶς ἐκκλησίασμα, χωρὶς ἓνα κἂν λόγον πόνου καὶ παραμυθίας, χωρὶς ψυχαγωγίαν, χωρὶς καμμίαν ἀναπλαστικὴν προσπάθειαν. Ἐγκαταλειμμένα ἀσπλάγχχνως εἰς τὴν μαύρην τύχην των. Εἰς τὸ σκότος τῆς φυλακῆς καὶ εἰς τὸ σκότος τῆς ψυχῆς των. Ἡ Πολιτεία δὲν ἔδινε μίαν πεντάραν. Ἐνδιεφέρετο μόνον νὰ τοποθετῇ κάθε φορὰν ὡς ἐπιστάτην τὸν ἄνθρωπον τοῦ κόμματος διὰ νὰ τοὺς πωλῇ 30 λεπτὰ τὸ αὐγὸν καὶ 20 λεπτὰ τὴν σαρθέλλαν! Ἡ φιλανθρωπία οὐτε τοὺς ἐσυλλογίζετο. Ἡ θρησκεία δὲν ἤρχετο ποτὲ εἰς ἐπικοινωνίαν μὲ τὰς καρδίας των. Ὁ ἱερεὺς των ἤρκειτο νὰ ἱερούργῃ κατόμονος σχεδὸν ἐντὸς τῶν γυμνῶν τοίχων τοῦ παρεκκλησίου, ἀπλῶς διὰ τὸν τύπον. Καὶ διὰ τὸν φόβον ἀκρίμη. Πῶς νὰ συναντηθοῦν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἄνθρωποι, εἰς τὰ ψυχὰς τῶν ὁποίων ἐκόχλαζαν μίσση καὶ πάθη παλαιά, καὶ ἐχθρότητες καὶ ἀντεκδικήσεις ὑποδόσκουσαι: Ὁ γὰρ τῆς Ἀγάπης καὶ τῆς Συγγνώμης θὰ μετεβάλλετο εἰς μακελλεῖο! Ἰπῆρχον κατάδικοι, βαρυνοῖνται πρὸ πάντων, τρέφοντες τόσον ἀδιάλλακτον μίσος μεταξὺ των, ὥστε ν' ἀλληλοφαγωθοῦν εἰς πρώτην εὐκαιρίαν ἀντιμετωπίσεως, ἐὰν δὲν ἦσαν μεμονωμένοι ἀπ' ἀλλήλων εἰς τὰ πέντε ἀκτινωτὰ σιδηροφρακτα διαμερίσματα τῆς αὐλῆς. Καὶ ἐπειδὴ ἔτσι δὲν ὑπῆρχε τρόπος νὰ διασταυρώσουν λυσσώδως τοὺς λάζιους καὶ τὰς κίμους των, διεσταύρωναν ἐξ ἀποστάσεως καὶ ἀθέατοι πρὸς ἀλλήλους ὕδρεις καὶ βλασφημίας φρικιαστικάς.

Τὰ πάθη δὲ τὰ ἀγρία, δσάκις δὲν τὰ συνεκόμεζον ἔξωθεν οἱ κατάδικοι, ἀνεπτύσσοντο αὐτομάτως, ὡς ἀναθυμιάσεις ἀπὸ βόρβορον, διότι ἢ ἐπιστασία, χάριν κομματικῶν ἢ ἄλλων λόγων, τοὺς διήρει εἰς ἐθνοσυμμένους καὶ μὴ. Ἡ πολιτικὴ τῆς ρουτίνας, βλέπετε, ἔξεμεταλείετο καὶ τὴν ἀνθρωπίνην ἀθλιότητα. Οὕτως, ἀλλήλοδλεπόμενοι

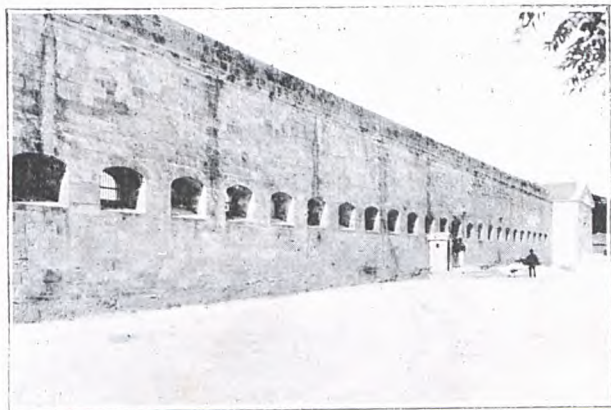
σματα, λάμες ἢ καβαλέτα, περιήρχοντο εἰσαγόμενα λαθραίως εἰς χεῖρας των, μετεβάλλοντο διὰ τῆς ρίνης εἰς φονικά ὄργανα. Καὶ ποῖος ἐτόλμα νὰ τοὺς ἀφοπλίσῃ; Ὅσαίς ἀπεπειράτο ἔρευαν ἢ φρουρά δλόκληρος, δὲν ἀνεκάλυπτε τίποτε. Οἱ κατάδικοι κατώρθωναν νὰ τὰ θάπτουν εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς. Καὶ συχνὰ συνέβαινε, πρὸς συμπλήρωσιν τῆς εἰρωνείας, μόλις ἐξήρχετο ἡ φρουρά, νὰ διαδραματίζονται φονικαὶ συμπλοκαὶ κ' αἱματοκυλίσματα, τὰ ὅποια ἀνεστάτωναν συχνὰ τὰς ἀρχὰς καὶ τὴν πόλιν, διότι εἶχον καὶ ἔξω τὸν ἀντίκτυπὸν των, εἰς τοὺς συγγενικοὺς κύκλους τῶν διαμαχομένων.

* *

Αὐτὴν τὴν ζοφερὰν εἰκόνα παρουσίαζον ἐπὶ ἔτη μακρὰ αἱ φυλακαὶ Ἀργυστολίου, ὅταν ἐξαφνα ἐνεφανίσθη ὁ ἀπὸ μηχανῆς θεός. Ὁ

Ἡ μεσημβρινὴ πλευρὰ τῶν Φυλακῶν

θαυματοποιός, ὅπως εἶπα. Ἐνας γόης ἀληθινός! Λέγουν, ὅτι ὁ δαμάζων τὰ θηρία τῶν δρυμῶν πρέπει νὰ ἔχῃ ἕκτακτον μαγνητισμὸν εἰς τὸ βλέμμα, διὰ νὰ τὰ ὑποτάσῃ εἰς τὴν θέλησίν του. Ἄλλως θὰ κατασπαραχθῇ. Φαντασθῆτε τί μαγνητικὴ δύναμις χρειάζεται διὰ νὰ ἐξημερώσῃ ἦθη καὶ ἔνστικτα καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων ἀποθηρωμένων. Καὶ κατὰ πλέον: νὰ τὰς ὑποτάξῃ, νὰ τὰς φωτίσῃ, νὰ τὰς ἀναγεννήσῃ. Διότι αὐτὸ ἀκριβῶς κατώρθωσεν ὁ περιεργὸς καὶ πρωτοφανὴς αὐτὸς ἔλληνας.

Ἄς τὸν ὀνομάσω. Ἀξίζει νὰ τὸν γνωρίσῃ τὸ πανελλήνιον. Εἶνε ὁ Θεόδωρος Κοντομίχαλος, Κεφαλλῆν, ταγματάρχης τοῦ πεζικοῦ. Ἄν καὶ ἄλκιμος ἔτι καὶ πλήρης ζωῆς, εἶχε ζητήσει καὶ λάβει τὰς

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

ἡμέρας ἐκεῖνας τὴν ἀποστρατεῖαν του, ἀνοίγων, κατὰ τὸ λέγειν του, τόπον εἰς τοὺς νεωτέρους τοῦ στρατεύματος. Ἄλλὰ ἡ ψύχωσις τοῦ ἀγαθοποιεῖν καὶ τοῦ ἐξανθρωπιεῖν δὲν τὸν ἀφῆκεν ἡσυχον. Καὶ ἐδέχθη τὴν διευθυνσιν τῶν φυλακῶν — τοῦ θηριοτροφίου τούτου τῆς ἑλληνικῆς Πολιτείας. Τί τὸν εἰλκυσε τάχα μέσα εἰς ἐκεῖνο τὸ ἀποπνικτικὸν περιβάλλον; Τὸ ἐκ 40 δραχμῶν ἐπιμίσθιον; Κάθε ἄλλο, ἀφοῦ καὶ αὐτὸ καὶ μέγα μέρος τῆς συντάξεώς του τὸ διαπαντῶ ὑπὲρ τῶν φυλακισμένων του. Τὸν ὠδήγησεν ἐκεῖ ἓνα ἰδανικόν. Ἔς εἶπω: μία ὥραία μονομανία. Ὁ πόθος νὰ μεταβάλλῃ τὸ ἄντρον ἐκεῖνο τῆς κακουργίας καὶ τοῦ ἀλληλοσπαραγμοῦ εἰς ἓνα μικρόκοσμον εἰρήνης, ἀγάπης καὶ ἐργασίας. Αὐτὸ θὰ ἦτο παραφροσύνη καὶ ὡς σκέψις ἀπλῆ μόνον.

Καὶ ὅμως τὸ ἐσκέφθη, τὸ ἠσθάνθη, τὸ εἶπε καὶ τὸ ἔκαμε. Ὅτι δὲν κατῴρθωσαν εἰσαγγελεῖς, ἀνακριταί, νομάρχαι, ὑπουργεῖα, φρουραί, ὁ τύπος, αἱ διαμαρτυρίαι τῆς κοινωνίας ὅλης, τὸ κατῴρθωσεν ἡ χαλυδδῖνη καὶ ἐμπνευσμένη θέλησις ἐνὸς ἀνθρώπου. Παράδειξ μάλιστα, χωρὶς χρονοτριβίας.

Θὰ σὰς συγκαταγράψω ἐδῶ εἰς ὀλίγας ὠχράς γραμμὰς τὸ ἀλλόκοτον θαῦμα.

Τὴν πρώτην φοράν ποῦ εἰσῆλθεν εἰς τὰς φυλακάς, διέταξε νὰ ἀνοιχθοῦν τὰ διαμερίσματα καὶ νὰ συγκεντρωθοῦν ἐνώπιόν του, ἔξω εἰς τὴν ἀνοικτὴν ἀλλήν, ὅλοι οἱ κατάδικοι, οἱ ὅποιοι τὸν ὑπεδέχθησαν μὲ ἀλλαγίμους χαρὰς καὶ ἀντακουφίσεως. Εἶχεν ἦδη προηγηθῆ ἡ φήμη τοῦ ὀνόματός του. Οἱ πλείστοι: ἔξ αὐτῶν εἶχον χρηματίσει ἀπρωτιώται του. Καὶ ἤξευραν πολὺ καλὰ τί ἦτον ὁ ἀξιωματικὸς των.

Τί τοὺς εἶπε καὶ τοὺς ἐγοῦήτευσαι, μὲ τί λόγια ἀγνώστου ῥητορικῆς εἰσέδυσεν εἰς τὰς σκοτεινάς ψυχὰς των καὶ τὰς ἠλέκτρους καὶ τὰς ἐφώτισεν μὲ τὸ γλυκὺ φῶς τῆς ἰδικῆς του, δὲν γνωρίζω. Τὸ γεγονός εἶνε ὅτι τὴν ἐπομένην ὅλοι οἱ κατάδικοι ἦσαν ἄσπλοι. Διακόσια καὶ πλέον φωνικά ὄργανα κατετίθεντο αὐθορμήτως εἰς τὰς χεῖρας τοῦ γόητος. Τὰ εἶδα στοίβαγμένα εἰς μίαν γωνίαν τοῦ γραφείου του καὶ μοῦ ἐπροξένησαν ἴλιγγον. Τὸ ἴδιον βράδῳ — ἦτο ἡ μεγάλη Τετάρτη τῆς ἐβδομάδος τῶν Ἁγίων Παθῶν — ἐξήχησαν τὸν πνευματικὸν καὶ ἐξωμολογήθησαν. Τὸ ἄλλο πρωὶ ἐλειτουρηγήθησαν ὅλοι μαζί εἰς τὸ ἐκκλησιεῖον, ἐκοινώνησαν τῶν ἀχράντων καὶ ἠσπασθήσαν τὴν δεξιάν τοῦ ἱερέως. Σηκνή πρωτοφανῆς εἰς τὰ χρονικά τῆς φυλακῆς. Τὸ Πάσχα ἠκρασθήσαν ἐν συντριβῇ τὴν ἀκολουθίαν τῆς Ἀναστάσεως, μεθ' ὃ δὲ πρωτότυπος διευθυντής, ἀφοῦ τοὺς εἶπε καὶ πάλιν θερμὰ λόγια ἀγάπης καὶ παραμυθίας καὶ ἐξαγνισμοῦ, ἐστάθη εἰς τὴν θύραν καὶ ἠσπασθῆ ἓνα-ἓνα ὅλους τοὺς καταδικούς. Δὲν ἐχρειάζετο ἄλλο. Οἱ ἔως χθὲς ἀλληλομισούμενοι ὡς θανάσιμοι ἐχθροὶ ἠνοιξαν τὰς ἀγκάλας των καὶ ἀντήλλαξαν τὸ φίλημα τῆς ἀγάπης.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκεῖνης ἤρχισεν καὶ προχωρεῖ πληρῆς ἡ ἀπολύμανσις καὶ ὁ ἐξαγνισμός. Ἀπολύμανσις κτερίου, σωματίων, ψυχῶν. Τὰ πάθη εἰσιγγαν. Ὑθρεῖς καὶ βωμολοχίαι δὲν μολύνουν πλέον

κατάδικοι ἐπικοινωνωνοῦν ἐλεύθερα, συνομιλοῦν, ἀστεῖζονται, γελοιοῦν, ἐργάζονται καὶ χαίρονται τὸ φῶς καὶ τὸν ἀέρα. Δις τῆς ἐβδομάδος πηγαίνουν εἰς τὴν ἐκκλησίαν. ὅπου ὁ ἰδιόρρυθμος διευθυντὴς τοὺς διδάσκει τὸ κήρυγμα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀγάπης. Δὲν πιστεύω νὰ ἐσπούδασεν ὁ ἄνθρωπος τὰ σχήματα καὶ τὰς ὑποδιαρέσεις καὶ τὰ βερνικώματα τοῦ λόγου. Βέβαια ὁμως θὰ ἠδύνατο νὰ συγκινήσῃ εἰς δάκρυα συντριβῆς καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐξ ἐπαγγέλματος ἱεροκήρυκας. Τοῖχοι, δάπεδα, ὄροφαι, διάδρομοι, κελλιά, αὐλαί. — ὅπου πρὶν ἐπέπλεον βόρβοροι ἀποπνικτικοί, λάμπουν τώρα ἀπὸ καθαριότητα καὶ εὐκοσμίαν. Νερὰ διωχτεύθησαν εἰς ἄλλας τὰς διακλαδώσεις. Τὰ πρὶν βυπαρὰ πλαίσια τῶν αὐλῶν μετεβλήθησαν εἰς κηπάρια. Ἐν εὐρύχωρον διαμέρισμα προωρίζετο ὡς τεχνουργεῖον. Εἰς ἄλλο ἐπρόκειτο νὰ στηθεὺν θρανία ὡς κέντρον ψυχαγωγίας καὶ διδασχῆς. Εἰς τοὺς ἐγγραμμᾶτους δίδει βιβλία πρὸς ἀνάγνωσιν, τὰ ὅποια συγκομίζει δι' ἐράνων ἔξωθεν, ὡς πυρῆνα βιβλιοθήκης εἰς τὸ μέλλον. Ὁ ἐκτενὴς χέρσος κήπος ἐχρησιμοποιήθη πρὸς καλλιέργειαν ὀσπρίων καὶ λαχανικῶν ἀπὸ τοὺς ἐιδικούς ἐκ τῶν καταδίκων. Ἡ τροφή των ἐβελτιώθη, διότι ἡ ἰδιωτικὴ φιλανθρωπία, τὴν ὁποίαν συγκινεῖ ἡ φωνὴ του, προσέρχεται συχνὰ ἀρωγός. Εἰς διάστημα

Θεόδωρος Κοντομίχαλος

τριῶν μηνῶν, καθ' ὃν χρόνον ἐπισκεπτόμην τὰς φυλακάς, δὲν εἶχε συμβῆ ὅτε μία ἀπλὴ παρεκτροπή. Εἰσαγγελεῖς, ἀνακριταί, νομάρχαι, ἀστυνομικοὶ ἔδρον ἕκτοτε τὴν ἡσυχίαν των. Ἡμποροῦν νὰ κοιμῶνται ἡσυχαι εἰς τὸ ἐξῆς. Ἄλλοτε συνέβαινον συχναὶ ἀποδράσεις· τώρα συμβαίνει τὸ ἀντίθετον. Μερικοὶ κατάδικοι πάσχοντες λαμβάνουν ἄδειαν ἐξόδου πρὸς ἰατρικὴν νοσηλείαν. Ἐξέρχονται καὶ ἐπιστρέφουν μόνον τῶν χωρὶς συνοδείαν. Εἰς τοιοῦτον βαθμὸν τοὺς ἔχει ὁλους μαγνητισμένους.

Περὶ τὸν νὰ προσθέσω ὅτι τὸν ἀγαποῦν καὶ τὸν σέβονται καὶ τὸν λατρεύουν ὡς εἰκόνασμα. Παρέστην μάρτυς μιᾶς σκηνῆς. Ἐνα βράδυ κάποιος κατάδικος, ἐργαζόμενος ἔξω τῆς θύρας τῶν φυλακῶν, ἐξηφανίσθη. Αἱ ἀρχαὶ ὄλαι ἐτέθησαν ἐπὶ ποδός. Οἱ ἄλλοι κατάδικοι ἐξεμάνησαν ἐναντίον τοῦ ἀπίστου φυγάδος. Καὶ μόνον ὁ διευθυντὴς δὲν ἀνησύχησε. — «Κάτι ἔκτακτον θὰ τοῦ συνέβῃ», εἶπε. Καὶ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

πράγματι. "Ένας διαβάτης τοῦ εἶχε ψιθυρίσει ὅτι ἡ μητέρα του ἐψυχορράγει. Καὶ ἐξαλλος, χωρὶς νὰ σκεφθῆ τίποτε ἄλλο, ἔτρεξε σὸ χωριὸ διὰ νὰ τὴν προσφάσῃ ζωντανήν. Ἄλλα τὸ ἄλλο πρωτὶ ἐθεάθη ἐπιστρέφων θρομαῖος, ἀσθμαίνων καὶ κἀθιδρωγός. "Ἐπесе εἰς τὰ πόδια τοῦ Διευθυντοῦ, τοῦ κατεφίλει: μὲ δάκρυα τὰς χεῖρας καὶ τὸν ἰκέτευσεν κλαίων νὰ τὸν συγχωρήσῃ!

* *

"Ἄς ἔλθουν τώρα οἱ κύριοι ψυχολόγοι καὶ φιλόσοφοι καὶ κοινωνιολόγοι καὶ ὀργανωταὶ καὶ ἠθικοδιδάσκαλοι καὶ ποινικολόγοι νὰ μᾶς ἐξηγήσουν τὸ θαῦμα αὐτό, καὶ διὰ τίνος μυστηρίου ἠδυνήθη ἓνας ἄνθρωπος, μέσα εἰς ἕκκεινο τὸ σκοτεινὸν ἄντρον τοῦ μίσους καὶ τῆς ἀποθηριώσεως, νὰ σκορπίσῃ τὸ φῶς, τὴν γαλήνην καὶ τὴν ἀγάπην τῆς ὥραίας του ψυχῆς!

[Αὐγούστος τοῦ 1910].

ΚΩΝ. Φ. ΣΚΟΚΟΣ

ΠΑΡΕ ΤΟ ΔΡΟΜΟ...

Στὴν ἀδελφοῦλα μου Ἄννα

ΠΑΡΕ τὸ δρόμο τὸν μαζοῦ ἀπὸ τὸ κοιμητήρι
 Ἀπόψε τὰ μεσάνυχτα κι' ἔλα νὰ μὰνταμώσῃς...
 Προσμένω σε σὰ τὰ τριόστρατα γιὰ νὰ φωνῆς, ἀγύριστη
 Γλυκεῖα ἀδελφοῦλα! πῶφυγες δίχως νὰ σὲ χαροῦμε...

Ἔλα καὶ περιμένω σε νὰ μάσουμε τὰ λούλουδα
 Ἀπὸ τὸ περιβάλλει μας, κι' ἀπ' τὴ τριανταφυλλιά σου
 Νὰ κόψῃς τὰ τριαντάφυλλα, καὶ σὸ ἔρημο σπιτάκι μας
 Νὰ στήσῃς πάλι τῆς ζωῆς τὸ ξεχασμένο παγγύρι...

Καὶ πέφ' ἀπ' τὰ μεσάνυχτα, ποῦ γέρω σου θάκοῦμε
 Τὰ ὅσα δὲν ἐπρόφταξες γιὰ νὰ μᾶς πῆς δῶ κάτω,
 ... Πες τότε τὸ τραγοῦδι σου — ἓνα γλυκὸ τραγοῦδι —
 Κι' ὅστερα πάρε τὸ σιγατὶ κατὰ τὸ κοιμητήρι...

ΔΙΟΝ. Π. ΚΟΥΚΟΡΙΚΟΣ

ΤΥΠΟΙ ΕΡΩΤΟΛΗΠΤΩΝ

...
 «... εἶνε; Ἀναιδής, μωρός ἢ παράφρων; Καὶ ἐπομένως εἶνε ἄξιος
 τῆς τάχα οἴκτου, περιφρονήσεως ἢ βραπίσματος; Ποῖος;

Ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὁ ἄλφα ἢ ὁ βήτα, τὸν ὁποῖον θὰ ἐνοήσουν
 ἀμέσως, ἐκ τῶν γραμμῶν αὐτῶν ἐδῶ, ὅσοι καὶ ὅσαι εἶχαν τὸ ἀτύ-
 χημα νὰ ὑποστοῦν τὸ μαρτύριον τῆς γνωριμίας του. Ὅσοι δὲν τὸν
 ἐγνώρισαν, θὰ τὸν παρομοιάσουν μὲ
 κάποιον σχετικὸν ἔπωσδήποτε τύπον,
 τὸν ὁποῖον θὰ συνήντησαν βέβαια ἐδῶ
 ἢ ἐκεῖ, καὶ μὲ τὸν ὁποῖον, ἂν δὲν διε-
 σκέδασαν, χωρὶς ἄλλο θὰ ὠργίσθησαν ἢ
 θὰ ἀηδιάσαν. Ἴδού διατί δὲν εἶνε ἀσκο-
 πος ἢ σιλουέτα του, τὴν ὁποίαν σὰς
 παρουσιάζω. Διότι, δὲν πρόκειται περὶ
 ὠρισμένου ἀτόμου, ἀλλὰ περὶ πολλῶν
 ἀναιδῶν ἢ ἀνισορρόπων, οἱ ὅποιοι τρι-
 γυρίζουν ἐνοχλητικοὶ εἰς τὰ σαλόνια
 μας, εἰς τοὺς περιπάτους μας, εἰς τὰς
 συναθροίσεις μας, καὶ ἀπὸ τοὺς ὁποίους
 διὰ νὰ ἀπαλλαγῶμεν, χρειάζεται ἢ ἡ
 παλάμη μας εἰς τὸ πρόσωπόν των, ἢ
 ἕνα συστατικὸν διὰ τὸ Δρομοκαῦτειον.

... Νὰ αἰσθηματολογία καὶ
 καὶ στῆς βιτρινῆς τῶν ἐμπορι-
 κῶν καταστημάτων».
 Ὁ αὐθάδης αὐτός, ἢ ὁ παλαβός, δὲν
 εἶναι ἄλλο παρά μία λογομηχανή. Ξε-
 φουρνίζει διαρκῶς θαυμασμοὺς καὶ αἰ-
 σθήματα στερεότυπα εἰς κάθε γυναῖκα
 ποῦ ἴβρεθῆ κοντὰ του. Καὶ
 ἀκριβέστερον: εἰς κάθε φουστανοφόρον ὄν. Εἶναι ἱκανός νὰ αἰσθη-
 Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

ματολογία και εις τῆς κοδικλῆς τῶν ἐμπορικῶν καταστημάτων, καὶ εις ὅλες τῆς ἀποκρηάτικῆς ἀρσενικῆς γυναῖκες, ἀκόμα, καὶ εις τῆς βιτρίνες τῶν μαγαζιῶν, ποῦ ἔχουν κρεμασμένα φουστάνια! Τὴν πρώτην φοράν ποῦ θὰ τὸν ἀκούσετε, θὰ σκεφθῆτε: «Νά, ἕνας ἄνθρωπος μορφωμένος, πολυπείρος, πολυθι:αδασμένος, ἀλλὰ τί κρίμα νὰ εἶνε τόσο φλύαρος!»

Τὴν μόνην νομιζομένην ἀρετὴν του θὰ τὴν συνοδεύσετε μὲ ἕνα «Τί κρίμα!»

Εἰς τὴν δευτέραν σας ὁμῶς συνάντησιν θὰ λείψῃ καὶ ἡ ὑποθετικὴ αὐτῆ ἀρετὴ του, διότι θὰ ἀκούσετε τὰ ἴδια πράγματα, τῆς ἴδιῆς βερνικωμένης αἰσθηματολογίῆς ποῦ τῆς ἔχει ἀποστηθίσει σάν παπαγάλλος καὶ τῆς πουλῆι εἰς κάθε μέρος, εἰς κάθε στιγμὴν καὶ εἰς κάθε γυναῖκα.

«... Καὶ εἰς τῆς κοδικλῆς τῶν μαγαζιῶν».

Ἡ μόνη του πνευματικὴ περιουσία εἶνε δύο-τρεῖς ξένα γλῶσσαι, τὰς ὁποίας ἐπρόφασε καὶ ἔμαθε... πρὶν πάθῃ, καὶ κάμποσα ἐρωτικὰ τραγούδια, γνωμικὰ, παροιμιαί, καὶ μέρη—ἐρωτικὰ πάντοτε—ἀπὸ μυθιστορήματα, δράματα καὶ μελοδράματα. Καὶ τὰ ἔχει ὅλα αὐτὰ ταξινομημένα οὕτως, ὥστε ὅταν εὑρεθῆ ἀπέναντι μιᾶς γυναίκῆς, νὰ τὰ ἔχῃ πρόχειρα καὶ νὰ τῆς τὰ προσαρμόσῃ. Διὰ κάθε κυρίαν ἔχει ἀποστηθίσει: καὶ ἀπὸ ἕνα λογύθριον, ἀπὸ μίαν προσφώνησιν. «ὦ, Θεέ μου! Εἶπα ἕνα λογύθριον.

«Ὀχι.» Ἐνα σύγγραμμα ἐλόκληρον, τὸ ὅποιον ἀπαγγέλλει ἀπνευσταί.

Καὶ ἔτσι ὅλες ἔχουν τὴν ἔκφρασιν τοῦ θαυμασμοῦ του. Ἡ κοντῆ, ἡ ὕψηλῆ, ἡ ξανθῆ, ἡ μελαχρινῆ, ἡ παχύσαρκῆ, ἡ ξερακιανῆ, ἡ μικρῆ, ἡ μεγάλῆ, ὅλες, ὅλες...

Εἶδατε γάτον παραμονεύοντα ποντικόν; Αὐτός εἶνε. Μόλις ἔμπῃ στοῦ σαλόνι, θὰ ῥίξῃ δεξιᾶ-ἀριστερᾶ κρυφῆς ματιῆς, ἐρευνητικῆς, ὕπουλες, καὶ θὰ ζαρώσῃ στῆ γωνιά του νὰ παραμονεύῃ. Ἐνεδρεύει τὸ θῆμα του. Μίαν γυναῖκα. Οἰανδῆποτε. Τὴν ἐξεμονόχιασε; Ἄλλοίμονό της! Θὰ καταρασθῆ τὴν ὥρα καὶ τῆ στιγμῆ ποῦ τῆς ἔδωκε ὁ Πάνσοφος αὐτιά. Φαντασθῆτε μίαν σιδηροδρομικὴν ἀτμομηχανίν, εἰς ὅλην τὴν ἔντασιν τοῦ ἀτμοῦ της, ἀλλὰ ἡρεμοῦσαν μὲ ὅλα τὰ «φρένα» κλειστά. Εἶνε αὐτός, πρὶν πέσῃ εἰς τὴν τροχιάν του καμμία δυστυχημένη. Εσοφίζατε ὅλα τὰ φρένα καὶ ἀφήσατέ την νὰ πάρῃ δρόμο καὶ σὲ κατήφορο μάλιστα. Εἶνε αὐτός, πρὸ τοῦ ποδοῦρου. Εἶνε αὐτός, ἔμπρὸς εἰς τὸ φουστάνι, κυριολεκτικῶς χωρὶς... φρένα! Παίρνει: κατήφορο ἀκράτητος. Ἀρχίζει: τὴν ἐρωτικὴν ἀπειραντολογία του, τὸ μέρος του, ποῦ τὸ ἔξοσι νεράκι εἰς ἑλληνογαλλο-ἰταλο-ἀγγλικὴν φλυαρίαν!

Καὶ λέει, καὶ χειρονομεῖ, καὶ σχηματίζεται ὡς ἐπὶ σκηνῆς. Ἄν ἦτο ἠθοποιός, θὰ εἶχε μίαν ἀρετὴν καὶ ἕνα ἐλάττωμα. Τὴν ἀρετὴν νὰ ἀποστηθίσῃ ἀρετὰς. Καὶ τὸ ἐλάττωμα, νὰ ἀπαγγέλλῃ κακά.

Διότι ἐνῶ ζητεῖ νὰ παίξῃ τραγικὰ τὸ μέρος του, κατορθώνει ἢ ὑπόκρισις του νὰ καταντᾷ κωμική.

Φαντασθῆτε ἓνα ἄνθρωπον μισόκοπον, μᾶλλον κοντόν, ἰσχνόν, με μουστάκι φαρὸ μισοφαγωμένο καταλῆγον εἰς δύο ἄκρα σὰν σπαγοκηρωμένα, με μαῖμουδοσειδεῖς συσπάσεις τοῦ προσώπου, με λιγώματα εἰς τὰ μάτια, με νευρικὸν ἀνοιγόκλειμα τοῦ στόματος, σὰν γάτος γλυφόμενος, με κινήσεις ξεκαρφωμένου νευροσπάστου. Φαντασθῆτε ἓνα τέτοιο ὁμοίωμα ἀνθρώπου, καὶ θὰ ἐννοήσετε τὴν ἀγθίαν τοῦ ἐμπνέει.

Καὶ ὅμως αὐτὸς δὲν ἀντιλαμβάνεται τὴν ἐντύπωσιν τοῦ προξενεῖ. Καὶ ἐξακολουθεῖ φλυαρῶν με φιλαρέσκειαν πιθήκου. Ἡ πολυλογία του ἔχει δύο κέντρα: νὰ θαυμάζῃ τὴν γυναῖκα καὶ νὰ ἐπαινῇ τὸν ἑαυτὸν του. Ἔχει τὴν ἰδέαν ὅτι ὅλες ἡ γυναῖκες εἶνε ξετρελαμένες μαζί του. Καὶ τὸ πιστεύει. Νομίζει ὅτι ὅλος ὁ κόσμος ἔμιλει δι' αὐτόν. Ὅτι χωρὶς αὐτόν τίποτε δὲν γίνεται. Ἐσάβ, γέθμα, χορός, συναναστροφή, διασκέδασις — ὅλα γίνονται χάριν αὐτοῦ. Καὶ ὅλη του ἡ προσπάθεια εἶνε νὰ πείσῃ κάθε γυναῖκα πῶς τὴν θαυμάζει, πῶς τὴν ἀγαπᾷ. Ἡ αὐθάδεια τῆς ἐρωτομανίας του δὲν ἔχει ὄρια. Ἐὰν σὰς εἴρῃ ἀδιάθετον ἢ ἀσθενῆ, αὐτὸς δὲν ἐννοεῖ νὰ ἀφήσῃ τὴν ἐρωτολογία.

... Καὶ στὴν Ἐκκλησία ἀκόμα...

Ἄν εἴσθε στενοχωρημένη, ἂν πονήτε, ἂν κλαίετε, ἂν ἔχετε ἄρρωστο τὸ παιδί σας, αὐτὸς ἐκεῖ ἀπὸ τοῦ, τὸ χαβὰ του, τὸ γουδί τὸ γουδοχέρι. Ἐὰν σὰς συναντήσῃ καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἀκόμα, δὲν τῶχει τίποτε νὰ σὰς πλησιάσῃ διὰ νὰ σὰς ἰμιλήσῃ γιὰ τὴν εὐμορφιά σας, τὴν ὁποῖαν πιθανόν καὶ νὰ μὴν ἔχετε. Ἀδιάφορον. Αὐτὸς παίρνει θάρρος χωρὶς νὰ τοῦ τὸ δώσετε. Ἄν τοῦ ἀνοίξετε τὴν ἐξώθυρά σας, αὐτὸς, χωρὶς ἄντροπή καὶ συναίσθησι, ἢμπορεῖ νὰ διευθυνῇ ἴσια στὴν κρεβματοκάμαρά σας. Ἐὰν

... Θὰ ἐπωφεληθῇ τῆς εὐκαιρίας νὰ σὰς πιάσῃ τοὺς ὤμους...

γελασθῆτε καὶ τοῦ ἐπιτρέψετε νὰ ἀσπασθῇ ἀπὸ σεβασμὸν εἶθην τὸ χέρι σας, αὐτὸς ἀντὶ τῶν δακτύλων θὰ φιλήσῃ ὑψηλότερα, καὶ μετὰ τὰς ἐπιπλοκαῖς ἔσας κρατήσῃ τὸ

φόρεμα, διὰ τὸ φορέσετε, αὐτὸς θὰ ἐπωφεληθῆ τῆς εὐκαιρίας τῆς σᾶς πιάσει τοὺς ὤμους, τοὺς βραχίονας, ὅτι ἠμπορέσει.

Τί εἶνε λοιπόν; Ἡλίθιος, ἀναίδης ἢ παράφρων; Ὁ, τιδήποτε καὶ ἂν ἦνε, εἶνε ἓνα ὄν ἀξιολύπητον, διότι ἐνθὶ δίδει ἀδιακόπως ὅτι, δὲν ἔχει — τὸ πνεῦμα του καὶ τὴ καρδιά του — εἰς ὅλας ἀνεξαιρέτως, αὐτὸς ἐν τούτοις παίρνει πάντοτε... τὰ παπούτσια στὸ χέρι!...

ΡΕΒΕΚΚΑ

ΟΙ ΝΕΟΙ ΣΚΑΠΑΝΕΙΣ

ΤΗΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΩΤΕΙΝΟΣ

(σκιαγραφία)

Ἄρτι διορισθεὶς καθηγητῆς τῆς δερματολογίας ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ. Ἐκ τῶν νεωτέρων ἀλλὰ καὶ σοφωτέρων ἀνα-

μορφωτῶν τῆς νεοελληνικῆς ἐπιστήμης, ἐπιβληθεὶς ἐκ τῶν πραγμάτων διὰ μόνης τῆς ὑπερόχου καὶ ἀναμφισβητήτου ἐπιστημονικῆς του ἀξίας. Μὲ φωτεινὴν ἀληθῶς τὴν συνείδησιν, τὸ πνεῦμα καὶ τὸν χαρακτήρα. Ἐξέπαιδεύθη τὰ ἐγκύκλια ἐν τῇ Εὐαγγελικῇ Σχολῇ Σμύρνης, ἀνηγορεύθη ἀριστοῦχος διδάκτωρ τοῦ Πανεπιστημίου, ἀριστεύσας ἐπίσης καὶ κατὰ τὴν πρακτικὴν δοκιμασίαν. Ὡς φοιτητῆς διετέλεσε βοηθὸς τῆς ἐγχειρητικῆς καὶ τοπογραφικῆς Ἀνατομίας τοῦ Παύλου Ἰωάννου. Ὡς διδάκτωρ διωρίσθη ἀμέσως ἐσωτερικὸς βοηθὸς τοῦ νοσοκομείου τῶν δερματικῶν, παρὰ τὸ πλεῖρόν τῶν καθηγητῶν Παύλου Ἰωάννου, Καλλιωντζίη καὶ Κατερινοπούλου. Τῷ 1902 ἀπελθὼν εἰς

Εὐρώπην ἐτελειοποιήθη ἐπὶ πενταετίαν ἐργασθεὶς μετὰ παραδειγματικῆς ἀφοσιώσεως εἰς τὰς κλινικὰς τῶν διασημοτέρων ἱατρῶν τοῦ κλάδου του, ὡς τῶν ἐν Παρισίοις Fournier, Gaucher, Sabouraud, Brocq καὶ ἄλλων ἐν Παρισίοις, ὡσαύτως καὶ ἐν ταῖς κλινικαῖς τοῦ Βερολίνου ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῶν παγκοσμίου φήμης καθηγητῶν

Συνέγραψεν ἀριετὰς πρωτοτύπους ἐπιστημονικὰς διατριβὰς γαλλιστί καὶ γερμανιστί, ἐξ ὧν αἱ δύο συνοδεύονται διὰ λίαν κολακευτικῶν προλόγων τοῦ ἐπιφανοῦς γερμανοῦ καθηγητοῦ Lassar καὶ τοῦ διασήμου γάλλου δερματολόγου Sabouraud.

Μὲ τοιαῦτα σπάνια καὶ πολύτιμα ἐφόδια ἐπιστημονικῆς μορφώσεως καὶ πείρας ἐξειδικασμένης κατελθὼν εἰς Ἀθήνας, προσελήφθη ὡς ἐπιμελητῆς τῆς δερματολογικῆς Κλινικῆς τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου, ἰδρύσας ἅμα καὶ ἰδίαν κλινικὴν τοῦ κλάδου του, θαυμαζομένην ὑπὸ τῶν εἰδότην ὡς τὴν τελειοτέραν ἀνά τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἀνατολήν, ὀνομαστήν οὐ μόνον διὰ τὸν πλοῦτον τῶν τελειοτέρων ὀργάνων καὶ μεθόδων, ἄς παρακολουθεῖ βῆμα πρὸς βῆμα, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν μοναδικὴν ἐν αὐτῇ συντελουμένην ἐπιστημονικὴν ἐργασίαν.

ΣΚΙΤΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ

“Ο ΧΑΦΙΕΣ,,

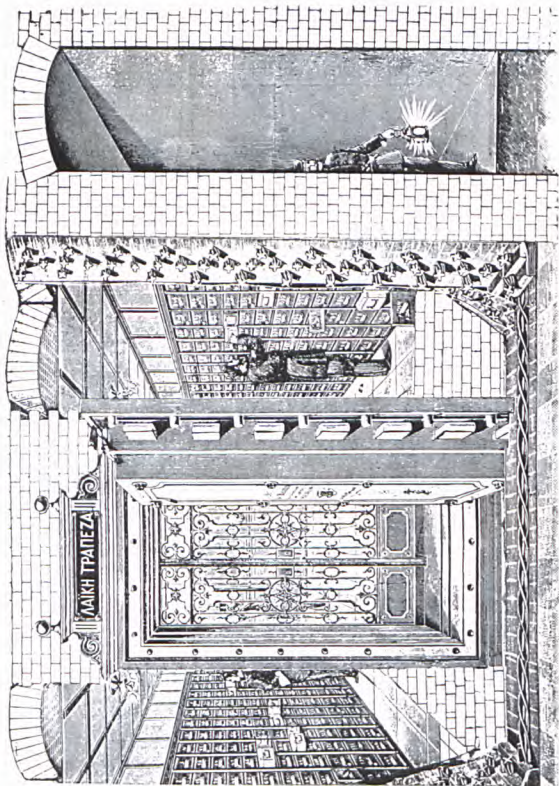
ΣΠΙΛΟΥΕΤΑ σπιόντον καὶ κατασκόπον ἐπὶ Χαμίτ. Ἦλθε, ἐπέρασε κ' ἐξηφανίσθη μαζί του. Τύπος, ἐφεύρεσις καὶ ἐπάγγελμα τῆς χαμιτικῆς φιλυποψίας. Ἀπὸ τοὺς περιφήμους στυλοβάτας τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θρόνου του! Βγαλμένος, κἀποτε ἀπὸ τὴν μεσαίαν ἰάζην, σπανίως ἀπὸ τὴν ἀνωτέραν καὶ σνρηθέσιστα ἀπὸ τὸν βοῦρρον τοῦ Γαλατᾶ καὶ τῆς Σταμπούλ. Ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον πρόφην τουλούμπατζης, μαστροπὸς ἢ ἀερατζῆς καὶ παράσιτος χαριτοπαικτικοῦ καταγωγίου. Μὲ ἀνθρωπισμὸν καὶ αἰσθήματα ἐνεχνοιασμένα εἰς τὸ παληολάζαρο. Μοναδικὸς εἰς τὸ νὰ ἐξυφαίη πλεκιάνας καὶ ὄραδιονογίας. Ἄξιος διὰ μυθιστόρημα τῆς παλαιᾶς σχολῆς. Ἐπιφορισμένος μὲ τὴν ὑψηλὴν καὶ ἐμπιστευτικὴν ἐντολήν ν' ἀνακαλύπτῃ συνωμοτίας, ἀνυπάχτους ἐννοεῖται. Φερόμαρον πάντοτε ἄθῳα καὶ ἀνέποπτα θύματα. Κνηγῶν κατὰ προτίμησιν τοὺς εὐλόρους, τοὺς ὁποίους ὁσάκις ματῶσθῳαν νὰ τοὺς ἀπογνυμῶνῃ, τοὺς ἀπέστελλε εἰς τὸ Γιλδίξ διὰ τὰ περαιτέρω . . . «Ἡ τῆς λίφες σου, διὰ νὰ γλυτώσῃς, τζάνουμ, ἢ τὸ πετοῖ σου εἰς τὸν Βόσπορον». Τώρα οἱ «χαφιέδες» ἀνήκουν εἰς τὴν ἰστορίαν. Δόξες γρομετοσακισμένες μαζί μὲ τὸν Χαμίτ.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosis
 Restrictions apply.

ΤΟ ΘΗΣΑΥΡΟΦΥΛΑΚΙΟΝ
ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

ΟΠΟΥ ΦΥΛΑΣΣΟΝΤΑΙ ΟΙ ΘΗΣΑΥΡΟΙ ΤΗΣ ΒΑΣ. ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΙ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ

Με 2 δραχμάς τὸν μῆνα εξασφαλίζετε τὴν περιουσίαν
ἑαυτῶν ἀπὸ κλέπτas, πυρκαϊῶν κ.λ.π.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiko Apothetrio Dimosias Istorikis Vivliothiki
Restrictions apply.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

Ίατρος, ειδικός επί των ούροποιογεννητικῶν ὀργάνων,
τῶν ἀφροδισίων παθῶν καὶ τῶν νοσημάτων τοῦ δέρματος.

Ἐπί μακρὸν ἐν Εὐρώπῃ σπουδάζας καὶ εἰς Παρισίους διευθύνας
ἰδιωτικὴν Κλινικὴν.

Ὅδός Ἁγίου Κωνσταντίνου, ἀριθ. 13

ΙΣΤΟΛΟΓΙΚΟΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΟΥΡΟΧΗΜΙΚΟΝ

Π. Σ. ΚΑΛΜΟΥΧΟΥ

Εἰδικὸς ἐκπαιδευθέντος ἐν τῇ Institut Pasteur τῶν Παρισίων
καὶ ἐν τοῖς μικροβιολογικοῖς ἐργαστηρίοις Widal & Mosny.

Ὅδός Ἁγίου Κωνσταντίνου, ἀριθ. 18

ΑΝΔ. Μ. ΤΖΟΥΛΑΤΗΣ Ὅδός Πειραιῶς 23 Ἀθῆναι. Εἰδικός
ἰατρός νοσημάτων λάρυγγος, ῥινός, ὠτίων.

ΥΦΗΓΗΤΗΣ Δ. ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ ΜΑΙΕΥΤΗΡ—ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΟΣ

ΩΡΑΙ ΕΠΙΣΚΕΨΕΩΝ: 3—5 Μ. Μ.

Ὅδός Ἁγίου Κωνσταντίνου, 4. «Ὁμόνοια».

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΑΛΟΓΡΙΔΗΣ

ΙΑΤΡΟΣ ΤΩΝ ΑΦΡΟΔΙΣΙΩΝ

Θεραπεύει διὰ τῶν τελευταίων μεθόδων καὶ δέχεται ἐν τῇ ὁδῷ
Νικίου 4, ἐναντι Φαρμακείου Γ. Ρεβελάκη.

ΒΑΦΗ ΤΡΙΧΩΝ ΑΠΑΡΑΜΙΛΛΟΣ

Ἐπαναφέρουσα τὸ πρότερον χρῶμα, χωρὶς νὰ βάφῃ τὴν ἐπιδερμίδα καὶ
νὰ κόπη τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ μύστακος, τὰς ὁποίας δυναμώ-
νει. Εὐρίσκειται εἰς τὸ Φαρμακεῖον Ν. Κ. ΧΡΗΣΤΟΠΟΥΛΟΥ, φαρμακο-
ποιου χημικοῦ. Ὅδός Ζωοῦ. Πηγῆς, ἀριθ. 10. Ἐκάστη φιάλη δρ. 3. Διὰ τὰς
Ἐπαιρίας δρ. 4. Παρ' αὐτῷ εὐρίσκειται καὶ τὸ "ΘΡΕΨΙΤΡΙΧΟΝ," τὸ ὁποῖον
αὐξάνει, ἀναγεννᾷ καὶ τονώνει τὰς τρίχας ἐξαλείφουσα τὴν πιτυρίασιν.
Ἐκάστη φιάλη δρ. 2.—

ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ

ΝΙΚ. ΑΘ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΥ ΟΦΘΑΛΜΙΑΤΡΟΥ

Ἐν Ἀθῆναις.— 101 Ὅδ. Ἀθηνᾶς καὶ Εὐρυπίδου 23.

Ὁ κ. Οἰκονομόπουλος, σπουδάζας ἐν Παρισίοις παρὰ τῷ διασήμῳ
Πανᾷ, εἰσηγητῆς τῆς ὀφθαλμολογίας εἰς ὅλα τὰ Νοσοκομεῖα καὶ Φιλανθρ.
Καταστήματα Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς, ὀφθαλμιάτρος τοῦ Ρωσικοῦ Νο-
σοκομείου τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλείσης, δέχεται ἐν τῇ Κλινικῇ του

ΩΡΑΙ ΕΠΙΣΚΕΨΕΩΝ 8—11 Π. Μ. & 2—4 Μ. Μ.

ΜΕΓΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΩΡΟΛΟΓΟΠΟΪΙΑΣ

Κ. ΣΕΡΓΙΑΔΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΟΔΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ, 3

“Οτι τὸ κατάστημα *Σεργιάδου* εἶνε τὸ κράτιστον καὶ προνομιούχον ἐν Ἑλλάδι, ὁ ὕψιος δὲ κ. *Σεργιάδης*, ὁ πατριάρχης ὡς εἶπεν τῆς παρ’ ἡμῖν ὠρολογοποιίας, ὁ κρατῶν τὰ σκήπτρα τῆς ὑπεροχῆς ἐν τῇ τέχνῃ, δὲν χωρεῖ, δὲν ἐπιτρέπεται δευτέρα γνώμη. Τὸ μαρτυροῦν ἄλλως τε αἱ χιλιάδες τῶν πελατῶν του ἐκ τε τῆς πρωτεύουσας, τῶν ἐπαρχιῶν καὶ ἀνα τὸ πανελλήνιον. Δὲν ὑπάρχει ὁμογενῆς, ὅστις διέρχεται τῶν Ἀθηνῶν, καὶ δὲν θὰ προμηθευθῇ τὸ ὠρολόγιον, τοῦ τοῦ χρειάζεται, ἀπὸ τοῦ κατάστημα *Σεργιάδου*, διότι εἶνε πράγματι κατηρτισμένον καὶ πλουτισμένον οὕτως, ὅσον ὀλίγα καὶ εἰς αὐτὰς ἀκόμη τὰς εὐρωπαϊκὰς μεγαλοουπλοεῖς.

Εἶνε δὲ τέλειον καὶ πλούσιον τὸ κατάστημα τοῦτο, διότι ὁ μὲν διευθυντὴς αὐτοῦ εἶνε εἰδικώτατος εἰς τὸ εἶδος λαβῶν καὶ μεταλλίων ἀσίας διὰ τὰ ἔργα ὠρολογοποιίας, τὰ ὅποια ἔχει κάμει, βοηθοὺς δὲ παρὰ τὸ πλευρόν του ἔχει τεχνίτας εἰδικούς, τῆς πρώτης γραμμῆς, *Γερμανοὺς* καὶ *Ἑλβετοὺς*.

Οἱ ἔχοντες ὠρολόγια πολὺτιμα καὶ ἀξία, μόνον εἰς τοῦ *Σεργιάδου* ἡμποροῦν καὶ πρέπει νὰ ἐπισκευάζουν αὐτὰ, διότι μόνον τὸ ὠρολογοποιεῖον *Σεργιάδου* κέντηται πρὸς ἐπισκευὴν ταιούτων

ΕΝΤΕΛΕΣΤΑΤΑ ΚΑΙ ΠΛΟΥΣΙΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ

“Ὁ κ. *Σεργιάδης* ἐπισκέπτεται κατ’ ἔτος πάντοτε τὰ κέντρα τῆς Εὐρώπης, παρακολουθεῖ τὰς προόδους τῆς τέχνης, ἐκλέγει τὰ καλλίτερα εἶδη, συνδέεται καὶ συνεργάζεται με τοὺς πλείον ὀνομαστοὺς Εὐρωπαϊκοὺς οἰκοὺς, καὶ θύναται ἐπομένως νὰ συναγωνισθῇ εἰς τέχνην, εἰς ποιότητα, εἰς τιμὰς. Ἐπὶ πλέον ὁ κ. *Σεργιάδης* εἶνε ἀντιπρόσωπος διασήμεων ἐν Εὐρώπῃ ἐργοστασίων ὠρολογοποιίας, ὡς λ. χ. τῆς **ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΛΒΕΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ** τῆς διαχειριζομένης τὸ νέον ὠρολόγιον **Invicta-Moeris**, δηλαδή τὸ σημερινὸν ἀποκλειστικὸν ὠρολόγιον ὄλων τῶν **μεγάλων αἰδηροδρομικῶν καὶ ἠλεκτρικῶν ἐταιριῶν** διὰ τὰ σπάνια καὶ ἀνεγνωρισμένα πλεονεκτήματα ἀτοχῆς καὶ ἀκριβείας.

Ἐπίσης ἀντιπροσωπεύει τὸ ἐν *Στρασβούργῳ* τοῦ **I. & A. Ungerer** ΜΕΓΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΩΡΟΛΟΓΙΩΝ ΤΟΙΧΟΥ (ΚΛΩΝΟΣΤΑΣΙΩΝ)

ὡς καὶ τὸ ἐπίσης περιώνυμον ἐργοστάσιον ὠρολογίων τοίχου καὶ τραπέζης τῶν ἀδελφῶν *Junghans*. Ἄλλ’ ἐκτός τῆς εἰδικότητος εἰς τὴν τέχνην, τῆς ἐντελείας τῶν μηχανημάτων, τοῦ μοναδικοῦ πλούτου καὶ τῆς ποικιλίας εἰς εἶδη, εἰς μεγέθη, εἰς σχήματα, εἰς τιμὰς, ἔτι χαρακτηρίζει τὸ Κατάστημα *Σεργιάδου* εἶνε ἡ ἄκρα, ἡ μυθώδης σχεδὸν εὐκρινεία μετὰ τὴν ὅποιαν ἐργάσθη καὶ ἐργάζεται, καὶ ἐπὶ τῆς ὅποιας ἀπέρχεται τὴν σημερινὴν φήμην καὶ περιωπὴν του.

KENTRIKON XARTOΠΩΛEION — BIBLIOPΩΛEION
IΩANNOY Π. ΣΤ. IΩANNIDOU KAI ΣΙΑΣ
EIS IΩANNINA

BIBLIA : ἐκκλησιαστικά, ἐπιστημονικά, διδακτικά, ἱστορικά, φιλο-
λογικά, ἐγκυκλοπαιδικά, μυθιστορήματα, λεξικά, κλπ.
ΑΠΟΘΗΚΗ γραφικῆς ὕλης, καταστάσεων, χαρτονίων, φωτογραφικῶν
εἰδῶν, παιγνιοχάρτων, σιγαροχάρτων, κλπ.
ΣΥΛΛΟΓΗ εἰδῶν γραφείου, λευκωμάτων, εἰκόνων, κλπ.
ΕΚΔΟΣΙΣ βιβλίων καὶ εἰκονογραφημένων ἐπιστολικῶν δελταρίων.

ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΡΙΣΙΝΗ ΣΧΟΛΗ ΧΟΡΟΥ
IΩANNOY ΣΤ. ΤΖΙΤΖΑ

Καθηγητοῦ τῆς χορευτικῆς ἐν τῇ Σχολῇ τῶν Εὐελπίδων, διπλωματού-
χου τῆς Ἀκαδημίας τῶν Καθηγητῶν τῆς Γαλλίας, πτυχιούχου τῆς ἐν
Βερολίνῃ Σχολῆς, μέλους τῆς Ὀλλανδικῆς Χορευτικῆς Ἑταιρίας,
ἀντιπροσωπεύσαντος τὴν Ἑλλάδα εἰς τὸ ἐν Βερολίνῃ Διεθνὲς Συνέ-
δριον τῶν Καθηγητῶν τοῦ Χοροῦ, κλπ. κλπ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Διομείας 4 — Πάροδος τῆς ὁδοῦ Ἐρμοῦ.

Ἀΐθουσαι εὐρύταται. — Ἰδιαίτερα αἶθουσα διὰ Κυρίας καὶ
Δεσποινίδας. — Τέλεια μουσικὰ ὄργανα δι' ὅλους τοὺς χοροὺς
παλαιούς καὶ νέους.

Ὁ κ. Τζιτζᾶς, ἀληθινὸς καλλιτέχνης τῆς Χορευτικῆς, εἶνε ὁ
πρῶτος καὶ ὁ μόνος ἀντιπροσωπεύσας τὴν Ἑλλάδα εἰς τὸ ἐν
Βερολίνῃ Διεθνὲς Συνέδριον τῶν Καθηγητῶν τοῦ Χοροῦ.

Τὸ χοροδιδασκαλεῖον τοῦ κ. Τζιτζᾶ εἶνε ἀναμφισβητήτως
μοναδικὸν ἀπόκλιμα διὰ τὰς Ἀθήνας,
διότι εἶνε τὸ τελειότερον καὶ εὐρωπαϊκώτερον τοῦ εἴδους του.

“ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΟΥ ΧΕΙΜΩΝΟΣ,,

Φλανέλλες, callcons, κάλτσες καὶ γάντια μάλλινα, ἐκ
τοῦ Σκωτικοῦ Ἐργοστασ. Calduell, ΓΑΝΤΙΑ ΚΥΝΗΓΩΝ,
γάντια Jouffé, γάντια παντὸς εἴδους. Ἐχομίσθη
πλουσιωτάτη προμήθεια εἰς τὸ ἀντικρὺ τῶν Βασ.
Σταύλων (15 Ὁδὸς Σταδίου)

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ IΩAN. ΚΑΣΔΟΝΗ

Ε. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ ΦΩΤΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ—'Οδός Ἐρμού 10.—

(πυρὰ τὴν πλατεῖαν Συντάγματος)

Τὸ Φωτογραφικὸν Κατάστημα τοῦ κ. Ξανθοπούλου εἶνε ἀναντιρρήτως τὸ τελειότερον καὶ καλλιτεχνικώτερον τῆς πρωτεύουσας. Ὁ κ. Ξανθοπούλος κατέχει τὰ λεπτότερα μυστήρια τῆς τέχνης. Εἶνε, χωρὶς ὑπερβολῆν, ὁ ἀριστοτέχνης τῆς ἐν Ἑλλάδι φωτογραφικῆς. Ὁμοίότης μοναδική, ἀκρίβεια γραμμῶν, ἔκφρασις ζωντανή, ἐργασία εὐσυνειδήτος—ἐργασία καλλιτέχνου, ἰδοὺ τὰ προσόντα, δι' ὧν διακρίνεται καὶ ὑπερέχει τὸ ἐργαστήριον τοῦ κ. Ξανθοπούλου.

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ «Ἐθν. Ἡμερολογίου» ὀφείλει νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι αἱ πλέον λεπτόγραμμοι καὶ ἐκφραστικαὶ εἰκόνες, αἱ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη κοσμήσασαι τὰς σελίδας του—προσωπογραφίαι λογίων, συνθέσεις καὶ παραστάσεις καλλιτεχνικαὶ ἑλλήνων ζωγράφων, κλπ. προέρχονται ἀποδοθεῖσαι ἐκ φωτογραφικῶν προτύπων τοῦ κ. Ξανθοπούλου.

Διὰ τοῦτο καὶ τὸ συνιστῶμεν ἀνεπιφυλάκτως καὶ μετὰ πεποιθήσεως εἰς τὸ ἑλληνικὸν δημόσιον. Οἱ ἐκ τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Ἀνατολῆς δημογεγεῖς, οἱ διερχόμενοι τῶν Ἀθηνῶν, ἄς ἐπωφεληθῶσι τῆς εὐκαιρίας διὰ νὰ φωτογραφηθοῦν εἰς τὸ

καλλιτεχνικώτατον Φωτογραφεῖον Ξανθοπούλου.

ΑΡΩΜΑΤΑ-ΣΑΠΩΝΕΣ ΑΡΩΜΑΤΙΚΟΙ
ΠΟΥΔΡΑΙ-ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΑ τοῦ προσώπου-ἐπιδερμίδος, χειρῶν.

ΨΙΜΜΥΘΙΑ ἀβλαβῆ ἡγγυημένα.—**ΒΑΦΑΙ**.—

ΖΗΤΕΙΤΕ ΚΑΤΑΛΟΓΟΝ δωρεάν ἀποστελλόμενον.

Ἄρα τὰ εἶδη τῆς **ΜΥΡΟΠΟΪΑΣ**.

«**Vinicolorum**» διὰ τὴν ἡγγυημένην θεραπείαν θολῶν οἴνων.

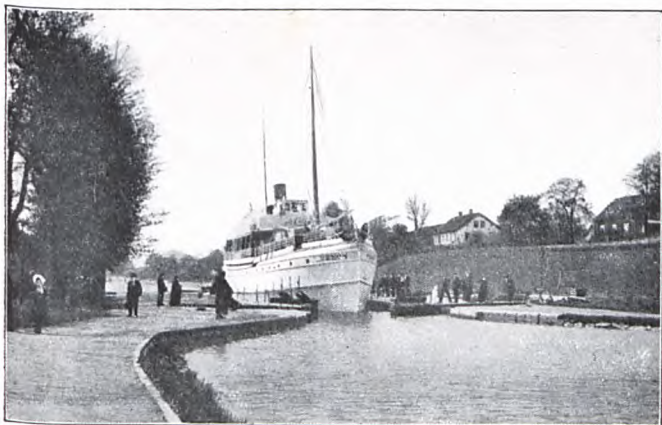
«**Garantol**» διὰ τὴν συντήρησιν τῶν ὀνῶν ἐπὶ 1 ἔτος κλπ. κλπ.

ΧΗΜΙΚΟΝ ΚΟΣΜΗΤΙΚΟΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ—'Οδ. Ἀλκαμένους 36

Α. ΣΑΚΑΛΗ ΧΗΜΙΚΟΥ

Λιμῶνξ τοῦ Γότα παρὰ τὴν Lilla Edet

ΑΠΟ ΣΤΟΚΧΟΛΜΗΣ ΕΙΣ ΓΟΤΕΜΒΕΡΓΗΝ

...

ἘΝ στιγμῇ ἐλπίδων, ὅτι ὁ Σεφεκὲι πασοῦς ἤθελεν εὐαρεστηθῆναι νὰ μὴ καπιῖσῃ, τοῦλάχιστον κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1909, τὸν **ναργιλέν** του εἰς τὸν Παρθενῶνα τῆς Ἀκροπόλεως, ἐτόλμησα νὰ δραπειτεύσω ἐξ Ἀθηνῶν, ἀπομακρυνόμενος ἐκ τοῦ ἀθηναϊκοῦ κοινοῦ καὶ ἐκ τῶν πολιτικῶν μικροβίων. Εἶχον τοσαῦτα ἀκούσῃ καὶ ἀναγνώσῃ περὶ τῶν φυσικῶν καλλόνων τῆς Σουηδίας· εἶχον τηλικαύτην περιέργειαν νὰ ἐπισκεφθῶ τὴν γειτνιάζουσαν αὐτῇ Δανίαν, ὥστε ἄνευ διαταγμοῦ ἐτόλμησα πρὸς τὰς Σκανδιναυικὰς χῶρας. Τῇ 8ῃ Ἰουλίου 1909 ἀνεχώρουν σιδηροδρομικῶς εἰς Πάτρας, μετὰ ἑννέα δὲ ἡμέρας εἶχον ἐγκατασταθῆ εἰς τὸ *Hôtel Rydberg* τῆς Στοκχόλμης. Ἐξελεξάμην τὴν συντομοτέραν ὁδὸν ἀπὸ Τεργέστης διὰ Δρέσδης καὶ Βερολίνου εἰς *Stral Sund*. Ὅταν ἐκεῖ, μετὰ βραχεῖαν στάθμευσαν εἰς τὰς τρεῖς πόλεις, ἔφθασα, αἰφνιδίως εἶδον τὴν σιδηροδρομικὴν ἀμαξοστοιχίαν **εὐφρεθεῖσαν ἐντὸς τοῦ ἀτμοπλοίου «Bremen!»** Μετὰ πάροδον 20 περίπου λεπτῶν τῆς ὥρας, ἡ ἀμαξοστοιχία, ἐξεληθοῦσα ἐκ τοῦ ἀτμοπλοίου ἐπὶ τῆς γερμανικῆς νήσου Rügen, ἐξηκολούθησε τὴν πορείαν τῆς μέχρι τῆς *Sassnitz*. Ἐκεῖ ἀνέμενον ἡμᾶς ἐν τεραστίῳ ἄριστον ἀτμοπλοῖον «*Deutschland*» (Γερμανία), μήκους 113 μέτρων καὶ πλάτους 16, πλήρως ἐπιβατικῶν, ἐν τῷ ᾧ εἰσηλθὼν ἡ μακροτάτη σιδηροδρομικὴ ἀμαξοστοιχία, ἀνὰ τὴν ἡμετέραν εἰς Βερολίον ἀναχωρήσασα,

μεθ' ὅλον τοῦ φορτίου καὶ τῶν ἐπιβατῶν της, πλέον ἐνκόλως ἢ κάλυβος ὁποῶν ἐν ἑλληρικῷ ἀμπολοῖο. Οἱ τῆς ἀμαξοστοιχίας ἐπιβάται, ἐξεληθότες τῶν διαμερισμάτων αὐτῆς καὶ μετὰ τῶν ἐπιβατῶν τοῦ ἀμπολοίου συναναστρεφόμενοι, εὔρομεν πάσαν ἐνμάθειαν ἐντὸς αἰθουσῶν, λαμπρῶν ἐκ καθαριότητος, καὶ ἐδειπνήσαμεν ἐν ἐστιατορίῳ ἐνθῆμῳ καὶ πολυπληθεστάτῳ, καθ' ὃν χρόνον ἡ «Γεομανία» διανύουσα 17 περίπου μίλια καθ' ὥραν διηρθίνετο πρὸς τὸ Trelleborg, ἐνθα μετὰ τετάρωρον περίπου πλοῦν ἡ τεραστία ἀμαξοστοιχία, ἀποβίβασθεῖσα αἰθῆς μετὰ τῆς αὐτῆς πάντοτε ἐκζητησίας, ἐτέθη ἐπὶ τῆς

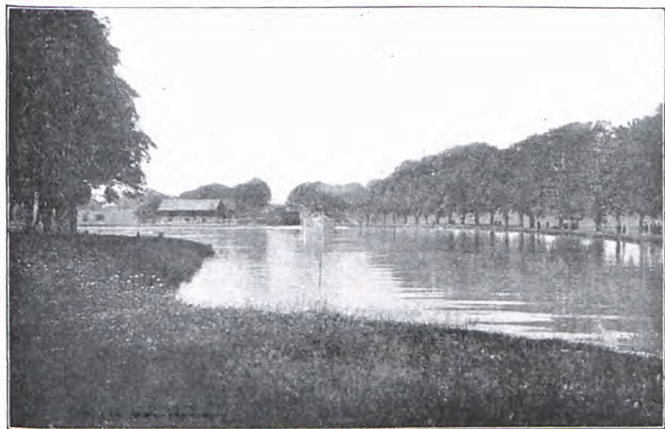
Ἐμπολοῖον διερχόμενον ἐκ τοῦ σταθμοῦ Forsvik ἐν τῇ διώρυγι τοῦ Γότα

αἰθρᾶς γραμμῆς καὶ μᾶς ἔφερε μετὰ παρέλευσιν δωδεκαῶρον μέγροι τῆς προτενουόσης τῆς Σουηδίας.

Ἡ Στοχόλμη ὀνομάζεται ὑπὸ πολλῶν Βενετῶν τοῦ Βορῶ, διότι ὁμοιάζει αὐτῇ, ἀλλὰ συγχρόνως μεγάλως ἐνθρμίζει τὰς καλλονὰς τῆς Γενεῆς καὶ εἰς τινὰς σνοικίας νομίζει τις, ὅτι εἰσρέκειται εἰς τὸν Θρακικὸν Βόσπορον. Ἀναμφισβητήτως εἶναι μία τῶν ὀρειωτάτων τοῦ κόσμου πόλεων, ἔχουσα πληθυσμὸν 350,000 ψυχῶν. Δὲν ἀνυλαμπάνω τὴν τολμηρὰν ἰδέαν νὰ περιγράψω αὐτὴν εἰς τὰς ὀλίγας ταύτας σελίδας, προτιμῶν κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σου, φίλιτατέ μου κ. Σκόπε, νὰ χαράξω διὰ βραχέων ὁμοίως τινὰς ἐντυπώσεις τοῦ θαυμασίου ταξιδίου μου ἀπὸ Στοχόλμης μέχρι Γοτεμβόργης (Göteborg). Ἡ μεταξὺ τῶν δύο πόλεων διὰ τοῦ αἰθροδορῶμον ἀπόστασις εἶναι δωδεκαῶρος, ἀλλ' οὐ-

58 ὥρας. Ὁ ταξειδιώτης, ἀφικνούμενος εἰς *Gödeborg* διὰ τοῦ ποταμοῦ *Göta*, λυπεῖται, διότι δὲν δύναται νὰ παρατείνῃ τὴν εὐχαρίστησιν ἄλλας τόσας ὥρας.

Ὁ Σουηδικὸς λαὸς ἔχει ἀρίστην μόρφωσιν καὶ ἐκπαίδευσιν. Αἱ Σουηδαὶ κατὰ κανόνα δὲν εἶναι εὐειδεῖς, ἀλλ' ὑγιεῖς, εὐσταλεῖς καὶ εὐθυτενεῖς, ἐνεκα τῆς γυμναστικῆς, εἰς ἣν κατ' ἐξοχὴν ἀσκοῦνται καὶ τοῦ ἡγενοῦς βίου, ὃν διύγουσι. Σχεδὸν ἀπαρταχοῦ διετήρησαν τὰς ἐθνικὰς αὐτῶν ἐνδυμασίας, πλήρεις χάριτος καὶ πολλῶν ἱστορικῶν ἀμνησέων. Ἀνὰ πᾶσαν ἐσπέραν περὶ τὴν δόσιν τοῦ ἡλίου εἰς τὸ ἐν *Στοκχόλμη* *Skansen*, ὅπερ εἶναι ἐθολογικὸν καὶ ζωολογικὸν μουσεῖον,

Μετὰ ὕδροφράκτην παρὰ τὸ Berg

μοναδικὸν εἰς τὸ εἶδός του, χωρικοὶ καὶ χωρικαὶ μετὰ τῶν ἐπαρχιακῶν ἐνδυμασιῶν των χορεύουσι χοροὺς ἐγχωρίους, συνοδούμενοι ὑπὸ μουσικῶν ὁργάνων ἐποπίων καὶ ἄδοντες τὰ ἐθνικὰ αὐτῶν ᾠματα.

Ἡ «*Δήμητρα*», δι' ἧς ἐταξειδεύσαμεν, συνεχῶς ὑπερθυμίζουσά μοι τὰ Ἑλενείνια μυστήρια, ἦτο ἀτμόπλοιον ἐπίτηδες διὰ τὴν διώρυγα κατασκευασθέν. Πυρόσκαφον κομψότατον καὶ καθαρότατον, ὅπερ ἐφιλοξένει κατοίκους, καταγομένους ἐκ τῶν ἐντε Ἡλείων. Τὸ γένος τῶν Ἑλλήνων ἔσχε τὴν εὐχαρίστησιν νάντιπροσωπεύσῃ ὁ ὑποφανόμενος, συγκατοικήσας ἐν τῷ αὐτῷ κοιτῶνι μετὰ Ρώσων εὐγενεστάτου, ὅστις εὐτυχῶς δὲν κατεῖχτο ὑπὸ τῆς πανσλαβιστικῆς ρώσου.

Ἀκριβῶς πρὸ αἰῶνος ὁ Σουηδὸς ναύαρχος *Platen* συνέλαβε τὸ μεγαλοεργὸν σχέδιον νὰ ἀντικεινῶσῃ ἀποπλοικῶς τὴν Στοκχόλμην μετὰ τῆς Γοτεμβούργου, τὴν ῥοπήσει τῶν ἀπειροσυνήθειων μεταξὺ τῶν δύο πό-

λεων λιμνῶν (αἱ λίμναι τῆς Σουηδίας ἐν ὄλῳ ἀριθμοῦνται εἰς 1400) καὶ τῶν ποταμῶν, τὰ δ' ἐν τῷ μεταξὺ μέρῳ συνεπλήρωσε διὰ κατασκευῆς διωρύγων. Τὸ τεχνικὸν πρόβλημα, ὅπερ ὄφειλε νὰ λύσῃ, ἦτο πῶς νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἀνοδὸν καὶ τὴν κάθοδον τῶν πλοίων! Τοῦτο ἐπέτυχε διὰ τοῦ συστήματος 74 ὑδροσφραγιῶν (slussar Σουηδιστὶ καὶ écluse Γαλλιστὶ). Ἀπὸ ἐτῶν ἔχομεν συνειθίσῃ νὰ βλέπωμεν ὀδοντωτοὺς σιδηροδρόμους, ἀκινδύνως ἀνερχομένους εἰς μέγιστα ἕψη ἀλλὰ δὲν ἐφραταζόμεν, οἷ ἤθελον ἴδῃ ἀιμόπλοιοι νάναβαينوκαταβαίνῃ ὡς ἡμίονος ἐν τῷ Πηλῳ, ἢ ὅπερ π. χ. διερχόμενον διὰ διώρυγος ἐκ τῆς πλαιείας τοῦ Σντάρματος τῶν Ἀθηνῶν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐέλθῃ, τῇ βοήθειᾳ τῶν ὑδροσφραγιῶν, μέχρι τῆς κορυφῆς τοῦ Ἀνκαβητοῦ καὶ νὰ ἴδω αὐτὸ βραδύτερον κατερχόμενον εἰς τὸ ἐπαναστατικὸν Γουδι, ἵνα ἐξακολουθήσῃ τὸν πλοῦν τὸν πρὸς τὰς ἐπιχωρίας τοῦ Ὑμητοῦ...

Σουηδὴ χορεύουσα

Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1832 ἐδόθη εἰς κοινὴν χρῆσιν τὸ ἀθάνατον ἔργον τοῦ Platen. Χιλιάδες ἀιμοπλοίων καὶ ἰστιοφόρων διερχοῦνται τὴν διώρυγα κατὰ τρόπον ἀπιστεῦτως περὶ ἔργον. Ἀλλὰ πλὴν τοῦ τεχνικοῦ μέρους, αἱ γοητευτικαὶ καλλοναὶ εἶναι τοιαῦται τὰ θαυμάσια τοπεῖα τοσαῦτα αἱ ἐντυπώσεις κατὰ τὴν διάβασιν τοῦ ἀιμοκινήτου ἐκ πόλεων καὶ χωρίων τηλικαῦται, ὥστε ὁμολογῶ τὴν ἀδυναμίαν μου καὶ δι' ὠχροτάτην ἀπεικόνισιν.

Ἡ ἀσφαλεστέρα μέθοδος πρὸς ἀκριβῆ γνῶσιν τῶν θαυμάτων τῆς φύσεως καὶ τῆς τέχνης εἶναι νὰ μεταβῆς, γίλε μου, αὐτοπροσώπως, διότι οὕτω ἐνδολύνομαι καὶ ἐγὼ εἰς τὸ ἔργον, ὅπερ μοι ἀνέθηκας, ὅπως σοὶ ἀπεικονίσω εἰς ὀλίγιστας σελίδας ὅσα καὶ ὁ καλλίτερος χροστήρ θὰ ἐδυσκολεῖτο. Ἔως τότε ἀνίγνωθι τὴν Σουηδίαν τοῦ Α. Βικέλα καὶ τὰς Σκανδιναβικὰς ἀναμνήσεις τοῦ Π. Καρολίδου, ἢ τοῦλάχιστον θαύμασον διὰ τῆς ζωγραφῆς φαντασίας σου τὰς εἰκόνας, ἃς σοὶ ἔδωκα.

Ἐν Καλλιθέᾳ (Ἀθηνῶν) 29 Ἰουνίου 1910

Γ. Ν. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ

Εἰς κάποιαν μαγεύουσαν ἐρωτοκτυπημένην

Τὸν προσέβητι τί τὸν θεὸς σὸ πλάϊ σου, βρὲ κοντάβι ;
γιὰ νὰ σοῦ σβήνῃ τῇ φωτιά ἢ γιὰ νὰ σ' τὴν ἀνάβῃ ;

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiko Apothetirio Dimotikis Vivliothekis Istorikis
Restrictions apply.

ΣΑΤΑΝΑΣ

ΣΧΟΛΙΚΗ ΑΝΑΜΝΗΣΙΣ

ΜΗΝ δεκαπενταετής και μαθητής της 1ης τάξεως του Γυμνασίου. Ἐπειδὴ δὲ εἶχον ἴσως ἀνεπτυγμένην τὴν ἀντίληψιν, ἣ, ὅπερ καὶ τὸ πιθανώτερον, ἐπειδὴ ὁ καλὸς μου πατήρ, ὡς προγυμναστής, κατώρθου νὰ μοι καθιστᾷ καταληπτὰ τὰ πάντα, ἐθεωροῦμην ἐκ τῶν ἐπιμελεστέρων. Ἐξ ἄλλου ὁμως ἤμην καὶ ὁ ζωηρότερος, ἐὰν ἡ λέξις δύναται νὰ ἐκφράσῃ τὴν ιδιότητα τοῦ ἀτάκτου ἐν ὄλῳ αὐτῆς τῇ μεγαλείῳ, τὰ δὲ αἰώνια θύματα μου ἦσαν οἱ συμμαθηταὶ μου καὶ ὁ κύρ Γεώργης, ὁ γέρον παιδονόμος. Ἐννοεῖται ὅτι αἱ τιμωρίαι ἦσαν οὐχὶ σπάνια καὶ αἱ ἐπιτιμήσεις τοῦ ἀνεκτιμήτου ἡμῶν Γυμνασιάρχου ἀειμνήστου Χρ. Λαλιῦ, εἰς ὃν τόσοι τόσα ὀφείλομεν, ἦσαν πολλάκις δριμεῖαι. Φύσιν πλὴν . . . farseng μεταβαλεῖν οὐ ῥᾶδιον, καὶ τὰ πάντα ἀπέβαινον εἰς μάτην. Τὰ περιλαίμια τῶν φορεμάτων μου ἔβριθον βελονῶν καὶ κλωστής διαφόρων παχῶν καὶ χρωμάτων, ἀγκίστρων, καρφίδων, καὶ τὰ θυλάκιά μου ἄλλων ἐργαλείων προσφόρων πρὸς διατάραξιν τῆς ἡσυχίας τῶν εὐτακτοτέρων, ὧν κατὰ τὴν τότε φράσιν μου ἔπρεπε νὰ ἐξυπνῶ τὸ πνεῦμα.

Κυρίως ὁμως τὸ μαρτύριον ὑφίσταντο οἱ ἐκ τῶν χωρίων νεωστὶ ἐρχόμενοι, οἵτινες ἡμᾶς τοὺς ἐκ τῆς πρωτευούσης ἐξελάμβανον μέχρι τινὸς ὡς ὄντα κάπως ἀνώτερα τῶν συνήθων ἀνθρώπων. Διὰ τοῦτο καὶ ὅταν ἡμέραν τινὰ ἔρραψα ὀπισθεν τὴν βράκκαν ἐνὸς τῶν χωρικῶν τούτων, οὕτως ὥστε νὰ κινή τὸν γέλωτα καὶ αὐτῶν τῶν καθηγητῶν κατὰ τὸ διάλειμμα — διὰ τὸ ἀλλόκοτον τοῦ σχήματος, ὅπερ ἔλαβεν αὐτῆ — δὲν ἤθελε νὰ πιστεύσῃ ὅτι ἐγὼ, ὁ *καλοφορεμένος* καὶ ἐπιμελής, ὡς ἔλεγεν, ἤμην ὁ δράστης, καὶ τούναντίον ἰσχυρίζετο ὅτι εἶνε ἄλλος, ὃν ἤξευρεν ἀλλὰ δὲν ἤθελε νὰ προῶσῃ. Περιττόν νὰ προσθέσω βεβαίως, ὅτι λίαν συντόμως μετέβαλεν ἰδέας καὶ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Iστο
Restrictions apply.

πεποιθήσεις, διότι με . . . συνέλαβεν ἐπ' αὐτοφώρῳ βράπτοντα τοὺς γείτονάς του.

Ἡμέραν τινὰ ὁ παιδαγωγικώτατος καὶ ἀριστος τοῦ ἤθους διαμορφωτὴς καθηγητὴς κ. Ἰωάννης Παυλίδης με ἔστειλεν εἰς τὸ Γυμνασιαρχεῖον, ὅπως τῇ κομίσῳ ἐκείθεν βιβλίον τι. Ἐκεῖ εἶδον τὸν πῖλον τοῦ παιδονόμου καὶ μετὰ ταχυδακτυλογραφικῆς ταχύτητος ἔθεσα ταινίας χάρτου γύρω ἔσωθην καὶ τὸν κατέστησα στενωτέρου. Τὴν μεσημέριαν ὁ κόσμος ἀνεστατάθη καὶ ὁ ὑποφαινόμενος ἐτιμωρούμεν διὰ διώρου νηστείας. Ἄλλοτε ἔγραψα τὰς χειρίδας τοῦ ἐπενδύτου του οὕτως, ὥστε, ὅταν τὸν ἐφόρεσεν, εἰρέθη αἴφνης ὡς ἐν ζουλομανδία, μὴ δυνάμενος νὰ χρησιμοποιήσῃ τὰς χειράς του, ἅς ὅμως δὲν ἐδυσκολεῖσθαι νὰ χρησιμοποιήσῃ κατόπιν εἰς βάρος μου, ἅμ' ὡς εἰργένως φερόμενος, τὸν ἐδοῦθησα ἐγὼ, καὶ συνετέλεσα εἰς τὴν ἀπαλλαγὴν των. Ἄλλοτε τῇ ἔφραξα τὸν *loulan* τοῦ *γαυλιέ του* κατὰ τὴν ἀπότινι πονιρῆς νηστείας, καὶ ἄλλοτε ἐπιβεβίως ἀγκιστρώσας τὸν πῖλον του τὸν ἠνάγκασα νὰ σταυροκοπήται βλέπων αὐτὸν ἀνερχόμενον ἡρέμα πρὸς τὰ ἄνω. Τότε δὲν με συνέλαβεν ἐπ' αὐτοφώρῳ, ἀλλὰ με ἐμάντευσε καὶ ἤκουσα, ἐννοεῖται, τὸν σχετικὸν ἐξάφραλλον.

Ταῦτα πάντα βεβαίως ὡς καὶ ἄλλα, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμὸς, ἦσαν ἱκανὰ ὅπως τιμωρηθῶ βαρέως· ἀλλ' ἡ ἀγάπη τῶν καθηγητῶν, τῆς ἐπιμελείας μου ἔνεκα, ἴσως δὲ καὶ ἡ φιλία ἢ συνδέουσα τοὺς πλείστους ἐξ αὐτῶν μετὰ τοῦ πατρὸς μου, με ἔσωζον. Μ' ὅλον τοῦτο ἡ ὑπομονὴ τοῦ κυρ Γεώργη, ὡς φαίνεται, ἐξηγνέλιτο καὶ ὑπαινεγμοὶ περὶ ἐκδικήσεως καὶ τιμωρίας τρομερᾶς διέφυγον τὸ ἔρκος τῶν ὀδόντων του. Ἄλλ' ἐγὼ, ὁ ἀνύποπτος, οὐδεμίαν σημασίαν ἔδωκά ποτε, βέβαιος ὅτι: τὰ παραπτώματά μου « δὲν ἦσαν πρὸς θάνατον ».

Ὁ μόνος, ὅστις δὲν δυσηρεστεῖτο, καὶ μᾶλλον ἐφαίνετο θαυμάζων με, ἦτο νέος τις χωρικός Μιλτιάδης Χρ. . . συνομήλικός μου, μεθ' οὗ ἀσυναίσθητος συνεδέθην διὰ φιλίας. Ἐξ Ἰσου ἐπιμελής καὶ φιλόπονος, ἀλλὰ μελαγχολικός, σκεπτικός καὶ ὑπὲρ τὸ δέον σύννευς διὰ τὴν ἡλικίαν του, ἀπετέλει τὸ ἀντίθετον τοῦ χαρακτῆρός μου. Καὶ τοιοῦτος ὅμως ὢν, ἔδειξε πάντοτε εὐμένειαν, καὶ ἀπαξ ἠθέλησε νὰ ἀναλάβῃ καὶ ὅλον τὸ βάρος μᾶς farce παιχθείσης ὑπ' ἐμοῦ· διότι εἶχε καταστῆ ὑπόπτος εἰς τὸν γέροντα παιδονόμον, τῆς πρὸς με φιλίας του ἔνεκα, καὶ ἡ ἀστείότης ἀπεδόθη εἰς αὐτόν. Ἐγὼ ὅμως, ἱπποτικῶς φερόμενος, ὡμολόγησα τὴν ἐνοχίην μου, καὶ τότε ὁ κυρ Γεώργη, ὅστις ὑπόπτειε καὶ τὸν φίλον μου, εὐρεθεὶς εἰς Σολομόντιον δύσκολον θέσιν, ἔκρινε καλὸν νὰ τιμωρήσῃ ἀμφοτέρους, σκεπτόμενος ὅτι οὕτω τιμωρεῖ ἀσφαλῶς τὸν ἐνοχον, ὅστις κατ' ἀνάγκην πλέον ἦτο εἰς ἐξ ἡμῶν τῶν δύο.

Ὅτω ὁ χρόνος παρήρχετο εὐχαρίστως καὶ ἡ μετὰ συγκινήσεως ἀναμνησμένη ἡμέρα τῶν ἐξετάσεων ἐπλησίαζε, διὸ καὶ ἡ γηραιὸς ἡμῶν Γυμνασιάρχης, μετὰ παραινετικῶν λογισμῶν, ἐδήλωσεν ἡμῖν ὅτι: ἀπὸ τῆς αὔριον ἤρχοντο αἱ χάριν προπαρασκευαστικῶν διὰ τὰς

ἐκείνην ἀκριβῶς, συλλαβῶν δύο τέττιγας, καὶ θέσας αὐτοὺς διὰ κλωστής καταλλήλως, κατώρθωσα νὰ τοὺς ἀγκιστρῶσω ἐπισην, εἰς τὸ φόρεμα τοῦ κύρ Γεώργη. Οἱ δύο τέττιγες, εὐρόντες, ὡς φαίνεται, εὐχάριστον τὴν διαμονήν, ἤρξαντο μετ' ὀλίγον ἄδωντες, καὶ ἐκείνος, μὴ φανταζόμενος ὅτι ἔτο δυνατόν νὰ ἐκλέξωσι τὴν βράχιν του ὡς μέρος πρόσφορον πρὸς ἐκτέλεσιν δουδιῶν, ἄς συνήθως ἐξετέλουν ἐπὶ τῶν κλάδων τῶν ἐν τῇ αὐτῇ φιλυρῶν, ἐφαντάζετο ὅτι οἱ μαθηταὶ ἔχουσι τοὺς τέττιγας καὶ πιέζοντες αὐτοὺς τοὺς ἀναγκάζουσιν, ἄμ' ὡς στραφῆ ἐκείνος, νὰ ἄδωσι. Κατὰ κακὴν σύμπτωσιν ὁ εἰς τῶν δύο δεσμοτῶν, τίς οἶδεν ὅποιαν ἀπόλαυσιν προβλέπων, πετάξας αἰφνιδίως, ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ ὠτός τοῦ κύρ Γεώργη, ὅστις ἐτρόμαξεν οὐκ ὀλίγον. Μ' ὄλον τοῦτο οὐδὲν εἶπε, καὶ ἰδὼν με ἐκίνησεν ἀπλῶς τὴν κεφαλὴν . . .

Ἀπὸ τῆς ἐπαύριον ἤρξατο ἡ πυρετώδης ἐργασία καὶ μελέτη, ἐγὼ δὲ ὡς συμμαθητήν εἶχον τὸν φίλον μου. Εἰργάσθημεν ἀμφοτέροι καλῶς καὶ εἰς ὅλα τὰ μαθήματα ἡμέθα ἔτοιμοι. Τέλος ἡ ἡμέρα τῶν ἐξετάσεων ἐπέστη καὶ ὅλοι τῆς τάξεώς μου ἐπετύχομεν καλ' ὅλα. Δὲν ὑπελείπετο πλέον εἰμὴ ἡ λήψις τῶν ἐνδεικτικῶν, ὅπως ἀφωθόμεν ἀφρόντιδες καὶ ἀμέριμνοι εἰς τὰς νεανικὰς ἀπολαύσεις τῶν παύσεων.

Τὰ ἐνδεικτικά ἡτοιμάζοντο συνήθως μίαν ἐβδομάδα μετὰ τὰς ἐξετάσεις καὶ ἐγὼ, βέβαιος περὶ τοῦ προβιθασμοῦ μου, ἐζήτησα ἀπὸ τὸν καλὸν μου πατέρα τὰ δικαιώματα τοῦ ἐνδεικτικοῦ καὶ τὸ διὰ τὸν παιδονόμον καθιερωμένον ἀλλήρον, εἰς ὃ προσέθεσα καὶ ἐγὼ ἔπερον ἕκ τῶν οικονομιῶν μου, ὡς ἐξίλασμα διὰ τὰ μαρτυρία του.

Ὅταν ἐφθάσα εἰς τὸ Γυμνάσιον, εὗρον τὸν κύρ Γεώργην ἐν τῇ παρὰ τὴν αὐλαίαν θύραν μικρῇ του δωματίῳ τακτοποιούντα τὰ ἐνδεικτικά κατὰ τάξεις καὶ τὸν ἐχαίρειτσα εὐσεβάστως. Μοὶ ἀνταπέδωκε τὸν χαιρετισμὸν καὶ ἐξηκολούθησε τὴν ἐργασίαν του, ἀναγκάσας με ν' ἀναμεινῶ ἐπ' ἄρκετόν. Ἄμα δ' ὡς ἐπέρανε τὸ ἔργον του, με ἐκάλεσε διὰ μελιχίᾳς φωνῆς καὶ βλέπων με ἄνωθεν τῶν διοπτρῶν του :

— Θάακα ἤλθες βεσεδαίως δδδιὰ τὸ ἐσεενδεικτικόν σου — μοὶ εἶπε διὰ τῆς ἰδιαζούσης αὐτῇ ἀπαγγελίας — καὶ κάααααθησον νννάααα τὸ εὖρωμεν.

Ἐκάθησα μετὰ συστολῆς καὶ ἡτοιμάζον ἀθορύβως τὰ χρήματα διότι, κατὰ τὰς τοιαύτας στιγμάς, ὁ κύρ Γεώργης ἐπέιχε θέσιν ἁγίου εἰς τὰ ὄμματά μου καὶ οὐδέποτε τὸν ἐπείραζον. Δὲν παρήλθεν ὅμως πολὺ διάστημα καὶ ἐτινάχθη ὄρθιος ὡς δι' ἐκκενώσεως ἐν ἐμοὶ ἠλεκτρικῆς συστοιχίας ἐπὶ τῇ τρομερῇ ἀκούσματι, ὅτι — θέεεν βλέπει ννὰ ἐσεεω ἔσεεγὼ τοιοῦτον. — Ἡ ὀροφή τοῦ δωματίου ἐνόμισα ὅτι ἐπέσεν ἐπ' ἐμοῦ καὶ ψυχρὸς ἰδρῶς με περιέλουσε μεθ' ὅλον τὸν θερινὸν καύωνα . . . Νὰ μὴ ἔχω ἐνδεικτικόν! . . . Ἄλλ' ἦτο δυνατόν ; . . . Ἀδύνατον, καὶ λάθος τι ἀναμφιβόλως θὰ συνέβαινε . . . Παρετήρησα τὸν κύρ Γεώργην καλῶς, ἀλλ' ἡ μορφὴ του οὐδὲν ἐπρόδιδεν, ἐξ οὗ νὰ ὑποθέσω ὅτι παίζει. Τότε τὰ δάκρυα ἐπλήρωσαν τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ ἐτόλμησα νὰ εἶπω, ὅτι εἶνε δυνατόν νὰ μὴ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istor
Restrictions apply.

παρετήρησε καλῶς καὶ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν μου κατέτρογον τὰ κατὰ δεσμίδας ἐνδεικτικά. Ὁ κύρ Γεώργης, μελίχιος πάντοτε, μὴ ἐπέ-
 τρεψε νὰ τὰ παρατηρήσω τὰ ἐνδεικτικά τῆς τάξεώς μου, μεταξὺ
 ὁμῶς τῶν ὁποίων δὲν εὔρον τὸ ἰδικόν μου . . . Ἄσυναίσθητος εἶδον
 ἐν πρός ἐν ὅλα τοῦ Γυμνασίου τὰ ἐνδεικτικά, ἀλλ' εἰς μάτην, διότι
 τὸ ἰδικόν μου δὲν ὑπῆρχεν . . . Ὁ κύρ Γεώργης ἐφαίνετο συμπονῶν
 καὶ ἀδυνατῶν ἐπίσης νὰ ἐξηγήσῃ τὴν ἑλλειψιν . . . Ἡ στιγμή ἦτο
 στιγμή ὕψιστης ἀγωνίας . . . Μετ' οὐ πολὺ, φαινόμενος ὅτι εἶδεν τὴν
 ἐξηγήσιν, μοὶ εἶπεν ὅτι, καθὰ ἐνθυμεῖται, ὁ κ. Διευθυντῆς εἶπεν ἡμέ-
 ραν τινὰ ἐν τῷ Γυμνασιαρχεῖν νὰ μὲ ἀφήσῃσι μετεξεταστῶν οἱ
 καθηγηταὶ μήπως σωφρονισθῶ, ἀλλ' ὅτι δὲν ἦτο δίκαιον καὶ νὰ τὸ
 ἐκτελέσωσι, διότι, ἐὰν ἦμην ἄτακτος, ἦμην καὶ ἐπιμελής καὶ ὄφει-
 λον νὰ σκεφθῶσι τὸ ἕτερον ἐκότερον, καὶ ἄλλα πολλά . . .

Ἡ ἐμπιστευτικὴ αὕτη ἀνακοίνωσις μὲ ἐπέισε, διότι ἄλλως λόγος
 δὲν ἦτο δυνατόν να ὑπάρξῃ. Μόνον χάριν τιμωρίας ἦτο δυνατόν νὰ
 μὲ στερήσωσι τοῦ ἐνδεικτικοῦ, καὶ ἡ τιμωρία ἦτο βαρυντάτη.

Ἐχαρέτησα τὸν γέροντα παιδονόμον καὶ ἐξεληθὼν ἐκάθησα ἐπὶ
 τῆς ἐξῴθεν τοῦ Γυμνασίου βρῦσεως, ἀπληγισμένος, τεταπεινωμένος,
 ἀναυδος . . . Πῶς θὰ ἔλεγον εἰς τὸν καλόν μου πατέρα ὅτι . . . δὲν
 ἔχω ἐνδεικτικόν; . . . Τί θὰ τῷ ἔλεγον, ὅταν θὰ μὲ ἠρώτα περὶ τοῦ
 βαθμοῦ τοῦ ἐνδεικτικοῦ μου; . . .

Μετανόουν ἦδη διὰ τὰς ἀταξίας μου καὶ ἡ μετάνοιά μου ἦτο
 πικρά. Τί ὄφελει ὁμῶς; . . .

Εἰς τοιαύτην ψυχολογικὴν στιγμὴν μὲ εὔρεν ὁ φίλος μου, ὅταν
 ἀκτινοβολῶν ἐκ χαρᾶς μὲ εἶδε καὶ μὲ ἐπλησίασε κρατῶν τὸ ἐνδει-
 κτικόν του. Τὸ εἶδον πρὶν καὶ εἶχε βαθμόν: *λίαν καλῶς*. — Τοιοῦτον
 θὰ εἶχε καὶ τὸ ἰδικόν μου, ἀλλὰ φεῖ! *θὰ εἶχε* . . .

Ἐπὶ τῇ θεᾷ τοῦ φίλου μου ἠσθάνθη τὴν καρδίαν μου συσφιγγο-
 μένην. Ἡ χαρὰ τοῦ συνήθως μελαγχολικοῦ καὶ σοβαροῦ ἐκείνου μὲ
 ἠρέθηζε. Ἦτο δυνατόν ὁ κύρ Γεώργης νὰ μὴ τῷ εἶπε τὸ πάθημά
 μου; . . . Καὶ ὁμῶς ἐγὼ ἐπιχαίρων βεβαίως καὶ αὐτὸς ὁ ὑπὲρ
 πάντα ὀφείλων νὰ συμπονῇ. Ὡς νὰ μὴ ἦρκει δὲ τοῦτο, ἐλθὼν, μὲ
 ἔσυρεν ἐκ τοῦ ποδός καὶ μὲ ἠρώτα τί βαθμόν ἔχω, διὰ νὰ μὲ εἰρω-
 νευθῇ ἴσως, διὰ νὰ μὲ πειράξῃ . . . Ὡ, ἦτο τρομερόν . . . Τῷ συνέ-
 στεγα νὰ μὲ ἀφήσῃ ἦσυχον, τὸν παρεκάλεσα, καὶ ἐξηκολούθει.
 Ἐσκέφθη νὰ τῷ ἐξηγήσω τὴν θέσιν μου. Ἀλλ' ἡ ἔμμονος ἰδέα, ὅτι
 ὁ κύρ Γεώργης τῷ τὰ εἶπεν ὅλα, μὲ ἠμπόδιζε καὶ μὲ ἐξηγῆριωνε.
 Τῷ ἐδήλωσα τότε ὅτι θὰ τὸν κτυπήσω καὶ μὲ ἐπειράξε περισσότερο-
 ρον . . . Τέλος ἡ ὑπομονή μου ἐξηντλήθη καὶ πηδῆσας μετ' ἀστρα-
 πικίας ταχύτητος τὸν ἐρράπισα. Μὲ εἶδε μὲ βλέμμα παράδοξον καὶ
 ἀπῆλθε λέγων μοι: εὐχαριστῶ. Ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἦμην κύριος ἐμαυτοῦ
 οὐδ' εἶχον συνείδησιν τῶν περὶ ἐμὲ . . . Μετέβην ὅσον μὴ ἦτο δυ-
 νατόν ἀργὰ εἰς τὴν οἰκίαν καὶ χωρὶς νὰ δειπνήσω, ἀπεσώρθην εἰς
 τὸ δωμάτιόν μου, προφασισθεὶς κόπωσιν καὶ κεφαλαλγίαν . . .

Τὴν ἐπαύριον ἐξῆυνησα ἑνωρὶς καὶ ὁ πρῶτος λόγος τῆς ἀδελφῆς
 μου τοῦ παιδονόμου νὰ ὑπάγω νὰ μοὶ δώσῃ τὸ

ἐνδεικτικόν μου, ὅπερ ἀνευρέθη. Ἡ χαρά μου ἦτο ἀνεκφραστος καὶ ἔσπευσα ἀκράτητος εἰς τὴν Σχολήν. Ὁ κύρ Γεώργης μὲ ἀνέμενε γελῶν, καὶ ἐπιδεικνύων μοι τὸ ἐνδεικτικόν μου εἶπεν ὅτι: τόσοο ἔκρυψεν ἔσπευπίτῃδας πρόσσοις τιμμηωρίαν μου θδωιά τὰς ἀααααταξίας τοῦ ἔσσετους; καὶ διὰ τοῦτο εἰς οὐδένα εἶπέ τ. . . .

Μετὰ τὴν πρώτην ἐντύπωσιν καὶ τὰ συγχαρητήρια γονέων καὶ οἰκειῶν ἀνελογίσθη τὸν σκαιὸν καὶ ἀδικον, ὡς ἀπεδείχθη ἐκ τῶν ὑστέρων, τρόπον πρὸς τὸν φίλον μου, ὃν παρεξήγησα, καὶ ἀπεφάσισα νὰ ἐπανορθώσω τὸ σφάλμα μου. Ἦδη ἦτο τὸ γεῦμα ἐτοιμον. Ἄλλ' εὐθὺς ὑστερον παραλαθὼν λησημονηθὲν τεράδιόν του, ἔτρεχον εἰς τὴν κατοικίαν του, ὅπως τῷ ἐξηγγήσω τὴν θέσιν μου, τὴν παρεξήγησιν καὶ τῷ ζητήσω συγγνώμην. Ἦτο καλὸς καὶ δὲν θά μοι τὴν ἤρνεϊτο.

Ὅταν ἐπροχώρησα ὀλίγον, παρετήρησα ἐν τῇ ὁδῷ ἕκτακτον κίνησιν. Ἀνθρωποὶ διαφόρων τάξεων καὶ ἡλικιῶν ἐβάδιζον πρὸς τὴν αὐτὴν μετ' ἑμοῦ διεύθυνσιν. Ἡρώτησα μικρόν τινα ἀγυιόπαιδα τί συμβαίνει, καὶ μοὶ εἶπε ὅτι: κάποιος ἐκτυπήθη. Οὐδὲν πλέον αὐτοῦ ἐγίνωσκεν. Ἀνηρχόμεν, καὶ ἀνήρχοντο καὶ οἱ ἄλλοι. Ἔστην πρὸ τῆς θύρας τῆς οἰκίας τοῦ φίλου μου, καὶ ἔστησαν καὶ οἱ ἄλλοι λέγοντες: ἐδῶ εἶνε. . . . Ἡ οἰκοκυρά του, διερχομένη κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν, μὲ εἶδε καὶ μετὰ θακρῶν μοὶ ἀνήγγειλεν ὅτι ὁ Μιλτιάδης ἠῤτοκτόνησεν. . . .

Ἔτρεξα καὶ δ' ἀλμάτων ἀνῆλθον τὴν κλίμακα, εἰσῆλθον ἐν τῷ δωματίῳ του καὶ τὸν εἶδον ἐκτάδην κείμενον. Πλησίον αὐτοῦ, γονυκλιγῆς, ὁ πρὸ δύο ἡμερῶν ἀφιχθεὶς μεγαλειτέρος τοῦ ἀδελφός ἐθρήνη ἀπαρηγόρητος. . . . Ἐκείνος μὲ ἡμικλειστα βλέφαρα, μόλις ἀνέπνεεν. Ἐπὶ τὸ στήθος του, γυμνοῦ, διεκρίνετο μελανόν τι σημεῖον καὶ οὐδὲν πλέον. . . . Τὸν ἐκάλεσα κλαίων καὶ ἐγὼ, τὸν ἐθώπευσα ἐκεῖ ὅπου τὸν ἐκτύπησα τὴν προτεραίαν, ἔστην πρὸ τῶν ἡμικλειστων ὀμμάτων του μήπως μὲ διακρίνη καὶ τῷ ἐψιθύριζον συνεχῶς μίαν μόνην λέξιν: *σῦγγνωθι*: ἄλλ' εἰς μάτην. . . .

Ἔτρεξα εἰς τὴν οἰκοκυράν, τὴν ἠρώτησα περὶ τῶν αἰτίων καὶ μοὶ εἶπεν ὅτι ἤρατο, ὅτι τὸν ἔρωτά του ἔμαθεν ὁ ἀδελφός του, ὅστις τὸν ἐπέπληξε πολὺ εἰπών, ὅτι θὰ τὸ ἀναφέρῃ εἰς τὸν μόνον προστάτην θεῖόν του, ὃν ἐσέβετο ὑπερβαλλόντως, καὶ ὅτι ἀφήκε καὶ ἐπιστολήν. . . . Ὁ δυστυχῆς μου φίλος. . . . Ἦτο ἄρα ἡ ἡθεσιῆ του εὐθυμία τὸ κύκνειον πρὸς τὴν ζωὴν ἄσμά του; ἦτο μέθη νεανικοῦ ἔρωτος ὅτι ἐγὼ ἠγνόουν καὶ παρεξήγησα; . . . Οἴμοι, μὴ ὁ βίος ἡμῶν δὲν εἶνε συνεχῆς παρεξήγησις; . . . Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἦλθον δύο ἱατροί, οἵτινες κλεισθέντες ἐν τῷ δωματίῳ ἐξήτασαν τὸ τραῦμα. Μετ' οὐ πολὺ ἐξῆλθον κινδύντας ἀπελπιστικῶς τὴν κεφαλὴν. Ὁ μεγαλειτέρος τοῦ ἀδελφός τοὺς ἰκέτευε μετὰ λυγμῶν νὰ τὸν σώσουν, ἀλλ' αὐτοὶ μὲ περίλυπον ὕφος τῷ ἔδειξαν τὸν οὐρανόν. Τοὺς ἀφήκα καὶ. . . μετέβην καὶ πάλιν πλησίον του συντετριμμένος. Ἀνέπνεεν εἰσέτι ἀσθενῶς. . . . Μετ' ὀλίγον καὶ ἡ ἀσθενὴς πνοὴ ἔπαυσε καὶ ὁ Μιλτιάδης ἦτο νεκρός. . . . Ἐγονυπέτησα καὶ ἐγὼ μετὰ τοῦ ἀδελ-

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istor
Restrictions apply.

φοῦ του πλησίον του καὶ ἐξήγησα παρὰ τῆς ψυχῆς του τὴν συγγνώμην, ἣν δὲν ἐπρόφρασα νὰ ζητήσω παρ' αὐτοῦ ζῶντος.... Ὅ,τι ἠσθάνθην κατ' ἐκείνην στιγμὴν εἶνε ἀπερίγραπτον, ἣ δὲ μεταμέλειά μου καὶ λύπη ἦσαν τοιαῦται, ὥστε, ἐὰν ὑπάρχει ψυχὴ, εἶμαι βέβαιος ὅτι τὴν στιγμὴν ἐκείνην μὲ συνεχώρησε.

(Ἐν Μυτιλήνῃ, Μάιος τοῦ 1910)

ἈΡΙΣΤ. Γ.Ρ. ΜΑΝΔΡΑΣ Δ. Ν.

Η ΑΡΡΩΣΤΗ

ΣΠΑΒΑΤΟ γελιδόνι μου, ποῦ μέσ' ἀπ' τὴ φολιῶά σου
 μὲ συντροφεύεις τὴ φτωχὴ μὲ τὴν γλυκεία λαλιὰ σου,
 ἂν εἶχα τὰ φτεροῦγιά σου, γοργὰ ἴθελα κινήσω,
 νὰ πάω ναῦσὸ τὸν Γιωῦργό μου, νὰ τὸν γλυκομιλήσω,
 ἅπov ἔχω μέραις νὰ τὸν δῶ καὶ νὰ μὲ δῆ σὶ τὸ μᾶτι,
 μὰ τῆς ἀσθενείας μὲ κρατεῖ δεμένη τὸ κρεβάτι.
 Σὺρε, ποιλί μου, γογγύρα πάω τὴ λαλιὰ μου, πέτα,
 καὶ τὸν θλιμμένο φίλο μου γιὰ μένασε χαιρετα.
 Μὰ μὴν τοῦ πῆς πὼς ἀσθενεῖ σὺν θειασοξέσι λεόντω
 μόν' ἐς του, πὼς σὶ τὸν ἀσφαλειὸ τὰ χέρια μου φτερόνω
 μέρα καὶ νύχτα ἀκούραστα νὰ φάνω τὰ προικιά μου
 χορσὰ, μεταξοδοῦλεντα, ποῦ μέσ' ἀπ' τὴν καρδιά μου
 τὸν ἔχω ἀγάπη καὶ τιμὴ γιὰ φάδι γιὰ στημόνι,
 νὰσε βαρειά κι' αἰτίμητα, νὰ μὴν τὰ λεόνων χοροῖ.
 Γιατὸ πὼς μέραις καστερῶ σὶ τὴ κάμαρα κλεισμένη,
 καὶ πὼς γλυκὰ τὸν λαχταρῶ, μὰ λίγο ἄς περιμένῃ,
 τί τὸ πανὶ σὶ τὸν ἀσφαλειὸ κοντεῖ νὰ τελειώσῃ,
 καὶ δὲν θαυγήσῃ νὰ μὲ δῆ, καὶ νὰ μὲ χαμαρώσῃ
 κοντά του παντ' ἀχώριστη σὶ τὰ κάτασπρα προικιά μου,
 σὺν θεῖ νὰ γείνω ταῖοι του μὲ στέφανο τοῦ γάμου.
 Μ' ἀνίσως, γελιδόνι μου, κ' εἶνε γοργατὸ σὶ τὴ Μάω
 νὰ πάω μὲσ' σὶ τὴν κρῶνα γῆ γιὰ ταῖοι τῆς τὸν Χάρο,
 ἄχ! μὴν τοῦ πῆς τὸ μῆνυμα τοῦ μαῦρον μου θανάτου
 μαῦρα θὰ βάνῃ σὶ τὸ κορμί, καὶ φλόγα σὶ τὴν καρδιά του.
 Πέες του ταζιά πὼς ἐνοιῶσα τοῦ κόσμου τὴν ἀπάτη,
 κ' ἐπῆρα δόμο μακροντὸ στρατὶ τὸ μονολάτι,
 ταξεῖδι δίχως γνωσιμὸ σὲ ξένα κ' ἔομα μέση,
 μὰ πὼς κ' ἐκεῖ θεῖ γάγαπῶ τὸ χωρισμένο ταῖοι,
 καὶ πλεῖο νὰ μὴ μὲ καστερῇ, γιὰτὶ κλειστὴ θὰ μένω
 σ' ἔομα κελὶ μοναστηριοῦ καλογοιῶ νὰ γένω.

Σ μ ὕ ρ ν η, 1910

Κ. Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΑΛΕΥΡΑΣ

Η ἑλληνικωτάτη Σμύρνη θρηνεῖ ἀκόμη, ἀπὸ τὸν Μάρτιον τοῦ 1910, τὴν ἀπώλειαν ἑνὸς τῶν ἐκλεκτοτέρων καὶ πλεόν ἀγαπητῶν σεμνωμάτων της: τὸν ἀλησμόνητον Ἄγγελον Δ. Ἀλευρᾶν.

Ἐπάρχουν μερικοὶ θάνατοι, οἱ ὅποιοι κáμνουν τὴν ἐντύπωσιν κακουργήματος τῆς Φύσεως πρὸς τὰ ὠραιότερα καὶ εὐγενικώτερα τῶν πλασμάτων της. Διότι, ὁ ἀείμνηστος Ἀλευρᾶς, μὲ τὴν ἀγαλματώδη πλαστικότητα τοῦ σώματος καὶ τὴν ἀπολλώνειον ἔκφρασιν, τύπος σπανίας ἀνδρικής καλλονῆς, ὠραίος καὶ τὴν μορφήν καὶ τὴν ψυχὴν, ἦτο ἀπὸ τὰ ἐκλεκτὰ καὶ προνομιοῦχα πλάσματα, τὰ ὅποια, ἐὰν δὲν ἐκυριάρχει εἰς τὸν κόσμον ἐδῶ κάτω ἢ τυφλῇ καὶ ἀκατανόητος Μοῖρα τῶν ἀνθρωπίνων, ἐπρεπε βεβαίως νὰ χαίρουνται περισσότερα δικαιώματα ἐπὶ τῆς ζωῆς, τὴν ὁποῖαν εὐμορφαίνουν καὶ ἐξαγνίζουσιν ἀπὸ τόσας ἀσχημίας καὶ ἀθλιότητας.

Δὲν ἦτο μόνον ὄνειρώδης τύπος ἀνδρικοῦ κάλλους ὁ ἀείμνηστος Ἀλευρᾶς. Εἶχε τὴν ὠραιότητα ἐκείνην, ὡς τὴν ἐφαντάσθη ἢ αἰσθητικῇ τῶν ἀρχαίων, διὰ τὴν ὁποῖαν ἢ ἔννοια τοῦ ἠθικοῦ καὶ ψυχικοῦ κάλλους εἶνε ὄρος ἀπαραίτητος προσδίδων θεῖαν τινὰ λάμψιν καὶ ἀσυνήθη εὐγένειαν εἰς τὰς ὠραίας γραμμὰς καὶ κινήσεις. Λεβέντης τὸ παράστημα, μὲ τὸ γιγάντειον καὶ ἐπιβάλλον ἀναστημά του, ἔκρυπτε ψυχὴν αὐτόχρημα παιδικήν, τὴν ὁποῖαν καθίστα ἔτι μάλλον ἐράσμιον καὶ γλυκεῖαν ἢ μόρφωσίς του, τὸ ἀεικίνητον πνεῦμα

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istorias
Restrictions apply.

του, ἡ ἀκούρατος δραστηριότης του, ἡ παρθενική τοῦ ἤθους σεμνότης, ἡ γλυκύτης τῶν αἰσθημάτων καὶ ἡ ἀβρότης τῶν λόγων του.

Ἀπὸ νεαρᾶς ἡλικίας διηθῆθον τὸν γνωστὸν καὶ σημαίνοντα ἀνὰ τὴν Ἀνατολὴν ναυλωτικὸν καὶ ἐφοπλιστικὸν οἶκον Δ. Ι. Ἀλευρά, τὸν ἰδρυθέντα ἐν Σμύρνῃ τῇ 1835, σημειώσας ἀληθῶς ἐκπολιτιστικὴν θράσιν ὡς ἰδιώτης, ὡς κοινωνικὸς ἄνθρωπος, ὡς πατριώτης, ὡς Ἕλληνα, ἐμπνέων ἄδολον ἀγάπην καὶ ἐμπιστοσύνην ἐν τῇ συμριναϊκῇ κοινωνίᾳ, διὰ τὴν ὁποίαν ἤτο εἰθῶλον λατρείας καὶ ἀγλαίσμα.

Καὶ ὅμως ὁ θάνατος δὲν ἐφείσθη τῆς ὀραίας ἐκείνης ὑπάρξεως, τὴν ὁποίαν ἐπληξεν, ὡς ἐξ ἐνέδρας, εἰς τὸ μεσουράνημα ἐτι τῆς ζωῆς, ἐν ἡλικίᾳ 40 μόλις ἐτῶν, βυθίσας εἰς πόνον καὶ πένθος ἄλλον τὴν καρδίαν θυστήνου μητρὸς καὶ ἀδελφῶν ἀπαραμυθῆτων.

Εἰς τὸν σκληρὸν θάνατον

ΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΑΛΕΥΡΑ

ἘΝΑ πλατάνι φουντωτὸ
 ποῦ νειότης ἔσταζε δροσιὰ
 κ' ἔχυνε ἴσκιον γύρω του
 στὸν ἔρημον διαβάτη,
 ἀξαφνικὰ χθὲς ἔτριξε,
 σεῖσθησαν τὰ κλωνιά του,
 ξεροζωμένο ἔπεσε
 στῆς Γῆς τὴν ἀγκαλιά.

Κ' ἐκείνη, σάν μητέρα του,
 στὸν κόρφο τῆς τὸ σφίγγει,
 καὶ συμμαζεύει γύρω του
 τοῦ πόνου τὰ πουλιά,
 νὰ πικροτραγουδήσουνε,
 νὰ τὸ μοιρολογήσουν
 κ' ὕστερα νὰ τοῦ δώσουνε
 τὰ ὕστερνὰ φιλιὰ.

Πουλάκια μου, ἀφήσετε
 τώρα κ' ἐγὼ μαζί σας
 νὰ κλάψω τὸ πλατάνι μας
 ποῦπεσε ξαφνικὰ
 τὴν ὄρα ποῦ στοὺς κλώνους του
 τοὺς φουντωτοὺς ἔπάνω
 ἀηδόνια χαιρετούσανε
 τὴν ἀνοιξὴ γλυκά.

Σμύρνη 12 Μαρτίου 1910

Μ. Δ. ΣΕΪΖΑΝΗΣ

ΑΝΑΜΝΗΣΙΣ ΤΑΞΕΙΔΙΩΤΟΥ

Ο ΤΑΦΟΣ ΤΟΥ Μ. ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΟΣ

ΕΝ ΤΗ ΝΗΣΩΙ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΕΛΕΝΗΣ

Φίλτατέ μοι κύριε Σκόκε,

Εἰς Ἀθήνας

ΜΙΑ τελευταία εἰδησις ἐκ Σίδνεϋ τῆς Αὐστραλίας, πιστοποιουμένη καὶ ὑπὸ τῶν ἐδῶ ἀγγλικῶν φύλλων, ὅτι ζῆ εἰσέτι αὐτόθι ἐν ἡλικίᾳ 106 ἐτῶν ὁ Γουλιέλμος Τζωνστόουν, ὁ ἑνδεκαετής τότε ναυτόπαις, ὅστις ἐγνώρισε πρὸ 95 χρόνων τὸν ἔνδοξον τῆς Γαλλίας στρατηλάτην καὶ ἦλθεν εἰς ἐπικοινωνίαν μετ' αὐτοῦ μεταφερομένου εἰς τὴν ἄξενον νῆσον τῶν ἐξοριστῶν — μοῦ ἔφερεν εἰς τὴν μνήμην τὴν ἱστορικὴν Ἀγίαν Ἐλένην, τὴν ὁποίαν ἔτυχε νὰ ἐπισκεφθῶ, ὅταν νεώτερος περιηγούμην τὰ μέρη ἐκεῖνα τῆς νοτιοδυτικῆς λεκάνης τοῦ Ἀτλαντικοῦ, ὅπου ἐνησχολούμην εἰς γεωργικὰς καὶ ἐμπορικὰς συναλλαγὰς ἀνταλλάσσων μετὰ τῶν ἰθαγενῶν διάφορα εἶδη, οἷον ἄλας, πανία καὶ ἀθύρματα εὐτελεστάτης ἀξίας μὲ δέρματα ἀγρίων ζῴων, κόμμι ἐλαστικόν, κηρόν, κλπ. ἀφθονοῦντα εἰς τὰς δασαύδεις ἐκεῖνας ἐκτάσεις.

Ἐνθυνοῦμαι. Διεσχίζομεν τὴν ἀπέραντον καὶ τρικυμώδη ἐκεῖνην θάλασσαν διευθυνόμενοι πρὸς ἕτερον σημεῖον τοῦ ταξειδίου μας — τὴν νῆσον τῆς Ἀγίας Ἐλένης. Διετέλουν ὑπὸ τὸ κράτος βαθείας συγκινήσεως, ἀναλογιζόμενος ὅτι θὰ ἐπάτουν ἐντὸς ὀλίγου τὸ ἔδαφος ἐκεῖνο, ἔνθα ὑπὸ τὸσον δυσμενεῖς ἐναντιότητος τῆς Τύχης ἐπέπρωτο νὰ τελειώσῃ ὁ πολὺς Γάλλος δορυκτῆτωρ. Ὅσα ἐπλησιάζομεν, τὸσον ἡ θάλασσα ἠπλοῦτο γαληνιαία καὶ ἀκύμων, ὑπὲρ τὴν ὁποίαν ἐβλέπομεν τοὺς ἰχθῆς ἀνιπταμένους — ἀλάνθαστον γνώρισμα ὅτι εὐρισκόμεθα ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Τροπικῶν.

Ἐφθάσαμεν. Ἀγκυροβολοῦμεν εἰς τὸν μικρὸν λιμένα *Τζαϊμσάουν*. Διεκαιόμην ὑπὸ τοῦ πόθου νὰ τρέξω ἀμέσως καὶ ἐπισκεφθῶ τὴν οἰκίαν καὶ τὸν τάφον τοῦ Μεγάλου τῆς Γαλλίας τέκνου. Ὅλοι σχεδὸν ἀπὸ τῆς ἐξουσίας ἐπὶ τῆς

ὡς προσφιλῆ ἀνάμνησιν τῆς ἐπισκέψεώς μου ἐκείνης. Ἄν νομίζης ὅτι ἀξίζει νὰ τὴν ἴδωσιν καὶ οἱ ἀναγνώσται τοῦ ἀγαπητοῦ Ἡμερολογίου, τὴν παραθέτεις μαζί με τὰς ὀλίγας ἐδῶ σημειώσεις μου.

Ἐκεῖθεν ἀνήλθομεν τὸν ἀπέναντι τῆς ἀτραποῦ λόφον, ὅστις δεσπόζει τῆς θεᾶς ὅλης τῆς νήσου. Ἐπὶ τῆς ὀμαλῆς ἐπιπέδου κορυφῆς ἐγείρεται ἡ μονώροφος οἰκία, ὀνομαζομένη «Λόνγγ γούτ Χάουζ», ἐν τῇ ὁποίᾳ διήνυσε τὰς πικρὰς τῆς ἐξορίας του ἡμέρας ὁ μέγας θεσμώτης. Εἰσερχόμεθα ἀσκεψίς. Θαρρεῖ κανεὶς ὅτι περιπταται ἡ σικὰ τοῦ ἐνδόξου ἀνδρός, ἐπιβάλλουσα τὸ σέβας καὶ τὸν θαυμασμόν. Εἰσερχομαι συγκεκινημένος. Εἰς τὴν πρώτην αἰθουσαν δεξιᾷ ἐγείρεται ἐπὶ βάρου εὐμεγέθης προτομὴ τοῦ Μ. Ναπολέοντος ἐν στρατιωτικῇ περιβολῇ, ἀριστερᾷ δὲ ἐπὶ κοντοῦ εὐρίσκονται ἡμιτυλιγμένα ἡ ἀγγλικὴ καὶ γαλλικὴ σημαία, πρὸς ἃς φαίνεται ἀτενίζοντες οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς προτομῆς. Ὅποια σκληρὰ εἰρωνεῖα!

Εἰσερχόμεθα εἰς τὸν δεῦτερον θάλαμον, εἰς τὸ ὑπέρθυρον τοῦ ὁποίου μικρὰ ἐπιγραφὴ μᾶς πληροφορεῖ, ὅτι ἐχρησίμειεν οὗτος διὰ τὴν βιβλιοθήκην του. Ἐπισκεπτόμεθα τὸ τρίτον θάλαμον τοῦ ὕπνου, τὸν τέταρτον τοῦ ἐστιατορίου, τὸ διαμέρισμα τοῦ μαγειρείου, κτλ.

Εἶχον λάβει καὶ τῆς οἰκίας ἀναμνηστικὴν φωτογραφίαν. Ἄλλ' ἀτυχῶς τὴν ἀπόλεσα κατὰ τὸ περιπετειῶδες ἐκεῖνο ταξεῖδιόν μου.

Ἀναπολῶ καὶ τώρα ἀκόμη μὲ ποῖαν συντριβὴν ψυχῆς καὶ εὐλαβῆ κατάνυξιν, καὶ ἐν μέσῳ ποίων θλιθερῶν σκέψεων περὶ τῆς ἀσταθείας καὶ ματαιότητος τῶν ἀνθρωπίνων, ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τὴν οἰκίαν ἐκείνην, ὅπου μοῦ ἐφάνη ὅτι ἐθρῆνει τὸ φάσμα μιᾶς ἀτυχῆς Δόξης!

Μετὰ μικρὸν ἐπιστρέψαμεν μετὰ τῶν ἄλλων εἰς τὸ ἀναμένον ἡμᾶς πλοῖον, τὸ ὁποῖον ἀπῆρεν ἀμέσως, διότι οὐδὲν ἄλλο ἄξιον λόγου ὑπῆρχε νὰ περιεργασθῶμεν εἰς τὴν μικρὰν ἐκείνην καὶ ἄξενον νήσον, πλὴν εὐαριθμῶν τινῶν ἀγγλῶν στρατιωτῶν καὶ ὀλίγων πτωχῶν αὐτοχθόνων, μελαψῶν καὶ ἀθλίων, οἱ ὅσοι μόλις ἀποζῶσιν ἐκ τῶν τροπικῶν δημητριακῶν καὶ τῆς ἁλείας.

Τὰς ἀναμνήσεις αὐτὰς μοὶ ἐπανέφερεν, ὡς ἐν ἀρχῇ εἶπον, ἡ ἀναγραφείσα κατ' αὐτὰς εἰδησις, καθ' ἣν ἀνεκαλύφθη ἐν Σίδνεϋ ἐπιζῶν ἀκόμη μετὰ ἕνα περίπου αἰῶνα, ὁ Γουλιέλμος Τζωνστῶν, ὅστις ἦτο μικρὸς μοῦτσος τότε καὶ ἐξετέλει χρέη θαλαμηπόλου ἐπὶ τοῦ «Νορθάμπερλανδ», δι' οὗ μετεφέρθη ὁ Ναπολέων εἰς τὴν Ἁγίαν Ἐλένην. Μεθ' ὄλον τὸ πολὺν γῆρας διατηρεῖ ἀχιμαῖας τὰς διανοητικὰς του δυνάμεις, ἐνθυμεῖται ζωηρῶς ὄλας τὰς λεπτομερείας τῆς μετὰ τοῦ Ναπολέοντος συναντήσεώς του, οὗ τρέφει ἀκόμη συμπαθῆ τὴν ἀνάμνησιν, καὶ τὰς ἀφηγεῖται εἰς τὰς ἀδελφὰς τοῦ Ἑλέους τοῦ Ἁγίου Ἰωσήφ τῆς ἐν Σίδνεϋ γαλλικῆς παροικίας, ὅπου περιβάλλεται μετ' εὐγνώμωνος στοργῆς ὁ αἰωνόβιος γέρον.

— «Ὁ Ναπολέων μὲ ὑπερηγάπα, ἀφηγεῖται. Ὅσαῖς τοῦ ἔκαμνα καμμίαν ἐκδούλευσιν ποῦ τὸν εὐχαριστοῦσε, μὲ ἐχάϊδευε εἰς τὸ αὐτὶ μὲ τὸν δάκτυλον καὶ μοῦ ἔλεγε: «Καλὰ - καλὰ». Κἀποτε εἶχόμεν ὀμυλῶντες ἐπὶ τῆς οἰκίας τοῦ Ἁγίου Ἰωσήφ καὶ συνηρωπός.

Δὲν τὸν μετεχειρίσθησαν καλὰ οἱ Ἄγγλοι. Ἐφάνησαν πολὺ σκληροὶ πρὸς αὐτόν!...»

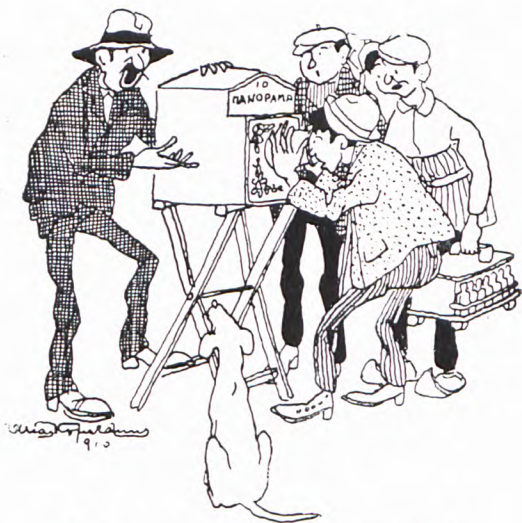
Ἄναμφιβόλως ὁμως πλέον σκληρὰ καὶ ἀδυσώπητος ἐφάνη πρὸς αὐτόν ἡ παλιμβουλὸς Τύχη, ἀφοῦ τοιοῦτον οἰκτρὸν τέλος ἐπεφύλαξεν εἰς τὸν ἄνδρα ἐκεῖνον, ὅστις παρ' ὀλίγον νὰ γίνῃ κοσμοκράτωρ,

«ὁ εἰς μίαν μόνην ὥραν
τὴν γῆν παῖδας, τὴν γῆν χάσας εἰς τοῦ Βαριελῶ τὴν χώραν».

Ἐν Πραιτωρίᾳ Τρανσβααλ, Ἀπρίλιος τοῦ 1909

Κ. ΒΑΛΑΤΖΗΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΑΙΘΡΟΝ ΑΘΗΝΑΪΚΗΝ ΖΩΗΝ

Ὁ πλανόδιος πανοραματζῆς

— «Ἐδῶ, κύριοι, βλέπετε τὰ πολυπληθῆς στρατέματα τοῦ Μέγ' Ἀλέξανδρου ποῦ πολεμάει τὸ στόλο τοῦ Μέγα Ναπολέον μεσα στὸ Παρίσι καὶ τοῦ ἀλλάζει τὸν ἀδόξαστο!...»

— Κρίϊ! κρίϊ! «... Θαμάστε τώρα μὲ τὰ μάτια σας μιὰ ἀληθινὴ ἀφύσμη ἀνελάς μὲ προβοσκὰς ἐλεφάντων!...»

Η ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, ΕΛΛΗΝΟΓΑΛΛΙΚΗ
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ
ΙΔΡΥΤΟΥ & ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ

Μέγαρον καινούργες και ευρύχωρον, επί της ευρείας παραλιακής λεωφόρου της Θεσσαλονίκης, αναπεπταμένον πρός τήν θάλασσαν και τόν ανοικτόν αέρα.

Τό μεθοδικώτερον και πρακτικώτερον εθνικόν ίδρυμα του είδους του δια τόν εν Μακεδονία και τη λοιπή Τουρκία Έλληνισμόν.

Έφορευεται υπό εξαμελούς Έφορείας, της όποιας τά μέλη εισίν άνδρες εκ των κορυφαίων και των τά πρώτα φερόντων εν Θεσσαλονίκη Έλλήνων.

Προσωπικόν επίλεκτον εκ καθηγητών, διδασκάλων και έπιμελητών. Αυστηρά εφαρμογή όλων των κανόνων της Υγιεινής και Παιδαγωγικής.

Πλήρης και τελεία εκμάθησις των ξένων γλωσσών και ίδια της Γαλλικής.

Η Έλληνογαλλική Έμπορικη Σχολή Θεσσαλονίκης, απηλλαγμένη των συνήθων σχολαστικών και έννευριστικών μεθόδων, αποβλέπει πρωτίστως νά παρασκευάση, δι' έλληνοπρεπούς άγωγής, τους έλληνόπαιδας δυνατούς εις τό εμπόριον, την βιομηχανίαν, τάς τραπεζικιάς και επιχειρηματικάς έργασίας, και έν γένει εις τό πρακτικόν στάδιον έν τφ διεσθαι περί ύπάρξεως και επικρατήσεως άγωνι των ατόθι άντιζήλων φυλών.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifako Apothetirio Dimosias

Restrictions apply.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΟΝ ΦΡ. ΧΡ. 15.000.000

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, Καίρῳ, Θεσσαλονίκῃ, Σμύρνῃ.

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ & ΥΠΟΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ

ἐν Μοναστηρίῳ, Μυτιλήνῃ, Περγάμῳ, Μαγνησίᾳ.

Προεξοφλήσεις, Ἐξοπραξίς γραμματίων, Τηλεγραφικαὶ πληρωμαί,
Ἐπιταγαί, Πιστώσεις, Πιστωτικαὶ Ἐπιστολαί, Δάνεια ἐπὶ
χρεωγράφων, Ἐμπορευμάτων καὶ γραμματίων, Φύλαξις τίτλων,
Ἐνοικίσεις χρηματοκιβωτίων, Ἐπιτολαὶ χρηματιστηρίων κλπ.

Καταθ. Δραχ.— $3\frac{1}{2}\%$ ἔτησίως διὰ καταθέσεις ἐν ὄψει, καὶ
Ἀνοικτοῦς λ/σμούς μέχρι Δρ. 25.000.—
» » 3% ἔτησίως διὰ καταθέσεις ἐν ὄψει, καὶ
Ἀνοικτοῦς λ/σμούς, μέχρι τοῦ ποσοῦ
Δρ. 100.000.—, διὰ τὰ πέραν τῶν
100.000 ποσὰ ὑπολογίζεται τόκος 2%
ἔτησίως.
» » $4\frac{1}{2}\%$ ἔτησίως διὰ καταθέσεις 6 μηνῶν.
» » 5% » » 1 ἔτ. καὶ ἐπέκ.
Καταθ. Χρυσοῦ.—Τόκος κατὰ $\frac{1}{2}\%$ ἐπὶ ἕλαττον τῶν εἰς
Δραχμὰς καταθέσεων.
Ταμιευτήριον.— 4% Διὰ καταθ. μέχρι τοῦ ποσοῦ Δρ. 2.000.—.

Αἱ καταθέσεις ἀποδίδονται εἰς δ νόμισμα ἐγένοντο.

“LE CHAPEAU C'EST L'HOMME,,

Desireur de conserver votre élégance faites-
vous coiffer par

JEAN CASDONIS

15. — RUE DE STADE (Vis-à-vis des écuries de roi)

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifirako Apothetirio Dimosias Istorikis Vivototikis
Restrictions apply.

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩ, 1900

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΚΙΜΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΑΘΗΝΑΙ

35 — ΟΔΟΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ — 35

ΟΡΟΙ ΕΓΓΡΑΦΗΣ { Ἑλλάδος ἐτησίᾳ Δρ. 25. — Ἐξάμηρος Δρ. 12.50
{ Ἐξωτერიκοῦ » Φρ. 25. — » Φρ. 12.50

ΑΙ ΕΓΓΡΑΦΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΝΟΝΤΑΙ

Τὸ ἀντίτιμον στέλλεται διὰ ταχυδρομικῆς ἢ τραπεζικῆς ἐπιταγῆς·
«Πρὸς τὸν κ. Κίμωνα Μιχαηλίδην, Ὀδ. Ἀριστοτέλους, 35 — Ἀθήνας»

Τὰ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ ἐκδιδόμενα ἐπὶ ἀρίστου χάρτου εἰς τεύχη ἐκ
35 σελίδων μεγάλων μετ' ἐξωφύλλου, ἀποτελοῦν κατ' ἔτος δύο
ὠραίους τόμους 700 σελίδων μετ' 150 περίπου ποικίλας εἰκόνας.

Οἱ ἀριστοὶ ποιηταὶ καὶ λογογράφοι, καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου,
ἀρχαιολόγοι, ἐπιστήμονες κλπ. εἶναι συντάκται τῶν ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ.

Ἐκαστον τεύχος τῶν ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ κοσμεῖται καὶ ὑπὸ ἰδιαιτέρας
ὄλοσελίδου καλλιτεχνικῆς εἰκόνας, ἐκτὸς τοῦ καιμένου, χρωματιστῆς.

Ἐν τεύχος τῶν ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ στέλλεται ὡς δείγμα δωρεάν.

Τὰ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ δημοσιεύουν μυθιστορήματα, διηγήματα, ποιή-
ματα, μελέτας, κριτικὰς, χρονολογήματα, ποικίλα ἄρθρα κλπ. κλπ.

Τὰ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ κρατοῦν τοὺς ἀναγνώστας του ἐνημέρους, τῆς
παγκοσμίου φιλολογικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς ζωῆς καὶ δι' ἰδιαιτέρων
ἀνταποκρίσεων ἑλλήνων καὶ ξένων συγγραφέων.

Μία ἐγγραφή εἰς τὰ Παναθηναία ἀποτελεῖ ὠραῖον φιλικὸν δῶρον.

Τὰ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ δέχονται καὶ συνδρομητὰς προπληρώνοντας
κατὰ δόσεις, ἧτοι δρ. 2 κατὰ μῆνα, ἢ πρώτη δόσις δρ. 3.

ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟΝ

ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΩΝ & ΜΕΤΑΔΟΤΙΚΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ

ΤΟΥ ΙΑΤΡΟΥ

ΑΝΤΩΝΙΟΥ Δ. ΧΑΤΖΗΑΝΤΩΝΑΚΗ

Ὁδὸς Κάνιγγος ἀριθ. 11 — Παρὰ τῇ Πλατείᾳ

ΩΡΑΙ ΕΠΙΣΚΕΨΕΩΣ 9—12 Π. Μ. & 3—7 Μ. Μ.

ΔΙΑ ΤΑΣ ΚΥΡΙΑΣ ΑΙΘΟΥΣΑ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ

ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΕΙΟΝ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Σ. ΚΟΝΤΟΜΑΝΩΛΗ

3 — ΟΔΟΣ ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ — 3

Ἐναντι τῆς Βαλλιανείου Βιβλιοθήκης

Παντός εἶδους βιβλιοδετικὴ ἐργασία,
Τεχνικὴ, στερεὰ, κομψή, εὐσυνείδητος

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ Ἡμερολογίου συνιστᾷ μετὰ πεποιθήσεως εἰς πάντας, τὸ ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν ΤΕΛΕΙΟΝ ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΕΙΟΝ τοῦτο. Ὡς ἀρκούσα καὶ εὐγλωττος μαρτυρία πρόκειται ὁ ἀνά χειρας οὗτος τόμος τοῦ 1911, βιβλιοδετηθεὶς ἐν αὐτῷ μετὰ περισσῆς τέχνης καὶ φιλοκαλίας.

ΑΓΓΛΙΚΟΝ ΚΡΕΟΠΩΛΕΙΟΝ

Δ. ΒΕΝΕΤΗ & ΙΩΑΝ. ΚΑΡΦΗ

[Νέα ἀγορά, Ὁδὸς Φιλοποίμενος (γὰρ τὰ Σοφοκλέους)
ἔναντι Τηλεγραφείου]

Τὸ εὐρωπαϊκώτερον καὶ νεωτεριστικώτερον τῶν ἀθηναϊκῶν κρεοπωλείων. Ἐκλεκτὴ προμήθεια ἐκ τῶν πρώτων καὶ καλλιτέρων ζωομπόρων. Τεχνικωτάτη κοπή τῶν κρεάτων, κατὰ τὸ ἀγγλικὸν σύστημα: μπύφ, λάμ, βίλ, πόρκ, στέϊνξ, ὀμπροτεϊνξ, τσόπς, σουϊτμπρέντ, φίλετ, μάροος καὶ μπόνς.

ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΙΣ ΜΟΝΑΔΙΚΗ — ΤΙΜΑΙ ΛΟΓΙΚΩΤΑΤΑΙ

ΠΕΘΕΡΟΥ ΑΝΗΣΥΧΙΑΙ

ΚΩΜΩΔΙΑ ΕΙΣ ΠΡΑΞΙΝ ΜΙΑΝ

(Κατὰ διασκευὴν ἐκ τοῦ γαλλικοῦ τοῦ Labiche)

Παρασταθεῖσα τὸ πρῶτον ἐν Ἀθήναις τὴν 16 Δεκεμβρίου 1907
ἐπιμελεία τοῦ ἠθοποιοῦ κ. Παναγιώτου Σταματοπούλου ὑποδουθέντος
τὸ πρόσωπον τοῦ Μουρομούρα.

Π Ρ Ο Σ Ω Π Α

ΕΥΛΑΜΠΙΟΣ ΜΟΥΡΜΟΥΡΑΣ, πρῶην δικηγόρος.
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΡΜΗΣ, γαμβρός του.— ΕΛΕΝΗ, σύζυγος τοῦ Ἀρμῆ.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ ΚΛΩΝΑΡΑΚΗΣ, ἔμπορος ἐκ Πατρῶν.
ΟΥΡΑΝΙΑ, σύζυγος τοῦ Κλωναράκη.— ΓΙΑΝΝΗΣ, ὑπηρετής τοῦ Ἀρμῆ.

Ἡ σκηνὴ σύγχρονος ἐν Ἀθήναις

[Ἡ σκηνὴ παριστᾷ αἰθουσαν μὲ θύραν εἰς τὸ βάθος καὶ δύο ἄλλας
παραπλευρως. Εἰς τὴν ἀριστερὰν γωνίαν θεαμάστρα, ἐφ' ἧς δο-
χεῖον μὲ ἄνθη. Εἰς τὸ μέσον τραπέζαι, καθίσματα κ.λ.π.]

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

ΓΙΑΝΝΗΣ μόνος, κατόπιν καὶ ΜΟΥΡΜΟΥΡΑΣ

(Κατὰ τὴν ἄρσιν τῆς αὐλαίας ἡ σκηνὴ εἶναι κενὴ καὶ σκοτεινὴ. Εἰς
τὴν ἐξώθυραν ἀκούεται βίαιος κωδωνισμός).

Γιάν. (εἰσέρχεται δεξιόθεν κατὰ τὸ ἡμῖσι ἐνδεδυμένος καὶ κρατῶν
κηρίον). Ἀμέσως... ἀμέσως, ἔφθασα!.. Ποίος διάβολος νὰ εἶναι
τέτοια ὥρα, πρωτὶ-πρωτὶ... Μόλις εἶναι ἕξι ἢ ὥρα... Μπὰς κ' ἔπιασε
φωτιὰ τὸ σπίτι; (ἐξέρχεται διὰ τοῦ βάθους καὶ μετ' ὀλίγον ἐπανέρ-
χεται προπορευομένου τοῦ Μουρομούρα).

Μουρμ. (εἰσέρχεται οπεύδων καὶ λιαν τεταραγμένος). Ποῦ εἶναι
ὁ γαμπρός μου; ὁ γαμπρός μου ποῦ εἶναι; Θέλω νὰ ἰδῶ τὸν
γαμπρόν μου.

Γιάν. Ἄ! μά, ὁ γαμπρός σας δὲν εὔνησεν ἀκόμα. Κοιμάται.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

κ. φ.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiko Apothetirio Dimosias

Restrictions apply.

Μουρη. Νά τόν ξυπνήσης! Είναι μεγάλη ανάγκη... Πολύ μεγάλη ανάγκη... Πρέπει νά τοῦ μιλήσω... Ἄκουσες;

Γιάν. Ἀφού τό θέλετε, τόν ξυπνάω... (ἀφίνει ἐπί τῆς τραπέζης τὸ κηρίον). Τρέχω μάλιστα... (ἰδιά, ἐνῶ ἐξέροχεται ἐκ δεξιῶν). Χωρίς ἄλλο, κάτι μεγάλο κακό συμβαίνει!..

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΜΟΥΡΜΟΥΡΑΣ μόνος, εἶτα καί ΓΙΑΝΝΗΣ

Μουρη. ὦ! μὰ εἶναι φοβερόν! Τρομερόν! Ἀνήκουστον! Πρωτάκουστον! Ἄκουθς ἐκεῖ ὁ μασκαράς ν' ἀπατᾷ τήν κόρην μου!.. Ἐναν ἄγγελον... ἕνα ἄνθος!.. Καί νά μοῦχη δώσει τόσας ὑποσχέσεις καί τόσους ὄρκους!.. Γιατί, ἐδῶ ποῦ τὰ λέμε, τόν ἔκανα καί μοῦ ἔδωσε τρεῖς... Ἐναν, πρῖν ἔμπη 'ς τήν ἐκκλησίαν... ἕναν, ὅταν μπῆκε, καί ἕναν, ὅταν β'γήκε... τό ὅλον τρεῖς!.. Κι' αὐτό, γιατί ἤθελα νά εἶναι εὐτυχής ἡ Ἐλένη μου... Κάτι, βλέπετε, ἤξερα γ'ὼ ποῦ δὲν ἤθελα νά τήν παντρεύσω... Ἐγὼ τοῦλάχιστον δὲν θά τήν ἀπατούσα, ἐνῶ αὐτός ὁ... ληστής, ἔχει... ἐρωμένην! Ἴσως μάλιστα νά ἔχη καί δύο... Ἴσως καί τρεῖς!.. Ποῖός ξέρε!.. Ἄ! ἂν ἡ κόρη μου ἠπόπτειε τίποτα, ἦταν ἱκανή νά πεθάνη καί κοντά σ' αὐτήν κ' ἐγὼ, καί κοντά σ' ἐμένα κ' ἡ γυναῖκά μου... Μὲ ἄλλους λόγους, θά ἐσκληρῖζαμε... καί μὲ τό δίκιο μας!.. Ἐγὼ ὅλη τήν νύκτα δὲν ἔκλεισα μάτι... ἐστρηφογύριζα ἀπάνω 'ς τό κρεβάτι μου σὰν βουρλισμένος... ἤμιον τόσος παραγμένος, ποῦ ἡ γυναῖκά μου... ἄλλ' ἄς εἶναι... σ' αὐτήν δικαιολογήθηκα... τῆς εἶπα ὅτι εἶχα πιῆ πολὺ καφέ καί πάει λέωντας...

Γιάν. (ἐπιτοῦργον). Τώρα θά σηκωθῆ, μοῦ εἶπε (ἐξέροχεται διὰ τοῦ βάθους).

Μουρη. Θά σηκωθῆ... ὁ παληάνθρωπος!.. Ἐξ ἡ ὥρα, ἔπρεπε νά ἦταν καί σηκωμένος, αὐτοὶ ὁμως οἱ διεφθαρμένοι πάντα ἀργά σηκώνονται... Ἄλλ' ἔννοια του, ἔχω νά τοῦ ζητήσω ἐξηγήσεις καί δυστυχία του, ἂν μοῦ κρύψη τίποτα!..

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

ΜΟΥΡΜΟΥΡΑΣ καί ΑΡΜΗΣ

Ἀρμῆς. (εἰσέρχεται φέρων κοιτωνίτην καὶ ἐμβάδας). Ἄ! καλὴ ἡμέρα, πεθερὲ μου... Μὲ συγχωρεῖς, ἂν ἤξερα πῶς θαρξόσουνα πρῖν ἐξημερώσῃ, δὲν θά κοιμώμουνα καθόλου... Ποῦ νά φαντασθῶ, βλέπεις, τέτοιο πράγμα...

Μουρη. Τὰ λόγια εἶναι περιττά... Γιὰ λέγε μου, μὰς ἀκούει κανένας; Εἴμαστος μόνοι;

Ἀρμῆς. Μὰ τί τρέχει; Τί συμβαίνει;

Μουρη. Τώρα... τώρα θά μάρθῃς... Μὰς ἀκούει, λέω, κανένας;

Ἀρμῆς. Κανένας!.. Μὰ σὺ μὲ φοβίζεις... Μήπως εἶναι ἄρρωστη

Μουρη. "Οχι! 'Η γυναϊκά μου είναι πολύ καλά εις τήν υγείαν της.
'Αρμής. "Α! δόξα σοι ὁ Θεός! Κ' εἶχα μιὰ ἀνησυχία!
Μουρη. Νά σοῦ λείπουν, εἶπα, τὰ λόγια... κ' ἔλα δῶ κοντά μου, κάθησε.

'Αρμής. (καθήμενος) "Ορίστε... κάθησα!

Μουρη. Γιά πέ μου, χθές τό βράδυ βγήκες ἔξω;

'Αρμής. "Ὅπως πάντοτε.

Μουρη. Τί ὦρα γύρισες;

'Αρμής. Μά...

Μουρη. Τί μά και ξεμά... Νά 'ς τό πῶ ἐγὼ λοιπόν... 'Εγύρισες εις τὰς ἕνδεκα και σαράντα ἑννέα λεπτά!

'Αρμής. "Ἴσως... 'Αλλά δέν 'μπορῶ νά ἐνοήσω...

Μουρη. Εἰς τὰς ἑννέα ἀκριβῶς περιπατοῦσες εις τήν στοάν τοῦ Μελαῖ ἔως τὰς ἑννέα και σαράντα δύο.

'Αρμής. Αἶ και μ' αὐτό τί;

Μουρη. Και μ' αὐτό τί;... Μά, βρέ χριστιανέ μου, καταλαβαίνεις ἡ ὄχι τί θά πῆ νά περπατῆ ἕνας παντρεμμένος ἀνθρωπος 'ς τή στοά τοῦ Μελαῖ ἔως τὰς ἑννέα και σαράντα δύο;... 'Α! γαμπρέ μου, ἄ!...

'Αρμής. Μά δέν μοῦ λές, πεθερέ μου, γιά νά μοῦ πῆς αὐτά ἡλθες πρωτῆ - πρωτῆ;

Μουρη. Αὐτά και ἄλλα ἀκόμη... Λοιπόν, εις τὰς ἑννέα και σαράντα δύο μπήκες εις τό ἀνθοπωλεῖον ποῦ εἶναι ἐκεῖ κοντά.

'Αρμής. Γιά πές μου... μήπως ἦσουν 'ς τήν τσέπη μου κρυμμένος;

Μουρη. "Ἐθωσες δέκα πέντε φράγκα κι' ἀγόρασες ἕνα μπουκέτο, δια τό ὅποιον σοῦ ζητοῦσαν δέκα ὀκτώ.

'Αρμής. Αὐτό εἶναι ἀλήθεια... Τό ἐπαζάρευσα ὁσφ 'μπόρεσα... Βλέπεις τί οἰκονόμος ποῦ εἶμαι;

Μουρη. "Ἰστερα πήγες μέ τό μπουκέτο εις τήν ὁδόν 'Αγχέσμου, ἀριθμός 254... 'Α! ἄ! μή τό ἀρνεῖσαι!

'Αρμής. Μάγῶ δέν ἀρνοῦμαι τίποτα.

Μουρη. Κτύπησες τήν πόρτα... σοῦ ἀνοιξαν... ἀνέβης 'ς τό δευτέρο πάτωμα... ξανατύπησες ἐκεῖ τήν πόρτα... σοῦ ἀνοιξαν και... και μπήκες.

'Αρμής. Πολύ φυσικά... ἀφοῦ μοῦ ἀνοιξαν.

Μουρη. Στής ἕνδεκα και ὀκτώ λεπτά... ξαναβγήκες πάλιν...

'Αρμής. "Αφοῦ μοῦ ξανάνοιξαν.

Μουρη. "Αλλ' αὐτή τή φορά... χωρίς τό μπουκέτο... Τί τῶ- κανες;

'Αρμής. Μά...

Μουρη. Κομπιάζεις;... Λοιπόν, τήν ἀπατάς... τήν ἀπατάς τήν 'Ἐλένην!

'Αρμής. "Ἦμουν βέβαιος πῶς θά κατέλγηες ἐκεῖ... 'Αλλ' ἦταν ἀνάγκη νά ἔλθης ξημερώματα νά μοῦ εἰπῆς τὰ ἴδια ποῦ μοῦ εἶπες και χθές και ποῦ θά μοῦ πῆς ἴσως και αὔριον.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Μουρη. Μά, κύριε!
Ἀρμής. Καί καλὰ τὴν ἡμέρα... μὰ πρωτὶ - πρωτὶ, πρὶν ξημερῶσθ ἀκόμα.

Μουρη. Τ' ἀστεία εἶναι περὶ τὰ!
Ἀρμής. Λοιπόν, ἄς μιλήσουμε σοβαρῶς... Πεθερέ μου, εἶσαι ἐξαιρετος ἄνθρωπος... ἀφότου μάλιστα ἐγκατέλειψες τὴν δικηγορικὴν, χαίρεις τὴν ὑπόληψιν ὄλων τῶν συναδέλφων σου.

Μουρη. Ἐννοεῖται!... Καί καλακεύομαι μάλιστα γι' αὐτό.
Ἀρμής. Ἔχεις ὅμως ἓνα ἐλάττωμα.

Μουρη. Κύριε!
Ἀρμής. Αὐτὸ ποῦ σοῦ λέω!... Ἀγαπᾷς ὑπερβολικά...

Μουρη. (Διακότιον). Κύριε, εἶπα!
Ἀρμής. Ἀγαπᾷς ὑπερβολικά τὴν κόρη σου... τὴν λατρεύεις.

Μουρη. Ἐννοεῖται! Εἶναι ἄγγελος!
Ἀρμής. Ἐγὼ ὑπερθεματίζω: Ἀρχάγγελος!... Τὴν ἀγαπᾷς μέχρι ζηλοτυπίας!

Μουρη. Φθάνει, κύριε!
Ἀρμής. Γιατί, γιατί;... Τώρα ποῦ ἔχουμε καιρὸ, γιατί μόλις εἶναι ἕξ καὶ τέταρτον ἡ ὥρα, θὰ τὰ εἰποῦμε ἓνα χεράκι.

Μουρη. Ἔστω!
Ἀρμής. Εἴρεις ὅτι μὲ τὸ νὰ μοῦ ἐπαναλαμβάνης τόσο συχνὰ ὅτι ἀπατῶ τὴν κόρη σου, θὰ μὲ ἀναγκάσῃς νὰ λάβω πείραν τοῦ πράγματος αὐτοῦ... μ' ἄλλους λόγους νὰ τὸ δοκιμάσω;

Μουρη. Ἄ! τὸ δμολογεῖς λοιπόν;
Ἀρμής. Ὁχι, ἀλλὰ...
Μουρη. Τί ἀλλὰ καὶ ξαλλὰ... Ἔλα, πέ μου... τὸ μπουκέτο τί τὸ ἔκανες;

Ἀρμής. Τὸ... τὸ μπουκέτο;... Νὰ σοῦ πῶ... Ἦταν χθὲς τῆς ἁγίας Μητροδώρας... κ' ἐπειδὴ ἡ θεία μου, ἡ κυρία Βουρδουμπύλλη, ὀνομάζεται Μητροδώρα...

Μουρη. Ἐπῆγες νὰ τὴν εὐχῆθῃς, αἶ;
Ἀρμής. Νά, ποῦ τῶρες!

Μουρη. Ὡς τῆς ἕνδεκα καὶ ὀκτὼ λεπτά, αἶ;
Ἀρμής. Μάλιστα!

Μουρη. Καί μ' ἓνα μπουκέτο δέκα πέντε φράγκων, αἶ;... Κ' ἐπίστεψες πῶς θὰ τὸ καταπιῶ αὐτό... Πρέπει νὰ ξέρῃς, πῶς εἰς μίαν θείαν, Μητροδώραν μάλιστα, μόλις καὶ μετὰ βίας ἓνα μπουκέτο τριῶν φράγκων ἔμπορει κανεὶς νὰ προσφέρῃ!

Ἀρμής. Μὲ συγχωρεῖς!
Μουρη. Αὐτὸ ποῦ σοῦ λέω!... Εἴρω γὼ ἀπ' αὐτὰ... γιατί κ' ἐγὼ εὐχῆθηκα θείας... ἀλλὰ θείας ποῦ δὲν εἶχαν καμμίαν συγγένειαν μαζί μου.

Ἀρμής. Μετὰ τὸν γάμον σου;
Μουρη. (Ἀρηρημένος). Μάλιστα, κύριε, μάλιστα!

Ἀρμής. Ἄ! Πεθερέ μου... πεθερέ μου!
Μουρη. Ἀρχαῖη, ἄρτι... Πρὸ τοῦ γάμου μου, ἤθελα νὰ εἰπῶ...

Ἀρμῆς. Ἔννοια σου... μὴ φοβᾶσαι... κ' ἐγὼ δὲν λέω τίποτα ἔς τὴν πεθερά μου.

Μουρμ. Νὰ λείψουν τ' ἄστειά, παρακαλῶ... κ' ἔλα τώρα ποῦ εἴμαστε οἱ δυὸ μας, πές τὰ μου ὅλα.

Ἀρμῆς. Ποιὰ ὅλα;

Μουρμ. Δὲν εἶν' ἀλήθεια πῶς ἀπατάς τὴν Ἑλένην;

Ἀρμῆς. Ἄ! μὰ πάλι τὰ ἴδια;... Μ' αὐτὸ πειὰ καταντᾷ μανία!

Μουρμ. Γαμπρέ μου!

Ἀρμῆς. Μὰ τί γαμπρέ σου καὶ ξεγαμπρέ μου!.. Κάθε ἡμέρα ἀπὸ τὸ πρωὶ ὡς τὰ βράδυ, καμμιά φορά μάλιστα καὶ ἀπ' τὰ ξημερῶματα, μοῦ σποναῖς τὰ ἴδια καὶ τὰ ἴδια χωρὶς καὶ νὰ ἔχῃς καὶ ἀποδείξεις!.. Ἐγὼ κρυώνω καὶ πάω νὰ πέσω...

Μουρμ. Ἐν τούτοις κύριε...

Ἀρμῆς. Δὲν ἀκούω τίποτα... ὅταν θὰ ἔχῃς ἀποδείξεις, μάλιστα!.. Τώρα, πάω νὰ τὸ πάρω δίπλα... (ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΜΟΥΡΜΟΥΡΑΣ μόνος' κατόπιν καὶ ΓΙΑΝΝΗΣ

Μουρμ. Ἀποδείξεις, αἱ;... Δυστυχησμένε, δυστυχησμένε!.. Ἡ ἀλήθεια εἶναι πῶς δὲν ἔχω ἀποδείξεις, ἀλλὰ θὰ... θὰ ἔχω! Θὰ ζήτησω... καὶ ὁ ζητῶν εὐρίσκει!.. (παρρηγοῦσας ἐπανωφόριον ἐπί τινος καθίσματος). Ἄ! νὰ, τὸ ἐπανωφόρι του... γιὰ νὰ τὸ φάξω... Αὐτὸ ὅμως ποῦ κάνω, ἴσως νὰ μὴν εἶναι καλόν... ἀλλ' ἔλα πάλι ποῦ εἶμαι ὑπεύθυνος διὰ τὴν εὐτυχίαν τῆς κόρης μου... καὶ μιὰ φορά ποῦ δὲν με βλέπουν!.. (ἐρρυνᾷ). Ἐνα μανδύλι... ἕνα ζευγάρι γάντια, γυναικεῖα χωρὶς ἄλλο... Ἄ! ἐδῶ σ' ἔχω τώρα... (παρρηγοῦσιν τὸν ἀρρηνὸν τῶν χειροκτιῶν). Ὄκτω καὶ τρία τέταρτα... ἀνδρικὰ εἶναι... (ἐξακολουθεῖ νὰ ἐρρυνᾷ). Ἐνα χαρτί... ὦ! εἶναι ἐπιστολή... μυρίζει καὶ βανίλια!.. (κρούπει ταχέως τὴν ἐπιστολήν). Κάποιος ἔρχεται.

Γιάν. (εἰσέρχεται κρατῶν κηρίον). Μπα! ἀκόμη ἐδῶ εἰσθε, κύριε;

Μουρμ. Ἀφοῦ με βλέπετε!.. Περπατῶ... παίρνω τὸν ἀέρα μου.

Γιάν. Ἄ! ἔτσι;... Ξέρετε ὅμως...

Μουρμ. Τί;

Γιάν. (Χασμώμενος). Ἄν νυστάξετε;

Μουρμ. (Προσποιοῦμενος ὅτι χασμάται). Ἄ! ναι, ναι... Φέξε μου, νὰ πάω σπῆτι μου... (ἰδίᾳ) Θὰ πάω νὰ μάθω τί λέει αὐτὴ ἢ ἐπιστολή... (ὀσφρανόμενος τὴν ἐπιστολήν). Βανίλια!.. Βανίλια!.. Καλὰ τὸ εἶπα, παληάνθρωπε!..

Γιάν. Μὰ τί σὰς ἔκανα, κύριε;

Μουρμ. Μὴ με σκοτίζῃς καὶ σὺ!..

Γιάν. Νὰ μὴ σὰς σκοτίζω;... Καλέ, ἐγὼ σὰς φωτίζω μάλιστα... Δὲν βλέπετε τὸ κερὶ... (ὀδηγῶν αὐτόν). Περᾶστε... (ὁ Μουρμούρας ἐξέρχεται διὰ τοῦ βάθους). Χωρὶς ἄλλο, δὲν εἶναι ἔς τὰ καλά του ὁ γέρος!.. Ἄλλ' ἐγὼ τί τοῦ γρωστοῦσα, νάρθη νὰ μοῦ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

κόψη μέσ' ἔς τὴ μέση ἓνα ὄνειρο γλυκὸ ποῦ ἔβλεπα ;... Ἔβλεπα
 δηλαδή πῶς ἔτρωγα πεπόνι γεννάρη μῆνα... Ἄ! μὰ σοῦ εἶχε μια
 γλύκα, τὸ ἀφιλότιμο!.. Μέλι μοναχό... τὸ λέω μόνο, καὶ πέφτουν
 τὰ σάλια μου... (χασιμάμενος). Δὲν σοῦ λέω, θὰ ξανακοιμηθῶ
 πάλι... μὰ θὰ ξαναἰδῶ τάχατες τὸ πεπόνι ;... Ἄν τ' ἀλλάξῃ ὁ
 διάβολος καὶ ἰθὺ πρόκωλα!.. οὐ! καὶ πῶς τὰ συχαίνουμαι!...
 (καθ' ἦν στιγμήν μέλλει νὰ ἐξέλθῃ, ἤχει βιαίως ὁ κώδων τῆς ἐξο-
 θύρας). Ἄλλος διάβολος πάλι!.. Ἐφθασα! ἐφθασα!... (ἐνῶ ἐξέρ-
 χεται). Μὰ ἐπὶ τέλους θὰ μ' ἀφήσουν νὰ κοιμηθῶ καὶ λίγο!...
 (Μετ' ὀλίγον ἐπιστρέφει, προπορευομένου τοῦ Μουρομούρα).

Μουρμ. (εἰσόχεται στεύδων). Ποῦ εἶναι ὁ γαμπρός μου ;... Ὁ
 γαμπρός μου ποῦ εἶναι ;

Γιάν. (ἰδίᾳ). Φτοῦ! Καὶ ξαναρχίσαμε πάλι !

Μουρμ. Ἄκουσες τί εἶπα ; .. Θέλω νὰ μιλήσω ἔς τὸν γαμπρό μου.

Γιάν. Μ' αὐτὸς ξανακοιμήθη.

Μουρμ. Νὰ τὸν ξαναξυπνήσης !

Γιάν. Ὅπως ξαν... ἀγαπάτε!.. (Μεταβαίνει εἰς τὸ δωμάτιον
 τοῦ Ἀρμῆ).

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

ΜΟΥΡΜΟΥΡΑΣ, μόνος

Μουρμ. Ἄ! αὐτὴ τὴ φορά ἔχω ἀποδείξεις... καὶ τί ἀποδείξεις!..
 Νά, αὐτὴν ἐδῶ τὴν ἐπιστολὴν μὲ τὴν βανίλια, ποῦ ἐδιάβασα κάτω ἀπὸ
 τὸ φανάρι τῆς πόρτας!.. Τὸν παληάνθρωπον!.. (Λαμβάνει τὸ κη-
 ρίον καὶ ἀναγινώσκει). « Ἀγάπη μου! Μετ' ὀλίγας ἡμέρας θὰ εἶμαι
 εἰς Ἄθῆνας πλησίον σου... ἐπεισα τὸν σύζυγόν μου νὰ μὲ συνο-
 δεύσῃ... » εἶναι καὶ παντρεμμένη ἢ παληογυναίκα!.. (Ἀναγινώ-
 σκει). « Εὐερίεις τί καλόβολος ποῦ εἶναι ὁ καὶμένος ». Καλόβολος!..
 Καὶ πολὺ μάλιστα, ὁ βλάκας!.. (ἀναγινώσκει). « Θὰ περάσωμεν
 μαζί μερικὰς ἡμέρας, τὰς ὁποίας δὲν λησμονεῖ κανεὶς εὐκόλως. Σὲ
 φιλῶ πολὺ, πολὺ, πολὺ... » Τρεῖς φορές πολὺ!.. Ἄ! μ' αὐτὸ
 εἶναι παρά πολὺ... ὑπογεγραμμένη: « Οὐρανία »... Ὑστερόγρα-
 φον: « Τὰ μαλλιά, τὰ ὅποια μοῦ ἔδωσες, τὰ ἔδωσα καὶ μοῦ ἔκαμαν
 ἓνα βραχιόλι. Σὺ, τί ἔκαμες τὰ δικά μου ;... » Ἄ! μ' αὐτὰ πειὰ
 εἶναι πράγματα χειροπιαστά... ἀπ' τὰ μαλλιά μάλιστα... (Ἀπο-
 θέτει ἐπὶ τῆς τραπέζης τὸ κηρίον). Εἶδες ἐκεῖ!.. Ἄνταλλάσσουν καὶ
 μαλλιά οἱ κακοηθέστατοι!.. Κ' ἐκεῖνος ὁ καλόβολος δὲν βλέπει
 τίποτα... Βλέπω ὅμως ἐγώ... Βλέπω ἐγώ!.. (Θραμβεντικῶς).
 Ἄ! αὐτὴ τὴ φορά πειὰ ἐλπίζω πῶς τὴν ἀπατᾷ τὴν Ἐλένην!..
 Τὴν ἀπατᾷ ὁ μασκαρᾶς!..

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ

ΜΟΥΡΜΟΥΡΑΣ, ΑΡΜΗΣ, κατόπιν καὶ ΕΛΕΝΗ

Ἄρμης. (ἐξέρχεται ἐνδεδυμένος αὐτὴν τὴν φορᾶν). Μὰ, πάλιν σὺ,
 πῶς εἶναι τοῦ ἄνθρωπου τὸ λέω διὰ νὰ σ' ἐπιπλήξω, ἀλλὰ...

Μουρμ. Ἐγώ, μάλιστα κύριε!.. Ἐπέμενες νὰ σοῦ φέρω ἀποδείξεις, αἱ;

Ἀρμῆς. Μάλιστα.

Μουρμ. Λοιπὸν σοῦ τῆς ἔφερα... καὶ τραναῖς μάλιστα.

Ἀρμῆς. Ἄ! μπᾶ!..

Μουρμ. (Σύρων τὴν ἐπιστολὴν ἐκ τοῦ θηλακίου του). Θὰ μοῦ ἐξηγήσης βέβαια...

Ἐλένη. (εἰσερχεται σπεύδουσα). Καλ' ἡμέρα, μπαμπᾶ.

Μουρμ. (Κρύπτων τὴν ἐπιστολὴν ἰδίᾳ). Ἡ κόρη μου!.. Δὲν κάνει μπροστά της νὰ εἰποῦμε τίποτα γιατί εἶναι ἰκανὴ νὰ πεθάνη.

Ἀρμῆς. Λοιπὸν, πεθερέ μου.

Μουρμ. Σιωπὴ!

Ἐλένη. Μὰ τί τρέχει; Τί συμβαίνει;

Μουρμ. Τίποτα, κόρη μου, τίποτα... Ἦλθα σήμερα τὸ πρωτ'...

Ἀρμῆς. Καλέ, τί πρωτ'!.. Ἐημερώματα... Νύκτα!..

Ἐλένη. Ὅστε πρόκειται περὶ σπουδαίας ὑποθέσεως...

Μουρμ. Ἄ! μπᾶ!.. Ἦλθα ἀπλῶς νὰ μάθω τί γίνεσθε... Μιὰ καὶ πέρασα ἀπὸ τὸ χρηματιστήριον...

Ἀρμῆς. Στάς ἔξ τὸ πρωτ'!

Μουρμ. Δηλαδή... Μὰ σώπαινε τὸ λοιπὸν!.. (τῇ Ἐλένῃ) Ἦλθα, ποῦ λές, νὰ ἰδῶ τί γίνεσθε γιατί...

Ἐλένη. Μὰ ἔχωμε νὰ πάθωμε τίποτα, ἐμεῖς εὐτυχημένοι ἄνθρωποι;... Εἴμαστε τόσφ εὐτυχεῖς!.. (τῷ συζύγῳ της) Καλέ, σήμερα ἀκόμη δὲν μ' ἐφίλησες.

Μουρμ. (Σπύδει καὶ ἐμποδίζει τὸν Ἀρμῆν καθ' ἣν στιγμὴν ἔμελλε νὰ φιλήσῃ τὴν σύζυγόν του. Τὴν φιλεῖ αὐτὸς μετὰ διαχύσεως). Ἄ! δυστυχημένο μου παιδί!.. δυστυχημένο μου παιδί!..

Ἐλένη. Μὰ τί ἔχετε, καλέ, κι' ἀναστενάζετε ἔτσι;... Μήπως ἀμφιβάλλετε περὶ τῆς εὐτυχίας μας;

Ἀρμῆς. Αὐτὸ δὰ θᾶλεις!.. (Ἀσπάζεται τὴν σύζυγόν του).

Μουρμ. Ἐγώ; Θεὸς φυλάξοι!..

Ἐλένη. Ἐλεγα κ' ἐγώ!.. Γιατί δὲν ξέρετε, μπαμπάκα, τί καλὰ ποῦ περνοῦμε... Ἐγὼ ζῶ δι' αὐτόν, κι' αὐτὸς γιὰ μένα!

Μουρμ. (ἰδίᾳ) Στάχτη 'ς τὰ μάτια τῆς ρίχνει, ὁ παληάνθρωπος, καὶ τὴν τυφλῶσε!..

Ἀρμῆς. (Λαμβάνων τὰς χεῖρας τῆς συζύγου του). Ἄν εἴξευρες, πεθερέ μου, τί ἀγάπην ποῦ ἔχει ὁ ἕνας πρὸς τὸν ἄλλον!

Μουρμ. Πῶς δὲν ξεύρω... ἔπως ὁ Παῦλος καὶ ἡ Οὐρανία... Ἡ Βιργινία δηλαδή.

Ἀρμῆς. Ἡ Βιργινία;

Ἐλένη. Ἡ Οὐρανία;

Μουρμ. (ἰδίᾳ) Τὰ μπέρδεψα!.. (ὑψηλοφώνως). Σὰν τὸν Παῦλο καὶ τὴν Βιργινία, καλέ, τοῦ Σαιν-Πιέρ... Δὲν ξέρετε τὸ μυθιστόρημα τοῦ Σαιν-Πιέρ... Ἄ! εἶναι τρομερὸν καὶ φοβερὸν!..

Ἐλένη. Θεέ μου! Τί τραγικὸν ὕφος εἶν' αὐτό!..

Μουρμ. Κάθε ἄλλο... κάθε ἄλλο... (Μειδιᾷ βεβιασμένως) Δὲν

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

βλέπεις τί γελαστός ποῦ εἶμαι... (ἰδιαιτέρως τῷ Ἀρμῆ) θὰ τὰ εἰποῦμε, κύριε, θὰ τὰ εἰποῦμε!..

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ

Οἱ ἄνωτ. καὶ ΓΙΑΝΝΗΣ, εἶτα ΚΛΩΝΑΡΑΚΗΣ καὶ ΟΥΡΑΝΙΑ

Γιάν. (Διὰ τοῦ βάθους). Κύριε!..

Ἀρμῆς. Τί εἶναι;

Γιάν. Ἦλθε κάτω ἕνας κύριος μὲ μιὰ κυρία καὶ δύο βαλίτσες! Μοῦ ἔδωσαν καὶ τὸ μπιλιέτο τους.

Ἀρμῆς. Φέρο' το 'δῶ. (Λαμβάνει καὶ ἀναγινώσκει τὸ ἐπισκεπτήριον) « Μενέλαος Κλωναράκης ».

Ἐλένη. Πῶς; πῶς;... Ὁ Κλωναράκης μὲ τὴν γυναῖκά του!..
ᾠ! τί εὐτυχία!..

Ἀρμῆς. (Τῷ Γιάνη) Τρέχα γλήγωρα νὰ τοὺς πῆς νὰ ἔλθουν. (ὁ Γιάνης ἐξέρχεται).

Μουρμ. Τί πράγμα εἶν' αὐτός ὁ Κλωναράκης;

Ἀρμῆς. Εἶναι φίλος μου καὶ ἔμπορος 'ς τὰς Πάτρας.

Μουρμ. Ἔτσι;

Ἐλένη. Καὶ ἡ γυναῖκά του μία ἀπὸ τὰς στενωτέρας φίλας μου. (Εἰς τὸ βάθος φαινόνται ὁ Κλωναράκης καὶ ἡ σύζυγός του. Ἀπολοῦθεὶ ὁ Γιάνης κρατῶν δύο βαλίτσας).

Ἀρμῆς. (Σπεύδον πρὸς αὐτούς). ᾠ! καλῶς τους!.. καλῶς τους!

Ἐλένη. (Σπεύδουσα καὶ αὐτῇ). Καλῶς ὄρισάτε!.. καλῶς ὄρισάτε!

Οὐραν. (Ἀσταζομένη τὴν Ἐλένην). Τί κάνεις, Ἐλένη μου;

Κλων. (Ἀσπάζομενος τὸν Ἀρμῆν). Καλῶς σὰς βρήκαμε!..

Ἐλένη. Ἐπὶ τέλους κατωρθώσατε νάρθητε νὰ μᾶς ἰδῆτε.

Κλων. Καὶ ἦλθαμε, βλέπετε, κατ' εὐθεῖαν 'ς τὸ σπίτι σας χωρὶς τσιρμιόνιες!

Οὐραν. Καὶ γιὰ δεκαπέντε ἡμέραις.

Ἐλένη. Μόνον;... θὰ σὰς κρατήσωμεν ὅλον τὸν χειμῶνα...

Ἀρμῆς. (Τῷ Μουρμούρα). Πεθερέ μου, νὰ σοῦ παρουσιάσω τὸν κύριον Κλωναράκην...

Μουρμ. (Δίδων τὴν χεῖρά του). Χαίρω πολὺ...

Ἐλένη. (Τῷ πατρὶ τῆς). Ἡ κυρία του...

Μουρμ. (Δίδων τὴν χεῖρά του τῇ Οὐρανίᾳ). Κυρία μου, χαίρω πολὺ...

Ἀρμῆς. (Τῷ Κλωναράκῃ). Καὶ πῶς πᾶν' ἡ σταφίδες;

Κλων. Ὅχι, καὶ καλά.

Ἀρμῆς. Ἔτσι αἶ;

Ἐλένη. (Τῷ συζύγῳ τῆς). Καλέ, ἄφησε τῆς σταφίδες τώρα... καὶ πῆγαινε νὰ φροντίσης γιὰ κανένα θεωρεῖον... (τῇ Οὐρανίᾳ). Ἐέρεις ἀπόψε παίζουσι καινούργια ὄπερα 'ς τὸ Δημοτικόν...

Κλων. Ἄ! μὰ, ἔχι, ἔχι...

Ἀρμῆς. Τί θὰ εἰπῆ ἔχι... Μιὰ κ' ἦλθατε 'ς τὸν τόπο μας θὰ σὰς περιποιηθοῦμε, θὰ σὰς διασκεδάσωμε...

Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΑΣΠΑΪΣΜΟΣ. — [Έργο του Θ. Κοντοπούλου]

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istitou
Restrictions apply.

Ούραν. Είσαθε πολύ καλοί.

Κλων. Ἐμένα, ἐν τῷ μεταξῦ, θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ πάω νὰ συμ-
βουλευθῶ ἕνα δικηγόρον ἐπὶ μᾶς κληρονομικῆς ὑποθέσεως ποῦ
μ' ἐνδιαφέρει πολύ.

Ἀρμῆς. Δικηγόρον ;

Κλων. Μάλιστα.

Ἀρμῆς. Ἀμ! τότε δὲν θὰ πᾶς μακριὰ... Ἐχομε ἄμα εἰς
τὸ σπίτι μας ἕναν, προσκεκολλημένον ἀπὸ τῆς ἑξ τὸ πρῶτ' ἔως...

Κλων. Μπᾶ ;

Ἀρμῆς. Τὸν πεθερόν μου ἀπὸ ἄδω!

Μουρι. Ἐγὼ ἔχω παραιτηθῆ... Ἄλλὰ γιὰ χατήρι σας, θὰ σᾶς
φανῶ ὅσο ἂν μπορέσω χρήσιμος.

Κλων. Ἄ! σᾶς εὐχαριστῶ πολύ... Λοιπόν, ποῦ λέτε, ἢ ὑπόθε-
σις περὶ τῆς ὁποίας πρόκειται εἶναι πολὺ μπερδεμένη... Φαντα-
σθῆτε ὅτι ὁ Εὐάγγελος Δημητρίου Καρακαχπές, ἕγγονος τοῦ...

Ἐλένη. Καλέ, δὲν τ' ἀφήνετε αὐτὰ τώρα καὶ νάρθῃτε νὰ ἔκου-
ρασθῆτε λίγο... Τὰ δωμάτιά σας εἰν' ἀπὸ δῶ... (δεικνύει τὴν πρὸς
τ' ἀριστερὰ θύραν). Ἐλάτε... (τῷ Γιάννη). Ἐσὺ, τί στέκεις ἐκεῖ
μὲ τῆς βαλίτσας ἔς τὸ χέρι!...

Γιάν. Περιμένω νὰ μοῦ εἰπῆτε τί νὰ τῆς κάνω...

Ἐλένη. Φέρ' τες μέσα... (τῷ Κλωνοράκη καὶ τῇ συζύγῳ του).
Ὅριστε, περάστε...

Ἀρμῆς. (Τῷ Κλωνοράκη). Κι' ἀργότερα τὰ λέτε μὲ τὸν πε-
θερό μου.

Κλων. Ἄς εἶναι. (ὁ Κλωνοράκης καὶ ἡ σύζυγός του, προπορευο-
μένης τῆς Ἐλένης καὶ ἀκολουθοῦντος τοῦ Γιάννη, εἰσέρχονται εἰς τὰ
πρὸς τ' ἀριστερὰ δωμάτια).

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ

ΜΟΥΡΜΟΥΡΑΣ καὶ ΑΡΜΗΣ

Μουρι. (Ἰδίᾳ). Ἐπὶ τέλους! ἔμειναμε μόνοι!..

Ἀρμῆς. Πεθερὲ μου, ἔμένα μὲ συγχωρεῖς... θὰ πεταχθῶ μιὰ
στιγμὴ ὡς τὸ θέατρον... (Κινεῖται ὅπως ἐξέλλῃ).

Μουρι. Ἐλα, ἔλα δῶ... Στάσου... Ἐχεις καιρὸ γιὰ τὸ θέατρο.

Ἀρμῆς. Μά...

Μουρι. Στάσου, σοῦ λέω!.. Πρέπει νὰ μάθῃς, κύριε, ὅτι ἐφθασα
εἰς ἡλικίαν, καθ' ἣν ὁ ἄνθρωπος ἐννοεῖ ὅλας τὰς ἀδυναμίας...

Ἀρμῆς. Μπράβο!..

Μουρι. Αὐτὸ ποῦ σοῦ λέω!.. Ἦλθε λοιπόν ἡ ὥρα νὰ μοῦ τὰ
πῆς ὅλα, χωρὶς νὰ μοῦ κρύψῃς τίποτε.

Ἀρμῆς. Μά δὲν ἔχω τίποτα νὰ σοῦ πῶ.

Μουρι. Ἄ! δὲν ἔχεις τίποτα νὰ μοῦ πῆς!..

Ἀρμῆς. Ὅχι.

Μουρι. Ἐχω ὅμως ἐγὼ... Ἐλα κάθησε δῶ. (Φέρει κάθισμα,
καθίσματα καὶ ἕνα γαμβρόν του. Εἰς ἕτερον κάθηται ὁ ἴδιος.)

Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Ἀρμῆς φεύγει κρυφίως γελῶν). Ἐφθασα λοιπόν, καθὼς σοῦ εἶπα, εἰς ἡλικίαν, καθ' ἣν ὁ ἄνθρωπος ἔννοσι ὅλας τὰς ἀδυναμίας... (*Στρέφεται καὶ παρατηρῶν ὅτι ὁ Ἀρμῆς ἀνεχώρησε, ἐγείρεται ἀποτόμως*). Ἄ! τὸν κακοηθέστατον! Μὲ ἄφησε κ' ἐφυγε!.. Πάσι ἔς τὴν λεγόμενην... Ἄλλ' αὐτὴ τῆ φορά, θὰ τὸν πιάσω... ποῦ θὰ μοῦ πάη... ἔχω τὸ μέσον πρόχειρον. (*Σύρει ἐκ τοῦ θηλιακίου του πλαστὴν γενειάδα ἣν καὶ ἐφαρμόζει ἐπὶ τοῦ προσώπου του εἰτα φορεῖ καὶ δίοπτρα κινᾶ*). Νά, τί ρόλον παίζω ὅκτῳ ἡμέραις τώρα... ἐγὼ ἓνας πρῶην δικηγόρος!.. (*Ἀνέχεται πρὸς τὸ βάθος*).

Ἐλένη. (*Εἰσερχεται καιοῦσα τὸν Γιάννην*). Γιάννη!.. Γιάννη!.. (*Βλέπουσα τὸν Μουρωμόραν*). Καλέ μπαμπά, τ' εἶν' αὐτὰ;

Μουρωμ. (*ἐπτόνης*). Τίποτα! Τίποτα!.. Ὅ, τι κάνω, κόρη μου, τὸ κάνω διὰ τὴν εὐτυχίαν σου... Ἐνόσφ ζω ἐγὼ, δὲν θὰ σὲ ἀπατήσῃ κανεὶς... ἄκουσες; Κανεὶς!

Ἐλένη. Πῶς;

Μουρωμ. Δὲν θὰ σὲ ἀπατήσῃ κανεὶς!.. (*ἐξέρχεται τρέχων*).

Ἐλένη. (*Μόνη*). Νά μ' ἀπατήσῃ;... Μὰ ποῖός;... Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποῦ πανδρεύθηκα, δὲν ἔμπορῶ νὰ καταλάβω τί ἔχει ὁ μπαμπάς... Μὲ φιλεῖ, ἀναστενάζει, τρέχει... ὦ! θεέ μου! Μήπως ὁ ἄνδρας μου... ἀλλ' ὄχι, εἶν' ἀδύνατον... ὁ Γιῶργος μ' ἀγαπᾶ... ὅσπερ εἶναι καὶ πολὺ τίμιος ἄνθρωπος.

ΣΚΗΝΗ ΟΓΔΩΗ

ΕΛΕΝΗ, ΟΥΡΑΝΙΑ, εἰτα ΑΡΜΗΣ καὶ ΜΟΥΡΜΟΥΡΑΣ

Οὐραν. (*ἔρχεται ἀριστερόθεν*). Ἄ! μὰ σεῖς, καλέ, μὰς ἐσκλαβώσατε... καὶ μοῦ φαίνεται πῶς δὲν θὰ τὸ κουνήσουμ' ἀπὸ ἄδῳ.

Ἐλένη. Ἄλλο καὶ δὲν θέλουμε... Καὶ ὁ ἄνδρας σου ποῦ εἶναι;

Οὐραν. Μὰ μοῦ φαίνεται πῶς ξυρίζεται... Δὲν ξεύρεις, καὶ μὲν, τί καλόβολος ποῦ εἶναι.

Ἐλένη. Naί, μοῦ τῶγραφες ἔς τὸ γράμμα σου... Ἀλήθεια ὅμως, γιὰ πέ μου... ἦσουν καμμιὰ φορά ζηλιάρα;

Οὐραν. Ἐγὼ;... Ποτέ!.. Καὶ γιατί νὰ ζηλιεύω... Τὸ ἐλάττωμα αὐτὸ τὸ φυλάω γιὰ τὴν ἐποχὴ ποῦ θὰ γεράσω... ὅταν θὰ κάνη κοιλιὰ ὁ ἄνδρας μου, γιὰ νὰ τὸν κάνω ν' ἀδυνατήσῃ!.. Μὰ γιατί ἦ ἐρώτησις αὐτῆ;

Ἐλένη. Γιὰ τίποτα... ἔτσι ἀπὸ περιέργειαν.

Οὐραν. Ἀλήθεια ὅμως... γιὰ ἰδὲς καὶ τὸ βραχιόλι ποῦ ἔκαμα ἀπὸ τὰ μαλλιά σου.

Ἐλένη. Ἄ! τί ὄρατον ποῦ εἶναι!.. Πολὺ καλλίτερο ἀπὸ τὸ δικό μου.

Ἀρμῆς. (*εἰσερχόμενος διὰ τοῦ βάθους*). Μόλις ἐπρόφθασα κ' ἐπῆρα τὸ τελευταῖον θεωρεῖον... Θὰ εἶναι πολὺς κόσμος ἀπόψε.

Οὐραν. Τί καλά!.. Θὰ δεῖξω καὶ τὴν νέα μου τουαλέττα!..

Ἐλένη. Φαντάζομαι πειὰ μὲ τί γούστο θὰ τὴν ἔχῃς καμωμένα...

Ἀλήθεια τώρα, γιὰ νὰ ἰδοῦμε πῶς θὰ περάσωμε καὶ τὴν ἡμέρα μας.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Ἀριμῆς. Ἐννοεῖται... ἐννοεῖται... θὰ εἶμαι πολὺ εὐτυχῆς..
(*ιδίᾳ τῷ Μουρμούρα*). Θὰ μοῦ τὴν πληρώσης αὐτήν!..

Οὐραν. Τότε, δέχομαι εὐχαρίστως.

Μουρμ. (*Ἰδίᾳ*) Κ' ἔτσι ὁ μασκαράς δὲν θὰ μπορέσῃ νὰ πάῃ ἄλλου.

(*Ὁ Ἀριμῆς προσγέθει τὸν βραχίονά του πρὸς τὴν Οὐρανίαν καὶ ἐξέροχται διὰ τοῦ βάλθους*).

Ἐλένη. Καλὴ διασκέδασι!

Οὐραν. Merci!...

Ἐλένη. (*Ἐξερχομένη ἐκ δεξιῶν*). Τώρα, ἔμπορεῖτε νὰ τὰ εἰπῆτε κ' οἱ θυῶ σας.

Μουρμ. (*Ἰδίᾳ*). Θὰ παλαβώσῃ ἀπὸ τὴ φοῦρκά του!.. Πρέπει ὅμως νὰ εἶρω καὶ γι' αὐριον κᾶτι τι... Ἄ! βρῆκα! θὰ τοὺς στεῖλω νὰ ἐπισκεφθῶν τὰ Μουσεῖα!

ΣΚΗΝΗ ΔΕΚΑΤΗ

ΜΟΥΡΜΟΥΡΑΣ καὶ ΚΛΩΝΑΡΑΚΗΣ

Κλων. (*Ὅστις ἐξήγαγεν ἤδη ἐκ τοῦ θυλακίου μερικὰ ἔγγραφα*). Ἰδοὺ λοιπὸν περὶ τίνος πρόκειται... Φαντασθῆτε ὅτι ὁ Εὐάγγελος Δημητρίου Καρακαχπές...

Μουρμ. Πῶς εἶπατε;

Κλων. Σᾶς μιλῶ διὰ τὴν ὑπόθεσιν, ἐπὶ τῆς ὁποίας θὰ σᾶς συμβουλευθῶ...

Μουρμ. Ἄ! ναί, ἔχετε δίκαιον... ἐλησμόνησα... Ἐλέγατε λοιπὸν ὅτι ὁ Εὐάγγελος...

Κλων. Ἦταν ἔγγονος τοῦ Θωμᾶ Ἰωάννου Καρακαχπές...

Μουρμ. (*Ἀρηρημένος*). Ἄ! βέβαια!.. εἶναι θαυμασία ἰδέα!..

Κλων. (*Ἐξακολουθῶν*). Αὐτὸς ὁ Θωμᾶς Καρακαχπές ἀφῆκε τρία τέκνα... Τὸ πρῶτον ὀνομάζετο Χαράλαμπος Καρακαχπές... Τὸ δεῦτερον Ἀθανάσιος Καρακαχπές... καταλαμβάνετε;

Μουρμ. Δηλαδή καταλαμβάνω πῶς αὐτοὶ οἱ Καρακαχπέδες δὲν ἔχουν τελειωμό!..

Κλων. Τὸ τρίτον, ἢ Στεφανία Καρακαχπές, πρόγονος τῆς μητρὸς τῆς Οὐρανίας... τῆς γυναικὸς μου δηλαδή!..

Μουρμ. (*Ἀναιτισσόμενος*). Πῶς; Πῶς εἶπατε;... Οὐρανία;... Ἦ σύζυγός σας ὀνομάζεται Οὐρανία;

Κλων. Μάλιστα.

Μουρμ. (*Ἐγειρόμενος καὶ σύρων ἐκ τοῦ θυλακίου του κορυφίως τὴν ἐπιστολήν*). ὦ! Θεέ μου!.. Μήπως...

Κλων. (*Ἐξακολουθῶν*). Ἐξ ἄλλου, ὁ Χαράλαμπος Καρακαχπές ἀπέθηνε χωρὶς τέκνα...

Μουρμ. (*Ἰδίᾳ*). Καὶ γράφει ὅτι ὁ σύζυγός της εἶναι καλόβολος!

Κλων. (*Ἐξακολουθῶν*). Ἀφῆκεν ὅμως διαθήκη, τῆς ὁποίας ἰδοὺ ἀντίγραφον γραφέν διὰ χειρὸς τῆς γυναικὸς μου.

Μουρμ. (*Ζητώνς*). Αὐτὸς ὁ σύζυγός της γυναικὸς σας;... Δόστε τὸ

μου δῶ... (Λαμβάνει τὸ ἀντίγραφον). Ἀκριβῶς τὸ ἴδιο γράψιμο μὲ τὴν ἐπιστολὴν.

Κλων. Μὰ τί τρέχει;

Μουριμ. Καὶ τοὺς ἀφήσατε νὰ πάνε 'ς τὴν ἔκθεσιν τοῦ Παρ-
νασοῦ, αἱ;

Κλων. Ποιούς;

Μουριμ. Ἐκείνον καὶ ἐκείνην!.. Καὶ νομίζετε τώρα σεις, πῶς πάνε 'ς τὴν ἔκθεσιν, αἱ;... Ἄ! μὰ εἰσθε παρά πολὺ καλόβολοι!.. Παρὰ πολὺ!..

Κλων. Μὰ τί ἔχετε ἐπὶ τέλους... δὲν μοῦ λέτε;

Μουριμ. Τί ἔχω;.. Μὰ δὲν βλέπετε λοιπὸν τίποτα... δὲν κατα-
λαβαίνετε τίποτα... δὲν ἀντιλαμβάνεσθε τίποτα, ὡ σὺζυγε καλόβολε;

Κλων. Δὲν σὰς καταλαβαίνω.

Μουριμ. Μὰ δὲν βλέπετε πῶς κάνουν... κόρτε 'ς τὴν γυναϊκά σας;

Κλων. Σ' τὴν Οὐρανία;

Μουριμ. Σ' τὴν Οὐρανίαν, βέβαια!

Κλων. Καὶ ποιός;

Μουριμ. Κάποιος ἀπ' αὐτὸ ἐδῶ τὸ σπίτι... Τοῦ ἔδωσε μάλιστα κ' ἀπ' τὰ μαλλιά της... τοῦ γράφει καὶ γράμματα... τοῦ!..

Κλων. Ὀνομάσατέ τον, κύριε, ἄμωσ... Ὀνομάσατέ τον!.. Σὰς ἐπιτάσσω νὰ τὸν ὀνομάσετε!..

ΣΚΗΝΗ ΕΝΔΕΚΑΤΗ

Οἱ ἀνωτέρω καὶ ΕΛΕΝΗ

Ἐλένη. (Εἰσερχομένη ἐξ ἀριστερῶν). Καλέ, τί τρέχει; Τί συμβαίνει;

Μουριμ. (Ἐν ταραχῇ). Ἡ κόρη μου!.. Σιωπή!..

Κλων. Τρέχει, κυρία μου, ὅτι ἐδῶ μέσα ὑπάρχει κάποιος ποῦ
τολμᾷ νὰ κάνη κόρτε 'ς τὴν γυναϊκά μου... καὶ μάλιστα 'μπροστά
'ς τὰ μάτια μου!..

Μουριμ. Ὅχι δά!.. (Ἰδιαιτέρως πρὸς τὸν Κλωνοράκη). Μὰ
σιωπήσατε λοιπὸν!..

Ἐλένη. Εἰς τὴν Οὐρανίαν;

Κλων. Μάλιστα, εἰς τὴν Οὐρανίαν!

Ἐλένη. Καλέ, τί λέτε!.. Εἶν' ἀδύνατον!

Κλων. Πῶς ἀδύνατον, ἀφοῦ πρὸ ὀλίγον μοῦ τὸ εἶπεν ὁ κύριος
πατέρας σας!

Μουριμ. Ἐγώ;... Οὔτε τὸ στόμα μου δὲν ἀνοιξα κἄν!..

Ἐλένη. Θὰ παρακούσατε... Δὲν πιστεύω ὁ πατέρας μου!..

Μουριμ. Βέβαια, βέβαια... Ὁ κύριος εἶναι ἐξυπνος ἄνθρωπος,
ἀλλὰ ὀλίγον ἰδιότροπος!

Κλων. Ἰδιότροπος;... Καλέ, δὲν μοῦ εἶπατε πρὸ ὀλίγου πῶς
κάποιος ἀπ' αὐτὸ ἐδῶ τὸ σπίτι!..

Ἐλένη. Ἀπ' αὐτὸ ἐδῶ τὸ σπίτι;... ὦ! Θεέ μου!

Μουριμ. (Ἰδιαιτέρως πρὸς τὸν Κλωνοράκη). Τώρα τὰ κατάφερες διὸ
γὰς καὶ τρεῖς πρῶμαρες!

Ἑλένη. Ἐπί τέλους, κύριε, ποῖος εἶν' αὐτός; ... Ὁμιλήσατε!..

Κλων. Δὲν ξέρω... ἀλλά, μοῦ φαίνεται, πῶς τὸν μαντεύω!

Ἑλένη. Καὶ ἐγὼ τὸ ἴδιο!

Μουρμ. Καλὲ φέμματα... Τί κάθεσθε τώρα καὶ λέτε!..

Κλων. Ἐγὼ θὰ φύγω ἀμέσως ἀπ' αὐτὸ ἐδῶ τὸ σπίτι... Πηγαίνω νὰ ἐτοιμάσω μάλιστα τὰ πράγματά μας... κ' εὐθὺς ποῦ γυρίσω ἢ γυναικᾶ μου... θὰ λογαριασθῶμε!.. (*Ἐξέρχεται ἐκ δεξιῶν*).

ΣΚΗΝΗ ΔΩΔΕΚΑΘΗ

ΜΟΥΡΜΟΥΡΑΣ καὶ ΕΛΕΝΗ

Ἑλένη. Λοιπὸν, πατέρα;

Μουρμ. Τί λοιπὸν καὶ ξελοῦπὸν; Δὲν κατάλαβες πῶς ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς εἶναι τρελός; ... Δὲν εἶδες πῶς τοῦ λείπει μίαν λόξα;

Ἑλένη. Καλὲ τί κάθεσθε καὶ μοῦ λέτε... ὁ ἄνθρωπος ξέρει τί λέει... τὸ αἰσθάνομαι... ὅταν μάλιστα θυμηθῶ ὅτι, πρὸ ὀλίγου σεῖς ὁ ἴδιος μοῦ εἶπατε...

Μουρμ. Ἐγὼ;

Ἑλένη. (*Ριπιτομένη εἰς τὰς ἀγκάλιας του*). Σεῖς μάλιστα... ὁ ἄνδρας μοῦ εἶναι... (*κλαίουσα*). Ἄ! πόσον εἶμαι δυστυχής!..

Μουρμ. (*Ἰδίᾳ*). Ἄπ' αὐτὸ ποῦ φοβόμουν, δὲν γλύτωσα!... Τὸν μασκαρᾶ!.. Τὴν ἔκανε νὰ κλαίῃ!.. (*τῆ ὀυγατρί του*). Σώπα, κόρη μου... σώπα... κ' ὁ ἄνδρας σου εἶναι ὁ καλλίτερος τῶν συζύγων... Σήμερα μάλιστα τὸ πρῶτ' τὸ ἔλεγα καὶ 'ς τὸν ἴδιον... Ξέρεις; τοῦ εἶπα... εἶσαι ὁ καλλίτερος τῶν συζύγων!..

Ἑλένη. Μάλιστα!.. Νομίζετε πῶς ξέχασα γὼ τὸν Παῦλον καὶ τὴν Βιργινίαν... τὴν Οὐρανίαν δηλαδῆ.

Μουρμ. Μ' αὐτὸ, σοῦ εἶπα, πῶς εἶναι μυθιστόρημα!..

Ἑλένη. Μυθιστόρημα, μάλιστα!.. Ἐνας κάποιος ἐδῶ 'ς τὸ σπίτι κάνει κόρτε 'ς τὴν Οὐρανίαν... κ' ἐπειδὴ κανέναν ἄλλον ἀπ' αὐτὸν δὲν εἶν' ἐδῶ...

Μουρμ. Ποιὸν αὐτόν;

Ἑλένη. Ποιόν;

Μουρμ. (*Ὡσεὶ ἐμπνευσθεῖς*). Μὰ τὸ κάτω-κάτω, εἶμαι κ' ἐγὼ ἐδῶ!

Ἑλένη. Σεῖς!.. Μὴ χειρότερα!..

ΣΚΗΝΗ ΔΕΚΑΤΗ ΤΡΙΤΗ

Οἱ ἄνωτ. καὶ ΟΥΡΑΝΙΑ

Οὐραν. (*Εἰσέρχομένη διὰ τοῦ βάθους*). Οὐφ! Τί κόσμος!.. Τί κακό!..

Ἑλένη. (*ἰδίᾳ*). Νά την, ἦλθε!

Μουρμ. (*ἰδίᾳ*). Τετέλεσται!.. Πρέπει νὰ τὸ κάνω, καὶ θὰ τὸ κάνω!.. (*Τρέχει πρὸς τὴν θεομιάστραν καὶ ἐκ τῆς ἐπ' αὐτῆς ἐφορ-σκομένης ἀνθοδέσμης ἀποσπᾷ ἓν ἄνθος*).

Οὐραν. Μὰ ἐπέλεσαν τὰ μάλιστα ἀπὸ τῆς φλογεῖς εἰκόνες...

Authorized licensed use limited to: 172.22.2.2 f.0.5.

Μουρμ. (Λίαν φιλοφρόνως πρὸς τὴν Οὐρανίαν). Ἄ! κυρία μου... θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νά... νά... αὐτό... νά... νά... τολμήσω... (παρρησιάζων τὴν θυγατέρα του καὶ προσφέρων τὸ ἄνθος πρὸς τὴν Οὐρανίαν) νά... νά σὰς προσφέρω...

Οὐραν. (Ἄφου μετ' ἐκπλήξεως παρετήρησε τὸν Μουρμούραν, λαμβάνει τὸ ἄνθος καὶ εὐχαριστεῖ). Κύριε!.. (Ἰδίᾳ καὶ γελῶσα). Πολὺ παράξενα πράγματα!..

Ἐλένη. Καὶ ὁ ἄνδρας μου τί ἔγεινε;

Οὐραν. Πληρώνει κάτω τὸν ἄμαξᾶ... Ἄ! ὁ ἄνδρας σου, Ἐλένη μου, εἶναι καθαλιέρος πρώτης τάξεως... φιλοφρονέστατος... περιποιητικώτατος... χαριτωμένος τέλος πάντων.

Μουρμ. (Βήγων διὰ τὴν εἰδοποίησιν). Χοῦμ!..

Οὐραν. Τί εἶπατε;

Μουρμ. Τίποτα!

Οὐραν. Αἴριον ἐσυμφωνήσαμε νά πάμε εἰς τὴν Κηφισσιά.

Μουρμ. (Ἰδίᾳ). Ἄ! ἄ!..

Ἐλένη. Εἰς τὴν Κηφισσιά;... Δὲν πιστεύω!

Οὐραν. Γιατί;

Ἐλένη. (ψυχρῶς). Διότι αἴριον... τὸν χρειάζομαι κ' ἐγὼ διὰ μερικῆς ἐπισκέψεως... καὶ δὲν πιστεύω νά εὐκαιρήσῃ νά σὰς συνοδεύσῃ!.. (Χαιρετᾷ καὶ ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ ΔΕΚΑΤΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΜΟΥΡΜΟΥΡΑΣ, ΟΥΡΑΝΙΑ, εἶτα ΚΛΩΝΑΡΑΚΗΣ καὶ ΑΡΜΗΣ

Οὐραν. (Ἐκπληκτικῶς). Μὰ τί ἔπαθε;

Μουρμ. Μὰ δὲν κατάλαβατε;... Κάθεσθε καὶ τῆς λέτε πῶς ὁ ἄνδρας τῆς εἶναι φιλοφρονέστατος... περιποιητικώτατος... χαριτωμένος...

Οὐραν. Εἶπα ὅ,τι φρονόσα!.. (Ἰδίᾳ) Ἄ! Γι' αὐτό μ' ἐρωτοῦσε ἂν εἶμαι ζηλιάρᾳ!..

Μουρμ. (Δεικνύων τὴν θύραν, δι' ἧς ἐξῆλθεν ἡ Ἐλένη). Χοῦμ!.. Μοῦ φαίνεται πῶς κάποιος εἶναι πίσω ἀπὸ τὴν πόρτα... Χωρὶς ἄλλο, εἶναι ἡ Ἐλένη καὶ ἀκούει... Τότε λοιπόν, ἐμπρός κι' ὁ Θεὸς βοηθός!.. (Τῇ Οὐρανίᾳ). Ἄχ! κυρία μου, τί ὄραία καὶ χαριτόβρυτος ποῦ εἴσθε!..

Οὐραν. Σ' ἐμένα μιλεῖτε;

Μουρμ. Σὲ σὰς, ναί... Ἄ! ἔχουν δίκαιον νά λένε πῶς ὀποιος δὲν ἀγάπησε Πατρινές, δὲν ἀγάπησε ποτέ του!..

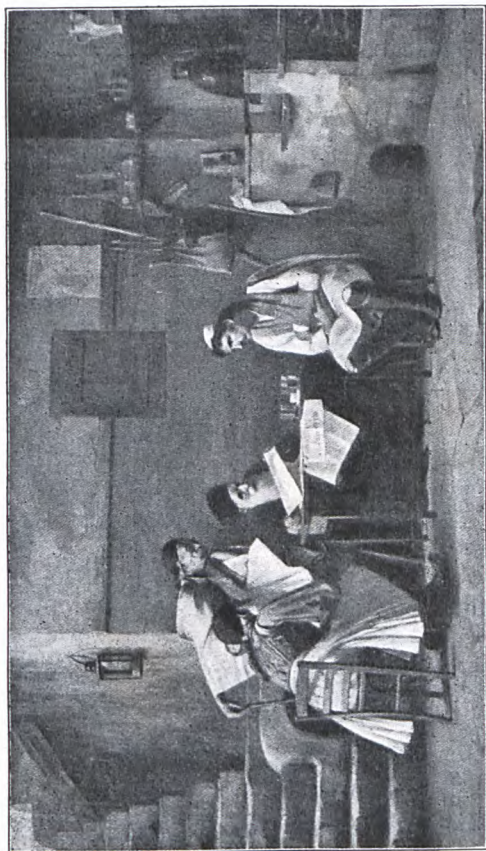
Οὐραν. Μὰ δὲν μοῦ λέτε, τί σὰς ἔπιασε;

Μουρμ. Σιωπή!.. Ἀφῆστέ με νά κάνω ἐκεῖνο ποῦ ξέρω!..

Οὐραν. Μά!..

Μουρμ. (Μετὰ παραφορᾶς). ὦ! ναί!.. Ἀφῆστε με... Ἀφῆστε με νά θαυμάζω τὰ πατραϊκὰ αὐτὰ κάλλη... Τὴν Ἀχαϊκὴν αὐτὴν χάριν... τὴν κομψότητα τῆς Ἀχαϊκῆς!..

Οὐραν. Μὰ εἰσθε ἑστέ!..

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ.—“ΑΙ ΚΑΚΑΙ ΕΙΔΗΣΙΣ”, (Έργον Θ. Ράλλη).

Μορμ. (Παρατηρῶν πρὸς τὸ μέρος ὅθεν ἐξῆλθεν ἡ Ἐλένη καὶ ἰδίᾳ). Οὐτε λέξις δὲν τῆς διαφεύγει!.. (Τῇ Οὐρανίᾳ, περιπαθῶς). Ἦγγικε πλέον ἢ ὄρα... Τὸ ἡφαιστειὸν ἐκρήγνυται... ἀναδίδει πῦρ, καπνὸν καὶ λάθαν... καὶ λαύραν καὶ... (Ἀπαθῶς). Ἐλάτε... ἐλάτε νὰ φύγωμεν!

Οὐραν. Μὰ δὲν ντρέπεσθε, γέρος ἄνθρωπος...

Μορμ. Γέρος ἄνθρωπος;... Καὶ τί ἔχει νὰ κἀνῃ ἡ ἡλικία ἀπέναντι τοσοῦτον ἔρωτος;... Καίω... φλέγομαι, ἀνάπτω, πυρπολοῦμαι... Ἐλάτε... μὴ κἀθεσθε... Μία ἄμαξα μᾶς περιμένει κάτω εἰς τὴν θύραν τοῦ κήπου!..

Οὐραν. Μὰ ἐπὶ τέλους, δὲν μοῦ λέτε τί θέλετε ἀπὸ μένα;

Μορμ. (Παραφόρως). Δι' ἐν σας βλέμμα μόνον... δι' ἐν μειδιαμά σας... ἐγκαταλείπω τὰ πάντα... οἰκογένειαν, πατριδα, προγόνων τάφους...

Οὐραν. Μὰ, κύριε!..

Κλων. (Ἡμιαοῦγων τὴν πρὸς τ' ἄριστερὰ θύραν). Τί ἀκούω!..

Μορμ. (Ἰδίᾳ). Ἡ Ἐλένη τ' ἀκούει ὅλα!.. (Τῇ Οὐρανίᾳ). ὦ! σὺ Οὐρανία, ἔνομα καὶ πράγμα... ψυχὴ τῆς ψυχῆς μου... τοῦ αἵματός μου κύτταρον... θέλετε νὰ με ἰδῆτε ἐκπνέοντα πρὸ τῶν ποδῶν σας... νεκρόν... ἄψυχον... πτώμα... σκολῆκων βρῶμαν καὶ δυσωδίαν!..

Οὐραν. Μὰ, κύριε, σὰς εἶπα...

Μορμ. (Γονυτιῶν ἀπὸ αὐτῆς). Ἰδοῦ, πίπτω πρὸ τῶν ποδῶν σου... ἀγγελὲ μου... Ἀρχάγγελε Μιχαήλ... Γαβριήλ... Σεραφεῖμ!..

Ἀρμῆς. (Εἰσορχόμενος διὰ τοῦ βάθους καὶ βλέπων τὸν πενθερόν του). Πεθερέ μου!.. Τ' εἰν' αὐτά;!..

Κλων. (Εἰσορχόμενος διὰ τῆς πρὸς τὰ ἄριστερὰ θύρας). Κύριε!..

Οὐραν. (Ἰδίᾳ). Ὁ ἄνδρας μου!.. (ὁ Μορμιοῦρας μένει γονυτιστός. Ἡ Οὐρανία φέγγει).

Κλων. Αὐτὴ εἶναι ἀτιμία!..

Ἀρμῆς. Καὶ μάλιστα ὅταν γίνεται μέσ' ἔς τὸ σπίτι μου!..

Μορμ. (Ἐγειρόμενος ἰδίᾳ). ὦ! διάβολε!.. Κ' ἐγὼ νόμιζα πῶς μ' ἄκουεν ἡ Ἐλένη!..

Ἀρμῆς. Ἐντροπή σας, κύριε!.. Ἐνας ἀρχαῖος δικηγόρος καὶ παντρεμένος μάλιστα!..

Κλων. Θὰ ἐννοεῖτε πολὺ καλὰ, πιστεύω, ὅτι αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις δὲν θὰ τελειώσῃ ἔτσι!..

Μορμ. Δηλαδῆ, τί θέλετε νὰ εἰπῆτε;

Κλων. Θέλω νὰ εἰπῶ πῶς ἐγὼ δὲν εἶμαι ἀπὸ ἐκείνους ποῦ ἀφίχον νὰ περάσῃ ἔτσι μία τέτοια προσβολή!

Μορμ. Δηλαδῆ τί θέλετε;... Μονομαχίαν;

Ἀρμῆς. Πεθερέ μου, τὴν ἔχεις πολὺ ἄσχημα!..

Μορμ. (Ἐν παραφορᾷ, πρὸς τὸν Κλωνοράκην καὶ Ἀρμῆν). Ἐπὶ τέλους, μὲ παρασκοτίσατε!.. Τὸ καταλάθατε ἢ ὄχι;!.. (Τῷ Κλωνοράκῃ). Ἐγὼ, κύριέ μου, οὕτε τὴν γυναῖκα σου γνωρίζω, οὕτε

Κλων. Κ' ἐν τούτοις εἰσθε πρό ὀλίγου γονατισμένος μπροστά της!.. Διατί;

Ἀρμῆς. Μάλιστα... Διατί;

Μουρη. (Τῷ Ἀρμῆ). Ἄ! μ' ἐρωτᾷς καὶ σὺ, παραλυμένε!.. Μάθε τό λοιπόν, ἀφοῦ τό θέλεις... Διὰ νά μεταπέισω τήν γυναῖκά σου ποῦ σέ ὑποτιεῦεται... τήν γυναῖκά σου, ποῦ τήν ἀπατᾷς!..

Κλων. Πῶς;

Ἀρμῆς. Ἐγώ;

Μουρη. Σὺ, μάλιστα!.. (Τῷ Κλωνοράκη). Διότι σ' αὐτόν, κύριε, γράφει ἡ γυναῖκά σας... σ' αὐτόν δίνει ἀπό τὰ μαλλιά της... Φονεύσατέ τον, κύριε!.. σφάζατέ τον!.. Βγάλτε του τὰ μάτια... Ἐγώ νίπτω τὰς χεῖρας μου... καὶ παίρνω τήν κόρη μου καὶ φεύγω!...

Ἀρμῆς. Ψέμματα!.. Μὴ πιστεύετε...

Μουρη. (Τῷ Ἀρμῆ). Μάλιστα, κύριε!.. Ἀπατᾷς καὶ τήν κόρη μου καὶ τόν κύριον ἀπό ἄδῶ!..

ΣΚΗΝΗ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ

Οἱ ἀνωτέρω, ΕΛΕΝΗ καὶ ΟΥΡΑΝΙΑ, αἴτνες καθ' ὅλην τήν ἀνωτέρω σκηνήν ἠκροῶντο, ἡ μὲν πρώτη ἐκ τῆς πρὸς τὰ δεξιὰ θύρας, ἡ δὲ δευτέρα ἐκ τῆς πρὸς τὰ ἀριστερά.

Μουρη. (Σύρου τὴν ἐπιστολήν ἐκ τοῦ θυλακίου του). Καὶ ἰδοῦ, ἡ ἀπόδειξις!.. (Δίδει τὴν ἐπιστολήν πρὸς τὸν Ἀρμῆν).

Ἐλένη. (Κατεχομένη τὴν σκηνήν). Θέλω νά τὴν ἰδῶ κ' ἐγώ!..

Μουρη. (Ἰδίᾳ). ὦ! ἡ κόρη μου!.. (Ἰδιαιτέρως πρὸς τὸν Ἀρμῆν). Φάτε τὴν, κύριε, φάτε τὴν!..

Ἀρμῆς. (Ἀφοῦ οἶσθη ἐν βλέμμα ἐπὶ τῆς ἐπιστολῆς). Πῶς; Αὐτὴ εἶναι; (Δεικνύει τὴν ἐπιστολήν πρὸς τὴν Ἐλένην, μεθ' ὃ ἀμφοτέρωι ἐκποιοῦν εἰς γέλωτας). Χάχ! ἄχ! ἄ!..

Ἐλένη. (Γελῶσα). Ποῦ εἶναι ἡ Οὐρανία;

Οὐραν. (Κατεχομένη τὴν σκηνήν). Ἐδῶ!..

Ἐλένη. (Δίδουσα αὐτῇ τὴν ἐπιστολήν). Πάρτε...

Κλων. καὶ **Οὐραν.** (Ἀφοῦ παρατηρήσουν τὴν ἐπιστολήν). Χάχ! ἄχ! ἄ!..

Μουρη. (Ἰδίᾳ). Νά τα τώρα!.. Γελάει καὶ ὁ σύζυγος... (ὕμνηλοφῶνως). Μὰ δὲν μοῦ λέτε, σὰς παρακαλῶ, τί σημαίνουν αὐτὰ ὄλα;

Οὐραν. Τὴν ἐπιστολήν αὐτήν, σεβαστέ μου κύριε, τὴν ἔστειλα ἐγὼ πρὸς τὴν κόρην σας διὰ νά τῆς ἀναγγείλω τὸν ἐρχομόν μας...

Μουρη. (ἔπιρομος). Ἄ! μὰ!.. Εἰσθε βεβαία;

Ἐλένη. Ἴδού μάλιστα καὶ ὁ φάκελλος.

Μουρη. (Διαβάνων τὸν φάκελλον καὶ ἀναγινώσκων). « Πρὸς τὴν κυρίαν Ἐλένην Ἀρμῆ... Εἰς Ἀθήνας »... Τὴν ἡῦρα... ξέρετε, ἴς τὴν τσέπη τοῦ γαμπροῦ μου... κ' ἐνόμισα...

Ἀρμῆς. Πῶς!.. Ἀρχισες νά ψάχνῃς καὶ ἴς τῆς τσέπης τώρα;.. Μπράβο! Μπράβο! Ἐνας παλαιὸς δικηγόρος!..

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Μουρμ. (Ἀξιοπρεπῶς). Ἐχω παραιτηθῆ, κύριε!..

Πάντες (Γέλοῦν). Χάχ! ἄχ! ἄ!..

Ἀρμῆς. Καί τώρα, γιά πές μας... ἐπεισθης πειά ἤ ὄχι;

Ἐλένη. Ἀλήθεια, μπαμπάκα, ἐπεισθης πλέον πῶς ὁ ἄνδρας μου εἶναι πιστός;

Μουρμ. Ἐγώ;.. Μά ἐγὼ δὲν ἀμφέβαλλα ποτὲ περὶ αὐτοῦ... ὁ ἄνδρας σου εἶναι ὁ καλλίτερος τῶν συζύγων. (Σφίγγει τὴν χεῖρα τοῦ Ἀρμῆ).

Πάντες. Ἐπὶ τέλους!

Μουρμ. (Ἰδίᾳ). Κολοκύθια!.. Τὸ κεφάλι μου βάζω στοίχημα, πῶς ὁ μασκαρᾶς αὐτός τὴν ἀπατᾷ τὴν Ἐλένην... Γ! αὐτὸ κ' ἐγὼ ἀπὸ αὔριον τὸ πρῶτ', φτοῦ κι' ἀπ' ἀρχῆς!.. Ἐδῶ θὰ εἶμαι πάλι!..

ΝΙΚ. Ι. ΛΑΣΚΑΡΗΣ

Ἡ Ἐθνικὴ κατήχησις (!!) εἰς τὰ Σχολεῖα.

Ὁ δάσκαλος. — Μάλιστα! Σεῖς εἴσθε τὸ ἄνθος τῆς νέας γενεᾶς καὶ τὸ στήριγμα τοῦ ἔθνους!... Ἡ πατρις μας εἰς σᾶς στηρίζει τὰς ἐλπίδας καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς!... Σεῖς θὰ τὴν προασπισθῆτε ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν τῆς. Δι' αὐτὸ πρέπει νὰ ἔχετε πάντοτε ἀνοικτὰ καὶ ἀρτυρᾶνα τὰ ὄμματα!... .

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifitako Apothetirio Dimosis Istorikis Vivilio Restrictions apply.

ΤΟ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ

[Μεταξὺ τῶν φιλολογικῶν κύκλων τὸ ὄνομα Κώστας Παρορίτης εἶνε ἤδη πολὺ γνωστόν, προκαλεῖ δὲ ἀπὸ τινος ζῶηρόν τὸ ἐνδιαφέρον

καὶ τὴν προσοχὴν ὧσων παρακολουθοῦν μὲ κάποιον θερμὸν ζῆλον τὴν σύγχρονον παρ' ἡμῶν λογοτεχνικὴν καὶ φιλολογικὴν ἐξέλιξιν. Πολλὰ ἠθρογραφικὰ του σελίδες, καταχωρηθεῖσαι εἰς τὸν «Νουμᾶν», καὶ ἰδίως δύο σειραὶ διηγημάτων του ἐκδοθεῖσαι ὑπὸ τοὺς τίτλους «Ἀπὸ τῆ ζωῆ τοῦ δειλινοῦ» καὶ «Οἱ νεκροὶ τῆς ζωῆς», ἐσχάτως δὲ ἐν κοινωτικῶν του ἡωμάντισο «Στὸ ἀλμπουρο», τὸ ὁποῖον διακρίνει δυνατὸς ἰεαλισμὸς, πλήρης εἰκόνων καὶ σκηνῶν καὶ τύπων καὶ μορφῶν παρμένων ἀπὸ τὴν ζῶην καὶ τὴν ψυχολογίαν τῶν λαϊκῶν ἰδίως στρωμάτων, μᾶς ἀποκαλύπτουν δλονὲν

ἓνα διηγηματογράφον τῆς πρώτης γραμμῆς, ἀντλοῦντα τὰς ἐμπνεύσεις του, τὸ ὕλικόν καὶ τὰ χρώματα ἀπὸ τὴν ὄμην γύρω του πραγματικότητά, ἐπιφυλάσσοντα δὲ ἡμῶν ἀναμφιβόλως δυνατώτερα καὶ καλλιτεχνικῶς ἀριτώτερα ἔργα. Τινὰ τῶν ἔργων του μετεφράσθησαν καὶ εἰς ξένας γλώσσας. Ἡ διεύθυνσις τοῦ Ἐθνικοῦ Ἡμερολογίου προβαίνει καὶ εἰς τὴν ἐξῆς ἀποκάλυψιν. Παραθέτουσα ἔδω τὴν εἰκόνα τοῦ ἀγνωστοῦ τέως συγγραφέως, καθιστᾷ γνωστὸν ὅτι ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Κώστας Παρορίτης κρύπτεται μετριοφρόνως ὁ κ. Α. Σουραῖας, διδάκτωρ τῆς φιλολογίας καὶ νῦν ὑπηρετῶν ὡς Σχολάρχης εἰς Ὑδραν].

ΤΟ ΞΥΠΝΗΜΑ

Ἡ γυναῖκα του βογγολογάει, κουβαριασμένη δίπλα στὸ παράγωνι. Ἐνα χοντρὸ κούτσουρο κουφοκαίει ἀκόμα καπνίζοντας πάνω στὴ στάχη κι' ὁ καπνὸς πνιγερός, ἄλλος σκορπιεὶ μέσα στὴν κάμαρα, ἄλλος κάνει νὰ βγῆ ἀπὸ τὸ μικρὸ φεγγίτη θολώνοντας τὸν ἀέρα. Ρηχτὲς χάμω στὴ γῆς καμπόσες τάβλες χοροπηδοῦνε στὸ κάθε πάτημα.

Ἐνα ψωμί κριθαρένιο, μαῦρο, κρέμεται στὸ σκοινί, πάνω στὴν τάβλα.

— Βασίλη, μουρμουρίζει ἡ ἄρρωστη μὲ τὰ μάτια σφαλιχὰ, ἐνῶ ἡ κάψα τῆς πιπιλίζει τὸ μυαλό. Ἡ γλῶσσα τῆς καίει.

Σκυφτὸς ἐκεῖνος ὄξω στὸν κῆπο, βοτανίζει μὲ μιὰν ἄσπρη πουκαμῖα δεμένη στὴ μέση του, ξεστήθιαστος, μὲ τῆς ἀντζες γυμνῆς.

χύνει ἀλύπητα τὸ κᾶμα του στὴ διψασμένη γῆ, ρουφώντας κάθε στάλα δροσιάς ἀπὸ τὰ σωθικά της τὰ πυρωμένα. Τάρασοσιτα φιλόλιγνα γέροντες λυπημένα, λιγοθυμώντας τὰ φτωχὰ γιὰ λίγο νεράκι. Δυὸ τρία παιδάκια, μισόγυμνα, ξυπόλυτα, ἀχτένιστα, κυλιούνται στὸ γῶμα τὸ κεντερό.

— Πατέρα, κάτι ἀνθρώποι, φωνάζει ἡ μικρὰ του κόρη, ἡ Κατερίνα, ὡς ὅτιω χρόνων μὲ κάτι γαμπύσες σὰν καλάμια, μάτια γαλανὰ καὶ μαλλιὰ κίτρινα, χρυσοξανθα σὰν ὄριμα στάχια.

Βγαίνει ἀπὸ τὸν κῆπο μ' ἕνα κακὸ προαίσθημα. Τί θέλουνε ἔξένοι ἀνθρώποι στὸ σπίτι του; Αὐτὸς πουνεὰ δὲν πάει καὶ κανεὶς δὲν τοῦ πατάει.

Σοβαροὶ, ἀμίλητοι ζυγώνουνε οἱ ἔξένοι. Φορτωμένος χαρτιὰ ὁ ἕνας τυλίγει στὸ μανίκι του μιὰν ἀσπρογάλαξη κορδελίτσα, ψιθυρίζει κάτι παραῖξενα ἀκατάληφτα λόγια, κ' ἀρχίζει νὰ γράφει ἀκουμπώντας τὸ χαρτί πάνω στὴν πεζούλα τοῦ πηγαδιοῦ. Οἱ ἄλλοι δυὸ σιγαλοκουβεντιάξουνε. Ὁ Βασίλης χάσκει. Τὰ παιδιὰ μαζώνονται δίπλα του φοβισμένα, σὰν κλωσοποπούλια, πού βλέπουνε νὰ περνᾷ ἀψηλά τὸ μαῦρο γεράκι, κοιτάζοντας μὲ ἀπορία τοὺς ἔξένους.

Ὁ ἄνθρωπος μὲ τὴν κορδελίτσα ὄλο καὶ γράφει. Οἱ ἄλλοι δυὸ ζυγώνουνε τὸ Βασίλη καὶ ζητᾶνε νὰ τοῦ πιάσουνε κουβέντα. Κεῖνος τοὺς κοιτάζει κατὰματα σὰ νὰ μὴ νοιώθῃ τί τοῦ λένε.

— Ὑγεία νᾶναι, μουρμουρίζει ὁ ἕνας.

— Ἔτσι εἶναι ὁ κόσμος, ἀντισκόβει ὁ ἄλλος.

Τριμμένα τὰ λόγια τους, κοντά. Ποιὸς εἶπε πῶς ἔτσι εἶναι ὁ κόσμος; Καὶ γιατί νᾶναι ἔτσι; Καὶ γιατί νὰ μὴν εἶναι γιὰ ὅλους; . . .

Ὁ ἄνθρωπος μὲ τὴν κορδελίτσα τέλειωσε τὸ γράφημο κάποτε. Δυὸ ἀγελάδες στέκονται παραπέρα συλλογισμένες, ἐνῶ καιμπόσες κότες ταμποῦνε τὶς κοπριές πίσω τους. Τὸ γουρῶνι χώνεται ἀκόμα βαθύτερα στὸ λάκκο του μουγκρίζοντας.

Ὁ Βασίλης τὰ βλέπει ὅλα, ὅλα τὰ νοιώθει, μὰ δὲν ἔχει κουράγιο νανοῖξῃ τὸ στόμα του, λὲς καὶ τοῦ δέθηκε ἡ γλῶσσα.

Ἐνας ἄνθρωπος ζυγώνει στὶς ἀγελάδες, τοὺς περνᾷ καὶ τῶν δυοῶν ἕνα σκoinί στὸ λαιμὸ κ' ἀρχίζει νὰ τὶς τραβᾷ στὸ δρόμο.

— Ἐχε γειά, Βασίλη.

— Πομονὴ καὶ γειά νᾶναι, ξαναλέει πάλε ὁ ἄλλος ἡλίθια.

Μοῦ οὐ οὐ! . . . Μουγκρίζουνε λυπητερά οἱ ἀγελάδες γυρίζοντας πίσω τὰ κεφάλια τους μὲ μάτια βουρκομένα, λὲς καὶ δὲ θέλουνε νὰ φύγουνε. Στυλώνουνε χάμω τὰ πόδια τους, τινάζουνε τὶς οὐρὲς τους, μουγκρίζουνε σὰ νὰ λένε: « Βασίλη, πού μᾶς ἀφήνεις; »

Κεῖνος κοιτάζει μὲ μάτια γουρλωμένα.

— Καλὲ πατέρα, δὲ βλέπεις; Μᾶς παίρνουνε τὴν Κανέλλα μας καὶ τὴν ξανθὴ μᾶς. Φωνάζει ὁ Θύμιος, ἕνα ἀγοράκι ὡς πέντε

χρονῶν και παίρνοντας ἀπὸ χάμω πετρίτσες, ἀρχίζει νὰ τοὺς πετροβολᾷ τοὺς ξένους τοὺς κλέφτες μὲ μῖατα γιομᾶτα ἐκπληξη, πὺ ὁ πατέρας του δὲν κουνιέται σὲ μιά τόσο φανερὴ κλεψιά.

— Πατέρα, μᾶς τις πήρανε, πάει! φωνάζει δυνατὰ σὰ νὰ θέλῃ μὲ τις φωνές του νὰ τόνε συνεφέρῃ ἀπὸ τὸν ὕπνο πὺ φαίνεται βυθισμένος.

Ὁ σκύλος γανίζει και φτάνοντας γοργὸς δαγκώνει τὴν οὐρὰ τῆς Κανέλλας και στυλώνεται στὰ πσινα πόδια του, σὰ νὰ λέῃ: «Ὁχι, δὲ θὰ σ' ἀφήσω νὰ σὲ πάρουνε». Τὰ παιδιὰ ἀρχινᾶνε τὰ κλάματα, οἱ κότες ξαφνιασμένες κακαρίζουνε. Σὰ νὰ βγάζουνε κανένα λείψανο μέσα ἀπὸ τὸ σπιτί!

Τώρα πιά οἱ ἀγελάδες δὲ φαίνονται. Ἀπὸ μακρὺ μόνο κάποτε φτάνουνε οβυστὰ τὰ μουκανητὰ τους.

— Θὰ μᾶς τις φέρουνε πάλε πίσω, καλέ; ρωτᾷ ο Ἐθύμιος πὺ σπάζει τὸ μυαλοῦδάκι του γιὰ νὰ ξηγήσῃ τὸ φέροσιμο τοῦ πατέρα του.

Ὁ Βασίλης ζαρώνει τὰ χεῖλια του. Δὲν τοῦ πάει νὰ πῆ ψέμματα.

— Γιατί μᾶς τις πήρανε, πατέρα; ρωτᾷ ἡ Κατερίνα σοβαρεμένη κατί σπουδαῖο βάζοντας μέσα στὸ ξανθὸ κεφαλάκι της.

— Γιατί χρουστᾶμε, παιδί μου, μουρμουρίζει ο Βασίλης κοιμισμένα.

Γουρλώνει τὰ ματάκια του ο Ἐθύμιος γιὰ νὰ ξηγήσῃ τὴν πρωτάκουση λέξη μὲ τὴν ἰδέα πὺς γίνεται ἔτσι σοφώτερος.

Ὁ Βασίλης μπαίνει στὸ σπιτί.

— Τί κάνουνε οἱ ἀγελάδες; ρωτολογιέται ἡ ἄρρωστη κάτω ἀπὸ τὴ χοντρή βελέντζα πὺ τις ἀγκυλώνει τὰ μάγουλα, δίχως νὰ βγάλῃ ὄξω τὴ μύτη της.

— Ὁξω, βόσκουνε, ἀποκρίνεται κείνος σιγαλά.

Νυχτώνει.

— Σῦρε, Βασίλη, νάρμεξῆς τις ἀγελάδες και φέρε μου μιὰ κούπα γάλα νὰ δροσιστῶ, μουρμουράει ἡ ἄρρωστη.

Βγαίνει ο Βασίλης στὴν ἀλή, φωνάζει τὴν Κατερίνα, τῆς δίνει τὴν κούπα, τῆς βάζει και μερικὲς πεντάρες στὴ χούφτα.

— Γλήγορα νὰ ρθῆς, τῆς φωνάζει, ἐνῶ κείνη φεύγει τρέχοντας. Ὁ σκύλος τὴν παίρνει ἀπὸ πίσω γιὰ συντροφιά.

Νύχτα βαθειά. Σιγαλιά. Ὁλοι μέσα κοιμοῦνται.

Ὁ Βασίλης κάθεται στὸν κῆπο καταμόναχος, συλλογισμένος. Ἡ γις ἀχνίζει ἀκόμα, τὸ χῶμα καιεῖ.

Τὸ φεγγάρι περνᾷ ἀπὸ πάνω του ἀργά, θλιμένο. Κάποιο τριζόνι τραγουδάει μέσα στὸ βάλτο.

— Σὰ σηκωθῆ και δὲ βοῆ τὰ ζωντανά της, τί θὰ πῆ; Τί ζωῆ πιά εἶναι αὐτή; Σὰ σκλάβος δουλεύω χρόνια τούτη τῆ γις. Ποῦναι τὰ χαιρία μου, ποῦναι τὰ κόπια μου; Ἀνάθεμά τὴνε τέτοια ζωῆ! Νὰ εἴμαστε δίκαιοι, μᾶς εἶπε τις προάλλες ο Δεσπότης ἄτῃ ἐκκλησιά. Δὲ βασίσεια Δεσποτά μου!

Ἐναστέναξε καὶ σκούπισε ἀπὸ τὸ κούτελό του τὸ ψημένο τὸν ἰδρωτὰ μὲ τὴ χούφια του τὴ ροζάρινη. Γύρισε τὸ κεφάλι του καὶ κοίταξε πέρα. Τὸ νερὸ ἔτρεχε μέσα σταυλάκια ποτίζοντας τὰραποσίτια τοῦ γείτονά του τοῦ ἄρχοντα. Μὲ τίς ὕρες καὶ τὸ νερὸ, τοῦ Θεοῦ τὸ νεράκι. Ὁρες ποτίζει ὁ γείτονας ξένοιαιστα σὰ νὰ μὴν ἔχη σκοπὸ νὰ τὸ κόψη. Τὸν βλέπει ἀπὸ μακρὰ νὰ μὴν σκάνεται, μὰ νὰ σκύβῃ πάνω στὰψηλὰ ἀραποσίτια του. Κάμπος ἀτέλειωτος!

Τὰστέρια κατεβήκανε. Ὁ πετεινὸς λάλησε.

— Αἱ, γείτονα, θέλουμε καὶ μεῖς νὰ ποτίσουμε, βάζει μὰ φωνὴ μέσα στὴ σιαγαλιὰ τῆς νύχτας.

Καμμιά ἀπόκριση. Τὸ νερὸ γοργοκυλάει χαρομένο κ' ἡ μονότονη μουσικὴ τοῦ ἀυλακιοῦ ἀντισκόβει τὴ σιαγαλιὰ. Κοιτάζει τὰραποσίτια του. Διπᾶνε τὰ ἔρημα, καήκανε. . . Ἡ ὥρα πέρασε, τὴν ἔφαγε ὅλη ὁ γείτονας. Πότε νὰ ποτίσῃ πιά αὐτὸς ποῦ περιμένει ὁ παρακατιανὸς του νὰ πάρῃ τὸ νερὸ;

Φορτώνεται τὸ τσαπὶ, καθὼς τὸ κρατοῦσε στὰ χέρια, πηδαίει τὸ φράχτη. Τὸ σκυλι τοῦ γείτονα ἀρχίζει νάλυγτάη.

— Τί ζητᾶς ἐδῶ τέτοια ὥρα; ρωτᾶει ὁ γείτονας φοβισμένος.

— Τίς ἀγγελάδες μου μοῦ τίς πήρες γιατί σοῦ χρώσταγα, αἴμ τὸ νερὸ τοῦ Θεοῦ γιατί μοῦ τὸ κόβεις; Δὲ θέλουμε νὰ φᾶμε καὶ μεῖς ψωμί; ρωτᾶει πνιγμένος ἀπὸ τὸ θυμὸ του.

Σωπαίνουνε κάμποσο.

— Πήγαινε ἀπὸ δῶ. Ὅτι μ' ἀρέσει θὰ κάνω, λόγο δὲ θὰ σοῦ δώσω.

— Τὸ νερὸ σὲ ρωτᾷ γιατί μοῦ τὸ κόβεις; Ξαναρωτᾶει.

Τὸ αἷμα τοῦ ἀνέβηκε τώρα στὸ κεφάλι.

— Σοῦ εἶπα πήγαινε ἀπὸ δῶ, ψωριάρη. . .

Σήκωσε τὸ τσαπὶ καὶ τοῦ τὸ κατέβασε στὸ κεφάλι. Τὰ αἷματα κατεβήκανε στὰ μοῦτρα του, μούγκρισε κ' ἔπεσε χάμω, μέσα στὰραποσίτια του.

— Φονιά, μούγκρισε.

— Κλέφτη, ψιθύρισε κείνος σὰ νὰβγαλε κάποιον βάρους ἀπὸ πάνω του.

Τὸ φεγγάρι κοιτάζε περίεργο.

Νόμισε πὼς τὸν ξέκανε.

Ἐφυγε τρέχοντας, πήδησε τὸ φράχτη. Τὸ προῖ οἱ στρατιῶτες ποῦ ψάχνανε, τὸνε βρήκανε μέσα στὸν ἀχειριῶνα κάτω ἀπὸ κάτι δεμάτια σανό.

— Σκότωσε κοτζάμι νοικοκύρη, τοῦπε ἕνας στρατιώτης.

— Πᾶει ὁ πατέρας! ψιθυρίζει ὁ Θύμιος βλέποντας τὸν πατέρα του νὰ τὸν παγαίνουνε δεμένο πιστάγωνα.

Τὰ μικρὰ του ματάκια ἀστράφτανε ἀπὸ τὴν ὀργὴ ποῦ τοῦ πλημμυρίζει τὸ μισθὸ του στήθος τὴ στιγμὴ ἐκεῖνη· σφίγγει τὴ γούνα του, κοιτάζει, κοιτάζει καὶ κάτι παραξενεσὸ σέβει τὸν

ἀνεβαίνουνε για πρώτη φορά στο κεφάλι . . . . Κάτι ξυπνάει μέσα του . . . .

— Βασίλη, Βασίλη; Μὰ δὲν ἀκοῦς πιά; φωνάζει μέσα ἀπὸ τὰ ροῦχα ἢ ἄρρωστη . . . .

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ

ΛΗΣΜΟΝΗΜΕΝΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Ο ΕΡΩΣ ΚΑΒΑΛΛΑΡΗΣ

Ο τυφλὸς - ὁ Ἔρωτας
μέσ' στοὺς δρόμους γέλωτας
καὶ παιχνίδι γένουνταν
ὅπου κι' ἂν ἐφαίνονταν.

Τοίχου - τοίχου σέρνονταν,
σκόνταφτε καὶ γδέρνονταν,
ἐπεφτε, σηκώνονταν,
μέσ' στῆς λάσπες χώνονταν.

Γέροντες τὸν ὕβριζαν,
τὰ παιδιά τὸν σφύριζαν,
τὸ κατόπι τ' ἔτρεχαν
κι' ὄλοι τὸν κατέτρεχαν.

Βλέποντάς τον πόνεσα,
κι' ἔτρεξα ὅσο ἴμπόρεσα,
πήρα καὶ τὸν ἔσερνα
κι' ἤσυχα τὸν ἔφερνα.

Ἔστερα σταμάτησε
κι' ἔλαφρά μ' ἐπάτησε
καὶ στῆ γῆ τεντώθηκε
σὰ νὰ ἐνεκρώθηκε.

Φίλε, λέγει, πιάστηκα
καὶ κατακουράστηκα
παρε με στὸν ὦμο σου

Authorized licensed use limited to: 172.214.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istos
Restrictions apply.

Σκύπτω καὶ τεντώνομαι,
τὸν καταφορτώνομαι,
καὶ τὸ δρόμο πιάνομε
καὶ στὸ σπίτι φτάνομε.

— Φίλε, λέγω, ὀρίσατε,
τὴν καβάλλα ἀφήσατε,
γιὰ νὰ ξαποστάσωμε
καὶ νὰ ἤσυχάσωμε.

— Φίλε, μ' ἀποκρίνεται,
τοῦτο μόν' δὲ γίνεται·
Ἔρως, ποῦ φορτώνεται,
πιὰ δὲ ξεφορτώνεται.

† Κ. ΠΙΚΚΟΛΟΣ

ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ

Πᾶς ἄνθρωπος φέρει ἐν ἑαυτῷ σπέρμα τι παραφροσύνης. Ἡ γαλήνη καὶ ἡ ἐργασία τοῦ πνεύματος εἶνε τὰ μόνα ἱκανὰ μέσα διὰ νὰ προλάβουν τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῆς.

*
Ἄναζήτει τὸ ὥραϊον. Τὸ ὥραϊον εἶνε ἡ τροφή τοῦ Ἄγαθοῦ καὶ τῆς Ὑγείας.

*
Ὅτι συμφέρει νὰ διατηρῶμεν πάντοτε δὲν εἶνε τόσον τὰ φῶτα τῆς διανοίας, ὅσον ἡ ἀταραξία καὶ ἡ γαλήνη τῆς ψυχῆς.

*
Δὲν ἀρκεῖ νὰ θεωρῇ τις ἑαυτὸν ὡς ἀντικείμενον· πρέπει συγχρότως νὰ μεταχειρίζεται ἑαυτὸν καὶ ὡς ἀντικείμενον.

*
Ἡ φύσις ἔδωκεν εἰς τὸν ἄνδρα ἐνεργητικότητα ἀποφασιστικὴν καὶ δραστηρίαν, εἰς δὲ τὴν γυναῖκα ζωὴν καὶ φύσιν παθητικὴν ὁ νόμος, ὅστις ἔδειξε τὴν διαφορὰν ταύτην μεταξὺ τῶν φύλων, δὲν δύναται νὰ παραβιωθῇ ἀτιμωρητί.

*
Ἐγπάσχει φάρμακον πρὸς πατάσιν τῆς ζωῆς; Εἰς τοὺς γνωρίζοντας αὐτὸ διδάξατε μᾶλλον τὴν τέχνην τοῦ νὰ τὴν ὑποφέρουν.

ΕΛΛΗΝΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ
ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΑΝΑ ΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΗΝ

Ὁ Λέσβιος τὴν πατρίδα ἐν Σμύρῃ δ' ἐγκατεστημένος ἐγκριτος ἐπιστήμων καὶ δικηγόρος κ. Νικ. Π. Ἐλευθεριάδης τυγχάνει ἀπὸ πολλοῦ λίαν γνωστός ἀνά τὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον ἐν τε τῇ Ἀνατολῇ καὶ ἐν Εὐρώπῃ ὡς διαπρεπὴς Ἀνατολιστῆς (orientaliste) καὶ συγγραφεὺς πρωτοτύπων καὶ περισπουδαίων ἔργων, μεταξὺ τῶν ὁποίων προέχουσιν «Ἡ Ἀκίνητος Ἰδιοκτησία ἐν Τουρκίᾳ» καὶ αἱ «Ἀνατολικαὶ Μελέται, ἤτοι τὰ Προνόμια τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου κρινόμενα κατὰ Ἀνατολικὰς πηγάς».

Ἀπὸ τῆς τελευταίας ταύτης συγγραφῆς του ἀνέτρεphen ἄρδην τὰς τέως περὶ Προνομίων τῶν Πατριαρχείων κρατούσας παρ' ἡμῖν καὶ παρὰ τοῖς ξένοις ἰδέας καὶ δοξασίας, ἀνοίξας νέαν ὁδὸν εἰς τὴν ἐπιστήμην καὶ βάσις τὰ Προνόμια ἐπὶ ἀσφαλῶν καὶ ἀδιασειστων βάσεων. Διεξημενεύομεν τὴν γνώμην τῶν εἰδικῶν, ὅτι ὁ κ. Ἐλευθεριάδης εἶνε ἀδιαφιλονεικῆτως ὁ ἐνδεδειγμένος καθηγητῆς τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου ὠφέλοτε, ὡς καὶ ἐν Εὐρώπῃ, ἤθελεν ἰδουθῆ καὶ ἐν Ἑλλάδι ἔδρα τῶν Ἀνατολικῶν σπουδῶν, ἥς ἡ ἑλληνικὴ τόσον αἰσθητῆ ἐγένετο κατὰ τὰς τελευταίας μάλιστα περιπετείας καὶ τὰς ὀξείας κρίσεις τῶν ἔθνικῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ πραγμάτων].

ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΤΟΥΡΚΙΚΟΝ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

Ὁ δέκατος πέμπτος αἰὼν θεωρεῖται παρὰ πολλῶν ὡς ὁ κατ' ἐξοχίαν αἰὼν τῶν ἀνακαλύψεων καὶ ἐφευρέσεων καὶ ἀπὸ τοῦ αἰῶνος τούτου ἀρχίζει ἡ ἱστορία τῶν νεωτέρων χρόνων. Τῇ 1453 ἠλώθη ἡ Κωνσταντινούπολις ὑπὸ τῶν Τούρκων, φυγάδες δὲ Ἕλληνες, μεταβάντες εἰς Εὐρώπην, μετέδωκαν τὰ Ἑλληνικὰ φῶτα καὶ τὸν ἔρωτα πρὸς τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν κλασικὴν ἀρχαιότητα. Κατὰ τὸν αἰῶνα τούτου ἀνεκαλύφθη (1492) ἡ Ἀμερικὴ ὑπὸ τοῦ Κολόμβου καὶ ὁ Vasco de Gama ἔφθασε διὰ θαλάσσης εἰς Ἰνδίας ἐπίσης κατὰ τὸν αἰῶνα τούτου (1436) ἐφευρέθη καὶ ἡ τυπογραφία ὑπὸ τοῦ Guttemberg, ἥτις ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην ἐφεύρεσιν ἔσχε μεγίστην ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ ἐν γένει Εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ καὶ καταρτίψασα τοὺς φραγμαούς, οἵτινες λόγῳ τοῦ δυσσευρέτου ἢ τῆς ἀκριβείας τῶν χειρογράφων βιβλίων παρενετίθεντο μέχρι τότε εἰς τὴν ἐκλαίκευσιν τῆς παιδείας, συντέλεσον εἰς τὴν διάδοσιν τῶν γραμμάτων καὶ ἐπιστημῶν εἰς εὐρύτατον κύκλον καὶ κατέστησε προσιτὰ τὰ γράμματα εἰς τὰς πενεστέρas λαϊκὰς τάξεις

Ἡ τέχνη τῆς τυπογραφίας, μολὶς ἐφευρέθη ἐν Γερμανίᾳ, ἐξη-

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istitou
Restrictions apply.

πλώθη ἐν τὸς ἐλαχίστου χρονικοῦ διαστήματος καθ' ὅλην τὴν χριστιανικὴν Εὐρώπην. Τῆ 1462 ἰδρύετο τὸ πρῶτον τυπογραφεῖον ἐν Βιέννῃ, τῆ 1465 ἐν Ῥώμῃ, τῆ 1469 ἐν Βενετίᾳ καὶ Μιλάνῳ, τῆ 1470 ἐν Παρισίοις, τῆ 1474 ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Ἰσπανίᾳ, τῆ 1486 ἐν Ρωσσίᾳ, ἐν ἑφ' ὅμοις τῆ 1726, ἦτοι τρεῖς σχεδὸν δλοκλήρους αἰῶνας ἀπὸ τῆς ἀφειρέσεως τῆς τυπογραφίας, ἤνοιξε τὸ πρῶτον ἐν Κωνσταντινουπόλει Τουρκικὸν τυπογραφεῖον καὶ τοῦτο παρὰ χριστιανὸν ἀρνησιθρήσκου ὀνόματι Μπασματζῆ Ἰβραήμ, μόλις δὲ ἀνοίξαν ἔνεκα τῆς κατακραυγῆς, ἣτις ἠγγέρθη ἐναντίον του παρὰ τε τῶν Οὐλεμᾶ καὶ τοῦ λαοῦ, ἠναγκάσθη τὰ κλείσειν.

Ποιοὶ λόγοι ἀρὰ γε συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ εἰσαχθῆ τοσοῦτον ἀργὰ ἢ τυπογραφία παρὰ τοῖς Τούρκοις, καὶ διατί, μόλις εἰσαχθεῖσα, νὰ προκαλέσῃ θυσασκειᾶς καὶ ὄχλαγωγίαν ἐναντίον τῆς;

Δεὸν νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι τότε, καθ' ὅν χρόνον ἐγένετο ἡ πρώτη ἀπόπειρα εἰσαγωγῆς τῆς τυπογραφίας ἐν Τουρκίᾳ, αὕτη διετέλε: ἐξ δλοκλήρου Κράτος Θεοκρατικόν, καθ' ὅλην τὴν κυρίαν σημασίαν τῶν λεξέων καὶ ὑπὸ τὴν πλέον ἄκρατον μορφήν. Ἄνωθεν ὄλων ὁ Σουλτᾶνος καὶ χαλίφης (διάδοχος τοῦ προφήτου Μωάμεθ) ἀρχηγός τῶν πιστῶν, προστάτης τῆς πίστεως καὶ τοῦ νόμου, « ἡ σιὰ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς ». Μόνη νομοθεσία τοῦ Κράτους ἢ Ἰερά Βίβλος (Κοράνιον) καὶ ὁ ἐκ ταύτης ἀπορρέων καὶ ἐπὶ ταύτης βασιζόμενος Ἰερός Νόμος (Σεριάτ), ὁ παρὰ τοῦ Θεοῦ τῆ προφήτῃ Μωάμεθ ἀποκαλυφθεὶς καὶ διὰ τοῦτο τέλειος καθ' ὅλα καὶ ἀμετάβλητος, ισχύων ἐσσεὶ καὶ ἀποτελέων δλοκληρωτικὸν καὶ ἀναπόσπαστον μέρος τῆς Μουσουλμανικῆς θρησκείας. Καὶ ἡ τοιαύτη νομοθεσία δὲν περιωρίζετο μόνον εἰς νομικὰς κυρίως διατάξεις, ἀλλὰ διεῖπε τὰ πάντα—καὶ τὸν πολιτικὸν καὶ θρησκευτικὸν καὶ κοινωνικὸν καὶ οἰκονομικὸν βίον καὶ τὴν ἀνωτέραν καὶ κατωτέραν ἐκπαίδευσιν καὶ τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα μέχρι καὶ τῶν ἐλαχίστων λεπτομερειῶν. Οἱ Οὐλεμᾶ (πληθ. τοῦ ἀλήμ, σοφός) ἦσαν οἱ μόνοι ἐρμηνευταὶ καὶ ἐφαρμοσταὶ τοῦ Ἰεροῦ Νόμου καὶ ἐξ αὐτῶν διωρίζοντο οἱ δικασταὶ καὶ λειτουργοὶ ἐν γένει τῆς Θέμιδος, τὸ δὲ Σεΐχουλισλαμάτου, ἡ προϊσταμένη τῶν Οὐλεμᾶ Ἀρχή, ὡς ἔργον καὶ καθήκον ἐξήσκει τὴν ἐρμηνείαν καὶ ἐφαρμογὴν τοῦ Ἰεροῦ Νόμου.

Κατὰ τὴν Ἰεράν Μουσουλμανικὴν παράδοσιν (Σουνέτ), ἀποτελοῦσαν σὺν τῆ Κορανίῳ μίαν τῶν κυρίων πηγῶν τοῦ Ἰεροῦ Νόμου, ὁ Προφήτης Μωάμεθ εἶπεν: « οἱ πιστοὶ (Μουσουλμᾶνοι) ὀφείλουσι νὰ εἶναι πάντοτε προσεκτικοί, ἵνα μὴ ἀκολουθῶσι τοὺς τρόπους καὶ τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα τῶν ἀπίστων. Ὅστις μιμεῖται ἕτερον λαὸν καὶ ἀκολουθεῖ τὰ ἦθη καὶ ἔθιμά του, κρίνεται ὡς ἀνήκων εἰς τὸν λαὸν τοῦτον καὶ κατατάσσεται μεταξὺ τῶν ἀπίστων». Ποῖα ἢ ἔκτασις τοῦ διὰ τῆς ῤήτρας ταύτης τοῦ προφήτου καθιερωμένου ἀξιώματος; Τὸ τοιοῦτον ὡς πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν εἶναι ἔργον ἐρμηνείας (Ἰβ' διχᾶτ) καὶ ἡ ἐρμηνεία εἶναι ἔργον τῆς ἀποκλειστικῆς δικαιοδοσίας τῶν Οὐλεμᾶ. Τὸ ἀξίωμα τῆς ἐρμηνείας ὅτι οἱ πιστοὶ ὀφείλουσι νὰ προσάξωσιν τὰ πρᾶγματα ἀπὸ τοῦ νὰ ἀκολουθῶσι τὸ παράδειγμα τῶν μὴ πιστῶν

τάς περιστάσεις δὲ ἐκείνας, καθ' ὅς θά ἤδυναντο νὰ μιμηθῶσιν αὐτοῦς, χωρὶς νὰ ἀμαρτήσωσιν, ἀπόκειται εἰς τοὺς Οὐλεμὰ μόνον νὰ καθορίσωσι, ἐσάκις παρίσταται ἀνάγκη.

Ὅταν ὁ Ἰβραήμ, ὁ πρῶτος Τούρκος τυπογράφος, ἤνοιξεν ἐν ἔτει 1726 ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Σουλτάν Ἀχμέτ τοῦ Γ', τὸ πρῶτον Τουρκικὸν τυπογραφεῖον, θελήσας κατὰ τοῦτο νὰ μιμηθῇ τοὺς Εὐρωπαϊοὺς, ἔδει νὰ ἐξετάσῃ προηγουμένως κατὰ πόσον ἡ καινοτομία του αὐτῆ θά ἔθιγε τὸν Ἰερὸν Νόμον, καὶ ἐὰν ἦτο σύμφωνος πρὸς τὰ θεμελιώδη δόγματα κατὰ τὰς γενικὰς ἀρχὰς τῆς νομοθεσίας ταύτης ἢ μήπως τυχὸν ἀντέκειτο πρὸς αὐτήν. Ἐπρεπε νὰ ἐξετασθῇ προηγουμένως τοῦτο παρὰ τῶν ἀρμοδίων κατὰ βάθος καὶ πλάτος καὶ ἐκδοθῇ ἢ σχετικῇ γνωμοδότησις (Φετβά) τοῦ Σεῖχουλισλαμάτου, τῆς προισταμένης ταύτης ἀρχῆς ἀπάντων τῶν Οὐλεμὰ. Μὴ γενομένων τούτων, τὸ πρῶτον τυπογραφεῖον διήγειρε κατὰ πρῶτον τὴν περιέργειαν τοῦ λαοῦ καὶ ἡ περιέργεια μετετράπη εἰς ἀγανάκτησιν ἐναντίον τοῦ Μπασματζῆ Ἰβραήμ, ὡς μιμουμένου τοὺς ἀπίστους καὶ ἐκτυπῶντος κατὰ τὸν τρόπον τῶν ἀπίστων τὰ Μουσουλιμανικὰ βιβλία.

Μέγας Βεζύρης τότε διατέλει ὁ Ἰβραήμ Πασᾶς, ψημιζόμενος ἐπὶ νουνεχία καὶ μαθήσει καὶ εὐρεία ἀντιλήψει, Σεῖχουλ - Ἰσλάμ δὲ ἦτο ὁ Ἀπουλλάχ, διακρινόμενος ἐπίσης διὰ τὴν σοφίαν καὶ τὰς γνώσεις του. Ἀμφότεροι ἤθελον νὰ ὑποστηριχθῇ ἡ τυπογραφία ἐν Τουρκίᾳ καὶ μὴ ἀποτύχῃ ἡ ἀπόπειρα τῆς ἰδρύσεως τοῦ πρῶτου Τουρκικοῦ τυπογραφείου. Πρὸς τοῦτο ἐνεργείαις τοῦ Μεγάλου Βεζύρου ἐζητήθη ἡ γνωμοδότησις τοῦ Σεῖχουλισλαμάτου κατὰ πόσον ἡ τυπογραφία εἶνε σύμφωνος ἢ μὴ πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ Ἰεροῦ Νόμου, καὶ ἐὰν τυχὸν ἀντίκειται κατὰ τὴν αὐτὴν πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς θρησκείας καὶ τῆς νομοθεσίας.

Ὁ πρὸς τοῦτο ἐκδοθεὶς φετβά (ἐπίσημος γνωμοδότησις) ἔχει οὕτω :

Ἐρώτημα :

« Ἐάν τις (ὁ Ζεῖνδ) ἀναλάβῃ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ μιμηταὶ τὸν χαρακτῆρα τῶν χειρογράφων ὡς π. χ. λεξικῶν, βιβλίων, πραγματευομένων περὶ λογικῆς, φιλοσοφίας, ἀστρονομίας καὶ λοιπῶν ἐπιστημονικῶν συγγραμμάτων καὶ πρὸς τοῦτο κατασκευάζων τύπους (στοιχεῖα) ἐκτυποῖ μὲ αὐτοὺς βιβλία ἀπολύτως σύμφωνα μὲ τὰ πρωτότυπα χειρόγραφα, εἶναι θεμιτὴ καὶ νόμιμος ἡ τοιαύτη ἐπιχείρησις του ; »

Ἀπάντησις :

« Ἐάν τὸ πρόσωπον, τὸ ἀναλαμβάνον τὴν ἐπιχείρησιν, εἶναι ἐξησκημένον ἐν τῇ τέχνῃ τῆς τυπογραφίας καὶ ἔχῃ τὸ χάρισμα νὰ χύνῃ ἀλφαθητικὰ στοιχεῖα καὶ ἐκτυπῶνῃ μὲ αὐτὰ βιβλία πιστὰ καθ' ὅλα καὶ ἀκριβῶς σύμφωνα μὲ τὰ χειρόγραφα, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ τοιαύτη ἐπιχείρησις ἐπάγεται πλεῖστα πλεονεκτήματα, ὡς π. χ. τὴν ταχύτητα ἐν τῇ ἐργασίᾳ, τὴν εὐκολίαν τῆς ἐκτύπωσης μεγίστου ἀριθμοῦ ἀντιτύπων βιβλίων καὶ τὴν ἐκ τούτου ἐπερχομένην εὐθηνίαν εἰς τὴν τιμὴν τῶν ἐντύπων καὶ ὑπὸ τὸν ρητὸν ὄρον, ἵνα ἰδιαιτέρα ἐπιτροπὴ ἐκ σοφῶν καὶ πεπειραμένων Οὐλεμὰ ἐπιβλέπῃ εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ τυπογραφείου, ὅπως μὴ συμβαίνωσι

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Isc
Restrictions apply.

τυπογραφικά σφάλματα, ἢ τυπογραφία καθίσταται χρήσιμος καὶ ἐπωφελὴς καὶ τὰ μάλιστα ἀρεστὴ εἰς τὸν νόμον καὶ συνεπῶς ἀποτελεῖ νόμιμον καὶ θεμιτὴν ἐπιχείρησιν».

Ὅπως βλέπουμεν καὶ ἐκ τοῦ πρώτου μέρους (*ἑρώτημα*) τῆς γνωμοδοτήσεως ταύτης, ἢ τυπογραφία χαρακτηρίζεται ὡς τέχνη μιμητική, διότι διὰ ταύτης ὁ τυπογράφος ἀπομιμείται τὰ χειρόγραφα. Ἄλλὰ χαρακτηριζομένη ἀπλῶς καὶ μόνον ὡς τέχνη μιμητικὴ ἢ τυπογραφία, θὰ ἦτο ἀποκρουστέα κατὰ τὸν Ἱερὸν Νόμον (Σερῆ) καὶ ἀντίθετος πρὸς τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, ἀφοῦ καὶ τὸ θέατρον, ἐνθ' ἀπομιμῶνται οἱ ἠθοποιοὶ τὰς πράξεις καὶ κινήσεις τῶν ἀνθρώπων καὶ ἢ ζωγραφικὴ, ἢ παριστάνουσα, ἐπομένως μιμουμένη, ἐν τῇ ἀναπαράστασι δι' εἰκόνων, ἀνθρώπους καὶ ζῷα, ὡς ἐπίσης καὶ αὐτὴ ἢ μουσικὴ εἶναι ἀθέμιτοι τέχναι καὶ ἢ ἐξάσκησις αὐτῶν δὲν συνιστάται εἰς τοὺς πιστοὺς.

Ἡ πράξις λοιπὸν τοῦ τυπογράφου Ἰβραῆμ διττῶς ἐσκανδαλίζει τὰ πλήθη, διότι καὶ ἐμμεῖτο τοὺς τρόπους τῶν ἀπίστων, ἐπιχειρῶν νὰ ἐκτυπῶνῃ βιβλία κατὰ τὸν παρά τούτοις εἰθιζόμενον τρόπον, καὶ συνάμα ἢ τοιαύτη πρᾶξις του ἦτο αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν πρᾶξις μιμητικὴ, ἀπομιμουμένη τὰ χειρόγραφα καὶ ὡς ἐκ τούτου φαινομενικῶς τοῦλάχιστον ἐφαίνετο ὡς ἀντιστρατευομένη πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ Ἱεροῦ Νόμου. Ἐδεῖ λοιπὸν μετὰ πολλῆς περισκέψεως καὶ μετὰ πάσης τῆς δυνατῆς ἐπιμελείας νὰ μελετηθῇ καλῶς καὶ ἐξελεγχθῇ θεόντως καὶ ἐπισταμένως τὸ ζήτημα καὶ ἀποδειχθῇ ἢ σχέσις τῆς τυπογραφίας πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ Ἱεροῦ Νόμου. Καὶ ὁ Φετῶα τοῦ Σεῖχουλιλαμάτου, συνταχθεὶς μετὰ πάσης περισκέψεως καὶ μετὰ προηγουμένην ἀνάλυσιν τῶν στοιχείων ἐκείνων, ἅτινα ἀπαρτίζουν τὴν τέχνην τῆς τυπογραφίας, καὶ μετὰ τὴν ἀπαρίθμωσιν τῶν μεγάλων ὠφελειῶν, ἃς παρέχει αὐτὴ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, χαρακτηρίζει τὸν τρόπον τινὰ ταύτην κυρίως οὐχὶ ὡς τέχνην μιμητικὴν ἀλλ' ὡς τελειοποιήσιν μᾶλλον τῆς γραφῆς καὶ λίαν ἐπωφελῆ καὶ χρῆσιμον καὶ ὡς τοιαύτην θεμιτὴν καὶ νόμιμον.

Μεθ' ὅλον ὅμως τὸ κύρος τῆς τοιαύτης γνωμοδοτήσεως τοῦ Σεῖχουλιλαμάτου, ὁ πρῶτος Τοῦρκος τυπογράφος Μπασματζὴ Ἰβραῆμ δὲν ἐτόλμα νὰ ἀνοίξῃ τὸ τυπογραφεῖόν του· ἐφοβεῖτο καὶ πάλιν διὰ τὴν ἐπιχείρησίν του, διότι καὶ αὐτὴ ἢ ζῶή του διέτρεχε κίνδυνον: Ἐπρεπεν ἢ γνωμοδοτήσῃς νὰ περιβληθῇ, ὅπως ἐγένετο εἰς παρομοίαν περιστάσει, τὸν μᾶλλον ἐπίσημον χαρακτῆρα, νὰ γνωστοποιηθῇ καταλλήλως εἰς τὸ κοινὸν καὶ πρὸ παντὸς νὰ κατευνοασθῇ ἢ ἐπικρατοῦσα λαϊκῆ ἀγανάκτησις ἐναντίον του. Πρὸς τοῦτο ἐζητήθη καὶ ἢ γνώμη καὶ ἄλλον ἐπὶ σοφία καὶ ἀρετῇ πεφνημισμένων ἐν Κων/πόλει Οὐλεμα, εἴτε διατελεσάντων ἄλλοτε εἰς τοιαύτας περιδεδέτους θέσεις. Οὕτω ἠρωτήθη καὶ ἢ γνώμη τῶν δύο ἐν ἐνεργείᾳ τότε Καζηασκέρ (Ρομμελίης καὶ Ἀνατολῆς) καὶ ἔξ ἐτέρων Οὐλεμα, διατελεσάντων ἐν τῇ ὑψηλῇ τούτῃ δικαστικῇ ἀξιωματί, ὡς ἐπίσης καὶ τὸν Ἰσταμπὺλ Καδισὴ καὶ πέντε ἐτέρων ἐκ τῶν Οὐλεμα, καταλαβόντων αἰ ἐπισημὰς ἐξουσίας ἐν τῷ αὐτῷ ἀξίωμα τοῦ Ἱεροδίκου Κωνσταντινουπόλεως

καὶ ἦδη ἐν διαθεσιμότητι εὐρισκομένων, ἅπαντες δὲ οὗτοι εὐρέθησαν σύμφωνα καὶ ἐνέκριναν τὴν γνωμοδότησιν τοῦ Σεῖχουλιλαμάτου.

Μετὰ τὰς τοιαύτας γνωμοδοτήσεις καὶ ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν καὶ πρὸς ἐπικύρωσιν αὐτῶν ἐξεδόθη ὑπὸ ἡμερομηνίαν 15 Ζηλγιδῆς 1139 (1727) καὶ ἰδιαίτερον Αὐτοκρ. Διάταγμα (Χάττη Σερίφ) τοῦ Σουλτάν Ἀχμέτ τοῦ Γ', δι' οὗ ἐπετράπη ἡ εἰσαγωγή τῆς τυπογραφίας.

Τὸ Αὐτοκρατορικὸν Διάταγμα τοῦτο ἦτο ἡ συμπλήρωσις τῆς γνωμοδοτήσεως τοῦ Σεῖχουλιλαμάτου, διότι κατὰ τὸ τότε ἄκρατον θεοκρατικὸν πολίτευμα τῆς Τουρκίας ὁ Σουλτάνος δὲν ἐξήσκει ὑπὸ τὴν κυρίαν σημασίαν τῆς λέξεως νομοθετικὴν ἐξουσίαν, οὔτε ἠδύνατο νὰ θέτῃ αὐτοδούλως νόμους εἰς τὸ Κράτος του, ἀφοῦ τὴν ἐν ἰσχύϊ νομοθεσίαν ἀπέτελει ὁ Ἱερὸς Νόμος, ὁ ἀποκαλυφθεὶς παρὰ τοῦ Θεοῦ καὶ ὡς τοιοῦτος τέλειος καθ' ὅλα καὶ ἀμετάβλητος καὶ περιλαμβάνων τὰ πάντα, τὰ τε ὄντα, τὰ τ' ἐσόμενα. Ἐὰν λοιπὸν παρουσιαζέτο περίστασις νὰ κριθοῦν κατὰ νόμον, νῦν τὸ πρῶτον παραγόμενα καὶ ἐμφανιζόμενα νομικαὶ σχέσεις, εἰς τὸ Σεῖχουλιλαμάτον ἀπέκειτο διὰ τῆς ἐρμηνείας (Ἰδξιδιχάδ) νὰ χαρακτηρίσῃ νομικῶς ταύτας καὶ ἐφαρμόσῃ ἐν ταῖς λεπτομερειαῖς τοὺς ἰδιαιτέρους κανόνας τοῦ Ἱεροῦ Νόμου. Ὁ Σουλτάνος ἐδικαιούτο νὰ θέτῃ ἰδιαίτερα κανονιστικὰ διατάγματα (Κανούν, νιζάμ) εἰς τὰς περιστάσεις μόνον ἐκείνας, καθ' ἃς ὁ Ἱερὸς Νόμος ἐπαφίνει εἰς αὐτὸν τὸ δικαίωμα νὰ τὰς κανονίσῃ κατὰ βούλησιν, χωρὶς ὁμοῦ διὰ τῶν τοιούτων διαταγμάτων νὰ δύναται νὰ καταργήσῃ ἢ τροποποιήσῃ τὸν Νόμον. Ὁ Προφήτης εἶπεν: « πᾶς νέος νόμος ἀποτελεῖ νεωτερισμόν » πᾶς νεωτερισμὸς ἀποτελεῖ ἀποπλάνησιν, καὶ πᾶσα ἀποπλάνησις ἄγει εἰς τὸ αἰώνιον πῦρ τῆς κολάσεως » (Χαδῆς).

Ἐν τῷ ὡς εἰρηται Αὐτοκρατορικῷ Διατάγματι, ἐκθεορίζονται ἐν πρώτοις τὰ καλὰ τῆς γραφῆς, διότι διὰ τῆς γραφῆς διειρηθήσαν τὰ δόγματα τῆς θρησκείας καὶ τῆς πίστεως καὶ ὁ Ἱερὸς Νόμος καὶ διὰ τῆς γραφῆς διδάσκεται ὁ λαὸς καὶ διαδίδονται τὰ γράμματα καὶ αἱ ἐπιστήμαι ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν. Ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Προφήτου, πλεῖστοι σοφοὶ Οὐλεμά, ὑποστάντες τοσοῦτους καὶ τοσοῦτους κόπους καὶ πόνους, καὶ μὲ τόσας καὶ τόσας θυσίας κατήρθωσαν νὰ γράψουν περὶ τῶν δογμάτων τῆς θρησκείας καὶ τοῦ Ἱεροῦ Νόμου, ἡ δὲ πολύτιμος ἐργασία τῶν διευτυπῶθῃ εἰς διάφορα χειρόγραφα ἐναποθεθέντα εἰς βιβλιοθήκας πυρκαϊαὶ ὁμοῦ, πλήμμυραι, ἐχθρικοὶ ἐπιδρομαὶ καὶ ἄλλαι αἰτίαι κατέστρεφον κατὰ καιροῦς τὰς βιβλιοθήκας καὶ σὺν αὐταῖς καὶ πολύτιμα χειρόγραφα, ἐκ τῶν ὁποίων πολλὰ κατεστράφησαν ὀλοτελῶς, ἐτέρων δὲ πάλιν ἐλάχιστα ἀντίτυπα διεσώθησαν καὶ ταῦτα δυσεῦρετα καὶ σπάνια, διότι ὀλίγοι εὐρέθησαν μὲ ὑπομονὴν νὰ τὰ ἀντιγράψωσι πιστῶς καὶ τὰ διαφυλάξωσι. Οὗτω ἐπῆλθε σπουδαία βλάβη εἰς τὰ γράμματα καὶ τὰς ἐπιστήμας* λαμβανομένων λοιπὸν πάντων τούτων ὑπ' ὄψιν, ὡς ἐπίσης καὶ τῆς σχετικῆς γνωμοδοτήσεως (φετῶ) τοῦ Σεῖχουλιλαμάτου, καθ' ἣν ἀναγνωρίζεται θεμιτὴ καὶ νόμιμος ἡ ἐπιχείρησις τυπογραφίας, διὰ τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Διατάγματος τούτου παρέχεται ἡ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

ἄδεια εἰς τὸν Ὑπογράφων Ἰβραήμ και τὸν Συνέταιρόν του Σαῦδ, ἵνα ἀνοίξωσι τυπογραφεῖον και ἐκτυπώουον ἐν αὐτῇ παντός εἶδους βιβλία, ἐξαίρουμένων μόνον τῶν θρησκευτικῶν και νομικῶν, ὑπὸ τὸν ὄρον ὁμως, ἵνα ἡ ἐπὶ τούτῳ διοριζομένη ἐπιτροπὴ ἐξ Οὐλλεμᾶ προσέχη και ἐπιβλέπη εἰς τὴν ἐκτύπωσιν, ὅπως τὰ ἐκτυπούμενα εὐρίσκονται σύμφωνα και ἀκριβῆ καθ' ὅλα μὲ τὸ χειρόγραφον κείμενον.

Ὁὕτω συνέστη τὸ πρῶτον Τουρκικὸν Ὑπογραφεῖον ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὅπου τύποις ἐξεδόθη τὸ πρῶτον Ἀραβικὸν Λεξικόν, τῆς ἐκδόσεως τοῦ ὁποίου προτάχθη ἐν προλόγῳ τοῦ βιβλίου ἡ περὶ τυπογραφίας γνωμοδότησις τοῦ Σεῖχουλισλαμάτου και ὅλον τὸ κείμενον τοῦ ὡς εἴρηται Ἀυτοκρατορικοῦ Διατάγματος. Τὸ Ἀραβικὸν Λεξικὸν ἠκολούθησεν ἕτερον Περσικόν, ἐν ὧν δὲ ἐξετυπώθησαν 15 βιβλία και τὸ τυπογραφεῖον ἠναγκάσθη νὰ κλείσῃ ὡς ἐκτοῦ ἐπιπλοῦτος θανάτου τοῦ Ἰβραήμ, μὴ εὐρεθέντος ἀντικαταστάτου του.

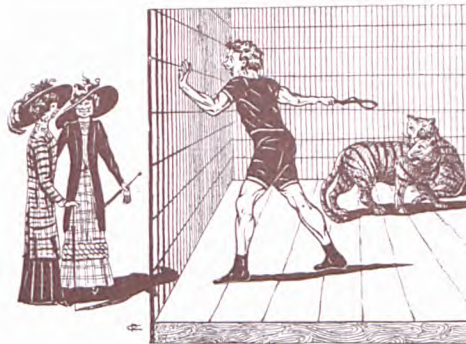
Ἐπὶ Σουλτάν Ὀσμάν Π'. ἐδόθη νέα ἄδεια πρὸς ἴδρυσιν τυπογραφείου εἰς τὸν Κουτσούκ Ἰβραήμ, μαθητεύσαντα παρὰ τῇ δμωνύμῳ του πρώτῳ τυπογράφῳ. Ἀλλ' ἐν και μόνον βιβλίον ἀεξετυπώθη ἐν τῷ τυπογραφείῳ τούτῳ και ἔκλεισε. Ὁ Σουλτάν Ἀμποῦλ Χαμήτ δ' Α'. ἐξέδωκε νέον Χάττη Σερῆφ ἐν ἔτει 1784 και ἔκτοτε κυρίως ἤρχισεν ἡ λειτουργία τῶν τυπογραφείων ἐν Τουρκίᾳ.

Μετὰ τούτους και τούτους λοιπὸν ἀγῶνας κατέστη δυνατὴ ἡ εἰσαγωγὴ τῆς τυπογραφίας ἐν Τουρκίᾳ

«Tantae molis erat Romanam condere gentem!»

[Ἐν Σμύρῃ, 1910]

ΝΙΚ. Π. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ Δ. Ν.

Τὰ θηρία και αἱ γυναῖκες

Θρηνοδραμαστὴς (ἔντρομος).— Γιά ὄνομα Θεοῦ!... μὴ πλησιάζετε!...

Αἱ κυριαί.— Καὶ γιατί; Ἐμεῖς δὲν τρομάζουμε...

Θρηνοδραμαστὴς (ἔντρομος).— Μὰ τρομάζουν, βλέπετε, τὰ θηρία!...

ΒΙΒΛΙΟΦΟΒΙΑ

I

ΕΧΩ δύο φίλους τὸν Σάρον καὶ τὸν Μάρον, με τοὺς ὁποίους συχνὰ συναναστρέφομαι. Μολονότι καὶ οἱ δύο πάσχουν τὴν νόσον τῆς βιβλιοφοβίας καὶ δὲν τοὺς εἶδα ποτὲ ὄχι ν' ἀναγινώσκουν ἀλλ' οὐδὲ νὰ κρατοῦν ἀνά χεῖρας βιβλίον, ἐν τούτοις ἡ συναναστροφή των εἶνε εὐχάριστος

Τὴν πνευματικὴν των τροφὴν λαμβάνουν ἀμφοτέροι ἀπὸ τὴν ἐφημερίδα μόνην καὶ δι' αὐτῆς συγκοινωνοῦν μὲ τὰς πολιτικὰς, κοινωνικὰς καὶ πνευματικὰς τοῦ πέριξ κόσμου κινήσεις.

Ἡ ἐφημερίς πράγματι ὁμοιάζει τὴν ἀκτοπλοῖαν καὶ οἱ καθημερινοὶ αὐτῆς ἀναγνώσται τοὺς ἀκτοπλοοῦντας. Ὅπως αὐτοί, οὕτω καὶ ἐκεῖνοι, δὲν ἀπομακρύνονται ποτὲ ἀπὸ τὴν ξηρὰν — δηλαδή ἀπὸ τὴν πεζότητα καὶ τὴν πρακτικότητά· εὐκόλως ρίπτουν καὶ ἀνασύρουν τὴν ἄγκυραν, ἀράζουσι εἰς τὸν πρῶτον τυχόντα λιμένα ἢ ὄρμον, εὐκολώτερον φορτώνουν καὶ ξεφορτώνουν, ἐκτελοῦν ταχέως τὴν γραμμὴν των καὶ διαρκῶς κινούμενοι εἰς περιορισμένον γῦρον φαίνονται ὡσάν νὰ κινῶνται, νὰ βλέπουν καὶ ν' ἀκούουν περισσότερον παρὰ οἱ πελαγοδρομοῦντες. Καὶ πελαγοδρομοῦντες εἶνε οἱ τῶν σοβαρῶν βιβλίων καὶ τῆς μελέτης ἔραστοί, τοῦ συχνότατα εἰς τὰς συναναστροφὰς των πελαγῶνουν καὶ κατορθῶνουν νὰ φαίνωνται ὀλιγώτερον εὐχάριστοι ἀπὸ τοὺς ἀκτοπλοοῦντας.

II

Ὁ Σάρος ἀπὸ τὴν δευτέραν τάξιν τοῦ Γυμνασίου ἐπήδησεν εὐτόλμως εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ ἔγεινε μικροῦπάλληλος εἰς ἐμπορικὸν κατάστημα τοῦ Γαλατᾶ. Ἐξυπνος ὁμως καὶ προσεκτικὸς εἰς τὰ πέριξ του συμβαίνοντα, ἀντελήφθη ὅτι ἔπρεπε νὰ μάθῃ γαλλικὰ καὶ τὰ ἔμαθε μᾶλλον διὰ τῆς πρακτικῆς παρὰ διὰ τῆς γραμματικῆς. Ὅσον ἦτο οἰκονόμος ἢ μᾶλλον γλίσχρος εἰς τὰ ἔξοδα, τόσον ἦτο ὀμιλητικὸς καὶ σπάταλος εἰς τοὺς λόγους. Διέπρεπε διὰ τὸ θάρρος καὶ τὴν παρρησίαν εἰς τὰς σχέσεις του πρὸς πάντας καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς προσταμένους του. Ἀκόνιζε τὴν γλῶσσαν του μὲ τὰ

πρόχειρα δάνεια σκέψεων και παρατηρήσεων του μόλις ἦκουε παρά των ἄλλων, τὰ ἰδιοποιεῖ, ἀρρωσιώνει και συνεδιάζει με τὰς ἰδικὰς του ιδέας. Οὕτω πλουτίζων τὰς γνώσεις του κατώρθωνε νὰ φαίνεται ἐνήμερος εἰς πολλὰ και νὰ συζητῆ περί πάντων με αὐτοπεποιθηναι, πού θά τὴν ἐξήλευον και αὐτοὶ οἱ εἰδικοί τοῦ συζητουμένου θέματος. Ἠγάπα τὸ θέατρον και δὲν ἤθελε νὰ λείπη ἀπὸ τοῦ φιλανθρωπικούς χοροῦς ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ μὴ πληρώνη εἰσιτήριον και διὰ τὰ δύο* και τὸ κατώρθωνε σοφισζόμενος διαφόρους μεθόδους διὰ νὰ προμηθευεταί εἰσιτήρια δωρεάν. Ἐκ τοῦ θεάτρου ἰδίως ἤρπαζε και μετ' ἐκπληκτικῆς εὐχερείας ἔκαμνεν ἰδικὰς του—ιδέας, εὐφυολογίας, φράσεις ἐτοίμους, και πολλάκις στάσεις, χειρονομίας, και τόνον ἐκφράσεως τοιαύτου, ὥστε ὁ Σάρος μετὰ πᾶσαν ἀκρόασιν δράματος ὑφίστατο μεταμορφώσεις Πρωτέως και εἰς τὰς ιδέας και εἰς τὸν τόνον τῆς ὁμιλίας του. Ἡ γλισχρότης του ἐξηφανίζετο, μόνον ὅταν ἐπρόκειτο νὰ πληρώσῃ τὸν ράπτῃν του και τὸν ὑποδηματοποιόν. Ἡθελε νὰ ἦνε κομψός τὴν περιβολὴν, ἀμεμπτος τὴν καθαριότητα, και ὅπαδός του συρροῦ εἰς τὸ σχῆμα και τὸ χρῶμα τοῦ πλίου, τῶν λαιμοδετῶν και τῶν ρινομάκτρων. Τὰ ἤθελεν ὅλα κομψά και καινουργῆ διὰ νὰ πρωτεύῃ μεταξύ τῶν ὁμοίων του και ν' ἀνέχεσται εὐπρεπῶς εἰς κύκλους ἀνωτέρους τῆς τάξεώς του, τοὺς ὁμοίους ἄλλως τε διαρκῶς ἐπεδίωκε. Τὴν δαπάνην ὁμως αὐτὴν ὑφίστατο εἰς βάρος τοῦ στομάχου του και εὐχάριστος ἔμενε πολλὰκις πεινασμένος διὰ νὰ χορταίνῃ τὴν φιλοδοξίαν του. Ἄλλως τε ἔξοδον βαρὺ λογιζέται, ὅτι δὲν συνεθίσσε κανεὶς νὰ κάμῃ, ἐνθὸς τὸ συνεθισμένον, και βαρύτερον ἂν ἦνε, φαίνεται ἐλαφρόν. Εἰς τὴν γλισχρότητά του βεβαίως ὀφείλει ὁ Σάρος δύο συνηθείας του, μίαν καλὴν: τοῦ μὴ καπιζεῖν* και μίαν κακὴν: τοῦ μὴ ἀγοράζειν βιβλία. Ἡ ἀκαταμάχητος κλίσις του εἰς τὸ νὰ καλοενδύεται τὸν ἐμποδισε νὰ σκεφθῆ, ὅτι μετὰ τὸ βιβλίον ἀσφαλτέστερον και οἰκονομικώτερον εἰσέρχεται κανεὶς εἰς κύκλον γνωριμῶν ἀνωτέρων. Ὁ Σάρος μεταξύ ἐνός λαιμοδέτου και ἐνός βιβλίου δὲν ἐδίεσσε ποτέ ὁ λαιμοδέτης ἦτο πράγμα χρήσιμον διὰ τὴν κοινωνικὴν του προαγωγὴν* τὸ βιβλίον ἀχρηστον, ἄρα περιφρονητέον. Διὸ οὐδέποτε εἰσῆλθεν εἰς βιβλιοπωλεῖον οὐδέποτε ἠγγύρασε βιβλίον, ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἔμαθε τὰ γαλλικά του οὐδέποτε ἔγεινε συνδρομητὴς εἰς περιοδικόν* και ὅταν βραδύτερον πλουτίσας ἐκόσμηε τὴν οἰκίαν του μετὰ ἐπιπλα βαρύτερα, οὐδέποτε ἐσκέφθη νὰ προσθήσῃ εἰς τὸ γραφεῖον του, ὡς κοσμητικόν τοὔλαχιστον ἐπιπλον, μίαν βιβλιοθήκην χωρὶς βιβλία, δεικνύουσαν ὁμως ὅτι εἶνε γεμάτη ἀπὸ ὁμοιώματα χρυσοδεμένων βιβλίων, ὡς πράττουν οἱ ἀπατῶντες τὰ ὄρνεα μετὰ ἀνδρείκελα τοποθετημένα ἐν τῇ μέσῃ τῶν ἀγρῶν ὡς φόβητρα.

* Ἀπὰς μόνον, λόγῳ γενομένου περὶ τῆς Παππίσεως Ἰωάννας τοῦ Ροῦδου μεταξύ φίλων ὑπερκαθειαζόντων τὴν χάριν και τὴν κελαρύζουσαν ὡσεὶ ἐκ πηγῆς δροσερᾶς εὐφυῶν τοῦ συγγραφέως, ζητήσας ὁ Σάρος ἐθαυμάσθη, ἐμοῦ τὸ βιβλίον. Ἄλλα ἐναντίον τοῦ κανόνος ἐπαύσατο ὡν κατ' αὐτὸς τὸν κανόνος, μὴ τὸ ἐπέστρεψε ταχέως.

καὶ ἀβλαβὲς εἰπὼν μοι, ὅτι δὲν τοῦ ἤρσεε. Τὸ ἀληθὲς εἶνε ὅτι ἔκα-
μεν ἀπόπειραν νὰ ἀναγνώσῃ μίαν τουλάχιστον σελίδα καὶ δὲν τὸ
κατώρθωσε. Εἶχεν ἀπομάρθει ἐντελῶς τὴν ἕξιν τῆς ἀναγνώσεως βι-
βλίου. Ἀδύνατον τοῦ ἦτο νὰ παρακολουθῇ τὴν σειρὰν τῶν ἐννοιῶν
καὶ ἐνὸς ἀπλοῦ διηγήματος. Εὐχαρίστως ἤκουε οἰονδήποτε διηγού-
μενον ἢ ἀναλύοντα ἐν διήγημα· ἀλλ' αὐτὸς νὰ τὸ ἀναγνώσῃ ἢ
ν' ἀκούῃ ἄλλον ἀναγινώσκοντα, ἀδύνατον.

Ἐπρεπε τὸ βλέμμα του νὰ ἀντικρύξῃ βλέμμα καὶ εἰς τὴν φωνὴν
του ν' ἀποκρίνεται φωνή, διὰ νὰ τεθοῦν εἰς κίνησιν αἱ σκέψεις του
καὶ εἰς κυκλοφορίαν αἱ ἰδέαι του. Ἄμα προσήλωνε τὸ βλέμμα ἐπὶ
τῶν γραμμάτων, ὁ νοῦς του ἔσταμάτα, καὶ φυσικὰ τότε πᾶν βιβλίον
καὶ τὸ ἐλυσιτελιώτερον ἦτο ἀνόητον, ἀφ' οὗ δι' αὐτὸν ἦτο κωφάλαλον.

Ὡν ἐπιχειρηματίας καὶ τείνων διαρκῶς πρὸς ἀνωτέρους κύκλους
ἐγκατέλειψεν ἔνωρις τὴν θέσιν ὑπαλλήλου, ἔγεινε μικρέμπορος,
ἔπειτα ἔμπορος, καὶ τέλος μεγαλέμπορος. Ὁ πλοῦτος ὁμως ἠῤῥεξε
συγχρόνως μὲ τὴν φιλαργυρίαν καὶ τὴν σκληρότητα τῆς καρδίας
του. Πᾶσαν αἰτίσιν συνδρομῶν, ἐλέους καὶ φιλανθρωπίας, ἐξηκο-
λοῦθει ἀπορρίπτων ἀποτομώτερον καὶ πᾶσαν πράξιν τοῦ βίου του
ἐνήργει ὡς πράξιν ἐμπορικὴν, δηλαδὴ κερδοσκοπικῶς, διὸ καὶ ὁ
γάμος του ἦτο μία καλὴ κερδοσκοπία. Πρὶν παρέλθουν δέκα πέντε
ἔτη παρέλαβε, ὡς τῆς εἰρῆνος τύχης, τὸν πρῶτον προῖσταμένον του,
γέροντα ἡδὴ καὶ πτωχόν, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του ὡς ὑπάλληλον μὲ
μισθὸν μικρότερον τοῦ ἰδικοῦ του, ὅτε ὁ ἴδιος ἦτο ὑπάλληλος ἐκεῖνου.

Ὁ Σάρος δαπανήσας ὀπισσοῦν γενναίως διὰ τὴν μόρφωσιν καὶ σπου-
δὴν τοῦ υἱοῦ του, τὸν προσέλαβεν ὑπερῆφάνως εἰς τὸ ἐμπορικόν του
κατάστημα, βέβαιος ὅτι θὰ συνεχίσῃ τὰς ἀρετὰς του καὶ τὸ ἔργον του.

Ἄλλὰ μετ' ἀπορίας καὶ ἀδημονίας ἔβλεπεν ὅτι ὁ υἱὸς του εἶχεν
ἀποστροφὴν ἀκατανίκτητον εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ καταστήματος, ὅτι
καθ' ἑκάστην ἡμέραν βιβλία καὶ νυχθημερὸν κατεγίνετο εἰς ἀνά-
γνωσιν. Δι' αὐτὸν ἀγορά, κοινωνία, κόσμος, ἦτο ἡ βιβλιοθήκη του.
Ἡ μεγάλη βιβλιοφοβία τοῦ πατρὸς ἔκαμε τὸν υἱὸν βιβλιοφάγον.

Οἱ νόμοι τῆς κληρονομικότητος παρουσιάζουν συχνὰ τὸ φαινόμε-
νον τῆς μεταπτώσεως ἀπὸ τῆς μιᾶς ὑπερβολῆς εἰς ἄλλην ἀντίθετον,
καὶ πολλάκις παρατηρήθη ἢ ἕκτακτος νοημοσύνη καὶ εὐφυΐα ἐνὸς
ἀδελφοῦ νὰ γεννᾶται πρὸς ζημίαν τῆς νοημοσύνης τῶν ἄλλων ἀδελ-
φῶν. Ὡσάν ἢ φύσις, ἢ θέλουσα παντοῦ τὴν ἰσορροπίαν, νὰ ζητῇ διὰ
τοῦ τρόπου τούτου νὰ φέρῃ τὰ πράγματα εἰς ἐξίσωσιν.

Καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Σάρου, νεώτατος ἔτι δι' ἔλλειψιν τελείαν πρακτι-
κότητος καὶ δι' ὑπερτροφίαν ἰδεολογίας ἀπόλεσε τὴν ἰσορροπίαν
τῶν νοητικῶν του δυναμῶν καὶ ὠδηγήθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς του εἰς
τὸ φρενοκομεῖον. Ὁὕτω κατόπιν μεγάλης ξηρασίας ἔπετα πολυομ-
βρία μὲ τὰς καταστρεπτικὰς τῆς πλημμύρας. Ὡς χρονὴ μετριάτης!

III

Ὁ Μάρκος ἐτελειώσε ὄχι μόνον τὸ Γυμνάσιον ἀλλὰ καὶ τὸ Πανε-
πιστήμιον τοῦ Πάρισιος.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifitiko Apothetirio Dimosias Is-
Restrictions apply.

Ο ΠΡΟΦΗΤΗΣ. — [Έργον τοῦ Λ. Crosio]

ἀκολουθῶν τὸ ρεύμα, τὸ ὁποῖον εἶχον ἀρχίσει ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Κικέρωνος οἱ σπουδασταὶ τῆς Ρώμης, οἱ θεωροῦντες ἀπαραίτητον τὴν εἰς Ἀθήνας ἀποδημίαν πρὸς τελειοποίησιν τῶν σπουδῶν των καὶ χάριν ἀττικῆς στιλῶσεως τῶν τρόπων τοῦ φέρεσθαι. Οὕτω καὶ σήμερον οὐδεὶς ἐπιστήμων Ἑλλήν θεωρεῖται ἐπιστήμων, ἂν δὲν ζήσῃ ὀλίγον καὶ εἰς τοὺς Παρισίους, τὰς νέας Ἀθήνας τῆς Εὐρώπης, καὶ δὲν ἀκούσῃ μερικὸς καθηγγητὰς εἰς τὴν Σχολὴν καὶ τοὺς διασημοτέρους ἠθοποιούς εἰς τὰ θεάτρα.

Ἦτο λοιπὸν ὁ Μάρκος κατ' ἀνάγκην συγχρωτισμένος μὲ τὰ βιβλία καὶ ἔνεκα τῆς τότε κρατούσης συνηθείας τῆς μαθητευομένης νεολαίας εἶχε παρακολουθήσει ἐν μέρει τὴν νεοελληνικὴν φιλολογίαν. Τὰ ὀνόματα τῶν Σούτσων, Ραγκαβῆ, Ὀρφανίδου, Βαλαωρίτου, Σολωμοῦ καὶ τῶν νεωτέρων Παράσχου, Παπαρρηγοπούλου, Ροῖδου, Βασιλειάδου, Βικέλα, Ἀρσίνης, Παλαμᾶ κλπ. δὲν τὸ ἤσαν ἄγνωστα.

Ἄλλ' ἄφ' ὅτου βιοποριστικῶς ἐξήσκει τὴν ἐπιστήμην του ἐκύτταζε τὴν πελατεῖαν καὶ ἐπειθὴ μὲ τὰς κεκτημένας γνώσεις του, ὅπως μὲ τὴν κεκτημένην ταχύτητα, ἔτρεχεν ἢ πελατεία πρὸς αὐτόν, ἐθεώρησε περιττὸν νὰ αὐξήσῃ τὰς γνώσεις του.

Ἀπεξενώθη σιγᾶ-σιγᾶ ἀπὸ τὰ βιβλία τῆς ἐπιστήμης του καὶ ἢ ἀποξένωσις μετεδόθη εἰς πᾶν ὅτι ἀφορᾷ τὴν φιλολογίαν, ἐθνικὴν τε καὶ ξένην, καὶ εἰς πᾶν βιβλίον γενικοῦ ἐνδιαφέροντος.

Ἡ βιβλιοθήκη του, ἣτις ἦτο ἀνεκαθεν μικρὰ καὶ πενιχρά, ἔμεινε τοιαύτη καρδιζούσα ἐτησίως τὸν κοιορτὸν τοῦ ἔτους. Ὅσα βιβλία ἦσαν ἄβετα, ἔμειναν ἄβετα καὶ ἄκοπα τὰ φύλλα τὰ δεμένα ἦσαν καλῶς δεμένα καὶ δὲν ἠνοίγοντο ποτέ ὡς νὰ εἶχον διαπράξῃ κακούρηγμα καὶ καταδικασθῇ εἰς ἰσόδια δεσμᾶ.

Ἐπαυσε λοιπὸν καὶ ὁ Μάρκος πᾶσαν μελέτην καὶ πᾶσαν ἀνάγνωσιν, περιορίσας τὴν μελέτην εἰς τὰ μέσα τοῦ χρηματισμοῦ, καὶ τὴν ἀνάγνωσιν εἰς μόνας τὰς ἑφημερίδας. Δὲν ἠγόραζε πλέον κανὲν βιβλίον· ἐστενοχωρεῖτο καὶ ἀπέφευγε πᾶσαν συζήτησιν περὶ ἐπιστημονικῶν ἢ φιλολογικῶν, καὶ δὲν προσήρχετο ποτέ οὐδὲ εἰς τὰς διαλέξεις, δι' ὧν ἐπιφανεῖς ἡμέτεροι λόγιοι καὶ διάσχοι Γάλλοι Ἀκαδημαῖκοι διερχόμενοι ἐκ Κων/πόλεως ἐτίμων τὸ βῆμα τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου. Χλευαστικῶς πᾶσαν κίνησιν φιλολογικὴν ἀπεκάλει *ελαφρὰν φιλολογίαν*.

Ἄντὶ τῶν πνευματικῶν ἡδονῶν, διὰ τὰς ὁποίας κατέστη ἀναίσθητος, προσέτιμα τὴν ἀργολογίαν ἐν τῇ καφενειῇ καὶ τὸ βίσιον ἐν τῇ οἴκῃ, καὶ ἔγεινε τύπος ἐπιστήμονος πάσχοντος βιβλιοφοβίαν.

IV

Ἡ νόσος τῆς βιβλιοφοβίας δὲν ἐπιπολάζει εἰς τοὺς ἀγγραμμάτους τόσο, ὅσον εἰς τοὺς ἐγγραμμάτους, καὶ ἐξ αὐτῶν εἰς ἐκείνους, οἵτινες ἀποκλειστικῶς τρέφονται μὲ ἑφημερίδας. Καὶ διεδόθη αὕτη καταπληκτικῶς μετὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τύπου, πλουτισθέντος διὰ φιλολογικῆς ὕλης ἐπιπολαίας καὶ ἑφημέρου.

Ἡ τριαύτη πρόχειρος καὶ δωρεὰν παρεχόμενη φιλολογία διηγή-

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istos
Restrictions apply.

μάτων, ἀνεκδότων, χρονογραφημάτων και τῶν τοιοῦτων δὲν διαφέρει ποσῶς ἀπὸ τούς θεωρεῖν διδομένους εἰς τὰ καφενεῖα μετέδεις, τοὺς ἀπαραιτήτους συνοδοὺς τῆς ὀρεκτικῆς μαστίχας. Κόπτιε ἀσφαλῶς πᾶσαν ὄρεξιν διὰ τὰ βιβλία τὰ ἀπαρτίζοντα τὸ δεῖπνον τῆς φιλολογίας, και ὀδηγεῖ τοὺς καρθηβαριῶντας ἀπὸ τῆς μολυσμένης ἀτμοσφαιρας τοῦ καφενεῖου κατ' εὐθείαν εἰς τὸν ὕπνον, χωρὶς νὰ μετᾶσχωσι τῆς ρωστικῆς τραπέζης τῆς οἰκογενείας.

Τὸ δὲ χειρίστον, ἡ νόσος αὐτῆ ἐθίζει τοὺς πάσχοντας εἰς τὴν ἐπιπολαϊότητα τῶν γνώσεων· τοὺς κάμνει ν' ἀγαποῦν πάντοτε τὸ πρόχειρον, τὸ ἐφήμερον, τὸ παρόν, και νὰ περιφρονοῦν τὴν μελέτην, τὸ διαρκές, τὸ παρελθόν. Δὲν θέλουν νὰ ξεύρουν τί εἶπαν αὐτοὶ ἢ ἄλλοι χθές, πῶς ἐσκέφθησαν προχθές· ἀλλ' ἐννοοῦν νὰ ζοῦν μετὰς ἐντυπώσεις τῆς στιγμῆς και μετ' ἐτι ἀρπάξουν σήμερον ἀπὸ τὰς ἐφημερίδας. Οὕτως θέλουν νὰ καταλάβουν ὅτι ὁ χρόνος σέβεται μόνον ὅτι γίνεται μετὰ μελέτης και διὰ πολλῆς δαπάνης χρόνου, τὸ λόγιον τοῦτέστι τοῦ Ζευξίδου, ὅταν κατηγορηθῆς ὅτι ζωγραφεῖ βραδέως, ἀπήντησε: «Ὁμοιωτῶ ἐν πολλῷ χρόνῳ γράφειν και γὰρ ἐς ποῖόν».

Διὰ τὰ Ἡμερολόγια, ἀσχέτως πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν των ἀξίαν, ἔχουν τοῦτο τὸ καλόν, ὅτι ἀπαξ τοῦλάχιστον τοῦ ἔτους ἐπιβάλλονται ὡς φάρμακον εἰς τοὺς βιβλιοφύλους, και τοὺς ἀναγνώζοντας νὰ λάβωσιν ἐπὶ τέλους ἀνὰ χεῖρας ἐν βιβλίον, νὰ τὸ ἀναγνώσουν ἡσυχῶς, και ἀφοῦ τὸ διεξέληθον νὰ μὴ τὸ πετάξουν, ὡς πράττουν διὰ τὴν ἐφημερίδα των, ἀλλὰ νὰ τὸ φυλάξουν κάπου (ἔχει βέβαια ἐν βιβλιοθήκῃ, διότι δὲν ἔχουν τοιοῦτον ἄχρηστον δι' αὐτοὺς ἐπιπλον), και νὰ τὸ ἀναγνώσουν ἐκ νέου, διὰ νὰ ἐντυφώσουν καλλιτέρα μετ' ὅτι ὠραῖον, εὐφρέες, χάριεν και ἐμβριθές ἢ διδακτικόν ἡσθάνθη ἢ ψυχῆ των κατὰ τὴν πρώτην τροχάλην ἀνάγνωσιν. Διότι ἡ αἰσθητικὴ ἀπόλαυσις τοῦ καλοῦ εἰς πᾶν καλόν ἔργον τέχνης πλαστικῆς, μουσικῆς ἢ λογογραφικῆς, εἶνε πληρεστέρα, ὅταν δις ἢ τρις τὸ ἴδιον τις, τὸ ἀκούσῃ ἢ τὸ ἀναγνώσῃ.

Ἐν Κων/πόλει

ΓΕΩΡΓ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ

ΑΘΛΙΑ ΚΑΡΔΙΑ!

ΣΤΑ κεραμίδια ἐβρόντησεν ἐφέτος τὸ χαλάτι, μὰ ἦλθε ὁ Μάρτης κ' ἔφερε ταῖρι τὰ δυὸ πουλάκια, κ' ἀπ' τῆ φωνῆ ἀλοτρόγυρα τ' ἀγέρι ἀναγαλλιᾶσαι ἀπὸ γελιδονίσματα και γλυκοτραγουδάκια.

Ἄθλια καρδιά, ποῦ σ' ἔδειρε τ' ὀρητικό μπουρῖνι κ' ἐπόσμενες τὴν Ἄνοιξιν μετ' ὁ ζεφύρισμα τῆς, τάχα τόσο ἐπίμονη ἢ ἐλπίδα σοῦ ἔχει μείνει ποῦ καρτερῶς νάρθη ἢ χαρὰ και νᾶσαι ἐσὺ ἢ φωνῆ τῆς;

©Ρ. Ζαῖνοπουλος

ΕΙΚΟΝΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΝΟΤΙΟΝ ΑΦΡΙΚΗΝ

ΥΠΟ ΤΟ ΤΕΡΑΣΤΙΟΝ ΔΕΝΔΡΟΝ ΤΟΥ ΤΡΑΝΣΒΑΑ

ΕΙΝΕ τὸ θαυμασιώτερον εἰς μέγεθος καὶ φύλλωμα δένδρον τῆς Νοτίου Ἀφρικῆς. Κεῖται εἰς πέντε μόλις μιλίων ἀπόστασιν ἀπὸ τὴν πόλιν τῆς Πραιτωρίας καὶ σύγκειται ἐκ τριῶν εὐμεγέθων κορμῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἀπομένει χῶρος κυκλωτερῆς τοσοῦτος, ὥστε δύναται νὰ σκιασθῶσιν ὑπ' αὐτὸ ὑπερτριακῶσια ἄτομα ἐν ἀνέσει. Ὑπὸ τοὺς πολυσχιδεῖς καὶ πυκνοφύλλους κλάδους τοῦ ἀποτελοῦντας σκιὰν ἀδιαπέραστον μεγάλης ἀκτίνος, ἡ ἐν Πραιτωρίᾳ φιλοπρόοδος ἑλληνικὴ παροικία ἐφορτᾷ κατ' ἔτος σὺν γυναίξιν καὶ τέκνοις τὴν χαρμόσυνον ἐορτὴν τοῦ Πάσχα ἐν ἀδελφικῇ συμπνοίᾳ καὶ χριστιανικῇ διαχύσει κατὰ τὰ ἑλληνικὰ ἔθιμα, μετ' ἄμνους ὀβελίας καὶ ἄσματα ἔθνικὰ καὶ χοροὺς ἑλληνικοὺς, ἀναμνησκομένη τῆς προσφιλοῦς πατρίδος, τὴν ὁποίαν νοσταλγοῦν πάντοτε καὶ ἀγαποῦν καὶ ὄνειρεύονται μεγάλῃν καὶ κραταίαν. Συνειθίζουσιν δὲ νὰ φωτογραφοῦνται κατὰ συμπλέγματα ὅλοι οἱ συνεορτάζοντες ἐκεῖ ὁμογενεῖς, συσφίγγοντες οὕτω τοὺς πόθους καὶ τοὺς δεσμοὺς τῆς ἐθνικῆς τῶν ἰδέας. Ἡ παρατιθεμένη ἄνωθι εἰκὼν παριστᾷ μίαν ἐκ τῶν πολλῶν ὁμάδων φωτογραφημένην εἰς ἓν διάλειμμα τῆς εὐφροσύνου πασχαλινῆς τῶν ἐορτῆς καὶ διασκεδάσεως.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiakó Apothetirio Dimósias Iστορίας
 Restrictions apply.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

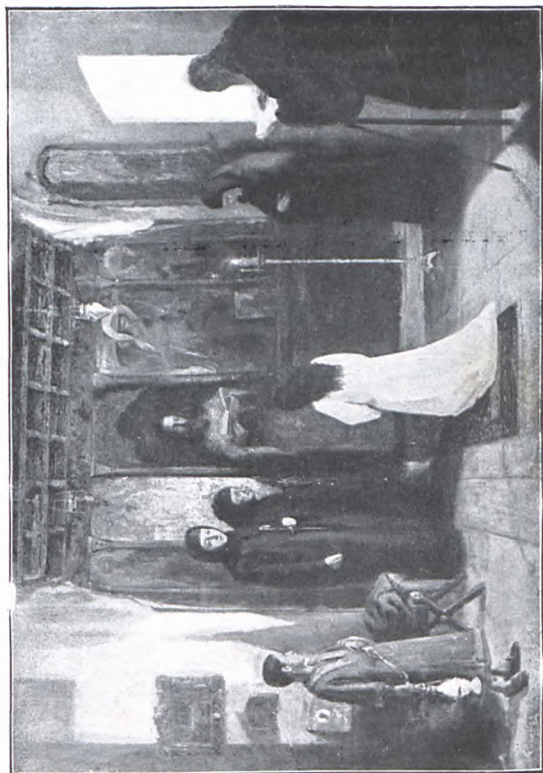
ΑΠΟΙΑ φαινόμενα νέας ζωής μᾶς παρέχονται ἀπὸ τὴν σύγχρονον Ἑλληνικὴν τέχνην. Παλαιότερα εἶχαμεν ἀραιὰς μόνον ἐκδηλώσεις καλλιτεχνῶν — ζωγράφων καὶ γλυπτῶν — καταγινόμενων εἰς πράγματι δημιουργικὴν παραγωγὴν. Μᾶλλον δέ: ἀπομίμησις, χαλαρὰ καὶ ἄγνωστος, κλασσικῶν τύπων εἰς τὴν γλυπτικὴν καὶ ἀντιγραφικὴν ροπὴ εἰς τὴν ζωγραφικὴν, παρήγγον ἀσήμαντα ἔργα. Οἱ ὀλίγοι δημιουργικοὶ καλλιτέχνη, τέσσαρες-πέντε, εἶτε ἀπὸ ἑλλειψιν μορφώσεως, εἶτε ἀπὸ ἀνεπάρκειαν περιβάλλοντος, οὐδ' αὐτοὶ ἐμπόρεσαν νὰ διακρίνουν τὸν δρόμον, ποῦ μέλλει νὰ ὀδηγήσῃ τοὺς ἐκλεκτοὺς τῆς φυλῆς μας ἕως εἰς τὰς φωτεινάς κορυφὰς τοῦ Ἑλικῶνος τῆς Ἑλληνικῆς ἐμπνεύσεως.

Καὶ μόνον ὁ Γκίτζης, φωτεινὸν μετέωρον, δόνησις ἐναργῆς τῆς Ἑλληνικῆς ζωῆς, ὑπῆρξε μοναδικὸς δημιουργὸς καὶ ὀδηγητῆς. Αὐτὸς αἰσθανθεὶς καὶ γνωρίσας καθὲ τι γύρω του Ἑλληνικόν, ἐδυνήθη συχνὰ νὰ τὸ ἀποδώσῃ διὰ τῶν συνθέσεων καὶ τοῦ χρώματος, μάλιστα δὲ διὰ τοῦ σχεδίου ποῦ τὸν ἀνέδειξεν ἕνα τῶν κορυφαίων τῆς νεωτέρας τέχνης. Καὶ εὐτυχῶς ἡ τόση του ἀξία δὲν ἐχρησίμευσεν εἰς ἀτομικὴν μόνον παραγωγὴν, ἀλλ' ὑπῆρξε καὶ ὀδηγητῆς τῶν νέων Ἑλλήνων ζωγράφων, ὅσους ἐδίδαξε καὶ ἐχειραγωγῆσεν εἰς τὴν τέχνην. Ἐνας ἀπ' αὐτοὺς ὑπῆρξεν ὁ κ. Εὐάγγελος Ἰωαννίδης, ἐξαιρετικὸς ὠφεληθεὶς ἀπὸ τὴν καθοδηγίαν τοῦ ὑπερόχου διδασκάλου.

Γεννηθεὶς εἰς τὸ Ἀἴβλι ἀπὸ πατέρα ἱατρὸν καὶ μητέρα Ἀθηναίαν φιλότεχνον, ἀνετράφη εἰς τὴν Σμύρνην καὶ ἐσπούδασεν ἐδῶ. Τὰς πανεπιστημιακὰς σπουδὰς του ἀδίστακτα τὰς παρήτησε διὰ ν' ἀφοσιωθῇ εἰς τὴν ζωγραφικὴν. Καὶ ἀφοῦ ἐφοίτησεν εἰς τὸ Πολυτεχνεῖον, ἐβρέθη νεώτατος εἰς τὸ Μόναχον, μαθητῆς τοῦ Γκίτζη καὶ τοῦ κ. Ἰακωβίδη, ποῦ ἀνεγνώρισαν τὸ τάλαντόν του καὶ στοργικὰ τὸν ἐνεθάρρουν εἰς τὴν τέχνην.

Αὐταὶ ἦσαν αἱ σπουδαὶ του, τὰς ὁποίας ἔπειτα συνεπλήρωσεν ἡ

ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑ ΚΑΛΟΓΡΑΙΑΣ. — [Ὑργον Εὐαγγέλου Ἰωαννίδου]

τὴν Μικρασίαν, πότε εἰς τὰς χαρακτηριστικὰς Ἑλληνικῆς ζωῆς νήσους τοῦ Αἰγαίου· ἄλλοτε εἰς τὴν Παλαιστίνην καὶ ἄλλοτε εἰς τὴν Πάτμον, μάλιστα δὲ εἰς τὴν Ἀττικὴν ἐδῶ: ἐμελέτησε μὲ παρατηρητικότητά καὶ μ' ἐμβρίθειαν κάθε χρώμα καὶ κάθε γραμμὴν, χαρακτηριστικῶς Ἑλληνικά. Καὶ τοῦτο ἐδείχθη εὐθὺς ἀπὸ τῶν πρώτων αὐτοῦ πίνακας, ποῦ κρίνοντας αὐτούς ὁ Ροῦθης εἰς τὴν «Ἀκρόπολιν» ἔγραψεν: «ἐν εἶναι τὸ σπουδαῖον» νὰ ὑπομείνῃ ὁ κ. Ἰωαννίδης ἕως οὗ τῶν ὀλίγων, τῶν ἐννοσούντων, ἢ γνώμη θυνήθη νὰ ἐπιδελθῆ εἰς τοὺς πολλοὺς καὶ τοὺς φωτίσῃ».

Ὁ κ. Ἰωαννίδης ἐπέμεινε. Δύο ἔργα του τὸ ἀπέδειξαν μετ' ὀλίγον. Τὸ ἕνα: «χειροτονία Καλογραίας» μὲ θέμα Πατριακῆς ἐμπνεύσεως ἀνεγνωρίσθη ὡς σύνθεσις ζωντανῆ, ἀποπνεύουσα τὴν ποίησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ θρησκευτισμοῦ, ἠγοράσθη δὲ ἀπὸ τὸν εἰδημόνα φιλότεχνον Μαρασλή. Τὸ ἄλλο «πορτραῖτο τοῦ κ. Κλέωνος Ραγκαβῆ» ἐπροκάλεσεν εἰς τὸ Βερολίνον, ὅπου ἐξετέθη, θερμούς ἐπαίνους τῶν Γερμανῶν κριτικῶν.

Σύμφωνα μὲ τὴν γνώμην τοῦ Γκίτς, ποῦ τοῦ εὐόσταται νὰ ἐγκατασταθῆ εἰς τὰς Ἀθήνας — τὴν πόλιν τῆς Ἀνατολῆς ἢ ὅποια σύντομα θὰ γίνῃ καλλιτεχνικὸν κέντρον — ἦλθεν ὁ κ. Ἰωαννίδης ἐδῶ πρὸ τεσσάρων ἐτῶν. Καὶ ἀπὸ τότε ἡ παραγωγὴ του ὑπῆρξε πλουσία. Κριτικὴ ἀνάλυσις, γενικὴ καὶ συγκριτικὴ, τῶν ἔργων του, θὰ ἦτον ἐκτενὴς δι' ἐν φιλολογικόν Ἡμερολόγιον. Διότι θὰ ἦτον ἀνάγκη νὰ ἐξηγηθῆ ἢ λεπτότης καὶ ἢ εὐγένεια τοῦ σχεδίου, τὰ ἡμέρα φωτεινὰ χρώματα, ἢ αἰσθηματικὴ ἀπόδοσις, ποῦ χαρακτηρίζουσι τοὺς πίνακας τοῦ κ. Ἰωαννίδου, καθὼς καὶ νὰ δειχθῆ ἢ τάσις του πρὸς τὴν μεγάλην σύνθεσιν, ποῦ, χωρὶς ἀκόμη νὰ φθάσῃ εἰς ἀρτίαν φανέρωσιν συνολικῶν ἀντιλήψεων καὶ ἰδεῶν, ὑπόσχεται ὁμοῦ νὰ θώσῃ εἰς τὸ μέλλον ἔργα ἐπιβολῆς.

Αὐτὸς εἶναι ὁ ζωγράφος κ. Ἰωαννίδης — ἕνας ἀπὸ τοὺς πλέον μορφωμένους καὶ τοὺς πλέον καλοὺς καλλιτέχνους μας.

ΑΡΕΤΑΣ

ΤΑ ΝΥΧΤΟΠΟΥΛΙΑ

Ἐν νυχτοπούλια ἐρώτησα: «γιατί
αἰαίμαστα γροῖζουσι τὰ βράδια;
γιατί δὲν τραγουδοῦν τὴν χαρηνῆ,
μόν' ἔρημα κοινοιάζουσι στὰ λαγκαδία;

Καὶ μὲ ματιὰ μ' ἐκότταζαν θολή...
καὶ μὲ φωνὴ μοῦ εἶπαιε θλιμμένη:
Τῶν πεθαμμένων εἶμασιε ἢ ψυχῆς
ποῦ κοινοῖται στὴ γῆ λημοιομημένοι».

ΜΑΡΙΚΑ ΚΑΡΑΚΑΣΗ [Πίτσια]

ΕΝ ΕΞΟΧΟΝ ΙΔΡΥΜΑ

Η ΑΝΩΤΕΡΑ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΎΣΩΣ εἰς πολὺ ὀλίγους εἶνε ἄγνωστος ἡ ὑπὸ τὸν τίτλον «*Ἀνωτέρα Πρακτικὴ Ἐμπορικὴ Σχολὴ Πειραιῶς*», ἰδρυθεῖσα πρὸ ἐξαετίας καὶ διευθυνομένη ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Παναγιωτοπούλου. Καὶ διὰ τοὺς ὀλίγους ἐκείνους τοῦ Πανελληνίου, οἱ ὅποιοι δὲν ἠτύχησαν νὰ ἴδωσιν ἢ ν' ἀκούσωσι τὰ περὶ λειτουργίας τῆς Σχολῆς ταύτης, θὰ δώσωμεν ὀλίγας χαρακτηριστικὰς γραμμὰς ἔστω καὶ μὲ τὸν φόβον ὅτι οὐτε τὸ μυριστόν τῆς εἰκόνας δὲν θὰ δυνηθῶμεν ν' ἀποδώσωμεν διὰ τῶν λέξεων.

Εἰς τὸ πελάγωμα, εἰς τὸ ὅποιον εὕρισκόμεθα καὶ διὰ τὰ ἐκπαιδευτικὰ ἡμῶν πράγματα, καὶ ἐν τῇ μέσῳ τῆς φοβερᾶς ἀγωνίας τοῦ γονέως διὰ τὴν ἀναζήτησιν τοῦ καρποφόρου καὶ καθαρῶς φωτισμένου δρόμου, ποῦ πρέπει νὰ κατευθύνῃ τὰ βήματα τοῦ παιδιοῦ του, ἰδρῦθη ἡ Ἀνωτέρα Πρακτικὴ Ἐμπορικὴ Σχολὴ Πειραιῶς ἀπὸ εἰδικὸν ἄνδρα αὐτοδημιουργηθέντα καὶ ἐκ τῆς μελέτης καὶ ἐκ τῆς πρακτικῆς πείρας του.

Πρέπει ὁ ἀναγινώσκων τὰς γραμμὰς ταύτας, νὰ λάβῃ ὑπὸ σήμεϊσιν τὸν τίτλον τῆς Σχολῆς. «*Ἀνωτέρα Πρακτικὴ*». Αὐτός οὗτος ὁ τίτλος ἠδύνατο νὰ δώσῃ τὴν ἔννοιαν καὶ τὸν σκοπὸν τῆς Σχολῆς. Σπανίως αἱ ἐπιγραφαὶ ὑπόσχονται ὅ,τι ἐκδηλοῦσιν. Ἡ Ἐμ-

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Ist
Restrictions apply.

πορική Σχολή Πειραιῶς εἶνε ἐν τῇ λειτουργίᾳ τῆς τελείας ἀπόδοσις τῆς ὑποσχέσεως, τὴν ὅποιαν δίδουν τὰ μεγάλα χρυσὰ γράμματα τῆς μεγάλης Ἐπιγραφῆς τῆς Λεωφόρου Ἀθηνᾶς ἐν Πειραιεῖ, ὅπου ἐγγείρεται τὸ Ἐκπαιδευτήριον τοῦτο Ἴδρυμα εἰς θέσιν ἐπιφανῆ καὶ οὐκ ἡμισητῶς εὐπρεπέως.

Ἡ μελέτη τῶν ἐκδοθέντων προγραμμάτων καὶ ὀργανισμῶν τῆς Σχολῆς ταύτης πρῶτον, ἢ ὑπὸ τὸν τίτλον τὸ «Ἐμπορίον» ἐκδοσις περιοδικοῦ μηνιαίου συμφώνως πρὸς τὰς βλέψεις καὶ τὰ σχέδια τῆς Σχολῆς, ἢ ἐκδοσις ἰδίου συστήματος διδασκαλίας ἐπιστημονικῆς τῶν μαθημάτων τῆς Ἐμπορικῆς Σχολῆς ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐγκυκλοπαιδεία Ἐμπορικῆς Μορφώσεως, τῆς ὅποιας ὁ δευτέρως τὸμος ἐκτυποῦται ἤδη μετὰ τοῦ «Ἐμπορίου», ἀποδεικνύουν ζωντανά, μὲ τὴν γλαφυροτέραν γλῶσσαν, τὰ εὐρέα καὶ γρανιτικά θεμέλια τῆς Σχολῆς ταύτης, τὸν εὐρύτατον σκοπὸν τῆς διαδόσεως τῶν φῶτων τῆς Ἐμπορικῆς μορφώσεως κατὰ τρόπον σύντομον, θετικὸν καὶ πρακτικόν.

Κέντρον λοιπὸν μιᾶς ἀποστολῆς ἀναγεννήσεως πρακτικῶν σπουδῶν ἀπέβη ἡ Σχολή τοῦ Πειραιῶς, καὶ τῆς ἀποστολῆς ταύτης τὴν σημασίαν κατανοήσαν τὸ Ἐμπορικὸν Ἐπιμελητήριον τοῦ Πειραιῶς, ἔθηκε ὑπὸ τὴν προστασίαν καὶ τὴν ἄμεσον ἐπιβλεψίν του.

Ἡ Σχολή Πειραιῶς λειτουργεῖ ὑπὸ τριπλῆν μορφήν. Πρῶτον: ὡς προπαρασκευαστικὴ γενικῆς μορφώσεως τῶν ἐγκυκλίων μαθημάτων μὲ ἐλεύθερον πνεῦμα καὶ φρονηματοῦσαν διδασκαλίαν, διαρκεῖ δι' ἑν ἔτος διὰ τοὺς ἀτελῶς κατηρτισμένους μαθητάς. Δεύτερον: ὡς εἰδικὴ σχολὴ τῶν Ἐμπορικῶν σπουδῶν διετοῦς φοιτήσεως, ἐξ ἧς ἀποφοιτοῦσι μαθηταὶ τέλειαι ἰκανότητες, ὅπως ἀναλάβωσιν ἐργασίας μὲ κεκτημένην ἀσφαλῆ πείραν, δι' ἀσκήσεων ἐν τῷ λειτουργοῦντι εἰς τὴν Σχολὴν Πρακτικῷ Γραφεῖῳ (Bureau Commercial). Καὶ τρίτον: δι' ἰδρύσεως *Εἰδικῆς Λογιστικῆς Σχολῆς* μονοταξίου, ἔνθα κατατάσσονται μόνον μαθηταὶ ἔχοντες ἀρτίαν τὴν γενικὴν μὲρφοσιν, προσερχόμενοι ἐκ γυμνασιακῶν τάξεων ἢ ἄλλων ὁμοειδῶν σχολῶν.

Ἰδοὺ μὲ γραμμαῖς σκιαγραφήσεως ἡ ὅλη ἀποστολὴ τῆς ἐξόχου ταύτης Πρακτικῆς Ἐμπορικῆς Σχολῆς, ἐν ἣ ἡ μετ' ἑλληνικὸν φρόνημα καὶ ἑλληνικὰ φῶτα, ἐκκολλάπτεται μὲ ἰσχυρὰς πτέρυγας ὁ νέος Ἐμπορικὸς κόσμος τῆς Ἑλλάδος.

“ Σ Κ Ι Α Σ Ο Ν Α Ρ . . . . ,

Ἢί σκέφτεσαι τὸ σῆμερα; Στὸ αἶνον τί τοξεύεις;
 Ἰσκιοὶ τοιγρόω ἀπλώνονται, ἕνας ἰσκιος κ' εἶναι.
 Σὲ ἀγίους καὶ σὲ φιλόσοφους ὑπόληψη μὴν ἔχης·
 ἐκεῖνοι ποῦ ἐπροφήτεψαν σιάχτη ἔργων σὴ γῆ,
 κ' ἐκεῖνοι ποῦ ἐσκεφτήσανε εἶναι μιὰ χοῦφτα χῶμα,
 σιγῇ αἰῶνα ἐσφράμισε τὸ ποτηρὸ τὸν σόμα.

(Ζάκυνθος IX. 1907.)

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΓΟΥΡΟΣ

ΡΩΜΑΪΚΑΙ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

ΤΑΦΟΙ ΤΕΡΑΤΩΝ

ΥΠΑΡΧΕΙ μέσα εις τοὺς πεντακοσίους ναοὺς τῆς Ρώμης ἕνας, ὁ ὁποῖος συνδυάζει, συνενώνει καὶ ἀναμνήσκει δύο ἀπὸ τὰ τραγικώτερα ὀνόματα τῆς ἱστορίας. Φαίνεται ὅτι ἡ Εἰμαρμένη κάποτε, μέσα εις τοὺς ἀκατανοήτους συνδυασμούς, τῆς ἀρέσκειται εις μερικά παιγνίδια παράδοξα, ἀλλόκοτα.

Ἐκεῖ, ὅπου ἀρχίζει ἡ ἀρχαία Φλαμνία Ὀδός, εἶνε μία θαυμασία κυκλωτοῦς πλατεῖα μὲ ἕν τόξον θριαμβευτικὸν ἐν εἶδει εἰσόδου. Ἐκεῖ ἐγίνοντο αἱ ἐπίσημοι ὑποδοχαὶ τῶν διαφόρων ἡγεμόνων ὑπὸ τοῦ Πάπα. Γύρω τὴν πλατεῖαν αὐτὴν στολίζουν τρεῖς ναοί, ὁ μεγαλειότερος τῶν ὁποίων εἶνε ἀφιερωμένος εις τὴν « Παναγίαν τοῦ Λαοῦ ».

Εἰς τὴν μεγαλοπρεπῆ ταύτην ἐκκλησίαν, τὴν στολιζομένην ἀπὸ θαυμασίας εἰκόνας καὶ ἀριστοτεχνικὰ μνημεῖα, ἡ σύμπτωση, ἡ Εἰμαρμένη, ἠθέλησε νὰ συνδυάσῃ τὸ ὄνομα τοῦ Νέρωνος μὲ τὸ τῶν Βοργιῶν.

Καίτοι δεκαπέντε ὅλοι αἰῶνες ἐχώριζαν τὰ ἀνθρωπόμορφα ταῦτα τέρατα, ἐν τούτοις τὰ ἤνωσεν ἡ Εἰμαρμένη κάτω ἀπὸ τοὺς θόλους ἑνὸς ναοῦ ἀφιερωμένου εις τὴν Παναγίαν.

*
* *

Γύρω ἀπὸ τὴν « Παναγίαν τοῦ Λαοῦ », μέσα εις τὴν ὀμίχλην τῶν παραδόσεων, περιπλανᾶται ἡ ἀπαισία σκιὰ τοῦ Νέρωνος.

Ὅταν τὸ τέρας τοῦτο ἔπεσεν ὑπὸ τὸ ἐγγχειρίδιον τοῦ Ἐπαφροδίτου, ἡ καλὴ Ἀκτὴ, ἡ πιστὴ ἐρωμένη του, ἡ ὁποία ποτὲ δὲν ἔπαυσε νὰ τὸν ἀγαπᾷ, ἐπὶ τῆς ἀφ᾽ ἑσθῆος αὐτῆς, τὸ σῶμα του

καὶ κρυφὰ τὸ ἔθαψεν εἰς τὸν τάφον τῶν Δομιτίων, εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Φλαμινίας ὁδοῦ, ἐκεῖ δηλαδὴ ὅπου τελειώνει σήμερον ὁ κήπος τοῦ ὠραίου Πίντσιο.

Μέσα εἰς τὴν γλυκεῖαν πρασινάδα τοῦ ἀρχαίου κήπου ἀνεπαύθη τέλος ὁ αἰμοχαρῆς παράφρων Αὐτοκράτωρ.

Ἐπὶ πολλὰ ἔτη, ἀφηγεῖται ἡ παράδοσις, Ρωμαῖαι δέσποιναι ἐκόμιζον ἄνθη κρυφίως στολιζόμεσαι τὸν τάφον του, διότι παρ' ὄλην τὴν θηριωδίαν του ὁ Νέρων ἦτο μέγας κατακτητῆς γυναικείων καρδιῶν.

Ἀλλὰ βραδύτερον, διὰ τῆς παρόδου τῶν αἰώνων, ἡ παράδοσις ἐφόρτωσεν εἰς τὸν Νέρωνα ἄπειρα ἐγκλήματα, τὰ ὅποια οὐδὲ κἄν ἐφαντάσθῃ ποτὲ ὁ Νέρων. Διότι εἶνε ἀναμφισβήτητον, ὅτι ὁ Νέρων δὲν ἦτο μὲν ἄγγελος οὔτε τύπος ἀγαθοῦ αυτοκράτορος, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου ἢ ἱστορία ἀποδεικνύει, ὅτι ἦτο πολὺ καλλίτερος ἀφ' ὅ,τι αἱ παραδόσεις τὸν ἐχαρακτήρισαν δημιουργοῦσαι περὶ τὸ ὄνομά του τὸ ἀγριότερον τῶν μυθιστορημάτων.

Καὶ ἡ ἱστορία ἔχει τὰ θύματα τῆς καὶ τοὺς εὐνοούμενους τῆς. Καὶ ὁ Νέρων ἦτο ἀναμφιβόλως ἐν τῶν θυμάτων τῆς, διότι τοῦ ἐφορτώθησαν ἁμαρτίαι περισσότεραι ἀπὸ ἐκείνας ποῦ ἔκαμε. Καὶ σήμερον πλέον κατήντησε τὸ ὄνομά του συνώνυμον μὲ τὸ τέρας.

* * *

Κατὰ τὸν Μεσαίωνα ἰδίως ὁ Νέρων κατήντησε τὸ σύμβολον πάσης φρίκης καὶ θηριωδίας. Ἐδημιουργήθη δὲ ἡ παράδοσις, ὅτι τὴν νύκτα τὸ φάντασμά του ἐξήρχετο ἀπὸ τὸν τάφον καὶ ἐστραγγάλιζε τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ ζῶα, τὰ ὅποια ἐτόλμων νὰ διέλθουν ἐκεῖθεν.

Ὁ Ρωμαϊκὸς λαὸς κατελήφθη ὑπὸ πανικοῦ ἕξ ἀφορμῆς τῶν τρομερῶν τούτων ἀφηγήσεων, οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα πλέον ἐπὶ πολλὰ ἔτη νὰ διέλθῃ κατὰ τὴν νύκτα ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον ἀπετέλει οὐχ ἦττον μίαν τῶν κυριωτέρων ἀρτηριῶν τῆς Αἰωνίας Πόλεως.

Ὁ Πάπας Πασγάλιος Β', μαθὼν τὸν φόβον τοῦ Ρωμαϊκοῦ λαοῦ καὶ θέλων νὰ ἐξαλείψῃ μίαν τοσοῦτον ἐπικίνδυνον πρόληψιν, εἶπεν ὅτι εἶδεν ὄνειρον ἕξ οὐρανοῦ ἐμπνευσθέν, διὰ τοῦ ὁποίου διατάσσετο ὅπως εἰς τὸ κατηραμένον ἐκεῖνο μέρος, ὅπου ἐπλανᾶτο ἡ σκιά τοῦ Νέρωνος, ἀνεγείρῃ ναὸν εἰς τὴν Παναγίαν.

Κατὰ τὸ 1099 λοιπὸν ὁ Πάπας οὗτος ἐν μεγάλῃ πομπῇ μετέβη εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο καὶ ἰδιοχείρως ἔκοψε τὸ πελώριον προαιώνιον δένδρον, τὸ ὅποιον ἐσθίαζε τὸν τάφον τοῦ Νέρωνος, θέσας ἀμέσως τὰ θεμέλια τοῦ μέχρι σήμερον σωζομένου ναοῦ τῆς « Παναγίας τοῦ Λαοῦ ».

Ἡ ἐκκλησία αὕτη θεωρεῖται ὡς μία τῶν ὠραιότερων τῆς Ρώμης, περιέχουσα ἀριστοτεχνήματα τοῦ Ραφαήλου, τοῦ Μπερνίνι, τοῦ Μανθιέλλι, τοῦ Πιττονοίτσιο καὶ ἄλλων. Ἴδιως αἱ εἰκόνες

τοῦ θόλου, ἔργα τοῦ Ραφαήλου, εἶνε ὑπέροχοι εἰκονίζουσαι τὴν Δημιουργίαν. Ἐν τῷ ἀριστουργήματί του τούτῳ ὁ Ραφαήλος ἐν ὑπερόχῳ ἐμπνεύσει συνεδύασε τὴν ἰδέαν τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου κατὰ τὴν χριστιανικὴν παράδοσιν καὶ κατὰ τὴν εἰδωλολατρικὴν ταυτοχρόνως.

Καὶ γύρω ἀπὸ τὴν ἐπιβλητικῶς μεγαλοπρεπῆ μορφήν τοῦ Θεοῦ, εὐρίσκονται ὁ Ἀπόλλων, ἡ Ἄρτεμις, ἡ Ἀφροδίτη καὶ ἄλλαι εἰδωλολατρικαὶ θεότητες. Εἰς τὸν ναὸν αὐτὸν σώζεται ὁ τάφος ἐνὸς μεγάλου Ἑλλήνου, τοῦ καρδινάλιου Ροδοκαθάρου τοῦ Κύπρου.

* *

Καὶ δὲν εἶνε μόνος ὁ τάφος αὐτὸς ἐκεῖ μέσα. Ὅπως ὅλαι αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ρώμης, καὶ ἡ « Παναγία τοῦ Λαοῦ » εἶνε γεμάτη ἀπὸ τάφους διαφόρων ἐπισήμων. Ἄλλ' ὑπάρχει ἓνας μεταξὺ αὐτῶν, ὁ ὁποῖος ζωντανεῦει τρομερὰς ἀναμνήσεις. Εἶνε ὁ τάφος τῆς Βανότζας, τῆς ἑρωμένης τοῦ Πάπα Ἀλεξάνδρου 7' τοῦ Βοργία, καὶ μητρὸς τῆς Λουκρητίας καὶ τοῦ Καίσαρος Βοργία. Παρ' αὐτὸν προσετί εἶνε ὁ τάφος τοῦ δουκὸς τῆς Γάνδης, υἱοῦ τῆς Βανότζας, δολοφονηθέντος ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ του Καίσαρος Βοργία.

Ἡ « Παναγία τοῦ Λαοῦ » ἦτο ἡ ἐκκλησία, τὴν ὁποίαν κατ' ἐξοχὴν ἠγάπων οἱ Βοργία. Ἐν αὐτῇ εἶχον ἰδικόν των παρεκκλήσιον, διότι παρ' ὅλην τὴν διεφθαρμένην καὶ κακοῦργον ψυχὴν της, ἡ Λουκρητία Βοργία ἦτο θρησκολόητος. Καὶ εἰς τὸ παρεκκλήσιον τοῦτο ἤρχετο πολλάκις, κατόπιν ὀργίων καὶ δολοφονιῶν καὶ δηλητηριάσεων, νὰ προσευχηθῇ ἡ τρομερὰ Λουκρητία.

Καὶ εἰς τὸ παρεκκλήσιον τοῦτο ἔτρεξεν ὅπως θρηνήσῃ καὶ προσευχηθῇ πρὸ τοῦ τάφου τοῦ ἀδελφοῦ της Δουκὸς τῆς Γάνδης, τὸν ὁποῖον ὁ ἀδελφὸς του Καίσαρ Βοργίας ἐδολοφόνησε καὶ ἔρριψεν εἰς τὸν Τίβεριν ζηλοτυπῶν, διότι ἡ Λουκρητία ἐπρότιμα νὰ ἔχῃ ἑρωμένον της τὸν ἀδελφὸν της δοῦκα τῆς Γάνδης καὶ ὄχι ἐκεῖνον! Εἰς τὸν αὐτὸν τάφον τοῦ δουκὸς τῆς Γάνδης ἐτάφη καὶ ἡ μήτηρ του Βανότζα. Εἰς τὴν ἑρωμένην τοῦ Πάπα ἐγένετο κηδεία μεγαλοπρεπῆς καὶ ἀπεδόθησαν αὐτῇ τιμαὶ Καρδινάλιου, ὅπως ἀφηγοῦνται σύγχρονοι ἱστοριογράφοι.

Εἰς τὸν τάφον της δὲ ἐχαράχθη ἡ ἀκόλουθος ἐπιγραφή :

« Εἰς τὴν Βανότζαν Κατάνη, τὴν ὁποίαν ὁ δούξ Καίσαρ τῆς Βαλεντίας, ὁ δούξ Ἰωάννης τῆς Γάνδης, ὁ δούξ τοῦ Σκύλακος καὶ ἡ Λουκρητία δούκισσα τῆς Φεράρας ἐξημενήσαν, καὶ τὴν ὁποίαν διέκρινεν ἀγαθότης, οἶκτος καὶ καλωσύνη ».

Βραδύτερον, ἐννοεῖται, οἱ διάδοχοι τοῦ Βοργία Πάπαι ἐνόμισαν φρόνιμον νὰ ἀφαιρέσουν ἀπὸ τὸν τάφον τὴν ἀναιδῆ αὐτὴν ἐπιγραφήν.

Ἀλλὰ μένει ἀκόμη ἐκεῖ τὸ παρεκκλήσιον τῶν Βοργιῶν τοιοῦτο

τοῦ Νέρωνος μὲ τὴν τῶν Βοργιῶν. Ἡ Εἰμαρμένη, βλέπετε, κάμνει κάποτε μερικὰ παιγνίδια συνδυασμοῦ τόσον παραδόξου ἀλλὰ καὶ τόσον συμβολικοῦ!

Ρώμη, Μάιος 1910.

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΙΡΟΦΥΛΛΑΣ

ΣΗΜΕΙΑ ΤΩΝ ΚΑΙΡΩΝ — ΚΑΚΩΝ ΤΕ ΚΑΙ ΨΥΧΡΩΝ

Ἀφιερωμένα στοὺς πολιτικοὺς
τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος

ΤΡΕΤΟΙΑ σημάδια ἀπὸ παντοῦ σάν ὄδητ' ἀγνάντια μας
καὶ κατὶ σάν πεντάλεφες στὰ στραβά μας,
μὴν τὰ θαρροῖτε σύμβολα γιὰ τὴ κατάντια μας,
τὰ χάλια μας, τὰ νερουλοκολόκυνθὰ μας.
Εἶν' καββαλιστικὰ σημεῖα τῶν καιρῶν
γιὰ τὸ ἀστεῖο Κράτος μας, τὸ τρομερόν!

Σάν ὄδητε νὰ μᾶς δύνουνε σβεργιές, χαστούκια,
κι' ἀφοβα νὰ τῆς τρώμε ὡσάν τὰ κουτούκια,
τουτέστι νὰ κρατοῦμε . . . ἄψογον στάσιιν!
θὰ πῆ πῶς ἔχουμε πολὺ γερὴν τὴν κῶσιν,
θὰ πῆ πῶς ἔχουμε τὸν στόμαχον γερόν, —
— θὰ πῆ πῶς . . . τὸν κακόν μας τὸν καιρόν!

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiko Apothetirio Dimosias Vivlio
Restrictions apply.

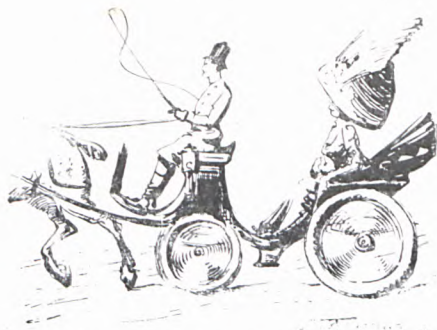
Σάν 'δῆτε τὸ γιατρὸ νὰ κάνουν οἱ σακάτηδες,
καὶ νὰ περνοῦνε οἱ στραβοὶ γι' ἀνοικτομάτηδες,
οἱ σκύλοι νὰ γανγίζουν μόνο γιὰ τὰ κόκκαλα,
κ' ἐκεῖνοι ποῦ σκουπίζουν νᾶν' οἱ ἴδιοι φρόκαλα
καὶ στολισμένοι μετ' ἄργυροῦν Σταυρόν—
—σημεῖα ὀλοφάνερα ὀραίων καιρῶν!

Σάν 'δῆτε νὰ πουλοῦν σοφία οἱ ξεκουτιάηδες,
κ' οἱ νέοι ἄνδρες στὴ Βουλή... νᾶν' ἐξηγτάηδες.
οἱ χοῖροι γιὰ κολώνια νὰ μιλοῦν στὸ βοῦρκο,
νὰ πολεμοῦμε μετ'... «στοιχεῖα παγέα» τὸν Τοῦρκο
γαριζόντας στὰ καφενεῖα τὸ «^Ω λιγυρόν...» —
—σημεῖα ὀλοζώντανα λαμπρῶν καιρῶν!

Σάν 'δῆτε κατὶ ἄλλα πλιὸ ἀνάποδα:
τ' ἀμάξια τῆς Αὐλῆς νὰ τὰ ξεξεύγουνε
ἀνθρωῶποι, γιὰ νὰ γίνουνε αὐτοὶ τετράποδα
καὶ μετὰ τὴν τέσσερα γιὰ τὸ παχνὶ νὰ φεύγουνε.
ἀντὶ νὰ πάνε στὸ Λαφνὶ τὸ χλοερὸν...
—θὰ πῆ πῶς... τὸν ἀνάποδό μας τὸν καιρόν!..

Σάν 'δῆτε γιὰ τὸ Αἰξ πῶς ταξειδεύουμε...
καὶ ψύλλους μέσα στ' ἄχυρα γυρεύουμε,
κ' ἐνῶ ἀπὸ παντοῦ μᾶς δίνουνε σιχτήρια,
ἐμεῖς εἴμαστε πάντα γιὰ τὰ πανηγύρια,
ἀφοῦ δὲν ἔχοιμ' ἓνα μπάλλωμα γερόν...
—θὰ πῆ πῶς τὸν κακόν μας καὶ ψηρόν καιρόν...
[Αὐγουστος τοῦ 1910]

ΣΑΤΑΝΑΣ

Σκίτσα ἀπὸ τὴν Κων/λιν.— «Ἡ σύζυγος τοῦ προστατευομένου...»

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

ΜΙΑ ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ἘΑΡΕΤΗΡΗΘΗ και λέγεται συχνά διὰ τὴν Ἑλλάδα, ὅτι μόνον ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία και δραστηριότης κατορθώνει νὰ ἐπιτελῇ θαύματα προσόδου και πολιτισμοῦ. Τὴν ἀλήθειαν ταύτην μᾶς ἐπιστοποίησε μία τυχαία ἐπίσκεψις εἰς τὸ καινουργὲς μέγαρον τῆς χειρουργικῆς, γυναικολογικῆς και μαιευτικῆς κλινικῆς «Ἡ Ἀθηνᾶ» τοῦ ὕψηλτου κ. Ἀγγ. Μωρέττη. Εἶμεθα δὲ βέβαιοι, ὅτι τὴν αὐτὴν εὐάρεστον ἐκπληξὴν θὰ αἰσθανθοῦν και ὅσοι, εἴτε ἐξ ἐνδιαφέροντος ἐπιστημονικοῦ ἢ ἐκ φιλοπόλιδος ἀπλῶς περιεργείας, ἐπισκεφθοῦν τὸ τέλειον εἰς τὸ εἶδος του ἴδρυμα τοῦτο, ἀπὸ τὰ ὀλίγα ἐξ ὧων ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἢ σύγχρονος ἐν Ἑλλάδι γυναικολογικὴ χειρουργικὴ, και ὅπερ τιμᾶ ὄντως τὴν πρωτεύουσαν τοῦ ἐλληνικοῦ βασιλείου.

Δὲν θὰ ὀμιλήσωμεν οὔτε διὰ τὰς εὐρυχώρους και καθαρὰς αἰθούσας τῶν ἀσθενῶν, οὔτε διὰ τὸν πλοῦτον και τὴν τελειότητα τοῦ χειρουργείου και τῶν ἄλλων μηχανικῶν ἐξαρτημάτων, οὔτε διὰ τὰ ἐν αὐτῇ ἐφαρμοζόμενα ἀσηπτικά, ἀντισηπτικά και ἀπολυμαντικά συστήματα. Χρειαζέται ἐπιτόπιος και προσεκτικὴ ἐξέτασις, διὰ νὰ κρίνῃ τις ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως ποία μεθοδικὴ τάξις και ἀκριβολογία διέπει τὰ πάντα μέχρι και τῶν τελευταίων λεπτομερειῶν: μητροσκοπία, θερμοκοιτίδας, ἀποστειρωτήρας, ἀπολυμαντικούς κλιθάνους, λουτήρας, κλπ. κλπ. Ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον πρέπει νὰ τονισθῇ ἰδιαίτερως, εἶνε ἡ εὐσυνείδητος και πεφωτισμένη ἐπιστημονικὴ ἐργασία, ἡ ἀθορύβως συντελουμένη ἐν τῇ Κλινικῇ ὑπὸ τὴν ἀκούραστον και ἀγρυπνον ἐπίβλεψιν τοῦ κ. Μωρέττη, τῆ συμπράξει τεσσάρων βοηθῶν ἰατρῶν και τοῦ λοιποῦ ἐπιλέκτου προσωπικοῦ. Ἀπαύγασμα δὲ και καρπὸς τῆς τοιαύτης ἐπιστημονικῆς ἐργασίας εἶνε ἡ στατιστικὴ τῶν κατὰ τὸ πρῶτον εἰκοσάμηνον «Πεπραγμένων» τῆς Κλινικῆς — διότι ὁ

δημοσιεύη ἐκάστοτε, θέτων ὑπὸ τὸ φῶς καὶ τὰ ἕμματα τῆς κοινω-
νίας, τὴν λειτουργίαν καὶ τὰ πορίσματα τοῦ ἰδρύματός του. Ἐκ τῆς
λεπτομεροῦς στατιστικῆς ταύτης, ἐν ᾗ τόσον εὐγλώττως ὁμιλοῦν οἱ
ἀριθμοὶ καὶ τὰ πράγματα, καταφαίνεται ὅτι ἐπὶ 209 κατὰ τὸ χρο-
νικὸν αὐτὸ διάστημα σοβαρῶν ἐγχειρήσεων, ἐξ ὧν αἱ 194 ἐπὶ γυναι-
κῶν, αἱ ἰάσεις ἀνήλθον εἰς 97 $\frac{1}{2}$ τοῖς ἑκατόν.

Δικαίως ὅθεν ἡ Κλινικὴ τοῦ κ. Μωρέττη, ὑπὸ τοιαύτας ἐγγυήσεις
καὶ μὲ τοιαῦτα ἐφόδια λειτουργοῦσα, κατακλύζεται ἀπὸ πρῶτας
μέχρι βαθείας νυκτὸς ἀπὸ πυκνὴν πελατείαν, οὐ μόνον ἐκ τῆς πρω-
τευούσης καὶ τῶν ἐπαρχιῶν, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἄλλων μερῶν τῆς Αἰγύ-
πτου, Ἀνατολῆς καὶ τῆς ἔξω Ἑλλάδος.

Εἰς τὸν μικροσκοπικὸν βαπτιστικὸν μου

ΚΛΕΩΝΑ ΘΕΟΔΟΣΙΑΔΗΝ

[ὅταν ἔβγαλε τὸ πρῶτο δόντι

ΕΤΣΙ λοιπὸν, σιὸρ Κλέων; Εἶν' ἀλήθεια τῶντι.
πῶς ἔβγαλες νωρὶς-νωρὶς τὸ πρῶτο δόντι
καὶ βιάζεσαι ν' ἀφήσης γρήγορα, φαφούτη,
τὸ γάλα καὶ τὸ μπιμπερὸ καὶ τ' ἀραροῦτι,
γιὰ νὰ ριχτῆς ἠρωϊκὰ στῆς κατσαρόλες,
στῆς κοτολέττες, στὸ ῥοσμπίφ, καὶ στῆς μπριτσόλες;
Μπράβο! καλὰ τὸ σκέφθηκες! τί τάχα ἀξίζεις
νὰ ζῆ, μαθές, κανεὶς χωρὶς νὰ μασσουλίξῃ;
Ἐμπῆκε, βλέπω, ὁ πονηρὸς βαπτισιμιὸς μου
μέσ' εἰς τὴν οὐσία καὶ τὸν σκοπὸ εὐθύς τοῦ κόσμου·
ἤγουν πῶς μιὰ μονάχ' ἀλήθεια βασιλεύει:
νὰ τρώῃ κανεὶς γερά καὶ νὰ χωνεύῃ!
Καὶ μὴν ἀκοῦς τῶν ποιητῶν τῶν χαζῶν

Authorised by the Ministry of Health, Greece, 1920. First printed in 1920.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiakó Apothetirio Dimosias Ist
Restrictions apply.

κι' ἐγώ, γιά νά στά πῶ ἐδῶ ἀράδα-ἀράδα,
 κατέβασα μία καλή μακαρονάδα!
 Τρῶν κ' οἱ δασκάλιοι κ' οἱ ὑπουργοί· τρῶν οἱ παπάδες·
 τρῶν κ' οἱ ἀρχιμανδρίτες, διάκοι, δεσποτάδες —
 — αὐτοὶ δὰ εἶν' ἠθαροῦ ποῦ μέσ' στά «πάτερμά» τους
 πρῶτα βλογοῦν τὰ γένηια τους καὶ τὴ κοιλιά τους,
 καὶ κρύβουνε καμμιά φορὰ στά φαρδομάνικα
 τὰ ῥέστα ἀπὸ ψητιά, τυριά, ζαμπόν, λουζάνικα.
 Τρῶνε κ' οἱ βασιλειάδες, κ' οἱ Σουλτάνοι,
 τοῦτοι δὰ εἶνε ποῦ κανεὶς δέν τους προφτάνει
 τρῶνε καὶ οἱ γιατροὶ καὶ οἱ καθηγητάδες
 — καὶ τοῦτοι φαταούληδες, σοιστοὶ φαγάδες,
 ποῦ ὅταν φάνε τὸν περιδρόμο, ἂν δέν σφάλλω,
 τρώγονται μεταξύ τους! τρώει ὁ ἕνας τὸν ἄλλο! —
 Ἐμπρὸς λοιπόν, εἰς ἔργον καὶ τῆς δυὸ μασσέλης!
 καὶ μὴν πιστεύης τῶν κουτῶν τῆς παπαρδέλλης·
 βγάλε τοὺς *τραπεζίτες*, τὰ *σκυλοδοντά* σου,
 βγάλε καὶ τοὺς *κοφτηῆρες* καὶ τὸ *φροσιμίτη*,
 καὶ ρίξου ᾗς ὅ,τι βρῆς φαγώσιμο μπροστά σου,
 νὰ μὴν ἀφίσης πιάτο ἀπάστρευτο στὸ σπίτι!
 Γιατί — πῶς νὰ στὸ κρύψω, βρὲ παιδί μου; —
 στὸ λέω ὀρθὰ κοφτὰ καὶ μὲ ντροπὴ μου:
 Οὐλ' ἡ σοφία τοῦ κόσμου ἢ παινεμένη
 ἐκεῖ κατασταλάζει: στὴν παραδαρμένη!
 περνάει ἀπ' τ'ἀντερά μας βράδυ — μεσημέρι,
 καὶ βγαίνει ἐκεῖ... ποῦ ξέρω, ξέρεις, ξέρει!..

(Κων/λις, 25 Μαρτίου)

ΚΩΝ. Φ. ΣΚΟΚΟΣ

Μεγάλη Ὀδὸς τοῦ Ναοῦ τῆς Θεοτόκου Μαρίας ἐν Ἀβησσυνίᾳ

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΕΞ ΑΒΗΣΣΥΝΙΑΣ

Addis—Abbeba, 15 Αὐγούστου 1910

Φίλιτατέ μοι κύριε Σκόκε,

ΕΙΔΟΜΕΝΟΣ τοῦ ὀλίγου χώρου, τὸν ὁποῖον μοῦ διαθέτει· ἢ φιλοξενία τοῦ τόσοσιν καὶ ἐδῶ ἀγαπητοῦ μας *Ἡμερολόγιου*, θὰ περιορισθῶ εἰς συντόμους καὶ ἀτάκτους γραμμάς, ἀπλῶς διὰ νὰ σὰς ἐκθέσω μερικὰς ἐκ τῶν ἀτομικῶν μου ἐντυπώσεων περὶ τῆς ἀβησσυνιακῆς ζωῆς, πρὸς πλήρη τῆς ὁποίας ἀποτύπωσιν δὲν θὰ ἔρκουν τόμοι δλόκληροι.

Πρωτίστως οἱ Ἀβησσυνοὶ εἶνε λαὸς πολεμικός. Πᾶς πολίτης, ὑγιῆς καὶ εὐρωστος, ἀνευ διακρίσεως ἡλικίας, θεωρεῖται καὶ εἶνε στρατιώτης ἐν καιρῷ πολέμου. Οἱ ὑπεκφεύγοντες τιμωροῦνται μὲ δήμευσιν τῆς περιουσίας των,

ἐνῶ οἱ ἀνδραγαθήσαντες ἀμείβονται διὰ δώρων, οἷον σπάθης ἀργυρᾶς, ἔππων, ἡμιόνων, χρημάτων κλπ. Τὰς ἀπορφανιζομένας δὲ οἰκογενείας καὶ τοὺς ἐκ τῆς μάχης ἀναπήρους συντηρεῖ αὐτὴ ἡ Κυβέρνησις. Ἡ θέα πολεμιστοῦ ἐν στολῇ, καὶ δὴ ἀξιωματικοῦ, ἔχει πολὺ τὸ περίεργον. Ἐξωσμένους περὶ τὴν ὄσφυν τὴν φυσιογιοθήκην καὶ τὸ ξίφος, κρατεῖ εἰς τὴν δεξιάν τὸ ὄπλον, εἰς δὲ τὴν ἀριστεράν τὸ δόρυ καὶ τὴν ἐκ χρυσοῦ ἢ ἀργύρου ἀσπίδα. Ἀντὶ ἄλλου ἐνδύματος φέρει λεοντῆν καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τρίχας χαιτίης λέοντος.

Πρὶν ἔλθω ἐδῶ, ἐφανταζόμην ὅλους τοὺς Ἀβησσυνιοὺς μαύρους ὡς ἔβενον. Ἀλλ' οἱ περισσότεροι εἶνε ἀπλῶς μόνον μελαγχροῖσι.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istitou
Restrictions apply.

Πλειστοι δὲ καὶ ἐντελῶς λευκοί. Αἱ κακαὶ γλῶσσαι ἀποδίδουν τὸ περιεργὸν τοῦτο φαινόμενον εἰς τὴν σκανδαλώδη *παρέμβασιν* . . . τῶν ἐδῶ ἐγκαθισταμένων Εὐρωπαίων . . . Ὁ πολιτισμός, βλέπετε, εἰσδύει παντοῦ.

Ἡξεύρετε βέβαια ὅτι ἐπικρατοῦσα ἐν Ἀθῆσσυνίᾳ θρησκεία εἶνε ἡ ὀρθόδοξος χριστιανική, μὲ τὴν αἵρεσιν τῶν *μονοφωρητῶν*. Οἱ ναοὶ τῶν εἶνε περιεργότατοι. Δὲν πιστεύω νὰ ὑπάρχη ποῦθεν ἄλλο ἢ ἀρχιτεκτονική των. Ἐχουν σχῆμα ὀλοστρόγγυλον μὲ τέσσαρας θύρας πρὸς τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος, τὸ δὲ ἱερόν των εὑρίσκεται ἐν τῇ μέσῳ. Ἐκάστη δὲ ἐκκλησία των διακονεῖται — δὲν θὰ τὸ πιστεύσετε — ἀπὸ 80 τοῦλάχιστον ἱερείς, διακόνους, ψάλτας, νεωκόρους, κ.λ.π.!! Διότι, χωρὶς ὑπερβολήν, τὰ δύο τρίτα τῶν ἰθαγενῶν τῆς Αἰθιοπίας ἀποτελεῖ ὁ κληρὸς. Φαντασθῆτε τώρα ἄλους αὐτοὺς μὲ τὰ δλόχρυσά των ἄμφια καὶ μὲ . . . γυμνοὺς τοὺς πόδας, χορεύοντας κατὰ τὰς θρησκευτικὰς των τελετὰς καὶ ψάλλοντας ἕμνους μὲ τὰ ἐκκοφαντικὰ των τύμπανα.

Ἀθῆσσυνὸς πολεμιστῆς

Ἡ ἔλη ἐνδυμασία των συνίσταται ἀπὸ ἐν ἐσώθρακον, ἐν ὑποκάμισον καὶ ἐν ἐξωτερικόν λινόν κάλυμμα, λευκόν μὲν καὶ ἐρυθροβαφές εἰς τὸ μέσον διὰ τοὺς ἄπλους ἰθαγενεῖς, μεταξοποικίλον δὲ γύρω διὰ τὴν αὐτοκράτειραν, τοὺς πρίγκηπας καὶ τὴν λοιπὴν ἑυπόλυτον ἀριστοκρατίαν! Κάλτσαι καὶ ὑποδήματα σχεδὸν εἶνε ἄγνωστα ἐδῶ ἀκόμη. Μόνον οἱ νεωτερίζοντες τῆς ὑψηλῆς τάξεως μεταχειρίζονται εἶδος τι ἀρχαίων πεδίων. Ὡς κάλυμμα τῆς κεφαλῆς φέρουν ἐπιμηκεῖς διαφανῆς λευκὸν ὑφασμα, ἀλλ' οἱ πλειστοὶ μένουσιν ἀσκεπεῖς ὑπὸ τὸν πυρακτωμένον ἀφρικανικὸν ἥλιον. Ἄντι δὲ ἄλλων μυρωδικῶν ἀλείφουσιν ἀφθόνως τὴν κόμην μὲ . . . βούτυρον τοῦ φαγητοῦ, τὸ ὅποσον στοίχιζει μόνον 60 λεπτὰ τὴν ὀκίαν. Ἐπειδὴ δὲ σπανίως ἡ οὐδῶλος σχεδὸν ἔρχονται εἰς ἐπαφήν μετὰ τοῦ σάπνως, ἤμπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε τί θέαμα παρουσιάζουσιν σάρκες καὶ ἐνδύματα. Ἐννοεῖται, εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀθῆσσυνίας οἱ κάτοικοι εἶνε δλόγυμοι.

Οἱ Ἀθῆσσυνοὶ, δασκίς δὲν ἐκστρατεῖουσιν εἰς πόλεμον, ἀσχολοῦνται κυρίως εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν ζωοκομίαν. Τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ μικρὰ των βιομηχανική κίνησις δὲν εἶνε ἀξία λόγου. Ἄλλοτε ἡσχολοῦντο καὶ εἰς τὴν ληστείαν καὶ τὴν ἀρπαγήν! Ἐπίσης καὶ εἰς τὴν δουλεμπορείαν. Ἄλλ' αὕτη κατηργήθη πρὸ εἰκοσαετίας ὑπὸ τοῦ Νεγκούς, καὶ ἦδη ζῶσιν ἐν εἰρήνῃ καὶ φιλονομίᾳ. Πλειστοὶ ὁμως ἐπιδίδονται καὶ ἀποζῶσιν ἀπὸ τὴν θῆραν ἐλεφάντων, λεόντων,

ἀγριοβουβάλων, καὶ ἄλλων θηρίων. Εἶδον ἰθαγενεῖς ἀλιεύοντας καὶ ἀνασύροντας ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἵπποπόταμον, ὃν ἀφοῦ διετρύπησαν καὶ ἐθανάτωσαν διὰ τῶν λογχῶν, ἤρξαντο νὰ καταδροχθίζον ὁμών.

Περὶ φιλολογίας καὶ τέχνης καὶ πνευματικῆς ἐν γένει ἀσχολίας, οὔτε λόγος νὰ γίνεται. Μόνον μερικοὶ καλόγηροι ὠρισμένων μονῶν καταγίνονται, λέγουσιν, εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς χώρας. Μέχρι πρό ὀλίγου καιροῦ οἱ εἰς τὰ σχολεῖα φοιτῶντες παῖδες περιωρίζοντο μόνον εἰς τὴν παπαγαλιστὶ ἐκστῆθισιν τῶν ψαλμῶν τοῦ Δαυὶδ, χωρὶς νὰ ἐννοοῦν γρῦ. Ἄλλὰ σήμερον πολλοὶ ἀθυσσυνόπαιδες φοιτῶσιν εἰς εὐρωπαϊκὰ σχολεῖα, νὰ μὲν ξυπόλυτοι ὡς καὶ πρὶν καὶ ἡμίγυμνοι, ἀλλ' ἐκμανθάνοντες τὴν γαλλικὴν ἢ τὴν ἀγγλικὴν καὶ ἄλλας γλώσσας. Αἱ οἰκίαι τῶν πλὴν τῶν λιθοκτίστων, ἄς κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἀνεγείρουν οἱ πλουσιώτεροι τῶν Ἀθυσσυνῶν, οἱ μᾶλλον ἐξευρωπαϊσμένοι, ὅλαι ἀνεξαιρέτως εἶνε πενιχραὶ καλύθει, ἀχυροσκεπεῖς, μονώροφοι, κτισμένοι ἀπὸ καλάμι καὶ πηλόν, μὲ ἐν διαμέρισμα παραπλεύρως ἐκάστης διὰ τὰ ζῆα τῶν, μεθ' ὧν συναγελάζονται. Ἐν καιρῷ ἐκστρατείας ἢ ταξειθεύοντες ἢ καὶ ἐντὸς τῆς πόλεως ἐνίοτε μεταχειρίζονται σιγνάς, ἄς οἱ ἴδιοι κατασκευάζουσιν ἐκ χονδρῶν λινῶν ὑφάσματος. Ἀπὸ τινοῦ ὅμως χρόνου, ἰδίως ἐπὶ τῆς περικλεοῦς βασιλείας τοῦ καλοῦ Μενελίκ, αἱ νέα εὐρωπαϊκὰ οἰκοδομαὶ ἀυξάνουν ἐδῶ ὀλονέν.

Κυρῖαι τῆς Αὐλῆς

Κατ' ἀρχαῖον ἔθιμον, πᾶς ἀθυσσυνός νυμφευόμενος ὀφείλει νὰ κτίσῃ τὴν γαμήλιον καλύθην του, ἢ ὅποια θὰ τὸν στεγάσῃ ἰσοθίως. Νυμφεύονται δὲ εἰς πολὺ νεαρὰν ἡλικίαν, ἀπὸ 17 ἕως 22 ἔτων τὸ πολὺ οἱ ἄνδρες, λαμβάνοντες μὲν μίαν μόνον σύζυγον, διότι οἱ ἐκκλησιαστικοὶ κανόνες καθιερώνουν τὴν μονογαμίαν, ἀλλ' οἱ ἔχοντες ὄρεξιν δὲν ἐμποδίζονται νὰ διατηροῦν καὶ πλῆθος παλλακίδων πλησίον τῆς νομίμου ἐνῆς ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῶν μαγειρισσῶν. Ὁ γάμος δὲ εἶνε ἢ ἐκκλησιαστικὸς, εὐλογοῦμενος ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας, ἢ πολιτικὸς ἐπὶ παρουσίᾳ τεσσάρων μαρτύρων, ἐνώπιον τῶν ὁποίων οἱ σύζυγοι ὀρκίζονται ἀμοιβαίαν πίστιν, μὲ τὴν ἐπιφύλαξιν ὅμως νὰ ἀπιστήσουν καὶ ἀπὸ τῆς πρώτης ἀκόμη ἡμέρας! Προτιμοῦν δὲ τὸν πολιτικὸν γάμον διὰ νὰ ἔχουν πρόχειρον τὸ διαζύγιον μόλις ἐπιστῇ ὁ κόρος, ὁπότε, ἐνώπιον τῶν ἰδίων μαρτύρων, χωρίζουν φιλικώτατα, δικαιουμένης τῆς συζύγου νὰ λάβῃ εἰς τὴν κατοχὴν της τὸ ἡμισυ τῆς κινητῆς καὶ ἀκινήτου περιουσίας τοῦ ἀνδρός· ῥουχισμοῦ, σκευῶν, ζώων, κτημάτων. Περιττὸν νὰ προσθέσω ὅτι πολλαὶ πονηραὶ ἀθυσσυνεῖαι νυμφεύονται καὶ διεξευγνύονται ἐξ ἐπαγγέλματος ὄσους

περισσότερους ἄνδρας προφθάσουν. Μετὰ τὸ διαζύγιον τὰ τέκνα ἀνήκουν εἰς τὸν πατέρα. Νόμιμα δὲ ἡ νόθα κληρονομοῦν ἐξίσου. Ἐλλείψει τέκνων τὸ ἦμισυ τῆς περιουσίας περιέρχεται εἰς τοὺς συγγενεῖς, τὸ δὲ ἄλλο ἦμισυ κληρονομεῖ . . . ὁ αὐτοκράτωρ.

Ἡ δικαστικὴ ἐξουσία παρ' Ἀθησυνοῖς συγκεντρῶται εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Αὐτοκράτορος, ὅστις ἀντιπροσωπεύεται ἐδῶ ἐν τῇ Πρωτεύουσῃ διὰ τοῦ Affa-Negous (= στόμα τοῦ Βασιλέως). Ἡ ποινικὴ των δὲ δικαιοσύνη βᾶσιν ἔχει τὸ παράγγελμα « ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος ». Ὁ φονεὺν δι' ἀγχόνης, ὅπλου ἢ μαχαίρας, θά ὑποστῇ τὸν αὐτὸν θάνατον· θά ἀπαγχισθῇ, θά τυφεκισθῇ ἢ θά σφαγῇ. Ὁ τραυματίας τινὰ καὶ καταστήσας αὐτὸν

Ἡ ποινὴ τοῦ μαστιγώματος ἐν Ἀθησυνίᾳ

ἀνίκανον πρὸς ἐργασίαν, ὑποχρεοῦται εἰς ἰσόδιον διατροφὴν του. Ὁ ἔνοχος καὶ ἀπλῆς ἔστω αἱματοχυσίας ὀφείλει χρηματικὴν ἀποζημίωσιν εἰς τὸν παθόντα. Ἐὰν δὲν ἔχει νὰ τῇ καταβάλῃ τὸ ἀντίτιμον τοῦ αἵματος, περιέρχεται ἄλυσοσθέτος ἀνά τοὺς ὁδοὺς ἐκλιπαρῶν τοὺς διαβάτας ἕως οὗ συλλέξῃ τὸ ποσὸν καὶ ἀπαλλαγῇ.

Τὸ συνηθέστερον ἐγκλημα εἶνε ἡ κλοπή, τιμωρομένη ἀμελιόκτως. Ὁ διὰ πρώτην φοράν συλλαμβανόμενος, ὑφίσταται ἐν μέσῃ πλατεΐᾳ τὴν ποινὴν τῆς μαστιγώσεως, μεθ' ἧς δὲ πυρακτωμένου σιδήρου τοῦ χαράττου τὸ μέτωπον, τὴν βίνα καὶ τὰς παρεΐας. Τὴν δευτέραν φοράν τοῦ ἀποκόπτουν τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας. Ἄν φωραθῇ ἐκ τρίτου, τότε ὠρισμένως θά κρεμασθῇ ἀπὸ τὸ πρῶτον δένδρον. Διὰ τῶν δρακοντείων αὐτῶν νόμων ὁ κραταιὸς Μενελίχ ἠθέλησε νὰ χαλιναγωγῆσῃ ἀφ' ἐνὸς τὸ πάθος τῆς κλοπῆς, ἐξ ἄλλου

δὲ νὰ ἀσφαλίσῃ καὶ τοὺς Εὐρωπαίους ἀπὸ τοὺς παντοῖα πρὸς ἀρπαγὴν μηχανευομένους Ἀθησσυνοὺς.

Ἰπὸ ἐποφιν κλίματος ἢ Ἀθησσυνία, ἣτις ἄλλως τε ἀποτελεῖ ἐν ἀπέραντον ὄροπέδιον κατὰ 2,800 μέτρα ὑπεράνω τῆς θαλάσσης, εἶνε τὸ ὑγιεινότερον μέρος τῆς Ἀφρικῆς. Δύο μόνον ἐποχαὶ ἐπικρατοῦν ἐδῶ: τὸ Φθινόπωρον καὶ ἡ Ἀνοιξίς. Ἀπὸ τοῦ Ἰουνίου μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου ἀδιάκοποι βρογαῖαι βροχαί, μετὰ βροντῶν καὶ κεραυνῶν, μεταβάλλουν τὴν πόλιν εἰς λιμνοθάλασσαν, καθιστῶσαι ὅμως τόσον εὐφορον καὶ γόνιμον τὴν χώραν, ὥστε οἱ γεωργοὶ νὰ σπείρουν καὶ θερίζουν τετρακίς τοῦ ἔτους. Ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου δὲ μέχρι τοῦ Ματοῦ, καθ' ὃν χρόνον σεῖς οἱ πολιτισμένοι λευκοὶ τουρτουρίζετε παρὰ τὰς θερμάστρας σας βήχοντες καὶ συναχωμένοι, ἡμεῖς ἐδῶ... οἱ μαῦροι, ἀπολαμβάνομεν ὄνειρωδῶς γλυκὺ ἔαρ, ἐν μέσῳ ἀτελευτήτου πρασινάδας καὶ ἀρωμάτων, ὑπὸ οὐρανὸν καταγάλανον, ὅστις οὐχ ἦττον μᾶς ὑπενθυμίζει καὶ μᾶς καθιστᾷ μᾶλλον περιπόθητον τὸν ἀττικὸν οὐρανόν, πρὸς τὸν ὅποιον διευθύνονται πάντοτε οἱ πόθοι μας, αἱ ἐλπίδες, τὰ ὄνειρα, αἱ εὐχαὶ καὶ ὁ πόνος τῶν ἐδῶ ξηνητευμένων Ἑλλήνων...

Ὁ Αὐτοκράτωρ Μενελίκ

ΑΛΕΚΟΣ ΣΑΡΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

Ε Δ Ω ' Ε Κ Ε Ι

- Μὰ πῶς σοῦ ἐπέτρεψε ὁ ἄνδρας σου νὰ τραγουδήσῃς στὴ φιλανθρωπικὴ ἐσπερίδα;
- Τὸν ἐφοβέρισσα, πῶς ἂν δὲν μ' ἄφηγε, θὰ τραγοῦδαγα ὅλο ἐκεῖνο τὸ βράδυ στὸ σπίτι.

* *

- Ὁ διευθυντής.— Καὶ πῶς τὸ τελειώνεις τὸ νέο ἐρωτικὸ σου διήγημα;
- Ὁ συγγραφεὺς.— Μὲ τὸν γάμον· οἱ ἐρωτευμένοι παντρεύονται τέλος πάντων.
- Ὁ διευθυντής.— Μὰ, φίλε μου, γιατί δίνεις πάντα τέτοια τραγικὴν λύσιν στὰ διηγηματά σου;

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiakó Apothetirio Dimósias Is
 Restrictions apply.

ΜΙΑ ΛΗΣΤΡΙΚΗ ΣΥΜΜΟΡΙΑ

«... Φληβάρ³ μήνα κι γυροβουλιά στου τζάκι τ'ς Παρηδρίνας ἀπ' ἠκάναμι κ'νάκι, κατὰ διαταῆ τ' κῆρ λουχία Μητρούλη Βλαχουθανάκη, ἠπλαϊάξαμι ἠγῶ οὐ Εὐζωνας Θύμιος Ἀλονπούδας κι οὐ κῆρ λουχίας ἀπουσπασματάρχ'ς.

Ἄξου ἀγέρας, ξηρουβόρρ⁷ — τοῦ πῆρι οὐ διάουλ'ς κι τ'ς χήχουσι!

Ἦπνους οὐλότηλα, π'δῆς κι τοῦ φυλλολοῖ, π'δῶντας ἐπὶ τ'ς ραχονκουκκαλιᾶς σ'ἄν τ'ς ἀκρίδης κι ἐπὶ τοῦν μηροῦν, ἀπ' τοῦ γκουφάρ⁸ μέχρης τ'ς ἀστραγάλ'ς, κι βυζαίνοντας σ'ἄν τ'ς βδέλις, τοῦ ἄτιμον ζ'λάπ', μελι εἰς ἀγγαρείαν οὐλοννηχτιάς. Μήδι ἕπνους, μήδι οὐλότηλας! Ἄει τ' κακουμοίρ⁹ τί μῶγραφι!

Οὐ λουχίας ὀ'γάλιζι διαρκοῦς κι γιὰ μιά βουλὰ τινάζοντας τοῦ ποδάρ¹⁰, μ' λιέει, παραμιλώντας: «Οὐρὲ Θανάχ, φέρονε γυροβουλιὰ τοῦ κουκουρέτ¹¹ νὰ ψήνητι τοῦ ταχύτηρον...»

— Ἄει, καψουλοχία, τ' λιέου, ἠμένα μ' ῥούφηξαν τοῦ αἵμας οἱ τσακαλόφυλλοι κι σὺ κουκουρέτ¹² νειρεύγησι!

Σικλέτ' μέπιασι τρικούβηροτο κι ῥχένηψα τού ἔβρουσιδ κατά τούν ψύλλουν μέχρισ ἡβδόμης γηνεάς κι σταυρουκουπιδ ἦκανα ἴστον Ἄη Παντηλήμονα κι λαμπάδα τῶταξα κι νά σ', πέρ-
νοντας κὰ μπρούμα κι μπιτ ξερός, κόκκαλου! Μήδε τὸ ῥ'α-
λητὸ τ' κὺρ λουχία, μήδε τούν ψύλλουν τὸ βύζαγμα, μήδε οὐ
δημονισμένους ἀγέρας μπόρεσαν νά μι ξυπνήσει, πάρα μ'νάχα
τὰ κουτρόνια, πέφτουντας ἴστα κεραμμύδια, λιές κι γένονταν
χαλασιμὸς Κ'ρίου! Κι ἰν τὸ ἄμα ηῦρέθημεν οὔλοι ἐπὶ πουδὸς
διερευνῶντας τὸν αἴτιον τῆς ξαφνικῆς κουλουπ'λάλας!

— Κλιέφτις στοὺ Μύλου! . . κλιέφτις στοὺ Μύλου! Ἐσκουζαν
ἔξουθι ἡ κερά Παρηδρίνα καὶ ἡ μαμιῆ μιτὰ τούν γειτόνον.

— Τριχᾶτι, παληκάρια, τριχᾶτι, κλιέφτις στοὺν Μύλου . . .

Ἐννοήσαντες παραχοῆμα περὶ τούν διατριχόντων, ἀρματου-
θήκαμι ἰν τὸ ἄμα καὶ πιρὶ ὄραν τρεῖς μισουνύκτιον ἡβαδίζαμι
ἀνά μέσου ἴστα πλατάνια, παίρουντις κι ἀφθονις κουλουμοῦντρις,
π'δῆς κι τὸ σκουτάδ' ἦτανι μαύρου πίσσα!

* * *

Μιτὰ πουρειάν δίουρον, πέφτουντας ἡφνιδίους στοὺν νιρό, ἡκα-
ταλάβαμι πὼς κοντοζ'γώσαμι στοὺν νιρόμυλον κι βαδίζου-
ντας ἀκρουποδητεὶ ἀνηβήκαμι σ' ραχούλα κι λουφάξαμι μέσ' ἴστα
πουρνάρια μι τ' ἀφτιά τούν ἀνήφουρο, σᾶν τὸν λαγοῦ, κι τὸν
μάτ' ξηρὸ σᾶν τ'ς κουκουβάϊας, μὴ λάχη κι μᾶς ξηγλυστερήσουνι
οἱ κλιέφτις κι στερνά . . νίψ' κι' ἀπουφάγαμι!

Ἰν τὸ ἄμα οὐ κὺρ λουχίας διατάσσ': « Π'δῆς' κι διὰ τούν
ἰδιουν οὐφθαλμοῦν ἀντιληφθήκαμι ὅτ' πρόκειτι περὶ ληστείας,
δέουν νά δεῖξουμι ψυχρημίαν κι μερμηήσουμι πιρὶ συλλήψιους
παραχοῆμα τούν κατηγορέουν κι ὅ,τ' κουλλήσ' . . Φθάνουντις
στοὺν μύλου θὰ ἐπιπέσουμι κατ' αὐτοῦ κι ἰναντίουν πάσης ἀντι-
στάσιους τ'ς συμμορίας, ἵνα συλλήψουμι κι μιταφέρουμι ὑπὸ
συνουδείαν εἰς τὰς Ἀρχάς. Ὅθεν βαδίζητι ἀκρουποδητεὶ μέχρι
τοῦ μύλου κι φθάνουντις μι ἰφ' ὄπλου λόγγ', θὰ διατάξου παρα-
χοῆμα, ἂν δοῦμι πὼς κνιούντι πρὸς φηγᾶλαν: « στοὺν τόπου,
ἀτιμοι, κι σᾶς φάγαμι! »

Μιτ' οὐλίγουν ἐπιπέσαμι κατὰ τοῦ μύλου κι γραπώνουμι τ'ς
κλιέφτις, σᾶν τ'ς λαδουμέν'ς ποντικούς, ἰν ὄλω τέσσερις, οὔλοι
ἀλιευροῦμένοι πᾶν' ἴσα μι κάτ', ἔχουντας κι τὸν στόμα μπουκω-
μένο ἀπ' ἀλιεῦρι κι οὐρλιαζαν ἀπ' τοῦ φόβου τ'ς.

— Τ' εἴσασι, σεῖς, οὐρὲ κατηγορέοι; τ'ς λίειε οὐ κὺρ λουχίας.

— Γύφτ', καπητάνιο μ', εἴμαστε, γύφτ'! λυτήσου μας, ψυχῆ
γύφτ' θὰ πάρ'ς, τί θὰ καταλάβ'ς;

Τ'ς δέσαμι, κατὰ διαταῆ τ' κὺρ λουχία, κι π'δῆς' οὐ μυλου-
νᾶς ἡγλύτουσι τὸν μισὸ ἀλιεῦρι, σφάζ' δυὸ κόττις κι τ'ς ψήνει,
φρειάνει κι πῆττα κι κρατοῦντας τ' χιλιάριχη κινουῦσι ἀκατα-
παύστους!

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias I
Restrictions apply.

Μητὰ τριούρουον φαγουπότ, ὄπ' θὰ τοῦ θ'μᾶμι ἠωνίους, ξεκι-
νήσαμι γιὰ τοῦ Σταθμὸ μὶ τοὺν *Ἰχμέτη*, τοὺν *Ἀλῆ*, τοῦ *Γιουσούφ*
κὶ τοὺν *Δεγκομανέλλο* — ἰέτσ λιέγανι τ'ς γύφτ'ς.

Κὶ θυμᾶμι τοὺν κύρ λουχία ποῦ τ'ς ἔλεγι, σφουγγίζοντας τὰ
μ'στάκια τ' :

— "Ἄει, οὐρέ, ἀληπουδιαρέοι! 'Ἰέτσ' τὴν πιτσώνουνι κὶ ὄχι
σᾶν κὶ σᾶς μ'νάχα μὶ τοῦ... ἄλιεῦρι!!... »

ΡΒΣ

ΑΠΟ ΤΟΥΣ "ΤΑΦΟΥΣ,, ΤΟΥ ΦΩΣΚΟΛΟΥ

(ἀπόσπασμα ἐξ ἀνεκδότου μεταφράσεως)

Ἄχ! ραί! ἀπ' αὐτὴ τὴν ἄλαλη θρησκευτικὴ γαλήνη
κάποιοι θεὸς θεὶ νὰ μιλή, κάποιοι θεὸς θὰ κρένη,
ὁ θεὸς αὐτός, ὅτ' ἀναβε σιὰ ἑλληγικά τὰ στήθεια
μὰ τέτοια δλόφλογη φωτιὰ θυμοῦ καὶ μεγαλείου,
καὶ γιὰ τοὺς Πέροςας φοβεροὴ ἔχθρα στὸ Μαρθῶνα,
ὅπου αἱ Ἀθῆναι ἐστήσανε τάφους καὶ μανσωεῖα
γιὰ τοὺς ἀνδρείους ποῦ πεσαν σὴ μάχη πολεμῶντας.
Ὁ ναῦτης ποῦ ταξίδεψε σὴ θάλασσα παρῆκει
ἀπ' τῆς Εὐβοίας τὸ νησί, σὶ ἀπέραντο τὸ οἶτος
τῆς μαύρης νύχτας, ἔβλεπε σπῖθες νὰ λαμπροῖζον
ἀπὸ τὰ κρᾶνη, ἀπ' τὰ σλαθὰ ποῦ μὲ σλαθὰ κτυπιῶνταν,
κ' ἔβλεπε τὴν ἀναλαμπή, τὰ σιδερένια ὄπλα,
καὶ τῆς σκιᾶς πολεμιστῶν ν' ἀναζητοῦν τὴ μάχη.
Καὶ μέσ' σὴ φρίκη τὴν πολλή, σὴς νύχτας τὴ γαλήνη,
νὰ χίνεται πολλὴ μακρονά, πολὺ μακρονὰ στοὺς κάμπους,
πολλῶν σαλπύγγων ἢ ἠχώ, πολλῶν φαλάγγων κροτός
καὶ μέγα ποδοβολητὸ ἀλόγων ὁποῦ ἐτρέχαν,
ποῦ τρέχοντας πατοῦσανε ἀπάνον ἀπ' τὰ κρᾶνη,
κὶ ἀπ' τὰ κορμὰ τῶν δυστυχῶν ὁποῦ ψυχομαχοῦσαν.
Κ' ἔπειτα θοῆρος καὶ φωνές, παράτονα καὶ κλάμα
καὶ τῶν Μοιρῶν τὸ θλιβερὸ καὶ μαῦρο μοιρολόϊ.

[Ζάκυνθος, 1910]

ΦΡ. ΚΑΡΡΕΡ

	Σελ.
Ἡ πρωταπριλιά, εἰθνημογράφημα ὑπὸ ΜΠΑΜΠΗ ΑΝΝΙΝΟΥ . . .	69
Οἱ λήσμοι τοῦ Κυρίου, ἀνέκδ. μετὰ γελιοιογραφίας	77
Ποιναὶ κατὰ τῶν βλασφημούντων, ὑπὸ ΛΕΩΝΙΔΑ ΖΩΗ . . .	78
Κάτω ἀπὸ ἓνα πεῦκο, πεζὸν ποίημα ὑπὸ ΓΕΡΑΣ. ΒΩΚΟΥ .	81
Εἰς πολύγλωσσον φλύαρον, ἐπίγραμμα ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ	82
Ἡ Γιάλτα, ἀγαπήσεις ἐκ Ρωσσίας ὑπὸ ΘΕΟΔ. ΞΕΝΟΥ	83
Διοπτῆρι, ποίημα ΝΙΚΟΥ ΣΑΝΤΟΡΙΝΑΙΟΥ	91
Κακοσημαδιές, διήγημα ἸΩ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ	92
Λύρα καὶ . . . λίρα ! σατυρ. ποίημα ὑπὸ Π. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ.	95
Στιγμαὶ θυμηδίας	96
Σύντομος ἐγκυκλοπαιδεία, πρόχειρα σημειώματα	97
Ἀπὸ τὰ βάρη τῆς θαλάσσης, ὠκεανογραφικὴ μελέτη μετ' εἰ- κόνων ὑπὸ ΑΝΔΡ. ΒΑΛΛΙΑΝΑΤΟΥ	98
Τὰ κόκκινα αὐγά, ἱστορικὸν σημείωμα	109
Θρηῖνος, ποίημα ὑπὸ ΚΛΕΑΡΕΤΗΣ ΔΙΠΛΑ	110
Σύνα θέλεις ; ὑπὸ Δ. Κ. ΒΑΡΔΟΥΝΙΩΤΟΥ	111
Γυναικεῖες κουβέντες, ἀνέκδ. μετὰ γελιοιογραφίας	112
Ἄννα Κομνηνή, βυζαντινὸν διήγημα ὑπὸ Γ. Β. ΤΣΟΚΟΠΟΥΛΟΥ.	113
Ἡ λογία δεσποινίς, ποίημα Γ. ΣΟΥΡΗ	124
Εἰς τὰς πηγὰς τοῦ Μωϋσέως, ταξειδιωτικὴ ἀνάμνησις ὑπὸ ἸΠΠ. ΚΑΡΑΒΙΑ	125
Μισεμὸς, ποίημα ἸΩ. ΠΟΛΕΜΗ	130
Τὸ κατόρθωμα τοῦ ἀστρψύλακος, εἰθνημογράφημα μετὰ γελιοιογραφιῶν, ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ	131
Σύντομα ἱστορικὰ σημειώματα	135
Ὁ Γιαννάκης, διήγημα Τσέχωφ κατὰ μετάφρ. Κ. Σ. ΚΟΚΟΛΗ .	136
Εἰς κακόγλωσσον, ἐπίγραμμα ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ	140
Ἡ ἀρχαία Ἑλληνικὴ ἐν τῇ Νέᾳ, ἐμμετρος μετάφρασις ἀο- χαιῶν στίχων ὑπὸ ΠΑΝΑΓ. ΦΕΡΜΠΟΥ	141
Πῶς διασκεδάζουν οἱ Ἄγγλοι στὸ Παρίσι, γελιοιογραφία .	145
Ἀγάπης φωλιὰ, ποίημα ΜΑΡΙΝΟΥ ΣΙΓΟΥΡΟΥ	146
Σκέψεις καὶ γνῶμαι	147
Τὸ γαρδέλι, ἠθογογραφικὴ σελὶς ὑπὸ Ν. Γ. ΜΑΝΤΖΑΒΙΝΟΥ .	148
Ὁ θάνατος τοῦ βοσκῆ, ποίημα ὑπὸ ΡΩΜΟΥ ΦΙΛΥΡΑ	151
Ὁ Ἀναποδιασμένος, διήγημα ὑπὸ ΑΛΕΞ. ΜΩΡΑΙΤΙΔΟΥ	152
Ἱστορικαὶ πληροφορίαι	166
Φιλολογικὴ Πινακοθήκη, εἰκόνας ποιητῶν καὶ λογίων . . .	167
Υγιεινὰ συμβουλαὶ — Ἡ δῖς	171
Κώδιξ τῆς «Οκτατεύχου», ἐπιστημ. μελέτη ὑπὸ Γ. ΒΕΓΛΕΡΗ.	172
Τὸ φῶς τῶν ματιῶν καὶ τῆς λάμπας, ἀνέκδ. μετὰ γελιοιογρ.	176
Τὸ γαιδοῦρι, σμυρναϊκὴ ἠθογογραφ. ὑπὸ ΑΝΔΡ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ.	177
Νησιώτικες ἄριμες — Τὸ γεροντοκόριτσο	182
Ἐκπαιδευτήριον Ἠλ. Κωνσταντινίδων	183
Οἱ Κώδωνες εἰς τοὺς χριστιανικοὺς ναοὺς, ἱστορικὴ με- λέτη ὑπὸ ΑΜΠΡΥΝΙΩΤΟΥ	184

	Σελ.
<i>Εἰς Κυρίαν ἐπισκευαζομένην, ἐπίγραμμα ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ . . .</i>	190
<i>Ἀντιγόνη Δουκᾶ, νεκρολογία μετ' εἰκόνας . . . . .</i>	191
<i>Φιλολογικὰ Μνημόσυνα, Κλεάνθ. Τριαντάφυλλος, σημείωμα.</i>	193
<i>Ὁ Θεοῦλης μας, ποίημα ἐκ τῶν τοῦ Βερανζέρου, μετάφρ. ΚΛ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ . . . . .</i>	193
<i>Ὁ μετ' ὀλίγον ἐξάδελφος, ἀνέκδ. μετὰ γελοιογραφίας . . . .</i>	196
<i>Scrivano Pubblico, εἰκὼν καὶ ἀνάμνησις ἐκ Νεαπόλεως ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ . . . . .</i>	197
<i>Στοιχειωμένο καράβι, ὑπὸ ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ . . . . .</i>	199
<i>Ἐπιμνημόσυνον ποίημα, εἰς τὸν θάνατον τῆς κόρης Ἀσπασίας Ν. Ἀναστασοπούλου ὑπὸ Κ. Φ. ΣΚΟΚΟΥ . . . . .</i>	200
<i>Ἡ Τσιγγάνα, παιδικὴ ἀνάμνησις ὑπὸ ΜΑΡΙΝΟΥ ΣΙΓΟΥΡΟΥ . . . .</i>	202
<i>Πρακτικαὶ δόδηαι . . . . .</i>	207
<i>« Ἴδού ὁ Νυμφίος ἔρχεται . . . », ρησιωτικὸν διήγημα μετ' εἰκόνων, ὑπὸ ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ . . . . .</i>	208
<i>Ὀδηγίαι κατὰ τοῦ κερανοῦ . . . . .</i>	218
<i>Σονάτα - Νύχτα, ὑπὸ ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ . . . . .</i>	219
<i>Ἡ ἀσφαλισμένη χήρα, ἀνέκδ. μετὰ γελοιογραφίας . . . . .</i>	221
<i>Ὁ Σκύλος κι' ὁ Ἄνθρωπος, εἰκόνες ἀπὸ τὴν ζωὴν ὑπὸ ΕΥΣΤΡ. ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΟΥ . . . . .</i>	222
<i>Ὁ τραγουδιστὴς κι' ὁ Δράκοντας, δημῶδες ποίημα . . . . .</i>	224
<i>Ὁ κομήτης, σκαλάθουρα μετὰ γελοιογρ. ὑπὸ Κ. ΤΕΙΤΣΕΛΙΚΗ . . . .</i>	225
<i>Εἰς ἑδοσπάρειον κυρίαν, ποιημάτων ὑπὸ ΕΩΣΦΟΡΟΥ . . . . .</i>	229
<i>Τέττιγες, ὑπὸ ΙΩ. ΚΟΝΔΥΛΑΚΗ . . . . .</i>	230
<i>Πικρὸ τραγοῦδι, ὑπὸ ΕΛΕΝΗΣ ΣΒΟΡΩΝΟΥ . . . . .</i>	231
<i>Κουαρτέτο, μῦθος κατὰ τὸν Κοιλῶφ μετὰ γελοιογρ. ὑπὸ Σ. Π. . . .</i>	232
<i>Τὸ Ἐξωκκλήσι, ποίημα Γ. Κ. ΣΤΡΑΤΗΓΗ . . . . .</i>	235
<i>Τῶν μυστηρίων χερσμοί, ὑπὸ ΙΩ. ΖΕΡΒΟΥ ΑΡΕΤΑ . . . . .</i>	236
<i>Γαμβρός βραδυγλωσσος, ἀνέκδ. μετὰ γελοιογραφίας . . . . .</i>	240
<i>Ποιήματα ἀπὸ τὴν Ἀνατολήν, ὑπὸ Κ. Ι. ΦΡΙΑΓΓΟΥ . . . . .</i>	241
<i>Σκέψεις καὶ Γνώμαι . . . . .</i>	242
<i>Δύο φίλιες, διήγημα Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗ . . . . .</i>	243
<i>Ὁ ἐκχριστιανισμὸς τῶν ἀγρίων, ἀνέκδ. μετὰ γελοιογραφ. . . . .</i>	251
<i>Ὁ καμαρότος, ἐνθυμογράφημα ὑπὸ ΣΠ. Μ ΖΟΥΛΛΑ . . . . .</i>	252
<i>Τὸ πουλί μου, ποιημάτων ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗ . . . . .</i>	256
<i>Ἡ μοιρασιά, χωριάτικες ἱστορίαι ὑπὸ Π. Δ. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ . . . .</i>	257
<i>Ἡ φίλια, ποίημα Γ. Κ. ΖΩΡΔΟΥΜΗ . . . . .</i>	262
<i>Κῶμα πεταλούδας, ὑπὸ Ζ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ . . . . .</i>	263
<i>Παλαιοὶ Στίχοι, ΑΝΔΡ. ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΥ . . . . .</i>	267
<i>Ἀπὸ τὰ Ἰωάννινα, ὁδοιπ. ἐντυπώσεις ὑπὸ ΑΣΠΑΣΙΑΣ ΦΩΚΑΕΩΣ . . . .</i>	273
<i>Ἐλα, ποίημα ΣΤΕΛΙΟΥ Γ. ΣΠΕΡΑΝΤΖΑ . . . . .</i>	277
<i>Τὸ Μέλι, ἱστορικὸν σημείωμα ὑπὸ ΑΘΑΝ. Ν. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗ . . . . .</i>	278
<i>Στὸ μοναστήρι, ποίημα Γ. ΔΡΟΣΙΝΗ . . . . .</i>	283
<i>Αἱ « Βοσπορίδες » τοῦ Βιζυνηοῦ, ἀνέκδοτος ἐπιστολὴ τοῦ Αὐθινοῦ, ὑπὸ Ν. ΒΑΣΙΛΕΪΔΟΥ: 172.21.0.5 . . . . .</i>	285

	Σελ.
Νεκρολούλουδα, ὑπὸ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ Γ. ΣΤΑΜΠΟΛΤΖΗ	289
Παροιμιαὶ ἀντίστοιχοι	308
Αἱ φυλακαὶ Κεφαλληνίας, ὑπὸ Κ. Φ. ΣΚΟΚΟΥ	309
Πάρε τὸ δρόμο, ποίημα Δ. Π. ΚΟΥΚΟΡΙΚΟΥ	314
Τύποιο ἐρωτολήπτων — Τί εἶνε; ὑπὸ ΡΕΒΕΚΚΑΣ	315
Γεώργιος Φωτεινός, σκιαγραφία	318
Στίτσα ἀπὸ τὴν Κων/πολιν — «Ὁ Χαφιές»	319
Ἀπὸ Στοχόλημις εἰς Γουτεμβέργην, ὑπὸ Γ. Ν. ΦΙΛΑΡΕΤΟΥ	321
Εἰς μαγεύρισσαν, ἐπίγραμμα ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ	324
Σχολικὴ ἀνάμνησις, διήγημα ΑΡΙΣΤ. ΜΑΝΔΡΑ	325
Ἡ ἄρρωστη, ποίημα Κ. Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ	330
Ἄγγελος Ἀλευράς, νεκρολογία μετ' εἰκότος	331
Ἐλεγείον εἰς Ἄγγ. Ἀλευράν, ὑπὸ Μ. Δ. ΣΕΙΖΑΝΗ	332
Ὁ τάφος τοῦ Μ. Ναπολέοντος, ὑπὸ Κ. ΒΑΛΤΑΤΖΗ	333
Ὁ πανοραματζίης, σκηναὶ τοῦ δρόμου	336
Πεθεροῦ Ἀνησυχία, ζωμοφία μονότ. ὑπὸ Ν. Ι. ΛΑΣΚΑΡΗ	337
Ἡ ἐθνικὴ κατήχησις εἰς τὰ Σχολεῖα, γελοιογραφ. εἰκὼν	356
Τὸ ξύπνημα, διήγημα ὑπὸ ΚΩΣΤΑ ΠΑΡΟΡΤΗ	357
Ὁ ἔρωσ καβαλλάρης, ποίημα μετὰ γελοιογρ. ὑπὸ Κ. ΠΙΚΚΟΛΟΥ	361
Υγιεινὴ τῆς ψυχῆς	362
Τὸ πρῶτον τουρκικὸν Τυπογραφεῖον, ἱστορικὸν σημεῖωμα ὑπὸ Ν. Π. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΟΥ	363
Τὰ θηρία καὶ αἱ γυναῖκες, ἀνέκδ. μετὰ γελοιογραφ.	368
Βιβλιοφοβία, σκιαθόημα ὑπὸ Γ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ	369
Ἄθλια καρδιά, ποίημα ὑπὸ ΘΡ. ΖΩΙΟΠΟΥΛΟΥ	374
Τὸ τεράστιον δένδρον τοῦ Τράνσβαλ, εἰκὼν καὶ σημεῖωμα	375
Οἱ νέοι καλλιτέχνη — Ἐνάγ. Ἰωαννίδης ὑπὸ ἸΩ. ΖΕΡΒΟΥ ΑΡΕΤΑ	376
Τὰ νυχτοπούλια, ποίημα ΜΑΡΙΚΑΣ ΠΙΠΙΖΑ ΚΑΡΑΚΑΣΗ	378
Ἡ ἀνωτέρα πρακτ. Σχ. Πειραιῶς τοῦ κ. Παναγιωτοπούλου	379
Σκιᾶς ὄναρ, ὑπὸ Μ. ΣΙΓΟΥΡΟΥ	380
Τάφοι τεράτων, ὁμομακαὶ ἐπιπέσεις ὑπὸ Κ. ΚΑΙΡΟΦΥΛΑ	381
Σημεῖα τῶν καιρῶν, σαι. ποίημα μετὰ γελοιογρ. ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ	384
Μία Κλινικὴ ἐν Ἀθήναις	386
Εἰς τὸ πρῶτο του δόντι, ὑπὸ Κ. Φ. ΣΚΟΚΟΥ	387
Ἐντυπώσεις ἐξ Ἀβησσυνίας, ὑπὸ ΑΛ. ΣΑΡΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ	389
Ἐδῶ κ' ἐκεῖ	393
Εὐζωνικὴ ἀφήγησις	394
Ἀπὸ τοὺς «τάφους» τοῦ Φωσκόλου, ὑπὸ ΦΡ. ΚΑΡΡΕΡ	396

❖ Ἐκ τυπογραφικῆς ἀβλεψίας ἐτέθη ἐν σελ. 25, ὑπὸ τὴν «προσωπογραφίαν ἐκ τοῦ φυσικοῦ», τὸ ὄνομα Κική Καλογεροπούλου ἀντὶ τοῦ τῆς δεσποινίδος Κικής Γιαννοπούλου.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Psifiko Apothirio Dimosias
Δημόσια Ιστορική Βιβλιοθήκη Αζαγώρας

Restrictions apply.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 09:58:05 UTC by Bob Psigale Apothecario Dimosias Iste

Restrictions apply.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 30/04/2024 19:58:05 UTC from Ipsos Appheltio Dimosiasis

Restrictions apply.

